



Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

Dette værk er downloadet fra

Samfundet for Dansk Genealogi og Personalhistorie

www.genealogi.dk

Bemærk, at hjemmesiden indeholder værker, som er omfattet af ophavsret. For ældre værker, hvor ophavsretten er udløbet, kan PDF-filen frit downloades og anvendes.

For værker, som er omfattet af ophavsret, er det vigtigt at være opmærksom på, at PDF-filen kun må benyttes til rent personligt brug. Distribution og publicering af PDF-filen er ulovlig.

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT.

TREDIE RÆKKE.

UDGIVET AF

SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK GENEALOGI
OG PERSONALHISTORIE.

VED

H. W. HARBOU.

3. BIND.

I KOMMISSION HOS

OTTO B. WROBLEWSKI, OG
KJØBENHAVN.

MARIUS LUND,
CHRISTIANIA.

1894.

Indhold.

	Side
Gabriel Milan og Somme af hans Samtid, ved Registrator <i>Fr. Krarup</i> .	
II. (Sluttet)	1
Hans Jenssøn Grønbechs Slægtbog, ved Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i> . (Sluttet)	52
Nogle Bemærkninger om Familierne von der Lippe i Danmark og Norge, af <i>Red.</i>	65
Lidt om Familien Egedes Efterkommere i Grønland, ved Kolonibestyrer <i>J. C. Joensen</i>	71
Breve fra Jærnværkseier Jacob Aall til Sorenskriver G. P. Blom, meddelte af Professor, Dr. <i>L. Daae</i>	81
Optegnelser om Familien Pritzler, meddelte af Arkivfuldm. <i>Huitfeldt-Kaas</i>	98
Fremmede Adelslægter i Danmark.	
V. Viereg, ved Cand. <i>L. Bobé</i> og Jægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	103
Bidrag til den danske Adels Slægtshistorie, af Arkivsekretær <i>Thiset</i> .	
V. Rosenkrantz-Slægtens Erhvervelse af Tange.	119
VI. „Fru Anne Holgers“	124
VII. Frost — von Frost	163
VIII. Markmand-Slægterne	174
Nogle Oplysninger om St. St. Blichers Forfædre, meddelte af Sognepræst <i>Vilh. Bang</i>	126
Udsigt over en Del af Brevstoffet i Jens Bircherods Dagbøger, ved Cand. mag. <i>Carl S. Christiansen</i> . (Fortsættes).	131, 194
Nogle Oplysninger om de ældste Slægtled af Familien Garmann i Norge, meddelte af Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i>	145
En Oplysning om Sprogmanden Jens Høysgaard, ved Cand. mag. <i>P. K. Thorsen</i>	189
Nogle Bemærkninger i Anledning af „Lidt om Familien Egedes Efter- kommere i Grønland“, af Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i> og Sorenskriver <i>F. M. B. Steen</i>	190
Peder Gyldenstjernes Ungdomsliv, ved Cand. mag. <i>Gustav Bang</i>	192
Rektor Hans Holmboes Selvbiografi, meddelt og afsluttet af Sognepræst <i>D. Thrap</i>	217
Melchior Augustinussøns Annaler. (1670—1705). I Uddrag ved Professor, Dr. <i>L. Daae</i>	250
Er Præsten Anders Svendsen i Soderup Stamfader til Slægten Hvass? ved Cand. <i>F. C. Sommer</i>	281

	Side
Jørgen Rohweder, kaldet Steinberg, ved Oberstløjtnant <i>S. A. Sørensen</i>	287
Nogle Bemærkninger om Retten til Efternavn, i Anledning af Navnet du Plessis de Richelieu, ved Overbibliothekar, Dr. <i>Chr. Bruun</i>	302
Spørgsmaal:	
1. Om Generalmajor Johan Georg Mejlænders Herkomst, af Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i>	79
2. Om Familien v. Elern, af Cand. <i>L. Bobé</i>	79
3. Om Oberst U. F. Beichmanns Forældre, af Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i>	140
4. Om Marichen Smyth f. Ram, af Retsskriver <i>G. Moe</i>	214
5. Om Oberstltn. Christian Fries, af Professor <i>B. Morgenstjerne</i>	312
6. Om Familien Rasch, af Cand. <i>A. W. Rasch</i>	312
Svar:	
I. Om Familien v. Elern, af Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i>	141
II. Om Familien Semb, af <i>Samme</i> og af Arkivassistent, Cand. mag. <i>Chr. Villads Christensen</i>	141
III. a. Om Generalmaj. Niels Wests 1. Hustru, af Cand. <i>F. C. Sommer</i>	143
b. Om Joachim Knudsen Rødberg, af Forretningsleder <i>Sofus Elvius</i>	143
IV. Om Lærer C. F. Welhaven, af Arkivassistent <i>Holger Hunsen</i>	215
V. Om Familien Rosbach, af Jægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	215
VI. Om Familien Hartmann, af Arkivfuldm. <i>E. A. Thomle</i>	313
Gaver	143, 216, 314
Rettelser og Tilføjelser	315
Register, ved Arkivsekretær <i>G. L. Grove</i>	319
Meddelelser om Samfundets Anliggender	340
Medlemsfortegnelse	342

Tillæg.

Dødsfald i Danmark, 1893, samlede af Kapt. <i>H. F. Grandjean</i>	1
Dødsfald i Norge, 1893, samlede af Cand. <i>A. W. Rasch</i>	25

Gabriel Milan og Somme af hans Samtid.

Ved **Fr. Krarup.**

II.

Efter at have fulgt Gabriel Milan til det Punkt i hans Liv, da han efter sin egen Angivelse var naaet ind i sit 53de Aar¹⁾, kan det ikke andet end forbavse at se ham udvalgt til en saadan Stilling som Gouvernør paa S. Thomas. Landsmænds Velfærd blev derved lagt i Hænderne paa en denationaliseret Eventyrer og Lykkeridder, der nu tilmed dristede sig ind paa en Bane, som hverken hans Fortid eller hans Person gjorde ham skikket til med Ære at betræde.

Der er over en saadan Udnævnelse noget saa Friskfyrsagtigt, at man ikke skulde troe den udgaaet fra moden Overvejelse i en Forening af alvorlige Forretningsfolk og Handelsmænd af den Slags, som grundlægge de store „Compagnier“, eller bekræftet af en, i hvert Fald saa velmenende Konge som Christian V. Men selve Tidens Colonisations-Iver var mere et Barn af Æresyge og af en ondartet økonomisk Kriſes Raadvildhed end et Skud af naturlige Betingelser. Efter at altsaa det første Forsøg med den danske Jørgen Iversen var glippet²⁾, havde man fortsat med Holstenerne, de to Brødre Esmit, og var kommen fra Dynen i Halmen. Den første af dem, Nicolas, havde undgaaet den truende Afsættelse ved den Ulykke, der ramte Afløseren, men faldt ligefuldt for et Mytteri af sine

¹⁾ Personalhist. Tidssk. 3. R. II 130.

²⁾ Se herom Forfatterens Afhandlling: Jørgen Iversen (Dybbel) i Personalhist. Tidssk. 2. R. VI.

Underordnede, hvorefter Opstandens Hoved, Broderen Adolf, af Frygt for Værre blev foreløbigt bekræftet som hans Efterfølger (1683 ^{23/7})¹⁾).

Men viste det sig nu end efterhaanden, at den Første af Brødrene var en gal Mand, aabenbares det end snarere, at den Anden var noget Værre endda nemlig en ren Forbryder. Hos ham fandt Sørøverne i de Vestindiske Farvande det Ly og den Hjælp, de ellers savnede, og den engelske Gouvernør, Sir William Stapleton, truede med at ville tage sig selv til Rette. Rigtigheden af hans Klager kunde saa meget mindre betvivles i Kjøbenhavn, som der dertil ankom Præsten Bastian Pedersen (Kallundborg)²⁾, som var bortjaget fra S. Thomas efter der at være bleven dømt til Døde³⁾ — hvorfra kun Borgerskabets Forbøn friede ham, — for at have villet løbe en Kniv i Livet paa Gouvernøren under de lidet præstelige Ord: „Gud forbande mig, om jeg ikke slaaer deres Velædelhed ihjel“ (1683 ^{16/4}).

At Ordene just faldt saaledes, benægtede dog Præsten ved sin Hjemkomst, men indrømmede, at han med stærke Ord havde brugt sin Straffe-Myndighed overfor Gouvernøren, da denne og en daværende Ven af ham, Otto Eden (eller Eding) paa forskjellig Maade hjalp Sørøveren Georg Band fra London, medens denne laa ved Øens Østende. Og at Præsten har været istand til at godtgjøre sin Ret, skjønnes deraf, at han 1684 ^{19/2})⁴⁾ fik sig tillagt Løn som Skibspræst, indtil Befordring kunde opnaaes; hvad der vistnok skete det følgende Aar, da han ansattes formentligt i Ølstykke⁵⁾.

I Overensstemmelse hermed forløb den diplomatiske Forhandling i milde Former. Den Engelske Statssekretær Sunderland havde underrettet den Danske Gesandt Chr. Lente om, at

¹⁾ Rigsarkivet. Saml. Indierne, rødt Nr. 515, 537. Jvf. Dansk biogr. Lex. IV. 599 f.

²⁾ Ansat i Stillingen 1680, Rigs Ark. Ind. r. Nr. 397.

³⁾ Rigsarkivet, Saml. Indierne, rødt Nr. 410. 515.

⁴⁾ Rentekammer Resolution, Orig.

⁵⁾ Lengnick: Søren Jensen Bagger (1 Bl. in 4o. Patent), snl. dog Wibergs Præstehistorie III, 666⁷.

man vilde beordre Gouvernøren paa S. Christoph til at fængsle ham paa S. Thomas for at faae en Ende paa Søroverierne. Men da Lente 1684 $\frac{5}{2}$ bad om Udsættelse, indtil en anden Gouvernør kunde blive indsat, gik man villigt ind derpaa¹⁾. Dog gjaldt det om at skynde sig herhjemme, og 1684 $\frac{10}{3}$ holdtes der et Møde i Vestindisk Compagni, hvor Bestyrelsen anbefalede at vælge en ny Gouvernør, enten Auditor Baltasar Lachmann eller Gabriel Milan. Den Sidste blev foretrukken som den, der formentligt forstod sig paa Kjøbmandskab og Handel, „kjendte sine Sprog“ og havde „god Fornuft“ til at forestaae den omhandlede Stilling. Han indstilledes altsaa til Pladsen, hvis Direktørerne kunde enes med ham om Betingelserne, og hvis Kongen vilde bekræfte Valget²⁾. Herom ansøgte Compagniet d. $\frac{14}{3}$ med Henviſning til, at man kun som en Nødhjælp havde indvilget i Adolf Esmits Udnævnelse³⁾, og det opnaaedes som sagt d. $\frac{26}{4}$ 1684, hvorefter Bestalling paafølgte d. $\frac{7}{5}$.

En Instruktion⁴⁾ blev nu udarbejdet og paalægger ham hurtigt og resolut at gribe Tøjlerne, saa at A. Esmiit ikke faaer Lejlighed til at prøve sine gamle Kunster med at bringe Beboerne i Oprør. At Milan skal forholde sig tro og vel, bevare Fred med Naboerne og undgaae Samkvem med Sørovere forstaaer sig af sig selv; men efter de Anvisninger til Landets Opkomst, han selv har givet, venter man, at han tillige vil gjøre sig Umage med at ophjælpe Produktionen: han skal lægge Vind paa at fremme navnlig Tobaksavl og Sukkerrørs Dyrkning, men ikke mindre forsøge paa at indføre bl. a. Vinavl, da man har hørt om et saadant Forsøg, der viste, at Vinstokkene derovre kunde give to Afgrøder af „skjønne Druer“ om Aaret. Lønningen fastsættes til 600 Rdl. foruden 150 Rdl. i Bordpenge, fri Fortæring og Bopæl paa Fortet; hans Myndighed indskrænkes ved Raadet, der skal bestaae af den medfølgende Kjøbmand Niels

¹⁾ Engelsk Record Office, State Papers, Denmark 21.

²⁾ Rentek. Ark., Vestind. Comp. Resol. 1671—90; Rigsark., Ind r. Nr. 40, S. 127.

³⁾ Rigsark. Ind. r. Nr. 293, fol. 48 v., Nr. 515.

⁴⁾ Baade paa Dansk og Tydsk i Instruxhogen, S. 158 ff. (Rigsark. Ind. r. Nr. 296.)

. Lassen og Lieutenanten derovre, Christoffer Heins, og ved særlige Lejligheder desuden af et Par tilkaldte Plantere. Et Tillæg, der er dateret 2 Dage senere d. 14. Maj, indskærper ham ifølge en nys mod Nic. Esmit fældet Dom at beslaglægge dennes Ejendele og at fremskaffe de endnu savnede Bevisligheder: Jørg. Iversens og Hans Jonsens Regnskaber¹⁾, i Sagen mod denne hans Forgænger.

Til at overføre Milan til Vest-Indien laantes der af Kongen Orlogsskibet Fortuna (forhen kaldet Christianssand) paa 40 Kanoner og 80 Mand²⁾ under Capitain Jørgen Meyer. Danskfødt Marine-Officer var han maaske ikke, men dog antaget i Kongens Tjeneste som „Aarstjener“ og i hvert Fald altsaa mere end en Reserve-Officer. Han skriver altid Tydsk, men saa mangelfuldt, at hans boglige Dannelse ikke har været af første Classe. Sin Tjeneste havde han begyndt 1679 som Maanedstjener, altsaa i underordnet Stilling. Allerede 1680 var han bleven Aarstjener og commanderede nu som Chef paa et Togt, der ogsaa blev ham selv skjæbnesvangert, hvorefter han 1690 søgte sin Afsked for at gaae paa Guinea-Fart for Commerceraad Nicol. Jansen Arff³⁾. Afskedigelsen bevilgedes strax 1690 ^{15/4}⁴⁾; men da Arff i den paafølgende Juni Maaned har en Ansøgning inde hos Admiralitetet, nævner han Jørgen Bjørnsen som Chef for sin Expedition⁵⁾, og Jørgen Meyer synes hermed forsvundet. Ombord gjorde endvidere Tjeneste: Lieutenant Johan Ludvig v. Erlach⁶⁾ og Junkerne Knud Reedtz og Christen Thomsen Sehested som „Lærlinge“⁷⁾.

Meget hurtigt trak det op til Misforstaaelser mellem Skibsføreren og Milan, der gjorde Paastand paa absolut Forrang.

¹⁾ H. Rets Dombog 1688, Tome I, B 1, fol. 381—83.

²⁾ Saaledes angivet af den Holl. Envoyé Moering 1684, Rigsark. Reg. 82. Gen. 1684 ^{29/8}. Sml. Gardes Efterretninger om Sømagten I, 172 Nr. 43.

³⁾ Rigsark., i Marine Min. Nr. 191.

⁴⁾ Rigsark., (Landetatens) Abschiede 1684—91.

⁵⁾ Rigsark. Marine Min. Atl., Indkomne Sager, mærket 321.

⁶⁾ Se om ham Lützw. Saml. af hist. Efterretn. om Danske Søoff., S. 221. Hans Slægt var en af de ældste og herømteste i Kanton Bern.

⁷⁾ Begge senere Admiraler.

En Forhandling mellem Compagniet og Admiralitetet¹⁾ førte dog kun til, at Milan skulde først afgive sin Stemme i Skibsraadet, naar Capitainen fandt Anledning til at sammenkalde et saadant, medens Førerens Ansvar og Myndighed ikke maatte anfægtes. Paa sin Side overtog Capitainen for en bestemt Betaling af Compagniet at bespise dettes Folk paa Rejsen, af hvilke Milans Husstand indbefattede 16 Personer, nemlig foruden ham selv: hans Hustru, den voksne Søn Felix, 4 Børn (3 Dreng og 1 Pige), Lærerinden, 3 Tjenestepiger, Lakaierne Gotfrid Lange, Hans Henriksen Klein og Math. Holst, en Arbejdskarl og en Tartar²⁾.

Desforuden øvergik med Skibet en Mand Niels Lassen³⁾, der var antaget af Compagniet som dets Kjøbmand og som næstøverste i Raadet paa S. Thomas, da den, man først havde tænkt paa, og som tidligere havde beklædt Stillingen under Nic. Esmits grove Forurettelser, Hans Jonsen, nu vægrede sig ved at staae under Milan⁴⁾. Ligeledes medfulgte som Assistent en ung Mand fra Flensborg, Johan Lorenz (egtl. Lorentzen), der bandt sig til 4 Aars Tjeneste⁵⁾, men forblev derude, indtil han døde som en af Øens mest fortjente Gouvernører. Men ogsaa Andre fik Tilladelse til at gjøre Rejsen med som f. Ex. 3 Kvinder af Almuen, der skulde betale Overrejsen med derovre i 3 Aar at tjene Compagniet som „Servinger“⁶⁾.

Og som Milan rigeligt forsynede sig med Tyende, saaledes var han bestemt paa heller ikke i anden Henseende at komme tomhændet til sin nye Stilling. Saa meget Gods blev der indladet for ham, at der endog blev Rum til 6—7 Hunde⁷⁾ „somme af Størrelse som en Kalv“⁸⁾, ja til 8 Skippund Stangjern

¹⁾ Rigsark., Ind. rødt Nr. 293, fol. 53. Smstds. r. Nr. 536.

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 293, fol. 61 v.

³⁾ Kaldes et enkelt Sted med Tilnavnet Holst (Rigsark. Ind. r. Nr. 589).

⁴⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 40, S. 135.

⁵⁾ Ib. r. Nr. 537.

⁶⁾ Ib. r. Nr. 495, S. 60 f., 114. Den ene af dem, Ellen Povlsdatter, afhændedes for 30 Rdl. til Planteren Lucas Volkersen. Inden Udløbet af de betingede 3 Aar kom hun i hæderligt Ægteskab med Mesterknægten paa Plantagen. Rentek. Ark., Vestind. Journal Bog [18] og [3].

⁷⁾ Rigsark., Ind. r., Nr. 560.

⁸⁾ Ib. r. Nr. 293, fol. 56 f.

5 Amer Rhinskvin, 8 Oxhofter Fransk Vir o. s. m. Den tidligere Armod var nemlig fjernet, da Kongen d. $\frac{7}{5}$ befalede sit Rentekammer at udbetale 6000 Rdl. til Milan paa hans Tilgodehavende, hvilket fuldhvordedes den følgende Dag¹⁾. Ogsaa i Lønningsforsknd skaffede han sig contante Penge²⁾.

I den Tid, der hengik inden Fortunas Afrejse, udfærdigedes de forskjellige Skrivelser, som Anledningen udkrævede. Adolf Esmitt beordredes altsaa, ligeledes d. $\frac{7}{5}$, til at nedlægge sin Post og forløje sig hjem med Fortuna, hvortil Direktørerne 14 Dages senere føjer Befalingen til ham om at aflevere Alting til Milan.. At han forøvrigt „som Folk af Façon beteer dem Høflighed imod Milan, som ham tilkommer,“ betvivles ikke³⁾. Samme Dag forsynedes Capt. Mejer med en hemmelig Ordre for det Tilfælde, at Milan skulde døe under Vejs, da saa Kjøbmanden Niels Lassen skulde træde i Stedet. I Tilfælde af, at ogsaa denne skulde blive forhindret paa samme Maade, skulde Ltn. Christoffer Heins paa S. Thomas indsættes til Vice-Gouvernør⁴⁾.

Endnu maa man have oppebiet Ordre, dat. 1684 $\frac{2}{6}$, af Kong Carl II af England til sin General Gouvernør i Vestindien, den førnævnte Sir William Stapleton paa Nevis⁵⁾, til at bistaa den nye danske Gouvernør og i fornødent Fald yde ham Hjælp mod Forgængeren „Adolf Schmidt“⁶⁾. Overrejsen var beregnet til 2 Maaneder, men da man anløb Helsingør d. $\frac{7}{7}$ ⁷⁾ og naaede S. Thomas d. $\frac{13}{10}$, blev dette Maal overskredet. Om nogen stormfuld Rejse tales der dog ikke, skjøndt alle Parter ere enige i at beklage dem over dens Ubehageligheder. Paa den ene Side erklærer Capitainen, at han aldrig i sit Liv har prøvet en saadan Tour med Børnevøvl og Hundesorger⁸⁾, og paa den anden Side

¹⁾ Rigsark., Afregninger G. 15, Zahlkasse Regnskabet 1684, S. 178.

²⁾ Rigsark., Indierne. r. Nr. 536 (1684 $\frac{29}{6}$), 40 (1684 $\frac{4}{7}$).

³⁾ Ib. r. Nr. 515, 536.

⁴⁾ Ib. r. Nr. 347.

⁵⁾ Nevis eller Nieves, en af de mindre blandt de Smaa Antiller, Gouvernørens Sæde tæt ved S. Christoph.

⁶⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 536.

⁷⁾ Ib. r. Nr. 347.

⁸⁾ Indlæg af 1685 $\frac{20}{8}$ i Rigsark., Ind. r. Nr. 560.

besværer man sig over Capitainens Hensynsløshed¹⁾; men den medrejsende Niels Lassen taler dog kun, i Brev til Direktørerne af ²⁵/₃ 1685, med Væmmelse om den Maade, hvorpaa Milan daglig under Overrejsen udmalede Eneherrredømmets Herligheder²⁾. Der gjordes en Standsning ved Nevis, hvor Milan d. ⁷/₁₀ fik „Undervisning“ af Sir W. Stapleton, der selv synes at have ledsaget sin Collega til S. Thomas, som naaedes den 13de og hvor Adolf Esmiit imod Forventning ikke gjorde Vanskeligheder. Et Drikkelag om Bord fejrede Ankomsten; men Værten, Capitain Jørgen Meyer, lagde Mærke til den saarende Maade, hvorpaa Milan behandlede Esmiit, medens han selv i de følgende Dage pinte Milans Nerver med sine uophørlige Kanonader til Ære for Sir William³⁾. De omhyggelige Englændere hjemsendtes dog efter en halv Snes Dages Forløb med en lille Æresskjænk, som Coloniens Kasse maatte laane hos en Planter (Rasmus Pedersen)⁴⁾.

Men ikke for Ingenting havde Milan nydt godt af Undervisningen paa Nevis, saa at Esmiit snart fik værre Ting at svare til end til en tom Kasse. Hans Ledtog med Sørøvere ansaaes herude for en given Ting, og S. Thomas var under de Forhold bleven en Slags Allemands Fjende. En Prøve derpaa havde Øen fristet tidligere i samme Aar den ²²/₅, da den Spanske Capitain Antonio Martino gjorde Landgang og bortførte 56 Slaver, som han tog hjem med sig til Hispaniola⁵⁾. Ltn. Heins og 2 Plantere udsendtes derfor til denne Ø for at forlange Rovet tilbage osv., men fandt Røver og Øvrighed saa enige i at drille dem og i at forhale Sagen, at Milan, der nu havde tiltraadt sit Embede, foreløbigt lod Spørgsmaalet hvile. Men gjennt var ikke glemmt, som siden skal ses⁶⁾.

At Esmiit imidlertid for sin egen Person maatte have draget

¹⁾ Fru Milans Brev ²⁵/₃ 1685. Rigsark., Reg. 82 E. 3, Nr. 31.

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 345.

³⁾ Ib. r. Nr. 516.

⁴⁾ Ib. r. Nr. 355, S. 36 ff.

⁵⁾ Den ældre Spanske Benævnelse (ogsaa S. Domingo) for det nuværende Hayti.

⁶⁾ Erklæring af de 3 Afsendinge til Adm. Hoppe 1688 ⁴/₁₁, Rigsark., Ind. r. Nr. 348.

Fordel af sin Forretning, syntes utvivlsomt, og Milan saa her en Mulighed for at narre Bedrageren og fraliste ham dog en Del af de røvede Værdier. I sin Instruktion, om han ellers har værdiget den en Tanke, kunde han nok under Paabudet om Agtpaaagivenhed overfor Esmits finde en Anledning til at anstille Undersøgelser i denne Retning, men at giennemføre saadanne viste sig at være en ikke saa lige Sag. Som rimeligt var efter den lange Forberedelse i Kjøbenhavn, kom Afsættelsen nemlig ikke over Esmits som nogen egenlig Overtaskelse. Han havde selv 2 Svogre i Kjøbenhavn, Handelsmanden Jørgen Jørgensen og endog Stadens Vice-Commandant Sten Andersen Bille, og han havde navnlig en Hustru, Charity, hvis Snarraadighed og udholdende Energi gjorde hende til en uvurderlig Støtte. Det var hende, der ved et Besøg i Danmark havde forstaaet at sætte sin Mands Udnævnelse til Gouvernør igjennem, og hun drog nu atter i Sommeren 1684 til Kjøbenhavn. At afværge Slaget kunde der dengang ikke være Tale om, saa at hun nøjedes med Forsøg paa at redde forskjellige Pengesummer, tilhørende hende og hendes Børn (af et tidlidere Ægteskab?); men hendes Hoved-Virksomhed gik formentligt ogsaa ud paa at faae de røvede Midler sikkert og urørligt anbragte i Europa. Tilsvarende Meddelelser maae have udgjort en Del af den Undervisning, Milan indsamlede paa Nevis, thi næppe havde han naaet S. Thomas, før han endnu samme Dag, d. 13de Oktb., udfærdigede et Brev til den hollandske Gouvernør paa Eustatius, Louis Houtcooper. Heri fortalte han, at en hollandsk Skipper der i Havnen, Jochum Samuelsen, der laa for Hjemgaaende til Vlissingen, havde en Del Guld, Sølv, Bomuld m. m. inde af Esmits Gods, som Milan ifølge sin Pligt maatte forlange udlosset og sig udleveret. Niels Lassen affærdigedes med Brevet og fik med sig til Bevis for Fordringens Retmæssighed en Bemyndigelse for Milan fra Kongen til at lægge Beslag paa sin Forgængers Ejendele, hvor de maatte findes. Aktstykket angaves at være en Copi af Instruktionens § 3 og var i den Anledning forsynet med Vidnesbyrd om Afskriftens Rigtighed, som dog siden viste sig at være aftvungne, da nemlig Originalen kun paalagde ham at sikre sig Esmits og

hans Familie¹⁾. Skjøndt inidlertid Houtcooper ikke kunde vide dette, vægrede han sig dog ved at efterkomme Forlangendet og henviste Sagen til Retten. For denne mødte en ny Udsending fra Milan; men inden Dommen kunde sættes i Værk, forlod Skipperen Havnen²⁾ om end ikke Farvandet. Et nyt Forsøg gjordes da paa at overvinde hans Indvending, at han ikke kunde udlevere det Gods, han havde paataget sig at svare til, naar Befragteren blev holdt i Fængsel og altsaa ikke var sig selv raadig, idet nemlig Milan lod Esmit føre ud paa hans Plantage og derfra efter Diktat tilskrive Skipperen, at han pænt skulde udlevere det Forlangte, da Esmit, som han kunde se, befandt sig paa sin egen Grund (d. 14/12³⁾). Men da ogsaa denne Snedighed slog fejl, greb Milan til sit sidste Middel ved at udstede en pompøs Proklamation, der begyndte med Ordene: „Wir Gabriel Milan,“ og bemyndigede Capitain Jochum Delicat paa Compagniets Skib Charlotte Amalia til at opsøge Jochum Samuelsen og gjøre hans Skib til lovlig Prise⁴⁾. Dette Skridt viser foruden Milans Energi tillige hans ustyrlige Hensynsløshed; thi saadant Kaperi var netop den alvorligste Anke mod Esmitternes Styrelse og var i Instruktionen saaledes omgjærdet med Forbud, at det i hvert Fald kun turde benyttes, hvis idetmindste Raadet havde givet sit Santykke hertil.

Men et saadant var hverken søgt eller givet af den gode Grund, at Gouvernørens hele Bestræhelse øjensynligt gik ud paa at skille sig af med denne Hemske for hans frie Rørelser. Foruden Niels Lassen skulde Lieutenant Christoffer Heins have havt Sæde deri; men han var netop dengang, da Milan ankom, fraværende i lovligt Ærinde. I hans Sted ansattes da strax Felix Milan, der synes at have havt en ganske særlig Evne til at gjøre sig ilde lidt. Da Gouvernøren var bemyndiget til under særlige Forhold at fuldstændiggjøre sit Raad med et Par Plantere, tog

¹⁾ Bornemans Votum Univ. Bibl. Addit Fol. Nr. 103. Højester. Prot. 1688 A. 322.

²⁾ H.-Rets Prot. 1688 A. fol. 290 v. f.

³⁾ Bornemans Votum for H. R. (ogsaa i Univ. Bib.).

⁴⁾ Rigsark. Højesterets Prot. 1688 A. fol. 307 f. 340 v. f.

han deraf Anledning til at udvælge sig snart en snart en anden og helst et større Antal til uden Edsfæstelse og Prøve at deltage i Raadets Afgjørelser. Ikke mindre end 14 Forskjellige¹⁾ kom saaledes til at deltage i Styrelsen, af hvilke den mest benyttede, François Giga, end ikke var Mand for at skrive sit eget Navn²⁾. Men Christoffer Heins var og blev afsat under Foregivende af, at han havde været Deltager i Sammensværgelsen mod Nic. Esmi³⁾. Det for ham bestemte Brev fra Direktionen afleveredes end ikke og blev følgelig heller ikke besvaret med de deri begjærede Oplysninger.

Og heller ikke fra anden Side modtog Compagniet de ønskede Meddelelser, saa at man med Taalmodighed maatte afvente Jørgen Meyers Hjemkomst med Fortuna og dets Retour-Ladning. Men netop Fremskaffelsen af denne led under Gouvernørens Optagethed af sin Forgængers Synder. En Optegnelse af dennes Papirer og Sager paabegyndtes⁴⁾ vel i Skibs-Officerernes Nærværelse 1684 ²¹/₁₀, men forhaledes ved Uoverensstemmelser mellem de Virkende, og gik snart fuldstændigt istaa. Paa Fortet residerede nu Milan, der tillagde sig Navn af General-Gouvernør⁵⁾ og Titel af Excellence, og førte et stort Bord med 12 Retter Mad til daglig, hvori Esmi endnu en Tid deltog som Gjæst. Men snart ombyttedes denne behagelige Rolle, idet der paalagdes ham Husarrest, og den 27de December maatte baade han og hans Hustru, der nu altsaa var kommen tilbage, vandre ned i Fortets Fængsel. Han selv beskriver det som et usselt Hul under Jorden, hvor hele Beværtningen bestod af Vand og Cassave⁶⁾, eller, som det ogsaa udtrykkes, af Vand og Brød, som Hundene vragede⁷⁾.

¹⁾ Højesterets Prot. 1688 A. fol. 333.

²⁾ Bornemans Votum for H. R. (ogsaa i Univ. Bibl. Addit, Fol. 103).

³⁾ Højesterets Dombog 1688 II Bind 1, fol. 336.

⁴⁾ Sml. Højesterets Dombog 1688 II, Bind 1 fol. 334 v.

⁵⁾ I Placat af ¹⁶/₁₀ 84 kalder han sig dog kun „Amtmann und Gouverneur dieser Insul“ etc., men kun 8 Dage efter Ankomsten nævner han sig: „General-Gouverneur,“ Martfeldts Saml. t. Vestind. Hist. nu i Rigsark.

⁶⁾ Brev til Guldensparre i Rigsark., Ind. r. Nr. 515.

⁷⁾ Univ. Bibl., Addit. Fol. Nr. 103.

Men heller ikke Milan dansede paa Roser midt imellem sine misundte Herligheder. At Nerverne var angrebne, er tidligere berørt, og et andet Bevis derpaa er en Placat af 24. Nov. 1684, der forbyder Negrene deres larmende Festligheder og truer Overtræderen med¹⁾ streng Straf og i Gjentagelses-Tilfælde først med Afskæring af Ørerne og dernæst med Hængning. I hans eget Hus var der Sygdom, og den mindste Søn, den lille Conrad Adam, døde og blev begravet (¹⁶/₁₂ 1684); men navnlig klagede Milan over den Feber, der Maaned paa Maaned bandt ham selv dødssyg til Lejet. Om Grunden til al denne Elendighed er han ikke i Tvivl, thi den skyldes alene Capitain Jørgen Meyer. Han og hans Underordnede havde fortsat, som de begyndte paa Overrejsen, og nu tillod Capitainen sig endog at sende Milan sine Stævningsmænd, Lt. Erlach og Knud Reedtz, for at faa noget at vide om Retour-Ladningen til Fortuna. Den højtidelige Beskikkelse var for saa vidt heldig, at den traf Gouvernøren paa Fortet oven Senge og spillende det ædle Brædspil „Forke-ring“²⁾ med sin Gjæst eller Fange, Adolf Esmitt, men tillige uheldig nok til at fremkalde hans ubændigste Vrede. Denne steg end yderligere, da Meyer ikke gav Møde ved Barnets Jordefærd, og Brevene, der veksledes, blev bitrere og bitrere. Da lykkedes det for Adolf Esmitt at faa Forbindelse med Jørgen Meyer ved Hjælp af Soldaten Hans Henriksen Klein, der var fulgt over med Milan som Lakaj, men nu var stødt ned blandt Fortets væbnede Karle. Nogle af disse Sedler ere endnu bevarede og bevidne ved den Maade, hvorpaa de mangfoldigt sammenlagte ere pressede sammen til det mindst mulige Omfang³⁾, om hvilken Frygt den enlige Mand, Gouvernøren, har forstaaet at omgive sig med. Selve Indholdet bekræfter dette Indtryk ved den Iver, hvormed Esmitt paakalder Meyers Bistand til med Skibet at blive ført hjem, hvor dog en Rettergang vidstes at vente paa ham, der gik paa Livet løs, nemlig hans-

¹⁾ Martfeldts Saml. t. de vestind. Øers Hist. I i Rigsarkivet.

²⁾ Højesterets Prot. 1688 A. fol. 303 v. Saml. Ind. r. Nr. 566.

³⁾ 4 Billetter „uyt myn sware Gefanchenis,“ i Rigsark., Ind. r. Nr. 397 Sml. en Protest af Esmitt bag i et Hefte (1684—85) ib. r. Nr. 515.

Broder Nicolas's Søgsmal. Men for Meyer var der intet at gøre, som han selv udbød, da han sønderrev et Brev af denne Slags, som et Vidne forklarede under Sagens videre Gang.

Med Undren sér man denne Milans Fastholden paa sit Bytte. Havde han efterkommet sin Skyldighed og bortsendt Fangen, var han selv bleven forskaaet for et brydsomt Arbejde og en pinagtig Stilling overfor knurrende Undergivne, der fuldstændigt beslaglagde Mandens Tid og Kraft. Derfor savnedes der Tid og Omtanke til at fremskynde Skibet Fortunas Tilladning, hvorved Afsejlingen selvfølgelig forhalede. Til at fuldstændiggjøre Ladningen blev der givet Anvisning paa Pokkenholt og andre Træstoffer, men skjændt Gouvernøren skulde skaffe Slaver og Lastdyr til Fremskafningen, gjorde han det kun sent og trevent, ja vægrede sig, hvor han kunde. Capt. Meyer hjalp da sig selv, saa godt som muligt, men forgreb sig paa Ting, som Felix havde forbeholdt sig selv, hvad der gav nyt Tønder til Ilden¹⁾.

Under alt dette er det dog aabenbart den „dødssyge“ Gouvernør, der sidder inde med den overlegne Kraft, og ligesaa kraftigt eller rettere voldsomt optræder han ogsaa andensteds. Sidst i November 1684 stod saaledes en Planter, William Fourmi eller Ferni, for Retten, hvor Milan beklædte Dommersædet. Modparten var Fernis egen Neger, Domingo, men i selve Retten blev han overfaldet og grebet i Brystet af Ferni²⁾. Efter Capt. Meyers Forklaring³⁾ var det en Ting, en Neger villigt fandt sig i; men Milan opfattede det som en grov Fornærmelse mod Gouvernørens Værdighed og lod Ferni den følgende Dag blive dømt til 30 Slag Pidsk ved Pælen og 6 Aars Landsforvisning uden at lade Vidner afhøre i denne Anledning. I Virkeligheden blev Domsældte bundet til Pælen, d. 27. Nov., men slap dermed, da Kvinder strømmede ind paa Fortet, faldt paa Knæ og bad om Skaansel. Dog følte han sig saa beskæmmet,

¹⁾ Meyers Indlæg. Rigsark. Ind., r. Nr. 560.

²⁾ Univ. Bibl., Addit. fol. Nr. 103, § 7 og 15⁷ Højesterets Prot. 1688 A. fol. 334 v-

³⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 560.

at han siden under andre Forhold gjorde Krav paa Oprensning, uagtet Milan allerede $15/7$ 1685 ved en offentlig Placat havde forbudt under Bøde at lade Ferni høre ilde derfor¹⁾.

Som det her viser sig, at ikke Loven, men Guvernørens Luner afgjorde Sagerne, saaledes gjentog det sig fremdeles. Hans Collegaer af Raadet gav kun Jabrødrenes Rolle, og han selv dikterede Sekretæren, hvis Plads udfyldtes af Johan Lorenz, den Kjendelse, han fandt for godt. End ikke paa Bordet i Retslokalet figurerede Lovbogen, som Milan i sit Ukjendskab til det danske Sprog heller ikke forstod. En Protokol var af Compagniets Direktører 1684 $21/5$ bleven autoriseret til Brug for Gouvernør og Raad paa S. Thomas og findes endnu bevaret²⁾, men saaledes som den forefandtes ved den senere Undersøgelse, nemlig med lutter blanke Blade med Undtagelse af, at der allerforrest (paa Tydsk) er indført den Hyldings Ed, som Beboerne Dagen efter Skibets Ankomst aflagde til Kongen og Compagniet, tilligemed deres Underskrifter. Retsforhandlingerne derimod optegnedes paa løse Papirstykker, og vel paalagde Milan Juleaften 1684 Joh. Lorenz at indføre dem i Protokollen; men dengang var Lorenz syg, og da han 3dje Juledag igjen meldte sig til Tjeneste, stod Milan, „kastede iblandt Akterne“, vilde ikke have dem alle indført og maatte altsaa selv være tilstede derved; men nu var han syg. Siden, da det var for sent, vilde han have Lorenz til at gjenoptage Arbejdet, men da dristede denne sig ikke dertil, fordi der var hængaaet for lang Tid³⁾.

Af Esmits Fængsling d. 27de December skulde man formode, at der da maatte foreligge en ny Vending i Sagen, men i Virkeligheden mærkes der ikke noget saadant. Derimod skal Forholdet til Capt. Meyer stadigt have forværret sig, hvis man kan fæste Lid til 8 Tingsvidner, som Milan siden lod optage angaaende Skibsfolkets Forhold under Opholdet ved Øen⁴⁾. Billedet, der fremstilles, er en raa Bande i en uafbrudt Rus.

¹⁾ Højesterets Prot. 1688 A. fol. 289, 296 v., 318 v.

²⁾ Rentek. Ark.: Vestind. 43.

³⁾ Univ. Bibl. Add. Fol. 103.

⁴⁾ Højesterets Prot. 1688 A. fol. 295, 333 v. Rigsark. Ind. rødt Nr. 516.

men kun et enkelt af dem har maaske nogen selvstændig Interesse ved at afmale Capitainen i Skikkelse af en fnysende Antisemit mishandle en stakkels Jøde¹⁾. Den Maade hvorpaa Tingsvidnerne skaffedes til Veje, nemlig ved Milans eget Diktat og afpressede ved Trusler²⁾, berøver Billedet dets retslige Gyldighed; men det viser dog, hvorledes en Antisemit kunde antages at se ud paa de Tider. Dengang gjorde Typen sig bemærket ved sit Præg af Brutalitet og Arrogance³⁾.

Jørgen Meyer var jo imidlertid forpligtet til at føre sit Skib hjem, men havde nu i henimod et halvt Aar ikke kunnet opnaae Milans Samtykke til Afrejsen; han brød da overtvært og erklærede ikke at ville tøve udover den 25de Marts. Milan forlangte Udsættelse først paa 4 Uger og siden paa 4 Dage, men mødte Afslag, om end Afrejsen først foregik den 30te. Kun med halvbladet Skib og uden de fleste af de forlangte Oplysninger satte man Kursen hjem. Fra Milan selv medførtes der kun en Skrivelse til Kongen, hvori han sukker over den haarde Sygdom, der endnu truer hans Liv, og besværer sig over Meyer, hvis skadelige og utilbørlige Opførsel Milan alene ved sin Svaghed afholdes fra at beskrive⁴⁾. Samme Klager gjenlyde fra Fru Milan i Brev til Dronningen⁵⁾ og fra Joh. Lorenz, der udtaler sin Harme over den forhastede Afrejse, som alene forhindrer Gouvernøren i at gjøre al den Rede og Rigtighed, han netop ønskede at gjøre⁶⁾. Derimod har Kjøbmanden Niels Lassen fundet Lejlighed til i Smug at underrette Direktørerne om, hvor galt det staar til⁷⁾: Af Frygt for Galgen er han nødt til at gaae denne Krogvej; hvad der burde ské, forsømmes, og Overgreb

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 516.

²⁾ Højesterets Prot. 1688 A. 333 v.

³⁾ Samtidigt (1685) førtes der imidlertid alvorlige Forhandlinger i Kjøbenhavn med udenlandske Jøder om deres Bosættelse i Vestindien. Rigsark. Ind. r. Nr. 293 fol. 91 ff., 94 v. f., 103 f.; Rentek. Ark., Vestind. Participanters Resol. Prot. (Nr. 330:3)

⁴⁾ Rigsark., Reg. 14, Vestind 1 a.

⁵⁾ Rigsark., Reg. 82, E 3 Nr. 31.

⁶⁾ Brev i Rigsark., Indierne rødt Nr. 341.

⁷⁾ 2 Breve fra ham; det ene til Dir., det andet til Borgemester Barth. Jensen, i Rigsark., Ind., r. Nr. 345.

forvirre Forretningernes Gang. Felix er gjort til Lieutenant, og Dagen igjennem høres hans Røst, „thi det er dog og har altid vaaren, som man siger, Bab Bab med ham,“ og det Alt „med stor Grandecj.“ Men den Gamle ligger til Sengs, skjøndt Alt skal beroe paa ham alene. Ogsaa Meyer gav ved sin Hjemkomst en Skildring af Milans Sygdom, dog med det Tillæg, at Rollen kun vanskeligt holdtes¹⁾.

Næppe var ogsaa Skibet borte, før Esmits Sag blev optaget paa ny. I April 1685 blev Ægteparret sat i end haardere Fængsel, Manden blev sat i Jern og Sagen retslig forfulgt. Med Gru skildres ikke blot Fængslets Tilstand, men ogsaa hvorledes Esmiit fremstilledes nøgen i Retten, og at Rettens Præsident, selve Gouvernøren, end ikke dyede sig fra at lægge voldsom Haand paa Fangen, hvad der ellers er Bøddelen forbeholdt, som der tilføjes²⁾. Ja endog Fru Charity var Gjenstand for en Behandling, der saarede Blufærdigheden.

En vis Forbindelse fandtes der mellem denne Sag og den omtalte Otto Edens (Edings) Efterladenskaber. Det Venskab, der som tidligere berørt havde bestaaet mellem denne Mand og Adolf Esmiit og havde forenet dem i Mytteriet mod Nicolas Esmiit, var slaaet om til sin Modsætning fra den Tid af, da A. Esmiit selv blev Gouvernør. Som saadan maatte han efter Ordre udlevere nogle Engelske Desertører, hvad der fremkaldte oprørske Udtalelser fra Eden. Denne var efter Modpartens Sigende et uroligt Hovede, født i Hamborg, gift i Holland (med Maria Gamb), en Tid bosat i Surinam, der fængslet, men undsluppen, atter bosat paa Antigua, udjaget derfra, igjen bosat paa S. Thomas, der hurtigt bleven Hovedmand i Opstanden mod Nic. Esmiit, men altid og allevegne med en fæl Mund, der bralrede op, om hvorledes han var rede til at lægge Haand paa Konger og Fyrster. Da nu altsaa Compagniets ovennævnte Befaling blev iværksat af dets Gouvernør, kjendte hans Vrede ingen Grændser; men han skjældte paa Compagniet og meldte sig villig til at skyde „den

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 560.

²⁾ Højesterets Prot. 1688 A. 315 f.

tykke Hund af Gouvernør.“ Da stævnedes han omsider for Retten paa Christiansfort, undskyldte sig vel med, at de paa-klagede Ord kun vare undslupne ham i Drukkenskab og Svaghed, „som hannem maanedlig paakommer“, men døntes dog (1683 ^{17/12}) til at hænges, hans Hoved at sættes paa en Pæl og hans Krop at begraves under Galgen. Den følgende Dag fuldbyrdedes Dommen, uagtet den Domfældte appellerede paa Retterstedet, hvilket Esmiit imidlertid skulde have ladet overdøve af Trommerne. Den sidste Beskyldning mener Esmiit sejrrigt at afvise ved at oplyse, at han kun havde en Tromme til Raadighed, og Gouvernøren bemægtigede sig nu med den Retfærdiges gode Bevidsthed alt, hvad der af Ejendom og Gods var indtegnet paa Edens Navn, uden Hensyn til andre berettigede Krav og navnlig til Enken, der kun beholdt tilbage sine 5 Børn og Mandens paa-trængende Creditorer. At hun efter sit eget Sigende derved „nedfaldt i største Miserie,“ kan ikke undre og bevægede i de følgende Aar flere Gange de Kjøbenhavnske Direktørers medfølende Hjerter¹⁾.

Ved denne Lejlighed blev der altsaa en Plantage i „Ny-kvartér“ og et Hus i Byen S. Thomas (officielt Charlotte Amalia) af Retten frataget Ejeren, hvis Bo dog formentligt da ogsaa burde have været opgjort. Noget Saadant skete dog ikke, saa at det Hele henstod herreløst og forsømt, da Milan kastede sine Øjne derpaa. Ved en retslig „Vurdering“ lod han sig det udlægge²⁾ og havde nu Grund og Ejendom paa Øen. Plantagen glædede sig hurtigt ved sit nye Herskab; den fortræffelige Besætning af Slaver forøgedes — tildels fra Nic. Esmiits Plantage — saa at den 1688 bestod af 20 voksne Mænd, en halv voksen Dreng, 18 Kvinder og 6 Børn³⁾. Særlig Forkjærlighed har han (eller hans Hustru) helliget Sinaakreaturer o. desl., saa at Plantagen indesluttede 100 Høns, 60 Ænder osv. osv. og dertil Svin.

¹⁾ Aktstykker i denne Sag bevares i den Sorøske Samling af Bülowiana: 65. 6 a 6 d. 6. e 6 f. samt i Rigsark., Ind. r. Nr. 373. 410. 515.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A. fol. 300.

³⁾ Børnenes Tal er 1691 steget til 12 Dreng, 9 Piger og 10 Smaa børn, Rigsark. Ind. r. Nr. 87.

Hest og Mulæsler¹⁾. Plantagen blev derved til en Herlighed som Compagniets Embedsmænd i den følgende Tid²⁾, da den var tilfaldet Compagniet, betegnede som en Hovedstøtte for Embedsstanden, hvem den hidtil havde været til uvurderlig Gavn, ligesom den fremdeles var dem til uundværlig Nytte.

Men fra Fredens Sysler tvinges Blikket bort til den evige Strid uden Døre. Vel var den mest svidende Brand fjernet ved Meyers Afrejse, men at der ligefuldt har været Gløder i Asken viser det omtalte Brev fra Niels Lassen. Med god Grund kunde han klage over Til sidesættelse³⁾, og altid har han vel næppe fundet Udveje til at holde sin Misfornøjelse skjult for den Overordnede. D. ³⁰/₄ blev han nemlig kastet i Fængsel af Gouvernøren under Paaskud af Besvigelser. At det ikke var andet end Paaskud⁴⁾, fremgaaer alene deraf, at der efter Tid og Lejlighed gives forskellige Forklaringer over Grunden; men da Milan tillige snart efter lod ogsaa Underkjøbmanden friste samme Skjæbne, har Op-gaven sikkerligt kun været den at faae fri Raadighed over Kassen.

Som en enevældig Herre sad nu Milan paa sit Fort og saa sig ud efter nye Bedrifter. Rundt om ham færdedes Spaniere, hadede og ringeagtede af deres Naboer, men rige paa denne Verdens Gods. En stor Uret havde de begaaet mod S. Thomas, men Sagen var, som det før er fortalt, faldet hen og hørte i hvert Fald ikke til dem, hvori Compagniet havde bemyndiget (Gouvernøren til at gribe de kraftigste Midler⁵⁾). Ikke desmindre besluttede Milan sig til at bruge dem og udfærdigede d. 6. Maj 1685 et saakaldt „Repressaille-Brev“ mod Spanierne. Herved

¹⁾ Rigsark. Ind. r. Nr. 364, sml. ib. r. Nr. 433 SS. 79. 99. 132 ff.

²⁾ Rapport fra C. Heins 1688 ¹²/₁₂ i Rigsark.; Ind. r. Nr. 348.

³⁾ Højester. Prot. 1688 A 316.

⁴⁾ Som Motiv til Fængslingen angaves en Klage over Undervægt fra 3 af Indbyggerne, men den gjaldt ikke ham, men Underkjøb. Jørgen Hansen. Derefter lød Anklagen paa Fejl i Regnskabet, men Angivelsen derom havde Felix ved Trusler om Galge og Gren afpresset Jørg. Hansen, og tilsidst paa Medskyld i Spaniernes Conspiration (Bornemans Votum for H. R., sml. Højester. Prot. 1688 A 290 v. 304 v. 307).

⁵⁾ Comp. ønskede ad diplomatisk Vej at faae Oprensning, Brevbogen fol. 260 i Rigsark., Ind. rødt Nr. 967.

tillodes det de Vedkommende at fejde paa Spanierne¹⁾ og at bringe det Kaprede til S. Thomas. Det var saaledes det andet Skridt paa den forbudne Vej og besmykkedes med Henvisning til modtagne Advarsler fra Stapleton og fra den franske Commandant paa S. Croix. Men skjøndt der ved den samme Tid fra Vestindien meldes om, at Milan udrustede Compagniets Skib under Cpt. J. Delicat²⁾, høres der dog ikke Noget om, at man endnu selv er gaaet over til Angreb, hvad der muligvis hænger sammen med den indbyrdes Spænding, der efterhaanden udviklede sig, og som bragte Capitainen over i Rækken af de Misfornøjede³⁾.

Og disses Tal sørgede Gouvernøren for stadigt at øge navnlig ved den Maade, hvorpaa han røgtede sin Gjerning som Dommer. Mest Opsigt gjorde kjendeligt Sagen mod en af de mere ansete Plantere, Simon van Ockeren (ell. Uckeren), skjøndt den kun drejer sig om en vel vidt dreven Lystighed paa et Værtshus. Paa et saadant „Tapperi“ var der nemlig en Dag i Sommerens Løb samlet et tilfældigt Selskab, hvoriblandt den Johan Lorenz, der oftere har været nævnt i det Foregaaende. Skjøndt han, som velbekjendt er, blev en meget fortjent Mand, var han dog ved denne Lejlighed ganske overmaade drukken, væltede sig ind paa Simon van Ockerens Hustru og rev Kappen af hende. Et vældigt Mundhuggeri og Slagsmaal paafulgte, hvor Lorenz modtog sine velfortjente Prygl. Selv stak han dem roligt i Lommen, som man siger, men d. $\frac{6}{7}$ lod Milan Sagen paatale af „sin største Confident“, „sin Ondskabs propre Instrument“⁴⁾, den til Fiskal forfremmede Gert Philipsen. Joh. Lorenz havde været for drukken til at huske Noget, men andre Vidner klarede Sagen, og den følgende Dag idømte Milan Simon v. Ockeren

¹⁾ Ogsaa med Fremmede (Duncker, Estaban) indlod han sig i Forhandlinger om Repressailler. Højester. Prot. 1688 A 300, 337. Maalet var endog: „Die Spanischen Insulen zu suchen und erobern“, H. Rets Prot. 1688 A 322 v.

²⁾ Brev fra Joseph Milan i Amsterdam til Alex Rosa i Kbh. med Vestind. Efterretninger fra $\frac{22}{6}$, 1685, Rigsark., Ind. r. Nr. 525.

³⁾ Svar af And. Peders. Broch, Rigsark. Ind. r. Nr. 594 (næstsidste Side).

⁴⁾ Højesterets Prot. 1688 A fol. 317, 326 v. H. R. Dombog 1688 Tom. I B. 1, 339.

en Bøde paa 200 Rdl. „for Mened“ og 50 Rdl. i Omkostninger¹⁾. Hvad der mentes med denne Mened, blev ikke oplyst; men maaske sigtes der til det ved Hyldningen afgivne Løfte om Lydighed mod Embedsmændene, og i hvert Tilfælde drejede Sagen sig kun om det anførte Kro-Spektakel, der følgelig blev altfor haardt sonet.

Det fandt i hvert Fald det godt Folk paa S. Thomas, der næppe var ukjendt med slige Historier. Da altsaa en anden Planter, Lucas Volkersen, morede sig med i den Anledning at drille Simon van Ockeren, føjede han skjemtende til, at han endda nok skulde faa ham bedre i Klemme, naar han gik op og forklagede ham for Milan²⁾. Men i Stedet for Løjer blev denne Morsomhed efter et Forhør d. 24/7 til en Bøde paa 40 Rdl., idet Ordene opfattedes som „Rebellion“ og som dem, der „kunde give Lejlighed til Forræderi“³⁾.

En saa ømskindet Nervøsitet trænger til nogen Forklaring, og denne maa sagtens søges i Ængstelse for Følgerne af de Meldinger, Capt. Meyer kunde antages at have afgivet ved sin Hjemkomst til Kjøbenhavn. Derfor sér man Milan nu endelig bryde sin lange Tavshed og for første Gang tilskrive Compagniet d. 26/7 1685. Skrivelsen maa have haft mærkelige Gjenvordigheder; thi først d. 15/4 i det følgende Aar underrettede Direktionen Kongen om Modtagelsen af Brevet, hvoraf et Uddrag medfølger⁴⁾. Sin Tavshed har han undskyldt med 8 Maaneders Sygdom, og hans Klager rettes mod Jørg. Meyer; med Iver paatales Overgreb fra Naboerne, af hvilke Spanierne trues med Repressailer, „som man bruger det derovre.“

Om Milans Fremstilling af Sagen vilde kunne have gavnet ham, om den tidligere var fremkommet, er vel inere end tvivlsomt; men dengang den indløb, var i hvert Fald Fristen udløbet.

¹⁾ M. Mikkelsens Dombog S. 98 ff, 155 (Rigsark. Ind. rødt Nr. 355, sml. r. Nr. 344). Højesterets Prot. 1688 A fol. 295, ligl. Bornemans Votum.

²⁾ Højesterets Prot. 1688 A f. 318 v.

³⁾ Bornemans Votum i Højesteret (Univ. Bibl.), H. Rets Dombog 1688 Tom. I, Bind 1 fol. 340.

⁴⁾ Copibogen fol. 131 v. ff. i Rigsark., Ind. r. Nr. 203.

Jørgen Meyer var nemlig allerede d. 10. Juni ankommen paa Kjøbenhavns Rhed med en ringe Ladning af Pokkenholt, Bomuld og Sukker. men sprængfyldt af Klager mod Milan. Et Møde af Aktionæerne indkaldtes d. 12., hvorved det forklaredes, at Milan, „tvertimod al Forhaabning“ ikke havde ladet høre fra sig¹⁾; den næste Dag indsendes 2 Skrivelser til Kongen med Bøn om paany at maatte laane Fortuna: Om Tilstanden paa S. Thomas har man ganske vist kun Captains Beretning; men det er dog klart, at Gouvernøren har sat Ad. Esmit i Fængsel istedenfor at sende ham hjem, og at han heller ikke ellers har efterkommet sin Instruktion²⁾. D, 24. Juni samtykkede Kongen i Udlaanet og paatog sig sidenhen ogsaa Udgifterne ved Udrustningen³⁾, hvorefter Aktionæerne samledes d. 3. Aug. for dels at raadslaae om de fremkomne Klager og dels efter Guldensparres Forslag at bemyndige Fiskal ved Søetaten, Mikkell Mikkelsen, til at følge med Skibet for paa Stedet selv at undersøge og ordne Forholdene⁴⁾.

I Kjøbenhavn opholdt sig dengang endnu en Søn af Milan, Ferdinand af Navn og Lieutenant af Stand, et, som det synes, bravt og afholdt Menneske, der paa Faderens Vegne stod i Forbindelse baade med Gyldenløve og med „Dronningens Sprogmeister“ Visconti⁵⁾. Derigjennem har han sagtens faaet de Underretninger, han tilsendte Faderen, om det Uvejr, som trak op⁶⁾; men da den gamle Milan siden mente at vide, at Cpt. Meyer, naar han kom ud igjen til S. Thomas, gjorde det i Egenskab af vordende Gouvernør, maa Efterretningen formodentligt have været afsendt

¹⁾ Rentek. Ark., Prot. ov. Participanternes Resol. (3303).

²⁾ Copibogen fol. 106 ff. i Rigsark., Ind. r. Nr. 293.

³⁾ Ib. fol. 113 ff.

⁴⁾ Comps. Copibog 1682 ff. fol. 116. Direct. Prot. fol. 172 ff. i Rigsark., Ind. r. Nr. 293. Om M. Mikkelsen se O. Nielsen: Kjøbenhavns Dipl. VI 705—8 og Kbhvn. 1660—99 S. 21. Han var formentligt gift med Lucie Jürgensd. With (Hefte i Tværfolio S. 55 blandt Lengnickss haandskrevne Sager i Rigsark.). Ansøgning til Kongen om at maatte laane M. Mikkelsen af $\frac{3}{8}$ og $\frac{12}{8}$ i Saml. Ind. r. Nr. 293 fol. 109 ff., 113 v., om hans Løn se Comps. Journ. 1688 (Ind. r. Nr. 433) S. 36 f., om hans Sekretær, And. Peders. Broch fra Thisted, ib. r. Nr. 537.

⁵⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 520, 536.

⁶⁾ Højesterets Prot. 1688 A 319 ff.

paa et tidligt Punkt af Forhandlingen. Denne antager nemlig tilsidst et saa overraskende venligt Præg, at den Instruktion der endeligt udfærdigedes for Mikkel Mikkelsen som Commissær d. 30. Sept. (med et Tillæg af 2. Oktb)¹⁾, gjør sig fortrinligt bemærket ved sin humane Tone, idet Opgaven ikke saa meget er Enkeltmands Straf²⁾ som Klarhed i Forholdene. Da imidlertid Expeditionen er foranlediget ved Klagerne over Milan, maae disse hovedsageligt undersøges. Findes han virkelig at have været sin Øvrighed overhørig, og er der ikke Udsigt til, at Compagniet kan blive tjent med ham, skal M. Mikkelsen tage ham med sig tilbage tilligemed hans Husstand og Alt, hvad han kunde ansé for nyttigt til sit Forsvar. Afsættes skal han dog ikke; men Christoffer Heins kan gjøres til Vice-Gouvernør, hvis Milan maa fjernes. Paa Rejsen bør han i saa Fald behandles med Høflighed, hvad der ogsaa tilkommer Esmit, der ligeledes skal følge med, men som man maa passe godt paa. Niels Lassen skal have en Irettesættelse og en Paamindelse om at indsende sit Regnskab, men vil da forhaabentlig gjøre god Fyldest i Fremtiden. For dens Skyld skal der lægges nøje Mærke til Muligheder blandt Personerne derovre navnlig til Joh. Lorenz, men ogsaa til Jochum Delicat, Gert Philipsen („Gerrit Philips“) o. A., ligesom man skal hævde Besiddelsen af Krabben Eiland, hvad Milan skal have forsømt efter Meyers Sigende.

Ikke urimeligt skyldes denne urbane Tone den milde Dronning Charlotte Amalie, der baade var en Hoved-Participant i Compagniet³⁾ og kjendeligt en Beskytter af Fru Milan. Men at mindre velvillige Følelser ogsaa raadede, viser Admiralitetets Instruktion for Meyer ligeledes af 30. Sept.,⁴⁾ der bl. A. omhandler

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 537.

²⁾ Da Direktørerne 1685 ¹⁶/₈ ansøge om en Fuldmagt for M. Mikkelsen og en Ordre til Milan, hævde de udtrykkeligt, at det ikke er Meningen netop at ville denne til Livs. Det Ønskede opnaaedes d. ²⁹/₈. Rigsark. Vestind. Indlæg (s. v. Milan), Rigsark. ældre Colonial Arkiv, Vestind. Brev.

³⁾ Blandt dettes 76 „virkelige Participanter“ var hun indtegnet for 3400 Dlr. Højere indskrevet var kun: Etr. Schøller med 6000 Dl., Jens Juel med 4600, Gyldenløve med 4300 og Grev Reventlow med 4100 (Optegnelse foran i den nye Journal 1689).

⁴⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 537, sml. Meyers Anklage af ¹⁰/₈ 1685, ib. r. Nr. 560.

den Mulighed, at Milan kunde falde paa at gjøre Modstand, i hvilket Tilfælde Captainen skal gjøre sit Yderste for at bemægtige sig Fortet og levere det til Commissarius.

Som imidlertid Ferdinands Advarsler lød, tjente de kun til at helde Olie paa Flammen. Og at det var en fortærende Ild, der opfyldte Milan, fik Beboerne af S. Thomas at mærke, hvis de ikke vidste det forud, i Løbet af Eftersommeren 1685.

Den første af de Sager fra denne Tid, som siden komne til ny Prøve af Retten, har vistnok sin største Interesse deri, at det er en danskfødt Mand, den gaaer ud over. Da nemlig Felix en Dag red sig en Tour, kom han til en Plantage, der beboedes af Planteren Mads Hansen¹⁾ og hans Hustru Ellen. Skjøndt Mads efter sin Modparts Sigende laa roligt og hvilede sig efter en Rus²⁾, kom de dog i Snak med hinanden, som endte med, at Felix brugte sin Pidsk („Karbatsch“) paa den andens Hovede. Mads pukkede da paa „Kongens Lov og Ret“ og fik villigt til Gjensvar, at den skulde han faae, hvorpaa han blev kastet i Fængsel³⁾, fra hvilket han først slap ud efter at have betalt 50 Rdl. i Bøde og 20 i Omkostninger, foruden at han maatte gjøre ydmyg Afbigt i Fortets Port (1685 ³/₄⁴⁾).

Mere uhyggeligt er Indtrykket af den følgende Afstraffelse, der rammede Svend Smeds (Smiths) Neger Antonio. I den forrige Sag dannedes der dog en Domstol, saa at Formerne nogenlunde overholdtes. Men da nu Negeren Antonio en Dag i September⁵⁾ førtes frem for Gouvernøren som greben i „at løbe Maron“, d. v. s. i at være flygtet fra sin Herre for at leve et Fribytterliv i Skovene, da ansaa Milan sig for fritaget for alle Formaliteter⁶⁾. Under skærpene Omstændigheder medførte denne Forseelse Dødsstraf, og Planterne havde i den Anledning

¹⁾ En Mads Hansen var blandt de Servinger, der skulde følge ud med Jørgen Iversen paa hans sidste Rejse, men kan næppe være denne. Rigsark. Ind. r. Nr. 401.

²⁾ M. Mikkelsens Dombog S. 84 ff. (Rigsark., Ind., r. Nr. 355).

³⁾ Bornemans Votum i Univ. Bibl., Addit. Fol. Nr. 103.

⁴⁾ Højesterets Prot. 1688 A fol. 288 v.

⁵⁾ Bornemans Votum, Univ. Bibl., Addit. Fol. Nr. 103.

⁶⁾ Højesterets Prot. 1688 A fol. 361 f.

indgaaet en indbyrdes Pagt med hinanden om i saadanne Tilfælde at staae hinanden bi og ved Paaligning erstatte den skadelidte Ejer Slavens Værdi. Dødsdommen var denne Gang en given Ting, men Milan ønskede at skærpe den og maatte fra sit Ophold i Kjøbenhavn af Omtale kjende en pinlig Dødsmaade, der benævnedes Spidsning eller Spidning. Denne anvendtes nemlig af Svensk Øvrighed paa de Gjønger, den fik i sin Magt under den tilendebragte Skaanske Krig, til Straf for deres Troskab mod det Fædreland, de tilhørte for blot 20 Aar siden¹). Den fuldbyrdes ved fra neden af at gjennembore Offeret med et Spyd, rejse dette og saaledes udstille det elendige Menneske til Skræk og Advarsel for de Forbigaaende, indtil Døden snart eller sent forbarmede sig over ham. At Milan lod en saadan Straf exekvere, som snarere kunde passe for vilde Dyr end for christne Mennesker, godtgjør til hvilken Højde af Exstase hans egen Frygt for det forestaaende Regnskab har hidset ham; men selv forsikrer han, at Sagen var klappet og klar, da han lod Ejeren udbetale de 40 Rdl., der paalignedes de andre Plantere som Erstatning for Negeren²).

At dog endnu nogen Omtanke om end i en saare uheldig Retning endnu var ham levnet, fik han Lejlighed til at vise i den følgende Maaned, da man paagreb 4 Spaniere, der havde gjort Tjeneste paa Fortet, men var rømmede derfra. De kaldtes Spaniere, forstod og talte kun Spansk og førte Navnene: Bartolo de Argisonis, Michel de Monte, Joseph van S. Joseph og Perico Perez, de 3 første af Herkomst Mulatter, den fjerde en Indianer; kun den første af dem kunde læse, medens de ellers istedenfor Underskrift benyttede Bogstaver og Tegn. Deres Forbrydelse gjaldt Livet, som de og Alle vidste; men Forhøret d. 19/10 kom slet ikke til at dreje sig om den. Forinden havde Milan nemlig havt en privat Samtale med den tredie af de Nævnte og lod ham nu for Retten fortælle, hvad han havde

¹) Severin Kjær: Svend Povlsen S. 276 (Gillberg: Beskrifning af Christiansstads Len S. 165 Note).

²) Højesterets Prot. 1688 A fol. 286, 348 f.

paa Hjerte¹⁾. Milan var selv Tolk og forelagde derefter de andre Tre den afgivne Tilstaaelse, som ogsaa de vedstod, idet den Ene tilføjede Et, den Anden et Andet. Optegnelsen herom nedskreves af Joh. Lorenz paa Tydsk efter Milans Diktat, bekræftedes af de Tiltalte, som rigtignok ikke forstod Sproget, og viste sig at indeholde en forfærdelig Historie. Disse 4 Stakler skulde nemlig være blevne indviklede i en Sammensværgelse om at tage Gouvernør Milan af Dage, og var kun rømmede af Frygt for Følgerne i Tilfælde af Uheld²⁾. Men ellers var det Meningen at udrydde Gouvernørens Hus og Fortets Befolkning, for at Esmitt kunde komme ud. Om hvad der forresten skulde ske, var Udtalelserne noget afvigende; men det stod fast, at de onde Raad oplagdes i Avgust Maaned af Esmitt, N. Lassen, Captain Meyer, Erlach, Reedtz, Sehested og en Mand der paa Øen, Christoffer de Rothe (eller vel hellere de Root³⁾). Hovedhjulene skulde Adolf Esmitt og Niels Lassen have været⁴⁾, men skjøndt de begge sad arresterede paa Fortet, blev de dog ikke confronterede med deres Anklagere. De af Fortunas Besætning havde jo været bortrejste siden d. 31. Marts, og kunde selvfølgelig ikke forhøres; men de ventedes paa den anden Side tilbage med det Første. Kun Christoffer Rothe blev inddraget i Forhøret, men var ogsaa af de to sidstnævnte Spaniere angivet som den egentlige Ophavsmand⁵⁾. Efter Milans Fremstilling tilstod han efter at være bleven stævnet og bekjendte, at der var baaret Breve mellem ham og Esmitt om „det gruelige Forræderi“ hvori ogsaa flere andre vare indviklede. Bisidderne i Retten nægtede rigtignok siden at have hørt nogen saadan Bekjendelse af Rothe eller nogen Tilstaaelse af ham om Skibs-Office-erne; thi de blev „saa godt som tvungne“ til at underskrive Meget, hvis Indhold de ikke kjendte⁶⁾. Men Rothe blev

¹⁾ Højeste Rets Prot. 1688 A 319 ff.

²⁾ Højesterets Prot. 1688 A fol. 296 v.

³⁾ Ganske vist kaldes han gennemgaaende de Rothe, men efter overvejende Sandsynlighed er Navnet det hollandske de Root.

⁴⁾ Højesterets Prot. 1688 A 279.

⁵⁾ Højester. Prot. 1688 A f. 289.

⁶⁾ Ib. 288.

ført i Fængsel, medens Milan lod søge efter hans og Esmits Breve, og da man derved kom ned d. 27. Oct. i det Hul, hvor Rothe sad forvaret, fandt man ham hængt derinde. „Et Selvmord, begaaet af Frygt for Opdagelse“, dekreterede Gouvernøren og hans føjelige Raad, idet de strax dømte, at Liget skulde ophænges ved Fødderne i Galgen og begraves under den¹). Et Par Timer før sin Død havde han imidlertid til Retten overleveret en egenhændig „Apologi“, hvori han forsvarer sig og de Andre mod de løgnagtige Beskyldninger²) „sindigt som en forurettet ærlig Mand“, fremlæggende dels „sin egen ærlige Handling hidindtil“ dels „saadanne Mulatters venales animæ“ (Bestikkelighed), med Tilbud om Esmits Breve³) og med Bøn om bedre Behandling, da han led af en hidsig Feber, — og helt igjennem viser han sig som „en Christen, en vakker, vittig og honorat Mand.“ Hellere end om Selvmord synes der derfor at kunne være Tale om et Mord, og en af Assessorerne i Højesteret (Niels Benzon) henstiller siden — endog ved Trusel om Tortur — at aftvinge Milan Sandheden⁴).

Kun en karrigt tilmaalt Løn faldt i de 4 Spanieres Lod, da Dømmen d. 3. Nov. blev fældet over dem. Milan præsiderede selv i Retten og giver sin Grusomhed frie Tøjler ved Opregningen af de Gyseligheder, hvormed Dødsstraffen skærpes for de to første. De to sidste, hvoraf den ene var den Joseph van S. Joseph, der først formede Angivelsen, slap derimod med „at sælges af Landet for evige Slaver“. Det er Sammensværgelse og Forræderi mod Milan, der ene angives som Grund til Straffen, hvorimod deres Desertion ikke omtales. En „Mitigations Dom“ endnu af samme Dag forskaanede de to for de værste af de omtalte Gyseligheder; men Livet mistede de, og Kammeraterne blev solgte.⁵)

En Ting fremgik imidlertid af disse Retsforhandlinger, nemlig

¹) H. R. Prot. 1688 A 347.

²) Ib. 289.

³) Ib. 298, 319 ff., 347.

⁴) Ib. 330.

⁵) Bornemans Votum i Højesteret (Univ. Bihl., Add. Fol. 103).

at der existerede Breve fra Esnit til Udenforstaaende. Dette turde dog næppe have været nogen ganske ukjendt Kjendsgjering, ligesom vi allerede forud have omtalt Budsendinger fra ham ved Soldaten Hans Henriksen Klein. Denne Mand og hans Kammerat, Gotfred Lange, der ligesom han var kommet over til S. Thomas som Lakaj i Milans Brød, stævnedes da for Retten, hvor det viste sig, at navnlig Klein havde besørget slige Breve først til Meyer og dernæst til Rothe. At de indeholdt alene Klagesuk og klynkende Bønner, toges der intet Hensyn til, da Dommen indrømmede, at Indholdet var Overbringeren „unbewusst“¹⁾. Navnlig Klein stempledes som Deltager i Sammensværgelsen, men Sagen forekom selv de tjenstvillige Dommere ikke klarere end, at de forlangte den mere indgaaende forhandlet. Da foer Milan op, afviste Fiskalens Bistand for selv at føre Sagen med de Ord, at ingen Død var saa haard, at jo Klein havde fortjent den. Da Dommerne endda ikke gik videre end til at sige, at Klein havde fortjent „den Straf, som Døden følger efter“, lod Milan Lorenz skrive en Dom, der lød paa Hængning og Begravelse under Galgen, og fik den underskrevet, ja truede endog den tilfældigt fraværende Frants Martens til at gjøre det samme flere Dage efter Henrettelsen. Da denne skulde gaae for sig, bad omtrent alle Planterne om Naade for den Domfældte; men Milan truede dem til at tie og lod Kanonerne rette mod Retterstedet (d. 11. Nov.). Lange slap med Pidsk under Galgen og Landsforvisning, men benaadedes dog for det ham ogsaa tilkjendte Brændemærke²⁾.

Et Par Uger har behøvedes for Milan til at falde i Ro efter disse rystende Begivenheder, indtil han d. 24. Nov. udsendte en Rundskrivelse til de omboende Gouvernører med Melding om det opdagede Forræderi, de afslørede Forbrydere og den afvendte Fare³⁾. Og i Virkeligheden kan der ikke være Tvivl om, at han har troet sin Stilling væsenligt styrket ved de Begiven-

¹⁾ Højester. Prot. 1688 A 297, 321

²⁾ Højesterets Prot. 1688 A 297. 321 v. 329 v. 357. Dombog 1688 II B. 1. fol. 343 v. f, og 1689 A. 280, Univ. Bibl., Add. Fol. 103.

³⁾ H. R. Protok. 1688 A 319 ff. 344 f.

heder, det var lykkedes ham at sætte i Scene. De farligste Modstandere, fordi de havde fri Adgang til hans Overordnede, nemlig Cpt. Meyer og hans Officerer, stod nu i officielle Aktstykker stemplede som Medskyldige i Mordplaner, saa at hverken deres Ord stod til Troende, eller deres Personer kunde værdises at forhandle med selve deres Offer. De andre formentede Deltagere, hvis Liv det ikke gik an at tage, fordi deres Tilstedeværelse var selve Compagniet af Vigtighed, A. Esmitt og N. Lassen, sad vel forvarede i Milans egne Fængsler, voldgivne hans bedste Skjøn. De Vidner endelig, hvis Udsagn havde fældet, men muligvis ogsaa kunde frelse de Anklagede, var aflivede eller fjernede, saa Ingen skulde finde dem. For helt at klare Sagen skulde der kun synes endnu at være Brug for en Erklæring fra Indbyggerne om ubetinget Tilslutning til Milan, men ogsaa derpaa var der tænkt.

D. 31. Oktober¹⁾ var nemlig Planterne blevne indvarslede af Gouvernøren til et Møde ved den „Tydske Kirke“ i Byen S. Thomas. Der i Forsamlingen fremtraadte altsaa Milan og holdt her efter 46 af de Tilstedeværendes Forklaring en lang Tale, hvori han meldte dem Meyers forestaaende Tilbagekomst. Denne Mand var „en Skjelm“, som velbekjendt var, „men skulde nu indsættes til Gouvernør, da han dog rettere burde hænges i det højeste Træ“. Milan opfordrede da Tilhørerne til at staae ham bi med at sætte sig til Modværge og skyde Skibet i Sænk, naar det kom²⁾. Han fortsatte med „ærerørige Ord“ og „Injurier i højeste Maader“ mod Compagniet og Direktørerne, ja mod „adskillige af Hs. Majestæts høje Ministre og Geheime-raad“³⁾. Svaret lød imidlertid, at Planterne vilde holde deres Ed og derpaa vove Liv og Blod, ja lystre Kongens Ordre, „om den end overbragtes dem af det ringeste Barn“⁴⁾. Da bad han dem, om at de vilde forhjælpe ham, hans Hus og Gods ud af Landet, da han i saa Fald vilde overlade Fortet til dem frem

¹⁾ eller maaske d. 30. Sept.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A 287, 292 f.

³⁾ R. R. Prot. 1688 A 300 v.

⁴⁾ Bornemans Votum i H. R. §§ 18—20 (Univ. Bbl. Add. Fol. 103).

for til Meyer; men i hvert Fald fordrede han først deres Underskrifter paa en Erklæring, han selv havde opsat. Herefter skulde de være villige til at forlade Landet hellere end til at give Slip paa deres Gouvernør, der havde forholdt sig godt og retskaffent mod dem Alle. Vel siges der, at de kun ved Trusler om Fængsel og Galge bleve tvungne til at underskrive det, de aldrig saae eller vidste Indholdet af¹⁾; men Noget vidste man dog nok. Muligvis var det ved en senere Lejlighed (^{16/11} ell. ^{21/11})²⁾ da Milan paa samme Maade tiltvang sig Betjentenes Tilslutning og Underskrifter, at det dengang i det seneste viste sig, at en Indvending kunde vove sig frem, om end maaske i det Skjulte. „Øens ældste Planter og Badskæren paa Landet“, Jan Tevis, advarede nemlig Planteren Dupui mod ved sin Underskrift at sanktionere Gouvernørens Fremfærd mod Simon van Ockeren³⁾. Men Dupui havde jævnlige Ærinde hos Gouvernøren i Anledning af en bortløben Neger, han vilde have hængt og erstattet ved Ligning paa de andre Plantere. Da de imidlertid vidste, at Dupui meget godt kjendte Negerens Svaghed for at løbe bort, dengang han købte ham, vægrede de sig ved nu at betale ham Penge, hvorfor Dupui frafaldt sin Tiltale mod Negeren for igjen at faae ham udleveret af Øvrigheden. Denne i Milans Skikkelse kunde dog ikke slaae sig til Ro med en saa formløs Afgjørelse, men forbedrede den ved⁴⁾ at lade den højre Fod sætte af paa Negeren, der saaledes antoges for stækket og dog kunde gjøre Gavn i Gouvernørens Kjøkken, hvor han med en lille Afbrydelse forblev, saa længe Milan havde Magten⁵⁾. En saa indviklet Sag foranledigede bl. A. mange Sammenkomster, og da Gouvernøren ved en af disse spurgte Dupui, hvorfor hans Navn ikke fandtes sammen med de andre

¹⁾ H. R. Prot. 1688 A. 301 ff.

²⁾ Ib. 308, 318 v.

³⁾ Bornemans Votum i H. R. (Univ. Bibl. Addit. Fol. Nr. 103).

⁴⁾ Rigsark. Ind. r. Nr. 355 fol. 61 ff. H. R. Domb. 1688 II B 1, 339 v.

⁵⁾ Endnu 1691 forefindes blandt Slaverne paa Fortet: Jack, 45 Aar gl., 75 sl. Dl. værd, har kun et Ben, er Kok, kom i Milans Tid, taler Fransk og bruddet Tydsk. Rigsark., Ind. r. Nr. 87.

Planteres under Adressen, fortalte han dette med Jan Tevis. Da nu dog Simon van Ockerens Navn fandtes blandt Underskrifterne, oprettede Dupui sin Forsømmelse; men gamle Jan Tevis blev dømt som Meneder ($\frac{12}{12}$), hvad der ($\frac{14}{12}$) under Trommeslag gjordes vitterligt for Alle. „Udi saadan Infami hendøde den gamle Mand“ ¹⁾, og hans Efterladte gjordẽ senere Krav paa Æresoprejsning for ham.

Men Faktum var det altsaa, at Planterne havde undslaaet sig for at deltage i den dem foreslaaede Opstand. Ret naturligt for Milan var det følgeligt at se sig om efter andre Hjælpere, og hans „Kammertjener“ Moyses Cailles (Callie, Caille) afsendtes til de franske Øer for at hverve 50 Soldater ²⁾, men han synes ikke at have opnaaet noget i den Retning. Paa Fortet derimod blev Alt gjort i Stand, ligesom de før omtalte 8 Tingsvidner blev bragt til Veje i Febr. 1686 ³⁾. Folkene fik Gevær, Kanonerne ladedes med Skarpt baade paa Fortet og paa Strandbatteriet („Waterb.“), og Constabelen fik Ordre til at brænde løs paa Fortuna, naar det sejlede ind ⁴⁾. Dette kunde nær være gaaet ud over en Engelskmand, som fejltagtigt antoges for den Ventede ⁵⁾.

Til en Krig hører der Penge, og venteligt for at skaffe sig dem — thi andre Grunde ville vanskeligt findes — greb Milan atter til den Udvej, der oftere fristede ham. D. 17. Februar 1686 bemyndiges nemlig Capitain Daniel Moy paa Compagniets Skib Charlotte Amalia til at fejde paa Spanierne til Vands og til Lands. Skibet omtales altid som „Patachen“, hvilket er den da gængse spanske Benævnelse for et lille Krigsskib ⁶⁾, men

¹⁾ H. R. Prot. 1688 A. 305 v., 318 v. Bornemans Votum Univ. Bibl. Add. Fol. 103. H. R. Dombog 1688 Tom. II Bind 1 fol. 339 v.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A fol. 292 f. Domb. 1689 A 233. Han var i sin Tid kommet til S. Thomas med A. Esmits Frue og blev Huslærer hos Milan. Men da han smuglede Blæk og Papir til Esmil i Fængslet, blev han sat til at „ginne Cattun“ (rense Bomuld) o. dsl. Men derefter blev han Kammertjener og Sekretær hos Milan (Ind. r. Nr. 355 S. 75 f). Siden spillede han en større Rolle i det Brandenburgske Compagnies Tjeneste.

³⁾ Bornemans Votum for H. R. § 7 og 16 (Univ. Bibl., Addit. Fol. 103).

⁴⁾ H. R. Prot. 1688 A 292 f. 301 ff.

⁵⁾ Ib. 301 ff. 323.

⁶⁾ patache, forekommer ogsaa i Fransk.

har dog næppe været noget for Fjenden synderlig farligt Vaaben. Endnu samme Aar indstilledes det til Salg¹⁾, fordi det krævede en uforholdsmæssig stor Besætning, men Salget mislykkedes, og 1688 laa Skibet sunket i Havnen ved S. Thomas med Mangler paa Tjære, Beg og Planker²⁾. Føreren var en — i hvert Fald paa Landjorden — ret vel betroet Mand, der blev Medlem af Raadet 1687³⁾; men Besætningen, ialt 30 Mand⁴⁾, maatte tages, som den kunde faaes. Foruden Compagniets egne Skibsfolk (Danske, Hollændere og Englændere)⁵⁾ tog man 10 Plantere om Bord⁶⁾ og for Resten, hvad man ellers kunde faae⁷⁾. Men Lykken begunstigede ikke de Kjække; vel beskjød man en Spansk Galej 2 Mil fra Portorico, men den tillod sig at skyde igjen, hvorved 1 Mand faldt og 1 saaredes. Moy trak sig da tilbage til en Havn paa Portorico og afgav herfra (d. 6/8) sin Rapport til „Hr. General“ Milan⁸⁾; men Spanien sendte ogsaa Samme sine Spydigheder om, hvorledes han i Søen havde troet at møde en Ven, men fandt det Modsatte; dog vilde han bede om, at man til næste Gang vilde sætte sig lidt bedre i Stand.⁹⁾

Men hverken Bedrøvelighederne eller Spydigheden naaede umiddelbart den Tilskrevne. Paa S. Thomas var under Moys Vikingefærd den store Scene-Forandring indtraadt, der allerede saa længe havde været forberedt og ventet. Tilladningen af det store Skib i Kjøbenhavn havde jo krævet sin Tid, men d. 2. Okt. var man dog kommet saa vidt, at man da udfærdigede den hemmelige Ordre, der i Tilfælde af Mikkel Mikkelsens Død paa Rejsen overdrog hans Funktioner til de medfølgende „Con-

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 348.

²⁾ Ib.

³⁾ Ib.

⁴⁾ M. Mikkelsens Rapport 1686 12/3 i Vestind. Indlæg.

⁵⁾ Rigsark. Ind. r. Nr. 495 S. 138 f.

⁶⁾ Ib. S. 140, 141.

⁷⁾ Ib. r. Nr. 355 S. 39 ff.

⁸⁾ Vestind. Indlæg (s. v. Gabriel) i Rigsark., Ind. r. Nr. 347. Den Faldne, Planteren Frans Attisen efterlod en Enke Rebecca (Ib. r. Nr. 335 S. 160). At der ogsaa var 1 Saaret ses H. R. Prot. 1688 A 286.

⁹⁾ H. R. Prot. 1689 A 299—300.

ducteurer⁴ Johan Georg Motschman¹⁾ og Emanuel Hoffman²⁾. Instruksen lød som sagt paa Undersøgelse af alle Forhold derovre og navnlig af Milans, der eventuelt maatte afsættes og hjemføres, ligesom ogsaa Esmit skulde tages med og Besiddelsen af Krabben Eiland nødvendigt maatte hævdes.³⁾ I Aktionærernes Møde d. 3. meddeltes, at alt nu var færdigt med Undtagelse af Lønningen til Folkene, hvorfor Kongen vel nok havde givet Anvisning paa Toldforvalteren, som imidlertid ikke kunde betale før til Terminen. Man hjalp sig da med en Vexel paa 2500 Rdl.⁴⁾, bragte d. 8. Papirerne ombord, og d. 15. forlod Fortuna Øresund. D. 19. Febr. 1686 naaedes Nevis, hvor man indhentede Beretninger om Milans ilde Forhold⁵⁾, og d. 24. kom man til S. Thomas.

Her var jo Alt forberedt til en varm Modtagelse, om det end ganske vist viste sig, at Fortet saluterede med det rette Løsen, da det havde vist sig, at Skibet foer i Kgl. Ærinde⁶⁾, og ligeledes var Kuglen taget ud af Ladningen⁷⁾. Men nogen Tilmærkelse skete der ikke, før Chaluppen blev sendt i Land med de 2 Conducteurer (ell. „Lieutenanter“), som medførte Kongens og Compagniets Skrivelser til Milan i Afskrift. Inden de naaede Fortet, raabte en Skildvagt dem an; men de kom dog uhindrede i Land. Foran Porten maatte der ventes længe, indtil en Sergeant med 4 velvæbnede Mænd viste sig og førte dem ind. Under Bedækning af Soldaterne og ledede af den unge Milan førtes de til hans Faders Værelse. Her overrakte Brevene, hvorpaa Milan spurgte, om „die Schelmen“, Capt. Meyer og Erlach, eller maaske ogsaa Nicolas Esmit var med om Bord. Da dette indrømmedes for de to Førstes Vedkommende, erklærede han, at hvis de vovede sig i Land, skulde han lære

¹⁾ Af ham forefindes der et Kort over S. Thomas i 2 Blade i Rigsark. Ind. r. Nr. 590 (Juniheftet af Bilag for 1689).

²⁾ Sml. en Ansøgning 1687 ¹⁰/₆ i Rigsark. (Reg. 89 Sk. 9 Nr. 159 B und. Mikk. Mikks.).

³⁾ Rigsark. Ind. r. Nr. 347, 537.

⁴⁾ Rentek. Ark., Particip. Resol. (3303).

⁵⁾ Rigsark. Ind. r. Nr. 347.

⁶⁾ H. R. Prot. 1688 A 292 f.

⁷⁾ H. R. Domb. 1688 Tom. I B 1 fol. 352 ff.

dem noget andet, saa at han, selv om han ikke kunde bruge sine Vaaben, vilde slide dem itu med sine Tænder. Selv forstod han jo ikke Dansk, saa at han først maatte ud for at faae Brevene oversatte, hvorfor der igjen maatte ventes. Endelig fik de en Svarskrivelse til Mikkel Mikkelsen med tilbage¹⁾.

I dette bemærker Milan om Mikkel Mikkelsens Paabud til ham om at nedlægge Embedet, at han med Svig og Bagtalelse var bleven beført for Kongen og Compagniet. Forklaringen tør han ikke betroe til Papiret og beder derfor den Tilskrevne om at indfinde sig paa Fortet.²⁾

Mellem Linierne læste Mikkel Mikkelsen en Trusel om Fortvivlelsens Nødhjælp og gik derfor strax i Land, skjøndt det allerede var ved Aftentide. Fulgt af de 2 Conducteurer opfordrede han Sergeanten til at lukke dem ind, da han mødte som Kongens Commissarius. En Stemme oppe fra Bastionen raabte vel Nej, Nej, Nej, medens der stampedes med Foden; men man slap dog under mangfoldige Omstændeligheder frem til Milans eget Værelse, hvor Sengen laa fuld af Vaaben, og hvor Milan selv viste sig med Pistoler i Beltet³⁾. Man lempede sig dog til det Yderste og affærdiges med Anmodning om at komme igjen næste Morgen. Paa Vejen fandt man Lejlighed til at samtale med Vagtmandskabet, der viste sig at være Plantere fra Øen og udtalte sig meget loyalt. Saa meget mere krænkende var den Afspærring, hvori Skibet holdtes, idet al Forbindelse med Land var forbudt. Mikkel Mikkelsen lovede da sig selv, at han vel skulde vogte sig for at gjøre flere Besøg af den Slags⁴⁾.

Heri kan han være bleven bestyrket, da „Fortuna“ i Natens Løb gjæstedes af Christoffer Heins og et Par andre Plantere⁵⁾, der trods Forbudet kom onbord, forsikrede om deres Loyaltitet og fortalte, at Milan havde ondt i Sinde, ja vistnok vilde skyde Skibet i Sænk. Fortuna blev da flyttet ud af

¹⁾ Conducteurerens Rapport i Vestind. Indlæg i Rigsarkivet.

²⁾ Hefte med Afskrifter om denne Sag, lgl. i Vestind. Indlæg (A).

³⁾ H. R. Prot. 1688 A fol. 351.

⁴⁾ Hans Rapport ih.

⁵⁾ Ved sit Ægteskab med en Enke var Heins kommet i Besiddelse af en Plantage.

Skudlinien til Orcan Bay,¹⁾ hvad der tillige gav lettere Adgang til Land og dog ikke var fjernere, end at Constabel Adrians paa Fortet fik Ordre til at lade Stykkerne med dobbelt Ladning i den nordvestre Bastion og til at rette de attenpundige mod Orcan Bay og Skibet²⁾. Milan holdt sig altsaa fremdeles rustet og havde indkaldt Plantere til Besætning i Henhold til § 2 i „Compagniets Ordning for S. Thomas“ af 1681 $\frac{1}{3}$ ³⁾, der paalagde Enhver, som drev et Stykke Land af 50 Roders Længde og Brede, at indlægge en Musket paa Fortet for dermed at væbne sig, naar „Allarm“ paakom. Men ligesom Tømreren Jan Pijns havde vægret sig ved at ville skyde paa Kongens Skib,⁴⁾ saaledes meldtes der nu, at Planterne i Fortet havde forladt deres Vagt.

Istedenfor Mikkell Mikkelsen, mødte altsaa d. 25. Februar paany de to Condukteurer paa Fortet med en skriftlig Opfordring til Milan om at nedlægge Commandoen og med nogle mundtlige Spørgsmaal. Svarene lød imidlertid lige frejdigt, at det Fort, som Milan havde gjort sin Ed paa at ville væрге til sidste Blodsdraabe, det opgav han ikke, før han i hvert Fald var bleven overbevist om Kongens virkelige Villie upaavirket af Cpt. Meyers Løgne. At det var bleven forbudt Beboerne at nærme sig Skibet, var en Usandhed, at Mikkell Mikkelsen havde havt Besvær med den foregaaende Dag at faae Gouvernøren i Tale, var begrundet i Skikken her til Lands, og at stævne saantlige Plantere sammen for at høre Budskabene hjemmefra, gik umuligt an, da slige urolige Hoveder altfor let lod sig forlede til Oprør. — Det eneste Gjensvar herpaa blev en fornyet Opfordring til at falde til Føje inden 24 Timer.

Fristen blev flinkt benyttet om Bord paa Skibet. Gjennem Heins kom man i Forbindelse med Planterne, der tilsagde deres gode Bistand. Af Besætningen blev omtrent Trediedelen, 25,

¹⁾ M. M.s Rapport i Vestind. Indlæg. (Rigsark.) dat. Christiansfort 1686 $\frac{1}{3}$.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A 323 v.

³⁾ Copibogen S. 218 i Rigsark., Ind. r. Nr. 295.

⁴⁾ Conducteurernes Rapport i Vestind. Indlæg, Rigsark. (dat. 1686 $\frac{2}{2}$, hvad der maa være fejlskrevet for $\frac{27}{2}$ ell. dsl.).

bestemt til at forblive om Bord under Erlach, medens Resten i Forbindelse med Mikkel Mikkelsens Følge og de medførte Fanger samt nogle Frivillige dannede Operations-Styrken, der beløb sig til 76 Mand, hvormed man besluttede sig til at byde Brodden, om saa skulde være. Krudtet skaffedes til Side og anbragtes i Vraget af et Hollandsk Skib Egidion, som en Kaper havde slæbt derind i Nic. Esmits Tid, men hvor det bagefter var bleven ruineret ved et Engelsk Angreb¹⁾. Efter de 24 Timers Udløb gik man i Land for derefter at sætte sig i Marche mod Fortet S. Thomas. Forinden sendte Mikkel Mikkelsen atter Milan en Note, dat. Fortuna 26 Febr. 1686, hvori han ikke kan fatte, at en „gammel, erfaren Cavallier“ kan stille Betingelser for at lystre modtagne Ordre. Ikke desmindre gjentager Milan i sit Svar, at han, der i sit Liv har givet Prøver nok paa, at han forstaaer at tjene Konger og Fyrster, — at han ingenlunde er til Sinds at opgive sit Fort, før han ser Kongens utvetydige Ord derfor. Compagniet byder ham desuden kun at afholde sig fra Forretningerne, medens Commissarius er beskjæftiget i Sagen, og endelig erklære baade Kongen og Compagniet, at alt dette skyldes Cpt. Meyers Angivelser. Men denne Mand er en afsagt Fjende af Brevskriveren, der takket være ham — og ham alene — har ført en kvalfuld Tilværelse herovre. Af Commissarius som en retfærdig Dommer ventes derfor Angivelsen fremlagt og prøvet; men fastholder Kongen derefter fremdeles Fordringen, skal Milan bøje sig i villig Underdanighed. — Svaret herpaa blev en lille Fremrykning af Angrebsstyrken, der overnattede ved Rasmus Bay.

Hele Natten strømmede der Plantere til og anvendtes til Sikring af Veje og Passer. Den næste Morgen d. 27 Febr. holdtes der Krigsraad, hvor Mikkel Mikkelsen forhandlede Slagplanen. „Her manquerede ingen Couragie“, fortæller Krigsraadets Chef: Fjendens hele Styrke regnedes til 10—11 Mand, hvoraf de Fleste opsætsige, saa at det hele kunde endes i en Haandevending, hvis ikke Feltherren havde foretrukket at gaae frem med Forsigtighed. Et nyt Brev blev oversendt med en Tam-

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 293 fol. 66, 67 ff.

bour, og erklærede, at Milan, hvis han nu ikke overgav sig, maatte regnes som en mensvoren Undersaat og vilde blive behandlet som Rebel. Men hermed dæmpedes ogsaa „Oprøret“, da Budet bragte et Tilbud om Overgivelse med sig tilbage. Endnu lovede Sejrherreren de Overvundne god og skaansom Behandling, hvorefter 12 Mand af Skibets Besætning og ligesaa Mange af Planterne under Befaling af Heins overtog Bevogtningen af Castellet.

Det var altsaa kun Truselen om at ville blive behandlet som Oprører, der tilsidst slog Vaabnene ud af Haanden paa Milan, hvis reelle og formelle Indvendinger foreløbigt undgik den ønskelige Prøvelse. At han paa sin udsatte Post i kritiske Forhold maatte se sig vel for, er en Selvfølge, og at han paa et Sted, hvor Besøg af „Sørøvere“ under falske Flag og med forfalskede Papirer ikke var noget Ukjendt, var forpligtet til Mistænksomhed overfor indgaaende armerede Skibe, kan ligesaa lidt nægtes. At Adgangen til ham besværliggjordes, og at han lod de Besøgende — „Krigsmanér gemæs“ — eskortere ind og ud, var en forholdsvis ligegyldig Sag, og at han havde den daarlige Smag at vise sig med Pistoler i Beltet, kan ikke være nogen Forseelse, naar han ikke gjorde Brug af sine Vaaben. Men at han ikke forstod eller vilde forstaae, at en „Commissarius“ er traadt i Funktion og kan kræve Lydighed, saasnart han har naaet Omraadet, for hvilket Commissariatet gjælder, er mildest talt en Misforstaaelse, der kun daarligt skjulte, at det var Magten og ikke Villien, det skortede ham paa.

Ret længe kom Misforstaaelsen da heller ikke til at vare, eftersom Mikkel Mikkelsen allerede d. 3. Marts begyndte sine Forretninger¹⁾. Selv maatte Milan møde til Forhør d. 9.²⁾, og fra d. 18. Marts til ind i Juli paakjendte Mikkel Mikkelsen de Klager, der fremkom mod Gouvernøren³⁾. I Forhold til dennes store Skyldregister ere disse Klager dog ikke de mest graverende,

¹⁾ H. R. Prot. 1688 A fol. 287.

²⁾ Ib. 303.

³⁾ „M. M.s liden Protokol“ i Rigsark., Ind. r. Nr. 355.

om man endog gennem dem opdager hans Mani for at omgive sig med en imperatorisk Værdighed og Magtfyldte. Da saaledes en Kone har kjøbt „Kildyvel“¹⁾ i et formentligt mindre Maal, end tilladt var, prøver Milan paa at faae Sandheden frem ved Trusel om at lade hendes højre Haand afhugge, hendes Tunge gjennembore med gloende Jern og hende selv at pidskes under Flagstangen, saalænge, der er Hud eller Kjød paa Kroppen²⁾. Men skjøndt Joh. Lorenz selv har for største Delen ført Bogen, er dog Lys og Skygge saa ulige fordelt, at man næppe kan for- tænke Milan i tilsidst at undslaae sig for at give Møde.

Længe før den Tid, allerede d. 13. Marts, havde Milan indgivet til Direktørerne en Beretning om sit Forhold, sluttende sig til den sidste Rapport fra Juli Maaned 1685. Dengang, forklarer han, var han netop kommen op fra sit lange Sygeleje; men faae Dage derefter opdagedes Esmits og Christoffer Rothes Sammensværgelse mod Milans Liv, hans Hus og alle Betjentene, alene de to bestukne, Klein og Lange, undtagne. De Skyldige straffedes; men nu rygtedes det fra Europa, at Cpt. Meyer derhjemme sværtede Milan som Jordens argeste Skurk. Beboerne og Betjentene paa S. Thomas svarede herpaa ved at bevidne hans Troskab og Nidkjerhed; men dog svigtete de, endog Joh. Lorenz, da Meyer overbragte Ordren til Milan om at nedlægge sin Værdighed. Korsfæst ham, korsfæst ham, er nu Raabet, der gjenlyder alle Vegne. Men Esmit nyder en Frihed, der ikke tilkommer ham, og som han benytter til at contra- mandere de Ordre, han under Milans Pres havde udfærdiget til sine Forbindelser om Udbetalinger, der dog kunde bringe Compagniet nogen Erstatning for hans Besvigelser. Men Milans egen ubrydelige Troskab maa forhaabentligt være ham, hans talrige Husstand og hans Ejendom en sikker Adkomst til naadig Behandling.³⁾

¹⁾ Kildyvel, den unge Rom, skal være en Hollandsk Omskrivning af de Engelske Søfolks Benævnelse for denne Drik med de kraftige Egenskaber, der skulle kunne gjøre det af med selve Fanden (kill-devil).

²⁾ Ind. r. Nr. 355, S. 51.

³⁾ Rigsark., Vestind. Indlæg.

Aktstykket er skrevet paa Fransk af hans Kammertjener (Cailles), da hans Syn havde lidt under Sygdommen og ikke tillod ham at skrive. Saaledes forklarede han idetmindste Sammenhængen med denne usædvanlige Brug af det Franske Sprog, som rimeligt nok ikke kunde læses af Mikkell Mikkelsen og hans Folk, hvad der kunde have sine Fordele, da Brevet besørgetes under hans Convolut. I ethvert Tilfælde hentydes der ikke til Indholdet deraf i den udførlige Relation, som M. Mikkelsen oversendte samme Dag, og som for en væsenlig Del ligger til Grund for den foregaaende Fremstilling. At derimod Milan gaaer let hen over sine egne Blottelser ved Overleveringen af sin Myndighed, som om det var Ting, der sagtens lod sig forklare, er ikke mindre karakteristisk end, at han navnlig dvæler ved sin selv-lavede Historie om Sammensværgelsen. At han dog ikke i den Grad som ellers betoner Meyers Rolle i Romanen, falder ret naturligt i det Øjeblik, da denne Mand stod Magtens Kilde nær og var i Begreb med at paaføre ham Proces.

Ved samme Lejlighed medfølger der tillige Breve af samme Dag fra hver af de to Fanger¹⁾, Adolf Esmit og Niels Lassen. Begge takke de for Udfrielsen af det haarde Fængsel, og den Første lover sin gode Tjeneste i Fremtiden. Tillid har han dog ikke formaaet at vække, thi idet M. Mikkelsen oversender et opsnappet Brev fra ham til en Ven i Vlissingen med Opfordring til ikke at betale de ham aftvungne Vexler, ses der deri et Bevis for, at Manden ikke har opgivet sine gamle „Trækker“ (Rænker). Men forresten har Milan handlet helt ugudeligt med ham og hans Hustru, og „den elendige Tilstand, de var i, kan ei noksom beskrives,“ medens de nu ere indsat i en „civil Arrest“. Ikke som et Menneske „men som en Tyran“ har Milan regeret, saa Alle vilde være flygtede fra Landet, om de blot havde kunnet. Med Compagniets Ejendom har han holdt Hus, som om han vilde fordærve Alt, og Spanierne har han paaført Krig; men „hvad Profit Compagniet deraf tilvoxer, kan Eders Velædelheder selv udregne.“ Ligesaa maadeligt det altsaa staaer til med

¹⁾ Rigsark. Vestind. Indlæg og Ind. r. Nr. 345.

Compagniets Sager, ligesaa herligt blomstre Milans egne. 2 (?) Plantager og 70 Negre tilegner han sig, men har dog allerede maattet udlevere 25 af Negrene til den Engelskmand, han havde aftvunget dem.

Nogen egenlig, nøjagtig Undersøgelse af Milans Forhold synes Mikkell Mikkelsen dog ikke at have overkommet. Først under Processen i Kjøbenhavn fordres der Oplysninger fremskaffede om den før omtalte Sag med den spiddede Neger, idet Commissarius udtrykkeligt siges at have forbigaaet den i sin Anklage¹⁾. Da Udtryk i den ovennævnte Relation alene kunne dreje sig om denne Sag, ligger Grunden til Forsømmelsen ikke i Uvidenhed, men maa hellere søges i det Hastværk, der foranledigedes, dels ved at Hjemreisen skulde ske med Fortuna, dels ved at Øens materielle Vilkaar og Hjælpeskilder have paakaldt en særlig Interesse. Denne giver sig et godt og modent Udtryk i en udateret Rapport desangaaende²⁾, hvis værdifulde Indhold dog ikke her skal fremdrages, da det ikke berører Helten i denne Afhandling, og tillige turde være mindre M. Mikkelsens end Johan Lorenz's Fortjeneste. Men at den Første har fattet en virkelig Tro til Øens Fremtid ses af, at han senere paa Aaret (1686 ⁸/₁₂) tilbød Compagniet at ville forpagte hele Handelen³⁾.

Om Milans egen Stilling under denne Vending, erfares, at han fra Slutningen af Marts er bleven bespist fra Fortuna, ligesom Esmitt blev det lige fra Begyndelsen af Maaneden og Felix fra Midten⁴⁾, hvad der for dem Alle antyder, at de befandt sig i Arrest. Dette udelukker dog ikke, at Milan med vanlig Selvsikkerhed optræder overfor Retten⁵⁾, hvorhen han stævnedes af Meyer til d. 15. April. Ved det paafølgende Forhør overbeviste denne ham om hans Raaheder overfor Esmitt og Fruen⁶⁾, og tilsidst

¹⁾ Rigsark., Reg. 89 Sk. 9 Nr. 159 B. und. Reinh. Wordemann.

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 589 (Januar Pakken 1688 af Regnskabsbilag, Nr. 11).

³⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 347.

⁴⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 495 S. 145.

⁵⁾ Sml. H. R. Prot. 1688 A fol. 324, 325 v.

⁶⁾ H. R. Prot. 1688 A. f. 303 v.

gav Milan Jørg. Meyer en Undskyldning og en Erklæring om i ham at have fundet en „raisonabel og christelig Mand“¹⁾.

At Forhandlingerne forøvrigt var alt andet end prægede af Imødekommenhed, bekræfter et Brev til Guldensparre af $\frac{80}{6}$ 1686²⁾, der fortæller, at der i Commissionen har været vældig „Tornering“ med gjensidigt Raab og „Hujende“. Den foregaaende Dag var inidlertid Alt bleven afsluttet, idet Commissarius da havde for en Forsamling af alle Planterne forestillet dem den forrige Lieutenant Christoffer Heins³⁾ som deres Vice-Gouvernør.

Sagen var den, at det nu hastede med Hjemrejsen. Men inden denne foregik, lod M. Mikkelsen en Protokol optage d. 4. Juli⁴⁾ over Milans Forseelser som Begrundelse til at føre ham til Kjøbenhavn, for at han der kunde forsvare sig. I 20 Poster opføres her de forskjellige Anker over hans Styrelse, som vi allerede kjende, samt tillige den, at han ikke havde betalt Betjentene deres Løn, skjønt han selv havde modtaget Midler dertil. Efter den sidstnævnte Correspondent gik Betjentene endog saa godt som nøgne⁵⁾.

At Milan ikke holdt af at komme tomhændet til sit Bestemmelsessted, er før omtalt, og denne Gang var han særligt forsynlig, saa at han paa Rejsen medførte ikke mindre end 1002 Pd. Tobak, c. 60,000 Pd. Flæsk fra Portorico, c. 300 Pd. Kjød og over 1500 Pd. Sukker m. a. m.⁶⁾. For Selskab havde Commissarius sørget, idet ikke blot han selv fulgte med, men ogsaa Ad. Esmitt og Niels Lassen samt forskjellige Andre som Gert

¹⁾ Ib. 319 ff. Dombog 1688 Tom. I, B. 1 fol. 352 ff.

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 342.

³⁾ Fra Hamborg, gik 1680 med „den kronede Grif“ til S. Thomas som Lieutenant (Rigsark., Ind. r. Nr. 397), har „en temmelig god Reputation“ (ib. r. Nr. 537, i Jørg. Iversens Instruktion § 35, Milans dito § 36). I sit nye Embede tilfredsstillede han dog ikke foreløbigt (Rigsark. Ind. r. Nr. 518). Trods sin tyske Herkomst skriver han Dansk og har Venner i Kjøbenhavn (Brev af 1683 $\frac{10}{6}$, Rigsark., Ind. r. Nr. 409).

⁴⁾ Rigsark. Vestind. Indlæg, tillige i Afskr. i Partic. Prot. med Resol., Rentek. Arkivet. (3303).

⁵⁾ Sml. H. R. Dombog 1668 T. I, 1. B. 350.

⁶⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 495 S. 100 f., 120.

Philipsen og Joh. Lorenz, hvis Vidnesbyrd behøvedes for Retten, Tjenestefolk o. fl.

Selskabets Disharmoni fandt en Slags Gjenlyd i den besværlige Overrejse. Den 5. Juli forlod Skibet S. Thomas under Meyers Commando; begge Gouvernører ledsagedes af deres Hustruer; men om Fru Milan bemærker Vice-Gouvernøren, „at hun laver fremmelig til Barsel, saa Gud skal vide, hvorledes det skal gaae hende, om hun skal gjøre Barsel paa Skibet“¹⁾. Hun nedkom dog lykkeligt med en Søn²⁾; men Skibet mistede Roret kort efter og fik en Læk d. 20. Aug., saa at det maatte holdes paa Pumperne. D. 28. fik man Landkjending og troede, at det var Norge, men det befandtes at være Shetland. Stillingen var farlig, saa at „Couragien“ slap op for Mikkell Mikkelsen, der bragte sig i Sikkerhed paa en Krydser, som tog ham med til Holland. Fra Amsterdam skrev han d. 20. Sept. til Hjemmet, hvor Compagniet forhøjede Assurancen paa Skibet³⁾, der dog lykkeligt naaede Kjøbenhavn d. 12. Okt.

D. 16. Okt. 1686 blev dernæst Gabriel Milan ifølge Kgl. Tilladelse med Hustru og 2 Børn, hendes Pige og en lille Negerpige indsatte i Castellet, medens Felix maatte nøjes med en Plads i Arresthuset⁴⁾. Dermed begynder Rettergangen imod Gouvernør Milan, som holdt de Paagjældende i en levende Spænding, men tillige i en saa langvarig Pine, at vi kun skulle meddele det Nødvendige⁵⁾. En ikke ringe Byrde havde Mikkell Mikkelsen paaført Compagniet ved at hidbringe denne Skare af Tiltalte med uklare Sager istedenfor, at han efter sin Instruktion antoges at

¹⁾ Journalbog 1686—87 i Rentek. Ark. (Beg. og Brev af 14⁷/₇ 86). Rigsark. Ind. r. Nr. 348.

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 347 (Brev af 1686 25⁹/₉).

³⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 347.

⁴⁾ Direkt. Prot., ib. r. Nr. 40 S. 211, 213, 214, 215.

⁵⁾ Vi tage da Afsked med de 2 Medfanger: om Esuit henvises til Biografisk Lexicon, men om Lassens senere Skjæbne vides næppe andet end, at der ved Processen tilkjendtes ham en lille Erstatning hos Milan. Rimeligvis er han den samme „Niels“, som ifølge Brev fra Visconti til Stifsonnen Gouv. de Lavigne, af 1692 10. April belaver sig paa i Thormøhlens Tjeneste at gaae som Kjøbmand til S. Thomas, Rigsark., Ind. under Lavigne.

skulle have afgivet Dom og skriftlig Kjendelse derovre¹⁾. Milans Sag var i hvert Fald kun rent formelt afsluttet ved den omtalte Protokol af $\frac{4}{7}$ og maatte som snarest for en competent Ret, om ikke af anden Grund, saa fordi Underholdningen af ham, Hustru, 2 Børn, 2 Piger og 3 Negere var foreløbigt en stadig Udgift af 10 Dl. om Ugen. Derfor ansøgte Kongen d. $\frac{14}{10}$ om at beskikke nogle Commissærer til at paakjende disse Sager²⁾. Efter en tilfældig Ytring af Marcus Gjõe at dømme³⁾ var Christian V lidet villig dertil, da han vilde have Sagen betragtet som Oprør, der burde dømmes af Admiralitets-Retten. Han maa dog hurtigt være bleven omstemt, thi allerede d. 19. udfærdigedes der et Commissorium til at paakjende disse Sager⁴⁾. Af de Beskikkede kom den først nævnte, Christen Skeel, ikke til at deltage i Forhandlingen, hvorimod de 4 Andre: Etatsraad Tage Thott til Vognserup, Cancelliraad, Assessor i Cancelli-Collegiet Peder Hjort til Bonderup, Professor etc. Povl Vinding og Assessor i Commerce-Collegiet Hans Nielsen (Aalborg), traadte sammen til den forlangte Domstol. Til Forsvar for Milan beskikkedes Jørgen Simonsen⁵⁾, medens Compagniet som Anklager opstillede Reinhold Wordeman efter forgjæves at have søgt at vinde Christoffer Munck dertil⁶⁾.

Sagen var imidlertid saa mangelfuldt forberedt, at der krævedes et overordentligt Arbejde og megen Tid for at faae den bragt i den rette Stand. Milan paa sin Side tilvejebragte et Vidneforhør ved Kjøbenhavns Byting af 4 Vidner, han fremstillede, men var ikke heldig dermed. Det første Vidne, Jan Jansen Smith, maa sagtens have henhørt til Søetaten, siden han allerede var bleven forhørt ved Under-Admiralitetsretten om det Samme. Men da han nu afgav modsat Forklaring paa de

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 498 (sidste Stykke). Particip. Prot. i Rentek. Ark. (under $\frac{26}{10}$ 87).

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 293 fol. 144 v. f. Participanternes Resol., Rentek. Ark. (3303).

³⁾ H. R. Domb. 1690 A 300 v.

⁴⁾ Sjæll. Tegnelser.

⁵⁾ Ib.

⁶⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 40, Direkt. Prot. 216 f.

samme Spørgsmaal, var hans Brugbarhed som Vidne bortfaldet. De næste Vidner kunde maaske næppe erkjendes for uvillige, fordi de alle vare i Milans Brød, men Spørgsmaalet faldt bort. Hans to Piger vilde nemlig bevidne, at Adolf Esnilt i den første Tid havde befundet sig i Frihed, hvad dog Alle vidste, men hvorlænge det havde varet, kunde de ikke mindes¹⁾. Det fjerde Vidne endelig, hans Neger, Sence Perez, var villig til at forklare, at den spiddede Neger kun var bleven straffet for at have myrdet en Negerkvinde. Der blev skaffet en Fødselsattest til Veje, der viste, at Sence Perez var født som en christen Portugiser, og selve Commisarierne examinerede ham i hans Christendom med det Resultat, at han blev taget i Ed; men da han saa adspurgtes om, hvorfra han da vidste, hvem der havde myrdet Negerkvinden, lød Svaret, et det havde den Myrdede selv fortalt ham, og saa var ogsaa det Vidne kasseret²⁾.

Om Fangens eget Liv i Fængslet er der ikke fundet stort andre Bemærkninger end den, at han havde Vagt baade i Værelset hos sig og udenfor Døren³⁾, samt Adolf Esmits ondsindede Klage over det Fortrin, Milan nød fremfor ham, baade med Hensyn til Bopæl og til Frihed. Men da man derefter tilbød ham Milans Værelse, betakkede han sig, saa at man tør slutte, at Milans Stilling ikke har udmærket sig fremfor andre Fangers. Fru Milan delte Fængselet med ham, saa at han efter et Aars Forløb maatte søge Cancelliet om Frihed for hendes Person⁴⁾. Hendes Nærværelse her i Byen mærkes paa en ejendommelig Maade, idet Kongehuset, og dermed Compagniets Direktion, fatter en stærk Interesse for Vestindiske Mærkeligheder og for forsømte Negerbørn. Som saadanne nævnes den lille artige Ignés, som man gav Kjælenavnet Nutie, og som nu levede derovre med sin Moder, Mette af Navn, medens Faderen Sence (Perez) var fulgt med Milans, — der var den lille Sara, som Fru Milan havde havt i sit eget Kammer og oplært, — og der

¹⁾ H. R. Prot. 1688 A 326 v.. Univ. Bibl. Add. Fol. 103.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A 258 ff. (und. ^{19,} 2 1689) og 348.

³⁾ H. R. Prot. 1690 A 199.

⁴⁾ Rigsarkivet Cancelli-Prot. Nr. 14 fol. 36.

var navnlig denne opvakte Dreng, den vakre Ballahu, som Milan vilde have havt med for at forære ham til Dronningen, men maatte ikke for Mikkel Mikkelsen. Virkningen af den saaledes vakte Interesse gik foreløbigt ud over Christoffer Heins, der i en streng Tone fik Ordre til at skaffe Børnene til Kjøbenhavn. Der kunde de blive omvendte til Christendommen og blive til mangfoldig Glæde og Gavn, selv om de maaske maatte sendes tilbage igjen. Det gjaldt om at holde paa det Gode, man havde; men man havde rigtignok hørt, at Heins havde solgt selve Ballahu til en Kapercapitain. At man heller aldrig har faaet tilsendt derovrefra saadanne Herligheder som smukke Negerbørn, Konkyllier („Søskulper“), Marekatte med rødt Hoved og hvidt Skjæg, skjønne Ænder lig dem, Milan havde paa sin Plantage, o. a. dsl., kunde kun forklares som Efterladenhed hos Betjentene¹⁾. — Heins har noget ondt ved at klare sig, da han unægteligt havde solgt Ballahu, men kun fordi det var en skarnagtig Knægt, hvem Fru Milan yderligere havde spoleret ved at slaae ham døv. Nu var han imidlertid i sin nye Herres, en skikkelig Handelsmands Tjeneste bleven ædt af en Hai, saa ham kunde det ikke hjælpe at tænke paa mere. Og det var der heller Ingen, der gjorde; da Fru Milan var borte, faldt det hele igjen i Ro²⁾.

Med Hensyn til selve Opholdet i Castellet kan der næppe med Billighed rejses nogen Klage mod Compagniet. At Milan har maattet give Afkald paa to af sine Negere og kun beholdt sin Sence tilbage, kunde ikke skade ham, da han endda havde Kone, 2 Børn og 2 Piger hos sig. Mere føleligt var det maaske, at Fortæringen nedsattes i Juni 1687 fra 10 til 8 Dl.³⁾ om Ugen, men ved Siden deraf ydedes der Familien Medicin, Brænde o. A.⁴⁾. Felix i Arresthuset maatte nøjes med 1 Dl. om Ugen.

Fra den gamle Milan selv høres der dog næppe andet end

¹⁾ Rigsark., Ind r. Nr. 218 S. 7 ff., 10 f., 77 ff. og Rapporten fra Heins af 1689 ^{20/8}.

²⁾ Ib. S. 129.

³⁾ Particip. Resol. i Rentek. Arkivet (3303). Rigsark., Ind. r. Nr. 433, 589.

⁴⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 433 S. 74, 92, 67 og 87. Et Brev fra Milan til Apotheker Joh. Gof. Becker i Slutn. af Nr. 589 ib.

Klager. Kun hans Nødværge mod Meyer og dennes Overgreb havde bragt ham ind i den skjæve Stilling, som igjen havde medført denne Hjemrejse. Og paa den havde han atter været „ilde tracteret“ af Mikkell Mikkelsen og dennes Folk. Den sidste Klage viste sig dog ikke at kunne staae for en nøjere Prøvelse; thi selv om maaske en af Commissærens Folk om Bord paa Skibet kunde have sat en Potte til Side for Milans Folk, kunde Mikkell Mikkelsen jo ikke have rettet Fejlen, naar man ikke havde besværet sig derover ¹⁾.

Den første Klage indgik derimod som et Led i den store Retssag, som i Aar og Dag lagde Beslag paa Commissionens Arbejde. De fra Vestindien stammende Vidnesbyrd viste sig for en væsenlig Del ubrugelige, da Udstederne, Milans selvbeskikkede Raader, fragik deres Underskrifter²⁾. Da nu tilmed den tilstedeværende Joh. Lorenz forklarede, hvorledes de omtalte Aktstykker vare nedskrevne af ham efter Milans Diktat, blev deres Beviskraft til Intet. Omsider maa man dog have ment sig at være kommen til Bunds, da nemlig Kongen d. 11. Okt. 1687 befaler Commissionen ufortøvet at paakjende Sagen³⁾, sagtens fordi Compagniet paa egne og Joh. Lorenz's Vegne trængte paa for at kunne sende denne haabefulde unge Mand tilbage til en Tjeneste, hvor der kunde ventes god Fyldest af ham⁴⁾.

D. 17. November 1687⁵⁾ fældede da Commissarierne⁶⁾ Dommen, der lød paa Fortabelse af Ære, Liv og Gods i Henhold til en udførlig Motivering. Det omhyggelige Arbejde og den rolige Afvejning af Enkelthederne vinder megen Anerkjendelse, saa at der egentligt kun er et enkelt Punkt, der syntes at kræve en skarpere Fordømmelse af Milans Færd. Men selvfølgelig forlangtes der Appel til Højesterets nærmere Prøvelse. Kongen

¹⁾ H. R. Prot. 1688 A 327.

²⁾ H. R. Dombog 1688 Tom. II B. 1 fol. 336 v.

³⁾ Sjøell. Tegn.

⁴⁾ Sml. Direktørernes Brev af 1687 ²/₁₁ i Copibogen, Rigsark., Ind. r. Nr. 293 fol. 203 v. f.

⁵⁾ ¹⁶/₁₁ 87 hos Malta, Kgl. Bibl. Gl. Kgl. Saml. 4^o 2986 a.

⁶⁾ H. R. Dombog Tom. II Bd. 1 fol. 333 ff.

siges her igjen at have været stemt for en mere hurtig Retsforfølgning mod sin „Oprører“¹⁾; men Appellen bevilgedes om-sider. Prokurator Hans Knudsen beskikkedes til Forsvar for Milan, medens Wordeman fremdeles førte Sagen for Compagniet. Defensor var dengang en alderstegen Mand, der allerede i 36 Aar havde betjent Retten med Hæder, men han blev her tvungen ind i en haabløs Sag. At han herunder vovede sig ud over de rette Grændser, hvor han ved „Tingstue-Streger“ søgte at styrke sin svage Stilling, eller naar han slog sig løs overfor Commissarierne, kan ikke fragaaes, om det end maa indrømmes, at hans Iver for at hjælpe paa den ham betroede Sag, tjener ham til nogen Undskyldning²⁾. Foreløbigt har Sagen imidlertid kostet ham en ikke ringe Overvindelse, saa at der d. 21. Apr. 1688 skyndes paa ham fra Danske (Cancelli³⁾, hvilken Paa-mindelse endda gjentages i December⁴⁾, da der endeligt indrømmes ham en sidste Frist paa 4 Uger. Ogsaa Compagniet fandt sig berettiget til at klage over hans Forhaling og det med saa meget mere Føje, som Udgifterne til Fangernes Underhold allerede var steget til over 2000 Dl., stadigt voxede og næppe kunde ventes erstattede⁵⁾.

Først d. 14. Februar 1689 kommer Sagen endelig for Højesteret, idet altsaa Commissariernes Dom af Compagniet indankes dels til Bekræftelse dels til nøjere Prøvelse⁶⁾, med dertil hørende Contrastævning. D. 16. tager Hans Knudsen Ordet og veksler fra nu af Dag efter Dag i henvend en Maaned med sin Modpart. Han gjengiver her Milans Fremstilling, saa at han endog gjentager dennes Paastand om, at han ikke har aflagt Ed paa Instruksen, uagtet den med Milans egen Haand var paategnet med Forsikringen om at ville holde sig den efterrettelig, „so-

¹⁾ H. R. Domb. 1690 A fol. 300 v.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A 353.

³⁾ H. R. Prot. 1688 A 353

⁴⁾ Sjæll. Tegn.

⁵⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 967, Europ. Brevbog fol. 28 v. ff.

⁶⁾ H. R. Prot. 1688 A fol. 288 ff.

wahr helfe mir Gott und sein heiliges Wort“ ¹⁾. Ligeledes søgtes Milans Fremfærd mod den spiddede Neger forsvaret med den Forklaring, at Milan jo havde skaffet Ejermanden Erstatning for den Aflivede, og saaledes videre. Men særlig „Utilbørighed“ vistest dog Commissarierne og navnlig deres første Mand, Etatsraad Tage Thott, Amtmand i Holbek. Dér lød det snart med Formaninger om ikke at forivre sig, snart med Irettesættelser for Hadskhed, saa hed det sig, at Commissarierne stod der i Flok mod ham, den enlige Mand, og saa igjen, at kun Etatsraaden hørtes „snakke“ og Ingen af de Andre, — altsammen „Gluffer“ beregnede paa „den gemene Mands Latter, som staar uden[for] Skrankerne“ ²⁾.

Endelig sluttedes der d. 14. Marts, hvorefter de 11 Assessorer indgav deres skriftlige Vota. Det er tildels ret udførlige Afhandlinger, navnlig Cosmus Bornemanns ³⁾, Niels Benzons og Marcus Gjões, hvilken sidste maaske dog gjør sig mest bemærket ved en paafaldende sund Fornuft og maadeholden Dom. Skjøndt han nemlig ikke i fjerneste Grad er uklar over den Anklagedes Brøde, viser han en Evne til at forklare, ja til paa sine Steder at forsvare det Tvetydige, der røber den gamle Diplomat af Tidens mest raffinerede Skole. Den falske Afskrift der sendtes til Gouvernør Houtcoper paa Curaçao, hører saaledes til de „Finesser, som bruges og ofte reusserer med en discret Conduite“ ⁴⁾, og Repressaille-Brevet mod Spanierne kunde man vel ogsaa „soustenere til hans Undskyldning og justificere til Compagniets Tieniste“ ⁵⁾. Men imidlertid ere hans Misgjerninger saa store, at de „ey giffue Plads til sær Straf for de smærre“ ⁶⁾, og selv om han kun i en god Mening har fristet Planternes Troskab, „da bør man ej at spille (∴ lege) med Ed. Majestæts

¹⁾ H. R. Domb. 1688 Tome I B. 1 fol 351, 383.

²⁾ H. R. Prot. 1688 A 328 v. f.

³⁾ Afskrift heraf findes i Univ. Bibl. Addit. Fol. Nr. 103, hvilken er benyttet under Indsamlingen af Materialet til denne Afhandling og derfor ogsaa her undertiden citeret.

⁴⁾ H. R. Prot. 1688 A 348 v.

⁵⁾ l. c. 349 v.

⁶⁾ l. c. 344. Smærre, Comparativ af smaa.

Højhed og Regalier¹⁾. Sin Bedømmelse af Milan har Marcus Gjøe ved en anden Lejlighed og paa en anden Tid²⁾ formet i samme Mening men i lidt skarpere Vendinger: „Han satte Retten selv, dømte, undertegnede og exekverede i sine egne Sager, som bestod alene i at røve A. Esmit o. A. deres Formue, ja han lod aflive En og Anden uden ringeste forhergaaende Lovmaal, ja vilde gjøre Undersaatterne oprørske og stillede Kanoner imod Hs. Majestæts Skibe“. I Sandhed „Alt er ilde gjort og lige ilde forsvaret“, udbryder han et Par Gange.

Da Dommen altsaa afsagdes d. 21. Marts 1689, kunde det næppe overraske, at den fradømte den Anklagede hans Boslod, Ære og Liv og bød: Hoved og Haand at sættes paa en Stage, hans Blod- og Æresdomme at kasseres, hans Beskyldninger ikke at regnes, Erstatning at gives osv.³⁾ Ved Kgl. Benaadning (af $\frac{28}{3}$ ⁴⁾ slap han for at faae Haanden afhugget og for at klæde Stejlen; men Livsstraffen fuldbyrdedes allerede d. 26. paa Nytorv om Morgenen mellem 5 og 6 altsaa netop i Morgengryet⁵⁾. Strax efter Dommens Afsigelse var han efter Ordre til Generalmajor Schack af d. $\frac{19}{3}$ bleven overført fra Castellet til Arresthuset, hvor han tilbragte sine sidste 5 Dage. Den sædvanlige Omhu for de Dødsdømte giver sig til Kjende ved det efter Omstændighederne ret rigelige Traktement af 4 Potter rhinsk Vin og 2 Potter fransk Vin, medens Øllet, Brændevinen og Lysene sagtens komme paa Vagtens Regning. Efter den førnævnte Kgl. Benaadning skulde det afhuggede Hoved tilligemed Kroppen lægges i en Fyrre-Kiste og denne nedgraves paa Retterstedet

¹⁾ l. c. 351.

²⁾ H. R. Prot. 1690 A 309.

³⁾ H. R. Prot. 1688 A 364—66.

⁴⁾ Sjøell. Tegn.

⁵⁾ W. Worms Aarbog (Gl. Kgl. Saml. Fol. 930 VIII paa Kgl. Bibl.). Avis-Efterretning (Bockenhofers Maanedl. Relationer f. Marts 1689 [S. 403], Wolff: Journ. f. Politik 1812 I, Malta S. 290 b, 291 b [Gl. Kgl. Saml. 4^o Nr. 2986 a]), Skriv. fra Direkt. t. Gouv, p. S. Thomas af $\frac{9}{4}$ (Rigsark., Ind. r. Nr. 218 S. 114, 118—22), Brev fra M. Wibe t. C. Lente af $\frac{20}{3}$ 89 (Rigsarch., Adeliges Breve, Lente XIX, cf. ib. $\frac{19}{3}$). Chr. V Tageregister S. 225 har den fejle Datum $\frac{26}{3}$. Retterstedet, Bruun: Kjøbenhavn II 643.

udenfor Vesterport; men efter Natmandens Regning blev den igjen opgravet, uden at det opgives, hvorhen den derefter førtes. Udgifterne skulde betales af Compagniet, der dog fandt sig beføjet til at nedsætte Regningens Beløb, da Mestermanden (Andreas Liebeknecht?) havde vurderet sit Arbejde til 40 Rdl. Mindre kunde det ike være med „en Øvrighedsmand og Standsperson“, da Mesters baade Fader og Stiffader aldrig havde faaet mindre, naar de „justificerede“ saadanne Folk „enten dem self eller deris Effigie“. Han maatte dog nøjes med 12 Rdl., ligesom Natmanden, George Walluhn, maatte nedsætte sin Fordring for at have nedgravet (og igjen opgravet) Liget fra 12 Rdl. til 8, som Mestersvenden, Bertel Plogs Kvittering viser¹⁾.

Idetmindste uoget Vederlag for sine udgivne Penge og sin Skadegæld kunde Compagniet dog paaregne i Milans Bo. Her fandtes der nemlig efterladt dels Plantagen med Tilbehør, der allerede 1688 sekvestreredes, dels en Mængde Colli med Løsøre (41), der medførtes paa Fortunas Hjemrejse. Det Sidstnævnte bortsolgtes ved Auktion paa Børsen (1690 ^{25/3})²⁾, og Plantagen inddrogtes. Da inidlertid Compagniets Tilgodehavende opgjordes til 31,571 Dl. 1 Mk. 1 Sk. foruden flere paaløbne Omkostninger, og da selve Plantagen vurderedes til kun lidt over 12000 Dl.²⁾, var det en saare ufuldstændig Dækning, der var Tale om. Allermest ubelejlig synes endda en Fordring paa 2000 Rdl. at have været, som Højesteret tilkjendte Commissarierne. Man affandt sig tilsidst med dem ved at give dem Aktier i Compagniet³⁾.

Langt værre stillet vare imidlertid de Efterladte. Sønnen Felix, der saa ofte har været omtalt, var kun medtaget som Fange paa Forlangende af A. Esmitt, der dog ikke var i Stand til at overbevise ham for Retten om nogen Brøde. Cancelli-Collegiet forhandler derfor 1688 ^{8/1})⁴⁾ et Andragende fra ham

¹⁾ Ordren til Schack i den Krigsmin. Registr. Nr. 115 (cf. Nr. 265) i Rigsark. De anførte Regninger ib., Ind. r. Nr. 433 S. 99 og r. Nr. 590.

²⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 433 S. 79 ff., 122, 132 f. Ib. r. Nr. 364 D og E. Ib. r. Nr. 520.

³⁾ Ib. r. Nr. 580 fol. 82 v. ff., 88 v. f., Nr. 967 fol. 51 v. ff.

⁴⁾ Cancelli-Prot. Nr. 15 fol. 7 b.

om at maatte slippe den Arrest, der nu har varet i 14 Maaneder og vel ikke har bekræftet nogen Beskyldning imod ham, men dog har kostet ham baade Lykke og Rygte. I Virkeligheden frikjendtes han ved Commissariernes Dom, der endog tilkjendte ham en Erstatning paa 300 Rdl. hos Ad. Esmitt, som forgjæves søgte at faae Dommen omstødt af Højesteret ¹⁾). Efter Faderens Henrettelse faldt han imidlertid Compagniet til Besvær dels med sine Krav paa en enkelt Neger af de confiskerede Slaver dels med sine Bønner „for Guds Skyld“ om nogle Penge til at komme bort for. „For at slippe hans Overløb“ bevilgede man ham 1689 ¹⁸/₁₀ 10 Rdl., mod at han skal give Afkald paa Slaven, og forhøjede dem 14 Dage efter til 15 Rdl. ²⁾); den paa ham anvendte Bekostning overførtes paa Esmitts Regning. Dermed forsvinder Felix, saa vidt vides, her fra Landet.

Hans Helbroder, Ferdinand, var Lieutenant allerede 1683 og maaske tidligere ³⁾), men noget Videre om hans Carriere vides ikke. Efter Navnene at dømme kan han have været Fader til Gabriel Ferdinand ⁴⁾) Milan, Maler og Hofforgylder, en vistnok anset og velstaaende Mand, der døde som Viceborgemester i Helsingør; men at føre denne Mands Slægt længere ned i Tiden tilkommer ikke os, der kun ved en Hypothese har antydnet en mulig Forbindelse med Hovedpersonen i denne Skildring ⁵⁾).

Navnene paa de omtalte Brødres Halvsødskende(?) opgives i Anledning af Rejsen til S. Thomas som: Carl Friderich, Charlotta Isabella, Christian Ulrik og Conrad Adam ⁶⁾). Af disse døde den

¹⁾ H. R. Stævningsb. 1689.

²⁾ Rigsark., Ind., r. Nr. 433 S. 99, 112, r. Nr. 590, Bilag for Oktober.

³⁾ Rigsark., Afregninger G. 15.

⁴⁾ Ferdinand = Fernandez eller Ferdinandsen (?), som det ofte hændtes, at Sønnen som andet Fornavn optog Faderens Navn med eller uden tilføjet — sen.

⁵⁾ Sml.: Hofarch. Partic. Kassens Regnskab 1737 (331, 1489, 1735). Barfod: Falsterske Geistligheds Personalhist. II 210, Lassen: Bidrag til Helsingørs Hist. 1724—64 S. 38, Rigsark., Møllers Rangspersoner II 51, ib. Lengnicks Materiale, civ. og borg. Stænders Enkekasse S. 5 Nr. 11, Schacks Fundatssaml. II 305, 335 f., Bruun: Bibl. Danica I 1110. Sml. ogsaa Adresse Cont. Efterr. 1778 Nr. 90 og Erslews Forf. Lex. I 244 med Suppl.

⁶⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 293 fol. 61 v. f.

Sidste som forhen sagt i Vestindien og formodentligt ogsaa en af de andre, siden kun 2 Børn fulgte med tilbage. Om den lille Nyfødte paa Hjemrejsen har overstaaet Besværighederne, er sagtens meget tvivlsomt, og i hvert Fald var der kun 2 Børn til at dele Forældrenes Fangenskab. Hvem det var, siges ikke; men en Carl Friderich Milan var 1701 $12\frac{1}{4}$ Fændrik og ansat i Drabant Garden¹⁾, og en Kvittering fra en Kjøbenhavnsk Haandværksmester F. C. Milan forefindes under 1752 $\frac{4}{9}$ ²⁾. En Jan (Jean) Milan forekommer i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede som en flink Planter paa S. Thomas i smaa Kaar³⁾, men kan næppe uden ved fjernere Slægtskabsbaand knyttes til Gabriel Milans Hus. — Formodentligt kun som Spot er Navnet Milan ogsaa bleven benyttet som Navn paa en Negerslave paa S. Thomas⁴⁾.

Men for den, der indtil nu har fulgt denne Historie om Fejl og Skuffelser, vil det ligge nærmest at spørge om den Kvinde, der kun fik Kummer til Løn for udholdende Troskab i Modgangens Dage. Som herteskjærende Skrig og en flammende Lidenskabs Udbrud sender Forbryderens Enke, Juliane Regina Milan født von Breitenbach, sine Bønskrifter til Øvrigheden⁵⁾. Med sit Blod har hendes Ægtemand bødet for de Fejl, han muligvis har begaaet; men ringe Ære vil man høste, om nu hans Enke maa tigge sig ud af Landet. Kun Rejsepenge er det, hun begjærer, istedenfor det Forskud for Kronen paa 43,000 Rdl., hendes Mand havde til Gode. Alt, al Ting, har hun mistet, dyrt var det kjøbt, daarligt blev det solgt, og ikke en Klud blev hende levnet. Men den Gud, som kjender Alt, lader sig ikke spotte, og for hans Domstol stævner hun Compagniet og dem, som saaledes forfulgte hende. — Det er saa bevægede og energiske Ord, at de ikke kunne have undladt at gjøre Indtryk;

¹⁾ Rigsark., Milit. Etat, 1705.

²⁾ Rigsark., Milit. Skifter. Pakke 14. (Kvitteringer).

³⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 15 fol. 53, r. Nr. 429 fol. 126, r. Nr. 449 fol. 62 og oftere.

⁴⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 92.

⁵⁾ 2 udaterede Breve i Rigsark., Afregninger, G 15, det ene til Over-Rigs-Rentemesteren (?: Overrentemester Brandt?), det andet til en unævnt Greve (C. Reventlow?).

men om praktisk Virkning blev der ikke Tale overfor dem, der vogtede Statens Midler og nu i Rettens Navn havde lagt deres Haand paa de Fordringer, hvortil hun sigtede. Da vendte den Forpinte sig til Kongen selv, skildrede ham sin Nød og paa-kaldte hans Barmhertighed. Endnu henstod hendes Løsøre paa Børsen og over det udbeder hun sig Tilladelse til at maatte raade. Men dette henhørte jo ligesom den vestindiske Ejendom, hvorpaa hun ogsaa gav Anvisning, til det til Compagniet Udlagte. Følgelig sendtes de to Bønskrifter til Erklæring af Direktørerne, der d. 17. Juni 1689 givte til Svar, at det Tab, de have lidt ved Milan, er saa langt fra at kunne dækkes af hans Efterladenskab, at der ikke kan blive Noget tilovers til Enken¹⁾.

At Kong Christians Medfølelse med Ulykken dog nok har fundet Midler til at hjælpe, kan næppe betvivles; men med dette Haab og ikke med Vished slutter Historien om denne haardtprøvede Kvinde og hendes retfærdigt straffede Husbond. Som en velstillet Mand havde han opgivet sin hæderlige Slægts betryggede Kaar for i en gjærende Tid at indtræde i det store Kapløb udad, opad og frenad. Han snublede og faldt — ved egne Fejl —, blev trampet ned og blev glemt²⁾; men den, der fandt det udviskede Spor, kunde nødvigt slippe det mer. Lykkens Historie er kjendt og kjær, men er kun Undtagelsens Lod; de Manges, ja Flestes er Glemsel og Fald, men stundom dog spændende nok, selv om Udbyttet som her for Andre maaske kun bliver den gamle Sandhed atter gjentaget, at Falsk slaar sin egen Herre paa Hals.

¹⁾ Rigsark., Ind. r. Nr. 580 fol. 74 v. ff. (sml. fol. 52).

²⁾ G. Høst: Efterretninger om Øen S. Thomas har egenlig kun anerkjendende Velvillie for ham (S. 17—22).

Hans Jenssøn Grønbechs Slegtebog.

Meddelt af Arkivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

(Sluttet).

Efter Hans Jenssøn Grønbechs egne Optegnelser følger i Slegtebogen to saakaldte Testamenter, d. e. Personalier af Ligprædikener over Hans Grønbech og hans 2den Hustru Boel Hass. Heri berettes hvorledes *Hans Grønbech* den 15. December 1685 trods sin Svaghed begav sig til Christiania, eftersom han af Kongen var commiteret tilligemed 3 andre Mænd at dømme imellem Saltcompagniet og deres forrige Bogholder Anders Sørenssøn, hvilken Sag var optagen til endelig Decision den 16. December s. A. — Da denne var tilendebragt, begav Hans Grønbech sig ud til Møllen (=: Grüners Mølle), hvor hans Hustrues Moder Annichen salig Fredrik Boyesens var boende, og da han var kommen did, blev han den 19. Decbr. saa syg, at man maatte sende Bud til Konen, der ogsaa indfandt sig paa Møllen den 21de s. M. Den 26. Decbr. 1685 døde han og Liget blev 31. s. M. ført til Strømsø, hvor det den 3. Januar 1686 nedsattes i den hellige Korskirke. Af Personalierne vedkommende *Boel Hass* sees det, at hun i 1660 af Forældrene blev sendt til Kongsberg til deres Svoger forstum Oberbergmester Johannes Barth, for at holdes i Regne- og Skriveskole, og der forblev hun til 1663, da Faderen døde. Hun kom saa hjem til Moderen, hos hvem hun var, til hun blev gift med Hans Grønbech. Efter hans Død levede hun i 18 Aar som Enke, indtil hun den 13. Juli 1693 Kl. halv syv om Aftenen afgik ved Døden, 44 Aar ringere 3 Maaneder og 2 Uger gl. Liget bisattes 20. Juli s. A. i Strømsø Korskirke ved Siden af Mandens. Derefter er indført følgende Optegnelser af Svigersonnen Lars Pharo:

Anno 1667 d. 4 Martij er Jeg Barnfød Paa Vessbye Prestegaard paa follog; Min fader var dend hæderl. og vellærde Mand Hr. Peder Jensen Pharo, Sogne Prest der sammesteds, Min Moder dend Ærlig og Gudelschende Matrone Maren Lars Daatter Spydeb. Och effter ad samme Mine Kiere Foreldre hafde opofred mig min frelsere Jesum udj dend hellige daab, og der udj blefuen en Arfving til Hemmerig og det Æfvige lif og Salighed, hafuer de som Christelige forældre optughted mig udj schichelighed og Guds frycht, og effter Aar og Alders tiltagelse hafuer de Jemme udj deris Huus holt mig udj schole at Lære Læsse Reigne og schrifue indtil Ao 1679. Da hafuer Min Kiere fader sent mig ofuer til Amsterdam, at indformeris udj Sproget, og udj Læsen Reignen og schrifuen til Ao 1681 om høsten, da Min Kiere Fader lod mig hiem Kalde, og blef Jeg da hiemme, indtil Ao 1682 om Vaaren, da Min K. Fader drog omsorg for, at lade mig Komme udj tieneste paa Bragn[es] hos dend fornemme Mand

nu Sl. hos Gud Ole Pedersen Løche, og der tiende hannem for en Kramboedreng udj 7 aar. Jmidlertid hen Kallede Gud samme min Hosbond fra denne Verden, Huor fore Jeg med Mine Kiere forældris Villie og Videnskab gaf mig A° 1689 d. 8 may effter en Venlig afscheed fra Min Sl. Husbondis Kiereste udi tieniste hos dend Achtbare og fornemme Mand Sr Mads Jensen Wiel Paa Strømsøe, Huor ieg forblef udj samme tieniste Jndtil A° 1694, da Jeg begierede Min Afscheed fra samme Min Hosbonde, Huilchet hand mig med een God Villie og Venshab forunte, saa som Jeg med Jesu Bistand achtede at tage mig self Noget fore, og Giorde samme Aar om Høsten en Reise ofuer ad Holland, som mig velløchedis, huorfore Guds Nafn vere velsignet, og som Jeg da iche Kunde vere Eene, fattede Jeg effter Guds forsiun Kierlighed [til] dend Gud Elschende Møe Elisebeth Hansdatter Grønbech, Konge Mayts Tiendeskrifuer hans Kiere Daatter; og effter min Andechtige Bøn til Gud, og Mine Kiere forældris og Venners Raadføring begierede samme Min Kiereste af hendis Kiere Moder, Boel Jöhansdaater Haes, Huilchen Min Begiering samtychede. Jmidlertid henkalede Gud samme min Kierestis Moder fra dene Verden; strax der effter Giorde Jeg self voris Brøllop, og stod det her paa Strømsøe A° 1694 d. 12 Decem. udj samme min Kieristis forældris Huus, huilchet Jeg hafde Kiøbt, og Copulerede os til sammen Sogne Præst Hæderlig og Vellærde Mand Hr. Hans Angel, Gud Velsigne os begge, og lade os lefue tilsamnen Gud til Ære og os til Salighed.

Lars Pedersen Pharo.

Er min Sl. Mand Lars Pharo død 1739 d. 25 May udi hans Alder 72 Aar 4 Maaneder. Gud gifve ham og mig og Alle guds Børn Een glædelig opstandelsse for Jessu Schyld,

Elszebeth Sl. Lars Pharos.

A° 1739 den 18 Septembr. Klocken imod 9 om Morgenen døde woris Søster Elsebeth Pharos, 67 aar gammel, blef begrafuen her j Strømsøe Kirckegaard den 22 Septembr, Gud samle os udi Helgenis Samfund.

Johan Grønbech.

Herifra er Manuscriptet ført af Peder Hanssøn Grønbech, af hvis Optegnelser ligeledes er udeladt, hvad der meddeles om hans Forældre, da Indholdet er bekjendt.

Anno 1665 d: 5 August, om Eftermiddagen Klocken I mellem 5 og 6, blef min half Søster Ingeboer fød til Verden, som er at see 39 [jfr. 3. R. II, S. 164]. Anno 1686 den 10 Novembr. stod hendes Brøllup paa Strømsøen udj Mine Salige forældris Huus, paa Min Sal. Moders bekostning, Med Sr Peder Andersen Lund, fick hand Bestillingen efter min Sal. Fader Død, Nemlig Tiendeskrifuer og Skibsmaaler I Dramen, døde der sanune stæds og nedsat udj Strømsøe Kircke, J Mine Sal. forældres graf J Kircken, og Min Sal. Søster Ingebor døde paa Moss hos min Broder Christian, og der begravet udj Kirkegaarden,

Anno 1666 Imellem d. 8 og 9 Nowembr., om Natten Ved Midnats tider, blef min half Broder Jens fød til Verden, og I medens hand lefuede til forhandlet sig Hammer godset I Norge og der nedsat sig som En proprieter og Iustitz Raad, døde d. 5 Martj 1734 og blef hans Legeme der nedset I Kircken udj hans bekostede graf, Gud samle os udj Helgenes Samfund for Christj skyld, Videre for I Bogen paa 40 [jfr. 3. R. II, S. 165.]

Anno 1667 d. 28 Nowembr. om Morgenen Ved 8 slet blef den yngste Søn fød blef Kaldet Michel, Anno 1669 d. 27 Sept, Kaldet Gud ham fra Verden, Videre for hen i Bogen 41 [jfr. 3. R. II, S. 165.]

Anno 1671 d. 22 Junj om aftenen Imellem 9 og 10 slet, blef Min Elste Søster fød til Verden, blef Christnet her I den hellige Kaarskirke, blef kaldet Martha, d. 12 Desember 1672 Klocken 8 slet formiddagen da hun sagtelig hensof, ligger begrafuen udj Strømsøe Kircke Var syg efter Børne Koppene 12 uger 5 dage, gammel Et aar 6 M. 4 dage, som er at see paa pag 51. [jfr. 3. R. II, S. 249.]

Anno 1672 d. 17 Septembr. om aftenen imellen Klocken 8 og 9 blef min Søster Elsebeth fød til Verden, Anno 1694 d. 12 Decembr. kom udj En Egte forening paa Strømsøen, udj Mine Sal. forældres huus, med den Erlige og unge Karl Monsr Lars Pedersen Pharo, nedsat sig der samme stæds for Borger

og Handelsmand, hans Fader Var den hæderlig og Wellerde Mand Hr. Peder Jensen Pharo, Sognepræst til Wæstbye Søng og Menighed, blef hand boendis udj mine forældres gaard paa Strømsøen, som siden Ved En ulyckelig Ildebrand blef lagt I aske faa aar efter de var kommen sammen, Er at see paa det Blad for I Bogen 52 [jfr. 3. R. II, S. 250.], saa og Pharos paa 77 [jfr. foran S. 31 f.]— hans lif og lefuets opdragelse,

1739 d. 25 May, om Eftermiddagen Klocken imellem 6 og 7 døde Sal. Svoger Pharo, og blev begravet d. 1 Junj I Strømsø Kirckegaard, hannems alder 72 aar 4 Maaneder.

1739 d. 18 Sept. om Morgenen inellem 8 og 9 Klocke slet døde Min Sal. Søster Elsebet, Ved En sagte og Salig afskeed fra Verden udj hendes Alder 67 aar 12 timer, Efterlod sig ingen Børn, d. 22 Sept. blef hun begravet, og nedsat, Ved hendes Sal. Mand udj Strømsøen Kirckegaard,

Anno 1674 d. 22 octobr. om aftenen inellem 10 og 11 slet blef min Broder fød til Verden Christnet d. 30 octobr. Kaldet Johan Reinholt, pag. 54 [jfr. 2. R. II, S. 252.]. 1705 d. 18 Janvarj stod min Kiere broders Brøllupsdag udj Risøer, med den dyd og gudfrygtige Jomfru Chatrine Abramhansdaatter Falck, udj hendes Kiere forældres Huus, som da hendes Kiere Moder lefuede, forfløtte min Broder om Sommeren derefter med sin Kiereste og satte sin Bopæl her neder paa Strømsøen for Borger og Handelsmand, haft sit Brøe fra ungdommen Ved Søen, og nu Værende skipper, 1728 d. 3 Sept. hensof I Herren Min Kiere Broders Kiereste Jmellem 2 og 3 Eftermiddagen, d. 6 octobr. blef hun begrafuen I Kiercken I mine forældres græfte,

1744 d. 31 Julj Klocken 12 Middagen I Herren hensof, Min Kiere Broders Daatter Elsebet Michel Møllers, fra tvende smaa umyndige Døttre I hendes alder 32 aar Nogle Maaneder, d. 6 August blef hun begravet og nedsat I Voris Fædris græfte, hendes exordium af Mose første bog v 24 Capitel 50, Texten, af Davit Phalmen 17 Cap VII hendes sygdom Varede lenge af En Tæring,

1745 d. 1 Janvarj hensof I Herren Min Kiære Broder, Nu Sal. hos Gud, Ihan Grønbeck døde Klocken half 12, som Vj

kom af Kirken efter 4 Dages liggende Ved Sengen, hans alder 70 aar og 2 M. og 10 dage, d. 7 dito blef min Sal. broder geleidet til sit Vilestæd I Strømsøe Kirke, nedsat I Voris Fædres Græfte. Gud samle os blant Helgenes samfund, for Christj skyld,

Anno 1676 d. 16 Janvarj En Søndag om aftenen imellem 8 og 9, blef min Broder Hans fød til Verden, P. 55. [jfr. 2. R. II, S. 252.] 1714 kom hand I Egtestand I Fridrichstad, og der nedsat for Borger, og Handels Mand samt Søe Erfaren Mand for skipper. Anno 1721 d. 20 May hensof I Herren, d. 27 May blef begravet I Fridrichstads Kirkegaard, gud samle os blant Helgenes Samfund for Christj skyld, hannems alder 45 aar 4 M. 4 dage,

Anno 1677 d. 12 Febr., om Natten Imellem 11 og 12, blef fød Min Kiere Broder Jochum til Verden; Pag. 57 [jfr. 2. R. II, S. 253.] og Efter at hand hafuer Været I Tieniste hos fremmede, indtil hand kom til forstands aar, prosuderede han sager for offer]retten, udi Christiania, Indtil 1740 d, 27 Septembr. om Morgenen er min Broder Sal. udj Herren hensoffedt, og blev geleidet til sit Vilestæd, I Christia Kirkegaard d. 30 Sept., hannems alder 63 aar 7 M. 15 Dage. Hafde icke været j Egtestand.

Anno 1678 d. 27 Martj, om Morgenen Klocken 3 kvarter til Sex blef Jeg Peder Grønbech fød til Verden, blef Christnet Anden paaske dag d. 30 Martj, af Min Fader Broder Hr. Jochum, som da var Sauge præst til Bragenes og Strømsøen samt Lier og underliggende anexser som Hovetsoug, hvad Videre er at finde paa det blad 59 [jfr. 2. R. II, S. 254], og mit lefnetsfremdragelse er at see her efter I Bogen,

Anno 1679 d. 8 May Klocken I mellem 6 og 7 om Morgenen blef Min kiere Broder Fridrich fød til Verden, Pg. 60 [jfr. 3. R. II, S. 255.] 1714 fick hand sit giftermaal I Fridrichstad, og der nedsat for Borger og Handels Mand,

Anno 1680 d. 4 Nowembr. I mellem 11 og 12 om Natten blef Min Kiere Søster Karen fød til Verden, Pag. 51 [jfr. 3. R. II, S. 255.] Efter Min Sal. Moders død kom hun til Bergen Anno 1697 til Hermand Gaarmand, som Var min Sal. Moders

Søskende Barn, forblef der I Nogle Aar, og siden forfløtte hun med min yngre søster til Arendahl, som der Var blefuen gift til, Anno 1714 d. 17 Septembr. hafde min k. Søster Bryllup udj Arendahl, med Tolskrifueren sammestæds Welagte Mand Mons^r Jørgen Ricartz, Gud gifue dem lycke, hafde gud Velsignet dem med 2 børn, I sin Egte stand I nogle aar, maatte siden prøfue Encke stand I faa aar, blef igien anden gang at forsøge Egtestand samme stæds, med En Encke Mand, Borger og Handels Mand Mons^r Søfren Jacobsen, som Varede Kuns Kort, maatte saa igien efter guds besluttede raad, blifue Encke Anden gang.

Anno 1683 d. 9 Julj Jmellem 3 og 4 om Morgenen blef min Kiere Broder fød, og Kaldet for Daaben Christian, P. 62 [jfr. 2. R, II, S. 256.] kom I Egtestand Med En alderne Encke paa Moss 1709 og der sammestæds nedsat sin Boepæl for Borger og Handels Mand, 1717 døde den gamle hans Hustru, og Efter Et aars forløb forandret han sig igien til Egtestand, Med En Jomfru, som Var fød i Fridrichstad, en forneme Borger Mands daatter, og hafde Børren med hende, som lefuede med ham I nogle Aar, maatte han anden gang til Encke Mands standen, som icke var tienlig for sine smaa Børn, giftede han sig igien 3die gang, og kom I Egtestand paa Moss med En Jomfru, som Var barnefødt I Tronhiem. 1741 d. 2 Desembr. Klocken 3 om Morgenen hen sof I Herren min K. Broder, nu Sal. hos Gud, og geleidet til sit Vilestæd I Mosse Kircke d. 7 Hujus. Gud samle os igien I de Helgenes samtfund for Christj skyld, hannems alder 58 aar 5 M. ringe 7 Dage.

Anno 1684 d. 2 Nowembr. Klocken henved 10 om aften, blef min k. søster Anne Maria fød til Verden, P. 63 [jfr. 2, R. II, S. 256.] 1707 d. 12 Janvarj stod hendes Brøllop paa Strømsøen, hos min Svoger Lars Pharo, med En skipper fra Arendahl Oluf Abrahamsen Falck, og der nedset for Borger og Handels Mand, Anno 1712 d. 20 Julj kallede Gud min K. søster fra Verden, I hendes korte Egtestand hafde Gud Velsignet hende med 3de Børn, som En søn igien lefuede med Faderen, hendes alder 28 aar 8 M. 18 dage, Gud af Naade samle os igien I de Hellige Helgenes sam-

fund for Jesu Christj skyld Amen. Det ynsker Peder Grønbech.

I den Hellige Trefoldigheds Nafn,

Anno 1678 d. 27 Martj, om Morgenen Klocken 3 kvarter til Sex Anden paaske dag blev Jeg Peder Grønbech fød til denne Jammerfulde Verden, af Erlig Egteforældre paa Strømsøen, Faderen den Erlige Agtbar, og forstandige Mand, Hans Jensen Grønbech, da Værende Kongl. Mayets Velbetroede Tiendeskrifuer I Dramen og skibs Maaler Syndenfiels, Moderen, dend Erlige Gud, og dyd Elskende Matrone Boel Johansdaatter Hass, og som begge Mine Kiere forældre Er udj Min Ungdom Ved Døden udj Herren hensofuede, Efter at de hafde optugtet Mig I guds frygt og udj Reignen og skrifuen, befant Jeg Var mig ikke lengere tienlig efter faderens død at gaa hiemme, Resolwerede Jeg Ved guds indskydelse at begifue mig til Søes, Hafuer Jeg da ombedet min Kiere Moder, at Vilde forhielpede mig dertil, som hun og Jorde Ved skibs Derectøren Seigr Daniel Knof, der forhielpede mig at ieg kom for Kahyt Vagter med En Mand fra Larwigen, Hans Ouwesen. Anno 1690 I Junj hafuer Jeg taget afskeed med min K. Moder, som ikke skeede uden med graad af hende, og ynskede mig Mange Velsignelser fra Herren, kom da der efter til Min skipper Hans Ouwesen, som laa I Christiania at lade, og blev af ham antagen, forblef der I Tieniste paa 2 aar, Imidlertid er Min Kiere Moder i Herren hensofuede, falt det for mig noget besværllg der efter at Reise til skibs, og giøre Bekostning Vaaren og Høsten, siden ieg Var icke Videre kommen En som en dreng, Resolwerede Jeg at tage Min afskeed, Ved tanke at søge mig En anden leilighed fra Dramen, som og Ved guds Naade lyckedes, thj Gud forglenmer ingen Fader og Moderløse Børen, der sette sit haab til ham. Anno 1692 udj April, Er Jeg Ved Venners Recomendation kommen til at fare med Singr Mads Jensen Wiels Skiberom, Sante Matæus Kaldet, og førende af skipper Niels Pedersen Holst Vaanhaftig udj Holmestrand, som siden blev ført 1½ aar derefter af En Hollender fød, Jacob Gilde fra Dörcherdam, for blev ieg hos ham En tid lang, og Gud Være Æret, som gaf mig lycke udj min skibs fart, saaledes at Min

Kiere Sal. Moders Velsignelse Var icke forgieves ynsket, at hendes for bønner til Gud Var stedse ofuer mig til Varetegt, og fornødelst Min tro tjeniste I mange aar, er ieg da af samme skipper fra longe op awenseret og proneweret, og blef antaget at fare med ham for styrmand paa Engeland og Frankerig, saa som hand self hafde formeret mig udj Nawigation for En deel og des foruden paa Min Egen bekostning, om Vinteren, naar ieg Var hiemme, gick ieg I Navigations skiole, dog Guds forsyn for alting, hannem skee lof pris og Ære, der gaf mig Nemme der til, at fatte det som Iordes Nødig paa Siælens Vegne saa og til mit Timelig opholt. Anno 1699 Er Ieg da udj Martj Maanet, Iort min første Begyndelse for Styrmand, og gud gaf mig lycke og Velsignelse, forblef ieg I samme tjeniste hos den skipper og skib udj 4 aar, Intil Ieg Awenserede til bædre og fick skib at føere her fra Dramen. Anno 1703 udj Februarj, Er ieg da der fra med Villie og Venskab afskeediget, efter 11 aars tid med samme Mand hafuer faret, nemlig Iacob Gilde, Blef Ieg igien antaget Efter guds forsyn, til Et bædre leilighed, Ved Singr Tue Andresens Recomendation Til Hr. Assistentz Raad, og Laugmand ofuer Christiania Laugdømme, Welædle og Welbaarne Hannibal Stochflet, som betroede Mig hans skib Salwatoer Kaldet, at føere som skipper, blef jeg der til antaget d. 26 Februarj, Gud skie ære og tack som gaf mig lycke der med, og er blefuen befritt fra mange farligheder, udj En tid med samme skib udj 36 aar, Intil Anno 1739 d. 26 Febr. Ved Min da Værende Reeder, Høytædle og Welbaarne Hr. Iustitz Raad Fridrich Stochflets Villie og santtycke tog ieg Min afskeed fra skibet Salwatoer fornødelst alder og skrøbelighed, maatte forlade det, Vil ieg da tilbeede Mig Naade af gud, at ieg Rettelig kunde med Troende Hierte Tacke ham, for den tid Ieg hafuer Været til Søes Ind alles fra Begyndelsen 50 aar, lykkelig og Vel uden Nogen forlis, gifue Gud Ieg stedse maa hafue Herrens gode Velgierninger Imod Mig, I hukommelse til lof og Tacksigelse, thj hand hafuer brugt Faderen Sal. Estats Raad og Sønnen Iustitz Raad Stochflet begge som Et Middel af den Naadefulde og barmhiertige Gud Til Min hielp og fremtarf I

Verden. Blef skibet igien betrod til min Styrmand Clas Møller, som Var Min Sal. Hustrues Søster Søn, der hafuer faret med Mig I lang tid, Gud gifue ham lycke for Jesu Nafn skyld, det forynsker ieg ham, og alle Troende guds Børn.

Peder Grønbech.

Anno 1704 den 16. Janwarj Er Ieg Ved Guds paakaldelse og Venners Raadføren begifuet mig til Egtestanden og kommet udj En Erlig, og Kierlig Ægteskabs foreening, med dend Erlige Gud og dyd-Elskende Pige, Martha Michelsdaatter Thone og stod Vores Brøllup paa Strømsøen udj Sr Jacob Ramusen Falchs huus, som blef Høytitelig holdet, straxsen der Efter gick ieg paa min Reise til Engeland,

Anno [1669] den 1. Nowembr. Er min Hierte allerkiereste Hustru Martha Michelsdatter Thone fød ¹⁾ til den Kummerfulde Verden af hederlige Ægte forældre, hendes fader Var den Hæderlig og Welærværdig Edle Hr, Michel Nielsen Thone, Sogne præst til Hollen, Romenæs og Helgen, Neder Tellemarcken, Moderen den dydbaarne hæderlig og meget gud Elskende Matrone Dorthe Christensdaatter Heide, da som hendes kiere Fader udj hendes Meeget Unge Aar, ved en Sal: fra skillelse fra Verden, Maatte forlade Mange smaa Umyndige Børn, og hun som den Elste paa 14 aar, Maatte I Tieniste hos fremmede, og der forholdt sig som En tro Tiener Ejner og anstaar, hvor for hun nød yndest der hun Var, hos Slots Fogden I Christiania, Sr Iens Rasmusen Brunstorf, da Ieg kom I En Kierlig foreening med hende, siden skeede Voris Brøllup som ofuen Melt Er 1704 = Ianvarj,

Anno 1727 den 23. Nowembr. Er Min hierte allerkiereste Hustru I lifuet Martha Michelsdaatter, og nu Sal. I Herren hensofuet til Min hierte Sorrig, Efter at hun hafde lefuet I denne Møyeifulde Verden = 58 aar 3 uger og 2 dage, Udj Et Kierlig Ægteskab 23 aar 10 Maaneder og 7 dage, udj hvilket Egteskab gud hafuer Velsignet med 3 Børn 2^{de} Sønner og En daatter, hun bar paa Et svagt Legeme 21 aar. — som hafde saa ledes mattede hende, at hun fornam hendes fraskilles tid Var

¹⁾ paa Hollen Præstegaard (ifølge Testamentet.)

for Handen, kaldede hun mig og Børnene til sengen, og lagde sine hender paa Mig, Med Herrens Velsignelse forønskning, og det Hellige Korsens beteinelse ofuer mig og Børnene tackede for hver tid og stund Vj hafuer lefuet sammen, og Half Korteer derefter døde med dette suck I Munden lydende, O Jesu Vær du Jesu Min, O Jesu Lad Mig Være din, Ligprædicken ofuer min Sal. Hustru blef forrettet af deris Welærværdighed Hr. Hans Stued, Residerende Capellan her paa stædet, som hafde til Text Pauli skrifuelse til de Romere 13 Cap. 15 vers, Natten er fremgangen, og Dagen er kominen Nær, lader os Vandre, hendes liig blef nedsat I Mine Salige Forældres græfte her I Strømsøe, Kaars Kircke, den 1. Desember og hafde Et Meget anseeligt følge Med sig, Gud skee lof pris ære og Tack, Nu og altid Evindelighed, for alle hans Velgierninger Imod mig, som Er heri befattet En Velsignet from Hustru, som Var mig beskicket af Herren I lifuet.

Gud Unde Mid igien lefuede, her at lefue saa, naar Ieg af denne Verden skal gaa, at Vj kunde samles Igien I Himmelen, blandt de Hellige Helgenes samfund, det unde gud fader Mig af Naade, For Jesu Christj skyld Amen.

Peder Grønbech.

I Voris Ægte stand, hafuer Gud Velsignet os Med Efterskrefne Børn,

Anno 1704 den 29 Septembr. Mickelsdagen om Morgenen Imellem 6 og 7 Slet blef min Kiere Hustru Martha, Naadelig forløst Med En Søn, hvorfor Gud Være Evindelig lofuet, blef hand Christnet den 2 octobr. udj Strømsøe Kircke, af Welærværdige Hr. Iens Shifwe, Residerende Capellan til Bragenes, og Strømsøe og blef Kaldet Hans, Efter min Sal. Fader, Gud lade hamem op Voxe til Guds Ære, sin Egen Velfært og Salighed. Bar ham til Daaben Hr. Assistentz Raad, Hannibal Stochflettes Frue, Welbaarne Maria Hedewig Compertelle, Med følgede Min Kiere Søster Elsebeth Pharoës og pige Fadder Min Kiere Søster Anne Marie Grønbech. Mands Faderne, Welædle Hr. Tolder Hendrich Lachmand Svoger Peder Andersen Lund,

Anno 1734 den. 26 Febr. er samme min Søn Efter Kongl. Aller naadigste Vocation blefuet ordineret af deres Høyædle Høyærværdighed Biskop Magr Peder Hersleb, til at Være Medtiener I ordet for Lier Menigheder udj Agershuus Stift da hand Var I sit alders 30 Aar, Gud gifue ham Aandelig Kraft og styrcke samme sit Kald Vel at forestaae.

Anno 1738 fick Min Søn Kongl. allernaadigste Wocation, at Være residerende Capellan til Lier Menigheder, og En anden til Sognepræst Welær Værdige Hr. Bent Jerne, Gud gifue denne Min Søn, Aandelig Krrft og styrcke, til at forrette sit Kael Trolig og Vel til guds æres forfremmelse. 1738 den 19 April kom Min Søn ved guds forsyn I Egtestand, Med Madame Kirstine Aslachsdaatter, paa gaarden Gilhuus og stod deres Brøllup der sammesteds, Gud gifue dem lycke Velsignelse,

Anno 1706 den 29 Martj Klocken 12 om Middagen bief Min Kiere Hustru Naadelig forløst med En Daatter, hvor for Gud Være Ævindelig lofuet for sin Naade, blef Christnet den 1 April som Iudfaldt paa Skiertorsdagen, døbe faderen Var Voris Sougepræst Magister Hans Angel, og blef kaldet for daaben udj Strømsøe Kirche, Michol, Gud lade hende op Voxse I alder og Naade hos gud, og yndest hos Menniskene, Bar hende til daaben Madame Ingebor Michelsdaatter Sherwen, med følgede min Kiere Broders Kiereste Chatrine Abrahamsdaatter Falck, Mands Fadderne Min Svoger Monsieur Lars Pedersen Pharoe, Monsieur Iacob Rasmussen Falck, Tiendskrifuer I Drammen, Studeoes Monsr Niels Olsen Floer,

Anno 1731 den 7 Martj Klocken Et slet om Natten er Min Daatter Michol Pedersdaatter Grønbech, saligen I Herren hensofuet, effter at hun hafde levet I denne Møyefulde Verden 25 Aar mindre 3 Uger og 1 dag, hun bar paa Et svagt legeme, ungefær I 2 aar, Ligprædicken over hende blef forrettet af deris Welærværdighed Hr. Mathias Hagerup, Residerende Capellan her paa stedet, som hafde til exordium af 2 Pauli skrifuelse til de Corinthier 11 Cap. 4 wers, at ieg kunde føre Christo en reen Jomfrue til. Texten findes beskrevet Psalmen Davids 16 wers 5 og 6. Herren er mit gods og Min deel. Du opholder min

arvedeel. Laadden er mig falden paa det deyligste. Mig er en skion arvedel tilkommen, hvilket text hun self hafde udvalt paa sit yderste. Hendes liig blev nedsat I Mine Sal. forældres græfte her i Strømsøe Kaars Kircke den 13 Martj og hafde Et meget anseelig følge med sig. Og Nyligen føeren dette Salige Guds Barn blev angreben af dødsens smerte, Ærindrede hun self Mig paa at holde Min Aften bøn, med disse gode Venner, som Var ofuer Værede, lod hun sig see med saadan hiertens andagt I Bønnen, som glæde Mig der ofuer, og saa snart som Bønnen, med sangen Var til Ende, Kyste hun Mig, og fik dødsens anges, med En Idelig skrig, Et par timer der efter opgav hun sin Aand, I Guds Faderlig Hender, Gud unde mig her at lefue saa, at Vj Igien kunde samles hos Gud, blandt de Helliges saantfud, for Christo skyld, Amen Iesu Nafn Amen.

Anno 1709 den 18 Febr., Som Indfalt paa En Mandag, om Morgenen Imellem 5 og 6 slet blev atter Min Kiere Hustru igien Naadelig forløst Med En Søn, Gud Være Ære og tack, for sin Naade, blev Christnet udj Hellige Kaars Kircke paa Strømsøen den 21 Februarj, døbfaderen var deris Welærværdige Hr. Magister Balser Sæchmand, Stædets Residerende Capellan, blev Kaldet Efter min Kiere Hustrues Moders Fader Christen, Bar ham til daaben, Welædle Hr. Tolders Kiereste, Madame Doerthea Lackmands, Med følgende Mit Søkende baren, Monsr Iens Wiels Kiereste Madame Elsebet Nielsdaatter Tulle, Mademoselle Margreede Otters daatter Fru Cappelen, Mands Fadderne Welædle Hr. Byefogd Johannes Moegensen, Broder, Johan Hansen Grønbech, Gud lade hannen op Voxse og forfremme, til Guds Ære, sin Egen Vel-fært og Salighed,

Anno 1737 den 15 Martj Er samme min Søn, Efter Kongl. allernaadigste Wocation blefuen ordineret af deris Høyædle Høyærværdig Biskop Magstr Peder Hersløb, til at Være Med-tiener i ordet for Bergs Menigheder, og under liggeede Anexser, Ved Fredrichshald, da hand Var udj Alders 28 Aar, Gud gifue ham Aandelig Kraft og styrcke samme sit Kald Vel at forestaa, og til En af skeeden fra dette stæd, og Guds huus, hvor udj hand Var Indlemnet ved Daaben, I den Sande Christendom, og

det høye Verdige alterens Sakramentes Anammelse. Jordejand da den 31 Martj sin første Messe sang for alteret og prædicket samme dag, som Var midfaste Søndag, den 11 April Reiste Min Søn her fra til sit Kald, Gud gifue ham lycke og Velsignelse. Anno 1739 den 19 Martj fik min Søn Kongl. allernaadigste Vocation, Var dateret den 13 Martj til at Være Residerende Capelan der samme stæds til Bergs Menigheder, Gud Være lofuet for sin Naade, og gif ham Kraft og styrcke aandelig at forrette sit Kal Trolig, til gud Æres forfremmelse; den 29 octobr. ved Guds forsyn kom Min Søn udj Egtestanden Med Jonifru Anne Hendrichsdaatter Ries, og stod hans Brøllup udj Fridrichstad, I hendes forældres huus, som var Sougnepræst der samme stæds Welærværdige Hr. Hendrich Ries, Gud gifue dennem lycke og Velsignelse sammen.

1752 den 1 Julj fick leg de glædelige Tidender fra Min Søn, at hafue faaet med neste forrige Post fra Kiøbenhafn, allernaadigste Kaldsbreef, at være Sougnepræst til Schiebergs Kald og underliggende Annexser, Gud være lofvet for sin Naade, og gifue samme min Søn, Aandelig og legemlig Kraft og styrcke til at forrette sit Embede trolig til guds Æres forfremmelse,

Slegtbogen slutter med en af Peder Grønbech indført Afskrift af hans Hustru Martha Michelsdatter Thunes „Testamente,“ der her er udeladt.

Det efterfølgende findes paa et i Manuskriptet indlagt løst Blad med Provst Fayes Haand.

Peder Grønbech er fød 10 Oct. 1740 i Skeberg af Forældrene Sognepræst Christen Grønbech og Anna Colderup. Efterat have fuldendt sine Studeringer ved Kjøbenhavns Universitet blev han først Kapellan hos sin Fader i Skeberg og efter hans Død hos sin Farbroder Hans, S. P. til Skouger og Tangen i henved 30 Aar, indtil han blev S. P. til Stokke 1802. Her døde han 74 Aar gl. 15 Oct. 1814. Han var gift med Siren Marie Bølle, Datter af Kjøbmand Bølle i Drammen fra 1772. Hun overlevede ham 1½ Aar og døde 26 Januar 1816, 81 Aar gl. uden Børn. Begge hvile paa Stokke Kirkegaard, hvor deres Pleiedatter Anne Christine Grønbech Holsts Datter, Ingeborg Faye, har ladet deres Grav pryde med en Ligsten.

Nogle Bemærkninger om Familierne von der Lippe i Norge og Danmark.

Af H. W. Harbou.

Fra Hr. Stadskonduktør C. Fr. von der Lippe i Bergen har Red. modtaget følgende:

I mit Skrift: „Personalhistoriske Efterretninger om Familien von der Lippe“, Bergen 1883, har jeg Side 6 anført som den ældste v. d. Lippe i Danmark *Joachim von der Lippe* der omtales i et Dokument af 1587 og som førte følgende Vaaben: i rødt Felt en dobbelthalet Søvløve, paa Hjælmen 1 rød Strudsfjær mellem 2 hvide. Vaabenet findes afbildet i „Lexicon over adelige Familier i Danmark“, hvor Familien omtales som uddød.

Den af mig sammesteds opstillede Hypothese, at Grev Bernhard v. d. Lippe, som opførte „Löwenburg“ ved Bielefeld, muligens havde ført Løven i sit Vaaben og derfor givet Borgen dette Navn, har vist sig at være en Misforstaaelse, da „Löwenburg“ var givet Navnet til Ære for Bernhards Stridsherre, Henrik Løve, og da Bernhard selv er Stamfaderen til Fyrste- og Greveslægten saavel som til en hel Del andre v. d. Lippeslægter, hvoriblandt den norske, der alle som Hovedtegn føre Rosen i Vaabnet.

Den omhandlede *Joachims* rette Navn er derimod ikke v. d. Lippe, men *v. d. Lipe*, hvilken sidstnævnte Familie især forekommer i Meklenborg og Pommern samt i Mark Brandenburg, hvor den uddøde 1797 (Ordensraads Königs genealogiske Samlinger i det kgl. Bibliothek i Berlin.) Denne Familie, der er af vendisk Oprindelse, førte Løvevaabnet; den har sit Navn fra en af de i Nordtyskland jevnlig forekommende Gaarde Lipe eller Lipen og er ofte blevne forvexlet med Familierne v. d. Lippe. (Jfr. „Die Fam. v. d. Lipe insb. in Mecklenburg und Pommern“ af Justitsraad W. Hagemeister, Stralsund 1882.)

Idet ovenstaaende Berigtigelse efter Meddelerens Anmodning optages i Tidsskriftet, kunde jeg ønske til et enkelt Punkt deri at knytte nogle Bemærkninger. Naar der nemlig ovf. siges, at

Grev Bernhard von der Lippe er Stamfader ikke blot til Fyrste- og Greveslægten, men ogsaa „til en hel Del andre v. d. Lippe-Slægter, hvoriblandt den norske, der alle som Hovedtegn føre Rosen i Vaabnet,“ da har denne Sætning vistnok faaet en lovlig kategorisk Form. Det er hermed ingenlunde Hensigten at benægte, at Sætningen kan være rigtig, eller at bestride den ærede Meddelers Berettigelse til at anse den for sandsynlig, saameget mindre som, efter hvad Hr. v. d. L. har oplyst, „en Autoritet som afdøde Grev Julius von Oyenhausen ganske bestemt har udtalt sig for denne Anskuelse“. Men — ingen nok saa stor Autoritets Anskuelse kan træde i Stedet for Bevis, og det er kun det sidste, der i Spørgsmaal som det omhandlede kan hæve Tro til Viden. Det er derfor forsigtigst, som afdøde Gehejmelegationsraad Skrike gjorde, da han fremsatte sin Hypothese om Familien Aall's Oprindelse, at huske paa den gamle Regel: „A posse ad esse non valet consequentia“ (se Tidsskriftets 2. R. VI S. 185). Det er jo muligt, at Tiden vil give Hr. v. d. Lippe Ret, saaledes som den allerede i det mindste for en Del har gjort for Gehejmeraadens Vedkommende (jvf. 3. R. II, S. 48 ff.); men jeg skal dog gjøre opmærksom paa, at der maaske er en anden ligesaa plausibel Forklaring af Navne- og Vaabenligheden.

Paa den ifjor afholdte Generalforsamling „des Gesamtvereins der Deutschen Geschichts- und Alterthumsvereine“ udtalte en anden Autoritet, Professor Hildebrandt, Delegeret for Foreningen „Herold“ i Berlin, ifølge Foreningens Maanedsskrift „Der deutsche Herold“ Nr. 1 for 1894, bl. a. følgende:

„Man hat die Wahrnehmung gemacht, dass einzelne Familien des niederen Adels im nördlichen Deutschland, welche im Abhängigkeits-Verhältniss zu dynastischen Geschlechtern standen, Schild- oder Helmfiguren führen, die eine grössere oder geringere Aehnlichkeit mit den heraldischen Insignien der letzteren d. h. dieselben ganz oder theilweise zeigen.“

Efter at have anført en Række Exempler paa Vaabenlighed mellem dynastiske og ministeriale Slægter af samme Navn (Veltheim, Osterburg, Zerbst, Wettin o. a.) fortsætter Professor H.:

„Diese Wappengleichheit bezw. Aehnlichkeit hat in den meisten

Fällen zu unbewiesenen Behauptungen hinsichtlich einer Stammesgemeinschaft zwischen gleichnamigen Dynasten- und Burgmanns-Geschlechtern Veranlassung gegeben. Diese Behauptungen, abgesehen von der Mangelhaftigkeit der betreffenden genealogischen Deductionen, zerfallen in nichts, sobald es gelingt festzustellen, welchen Einfluss überhaupt das Ministerialitäts-Verhältniss auf die Gestaltung des Wappens eines Geschlechtes ausgeübt hat.“

„Es scheint sich ferner beweisen zu lassen, dass die Burgmannsfamilien und Ministerialen einer grösseren landesherrlichen Burg zur Kennzeichnung dieses Verhältnisses und gewissermassen als ein Erkennungs- und Abhängigkeitszeichen bezüglich ihrer Schloss-, Landes- und Lehnsherren deren Schildzeichen ganz oder theilweise führen durften oder vielleicht auch mussten, ja es sogar oft allein an Stelle ihres altväterlichen Schildzeichens setzten.“

Som Exempel herpaa anføres, at en hel Række af brandenborgske Adelsslægter (Knesebek, Schulenburg, Gröben, Barth o. fl.) føre en rød Ørnefod i et af Vaabnets Felter. Ansete Fagnmænd, f. Ex. afdøde Friherre von Ledebur have i denne Omstændighed set et Tegn paa fælles Afstamning for disse Slægter, for hvilken der imidlertid ikke har kunnet føres noget Bevis. Nyere Heraldikere forklare derfor Ørnefoden som et Stykke af Lensherrens Vaabenbillede, den brandenborgske Ørn, og ere tilbøjelige til nærmest at fæste Opmærksomheden paa Resten af Vaabnet, som det i genealogisk Henseende afgjørende, idet man i nogle Tilfælde mener at finde denne Del usammensat hos andre Linier af Slægten, der ikke have staaet i det omhandlede Ministerialforhold til Markgreverne.

Spørgsmaalet, der i flere Henseender ikke er uden Interesse og som er trukket frem i Forgrunden ved en gennem flere Aargange af „Der deutsche Herold“ (1892—93) ført Diskussion om Familien v. d. Gröbens Vaaben, er endnu ikke uddebatteret, og for at føre det ud i videre Kredse, var det, at „Herold“s Delegerede bragte det frem paa nævnte Generalforsamling.

Af det anførte — angaaende hvis yderligere Begrundelse jeg skal henvise til „Der Deutsche Herold“s udførlige Referat

af Professor Hildebrandts Foredrag — fremgaar formentlig tilstrækkelig tydelig, at Lighed ikke blot i Navn men ogsaa i Vaaben mellem forskellige Slægter kan existere uden, at man derfor tør paastaa, at de have fælles Stamme. Medens der derfor synes at foreligge Bevis for enkelte v. d. Lippe-Familiers illegitime Afstamning fra Dynasterne af samme Navn (jvf. „Personalhist. Efterretninger“ S. 7), og Muligheden herfor for de øvrige Familiers, deriblandt den norske, Vedkommende vel heller ikke er udelukket, maa man vistnok være varsom med at betragte det som mere end en Mulighed. Mig i det mindste forekommer det lige saa rimeligt at antage, at den Borger-slægt i Bremen, fra hvilken den norske har sit Udspring, oprindeligt har havt hjemme i Lippe og har antaget saavel Navnet som Rose-Vaabnet efter sin Hjemstavn, for saa vidt da ikke — hvad der heller ikke er uden Exempel — det sidste er en ligefrem Følge af det første (jvf. Tidsskriftets 1. R. III Side 172).

I Hr. von der Lippes ovenanførte „Personalhist. Efterretninger“, Side 4, omtales en friherrelig Slægt von der Lippe til Wintrup (skal være Wintrup) m. fl. Godser i det Paderbornske. Slægtens Vaaben — 2 sorte Turnerkraver i Sølv, paa Hjelmen 2 hvide Ørnevinger forbundne ved Skjoldmærket — er afbildet Side 79. En Stamtavle over denne Slægt, gaaende tilbage til en Henrik von der Lippe 1160, findes i Major Carl Hohendorfs Slægtetog (Geneal.-herald. Selskabs Samlinger, Generalia in folio Nr. 56, jvf. Nr. 57—59) og viser, at nogle af de Personer, om hvis Optreden i Danmark og Norge der i nævnte Skrift findes spredte Optegnelser (Side 8, jvf. Side 92), høre til Slægten.

Stamfaderen til denne danske Linie af Slægten er *Bernhard Henrik von der Lippe*, f. 1675, Søn af Bernhard Henrik v. d. L. til Wintrup og dennes 2. Hustru Anna von Bessel. Han kom i Foraaret 1710 til Danmark med kongeligt Løfte om Ansættelse (Ref. Sager 1710 ^{*/12}), fik 12. Dec. s. A. Bestalling som Oberstløjtnant ved „Skytterne“ under Oberst Anders Trolle, men blev, vistnok fordi dette Korps aldrig kom til at træde ud i

Livet, allerede 2. Febr. 1711 forsat til Mogens Krags hvervede Infanteri-Regiment, Nr. 3 af de Regimenter, der havde staaet i kejserlig Tjeneste (jvf. 3. R. II, S. 182). Med dette deltog han i Resten af den store nordiske Krig, blev 11. Febr. 1718 karakt. Oberst og 11. Sept. 1724 Chef for Sydsjælandske National-Regiment med Fuglse og Sønder Herreders Kompagni paa Laaland, men døde allerede i April 1725.

Han var gift med *Dorothea Cathrine Gjedde*, Datter af Kancelliraad Knud Gjedde til Vadskjærgaard og, siden 1706, Enke efter Gjord Christopher Unger til Villerup (Skallerup Sogn i Vendsyssel). Hun drog efter v. d. L.s Død til et lille Gods, han havde efterladt sig i Westphalen, men var allerede 1727 vendt tilbage til Villerup med sine 2 umyndige Børn (Ref. Sager 1726 ²⁵/₁₁ og 1727 ¹²/₆); hun døde 1746 og er begravet i Skallerup. De havde mindst 3 Børn: 1) *Bernhard Knud Christopher*, født 19. Maj 1714 og døbt 27. s. M. i Tyregod (hvor Fru Dorothea Cathrines mødrene Gaard Hastrup ligger), se ndf. 2) *Helene Cathrine*, født 8. April 1717, † i Fredericia 1786, gift med Justitsraad *Henrik Vilhelm Dithmers*, der stod i Hertugen af Glücksborgs Tjeneste. 3) *Anna Sophie*, begravet 4. Jan. 1721 i Tyregod, 3 Maaneder gl.

B. K. C. von der Lippe blev 20. Aug. 1725 Landkadet, men afgik 2. Juni 1730 for at blive Page hos Markgreve Frederik Ernst af Brandenburg-Kulmbach, Chef for Jydske gevorbnede Regiment, hvor v. d. L. 18. Marts 1735 blev Fændrik, 14. Nov. s. A. Sekondløjtnant, 20. Apr. 1739 Premierløjtnant, 27. Sept. 1743 karakt. og 8. Marts 1745 virkelig Kaptajn, 25. Okt. 1755 karakt. og 16. Maj 1759 virkelig (Premier-)Major. Fra 14. Febr. s. A. fungerede han derhos som Generaladjutant hos ovennævnte Markgreve Frederik Ernst, der var Øverstbefalende for den i Holsten mobiliserede Hær, indtil Markgrevens Afgang fra denne Stilling 13. Marts 1762. 1. Maj 1767 blev han Oberstløjtnant ved Bornholmske gevorbnede Regiment, 29. Jan. 1774 karakt. Oberst, 6. Maj 1778 Chef for 2. Vesterlenske Regiment. Den Anbefaling fra ham, som hans Regimentskirurg, A. W. von Fangen, 1785 vedlagde ved en Ansøgning om at maatte vedblive

sin medicinske Praxis i Christianssand (se Spørgsmaal 9 i Tidsskriftets III. Bind S. 393, og jvf. m. F. Kiær, Norges Læger, 2. Udg., I. S. 290 og Reg.), maa være udstedt ved samme Tid, thi allerede 9. Dec. 1778 kom v. d. L. tilbage til Danmark som Chef for Bornholmske Regiment. Fra 9. Aug. 1780 til sin Død, varetog han tillige ad interim Posten som Kommandant i Fredericia under sin Svoger, Generalløjtnant Ingenhaeffs Sygdom og den paafølgende Vakance. Da han 13. Okt. 1783 døde samme Steds, var Boet fallit (Militære Skifter, 237 fl., 252). 12. Febr. 1746 havde han ægtet sit Søkendebarn *Karen Grubbe Krabbe*, født 18. Marts 1714, † 6. Jan. 1797, Datter af Etatsraad Ole Krabbe til Bjerre og Ide Sophie Gjedde. De havde havt 6 Børn (de 5 døbte i Rendsborg Garnisonskirke), hvoraf ved Faderens Død kun levede en ugift Datter. Børnene vare: 1) en dødfødt Datter 1747. 2) *Frederikke Georgine Christine*, døbt 23. Sept. 1748, begr. 19. Febr. 1750. 3) *Bernhardine Sophie Henriette*, født 8. Jan. 1750, † i Okt. 1772, Hofdame hos Hertuginde af Glücksborg. 4) *Dorothea Frederikke Margrethe*, født 5. Febr. 1752. 5) *Frederik Ernst* og 6) *Christine Sophie*, Tvillinger, fødte 20. Marts 1753, døbte 23. s. M. og opkaldte efter Markgreven og hans Gemalinde C. S. af Brunsvig-Bevern, døde i Rendsborg den ene 23. April 1753, den anden 13. Marts 1754.

Til Linien Vinsebek af samme Slægt hører *Philip Jacob von der Lippe*, født 15. April 1651, Søn af Frederik v. d. L. til Vinsebek og Elisabeth Sophie von Rehder. Han tjente først ved Ludvig XIV's Musketerer, dernæst i Köln og Paderborn, blev 8. Jan. 1684 dansk Oberstløjtnant ved Passows Infanteriregiment, men tog Afsked allerede 22. Okt. s. A. og døde som paderbornsk Brigader 8. Aug. 1697 i Lejren ved Wisloch. Gift med Anna Theodore von Oyenhausen, † 29. Nov. 1714, uden Børn. Hans Søster *Cathrine Elisabeth* var gift med nævnte *Hartwig von Passow*, Generalmajor og Kommandant i Glückstadt; han blev dødelig saaret ved Eutin 30. Dec. 1705, da han skulde tage Bispedømmet Lybek i Besiddelse for Prinds Carl af Danmark.

Paa Hohendorfs Stamtavle (der er bygget paa Meddelelser fra B. K. C. v. d. L., og i Anledning af hvilken H. med et Suk

noterer, at man i katolske Lande af Hensyn til Domkapitler, Ridderordner, Damestifter o. l. holder Slægtregistrene i god Orden, medens disse i protestantiske Lande ofte forsømmes) er derimod ikke anført *Philip von der Lippe*, 29. Maj 1625 Oberstløjtnant for et af de Regimenter, hvormed Christian IV deltog i Trediveaarskrigen, † i Stendal i Marts 1626. (Kapt. Axel Larsen); ej heller *Jørgen Ernst von der Lippe*, 1684—85 Sekondløjtnant ved Prins Georgs Infanteri-Regiment. — En *Lyder v. d. L.* var 1710 Menig ved Prinds Christians Regiment (Krigshosp.-Protokol).

Af *Greverne zur Lippe* have enkelte været i dansk Tjeneste, saaledes: *August* af Linien Brake, † 1701, Ridder af den tyske Orden, 1667—70 dansk Oberstløjtnant af Kavalleriet; *Theodor Adolf* af Linien Bisterfeld, f. 1660 † 1708, 1679—88 Kaptajn ved Oldenborgske Infanteri-Regiment; *August Wolfhard*, af Linien Detmold, f. 1688, 15. Nov. 1704 Kaptajn ved 2. Batl. af Prinds Georgs Regiment i Nederlandene, Afsked 12. April 1709, † 1730 som Guvernør i Münster og Ridder af den tyske Orden; *Ludvig*, (antagelig *Ferdinand Ludvig* af Linien Bisterfeld, f. 1709) 19. August 1740 karakt. Oberstløjtnant ved Oldenborgske Regiment, † i Rendsborg 1745, begravet 4. Febr. (Jvf. Hübners Genealog. Tabeller, II, 425 ff.)

Lidt om Familien Egedes Efterkommere i Grønland.

Ved Kolonibestyrelse J. O. Joensen, Egedesminde.

Efterfølgende Meddelelser fremkomme nærmest som et delvist Supplement til Lengnicks Stamtavle „Familien Egede“. Ved nemlig i Vinteren 18⁹⁰/₉₁ i anden Anledning at gennemgaa Ministerialbøgerne ved Kolonien Godthaab blev jeg opmærksom paa, at der i Sydgrønland endnu fandtes Efterkommere (paa Spindesiden) af Biskop Hans Egede, et Faktum, hvorom iøvrigt ikke en Gang selve de Paagjældende havde nogen Anelse. Oplysningerne kunde jo nok have været lidt fyldigere for de grønlandske Medlemmers Vedkommende, men dels havde jeg dengang ingen Anledning til at gaa i Detaillerne (og har siden ikke havt Lejlighed dertil), og dels er det ogsaa kun min Hensigt med efterfølgende Linier at henlede Genealogers Opmærksomhed paa Sagen. — Enkelte Tilføjelser ere hentede fra forskellige autentiske Kilder i Grønland.

Hans Poulsen Egede, f. paa Harstad, Trondenæs Sogn i Norge $31/1$ 1686, d. i Stubbekjøbing $5/11$ 1758. Missionær i Grønland 1721—36, Biskop over Grønland 1740. Gift 1^o 1707 med Gjertrud Nielsdatter Rasch, f. c. 1673, d. $21/12$ 1735; 2^o 1740 med Mettea Dau, f. $1/1$ 1691, d. $22/11$ 1763, Enke efter 1) Proviantforvalter Jacob Alsbach, 2) Major Caspar Eggert Thrane. 4 Børn:

I. *Foul Egede*, f. $9/10$ 1708, d. $2/6$ 1789, Missionær i Grønland 1734—40, Biskop. (3 G. gift, Afkom bekjendt).

II. *Niels Rasch Egede*, f. 1710, d. $22/8$ 1782. Gik med Forældrene til Grønland 1721, fungerede som Kjøbmand (∴ Kolonibestyrer) ved Godthaab fra 1731 og hjemgik med Faderen 1736. Blev atter Kjøbmand ved Godthaab 1738, ved Christianshaab 1740 og rejste 1743 til Danmark paa Grund af Sygdom. Udnævnelse $8/1$ 1745 til Overvrager, Vejer og Maaler samt Postmester i Christianssund, $15/9$ s. A. til Vejer, Maaler og Vrager i Aalborg og afgik fra dette Embede 1757. Derefter udgik han paany til Grønland, hvor han 1759 anlagde Kolonien Egedesminde, som han bestyrede i 3 Aar; blev 1762 Bestyrer af Holstensborg, hvor han tillige virkede som Missionsassistent og Inspektør for Hvalfangsten, udnævntes 1764 til titulær Kaptajn af Infanteriet og erholdt 1774 paa Grund af sine Fortjenester ved Hvalfangstens Indretning og Drift i Grønland Medaillen *pro meritis* og et Guldur med Brillanter af Kong Christian VII samt en egenhændig Takskrivelse fra Arveprins Frederik. 1776 tog han sin Afsked som Bestyrer, boede derefter endnu i 5 Aar hos Sønnen ved Holstensborg, og hjemgik 1781. Gift $31/3$ 1746 med Eleonora Elisabeth Bruun, f. 1721, d. 1785 (Datter af Søkkapt. Bruun)¹⁾ 6 Børn:

a. *Hans Egede*, døbt i Aalborg $17/1$ 1747. Var anbragt ved Holstensborg som Underassistent hos Faderen og siden hos Broderen og nød som saadan Kost og Løn i flere Aar. Først 1784 blev den administrerende Direktion for den kongl. grønlandske Handel underrettet om, at denne

¹⁾ Kfr. A. H. Nielsen: Embedsmænd og Bestillingsmænd i Aalborg S 254; Paul Egede: Efterretninger om Grønland 1721—88 S. 266—67.

Hans Egede var Idiot og aldrig havde udført noget som helst til Gavn for den Løn, han oppebar; han kunde hverken læse eller skrive, var derfor heller ikke konfirmeret og maatte stadig passes af en Kolonist eller Grønlænderne¹⁾. Sammen med Broderen blev han afskediget 1785 og hjemsendt Aaret efter, men erholdt dog en Pension af 50 Rdlr. aarlig af Handelens Kasse med den udtrykkelige Motivering, at Pensionen tilstodes ham paa Grund af hans Forfædres Fortjenester af Grønland.

b. *Jørgen Frederik Egede*, døbt i Aalborg $26/3$ 1748, d. paa Bornholm $26/6$ 1807. Student; overtog efter Faderen Bestyrelsen af Holstensborg 1776, men blev afskediget 1785 paa Grund af mangelfuld Regnskabsførelse, og hjemgik 1786; siden Inspektør ved Frederiks Stenbrud paa Bornholm. Gift 1^o Holstbg., $29/9$ 1786 med Blanding Johanne Aronsdatter²⁾, (Datter af Tømmermand Aron Theson og en Grønlænderinde); 2^o $28/11$ 1794 med Cecilie Magdalene Hansen, f. 1776, d. 1838. 4 Børn:

1—3. 3 Børn, døde smaa.

4. *Poul Nicolai Egede*, f. i Nexø $25/4$ 1803, d. $27/10$ 1839 (begr. $17/8$ 1840), Assistent ved Jacobshavn 1829, ved Niakornak (under Umanak) 1830 til sin Død. Gift i Umanak $21/8$ 1832 med Henriette Christine Giøe, f. paa Iselinge v. Vordingborg $21/4$ 1806 † i Kjøbenhavn $29/4$ 1874. (Datter af Forpagter, siden Proprietær Markus G. og Mette Christine Thanning³⁾). 3 Døtre:

1. *Christine Cecilie Egede*, f. $16/1$ 1834, d. $27/9$ 1882.

2. *Ida Gjertrud Sophie Egede*, f. $2/8$ 1835, Lærerinde ved det kongl. Døvstumme-Institut i Kjøbenhavn fra $1/4$ 1861, nu Førstelærerinde.

3. *Jensine Poulina Julie Egede*, f. $23/6$ 1838.

c—e. 2 Sønner og 1 Datter, døde smaa.

f. *Gjertrud Lovise Egede*, døbt i Aalborg $20/4$ 1757, gift

¹⁾ Sydgrønlands Inspektorats Kopibog for hjemgaaende Breve 1782—94.

²⁾ Holstensborgs Ministerialbog.

³⁾ Kfr. Leth og Wad, Dinnitt. fra Herlufsholm. S. 277.

Holstbg. $80/6$ 1775 med Thomas Wiborg, Missionær ved Godthaab 1773, d. ssteds $26/2$ 1783, 39 Aar gammel. Enken rejste efter Mandens Død hjem til Danmark. 1 Datter:

1. *Eleonora Elisabeth Wiborg*, døbt Godthb. $28/2$ 1777, d. ssteds. $13/8$ 1777.

III. *Kirstine Egede*¹⁾, f. 1714, d. i Budolphi Kloster i Kjøbenhavn 1786, gift $27/11$ 1743 med Laurits Alsbach, f. Laurvig $5/10$ 1712, d. Stubbekjøbing 1762 (begr. $12/11$); Missionær ved Christianshaab 1739—43, Sognepræst til Vardal i Norge $14/2$ 1744, til Stubbekjøbing og Maglebrænde $18/9$ 1750. 7 Børn:

a. En Datter, begr. $21/12$ 1752.

b. *Mettea Jacobea Alsbach*, f. 1748, d. $30/10$ 1777, g. $28/6$ 1766 med Jacob Johan Lund, f. $2/9$ 1725, d. $12/7$ 1798, Sognepræst i Stege.

c. *Jacob Alsbach*, f. 1750, d. 1800, Toldinspektør i Rudkjøbing.

d. *Huns Egede Alsbach*, d. $5/9$ 1751. Anføres flere Steder²⁾ som Assistent i Grønland; jeg har imidlertid hidtil ikke kunnet finde hans Navn imellem Handelens Funktionærer, hvorved dog bemærkes, at der for Tiden før 1782 kun findes meget sparsomme Oplysninger i Inspektorats- og Koloniarkiverne, og af Kirkebøger har jeg ikke havt Lejlighed til at undersøge Julianehaabs og Frederikshaabs. Efter 1782 har han i alt Fald ikke opholdt sig i Grønland.

e. *Gjertrud Elisabeth Alsbach*, d. $20/9$ 1752, begr. $6/2$ 1760.

f. *Caspar Eggert Thrane Alsbach*, d. $19/8$ 1753. Udgik 1770 som Kateketelev til Grønland, blev 1777 Assistent ved Handelen og fungerede ved Kolonierne Frederikshaab og Julianehaab til 1784, da han udnævntes til Overassistent

¹⁾ I en Udskrift af Skiftet efter hende, som i sin Tid tilsendtes Sønnen Caspar Alsbach ved Godthaab, kaldes hun Kirstine Mathea Rass (Rasch?) Egede.

²⁾ Lengnick: Fam. Egede. I. Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personalhistorie II, 8.

og Bestyrer af Godthaab. Her geraadede han imidlertid som Følge af ødsel Levemaade og hans Kones grønlandske Families Paahæng i en betydelig Gjæld til Handelen, hvorfor han i Efteraaret 1791 maatte aflevere Kolonien og derefter skulde ansættes som Assistent ved Frederikshaab. Han afgang fra Godthaab den $10/11$ 1791 men naaede først den $20/12$ efter mange Besværligheder den mellemliggende Loge Fiskeræsset, hvor han maatte overvintre. I Foraaret 1792 ankom han til Frederikshaab og skulde efter Direktionens Ordre have været afskediget og hjemsendt samme Aar, men da Skibet, hvormed han skulde hjemgaa, maatte ligge i Vinterleje ved Frederikshaab, kom han først af Sted 1793¹⁾. — Gift ved Julianehaab c. 1780 med Frederikke Kirstine Olsen, f. ved Sukkertoppen $14/1$ 1756, d. ved Godthaab $27/1$ 1822 (Datter af Kolonibestyrer Anders Olsen og Grønlænderinde Tupernat). Alsbach maa være død efter Hjemkomsten (eller mulig paa Hjemreisen), thi $15/2$ 1797 giftede hans Enke sig igjen med Blandingen Adam Johnsen Bech, f. c. 1770, d. $16/2$ 1822, først Kateket, siden Kok ved Godthaab.²⁾ — C. E. T. Alsbach og F. K. Olsen havde 3 Børn:

1. *Kirstine Mettea Alsbach*, døbt ved Frederikshaab $9/4$ 1781, død ved Godthaab $18/8$ 1855, g. $12/7$ 1806 med Lars Albrecht-Lynges søn, f. ved Egedesminde $6/8$ 1787, d. ved Godthaab $2/6$ 1848, Sølfanger ved Godthaab (Søn af Harpunerer Albrecht Larsen Lynges søn og Ane Marie Jakobsdatter Møller).

6 Børn:

1. *Maren Henriette Lynges søn*, f. $31/12$ 1806, d. , g. $19/8$ 1826 med Saul Loth Berthelsen, f. c. 1810, d. $8/2$ 1866, Kolonist ved Godthaab. (Afkomslever ved Godthaab).
2. En Datter, lever ugift ved Fiskeræsset.
3. *Dorthe Gjertrud Lynges søn*, f. , d. $28/10$ 1864, gift med Asser Heilmann, f. c. 1811, d. $16/9$ 1876, Kok ved Fiskeræsset. (Afkomslever ved Godthaab og Fiskeræsset).

¹⁾ Sydgrønlands Inspektors Brev-Kopibøger for Aarene 1784—93.

²⁾ Mandtals-Designationer for Godthaabs Missionariat.

4. *Markus Caspar Niels Lyng*e, f. $28/10$ 1816, d. $1/6$ 1892, Udligger ved Godthaab; gift med Sophie Abigael Kreutzmann. (Afkom lever i Godthaabs Distrikt).
5. *Thelef Jens Jeremias Lyng*e, f. c. 1820, d. $19/8$ 1889, Udligger ved Godthaab; gift med Andrea Rachel Magdalene , d. $19/10$ 1877. (Afkom lever ved Godthaab og Sukkertoppen.)
6. *Markus Nissen Myhlenphort Lyng*e, f. $1/6$ 1824, Tømmermand og Udligger, nu Pensionist ved Godthaab; gift med Kirsten Andrea Agnete , f. 1836, d. $11/7$ 1888. (Afkom lever ved Godthaab.)
2. *Lars Alsbach*, døbt ved Frederikshaab $12/1$ 1783, rejst til Danmark med Faderen i 1793.
3. *Poul Nikolaj Alsbach*, f. ved Godthaab $19/12$ 1790, d. ssteds 1798.
- g. *Poul Petri Alsbach*, døbt $10/1$ 1755, begr. $6/2$ 1760.
- IV. *Petronelle Egede*, f. $8/11$ 1716, d. $5/2$ 1805, gift $24/1$ 1741 med Jørgen Saahye, f. $11/6$ 1705 (el. 1707), d. 1767, Sognepræst til Aagerup og Kirkerup.

Hans Egedes Søster **Kirsten Poulsdatter Egede** var gift ¹⁾ 1^o med Laurits Hansen Søeblad, $6/6$ 1704 Sognepræst til Torsken, død c. 1707; 2^o c. 1714 med Jochum Frederik Moltzov, f. $14/4$ 1682, Sognepræst til Øksnes fra 1713 til sin Død 1716; 3^o med Proprietær Gjevvert Bloch. Børn:

Af 2. Ægteskab:

1. *Poul Moltzov*, (Assistent og) Kolonibestyrer ved Godthaab 1741—54. ²⁾

Af 3. Ægteskab:

2. *Niels Brønlund Bloch*, f. $19/3$ 1720, d. $1/8$ 1792. Missionær

¹⁾ Personalh. Tidsskrift IV, S. 1; kfr. F. Barfod: Danmarks Gejstlighed 2. Aarg. (1849) S. 111.

²⁾ D. Cranz: Historie von Grønland, S. 690, 804.

ved Christianshaab og Claushavn 1747—54, Sognepræst til Tind 1756—74 og til Lier 1774—91. Avtobiografi i Personalhistorisk Tidsskrift IV, S. 1—18. Bloch kalder her Præsten *Jens Hind* for sin Svoger, hvortil Meddeleeren, Hr. Arkivfuldmægtig Thomle, har knyttet den Bemærkning, at denne Jens Hind, der $\frac{6}{6}$ 1732 blev Sognepræst til Røst og Værø men allerede døde 1733, maa være identisk med den Præst, der var forlovet med Gjevert Blochs eneste Datter og som tilligemed sin Forlovede omkom ved at kuldsejle paa Rejsen for at tiltræde sit Kald. Nu har der i Grønland været ansat en Søstersøn af Missionær N. B. Bloch¹⁾ ved Navn Peter Lorents Hind, og idet der vel altsaa kan gaas ud fra, at han er en Søn af ovennævnte Hr. Jens Hind forekommer det mig sandsynligere, at Moderen har været en Datter af Kirstine Egede med en af hendes første Mænd, Søeblad eller Moltzov, vel nærmest den Førstnævnte. P. L. Hind maa nemlig være født omkring 1730 og kan altsaa næppe være Søn af en Helsøster til N. B. Bloch. Skulde Moderen mulig have været Gjevert Blochs Datter af et tidligere Ægteskab, maa Forældrene i hvert Fald have været ægteviede, da det jo ikke godt kan tænkes, at Faderen er bleven befordret til et Præsteembede efter at have faaet et Barn med sin „Forlovede“, ligesom det heller ikke vel kan tænkes, at Sønnen som spædt Barn kan have undgaaet Døden, naar Forældrene omkom paa den ovenfor omtalte Maade. En mulig Oplysning om det virkelige Forhold, dersom en saadan kan skaffes, vilde med stor Interesse blive modtagen af Meddeleeren af disse Linier.

Peter Lorents Hind udkom til Grønland mellem 1745 og 1748 som Kateketelev, men gik paa Grund af den usle Løn, Missionskollegiet bød sine Funktionærer, 1752 over i Handelens Tjeneste. Den $\frac{7}{9}$ 1771 afleverede han som Overassistent Logen Jakobshavn til Kjøbmand Dalager²⁾, og var derefter Assistent

¹⁾ H. M. Fenger: Bidrag til Hans Egedes og den grøn. Missions Historie 1721—1760, S. 297.

²⁾ Christopher Carl Dalager, død ved Klokkehus $\frac{1}{1}$ 1799 efter 53 Aars Tjeneste i Grønland.

ved Godthaab til 1782, da han blev pensioneret. Inspektør Olrik¹⁾ foreslog ham i 1784 hjemsendt for at anbringes i Vartou, hvor hans Paarørende (Egederne?) skulde have Ret til at belægge nogle Pladser. Han fik imidlertid Lov til at forblive ved Godthaab til sin Død $17/9$ 1794. — Gift $23/10$ 1757²⁾ med Grønlænderinde Louise, døbt (som Voxen?) $4/8$ 1753, død ved Godthaab $10/9$ 1796. Mindst 4 Børn:

I. *Poul Hind*, døbt $24/3$ 1769, d. $29/9$ 1777.

II. *Jens Peter Hind*, f. ved Godthaab $12/9$ 1773, d. ssteds $30/1$ 1815, Sælfanger, gift $29/7$ 1793 med Grønlænderinde Rosina f. $6/2$ 1770, d. $12/10$ 1825. 5 Børn:

a. *Esther Louise Hind*, f. $28/3$ 1800.

b. *Ruth Sara Hind*, f. $22/3$ 1803.

c. *Charlotte Eleonora Hind*, f. $19/9$ 1806.

d. *Poul Egede Hind*, f. $6/8$ 1810, d. $25/5$ 1811. Tvilling med

e. *Amalie Ane Hind*, f. $6/8$ 1810, d. $12/5$ 1811.

III. *Niels Peter Hind*, døbt ved Godthaab $6/9$ 1775, omkommen i Kajak ssteds $17/11$ 1812, Sælfanger, gift $27/8$ 1805 med Karen Kirstine Berthelsen, f. ved Frederikshaab 1788, d.

(Datter af Kateketformand Jacob Berthelsen og Grønlænderinde Christence). 4 Børn:

a. *Peter Lorents Hind*, f. $27/10$ 1806, d. $29/10$ s. A.

b. *Peter Lorents Hind*, f. $9/11$ 1807, g. m. Martha Bech.

c. *Thomas Jacob Hind*, f. $16/7$ 1810, levede ugift ved Holstensborg 1834.

d. *Amalie Hind*, f. 1813, g. m. Jakob John Dahl, f. 1810.

IV. *Kirstine Bolette Hind*, f. ved Godthaab $2/11$ 1778, d. gift $27/8$ 1805 med Berthel Noah Berthelsen, f. ved Frederikshaab 1784, d. , Kateket ved Holstensborg (Broder til ovennævnte K. K. Berthelsen). 6 Børn:

a. *Arine Christine Berthelsen*, f. $16/7$ 1806, g. m. John Jacobsen, f. 1804.

b. *Peter Esechiel Berthelsen*, f. 1809.

¹⁾ Bendt Olrik, Kammerraad, Inspektør i Sydgrønland 1782—89.

²⁾ Designation for 1777; mulig en Fejlskrift for 1767, hvad der synes rimeligere efter Børnenes Fødsel.

- c. *Jakob Berthelsen*, f. 1812.
- d. *Jens Berthelsen*, f. 1816.
- e. *Peder Dahl Berthelsen*, f. 1819.
- f. *Ole Jokum Caspar Berthelsen*, f. 1822.

Navnet Hind eksisterer, saavidt vides, ikke mere i Grønland, men fra Døtrene nedstammer endel Efterkommere, der opholde sig paa forskjellige Steder i Sydgrønland.

Spørgsmaal.

1.

Kan nogen af Samfundets Medlemmer give Oplysning om den i 1824 afdøde norske *Generalmajor Johan Georg Mejlænders fædrene Herkomst*? Han var født i Rendsborg 1. August 1751, † paa Gaarden Agnæs ved Laurvik 24. Sept. 1824 og var en Søn af Corporal i Oldenborgske Inf.-Reg. Samuel „Jaengen“, hvis Fødested, Fødselsaar og Forældres Navne ønskes oplyste. Generalmajor M. antoges i Barns Sted af Fenrik, senere Premierlieutenant i 2. Smaalenske Inf.-Reg. Johan Georg Mejlænder (f. 1703, Fenrik 13 Decbr. 1760, Seclieut. 1. Jan. 1766, Premierlieut. 4. Marts 1773 og afskediget 1786, 83 A. gl.) og maa saaledes formodentlig være den „Johan Georg *Jeniche*, en Fostersøn af Hr. Fendrik Mejlænder“, der blev confirmeret i Stokke Kirke i Jarlsberg Mariæ Besøgelsesdag 1765.

E. A. Thomle,

Fuldmægtig i Rigsarkivet, Christiania.

2.

Oplysning ønskes om Ascendensen til en i Slesvig blomstrende Familie v. *Elern*, der i Vaabnet fører en springende Hjort med en Ring i Gabet. Ifølge Meddelelse fra det storher-tugl. Arkiv i Schwerin var Stamfaderen dansk Capitain, † før 1766. Han efterlod 4 Børn: 1) en Datter † 1792, g. m. Pastor Eichmann i Reinshagen. 2) Anne Catharine † 1814 i Dargum. 3) Juliane Sophie (Johanne Christine), f. 7. Febr. 1738, † 5. Apr. 1802, g. m. Gottschalek Anton v. Wickede til Thelkow. 4) Ernst David Leonhard August v. Elern, † o. 1793, Lieutenant i dansk Tjeneste før 1760, da han købte Godset Gremlien i Meklenborg af Carl Ludvig v. Vieregg † 1765, dansk Oberstlieut., g. m. Maria Catharine v. Elern, † 1780, Faster til nævnte E. D.

L. A. v. E. — Med sin Hustru, hvis Navn er ubekjendt, havde denne en Søn Carl Ludvig August v. E., f. 1766 i Tarnow. — En Forbindelse formodes med Henrik August v. E., g. 1747 m. Alheid Maria Claudia v. d. Lühe, der kaldes hans Søskendebarn (Personalh. Tidsskr. III, 366). Om ham har Hr. Jægermester Schøller oplyst følgende:

Henrik August v. Ehler (Elern) var Søn af Leonhard August v. Ehler, der $^{15}/_3$ 1683 blev Adjutant i Holstenske Dragon Regt. (fra 1701 forenet med Liv Regt. Dragoner), Prlt. 1687, Capt Lt. $^{22}/_1$ 1697, Capt. $^{26}/_{11}$ 1701, afskediget 1712 som Oberstltnt. (Ref. Sager $^{22}/_8$ 1729). Selv blev han $^{12}/_9$ 1729, efter i 6 Aar at have været Capt. d'armes, Fændrik i 2. Vesterlenske Regt., Prlt. $^{24}/_1$ 1735, afskediget $^{30}/_6$ 1751. 1755 har han Kone og 6 Børn (Ref. Sager $^{16}/_4$ 1755) og opholder sig i Kbhv. $^{28}/_1$ 1750 søger han fra Stavanger om den ved Capt. Just Henrik Elys Død d. $^{17}/_1$ s. A. ledigblevne Capt. Plads i Regimentet, idet han tilbyder at give Enken og hendes 10 Børn 50 Rdr. aarligt (Memorialer 1750, Littr. E). I sin Ansøgning kalder han Ely sin „kjødelige Svoger“. Ely var gift med Maren Elisabeth Seehusen, der overlevede ham, (Personalh. Tidsk. II, 353), men Svogerskabet har muligvis bestaaet i, at Ehler før sit Ægteskab 1747 med Alheid Maria Claudia v. d. Lühe har været gift med en Søster til Ely, Datter af Generalmajor Ernst David Ely. Saaledes kunde han, der efter Tiden godt kunde være identisk med den nævnte „danske Capitain“, være Fader til de omspurgte 4 Søsken, hvoraf jo den ene er født 1738, og det vilde passe godt med, at den ene af disse paa denne Maade baade bærer Farfaderens Navn Leonhard August og Morfaderens David Ernst. Endnu kan bemærkes, at en Kirstine Ehler $^{9}/_9$ 1811 i Garnisonskirken i Kjbhv. blev gift med Lt. Johan Gotlieb Ely, og fik en Datter døbt s. Steds $^{2}/_6$ 1812 (jvf. Personalh. Tidsk. V, 123).

Den her omhandlede Slægt maa vistnok ikke sammenblendes med en anden Officersfamilie der altid skriver sig *v. Eldern*, og i Vaabnet fører 5 langagtige, helt gennem Skjoldet gaaende Ruder, satte ved Siden af hverandre, paa Hjelmen en halv Buk. Denne Slægt kom i Slutningen af det 17de Aarh. hertil fra Lifland, men det maa dog bemærkes, at Kneschke omtaler en gammel lüttichsk Slægt af samme Navn, der i Vaabnets 2 Felter fører de 5 Ruder (Sølv i rødt).

L. Bobé.

Cand. phil., Ll. Kongensgade 11, K.

**Breve fra Jernværkseier Jacob Aall til Sorenskriver
(tilsidst Amtmand) G. P. Blom
1815—1840.**

Udgivne af **L. Daae.**

De efterfølgende Breve ere af den saavel paa Grund af sin betydningsfulde Deeltagelse i det offentlige Liv som ogsaa formedelst sin fortjenstlige literære Virksomhed bekendte Amtmand G. P. Bloms Søn, min høitærede Ven, Sorenskriver i Nordre Jarlsberg Julius Blom, mig meddelte til Benyttelse og Offentliggjørelse. De ville, som jeg antager, vække ikke liden Interesse som Bidrag til Tidshistorien og til den høitagtede og af Alle afholdte Brevskrivers Characteristik. Nogle Anmærkninger ere tilføiede af mig.

1.

Næs Jernværk pr. Brevig 17 Febr. 1815.

De tillade mig herved, ærede Ven, at bevidne Dem og Deres elskværdige Kone min Erkjendtlighed for Deres venskabelige Modtagelse. De muntre Timer, som jeg tilbragte i Deres Selskab, vare mig behageligst paa Reisen; jeg vilde ønske, at De vilde gjøre mig same Fornøielse i mit eget Huus; jeg skulde da lave Dem kun een Ret Mad og ingen varm Frokost.

Siden min Tilbagekomst har jeg gjort mig megen Umage for at udfinde, hvorledes vores Norske Flag i Oldtiden saa ud, men jeg har ikke fundet, hvad jeg søgte. Geheimeraad Carstens har i en Afhandling i Kbhvnske Videnskabernes Selskabs Skrifter omhandlet de gamle Vaaben, og der anfører han, at St. Oluf i Slaget ved Stiklestad bar et hvidt Skjold, hvori var et guult Kors. Dette er tagen af Snorro, som kalder Korset forgyldt. Imidlertid er det rimeligt, at den sanne Oluf har havt Korset i sin Fane. De veed, at vore Fædre intet Flag brugte paa sine Skibe, men et Mærke opstilledes for Høvdingene, hvorved den ene Nation kjendtes fra den anden, hvilket Snorro fortæller os i Beskrivelsen af Slaget ved Svoldur. Det er altsaa rimeligt, at Nordens Mærker til Lands og til Vands efter Olufs Tid har

været et gult Kors, men, som det lader, paa hvid Bund. Det er iøvrigt den gule Falskhed, som skræmmer os meest, og det uskyldige Blaa støder vel ikke videre Erkepatrioterne. Iøvrigt skal jeg ikke lade Sagen fare, men grave op i Oldsagerne for at kome paa det Rene herom, dog saaledes, at jeg ikke ved denne Unorskhed taber den Stump af Popularitet, som jeg endnu monne have tilbage.

Omsider vove da Wedels Modstandere at angribe ham under deres fulde Navn. Jeg tilstaaer Dem, at jeg har græmmet mig over Bonnevis¹⁾ Udfald mod Grev Wedels Hjerte, en Mand, hvis Hjerte og Hjerteblood, om det blev veiet med Shylocks Nøiagtighed, ikke fortjener at sammenlignes med den mindste Deel af Wedels. Ikke hørte jeg ham ved sidste Storthing, men jeg formoder, at disse skjændige Grovheder have sin Grund i at Grevens farlige Gave, at sige træffende Vittigheder, vel for haardt rammede de Skyldige. Grunden til disse haarde Ord er begrikelig. De galdefulde Bitterheder, hvormed man paa Prent og i daglig Tale har overøst ham, have omsider opirret hans Sjæl og frembragt hine Udtryk, som ankes paa. Men saa inconsequent er den onde Verden, at den ikke taaler den Tone, som den selv angiver. En Mand, der forfølges af Publicum, maa tee sig som en Skive, der optager i sin kolde Barm alle de Pile, der udskydes mod ham, uden at give nogen tilbage. Jeg tilstaaer Dem, bedste Ven, at mit Venskab for Wedel har slaaet saa dyb Rod, og hviler paa en saa reen Grundvold, at det ikke kunde berøves mig uden at saare mit Livs Existents. De kjender ham maaskee bedre, end jeg, og i det mindste har De seet flere af hans detaillerede Handlinger, og deler De ikke Følelsen med mig for ham? Tiden glider, jeg maa slutte og Plads maa jeg have til at bede Dem bevare det Venskab for mig, som vi sluttede over det blødende Fædreland, saa vist, som det aldrig vil uddøe i min Barm!

Deres

Aall.

¹⁾ Sognepræst til Kongsberg, Storthingsmand 1815—16. Ivrig Oppositionsmand.

Christiania d. 8de August 1815.

Ofte har jeg havt Pennen i Haanden for at meddele Dem, høistærede Ven, Dagens Tildragelser, men hvorlidet Storthinget i det Virkelige har udrettet, saa meget har dets Medlemmer været plagede med ufrugtbare Møder. Vel har jeg ikke heller idag noget Interessant at meddele Dem, men jeg længtes efter at bringe mig i Deres og Deres Families venskabelige Erindring.

Efterat have i en heel Maaned beskjæftiget os med uvæsentlige Ting og med den Form, under hvilken Storthinget skal virke, have vi nu omsider begyndt med de vigtige Gjenstande, paa hvilke Nationens Opmærksomhed er i saa høi Grad spændt. Committeeerne have, hver for sig, foretaget en eller anden vigtig Materie. Især er Finants-Comiteen i Beskjæftigelse. Dagligen indstrøme Planer til et forbedret Pengevæsen, som mere vidner om en god Villie, om frøme Ønsker, end om nogen særdeles Indsigt i denne vigtige Sag. Det vil vist vare længe, inden Noget vorder bekjendt om denne Sag. Ikke alene har Finants-Comiteen selv vedtaget, at ethvert af dens Medlemmer skal iagttage den dybeste Taushed om dens Forhandlinger, men det er og i Almindelighed vedtaget i Storthinget, at de Gjenstande, som angaa Finantsvæsenet, skulle behandles inden lukte Døre, og Repræsentanterne være forbundne til derom at iagttage den dybeste Taushed. Finantsvæsenets Rettelse vil altsaa skee pludseligen, Gud lad det ogsaa skee klogeligen. I Comiteen for det Indre, hvoraf jeg er Medlem, er endnu Intet af Betydenhed foretaget. Vi have igaar begyndt Materien om det beneficerede Gods, hvorover jeg har indleveret en Afhandling, og med denne fortsættes, indtil Sagen er bragt i Orden.

Jeg skulde ellers tale mod min Overbevisning og mod den Oprigtighed, jeg skylder en Ven, som jeg veed gjemmer fortrolige Udtalelser, dersom jeg ikke tilstod, at jeg i enhver Henseende finder mig misfornøiet med mit Ophold her. Jeg skulde i Sandhed vide at finde mig i de Ubehageligheder, som en Mand i min Stilling, der er saa lykkelig hjemme, som jeg, maa føle ved at leve fjern fra min Familie, naar jeg ikke tillige havde Følelser

af en langt ubehageligere Art. Det er vel en egen Sag at tillægge sig selv rene Følelser og at kaste Skygge over andre, men jeg tør med Frimodighed sige, at ikke alle Forsamlingens Medlemmer deeltage i Forretningerne med et reent Hjerte, og at overhoved den herskende Tone her ikke er den, som baader Fædrelandet. Jeg feilede saare, da jeg troede, at der paa dette Thing ingen politisk Discurs vilde finde Sted. Mistillid mod Regjeringen, Had til den med os forbundne Nation, en Daddel, der ligner Bagtalelse, over alle Statsraadets Handlinger, dette er den Stige, paa hvilken man kan hæve sig til Folkets Gunst.

En anden, ikke mindre frygtelig Aande gaar igjennem Forsamlingen. Formue og Eiendom ere en Brøde, som dagligen maa revses, og kun der vilde den store Hobs Gunst kunne vindes, naar der herskede en fuldkommen Lighed i Formue, ja — i Forstandskræfter. De kan begribe, ærede Ven, at jeg ikke lyster efter denne *aura popularis*, men De kan derhos forestille Dem, at en Mand, der medbringer de reneste Hensigter, som har lidt saa meget for Fædrelandets Sag, som jeg, føler sig krænket ved alt dette.

Blandt Forsamlingen udmærke sig især: Nansen ved sin Snaksomhed og ved hans Umage for at sætte Regjeringens Handlinger i et forhadet Lys, omendskjønt han søger at skjule det sidste ved falske Smigrerier. Han jager aabenbart efter Forsamlingens og Publikums Gunst. I mine Øine er han mindre end han var. Bonnevie sværmer i Fædrelandskhed og frembringer ubetydelige Anmærkninger ved en falsk Pathos, der er mig væmmelig. Men jeg forsikrer Dem, at jeg anseer ham blandt de reneste i Forsamlingen. Ved ubesindige Udladelser har han stundom paadraget sig Ydmygelser. Assessor Lange er vist en af Forsamlingens skarpsindige og velsindede Mænd, men derhos en Silberstecher, som ofte opholder Forsamlingen med minutieuse Anmærkninger. Falsen er, af Forbitrelse over, at hans Planer ikke gik igjennem, indolent og møder næsten aldrig i Forsamlingen. Bugge er meest i Besiddelse af den lavere Deel af Forsamlingens Gunst. Hans flydende Tunge, hans raske og med Aandsnærværelse frembragte Repliker, hans Bitterhed mod Re-

gjeringen og andre skaffe ham mange Tilhængere. Man vil sige, at en lang Samtale med Essen har meget forandret ham. Tanks Egoisme har paadraget ham mange Ydmygelser, som De vist kjender. Hans sidste Strid med Bugge er venskabeligen opgjort. Jeg maa afbryde og behøver ikke at bede en Ven, som Dem, at bevare, hvad jeg skrev, med Taushed. — —

3.

Christiania 18 Sept. 1815.

De og Deres elskværdige Kone modtage, kjæreste Ven, min venskabeligste Taksigelse for Deres Godhed mod min Kone og mig. Jeg vilde være undseelig ved at modtage saa mange Godheds Beviser af Dem og Deres, naar ikke en Venskabs Forbindelse var sluttet mellem Dem og mig, der ikke længer er indskrænket til jordiske Former. At bevare og forædle denne Forbindelse vil jeg stedse regne blandt Livets sande Goder. Det siges i Almindelighed, at man blot i Ungdomen kan erhverve sig varme Venner. Denne Regel er ikke uden Undtagelser. De Omstændigheder, som De og jeg med hinanden have oplevet, vore sympathetiske Følelser over Fædrelandets Stilling, vore Landsmænds Miskjendelse, medens vore Hensigter vare de reneste, have opdraget et Venskab, lig det, som stiftes i Ungdommen og efter en langvarig Omgang. De har nu seet, hvor lykkelig jeg er som Mand, jeg ønsker nu oprigtig at lade Dem paa Næs sætte sig ind i min huuslige Stilling, som jeg har sat mig ind i Deres.

Ved min Tilbagekomst fandt jeg venlige Ansigter og fik ingen Irettesættelse for mit lange Fravær. Ikke heller var Noget af den Betydenhed foretaget i Thinget, at jeg skulde angre ingen Deel at have havt deri. Finants-Committeen, paa hvilken Alles Øine ere heftede, er endnu ikke færdig med sine Forberedelser, og er maaskee forsinket ved indvortes Splid. Mellem Tank og de øvrige Medlemmer have alvorlige, ja næsten forargelige Debatter fundet Sted. Nu er han bortreist og truer med ikke oftere at indfinde sig i Comiteen. Det vil altsaa maaskee gaa raskere og bedre. Saavidt jeg forstaaer, have Garantiens Forfægtere

seiret, og man tænker paa at indfrie Seddelmassen ved en Formuesskat, som skal fortrinligen lægges paa Fiendens Mænd, og hvorved Seddelmassen inden 3 Aar skulde blive indløst. Jeg betroer dette til en sikker Ven, endskjønt jeg ikke omtvivler, at Sagen fra andre Kanter er i Omløb. Bonden Ole Bjørnsen, hvis Talemaader De nok kjender, som baade er høi og djerv, har nu foreslaaet, at alle Adelsmænd, som i Januar 1815 ei havde fyldt sit 25de Aar, skulde berøves alt Adelskab, og denne Sag er nu saaledes bragt i Bevægelse. Endskjønt Norges Adel ei bør være evig, for at den ei skulde vorde Magnater i Landet, saa er dog denne Dem vel altfor haard. — —

4.

Christiania d. 24de April 1816.

— — Vi samles nu paa Thinge aarle om Morgenen Kl. 8 og holder ud til 9 og 10 om Aftenen. De kan let begribe, hvad Sjels Munterhed, der kan boe hos deslige Slæbebæster, som desuden martres med de kjedsomeligste og tildeels til intet Maal førende Forretninger. Lykkelig er De, som i en elskværdig Families Kreds kan hilse den fremstræbende Vaar! Deres Ven plukker imidlertid Vaarblomster paa Christiania Gader og den Vaarsang, som forlyster hans Øre, er de skrydende og fnysende Toner, som gjenlyde i den lange Sal.

Mine Følelser over vor Vens, den ærlige og forstandige Bergs¹⁾, Tab vare, som Deres, blendede. Jeg har hørt godt nok om hende for at vide, at hun maa savnes af Sine, og Svagheder nok til at ansee hende tilovers paa Jorden. Budskabet træffer ham paa Reisen, og dens Adspredelser ville maaskee formilde en Sorg, der ligesom har forudsendt sine Trøstegrunde. — —

5.

Næs Jernværk 3die Januar 1818.

— — De har vist allerede seet af Aviserne, at jeg blev fri for Storthinget, og jeg kan med Ærlighed forsikre Dem, at jeg

¹⁾ Justitiarius J. C. Berg, hvis 1. Hustru, f. Wessel, døde 18. April 1816.

føler mig inderlig glad derover. Foruden det Tab af glade Nydelser i min lykkelige Familie-Kreds vilde ogsaa min borgerlige Stilling lide mere ved min Fraværelse, end jeg kunde taale. Jeg har endnu at arbeide paa Følgerne af min forrige Fraværelse, og skulde jeg nu være revet bort fra min Syssel, midt i dens bedste Gang og den mest kritiske Tidspunct, da Værkets Skjebne for kommende Aar skal afgjøres, saa havde jeg sandelig bleven utrøstelig. Saaledes kom det mig ret tilpas, at Præsten Abel¹⁾ havde saa stor Lyst til at drage til Thinge, at han satte alle Kræfter i Bevægelse for at naa sit Maal. Han drage i Fred, naar han kun ikke ved samme uordentlige Levemaade paa Thinge, som hjemme, maa beskjæmme den Kreds og det Folk, han repræsenterer. Eller er maaskee en beruset Repræsentant, som han, bedre skikket for Thinget, end en nüchtern Person, som jeg, der ikke deler mine Landsmænds exalterede Følelser ved Fædrelandets glimrende Statsforfatning? At De blev befriet, kjæreste Blom, det glæder jeg mig sandeligen over; De er for lykkelig hjemme til at være vel der, og reen Villie og sund Forstand formaaer ikke mere at raade Bod paa vor offentlige Nød. Elenigheden selv indeholder kun Rednings-Elementerne.

Stakkels David Thrane²⁾, hvorledes har han kunnet gjøre saa dybt Fald? — —

Evig Deres

Aall.

6.

Næs Jernværk 21 April 1818.

Brevet indeholder Condolence til Blom, hvis Hustru nys var død, Meddelelser om Aalls Broder Jørgens Opbud og derved opstaaede Vanskeligheder og hans Svoger Cappelens uheldige Omstændigheder m. M. Brevskriveren udtaler videre:

I denne mørke Stund slumrer min Saga ganske og de den helligede Morgen-Timer profaneres ved mercantile Sysler og ængstelig Stræben for at snoe sig igjennem Dagens Gjenvordig-

¹⁾ Matematikeren N. H. Abels Fader.

²⁾ Kjøbmand i Christiania og Directeur i den midlertidige Rigsbank, i hvilken Egenskab han begik Underslæb, der 1817 opdagedes. Var den bekjendte Arbeideragitator Marcus Thranes Fader.

heder. Den hele øvrige Dag er fuldt besat med Contoir-Forretninger og med at undervise mine Børn, som for et Aars Tid siden have mistet deres Lærer, Hartmann, der er reist til Christiania for at tage sin Examen.

7.

Næs Jernværk 12 August 1820.

— — — For omtrent 3 Uger siden kom jeg med min Familie hjem fra Danmark, hvor jeg tilbragte 5 à 6 Uger paa en ret behagelig Maade blandt gamle Venner. Det var mig ogsaa i økonomisk Henseende vigtigt, at min Nærværelse i Kjøbenhavn indtraf under det Rybergske Huses Fald, med hvilket jeg har staaet i en langvarig og vigtig Forbindelse; jeg blev derved sat i Stand til at afværge de ubehagelige Følger, som denne ulykkelige Catastrophe kunde have havt for mig. Forresten boer der ligesaa megen Mismod, Misnøie og Kummer over ulykkelige Conjunctioner og uheldige Regjerings Foranstaltninger paa de danske Sletter, som andensteds, og det skal ikke undre mig at høre, at Constitutions Manien omsider smitter ogsaa dette rolige og taalmodige Folk.¹⁾ — — —

8.

Næs 22 August 1820.

— — Den danske Kronprinds forsvinder formodentligen som et Meteor og, omendskjønt han just ikke falder i nogen *oubliette*, saa vil han dog neppe komme til at spille nogen glimrende Rolle. De Fleste betragte ham som en forbuden Frugt af Majestædens Omfavnelser af en Kammerjomfru. Jeg troer ikke, at Sagen maa behandles med nogen Alvor²⁾. — —

¹⁾ I Arendals Museums Bibliothek findes et Brev til Jacob Aall fra Amtmand i Nedenes Amt (siden Statssecretair) Schouboe, dat. Kjøbenhavn 23 November 1820, hvori det bl. A. hedder: „Kaa og Schimmelmann skal i disse Dage have været i megen Forlegenhed for Penge, men Kongen har nok reddet dem fra Opbud. Falliter høre til Dagens Orden.“

²⁾ Det vakte i 1820 nogen Opsigt, at en Jacob Gotfred Poulsen udgav sig for at være Frederik VI.s ægte Søn. Udførlige Oplysninger om denne Søg findes i H. P. Giessing, K. Frederik VI.s Regjeringshistorie, Kbhvn. 1850, II. S. 201—208.

Næs 8 October 1820.

— — Storthings-Valget forestaaer nu i denne Egn. Jeg hører blandt Valgmændene, men jeg har det meest grundede Haab om at blive fritaget for at reise og tror næsten bestemt at kunne forudsige, hvo de Ulykkelige blive. Jeg kalder den ulykkelig, som skal forlade en elsket Familie Kreds og Forretninger, hvis Røgt hører til Velfærds Fremme og Families Underholdning, for at kaste sig ind i en larmende Storthings Sal og en kold Omgangskreds. Der gives desuden paa dette Thing Sager at behandle, som det er vanskeligt at komme udaf.

Næs 3 Nov. 1820.

— — — At det blev min uheldige Lod at vandre til Storthinget, har De seet af Aviserne. Jeg forsikrer Dem, at det var mig aldeles uventet, baade fordi jeg vidste, at adskillige Valgmænd toge Hensyn paa den Forvirring i min egen Stilling, som Valget vilde forvolde mig, og tillige fordi der vare Mænd tilstede, som altfor gjerne ønskede at reise. Jeg trøster mig ved, at hvad som skeer, er det Bedste. — —

Christiania 3die Juli 1821.

— — De fleste Dage møder jeg i Thinget Kl. 7 om Morgen for at deeltage i Comitteen og kommer sædvanligen ikke hjem før 8 om Aftenen. Under alt dette glide Forretningerne meget langsomt frem. De vigtigste Forretninger staa endnu tilbage, og jeg tvivler om, at Thinget endnu i denne Maaned kan blive færdigt med Hovedsagen, dersom det ellers er det forbeholdt at føre den til Ende. De same Rygter om Kongens Hensigter ere endnu i Omløb, men siden min Tilbagekomst har Thinget ikke faaet flere Varsler, end det Rescript, som blev oplæst 3die Pintsedag. — —

Næs 30 Juli 1822.

— — Hjerteglad blev jeg over Wedels Frikjendelse og over, at han saa hæderligen slap ud af hans glubske Forfølgeres Klør,

men jeg kan ikke godt finde mig i Lyden af de blæsende Instrumenter, hvormed en Deel af den vankelmødige Pøbel, der i Fjor truede med at stene ham, modtogte Budskabet om hans Frifindelse. — —

13.

Næs 8 Decbr. 1823.

— — At den Sag, som denne Gang er betroet i Deres Hænder, er saare vanskelig, det er let at indsee. Jeg kan begribe, at de Ujævnheder, som findes i Skyldsætningen, i et vist District, i et Amt til Nød, kunne nogenlunde let jevnes, men naar Sainenligning skal skee mellem fjernt liggende Districter, naar locale Fordele og Vanskeligheder skulle jevnføres, da forekomme Vanskelighederne mig først uovervindelige. En Trøst for Nationen er, at denne Sag er i gode Mænds Hænder, som baade i Henseende til Anskuelse af Sagen og ærlig Mening harmonere med hinanden. I saa Henseende troer jeg ikke, at Sagen har tabt ved den vrede Mands Bortgang. Ogsaa min Reise i Somer til Stockholm var i mange Henseender interessant, men ogsaa i mange Henseender kjedsomelig, og jeg var i Sandhed gladere, da jeg forlod Stockholm, end da jeg kom dertil. Jeg holdt en Dagbog over mit Ophold der, som jeg ved Leilighed skal vise Dem. De vil i det Mindste forbauses over den Pragt, som vort fattige Broderland ved denne Formælings-Act¹⁾ lagde for Dagen.

Jeg var saa lykkelig denne Gang at blive befriet fra at drage til Stortinget. En Deel af Valgmændene fandt det billigt at befrie den Mand, der saa ofte har maattet reise i Statens Anliggender, en anden Deel troede, at der burde vælges Bønder, som de, der bedst paasee Landets Tarv. — — I Danmark har man forøget Indførsels-Tolden af Støbegods indtil det dobbelte af, hvad den før var. Jeg maa saaledes tænke paa at give Varerne en større Forædling, for deels at bære denne forøgede Udgift, dels at udvide Afsætningen til Hamburg og Tydskland. — — Min Familie er frisk og fornøiet over, at jeg i Vinter kan sidde uforstyrret ved *table ronde* og forelæse dem Walter Scotts

¹⁾ Kronprinds Oscars og Josephines.

herlige Producter. I Vinter kōmer jeg neppe ud af Huset, med mindre den Kongsbergske Comission eller Lov-Comitteen skulde sende Marschordre.

14.

Næs 13. April 1824.

— — Jeg mindes med Fornøielse de Timer, som vi tilbragte med hinanden paa Kongsberg. At Deres Forretninger paa Kongsberg bedømmes saa strengt af begge Partier, skal jo efter den almindelige Mening, som jeg ved denne Leilighed villigen tiltræder, være et Beviis for, at De har fulgt Sandhedens Middelvei, men naar endog Steenstrupianerne ogsaa fælde en streng Dom over Deres Arbeide, saa maa det vel være under deres Triumphs Jubel og Overmod, der ikke nøies med at have seiret, men vil endog meddele Andre deres Foragt for Modpartiet. Men jeg indseer ikke, hvorledes De kunde undgaae at behandle en Anklage med Alvor og Nøiagtighed, paa hvilken Storthinget havde henvendt den Grad af Opmærksomhed, at en Aasteds-Undersøgelse blev anseet for nødvendig. Iøvrigt synes vores Ven Steenstrup nu ikke at være den vrede Mand, som han var i Dorotheenbusk¹⁾, da han med en Polyphem's Graadighed syntes at ville opsluge vor adelige Ven,²⁾ og da han med sine djærve Sidemænd truede alle de Stympere med Undergang, der vovede at angribe deres politiske — ak! altfor hastig brystne — Sæbeboble. Det Forslag, hvormed han dennegang debuterede i Thinget, synes at antyde et ganske andet Tænkesæt (lad for Alting ikke vor Ven Bonnevie vide denne svenske Talemaade, han kunde fristes til en ny Udgave af hans patriotiske Bog). Men disse Folk have nu engang det Held, at de, endskjønt man vist ikke paa dem kan anvende den vakre Bayards Valgsprog *sans peur et sans reproche*, kunne udadlet og med trodsig Pande forandre Tone efter Dagens Tarv, ja modtages endog med Kjærligheds aabne Arme af dem, som de i deres politiske Raseri gjerne havde for nyligen sønderknust. Men den stolte Triumph at

¹⁾ Paa Eidsvold.

²⁾ S. Løvenskiold. Steenstrup havde et Sammenstød med Løvenskiold under Rigsforsamlingen, der blev meget heftigt.

have forudseet og efter Evne bidraget til en Catastrophe, der nu aabenbare viser sig til Fædrelandets Gavn, kan Ingen berøve vor lille Skare, ligesom den indvortes Overbevisning, at et sandt fædrelandsk Sind har ladet ethvert Medlem af det endnu mindre Centrum deraf, har knyttet (sic) Venskabs-Forbindelser, der vare udover Graven selv.

I Henseende til det omskrevne Embede, da beder jeg Gud indgive Dem den Beslutning og lade det vederfares Dem, som er til Deres og Deres Families sande Gavn. Skal det partiske Venskab tale, saa kommer neppe nogen Familie til denne Kreds, som vilde være Beboerne af Næs mere velkomne end Deres¹⁾. — —

15.

Næs 27 Novbr. 1824.

— — Inderligen beklager jeg, at den rimelige Deling af Finnes Sorenskriveri bortvender Deres Øine fra dette Embede. — — Sagas vrede Fiende²⁾ kommer da til Øiestad, og, omendskjønt Manden ikke er saa farlig, og hans Patriotisme vel er afkjølet i Tidens Strøm, saa negter jeg dog ikke, at jeg meget hellere havde seet vores blide og humane Oftedal — et af de hæderligste Led af det Eidsvoldske Fostbrørelaug — paa dette gode Præstesæde. Ved Kløckers³⁾ Befordring til Arendals Told-Inspectorat vankede mange lange Ansigter og vrede Sind paa denne Kant. Befordringsveien er ikke den mest glimrende Deel af vor indvortes Stats-Bestyrelse, men naar og hvor var den det? — —

16.

Næs 21 Juni 1825.

At Deres deeltagende Brev af 8de d. M., elskte Ven, var kjærkommen for Deres ulykkelige Ven, derom kan De ikke tvivle, og jeg takker Dem derfor, som for et fornyet Beviis paa Deres Venskab, der skal være mig dyrebart, saa længe jeg er til. Ja,

¹⁾ Blom tænkte, som af det følgende Brev vil sees, paa at søge det ved Sorenskriver Finnes (A. F. Kriegers Morfaders) Død ledigblevne Nedenes Sorenskriveri.

²⁾ A. Bonnevie, der havde udgivet en Brochure mod Tidsskriftet „Saga“.

³⁾ Johannes Nicolai K., see B. Moes Tidsskr. f. d. n. Personahistorie I. S. 95 fg.

kjæreste Blom, mit Tab er stort og uopretteligt, og, hvor egoistisk og dristig denne Ytring end maatte være, forekomer det mig, som Ingen paa Jorden kunde lide et større, thi jeg synes at føle, at der gaves ingen lykkeligere Mand paa Jorden, end jeg var. Fra den tidligste Ungdom har min Kone ved sin Fromhed og Dyd beskyttet mig mod alle Livets Farer, og neppe gives der nogen Kone, som i denne Henseende, skjønt i beskeden Stilhed, har virket mere paa sin Mand. Forgjeves fremkalder jeg Religionens og Fornuftens Trøstegrunde, jeg kan ikke berolige det lidende Hjerte, ikke forjage den kolde Gysen, som formedelst Savn og Smerte saa ofte overfarer mit hele Væsen. — — Gud lønne Dem, kjæreste Ven, fordi De vil paa Deres Tilbagerejse tilbringe nogen Tid hos Deres sørgende Ven, og jeg beder indstændig, at Deres Reisefæller ville gjøre Dem Selskab. — —

17.

Næs 29 Jan. 1828.

— — Midt i Maaneden bivaanede jeg en Fest i Arendal i Anledning af N. W. Aalls Bryllup med Jomfru Dedekam, en af de største af den Art, jeg nogensinde har været tilstede ved, og flere Dages Dønning fulgte paa denne Orkan. En langvarig flereaarig Rygpine har i den senere Tid forvandlet sig til Steensmerter, som jeg mærker deprimerer baade Sjæl og Legeme. Jeg maa da tækkes med at have naaet Livets Culminations-Punct med en god Helbred og ræddes ikke for de Varsler, som minde om Maalet for Livets Grændse. Værkets jevne Gang og en økonomisk Anvendelse af alle Midler har hidtil aldrig ladet mig fattes de fornødne Subsistensmidler og flere Bekveineligheder, end de fleste Mennesker ere i Besiddelse af. En høiere Flugt kunde let blive Dædalus's. I min Familie er Alt vel — kun mit eget Hjertes Savn er uudsletteligt. Laura havde Bryllup afvigte September og lever lykkelige Dage i sin nye Stilling. Nicolais forestaar i næste Maaned.¹⁾

— — Amtmanden her i Amtet vil have faaet officiel Med-

¹⁾ Herom see W. Lassen, Norske Stamtavler I. S. 20.

delese, om at et overordentligt Storthing i April Maaned skal saamenkaldes. Jeg har hidtil ikke kunnet tro det, da jeg ikke indseer, Kongen kan opnaae sin Hensigt dermed, med mindre han har skjulte Aarsager. -- —

18.

Næs 24 Febr. 1832.

— — Jeg arbejder paa en Afhandling om vort Pengevæsen. Dette Forfattervæsen, som den aldrende Mand og eensoenige Huusfader i sit Livs Aften overgiver sig til, hænger sammen med en Plan at udgive et periodisk Blad af deels statsøkoninisk, deels oldnordisk Indhold, og som igjen skulde oplive den uddøde gamle Saga. Hjelms Maanedsskrift kom imidlertid i Veien for Udførelsen af denne Plan, men da dette nu synes at sove Gravens Søvn, kunde den maaskee igjen kome for en Dag, naar jeg kunde faae Medhjelp af en literær Ven. Vor fælles Ven, Biskop Munch, i hvis Huus vort første Bekjendtskab gjordes under harmonerende Følelser og Anskuelser af det kjære Fædrelands vanskelige Stilling, er gaaet foran os. Han gik i Graven med mange ufuldendte Planer til litteraire Arbeider, deriblandt et nyt Sagaskrift. Skal vi optage hans Idee efter en udvidet Plan og udbrede os ikke alene paa Historiens, men ogsaa paa Statsøkonomiens Bane? Jeg har adskillige grove Marmorblokke, som jeg kunde bære saamen til en saadan Bygning, naar jeg kunde haabe derfor ikke at høste Last og Skam. Ret glæder jeg mig over, at min lille Cholera-Pjece har tækkes Dem¹⁾. De veed, at jeg aldrig uden Ængstelse træder frem for Publicum, og denne Gang var Frygten dobbelt, da jeg havde en Materie under Hænder, som maaskee krævede en mere færdig Mand, og da det dog er en betænkelig Sag at ville svække Foranstaltninger, som skulle holde Pest fra Landet. Men den Agonie, hvori vore Næringsveie nu kjæmpe, er værre end Sygdomen selv, og Intet ærgrer mig mere end den eensidige Ligegyldighed, hvormed mange af Landets vigtigste Embedsmænd betragte

¹⁾ Nogle Ord i Anledn. af Resol. om Qvarantaine-Væsenet af 5. Decbr. 1831. Chra. 1832. 8.

Industriens slæbende Gang. Vor Amtmand¹⁾ troer, at der ikke er gjort nok for at hindre Choleras Indtrængen i Landet, og mener, at enten aldeles Intet (hvilket jeg dog formoder, er et Udbrud af satyrisk Lune) eller og noget alvorligt, strengt og uforanderligt burde gøres. Min Søn Jørgen²⁾ kom i Fjor December fra sin udenlandske Reise til Tydskland, Italien og Frankrige, og han har været hos mig siden. Han tænkte at disputere for Licentiat-Graden, men hans Afhandling blev saa seent recenseret, at han ikke kunde bie saalænge med at reise til Bergen. Jacob³⁾ er nu constitueret og formodentlig snart virkelig Fuldmægtig. Hofman⁴⁾ studerer Jura af alle Kræfter. Deres Guddatter skal confirmeres til Foraaret. De kan ikke troe, hvor megen Hygge dette kjære Væsen gjør mig i det daglige Liv. — —

19.

Næs 27 Juni 1832.

— — Ogsaa Boeck⁵⁾ vandrede da heden. Uden at være nogen høit begavet Mand, var han en sjelden oplyst Kjøbmand og ærlig Fædrelandsven og manglede visselig ikke Kundskaber i det Fag, hvortil han oprindelig var bestemt. Han fortjente den Blomst, en Ven satte paa hans Grav, og det gjorde mig ondt at see den overskygget af en uvenlig Haand.

20.

Næs 29 Sept. 1832.

— — — Deres Ængstelse med Hensyn til Storthingsvalget og deraf flydende Tidens Tegn vilde jeg dele, naar ikke Erfaring havde lært mig, at den ravgaleste Begyndelse ofte har faaet en taalelig Ende, og at Forsynets Haand hidtil stedse har ledet

¹⁾ U. F. A. Schouboe.

²⁾ Den siden saa bekendte Amtmand og Storthingspræsident H. J. C. Aall, siden 1829 Auditeur i Bergen († 1894).

³⁾ Den senere Statssekretair.

⁴⁾ Tilsidst Justitssecretair i Christiania Byret.

⁵⁾ Cæsar Læsar Boeck, R. N. O., oprindelig Militair, Overførster paa Kongsberg, Grosserer i Kragerø, Storthingsmand fra denne By flere Gange. Se om ham A. Collett, En gammel Christiania-Slægt, S. 316—319.

Stortingets Veie til et for Fædrelandet i det Hele ønskeligt Resultat. — —

21.

Næs 1ste Juni 1833.

— — Gjennem min danske Ven Biskop Müller har jeg den behagelige Efterretning, at saavel Ørsted, som Engelstoft og Nathan David have fundet sig tilfredsstillende ved det hidtil Udkomne¹⁾, og jeg bliver saaledes ved at udfylde mine ledige Timer med dette Slags Arbeide, som er blevet mig til et Slags Nødvendighed for at formilde sørgelige Erindringer. — — Min ældste Datters Mand Lange²⁾, som Du (sic) veed er Overlærer i Arendal, søger nu ogsaa bort derfra og har indgivet Ansøgning om Thronhjems Rectorat. Hendes Bortreise vilde forøge min Ensomhed. For Tiden er hun under hendes Mands Ophold paa Stortinget hos mig med sin lille Pige.

At Verkseiernes Ansøgning kommer saa seent frem, at den vanskeligen kan forelægges Stortinget, er meget at beklage, især nu med Hensyn til den trykkende Produktions-Afgift, som bøier Verkerne mere end nogen anden Slags Skat i Fædrelandet. Da dette imidlertid er en Budgetsag, og dette endnu ikke har været behandlet, kunde det kome betimeligt nok. Efter den Stilling, hvori jeg hører, at Statskassen er, behøves det neppe med saa trykkende Skatter at forstyrre den indvortes Vindskibehighed. Men det gaar vel som sædvanligt paa Stortinget, at Landmanden tager Alting for sig og tilsidesætter Handelens og Fabrikflidens Interesser. Det vilde i Sandhed være beklageligt, om Verkerne atter skulde gaa Glip af en Lettelse, som de med saa megen Retfærdighed kunde fordre, og som vel Stortinget aldrig har været mere disponeret til at give, da saamange Verkens mislige Stilling har overbevist om Nødvendigheden af at borttage en af de største Hindringer for deres Opkomst. Staten vinder desuden nu saameget ved Sølvverket, at den vel kan være mindre paastaaelig med Hensyn til Jernskatten. — —

Du tillader mig frendeles, uden at synes paatrængende, at

¹⁾ Af Aalls Tidsskrift: „Nutid og Fortid“.

²⁾ Den senere Toldcasserer i Arendal, tilsidst Statsraad O. V. Lange.

lægge et godt Ord ind for Finne¹⁾, som med den hele Flok af uforsørgede Søstre vil komme i en beklagelsesværdig Stilling, dersom han ikke kan naa et Embede. Maatte Du ved Sundhed styrkes i dine kraftfulde Anstrengelser for vort kjære Fædreland! — —

22.

Næs 6 Decbr. 1840.

— — Det har glædet mig usigeligen at erfare, at det er falden i Deres Lod at forevige vor Wedels historiske Minde blandt vore Landsmænd. De hørte blandt de Faa, som aldrig misforstode og stillede sig trofast ved hans Side under alle Mis-kjendelsens og Ophøielsens Afvexlinger. De har desuden den rolige og sindige Aand, som maa besjæle en Forfatter, naar han skal skrive en Historie og intet Eulogium. Jeg kan ikke negte Dem, at der kom en kold Gysen over mig, da jeg nyligen læste en Artikel i Aviserne af Wergeland, hvori han fortæller, at han „syslede daglig med Wedel“ for at indsætte hans Billede i hans historiske Maleri, og stolt fortæller om den Fortrolighed, som den Afdøde skjænkede ham. Har virkelig Wedel staaet i en saadan Stilling til Wergeland, eller lyver han paa den Døde, som ikke mere kan afryste det paatvungne Venskab? Eller staar Wergeland nu ved den 2den Act af hans Liv og tænker at overraske sine Landsmænd med et Resultat, hvortil ingen Elementer findes i den første? — Naar jeg roder i gamle Papirer og Vennebreve, finder jeg vistnok Breve fra Wedel, men neppe noget, som kan være Dem til Nytte, eller som tilhører Publicum. I den Henseende sidder De ved langt bedre Kilder, da hans Virksomheds Bane ligger for Deres Øine, og hans indre Kammer stedse stod Dem aabent. Finder jeg noget skal jeg meddele Dem det. Derimod vil Deres Skildring²⁾ blive mig vigtig og kjærkommen, dersom min Idee at skrive *histoire de mon tems* gaar i Opfyldelse³⁾. I alle Tilfælde

¹⁾ Blev 1835 Byfoged i Øster-Risør.

²⁾ Hverken Blom eller Nicolai Wergeland kom til at udgive noget Minde-skrift om Grev Wedel.

³⁾ Herved sigtes naturligvis til „Erindringerne“, hvilke Aall oprindelig vilde have ført ned til 1822 eller noget længere. Af et senere (mutileret) Brev

venter jeg mere at finde heri en underholdende og ved mange interessante Reminiscenser forbunden Alderdoms Beskjæftigelse, end at levere et Arbeide, der kan bringe mit Navn til Efterverdenen. Oldingen har ingen Nutid, uden naar han voldsomt rystes af Begivenhedernes Gang. Den ene Fod slaar Erindringen i Fortiden, den anden slaar Haabet i Graven (sic), og den nærværende Tid er et ubeskrevet Blad.

Nyligen skrev jeg et Brev til Grevinden i Anledning af hendes Mands Død. Jeg kunde ikke fortie mine Følelser ved denne Leilighed. Jeg hverken ventede eller ønskede noget Svar, men det vilde glæde mig at erfare, at hun ikke tog min Frihed ilde op.

For de Dage, som De sidst tilbragte paa Næs, som for enhver Omgangsdag takker jeg Dem hjertelig og hilser Dem med uforandret Hengivenhed. — —

Optegnelser om Familien Pritzier.

Meddelte af **H. J. Huitfeldt-Kaas.**

Blandt en Del Papirer og Notitser angaaende Familien Meidell, der i 1860-Aarene vare indlaante til det Norske Rigsarchiv, fandtes ogsaa nedenstaaende Optegnelser angaaende Familien Pritzier, af hvilken adskillige have været Dansk-Norske Officierer. Allerede Oberstlieutenant C. Pritziers Efterretninger synes at være Afskrift af ældre Opskrifter, ligesom hans Notitser atter i 1853 ere afskrevne af daværende Premierlieutenant Stephan Barclay Meidell. De i Parenthes gjorte Tilføielser hidrøre fra Udgiveren.

Oberst Johan Jacob Pritzier er fød den 21de December 1682 i Fyrstendømmet Øttingen i Fæstningen Harburg. Han kom til Danmark som Lieutenant med Tydske Hjælpetropper og blev gift i Aaret 1710 med Gye, Hr. Hans Iversen Bruns Datter i Fredericia (d. e. Kjøbmand H. I. Bruun, † ²⁷/₁₂ 1685. Hun var g. 1^o ⁵/₆ 1707 m. Rector v. Fredericia Latinskole, Mag. Peder Rosenberg, f. 1670 † 1709. Jvf. Elvius og Hjort-

sees, at Aall idetmindste tildeels har ladet Blom gennemsee Manuscriptet til „Erindringerne“, forinden det tryktes.

venter jeg mere at finde heri en underholdende og ved mange interessante Reminiscenser forbunden Alderdoms Beskjæftigelse, end at levere et Arbeide, der kan bringe mit Navn til Efterverdenen. Oldingen har ingen Nutid, uden naar han voldsomt rystes af Begivenhedernes Gang. Den ene Fod slaar Erindringen i Fortiden, den anden slaar Haabet i Graven (sic), og den nærværende Tid er et ubeskrevet Blad.

Nyligen skrev jeg et Brev til Grevinden i Anledning af hendes Mands Død. Jeg kunde ikke fortie mine Følelser ved denne Leilighed. Jeg hverken ventede eller ønskede noget Svar, men det vilde glæde mig at erfare, at hun ikke tog min Frihed ilde op.

For de Dage, som De sidst tilbragte paa Næs, som for enhver Omgangsdag takker jeg Dem hjertelig og hilser Dem med uforandret Hengivenhed. — —

Optegnelser om Familien Pritzier.

Meddelte af **H. J. Huitfeldt-Kaas.**

Blandt en Del Papirer og Notitser angaaende Familien Meidell, der i 1860-Aarene vare indlaante til det Norske Rigsarchiv, fandtes ogsaa nedenstaaende Optegnelser angaaende Familien Pritzier, af hvilken adskillige have været Dansk-Norske Officierer. Allerede Oberstlieutenant C. Pritziers Efterretninger synes at være Afskrift af ældre Opskrifter, ligesom hans Notitser atter i 1853 ere afskrevne af daværende Premierlieutenant Stephan Barclay Meidell. De i Parenthes gjorte Tilføielser hidrøre fra Udgiveren.

Oberst Johan Jacob Pritzier er fød den 21de December 1682 i Fyrstendømmet Øttingen i Fæstningen Harburg. Han kom til Danmark som Lieutenant med Tydske Hjælpetropper og blev gift i Aaret 1710 med Gye, Hr. Hans Iversen Bruns Datter i Fredericia (d. e. Kjøbmand H. I. Bruun, † $27/12$ 1685. Hun var g. 1^o $5/6$ 1707 m. Rector v. Fredericia Latinskole, Mag. Peder Rosenberg, f. 1670 † 1709. Jvf. Elvius og Hjort-

sees, at Aall idetmindste tildeels har ladet Blom gennemsee Manuscriptet til „Erindringerne“, forinden det tryktes.

Lorenzen, Danske patriciske Slægter, 1891, S. 39). Hun var fød den 3^{die} April 1685. Han, Oberste Joh. Jac. Pritzler, døde den 25^{de} Marts 1751 paa Molde Gaard i Ous Sogn og hun, Gye Pritzler, den 13^{de} Juni 1749. De have tilsammen avlet følgende Børn:

1. Anna Christina, fød den 20^{de} Mai 1711, hendes Faddere vare: Hr. Borgermester Scheel, Raadmændene Ditmers og Mads Iversen, Mad. Klassens og Jomfru Rosenberg.
2. Sophia Charlotta, fød den 20^{de} Mai 1712 ogsaa i Fridericia. Fadderne vare: Byskriver Lehn, Kjøbmændene Lars Nielsen og Johan Iversen, Provstinde Iversen, Jomfru Brun.
3. Johan Ferdinand August, fød den 7^{de} Marts 1713 i Elmshorn udi Grevskabet Rantzau. Hans Faddere vare: Baron von Gullatz, Capit. von Voss, Mons. Mus.
- 4 og 5. Den 20^{de} April 1714 er til Hejde i Ditmarschen fød 2 Døtre. Den første døde stax efter Fødselen, den anden blev dødfød; begge uden Daab salig hensovne.
6. Johan Wilhelm, fød den 10^{de} November 1715 i Pommern paa den adelige Gaard Zarnygow og døbt i Joniger. . . . Hans Faddere vare: Hr. Regimentsquartermester Drisson, Hr. Lieutenant Hoffmann og Stedets Prestekone. Han døde 14 Dage gammel og er begravet i samme Kirke som døbt.
7. Hedevig Sophia Catharina, fød den 27^{de} Mai 1717 i Helsingør. Hendes Faddere vare: Hr. Capitain von Styrop, Hr. Capitain von Voss, Fru Oberstinde Johansen, Majorinde Ladorff og Capitaininde Ellebrecht; hun er døbt i Helsingørs Tydske Kirke.
8. Christopher, fød den 2^{den} Marts 1721 paa Molde Gaard og døbt i Ous Kirke. Fadderne vare: Hr. Christopher Gaarmann, Sogneprest, Hr. Niels Leganger, hans personel Capellan, Hr. Thonas Fasting, residerende Capellan, alle i Ous Menighed; Madame Gaarmann, Mad. Leganger, Mad. Widing paa Lyseklosters Gaard, døbt den 5^{te} Marts i Ous Kirke.
9. Nicolaus Philip, fød den 26^{de} Mai 1723 og døbt i Ous Kirke. Hans Faddere vare: Byfogden i Bergen Niels Bagge,

- den Franske Consul Hr. Bouda, Kjøbmand Hr. Erik Smidt, Madame Bagge, Madame Schwartzkop og Jomfru Geelmuyden.
10. Johan Jacob, fød den 18^{de} August 1724, døbt i Ous Kirke. Hans Faddere: Hr. Niels Leganger, Hr. Iver Munthe, Monsieur Harberg; Provstinde Gaarmann, Madame Leganger og Jomfru Geelmuyden.
 11. Gye Maria, fød den 26^{de} December 1725. Hendes Faddere vare: Hr. Capitain von Reush, Hr. Capit. Lieutenant von Burggraf, Hr. Lieutenant von Rodtvidt; Fru Majorinde Segelcke, Jomfru Harbo(u), Capitain Reushes forlovede Brud, og Jomfru Dyrhuus. — Den 9^{de} Januar 1726 er hun død.
 12. Gye Maria Amalia, fød den 22^{de} September 1727. Hendes Faddere vare: Hr. Hans Hylling, Capellan til Fanø, Hr. Formann til Lysekloster; Madame Fasting paa Fuse, Frøken Charlotta Amalia von Krogh og Hr. Major v. Segelcke (NB. skulde have staaet først).

Af disse 12 Børn er 6 døde udi deres spæde Ungdom: nemlig Nr. 1. 2. 4. 5. 6. og 11. De andre 6 have havt følgende Skjebne og Børn:

- Nr. 3. Johan Ferdinand August Pritzier ($\frac{2}{8}$ 1737 Lieutn., 1743 ansat ved Fynske gev. Reg., var 1768 Capitain reformé) blev gift 1763 med Jomfru Elisabeth Jacobi Rauff. De have efterladt sig følgende Børn:
- a. Johan Jacob Pritzier, Capitain ved det Westerlehnske Regiment ($\frac{15}{2}$ 1788 Fændrik i Vesterlehn. Regim., $\frac{29}{6}$ 1789 Secondlieutenant, $\frac{18}{6}$ 1790 Premierlieutenant, $\frac{5}{11}$ 1802 tillagt Capitains Character og under $\frac{19}{12}$ 1808 Chef for 1^{ste} Ryfylske Comp., afskediget $\frac{1}{2}$ 1810).
 - b. Johan Ferdinand August Pritzier, Fændrik à la suite i Bergenh. Regim. fra $\frac{26}{9}$ 88 (afgaaet 1789). Han er ved Kjøbmandsstanden i Bergen.
 - c. Maria Fyren Finne Christiane Pritzier, ugift.
 - d. Hedevig Sophia Catharina Pritzier, Enke efter den residerende Capellan Hr. Christopher Heiberg; har 2^{de} Døtre.
 - e. Elisabeth Jacobine Rauff Pritzier (døbt i Ous 1778

5 Juni), gift med Hr. Lieutenant Claus Hartvig Worsøe af det Vesterlehn. Regim. († som Capt.). De have 1 Datter.

Nr 7. Hedevig Sophia Catharina Pritzier, gift med Conrector Paul Lakier ved den Bergenske Kathedralskole, begge døde. Deres Børn og Børnebørn ere:

- a. Johan Jacob Lakier, Sogneprest i Laurvigen, død, og ingen Børn efterladt sig.
- b. Christen Lakier, Pakhuusforvalter paa Trankebar, død, og har efterladt sig 2 Sønner, som nu ere i Kjøbenhavn, men deres Navn veed jeg ikke.
- c. Gye Lakier, gift med Studiosus philosophiæ og Informator udi adskillige Sprog Tonder Schrep, begge døde. De efterlode sig 2^{de} Sønner, som i Begyndelsen studerede. men efter Forældrenes Død begave sig tilsøs. Den ældste:

1. Friderich Schrep blev ved Englands Angreb 1801 commanderet til Kjøbenhavn, kom frisk og ubeskadiget af Bataillen, men paa Hjemreisen til Bergen blev han under Skibets Vending af et Seilskjøde kastet orerborde.
2. Paul Lakier Schrep er med Skib og alle Folk forlist paa en Reise til Middelhavet.

Nr 8. Christopher Pritzier (¹⁹/₁₂ 1735 Landkadet, ²⁰/₁₁ 1741 Secondlieutenant i Kronprindsens Reg., ²⁸/₉ 1746 Premierlieutenant, ²⁸/₄ 1751 Capitain i 2. Bgenh. Reg., ¹⁰/₁ 1767 Major, ¹⁸/₁₀ 1779 Oberstlieut., ³/₄ 1789 Afsked som Oberst) blev gift 1748 med Joinfru Anna Eleonora Jacobi. Hun døde den 30^{te} December 1781. Vores Børn ere og have været:

- a. Gye Johanna Christina, fød den 26^{de} September 1749; hun er gift med Oberstlieutenant Meidell; de have følgende Børn:
 1. Christopher Pritzier Meidell, nu Lieutenant ved Artillericorps.
 2. Ditmar Kahrs Meidell, Lieutenant ved Artillericorpsset.

3. Frantz Henrich Meidell, Cadet ved Academiet i Christiania.
- b. Dorothea Amalia Pritzier, gift med Andreas Severin Heiberg, Proprietair. De have følgende Børn:
1. Christopher Pritzier Heiberg er ved Kjøbmandsstanden i Bergen.
 2. Severin Heiberg er endda hjemme hos Forældrene.
- c. Sophia Pritzier, død kort efter Fødselen.
- d. Johan Jacob Pritzier; han havde Lyst til Søetaten og skulde gjøre en Reise med Skipper Frick fra Bergen til Frankrige men forliste Skib og Gods paa de Engelske Banker; for nu ikke Vinteren over at ligge ledig i England begav han sig i Farten med Engelske Skibe, og jeg veed ikke, enten han er død eller levende.
- e. Hedevig Sophia Catharina Pritzier, gift med Capitain Urbanus (Giesman Møllerup (Secondlieut. i 2^{det} Bergenh. Reg. $27/10$ 1786, Pr.-Lieut. i Bergenh. Reg. $29/5$ 1789, afskediget som Capitain $7/11$ 1809.) Ingen Børn.
- f. Otto Pritzier er død som Lieutenant. (Otto Christopher Pritzier, Secondlieutenant à la suite i 2^{det} Bergenh. Regim. fra $11/9$ 1776, død 3. April 1778).
- Nr 9. Nicolai Philip Pritzier er død (30. Juli 1740) som Cadet ved det kgl. Landcadetcorps i Kjøbenhavn.
- Nr 10. Johan Jacob Pritzier, gift med Jomfru Elisabeth Hallmann; de ere begge døde og have ingen Børn efterladt sig. Hun døde paa Barselseng og han som Capitain ved Kongens Livregiment. (Secondlieut. ved samme Regt. $15/3$ 1747, Pr.-Lieut. $4/4$ 1753, Capt. $28/12$ 1757, † 1759, begr. $24/3$ i Rendsborg).
- Nr 12. Gye Maria Amalia Pritzier, gift med Hr. Henrik Lexau, Sogneprest til Florene (Florøen, Kinn) i Søndfjord. Hendes Børn ere:
- a. Catharina, gift med Kjøbmand Lind. Han er død, og hun styrer Handelen og har 2 Sønner og 1 Datter.
 - b. Henrik Lexau, Borger og Kræmmer i Smørhavn, gift med Jomfru Bryger.

c. Peter Lexau ved Kjøbmandsstanden, død ugift.

d. Amalia Lexau, gift med Kjøbmand von Tangen. Hun er død og har efterladt sig en Datter.

Forestaaende er af undertegnede optegnet A^o 1805.

Christopher Pritzier.

Fremmede Adelslægter i Danmark.

V. Vieregg.

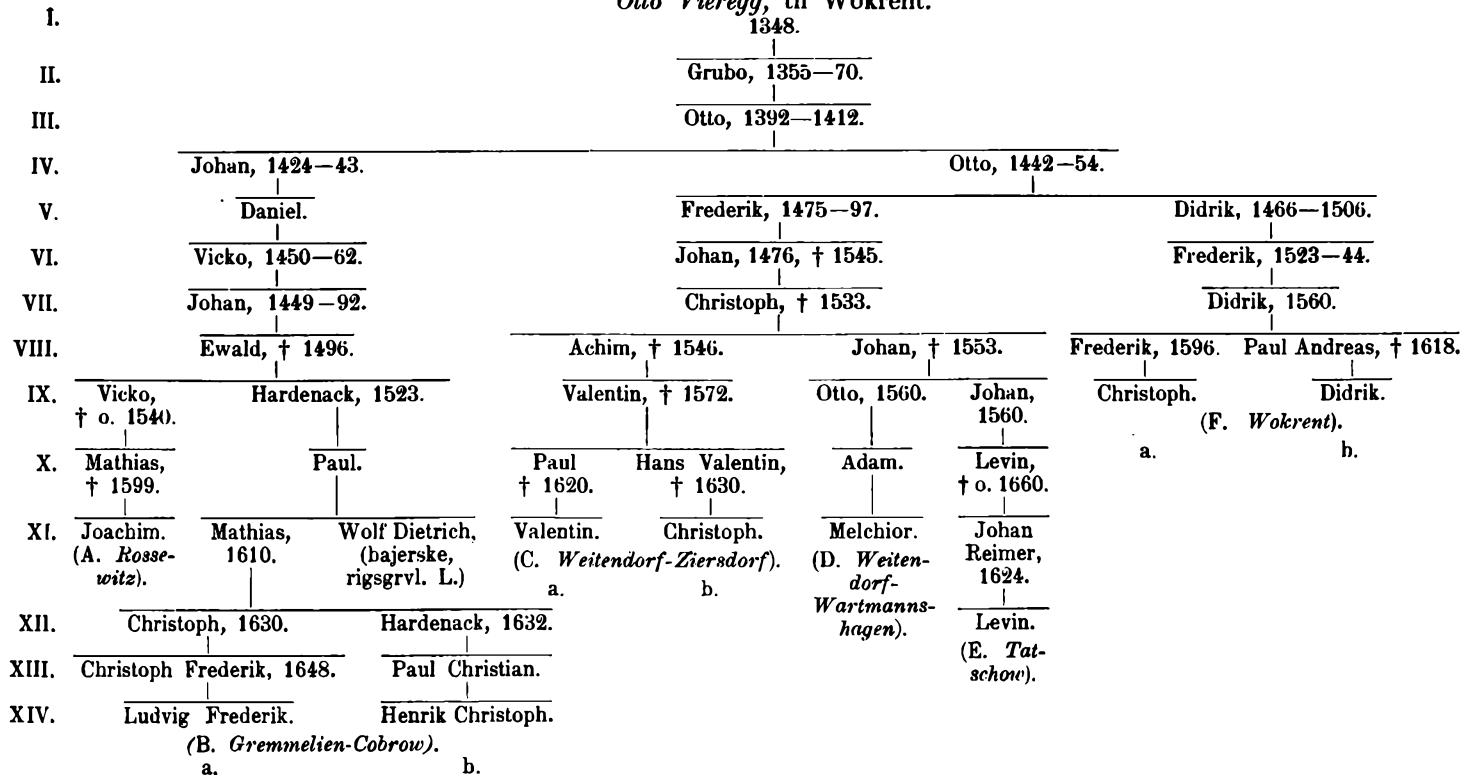
Ved Louis Bobé og C. E. A. Schøller.

Familien Vieregg hører til Meklenborgs ældste Adelslægter og beklædte gennem Aarhundreder Arvelandmarskal-Embedet i Bispedømmet Schwerin. 1348 nævnes Otto Veregge til Wokrent. Fra ham nedstammer, som omstaaende Oversigtstavle udviser, hele Slægten Vieregg, der i det sextende Aarhundrede deler sig i sex Linjer: A. Rossewitz, B. Gremmelien-Cobrow, C. Weitendorf-Ziersdorf, D. Weitendorf-Wartmannshagen, E. Tatschow, F. Wokrent. Af Rossewitzer Linjen traadte Paul v. Vieregg († 1556) i kurbajersk Tjeneste, og blev Stamfader til en bajersk Linje, der 1692 blev optagen i Friherre- og 1790 i Rigsgrevestanden. Foruden denne Linje blomstrer endnu kun den ældre Rossewitzer Linje, som ejer Godserne Steinhausen og Pölitz i Meklenborg, samt Linjen Weitendorf-Wartmannshagen, der endnu er i Besiddelse af det gamle Stavgods Weitendorf. I Midten af det syttende Aarhundrede kom Repræsentanter for alle sex Linjer til Danmark; over fyrretyve Mænd af Slægten have staaet i dansk Statstjeneste og flere af dem have beklædt høje Værdigheder; mindst fire ere faldne som danske Officerer.

Vaabnet er i Sølvfelt tre sorte, guldbeslaaede Jægerhorn (2, 1), belagte med en sort Stav paa skraa. Paa Hjælmen en sort, springende Hund med Guldhalsbaand. 1703, 6. Sept. optoges Elisabeth Helene v. Vieregg i den danske Grevestand med det i Adelslexikonnet (II, Tab. XLV) afbildede Vaaben¹⁾.

¹⁾ Kneschke, Deutsches Adels-Lexicon, IX, 387 ff. Pritzbuer-Gamm, Mecklenburgische Adelsgeschlechter, Neustrelitz, 1882.

Otto Vieregg, til Wokrent.



Nærværende Meddelelser ere udarbejdede paa Grundlag af de store haandskrevne Samlinger til Slægtens Historie, som findes paa Steinhausen, excerperede af Hr. Joachim v. Stralendorff til Gamehl ved Wismar, der velvilligst har stillet disse til Raadighed ved Udarbejdelsen.

A. Rossewitz.

XI. 1. Joachim, t. Rossewitz, Hauptmann paa Dobberan, g. m. Margrethe Schack (Müssen), † 18. Feb. 1651.

XII. 1. *Joachim Henrik*, f. 15. Dec. 1610, studerede 1629 i Rostock. Hjemkommen fra lange Udenlandsrejser overdrog Hertug Johan Albrecht af Meklenborg ham et Kompagni Fodfolk af Oberst Ihlenfeldts Reg., der senere traadte i svensk Tjeneste. Forfremmet til Major tog han efter Prager Freden sin Afsked, og tjente Hertug Adolf Frederik i flere diplomatiske Missioner. 1638 traadte han i kejserlig Krigstjeneste og blev Oberstvagtmester og Kommandant i Brünn; 1643 Oberstltnt. i spansk Tjeneste, siden Geheimeraad hos Hertug Gustav Adolf af Meklenborg-Güstrow (til 1659). Var 21. 4. 1666—20. 4. 1669 dansk Generalmajor og Kommandant i Glückstadt, død som meklenb. Geheime- og Krigsraad 4. Juli 1670 paa Subzihn, begr. 26. Okt. i Domkirken i Güstrow. G. 1645 m. Anna Margrethe v. Hahn, f. 3 Juli 1626, levede endnu 1680, Dt. af Landmarskal Claus H. t. Basedow¹⁾.

XIII. 1. Joachim Frederik, t. Zapkendorf, meklenb. Geheimeraad, f. 1647 † 1706.

XIII. 2. *Claus Henrik*, f. 1655, blev i dansk Tjeneste 1685 (?) Kammerjunker og fulgte som saadan Enkedronningens Ligbegængelse, 26. 2. 1703 Geheimeraad, 1704 Medlem af Kommissionerne i Raadstuen, 11. 10. 1705

¹⁾ Lisch, Geschichte des Geschlechts Hahn, Schwerin 1855, III, 362—67.

- Ridder af Dbg., 6. 10. 1710 Amtmand o. Vordingborg, Aug. 1712 Vicestatholder i Norge, død 14 Juli 1713. G. 1690 m. Margrethe Lucie v. Brockdorff, Kammerjomfru hos Prinsesse Sofie Hedvig.¹⁾
- XIV. 1. *Christian Frederik*, døbt 15. Nov. 1691.
- XIV. 2. *Carl Vilhelm*, døbt 23. Nov. 1692.
- XIV. 3. *Sophia Hedevig*, døbt 11. Juli 1694.
- XIV. 4. *Mette Henriette*, døbt 23. Juli 1695 † 1767 Hofdame, siden g. m. Geheimeraad Engelke v. Bülow, f. 1691, † 15. Okt. 1740 paa Gunderslevholm, Hofmester hos Prinsesse Sofie Hedevig²⁾.
- XIII. 3. *Christian Ludvig*, født 1659, var 1676 Ltnt. i Oberst Anders Sandbergs (3. jydsk) Rytter Reg., s. A. Ritmester, kapitulerer 3. Mts. 1684 m. Oberst A. E. v. Preen om et Komp. under dennes Reg., faldt 1688 ved Belgrads Erobring³⁾.
- XIII. 4. *Carl Matthias*, t. Rossewitz, f. 25. Juli 1660, blev 28. 7. 1675 kgl. Page, 1678 Fænrik i Livgarden t. F., 1681 Prem. Ltnt., 26. 2. 1684 Kaptejn, 7. 3. 1691 sat paa Vartpenge som Oberstltnt., 16. 6. 1697 Oberst, død 1728. G. m. Sofia Augusta v. Warnstedt.⁴⁾
- XIV. 1. Joachim Henrik, t. Subzihn, f. 1692, studerede 1711 i Rostock, hvorfra han (22. Aug.) ansøger Frederik IV om, at Faderens Godser i Pommern maa skaanes⁵⁾.
- XIV. 2. *Frederik Ludvig*, t. Borrenthien, Subzihn og Lantow, blev 23. 8. 1723 Ritmester i 1. jyske Nat. Reg., 30. 4. 1725 forfl. t. 2. fyenske Rytter Reg., afstaar 1739 sit Kompagni for 3750 Rdlr., Afsked 21. 12. 1739, † 1777 paa Subzihn, g. o. 1740

¹⁾ Inländische Registr., 2. 2. 1686. Norske Tegnelser XIX, 272. Kbhvns. Dipl. VII. 102.

²⁾ Brasch, Vemmetoftes Historie, II., 125. D. ¹⁸/₈ 1719 faar hun som Hoffrøken for sin Sundheds Skyld Rejsepas t. Tyskland.

³⁾ Supplikationer 1684, Indkomne Breve 25. 10 1688.

⁴⁾ Afregningsbog for Hofbetjente 1675—76, S. 55.

⁵⁾ Memorialer 1711.

- m. Magdalene Elisabeth Sybille v. Lehsten (Wardow), f. 1718, † 1786 i Wahren i Meklenborg¹⁾. (Descendens blomstrer endnu).
- XIV. 3. *Vilhelm Ernst*, f. 1696, Landkadet 1714, Afsked 23. 4. 1715, † 1726 paa Sicilien.
- XIV. 4. Viktor August, f. 1698, arvede 1729 Rossewitz. Hofmester hos Administratoren Christian Ludvig, død ml. 3. Okt. og 22. Nov. 1763. G. 1738 m. Cathrine Margrethe v. Ahlefeldt, f. 14. Sept. 1706, død 6. Jan. 1773 i Rostock, Datter af Bendix Vilhelm v. Ahlefeldt t. Haselau²⁾).
- XIV. 5. *Christian Ulrik*, f. 1702, 1720 Kadet ved Prins Christians Reg., 17. 5. 1723 Fænrik, 12. 12. 1731 Premltnt., 15. 10. 1732 Kaptajn, 13. 5. 1743 forsat til Livgarden t. F., 9. 6. 1751 (expederet 17. 5. 1752) kar. Oberstltnt. af Inf., 11. 7. 1753 Tredje Major, 15. 9. 1756 Sekondmajor v. Livg. t. F., 21. 3. 1759 Premiermajor, 16. 10. 1760 kar. Oberst, 5. 5. 1762 Chef for 2. vesterlenske Inf. Reg., Afsked 1765, død i Juni 1769 i Aabenraa.
- XIV. 6. *Vobrad Christoph*, f. 1703, tjente fra 1720 i Livregimentet, 7. 8. 1724 Fænrik i Dronningens Livreg., 24. 6. 1726 Sekondltnt., 23. 5. 1729 Kaptajn i jyske gev. Reg., 20. 11. 1748 Major, død 5. Sept. 1751 i Slesvig³⁾).
- XIV. 7. (?) Anna Margrethe, der 26. 3. 1731 faar Till. at vælge sin egen Skriftefader, død 1. Mai 1736 paa Haselau, Konv. i Uetersen⁴⁾).
- XIII. 5. *Vobrad Paris*, t. Zapkendorff, f. 1663, blev 8. 12. 1688 Kammerjunker hos Prins Christian, 16. 5. 1695 Hofmarskal hos Prinsen, 15. 12. 1716 Etatsraad, 5. 6. 1731

¹⁾ Ref. Sager 14. 12. 1739.

²⁾ Lisch og Sass, Geschichte der Familie v. Oertzen, V. 1889, 133. Meddelelser fra det storhert. Arkiv i Schwerin.

³⁾ Militære Skifter i Rigsark. Nr 13.

⁴⁾ Skifteakter i Haseldorfs Arkiv. Ligsten i Haselau Kirke. Patente 1731, S. 448, Slesvig.

Ridder af Dbg., død 28. Okt. 1736. G. m. Catharine Dorothea v. Owstien¹⁾.

XIV. 1. *Volrad Frederik*, blev 26. 9. 1726 Kammerjunker, † o. 1750, g. 1735 m. Louise Frederikke Barnewitz v. Bülow, f. 10. Mts. 1719.

XIII. 6. Adelheid Christine, f. 6. Feb. 1666 paa Subzihn, død 26. Apr. 1747 i Schweetz, begravet i Hohen-Spreng²⁾.

B. Gremmelien-Cobrow.

a.

XIV. Ludvig Frederik, t. Gremmelien, meklenb. Kaptajn, † 1720, g. m. Maria Catharine v. Maltzahn.

XV. 1. *Christoph Frederik*, f. 1673, blev 7. 1. 1693 Sekondltnt. ved Prins Frederiks Reg., 18. 1. 1696 Premltnt., afskediget 10. 5. 1701.

XV. 2. *Gustav Adolph*, t. Ternow, f. 1678 ved Güstrow, stod 3½ Aar i brandenborgsk Tjeneste, tilsidst i Garden i Potsdam, blev 2. 6. 1701 Fænrik i den meklenborgske Batl. (Maltzahn), som 1703 traadte i dansk Tjeneste. D. 12. Nov. s. A. dræbte han i Duel i Illstadt ved Passau sin Lieut. Hans August Dessin, dømt 6. Apr. 1705 ved Krigsretten i Hirschau til at skydes, formildet til Landsforvisning, gik 1719 med meklenb. Tropper til Rusland hvor han i Smolensk nævnes som Gardekaptajn. G. m. Catharine v. Lützw³⁾.

XV. 3. *Carl Ludvig*, t. Gremmelin, Sekondltnt. 4. 7. 1709, forflyttet til Prins Christians Reg. og 19. 6. 1711

¹⁾ Om hans Ansvar i Prins Christians tidlige Død, jvfr. Brevsaml. Chr. v. Lente XXIV, 118, 121, og XXV, 138. Johan Hugo v. Lente skriver: Quoique le Marechal Viereck, qui a été près du Prince Christian soit très circonspect et prudent, la reine ne laisse point de luy imputer quelque chose, de ce qu'il a souffert, que le prince ait continué son chemin se sentant déjà un peu malade, estimant que cela a empiré la petite verole dont il est mort.

²⁾ Jahrbücher für mecklenburgische Geschichte, 35. Aarg., S. 211.

³⁾ Memorialer 1703, Lit. M. Ref. Sager 16. 11. 1706. Mecklenburgische Jahrbücher, 52. Aarg., 366.

Premtlnt., 24. 1. 1718 Kaptajn, 15. 10. 1732 Afsked som kar. Oberstltnt., † 1765, begr. i Schorrentien, g. m. Maria Cathrine v. Elern, † 18. Sept. 1780¹⁾.

XV. 4. *Julius Johan*, f. 1689, blev 13. 5. 1710 Sekondltnt. i Dronn. Livregt., forfl. 24. 4. 1711 til Grenaderkorpset, 15. 12. 1716 Premtlnt., forfl. 15. 12. 1718 til Fodgarden, 29. 7. 1720 Kaptajn i Grenaderkorpset, 7. 2. 1730 Oberstltnt. i oldenb. nat. Inf. Reg., 1. 5. 1731 Underfører ved Drabantgarden, 18. 4. 1734 Oberstltnt. v. fyenske gev. Inf. Reg., 2. 6. 1734 kar. Oberst, 6. 10. 1744 Kommandør for Regimentet, 28. 10. 1749 Generalmajor, 5. 4. 1752 Kommandant i Fredericia, død her 15. April 1756, begravet 29. April, 66½ Aar gl. G. 1^o m. Dorothea Lucia v. Plessen, død 12. Maj 1748. 2^o m. Lucretia Charlotte v. Plessen, død 16. Juli 1756 i Fredericia²⁾.

XVI. 1. *Benedikte Maria*, f. 2. Nov. 1727 i Kbhvn., † 3. Okt. 1750, g. 29. Dec. 1749 m. Carl Gottlieb v. Reitzenstein, Generalltnt. og Kommandant i Fredericia, f. 20. Aug. 1684, død 25. Juni 1756³⁾.

XVI. 2. *Christian Ludvig*, f. 23. Nov. 1732 i Kbhvn. død som Page 21. Okt. 1750.

XV. 5. *Volrud August*, f. Okt. 1693, fangen 1710 ved Helsingborg, sad i tre Aar og tre Maaneder, 30. 8. 1713 Fænrík i Grenaderkorpset, 14. 12. 1715 Sekondltnt. v. Bornholmske (Marine) Reg., 17. 1. 1718 Premtlnt., 14. 6. 1728 Kaptajn, 4. 4. 1746 kar. Major, 23. 10. 1751 kar. Oberst og afskediget i Naade, død 6. Juni 1771 i Rendsborg, g. 1^o m. Mathilde Elisabeth v. Genschow † 4. begr. 9. Juli 1755 i Rendsborg. 2^o 6. Okt. 1757 (Mariekirken i Rendsborg) m. Anne Dorothea Jansen, døbt

¹⁾ Mecklenburg. Anzeigen, 1780, St. 40 S. 550. (Meddelt af Hr. Generalmajor v. Elern paa Olpenitz). Enken heder 7. 9. 1765 om Lov til at vælge sin egen Skriftefader. Jvf. Personalh. Tidsskr. 3. R., III, S. 79 og 141.

²⁾ Militaire Skifter i Rigsark., Nr. 13.

³⁾ Personalhist. Tidsskrift, 2. R., VI, S. 21 f. Livrentesocietetets Inskriptionsprot. 1747 (Rigsarkivet).

8 Jan. 1720 i Köschow, † 13 April 1790 i Rendsborg, Dt. af Forpagter Peter J. paa Wohldhof¹⁾.

XV. 6. *Johan Ewald*, faldt 1713 ved Tønning.

XV. 7. *Adam Otto*, tjente fire Aar som Underofficer i Grenaderkorpset, 3. 5. 1723 Fænrik i samme, 18. 12. 1724 Sekondltnt., 2. 5. 1729 Premltnt., 12. 5. 1738 Kaptajn i slesvigske nat. Reg., død 6. Jan. 1741. G. m. Dorothea Anna v. Kardorff (Grantzow), død 13. Sept. 1743, Dt. af Moritz Henrik v. Kardorff t. Grantzow og Remlin²⁾.

XVI. 1. *Christian Frederik Andreas*, dbt. 26. Okt. 1729 i Roeskilde.

XV. 8. *Eleonore Charlotte*, f. c. 1690, død 4. April 1776 i Rethwisch Amt, g. m. Carl Christoph v. Didron, dansk Premltnt., død 1751 som Hofnarskal paa Glücksborg³⁾.

b.

XIV. *Henrik Christoph*, t. Gr. Belitz, f. 1672, † 1705, g. m. Margrethe v. Seyern (Neuenkirchen).

XV. 9. *Christoph Frederik*, t. Cobrow, f. 1699, blev 30. 1. 1719 Fænrik i Kraghs holstenske gev. Reg., 5. 4. 1720 Sekltnt., 14. 7. 1727 Premltnt., 12. 11. 1732 Kaptajn, 21. 11. 1740 Afsked som Major, død 27. Juni 1771. G. m. Louise Agathe v. Mirbach.

XVI. 1. *Christoph Emmerich Georg*, dbt. 1. April 1739 i Citadelskirken i Kbhvn., død 1741.

XVI. 2. *Frederik Ludvig*, dbt. 11. Feb. 1740, blev 29. 1. 1753 Page, 15. 10. 1764 Kammerjunker, 29. 1. 1773 Kammerherre, 12. 4.

¹⁾ Ref. Sager 11. 1735, 25. 10. 1749 (hvor han beretter, at han har to Brødre faldne i dansk Tjeneste.) Han afstaar 1751 sin Plads for 1000 Rdlr. (Ref. Sager 13. 10. 1751). Patente 1753 S. 317, (Statsarkivet, Slesvig.) Alm. Enkekasses Arkiv.

²⁾ Ref. Sager 3. 5. 1723, 20. 2. 1741. Masch, Geschichte der Familie v. Kardorff, S. 222.

³⁾ Didron blev 8. 9. 1712 Sekondltnt., 14. 2. 1717 Premltnt. i Arnolds gev. Reg., Afsk. 3. 11. 1721. Hans Enke boede 1755 i Fredericia, 65 Aar gl. (Ref. Sager, 29. 11. s. A.)

1777 Amtmand og Landfoged p. Femern, naturaliseret 28. 3.
1776, død 7. Feb. 1805.

C. Weitendorf-Ziersdorf.

a.

XI. Valentin, t. Weitendorf, † 1636, g. m. Anna Cathrine
v. Vieregg.

XII. 1. Paul Otto, t. Ziersdorf, f. 1633, † 1671, hert. mek-
lenborgsk Hofraad, g. m. Anna Helene v. Wulfers-
dorff, f. 1651 † 1701 (hun g. 2^o m. Adam Otto
v. Vieregg til Weitendorf, se ndf.)¹⁾

XII. 2. *Adam Henrik*, t. Ziersdorf, 1670 Kaptajnltn. i 1.
jyske Rytter Reg., afgaar s. A., død 1. Apr. 1706
paa Ziersdorf som meklenb. Oberst, g. m. Maria
Sybille v. Mecklenburg.

XIII. 1. *Jørgen Frederik*, t. Ziersdorff. 16. 11. 1700
Fænrík i Schacks Reg., 26. 4. 1701 Se-
kondltn., afskediget 1708 som Kaptajn ved
samme, da Prinsen af Hessens Reg.,
begr. 31. Okt. 1726 i Rendsborg. (?) G.
1^o m. Hedevig v. Hein. 2^o 18. Sept.
1714 (Gamtofte) m. Antoinette Juliane v.
Hausmann²⁾.

XIV. 1. *Caspar Herman*, druknede i Bjørvik
v. Christiania.

XIV. 2. *Catharina Maria*, f. 14. (18) Mts.
1717, Dame de l'union parfaite (31.
3. 1753), død 14. Dec. 1764 i Kbhvn.
G. 1^o m. Kaptajn Christian Ludvig
v. Hein t. Ziersdorff, f. 1696, † 1743
i Rostock. 2^o 25. Maj 1747 m.
Volrad Augustin von der Lühe, Ge-

¹⁾ Fred. Thomas, *Analecta Güstroviensia*, (Güstrow og Leipzig) II, 128, (Kgl. Bibliothek).

²⁾ Ref. Sager, 9. 3. 1708. *Pershist. Tidsskr.* 2. R., III, Stamt. t. S. 26.

heimeraad, Overkammerjunker, Overpræsident
i Kbhvn, f. 28. 10. 1705 † 1. 4. 1778¹⁾).

- XIII. 2. *Gustav Adolph*, 20. 12. 1701 Fænrik i Württemberg
Oels Reg. (Bonar), 13. 10. 1703 Ltnt., 10. 12.
1709 Kaptajn til 10. 1. 1713. Han anbefales af
Enkehertuginde af Güstrow til et Kompagni i
Garden, han kan ikke bruge Armen, da han for
1½ Aar siden er bleven saaret i Duel af en
hollandsk Officer²⁾).

b.

- XI. Christoph, t. Rahden og Borrenthien, † 1673, g. 1^o m.
Cathrine v. Pentz. 2^o Anna Eleonore v. Schack. 3^o Sofia
Maria v. Lützw. 4^o Anna Margrethe v. Below.
- XII. 1. *Adam*, f. 1657, stod 1683 i Drabantgarden, 10. 3.
1683 Fænrik i Livreg. Dragoner, 1685 Sekondltnt.
i fyenske Inf. Reg., afgaaet 1689, død som Ltnt.
- XII. 2. *Hans Valentin*, t. Borrenthien, blev 9. 3. 1683 Ltnt.
i Prins Frederiks Reg., 7. 1. 1693 Kaptajn, af-
skediget 26. 10. 1700, 6. Nov. s. A. kar. Oberstltnt.,
død 1722 i Nykjøbing paa Falster. G. m. Clara
Margrethe v. Vieregg, Dt. af Otto v. V. og Ilsabe
v. Raben³⁾).
- XIII. 1. *Otto Frederik*, f. 1691, 6. 5. 1709 Fænrik, 5.
11. s. A. Sekltnt. i jydsk Reg., til 1. 8. 1710.
- XIII. 2. *Christoph August*, 9. 8. 1701 Fænrik i Garden,
11. 11. 1702 Sekondltnt., 6. 5. 1704 Kap-
tajn i Prins Christians Reg. 17. 1. 1712
kar. Major, 10. 1. 1718 Oberstltnt. i sjæl.
nat. Drag. Reg., afskediget 15. 2. 1723.
- XII. 2. *Christoph Frederik*, f. 1682, 4. 11. 1709 Fænrik i Ma-
rineg., 26. 4. 1710 Sekltnt., 22. 12. 1710 Sekltnt. i Gar-
den, faldt ved Gadebusch 20. Dec. 1712⁴⁾).

¹⁾ Personalhist. Tidsskr. 3. R. II, S. 320.

²⁾ Ref. Sager 3. 5. 1710 (fangen ved Helsingborg).

³⁾ Supplikationer 1688.

⁴⁾ Løvenskiold, Kgl. Livgarde til Fods, S. 185; jvf. Danske Saml. 2 R. I, S. 282.

D. **Weitendorf-Wartmannshagen.**

XI. Melchior, t. Weitendorf og Benitz, svensk Ritmester, † 1642 i Duel, g. m. Elisabeth v. Levezow (Lunow).

XII. 1. *Adam Otto*, t. Weitendorf og Wartmannshagen, meklenborgsk Kammerpræsident, preussisk Statsminister og Geheimeraad, Gcsandt i Kjøbenhavn, f. 16 Juni 1634 i Güstrow, † 16 Decbr. 1718 i Kbhvn. G. 1^o 9. Nov. 1666 m. Sofia Amalia v. Pentz, f. 24. Aug. 1650 i Kbhvn., død 1. Juni 1672, begr. 4. Juli i Güstrow. (Datter af Joachim Frederik v. Pentz t. Astrup og Warlitz og Anna Margrethe v. Küssow). 2^o 30. Nov. 1673 Anna Helene v. Wulfersdorf, f. 21. Dec. 1651 paa Grossen-Zauche i Nedre Lausitz, † 3 Feb. 1701 i Kbhvn., begr. i Domkirken i Güstrow (Enke e. Paul Otto v. Vieregg til Ziersdorf, se ovf.). 3^o 1707 Hedevig Elisabeth v. Klenow (Datter af Heinrich v. K., hert. güstrowsk Overførster og Sophie Clara v. d. Osten)¹⁾.

XIII. 1. Gustav Adolf, f. 1667, druknede 1693, da han vilde afgaa til den allierede Hær fra England til Braband.

XIII. 2. Sophie Amalie Maria f. 1669, optaget 1682 i Uetersen Kloster, g. m. Quirinus Vitzthum v. Eckstedt²⁾.

XIII. 3. *Carl*, f. 19 Maj 1672, blev 31. 10. 1699 Premltnt. i Fodgarden, til Holland 1702, 16. 1. 1703 Kap-tajn. faldt 13. Aug. 1704 ved Höchstädt, gjen-nemboret af en Kanon- og 4 Musketkugler³⁾.

¹⁾ Oettinger, *Moniteur des dates*, 1869 V, S. 153. Lamberty, *Mémoires pour servir à l'histoire du XVIII siècle*, II, la Haye, 1725, S. 767. Thomas, *Analecta Güstrowiensia*, II 128 f. Conc. funebr. in mortem A. H. de Viereck, Güstrow, 1701, fol. Mag. N(icolaus) H(eidemann): *Der Geistlichen Überwinder, Erquickung und Ehre bey leichbestätigung der Frauen Sophia Amalia von Viereck, geborne von Pentzen. Güstrow 1673* (det kgl. Bibl.). Breve fra A. Samsing til A. Kellinghusen (Statsark. i Slesvig). *Personalh. Tidsskr.* 2. R. IV., Stamt. t. S. 286.

²⁾ *Inl. Registranten* 15. 8. 1682. O. Nielsen, *Kjøbenhavn under Fr. IV*, S. 46. *Danske Saml.* 2 R. V.. S. 70.

³⁾ *Memorialer* 1704. Løvenskiold, *D. kgl. Livgarde til Fods*, S. 143.

- XIII. 4. Dorothea Charlotte, g. m. Baron Gustav Mardefeldt, hessen-casselsk Geheimeraad.
- XIII. 5. *Elisabeth Helene*, født 4. Maj 1679, blev 6. Sept. 1703 ophøjet til Grevinde og fik Godset Antvorskov, hemmelig viet til Kong Frederik IV. s. A., død 27 Juni 1704, begravet i Frelserens Kirke paa Christianshavn med sit Barn, Frederik Gyldenløve, f. 18. Juni 1704, død 9. Marts 1705.
- XIII. 6. *Frederik Vilhelm*, t. Wartmannshagen og Roggow, f. 1682 † 1735, 20. 4. 1706 Kaptajn af Zepeliens Reg., åfgaar 1710. G. 1720 1^o m. Anna Emerentia v. Bülow t. Brahlsdorf. 2^o 1724 m. Ursula Elisabeth v. Bülow t. Prützen. (Descendens blomstrer endnu)²⁾.
- XIV. 1. *Cuno Hans*, f. 1728, blev 21. 10. 1761 Regeringsraad i Oldenburg, 22. 1. 1760 Kammerherre, 1768 Gesandt ved Rigsforsamlingen i Regensburg, 21. 10. 1774 Ridder af Dbg., død 1795 ugift.
- XIII. 7. Adam Otto, t. Weitendorf og Dudinghausen, Buch og Carow ved Berlin, f. 1684 † 1758, preussisk Statsminister. G. 1^o m. Catharine Louise v. Gersdorff. 2^o Maria Amalia Grevinde Finck v. Finckenstein³⁾.

¹⁾ Se Klage Schrift über das Absterben der Gräfin u. Frauen, Fr. Elisabeth Helene von Vierecken, Gräfin zu Andersko; Copenh. 1704. Oratorio funebre sopra la morte della Signora D. Elisabetha Helena di Viereck, Contessa d'Andersko, posto in Musica, da Bartolomeo Bernardi. Copenh. 30. Aug. 1704. Mag. t. den danske Adels Hist., I. 355. Suhm, Nye Saml. II, S. 5, 87 ff. Hoier, König Friederich IV. Leben I. S. 78 f. Marmora danica II, 295. Hist. Tidsskrift V. Række, 4. Bd., 30 f. E. Holm, Danmark-Norges indre Historie 1660—1720, II, 9. Kbhvns. Diplomatarium, VII. 728. Bloch Suhm, Vor Frelser Kirkes Historie, 1853, S. 17 f. — I de kgl. Regnskaber for 1699 findes følgende Notits: „26 Mai 1699 Frøken Viereg hos hendes kgl. Højhed til en Diamantring 400 Daler.“ Ritmester G. v. Viereg til Dreweskirchen har paa given Foranledning tilstillet det nationalhist. Musæum p. Frederiksborg 2 store Emulsionsbilleder af Grevinde V., udførte efter originale Oliemalerier i hans Eje.

²⁾ Ref. Sager, 18. 9. 1706, 31. 10. 1710.

³⁾ Lettres du baron de Pöllnitz, Londres 1747, 71—3.

XIII. 8. *Frederik*, f. 1689, til Kageloch og Magerstern, indskreven 23. 2. 1704 paa det ridderlige Akademi, afgaaet 26. 2. 1707, udnævnt 12. 2. 1707 til Kammerjunker, afskediget som saadan 7. Aug. 1711, død som kejserlig russisk Geheimeraad o. 1750¹⁾).

E. Tatschow.

XII. Levin, t. Tatschow, g. m. Tugendreich v. Seltzern.

XIII. 1. *Gotfred Sigismund*, t. Tatschow, var i Marts 1673 Sergeant i sjæll. Reg. t. F., 7. 4. 1683 Kapt. i s. Reg., 26. 1. 1704 Oberstltnt., 6. 6. 1710 Oberst, 26. 8. 1713 Overfører for Drabantgarden og Chef for Landkadetkomp., † 4 Mai 1716, begravet 11. Maj i St. Petri Kirke. G. 1^o m. N. N. v. Pogwisch 2^o 26 Nov. 1684 m. Charlotte Juliane v. Bornemann (Bernemann, Bormann), boede 1716 som Enke i Sorø, død 1730²⁾).

XIV. 1. *Carl Henrik*, f. 13. Feb. 1686, blev 12. 2. 1707 Kammerjunker og Forskærer, 1714 Staldmester, Domprovst i Hamborg, 24. 2. 1716 Etatsraad, 27. 6. 1721 Ridder af Dbg., 28. 10. 1730 Stiftamtmand i Viborg, 20. 7. 1731 Geheimeraad, 6. 10. 1731 Amtmand i Haderslev, død 26. Juni 1747 i Haderslev. G. m. Christine Elisabeth Baronesse v. Königstein, f. 18. Juni 1696, død 3. Jan. 1758, begge begravne i St. Maria Kirke i H.³⁾

XIV. 2. *Cuspar Levin*, f. 13. Sept. 1687 (Kronborg), 8. 3. 1710 Sekondltnt. i Søetaten, 17. 7. 1711 Premltnt., 23. 10. 1715 Kaptajnlntnt., 11. 12. 1719 Kaptajn, 30. 8. 1728 Kom-

¹⁾ Personalhist. Tidsskrift, 2. R. I, S. 211. Patenten, 1711, pag. 233.

²⁾ Danske Saml., 2. Række VI. S. 70.

³⁾ C. Rhode, Haderslev Amts Beskrivelse, 1775, S. 54. F. v. Krogh, Geschichte des Hauses Holstein-Sonderburg, S. 62. L. C. Stieghausen, In Obitum Domini Caroli Henrici a Vieregge, Hamborg 1740 (Hjelmstjerne, fol. 4032). Patenten 1736 19. 11. (Slesvig).

- mandørkaptajn, 2. 4. 1746 Schoutbynacht, død 1. Maj 1748, begravet i Holmens Kirke¹⁾.
- XIV. 3. *Reimer Valentin*, f. 25 Novbr. 1688 (Kronborg), Page, 20. 4. 1707 Fænrik v. 2. sæll. Bataillon ved Lille, faldt i Slutningen af Septbr. 1708²⁾.
- XIV. 4. *Gabriel Christian*, f. 9. Juli 1690 (Helsingør), 27. 9. 1709 Kornet ved 3. sæll. nat. Reg., 5. 4. 1710 Ltnt. i samme, 6. 4. 1714 Kaptajnlnt., 7. 1. 1718 Kaptajn i Schulenburgs Dragonreg., 1. 12. 1721 forfl. t. Livreg. Dragoner, død 24. Okt. 1726³⁾. G. m. Anna Dorothea v. Roepstorff, f. 1. Okt. 1700, død 16. Marts 1768.
- XIV. 5. *Vilhelm Otto*, f. 2. Juli 1691 (Helsingør), 30. 8. 1709 Sekondltnt. i Arnolds (Eickstedts) gevorbne Regt., 24. 10. 1710 Premltnt., 14. 2. 1716 Kaptajn, død i Ditmarsken 11. Sept. 1720⁴⁾.
- XIV. 6. *Prisca Tugendreich*, f. 21. Dec. 1692, død 3. Apr. 1770, g. 19 Dec. 1710 m. Baron Carl Ludvig Wedell-Wedellsborg, f. 1683, faldt 18. April 1724 (?) i Brabant som Oberstltnt.⁵⁾
- XIV. 7. Maria, f. 2. Aug. 1694.
- XIV. 8. *Sophia Augusta*, f. 14 Juli 1696 † 12. Juni 1753 (ikke 1756), g. 24. April 1717 m. Oberst Christopher Frederik v. Roepstorff, f. 27. Novbr. 1688, død i Rendsborg 24. Nov. 1737⁶⁾.
- XIV. 9. *Margrethe*, f. 14. Mts. 1698 † o. 1723, g. m. Oberstltnt. Rudolf Hans Skinkel t. Bækkeskov, døbt 20. Okt. 1700 i Everdrup, † o. 1750. (g. 2^o 25. Okt. 1724 m. Birgitte Sofia v. Offenberg)⁷⁾.

¹⁾ Garde, Efterretninger om den dansk-norske Sømagt II—III (Reg.), IV S. 640.

²⁾ Ref. Sager, 8. 10. 1708.

³⁾ Ref. Sager, 4. 11. 1726.

⁴⁾ Ref. Sager, 26. 9. 1720.

⁵⁾ Stammtafel der Familie v. Wedell, 1870 (Patent-Folio).

⁶⁾ Ref. Sager, 2. 12. 1737. Krogh, Dansk Adelskalender, Stam. t. S. 386.

⁷⁾ Personalhist. Tidsskrift, III, 194.

- XIII. 2. *Cathariue Magdalene*, død 27. Septb. 1750 i Rønnebæk, 112 (!) Aar gl. „Hun bevarede i sin høje Alder, lige til sin Dødsstund en god Forstand og kunde ganske vel se og høre“.¹⁾)

F. Wokrent.

a.

- IX. Christoph, t. Gischow, 1616, g. m. Ida v. Oertzen (Roggow).
 X. 1. *Frederik*, f. i Lübek 20. Okt. 1630, Hofkjøgemester 7. 6. 1661, forpagter fra 1. 5. 1670 Seekamp af Kongen paa fem Aar for 2000 Rdlr., 6. 3. 1676 Amtmand o. Koldinghus, 10. 6. 1678 Amtmand o. Sorø, død der 31. Maj 1684, ugift²⁾).

b.

- IX. Didrik, t. Wokrent og Vietzen, f. 1614 † 1652, g. m. Elisabeth v. Vieregg t. Benitz.
 X. 1. *Poul Andreas*, til Wokrent, blev 26. 1. 1677 Ritmester i Gevekes Reg., død i Skaane i Okt. 1677, begravet 7. Nov. s. A. i Kjøge Kirke³⁾). G. m. Maria Sofia v. Kaltenhofen.
 XI. 1. *Didrik*, f. 1673, tjente som Menig og Fænrik i Holland, tre Aar som Ltnt. og Kapt. i Meklenborg, søger 1707 Ansættelse i dansk Militærtjeneste, blev 16. 4. 1708 Kaptajn i Ribe Stifts Nat. Reg., 29. 9. 1721 kar. Major, 21. 7. 1727 virkelig Major, 21. 5. 1731 forfl. t. 1. smaalenske Nat. Inf. Reg., 16. 5. 1735 kar. Oberstltnt., død 29. Decbr. 1737. G. 1^o m. Sybille Hedvig v. Steinsdorff, † o. 1715. 2^o m. Cathrine Sofie v. Stralendorff, boer 1758 i Frederiksstad.⁴⁾)

¹⁾ F. Carlsen, Rønnebæk Sogn, Kbhvn. 1861, 137 f.

²⁾ Løffler, Gravmonumenterne i Sorø Kirke, S. 54. Indkomne Sager, Novbr. 1670. Otto Sperlings Selvbiografi, 1885, S. 234.

³⁾ Jahns Optegnelser (Rigsarchiv). F. Carlsen, Rønnebæk Sogn, Kbh. 1861, S. 137.

⁴⁾ Refererede Sager, 24. 5. 1707, 20. 1. 1738, 9. 11. 1746.

- XII. 1. *Johan Georg*, blev 21. 2. 1729 Kadet, paa Grund af slet Opførsel sat ud som Musketer 5. 5. 1733, blev 12. 3. 1734 Fænrik i lollandske Reg. ved Rhinen, 20. 1. 1739 Sekltnt., 19. 9. s. A. Afsked; han opholdt sig da paa Finkenhausen. 1762 var han preussisk Major, † o. 1810. G. 1^o m. Eleonore Margrethe v. Weltzien, 2^o m. N. N. v. Petersdorff¹⁾.
- XII. 2. *Dorothea Margrethe*, † 5. Sept. 1754, g. 10. Dec. 1745 m. Major Frederik Caspar Hans Lorenz, død i Frederiksstad 30 Jan. 1758.²⁾

Capitain Vierecks Barn begravet 1683 (Kallske Saml. 377, 4to, I. S. 144, (Maaske Oberst Gotfred Sigism. v. V.s Barn).

Paa de meklenborgske Stamtavler fattes:

Henrik Ludvig (v.?) Viereck, 11. 12. 1754 Auditeur v. Prins Fred. Reg., kar. Sekltnt. 15. 12. 1762.

Valentin Otto v. V., 20. Dec. 1701 Konstabel i Tønning ved Oberst v. Bømers Livreg. „Edellmann aus Mecklenburg, 24 Jahr“, (Gottorpske Arkiv i Slesvig).

¹⁾ Ref. Sager, 7. 8. 1739, 28. 4. 1762.

²⁾ Ref. Sager, 26. 4. 1758. Personalhist. Tidsskr., 2. R. I., S. 126, 129 f.

Bidrag til den danske Adels Slægthistorie.

Af Thiset.

(Fortsættelse fra 2. Række Bind V. Som Nr. IV af disse Bidrag bedes betragtet den i forrige Bind indeholdte Artikel: „Om de holstenske Sehesteder og nogle løse Linier af Familiernes Sehested“.

V. Rosenkrantz-Slægten's Erhvervelse af Tange.

Hevringholm — nu almindelig anset for Rosenkrantz'ernes Stamsæde — har i lange Tider havt en Medbeiler til denne Ære i et gammelt Herresæde Tange, om hvis Beliggenhed i Jylland eller i Fyen man dog længe var uenig. K. Barner er i „Familien Rosenkrantz's Historie“ efter vidtløftigere Undersøgelser kommen til det Resultat, at Tange ikke som Rosenkrantz-Slægtbesiddelse i Ælde kan maale sig med Hevringholm, da den først ved Aar 1400 maa antages at være erhvervet, formentlig ved Hr. Jens Nielsen Rosenkrantz's Ægteskab med en Timmesdatter¹⁾ fra Sandholt, der antages at have været af Slægten Hvitkop (Krummedige), og at Tange — som det allerede heraf maa sluttes — vistnok er det fyenske Tangaa i Øxenstrup Sogn, Gudme Herred, der ialtfald i et Par følgende Slægtled var i Rosenkrantz'ernes Besiddelse²⁾.

Dette Resultat er i Hovedsagen vistnok rigtigt, men Barner har dog kun kunnet støtte det paa Formodninger og temmelig indirecte Beviser. En onskabsfuld Nisse har nemlig, som det synes, spillet ham det samme Puds, som andre Forskere, og det netop særlig de grundigste, ere udsatte for: ad lange besværlige Omveie at tilstræbe et Maal, der paa den letteste Maade af Verden kunde have været naaet langt sikkrere og hurtigere ad den slagne Landevei — om man blot var slaaet ind paa denne. Sandsynligheden for, at der endnu til vore Dage kunde være bevaret Dokumenter angaaende Rosenkrantz'ernes oprindelige Erhvervelse af Tange i det 14 Aarhundrede,

¹⁾ Hun hed forøvrigt vistnok Margrethe (Dipl. Norv. VII. 279).

²⁾ Blandt Tanges Eiere af denne Slægt mangler i Stamtavlen til S. 44: Mogens Ludvigsen, Søn af Hr. Ludvig Nielsen og Fru Kirsten Hak, der 1516 eiede Tange, (jvf. Pers. Tidsskr. 2 VI. 47).

har været saa ringe, at Ingen har tænkt sig Muligheden heraf og aller mindst af, at de kunde findes paa den alfareste Vei; og dog er et Par saadanne Breve bevarede, om end ikke i Original saa dog i en ganske ærværdig Afskrift, nemlig fra 21 Nov. 1433, og de findes i Rigsarkivets Topografisk Samling paa Papir under — Tange!¹⁾

Disse to Breve drages derfor her vel for første Gang frem for Lyset. I det første, dateret 30 April 1378, pantsætter Kong Valdemar Atterdags bekjendte Marsk Hr. Evert Moltke til sin Svend, velbyrdig Mand Otte Strangesen (Bild) Gods i Øxendrup, Svindinge og Frørup Sogne, som han havde kjøbt af Hr. Niels Esgesøn, en Ridder, hvis Navn ofte forekommer i Datidens Breve. Hr. Niels førte Lange'ernes tre Roser, skrev sig til et „Woldorp“, men var godsbesiddende baade i Sjælland, Fyen og Jylland.

Da nævnte Otte Strangesen 1387 skrives til Tange²⁾, laa den Formodning nær, at det var med en Datter af ham, at Hr. Niels Jensen Rosenkrantz havde erhvervet Tange, og det saa meget mere, som Hr. Niels Jensens Søn hed Otte Nielsen, den senere Rigshofmester (jvf. Danmarks Adels Aarvog 1888 S. 65.) Nu holder denne Formodning imidlertid ikke Stik; Otte Strangesen var kun Panteherre, men ikke Eier af Tange, og — som det andet efterfølgende Brev, dateret 29 Sept. 1398, viser — Hr. Niels Jensen erhverver Tange fra ham ved at indfrie Pantet, til hvilket han altsaa maa antages ad anden Vei at have faaet et Eiendoms- eller Arvekrav, og dette kan saameget mindre grunde sig paa et Ægteskab med Otte Strangesens Datter, som Tange senere ved Hr. Niels Jensens Død ikke tilfaldt Hr. Otte Nielsen, men hans yngre Halbroder Hr. Ludvig Nielsen. Skjøndt Barner ikke kjender Hr. Evert Moltkes tidligere Besiddelse af Tange, synes han dog at have gjættet rigtigt, naar han formoder, at Hr. Niels Jensen har erhvervet Tange som mødrene Arv. Hr. Niels's Søster Fru Else Jensdatter nævner i

¹⁾ End ikke Barner's Eftermand A. Heise synes at kjende disse Breve (Pers. Tidsskr. 2. VI. 46).

²⁾ Huitf. 574.

et Brev af 1431 sin Moders Søster Fru Kirsten af Sandholt¹⁾. Allerede Barner har med Rette udtalt, at denne Fru Kirsten er identisk med den Fru „Kirstine Tymmesdatter, yngre Hr. Henning Podbuskes Efterleve“, der 1403 tilskjødede Dronning Margrethe Tange med alt det, dertil ligger i Fyen²⁾, men denne Fru Kirstine er aabenbart atter den samme Kirstine Timmesdatter, som før Aar 1363 ægtede Hr. Evert Moltke, efter hvis Død hun altsaa maa have ægtet unge Hr. Henning Podebusk. Der kjendes ikke Børn af Fru Kirstines Ægteskaber, men hvis Hr. Evert ikke i sin Tid har kjøbt Tange for Fru Kirstines Medgift, maa der vel dog af det første Ægteskab have været et eller flere Børn, der overlevede Hr. Evert, men døde før Fru Kirstine, saa at hun efter dem kan have arvet Tange. Til denne Gaard har da Hr. Niels Jensen Rosenkrantz sagtens betragtet sig som Arving, da han 1398 løste Gaarden fra Otte Strangesen, aabenbart med Fru Kirstines Samfykke, siden hendes Ægtefælle Hr. Henning Podebusk har besøgt den nedenstaaende Kvittring, og det er sikkert derfor kommen ham meget paa tværs, at Fru Kirstine faa Aar efter solgte sin Eiendomsret til Tange til Dronning Margrethe. Sin Panteret havde imidlertid Hr. Niels, men det er uopklaret, hvorledes han har undgaaet at trække det korteste Straa i dette Sameie med Dronningen og er endt med at blive Gaardens virkelige Eier. Ogsaa maa det blive Fremtidens Sag at opklare, om Fru Kirstine, Hr. Evert Moltkes, saaledes som hidtil antaget var en Datter af Timme Timmesen Abildgaard til Torbernfeldt, eller, som nu af Barner antaget, en Datter af en Timme Hvitkop til Sandholt. For den første Antagelse taler, at Torbernfeldt netop ved denne Tid kom i Moltke'ernes Besiddelse, rigtignok ikke i Hr. Everts, men i hans Broder Henneke Moltkes, — for den anden derimod, at Fru Kirstine skrives til Sandholt, der i Midten af det 15 Aarh. tilhørte en Timme Hvitkop. Denne kan naturligvis ikke være Hr. Niels Jensen Rosenkrantz's Morfader, og skjøndt det

¹⁾ Rosenkrantz Diplomatariet S. 63.

²⁾ Barner: Rosenkr. S. 111. Ældste Archivreg. I. 33.

er sandsynligt, at Timme Hvitkops Fader Witte Iven alt har været bosat paa Fyen¹⁾ og altsaa maaske eiet Sandholt, saa har det dog ikke hidtil været muligt at eftervise dette Eierforhold, ja overhovedet ikke at paavise Existensen af en ældre Timme Hvitkop, der kunde have været Fader til Fru Kirstine, Farfader til den yngre Timme Hvitkop og Morfader til Hr. Niels Jensen Rosenkrantz.

a.

Alle thette breff seer eller hører lessæ Everardus Moltikæ, rydher och marckskal wdij Danmarck, helsynghendis alle mett gvd. Wydhe skwllæ hij alle nerwerdis och kommendis skwlle, och bekendher jegh megh och myne sandhe arffwinghe wdaft retth witttherligh gialdh skwllw ath weræ welbyrdigh mandh Otthe Strangisßen, myn swend, och hans sandhe arffwinghe halfierdhe synnæ tiffwæ marck pwrth søloff wdij Collenske wecth, nesthe tingh for Sti. Morthens daw Episcopi et Confessoris ath betalle wdij godhe mønth, som gyld och gæff er, wdij eth wisth sthed, for hwilkit søloff jek wdij panth setther alth myth gotz, som lygher wdij Øxendroppæ soghen och wdij Swinnighe soghen och i Frøroppe soghen, hwilkit gotz som skøtthe mek welbyrdigh mand her Niels Esgisøn, mett aldh synæ retthe tilligelsæ rørendis och wdrørendis, woeth och tiorth, inthett vndher tagith, mett myn fri wille y panth setther for halfierdhesynnæ tiffwæ marck pwrth søloff, mendh loffligh ath løsæ forneffnde gotz mett saadhant wyklor, skeer thett saa, ath mek brysther wdij forneffnde søloff, tha skall welbyrdighe mandh Otthe Strangisßen beholdhe samme gotz och rentthe till thett anneth aar, till thett wordher hannem fraa løsth och framdeliss saa lenghe, thett wordher hannem fraa løsth. Item mett sodhant wyklor skall thenne welbyrdighe mandh Otthe Strangisssøn til seghess om Sti. Johannis Baptiste daw for Sti. Morthens daw poo Fyntz lantztingh, och ther epther skall jegh giffwæ hannem alle synnæ

¹⁾ Han havde her eiet Magelund ogsaa kaldet Lykkesholm, som han før 1380 havde afstaaet til Brødrene Hummersbüttel (Top Sml. Perg. Lykkesholm).

penninghe tiill godhæ redhæ, fforthy til plicther jek inek och myne sandhe arffwinghe ath folkommæ thett, som jegh haffwer loffwit welbyrdhe mand Otthe Strangisßen och hans sandhe arffwinge for wdhen ald hyndher och gensegelbæ y alle modhe, som for screffwet standher. Gyffwet wndher myth intzegele aar epther gwtz byrdh M. CCC. halfierdhe synnæ tiffwæ po thett viij woldher mæsßæ affthen mett andher godhe mentz intzegele, som erræ her Lawris Perssøns y Frøroppæ, her Hansß Absolonis¹⁾, rydher, Niels Fryssz och Niels Deghens tiill vitnesbyrd, som forscreffwit standher.

b.

Alle thette breff seer eller hører lesse Otthe Strangisßen helsendis edher allæ mett gwdh, kængiør jek aldhæ nerwerdis och kommendis skwllæ, ath jegh haffwer opp borith aff welbyrdigh mandh her Niels Jenßen, rydher, octuaginta marck pwrth søloff, ffor hwilkith forneffnde søloff jeg hawdhe Øxendroppæ, Tanghe gordh wdij panth for och gotz, som forneffnde standher, hwilken gotz jegh mett fry williæ opp ladher her Niels Jenßen och hans sandhe arffwinghe mett alle synnæ breff, som han haffwer mek ther po giffwit. megh och myne sandhe arffwinghe, och kennæ jegh megh inghen parth eller deell ath haffwæ y forneffnde gordh eller gotz epther thenne daw y noghre maadher. Tiill ydhermere vitnesbyrd och stafestelszæ hyngher jek myth intzegele nedhen for thette myth obne breff mett andhre welbyrdighe mentz, som eræ Henningtz aff Pwhwz, ridher, Per Nielssøns²⁾ aff Ogardh och Offytz aff Vymestorpp. Datum anno domini M. CCC. nonagessimo primo ipso die Michaelis Arghanli Archangeli (!)

Wdh scriffwit aff latine, som stor i qwitthantzen 1433 ipso die præsentationis Marie Virginis.

Bagpaa: En copie aff hoffwit breffwit, som Tanghe gordh och gotz wor y panth sat for etc.

qwitthantzen poo samme panthe breff wdscripwit aff latinen.

¹⁾ Ulfeld. ²⁾ Gyldenstjerne.

VI. „Fru Anne Holgers.“

Ogsaa det efterfølgende Aktstykke er i sin Tid undgaaet Rosenkrantz-Slægten omhyggelige Historieskriveres Opmærksomhed og synes trods sit mærkelige Indhold aldrig at have været trykt. Det er da paa høie Tid, at det skeer, thi det skrøbelige Papir er nu saa medtaget af Ælde og Fugtighed, at dets Læsning har været forbundet med største Vanskelighed.

Aktstykket, der nu findes i Rigsarkivets Samling Domme og Thingsvidner N^o 37 c og er dateret 24 Mai 1510, er en af Kong Hans afsagt Dom, lige interessant paa Grund af sit Indhold og paa Grund af de i den nævnte Personer. Det viser, at den stolte myndige Fru Anne Meinstrup, hvis bratte Død i Grevefeiden har gjort hendes Navn saa særlig bekjendt, ogsaa i sine yngre Aar havde Uvenner, der søgte at skade hende eller ialtfald hendes gode Navn og Rygte. Forsøget faldt nu uheldigt ud, thi var Fru Anne ikke alt dengang Dronningens Hofmesterinde, — hun betegnes jo ikke saaledes i Brevet, — saa blev hun det ialtfald ganske kort efter, og en mere glimrende Opreisning for den Sladder kunde vel ikke tænkes. Forøvrigt var hun — Aktstykkets Hovedperson — dengang en Frue paa henved 35 Aar, anden Gang Enke, først efter Hr. Holger Eriksen Rosenkrantz, derpaa efter Jørgen Ahlefeldt, der faldt 1500 i Ditmarsken, men dette sidste kortvarige, holstenske Ægteskab ignoreres helt i nærværende som i de fleste andre danske Datidsbreve. Den anden Hovedperson, Hofsinden Hans van Mehlen, var en thyriingsk Adelsmand, der med sine to Brødre i Slutningen af Kong Christiern I's Tid var kommen til Danmark, sikkert i en meget ung Alder; af Brødrene spillede navnlig Bernt van Mehlen en meget betydelig Rolle i Sverig; disse vendte dog begge paa deres gamle Dage tilbage til Tydskland, men Hans forblev her i Landet, idet han ægtede en rig Enke Ellen Pallesdatter Ulfeld, med hvem han blandt andet fik Lundsgaard paa Fyen, hvor han desuden havde Nyborg Slot i Forlehnning. Efter nogle Beretninger fik ogsaa han en brat Død, idet han skal være bleven ihjelslagen af sin egen Tjener.

Forøvrigt rummer det lille Dokument en sjelden Samling

af i Datidens Historie fremragende Navne: Hr. Henrik Krummedige og Anders Bille, beslægtede Aander paa deres Vis ligesom Jens Holgersen Ulfstand og Søren Norby paa deres. Endog Smaasinden Truid Gregersen Ulfstand blev jo siden en betydelig Mand, Rigsraad og Ridder, navnlig bekjendt fra sine forskjellige Sendelser til Norge, for ikke at tale om hans Deltagelse i Grevefeiden, hvor han paa Varbjerg lod sig overliste af Marcus Meier, dog tilsidst til liden Baade for Marcus selv. Endelig møder man her ogsaa Kong Christiern II's bekjendte Fosterfader Hans Bogbinder. Paa Lærredet at levendegjøre en saadan Retsforhandling maatte være et lokkende Sujet for en dygtig Historiemaler.

Wij Hanss met gudz nade Danmarckis, Suerigis, Norgis, Vendes oc Gotis koning, her[tug i Sleswig]¹⁾h, Holsten, Stormarn oc Ditmarschen, greffue i Oldenborg oc Delmenhorst, giøre alle vit[terligt, at] aar efter gudz burd Mdx settæ Pintzedag paa vort slott Kopenhaffn, nærwerendis oss elskelige [her Henric Krwmmedige], ridder, Ienss Holgertßen, Torbern Bilde, vore mend oc radt, Anders Bilde, vor embitzmand [paa Steghe] met flere gode mend, var skiicket fore oss oss elskelige frwe Annæ aff Høgstrop, Holgert Ericßens efftir[leffuerske, oc] berette oc kerde, at hennæ var till videndes vorddet, hworledis nogre skulle haffue mwinnmet oc dick[tet] vp om henne oc oss elskelige Hanss van Melen, vor hoffwsind, begge theris hether oc ære till for[kren]kning. Tha effterthii enghen findes kwnne, som thet vilde kendes eller tilstaa, tilfwnde vii henne [at af]werge then sag oc alle v ærelige sager efftir logen, oc ther effter vare her fore oss i dag oss elskelige [Lawris?] Knob, vor embetzmand paa Gorffwe, Seuerin Norby, vor hoffwsind, Hanss Bogbinder, Oluff Atzerßen, [bor]gemester her i Kopenhaffn, Trwedt Gregersßen, vor smosind, oc Arent Hake, radmand her i Kopenhaffn, kwndgorendis, at the nerwerendis hoss vare, hørde oc soge i dag her vden fore vort slotz porttæ, at oss elskelige her Hinric Krwm-

¹⁾ Det mellem [] trykte er aldeles ulæseligt i Originalen.

medige, ridder, vor mand oc rult, gaff oc giordde logetymmelige dagis log oc vern paa forskreffne oss elskelige frwe Annes vegne aff Høgstrop met tre tylter eedh, som vare xxxvj gode riddermendz mend oc swore, at forskreffne oss elskelige frwe Annæ aff Høgstrop var altingist vskyldiige fore then mwmmme sag oc alle værelige sager, huilken log oc vern vii fwnde fast oc stadiige at bliffue oc henne fore then sag oc alle værelige sagere aarsage at være i alle made. Giffuit aar oc stedt, som forscreffuit staar logerdagen nest effter Pintzedag vnder vort signet.

Dominus Rex per se.

(Seglet er trykt paa Papirets Bagside).

Nogle Oplysninger om Steen Steensen Blichers Forfædre.

Meddelte af Sognepræst **Vilhelm Bang.**

Det er jo en bekjendt Sag, at Familietraditioner ofte ere meget upaalidelige, naar de dreje sig om Personer to-tre Slægtled tilbage; hvor meget mere da, naar det gjælder endnu tidligere Forfædre. Selv ellers meget fornuftige Folk tage det ikke saa sjældent ilde op, naar man vil — og kan — af tydelige Dokumenter godtgjøre, at det, de havde levet og vilde dø paa, er saa ukorrekt som vel muligt.

De Oplysninger, Digteren St. St. Blicher fremkommer med i sine „Erindringer“ i Novellernes 1ste Del, afgive et tydeligt Vidnesbyrd om Urigtigheden i hans Families Overleveringer om Slægten, baade paa fædrene og mødrene Side, naar de sammenholdes med Nedenstaaende.

Blicher skriver, at „hans (s: St. St. Bl.'s) Fader var den i sit 91de Aar (1839) afdøde, som topografisk og theologisk Forfatter og latinsk Digter bekjendte Præst, Niels Blicher, hvis Fader, Bedstefader, Oldefader og Tipoldefader, alle havde været Landsbypræster i Jylland, og hvis Tiptipoldefader var en Bondesøn fra Byen Horsens i Kjær Herred i Vendsyssel. Denne hed Ove

Horsens; men da han var kommen i Kjøbmandslære i Aalborg hos en Blicher eller Blücher, maaske fra Byen Blücher i det nordlige Tydskland, ægtede han dennes Datter, under Vilkaar at antage hans Slægtnavn.“

Hertil skal bemærkes: Niels Blichers Fader var ganske vist Sognepræst (i Gauerlund, *Jens Nielsen Blicher*, † 1765); hans Fader, ligeledes Sognepræst (i Rødding, Løvel og Pederstrup ved Viborg, *Niels Jensen Blicher*, † 1739); hans Fader ogsaa Sognepræst (i Bælum, *Jens Nielsen Horsens*, † 1686). Men her stopper Rækken af Præsterne; Bælum-Præsten Jens Nielsen Horsens's Fader var nemlig ikke Præst, men Herredsfoged i Hellum Herred *Niels Jensen*, der boede i Landsbyen Horsens i Blenstrup Sogn, Hellum Herred, og døde 1667 (Se om ham Kl. Gjerding: Bidrag til Hellum Herreds Beskrivelse og Historie, udg. ved D. H. Wulff S. 32 ff). Fra denne Landsby Horsens, og ikke fra det Horsens, der ligger nord for Limfjorden, skriver sig altsaa det Navn, hvormed den første af Præsterne kaldte sig, allerede da han 19 Juni 1660 blev Student fra Københavns Skole (S. Birket Smith: Københavns Universitets Matrikel I, S. 283). — Den Ove Horsens, hvem Bl. omtaler som sin Faders Tiptipoldefader, er altsaa en fuldstændig uhistorisk Person; og ikke bedre gaaer det med hans Beretning om Oprindelsen til Navnet Blicher; vi maa atter her tilbage til Jens Nielsen Horsens i Bælum; hans Hustru *Maren Pedersdatter* var nemlig Datter af Sognepræsten i Rødding og Kreiberg i Salling *Peder Tornsen* og Hustru *Mette Hansdatter*, hvis Søster *Maren* var gift med Kjøbmand og Bartsvær i Aalborg *Diderik Blicher*; (i sin Tid meddelt mig af nu afdøde Pastor emeritus A. H. Nielsen). Dette Ægtepar har formodentlig været barnløst og adopteret Konens Søsterdatter, der var opkaldt Maren efter hende; i hvert Fald var det i Aalborg Budolphi Kirke, at Præsten i Bælum 13 September 1676 viedes til Maren Pedersdatter. Det er da saa naturligt, at Præstefolkene i Bælum af Taknemmelighed over modtagne Velgjerninger have ladet deres Børn antage Navnet *Blicher* efter Præstekonens Adoptiv- eller Plejefader.

St. Blichers Fader Niels Blicher har ligeledes efterladt sig

en Avtobiografi, der er kommen for Dagens Lys og meddelt af Hr. cand. mag. Chr. Villads Christensen i Kirkehist. Saml. 4de R. III B. S. 97—114; ogsaa han, fra hvem selvfølgelig Sønnen har sin Kundskab, taler S. 99 om sin Tipoldefader, „Blicher-slægtens Stammefader,“ som en fordums Præst, ja han véd endog at nævne ham som „Niels Jensen Blicher, død som Sognepræst i Hjardemaal under Aalborg Stift; hans Tilnavn var forhen Horsens, men efter sin Kone, en Kjøbmands Datter fra Aalborg, optog han Blichernavnet.“ Men at dette er aldeles unøjagtigt, fremgaaer jo af det Ovenstaaende; baade Fader og Søn have skuddt den første, der bar Navnet Blicher, et Slægtled for langt tilbage og ere derved komne, man kan næsten kalde det, fra den historiske Tid ind i den mythiske.

Ogsaa med Hensyn til sit Slægtskab paa mødrene Side har St. Blicher været paa Vildspor; han skriver, at hans „Mormoder var en Datterdatterdatter af Biskop Dr. Niels Bang i Odense († 1676). Denne Bisp og Adelsmand, hvis Bibel, en af Christian den Fjerdes, endnu er i St. St. Blichers Eje, og — som der er skrevet foran i samme — havde hans og Hustrus Ane Eriksdatters Vaaben i Sølv befæstet paa Bindet (Sølvet er borte, thi St. St. Blicher har faaet den af fremmed Værge) nedledte sin Herkomst fra Absalons Farfader Skjalm Hvides Søn Asker Rygs Søn Esbern Snare,“ — en lidt underlig Omvej at gaa for at betegne „Absalons Broder!“ det er som at „gaa over Bækken for at hente Vand.“

Her skal ikke kommes ind paa nogen nærmere Omtale af Familien Bangs i højeste Grad tvivlsomme Afstamning fra Hvide-Slægten;¹⁾ der skal kun gjøres opmærksom paa, at St. Blichers Mormoder, *Anna Steensen*, ikke var Datterdatters Datter, men Sønnedatters Datterdatter af Biskop *Niels Bang*; dennes Søn *Hans Nielsen Bang*, Provst og Sognepræst i Særslev († 1696) var nemlig Fader til *Marie Elisabeth Bang*, der blev gift med Aintsforvalter *Rasmus Andersen Balslev*; af dette Ægteskab var *Murie Cathrine Balslev*, gift med Kommerceraad *Steen Jørgensen*

¹⁾ Jvf. herom bl. a. Personalhist. Tidsskr. III, S. 279 ff.

til Avnsbjerg; deres Datter Anna Steensen, som blev gift med Præsten i Darum Hans Curtz, var St. Blichers Mormoder¹⁾. Vi maa altsaa et Led længere tilbage for at naae til Biskop Niels Bang; det Led, Bl. overspringer, er Biskoppens Søn, den oven anførte Provst Hans Nielsen Bang i Særslev. Men her kommer igjen en Underlighed: Bl. skriver, at Biskoppens Hustru hed *Ane Eriksdatter*, saaledes som det stod foran i den gamle Familiebibel; den, der har skrevet det, har imidlertid kun været daarligt underrettet; thi Biskoppens Hustru hed Anna Kølenbrunn (Køhlenbrunn, Ghulenbrun — hendes og Faderens, den Odense Borgmester Hans Nielsen K's Navn staves paa forskellige Maader). Ane Eriksdatter derimod var gift med Biskoppens Søn, Provsten i Særslev, og Datter af *Erik Jørgensen*, Raadmand i Odense; det maa altsaa efter al Sandsynlighed have været deres Navnetræk (eller „Vaaben,“ om man vil), som har været indgraveret paa Sølvpladen, der var gaaet i Smeltediglen, før St. Blicher kom i Besiddelse af Familiebibelen.

Naar St. Blicher skriver, at „hans Farmoder var en Gantzel, der udledte sin Herkomst fra Reformatoren Morten Luther, saavel som fra en Grev Lindemann i Pfulz,“ da stemmer dette ikke overens med hans Faders Optegnelser (anf. St.); han skriver nemlig: „Min Moder var Pauline Thomasie Ganzel, . . . hendes Moder var Cathrine Ganzel, født Lindemann, Datter af Hørkræmmer Stephan Lindemann, som var en ægte Søn af Dr. theol. Thomas Lindemann, Sognepræst til St. Petri Kirke i

¹⁾ Her skal Lejligheden benyttes til at gjøre opmærksom paa en Fejl, der har indsneget sig i „Samlinger til jydsk Historie og Topografi“ 2. Række I, S. 367 f., hvor Hr. J. S. Møller har meddelt Epitafiet, der findes i Sjørslev Kirke over Steen Jørgensen til Avnsbjerg; han skriver, at „denne Steen Jørgensen var Fader til Etatsraad Steen de Steensen, Morbroder til St. St. Blicher, der som bekjendt var opkaldt efter ham.“ Her har St. Blicher Ret, naar han skriver, at hans „Moder var en født Curtz, hendes Moder en født Steensen, Søster til Etatsraad Steen de Steensen.“ Hos denne, altsaa ikke Onkel, men Grandonkel, paa Avnsbjerg og hos hans Frue var det, at St. Blicher i sine Drengenaar maatte, som han selv skriver, „ofte tilbringe længere Tid end han skjøttede om;“ men vi have al Anledning til at være taknemmelige over de ufrivillige Ophold, Drengen maatte gjøre hos sin fornemme Slægt, da Erindringer fra de Dage ligge til Grund for nogle af hans bedste Noveller.

Kjøbenhavn. Han blev kaldet herind fra Tyskland. Hans Fader var Embedsmand i Rostock og en kjødelig Sønesøn af salig Dr. Morten Luthers kjødelige Morbroder, altsaa kjødelig Broder til den Margrethe Lindemann, som 1483 fødte salig Luther til Verden.“ Hvis dette forholder sig rigtigt, er altsaa St. Blichers Paastand paa mellem sine Ahner at tælle Luther urigtig. Men Niels Blichers Slægtberegning er vistnok heller ikke korrekt for de ældre Leds Vedkommende; Dr. theol. Th. Lindemann fødtes bl. a. if. Wibergs Præstehist. II, 180 i Aaret 1609; nu skulde det synes underligt, om hans Oldefader virkelig har kunnet være Morbroder til den i 1483 fødte M. Luther; efter al Sandsynlighed maa der mangle et Led i det sextende Aarhundrede.

Udsigt over en del af brevstoffet i Jens Bircherods dagbøger.

Ved Carl S. Christiansen.

I sine udførlige dagbøger (50 kvartbind), som findes på det store kgl. bibliotek, har biskop Jens Bircherod (1658—1708) som tillæg til de enkelte måneder indført en stor mængde breve fra forskellige tider. Da det kunde være nyttigt at have en oversigt over, hvad der fandtes der, har jeg i Danske Magazin 5, III, 156 ff. givet en kronologisk ordnet udsigt over de breve, som ikke angik Jens Bircherod selv eller hans fader professor Jacob Bircherod i Odense. Som en fortsættelse deraf vil her efterhånden komme til at foreligge en lignende oversigt over de breve, som enten er rettede til faderen eller sønnen, eller skrevne af dem, på en enkelt undtagelse nær. Den brevrække, der angår Jacob Bircherod, strækker sig over tiden fra 1651—1686 (1692) og udgør et antal af 56 (57). Brevene vedrørende sønnen går fra 1683—1708, med undtagelse af de fire år (1688—1691), for hvilke dagbøgerne er gaaede tabte. (Se dog Personalhist. Tidsskrift IV, 290 ff.) Deres tal når op over 400. Ved udgivelsen anfører jeg det enkelte brevts udstedelsestid, derpå en kort gengivelse af dets indhold, stedet for udstedelsen og i | |, hvor det findes i dagbøgerne. De breve, som findes trykte, er kun betegnede ved udstedelsestiden, stedet i dagbøgerne og skriftet, hvori de findes. Forøvrigt henviser jeg til min indledning i Danske Magazin.

I. Breve til og fra professor Jacob Bircherod.

1651, 7 juni. Niels Jacobsen underretter sin svoger [mag. J. B.] om sin ældste datter Annas trolovelse med Claus Pedersen, præst i Lindelse, og indbyder ham til bryllup i Vigerslev d. 20 juli¹⁾. Ex ædibus parochialibus Wislebianis. Lat. [1670, dec.]

1660, 10 juli. Mag. Jørgen Eilersen anbefaler organisten Johan Fach til Christianshavn, der af Mogens Høg var kaldet til s. Hans i Odense, til (J. B.); han havde længe opvartet orgel hos Johan Lorentz ved s. Nicolai. Kiøbenhavn. [1660, juli.]

1663, 11 okt. Biskop Hans Svane skriver til (J. B.), hvis løn var bleven forringet, at han havde arbejdet på at få det forandret. Hafniæ. [1663, okt.]

¹⁾ Claus Pedersen Nyborgs bryllup med hans første hustru Anna skulde i følge Bloch, Den fyenske Geistligheds Historie II, 91 have stået d. 13 okt. 1650, hvilket vel altså må bero på en misforståelse. Ligeledes formoder han fejlagtig i en note, at Annas fader var sognepræsten Jacob Jacobsen i Huusby. Wibergh har i sin Danske Præstehistorie II, 337 fulgt Bloch.

1664, 6 febr. Borgmester Peder Pedersen takker sin svoger (J. B.) og hans „kieriste“ for deres venlighed mod hans afdøde datter Sophie Peder Pedersens og ønsker dem til lykke med deres nye arving. Hafn. [1664, febr.]

—, 23 aug. Borgmester Peder Pedersen takker (J. B.) for condolenceskrivelsen i anledning af hans svigersøns, Rasmus Hansen Brochmands, død. Hafn. [1664, aug.]

1665, 14 okt. Professor Vitus Bering beder sin ven (J. B.) underrette sig om, hvilken af de sællandske bønder, han skal afstå, der er den bedste, for at han kan vælge denne. Kiøbenhafn. [1665, okt.]

1668, 7 apr. Henrik Stampe¹⁾ skriver til (J. B.) angående en ligsten, som skal komme fra Holland, om en karl, som magisteren ønsker, om Nold contra Wandal, om dr. Fielckes disputats o. a. Havnæ. [1668, apr.]

1669, 18 sept. Professor Rasmus Bartholin beder (J. B.) lade sig vide, om han kan få de penge, han har tilgode hos Bernt Øgler i Odense, og meddeler, at [Hans] Mule har skænket sit bibliothek til akademiet. Kiøbenhafn. [1669, sept.]

1670, 14 apr. Professor Rasmus Bartholin takker (J. B.) for de skaffede penge, beder ham at overgive stiftskriveren i Fyen, Rasmus Andersen, en fordring på 120 rdl. til udgivelse af Tyge Brahes skrifter, og at hjælpe til med at få dem, hvis han kender manden; de andre stifter havde betalt deres parter af de dertil bestemte 600 rdl.; opkrævningen af en tredjedel af matrikelskatten ventedes udsat til d. 1 aug. Kiøbenhafn. [1670, maj.]

—, 23 juni. Claus Tausan anbefaler Jørgen Andersen, som kongen havde udnævnt til hospitalsforstander i Ottense, til sin svoger [J. B.] dér. Kiøbenhafn. [1670, juni.]

—, 21 okt. Biskop Erich Grave af Aarhuus underretter sin svoger (J. B.) om sin søster Claras død, omtaler magistrerne Bording, Rhumann og Rhodius, som hver har mistet noget af

¹⁾ Mag. Henrik Jensen Stampe, 1639—1711, synes på denne tid at have været hovmester hos en Parsberg; han blev senere præst i Hammer i Ålborg stift.

deres indtægt, og klager over vanskeligheden ved at få embedsindtægterne ind, da bønderne ikke kan svare deres afgifter. Aarhus. [1670, okt.]

1671, 20 jan. Præsten i Finderup, Mads Beyrholm, underretter (J. B.) om sin forlovelse med Christine Hansdatter Tausan, enke efter Chilian Mossin, præst i Synderup og Nordrup, og beder ham til bryllup d. 15 febr. In ædibus pastoralibus FINDERUPIANIS, 13 cal. febr. Lat. [1671, febr.]

—, 24 maj. Bonaventura Rehefeld indbyder [J. B.] til bryllup mellem sin datter Irmyfraw Amalia Agnes og mag. Niels Hals Andersen, professor og rektor ved gymnasiet og skolen i Odense. Hadersleben. Tysk. [1671, juni.]

—, 10 juni. Professor Jens Bircherod fortæller sin broder (J. B.), hvorledes det gik til ved Christian V.s salving i Friderichsborg kirke og omtaler en ny rangforordning¹⁾. Kiøbenhavn, pintze afften. [1671, juni.]

—, (10 okt. Mag. Laurentz Edinger skriver til (J. B.) om sin sag med Karen og mag. Christen²⁾ og fortæller, at fyrsten af Cassel er kommen til Friderichsborg, og om nogle personers udnævnelse til riddere af Dannebrog³⁾. Kiøbenhavn. [1672, okt.]

1672, 30 apr. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om sine anstrængelser hos Griffenfeldt for at få mag. Peder Bircherod ind i et købstedkald, om mag. Jens Bircherods danske *sd̄m̄ctum de religione*, om mag. Bordings hustrus⁴⁾ moders, Magdalene Skrivers, død, om formindskelsen i hans embedes indtægter ved Aarhusgaards afhændelse til Marcellerne, om Christian Monrads død, som var broder til mag. Hans Rhumanns hustru⁵⁾, om mag. Hans Brochmands enkes, fru Anne Laurences, svagheit o. a. Aarhus. [1672, maj.]

¹⁾ Rangforordning af 25 maj 1671. Rothe, Samling af kgl. Rescripter III, 27 ff.

²⁾ Christen Hansen Lund, 1596—1672, var professor i græsk ved Odense gymnasium og gift med Karen Aslac.

³⁾ Disse riddere, hvis tal var 19, er nævnte i dagbogen for 1671 under d. 12 okt.

⁴⁾ Ingeborg Broberg, datter af borgmester Rasmus Nielsen i Århus.

⁵⁾ Anna Erikzdatter Monrad.

—, 4 okt. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) angående kornkøb og korntakst — kirkernes korn skulde takseres i provstemode —, om militære personers fritagelse for absolutio publica, første gang de forser sig med lejrmål, o. a. Aarhus. [1672, okt.]

1673, 6 marts. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) angående de gejstliges matrikelskat og en markgreve af Serra¹⁾, som er kommen til Aarhus med anbefaling fra bispen i Aalborg og tyske theologer som en socius fidei, meddeler, at Erich Høgh er død, og at bispen i Wiborg, Peder Willadsen, er meget svag, samt spørger, hvad kornkøbet dette år kan blive. Aarhus. [1673, marts.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 143.

—, 10 marts. Markgreven af Serra skriver til (J. B.), at han vilde have besøgt ham, hvis han ikke havde været syg. Odense. Lat. [1673, marts.]

—, 2 maj. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om mag. Peder Bircherods død, der fulgte kort efter hustruens [Kirsten Andersdatter Stillinge], om korntaksten, om biskop Matthias Foss' prædiken over biskop Peder Willadsen i Viborg og om mag. Jens Bircherods udsigter til at blive biskop. Aarhus. [1673, maj.]

1674, 1 jan. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) og klager over sine bønders fattigdom, over de høje kornpriser og over landets nød samt omtaler nogle ligprædikener og anfører sit eget og andres fødselsår. Aarhus, ipsis kalend. jan. [1674, jan.]

—, 14 marts. Biskop Erich Grave underretter (J. B.) om sin moder Annas, sal. mag. Mougens Grawes, død, forespørger om forståelsen af en ny skatteforordning og nævner korntakstens højde o. a. Aarh. [1674, marts.]

—, 7 aug. Biskop Erich Grave beder (J. B.) om undskyldning, fordi han ikke allerede har skrevet fra Colding, hvor han har været sammen med bispen af Aalborg, Matthias Foss, som er rejst til Kiøbenhavn i anledning af sin sag for højesteret med mag. Anders i Thisted; deres stiftbefalingsmand, grev [Mogens] Friis, havde overværet landemodet og kasseret alle

¹⁾ Johan Baptista, marchio de Serra.

fæstebreve på kirketiender, som ikke var efter recessen¹⁾); Otthe Povisk var bleven justitiarius i højesteret. Aarh. [1674, aug.]

1674, 20 okt. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.), at biskop Foss i Aalborg har slået sit sind til enken²⁾ efter præsten i Hammer, mag. Bent, søsterdatter af assessor Peder Lassen, at samme har vundet sin sag mod mag. Anders Heeboe i Thisted, samt meddeler stedets kornkøb. Aarhus. [1674, okt.]

1675, 26 marts. Biskop Erich Grave meddeler (J. B.), at hans datter Annes mand³⁾ er død og rådspørger ham angående moderens ret til arv af jordegods efter manden i forhold til barnet. Kollerup. [1675, marts.]

—, 29 okt. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om skiftet efter sin svigersøn herr Draastrup, om en ugrundet efterretning om de svenskes indfald ved Kiøgevig, om prinsessens giftermål med kongen af Sverig, og om to nye klokker, som han har ladet støbe til domkirken, og meddeler, at bønderne har fået gevær, og at kornet kun er i dårlig pris. Aarhus. [1675, nov.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 160.

—, 17 dec. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om krigsbegivenheder, om hoffets formodede tilbagevenden til Kiøbenhafn, om en engelsk commissarius, der skal have fået til ladelse til at rejse mellem Helsingør og Skaane på negotiernes vegne, om bispen af Sællands⁴⁾ forelæsning de atheismo, et quod philosophia habeat fundamentum in theologia, om vicebiskop [i Fyn] dr. Moths død, om studiosus Jens Hansen o. a. Aarhus. [1675, dec.]

1676, 19 nov. Biskop Matthias Foss af Aalborg skriver til sin ven og broder i Otthense [J. B.] og beder ham skaffe sig nogle penge, som den afdøde vicebiskop i Fyen, dr. Moth, skyldte ham. Aalborg. [1676, dec.]

1679, 30 dec. Johan Schinckel ønsker (J. B.) og hans familie glædeligt nytår. Hamburg. Tysk. [1680, jan.]

¹⁾ Recessen af 27 febr. 1643.

²⁾ Margrethe Axelsdatter Aand.

³⁾ Proprietær Draastrup til Kollerup.

⁴⁾ Hans Bagger.

1680, 20 febr. Hans Madtzen Tausan, præst i Finderup, skriver til sin svoger (J. B.) om familiebegivenheder og sædpriser. Finderup. [1680, febr.]

—, 23. sept. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om kornpriser, klager over en afgift, som gejstligheden skulde yde for rostjenesten, og over sin sygdom, og fortæller, at de verdslige i stiftet har fået et afslag på 9000 rdl. i skatterestancerne, at dr. Foss' datter¹⁾, som fik den rige herr Bentzon [til Haunø], lider af en ulægelig svaghed o. a. Assens præstegård. [1680, okt.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 205.

—, 17 dec. Anne Giøes brev til J. B., hvori hun omtaler sin svaghed og en fortegnelse over sin bogsamling, som Bircherod vil udgive, men hun betale, og meddeler, at hun vil testamentere sine bøger til sin broderdatter Karen Brahe. Hvedholm. [1681, jan.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 210.

1681, 15 febr. Biskop Erich Graves brev til (J. B.), hvori han klager over rostjenesten, der skal pålægges gejstligheden, og omtaler et rygte om, at kongen til sommer igen vil rejse gennem Jylland til Norge. Aarhuus. [1681, febr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 204 f.

—, 13 maj. Mag. Henric Thomæsen Gerners brev til svogeren (J. B.), hvori han omtaler sin magistergrad og Tausans²⁾ og hans hustru Claras død, gravning af en kanal udenfor Københavns vestre port og en opmudring af byens havn o. a. Birkerød. [1681, maj.]

—, 6 aug. Biskop Thomas Kingo anmoder (J. B.) om at bevidne sit forhold ved en nærmere omtalt lejlighed. Odense bispegård. [1681, aug.]

1682, 3 febr. Johan Schinckels brev til (J. B.) hvori han omtaler tidligere at have skrevet om den skade, oversvømmelser havde forårsaget i Holland, Zeeland, Brabant og paa andre steder, og at hungersnød nu synes at skulle slutte sig til,

¹⁾ Drude Foss.

²⁾ Hans Madsen Tausan, præst i Finderup.

da vintersæden var slået fejl og rugen i høj pris. Hamburg-Tysk. [1682, febr.]

—, 19 juni. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om sine legemlige lidelser — da han talte over Erich Rosenkrantz, måtte han sidde på puder — og underretter ham om sin eneste datter Annes død på Collerup; hun var gift to gange, sidst med Hans Brochmand. Aarhus. [1682, juni.]

—, 19 dec. Ludvig Pontoppidan takker (J. B.) for hans brev af d. 7, beder om oplysninger i anledning af sine genealogiske studier, som han især mener at kunne få hos justitsråd [Jens] Rosenkrantz, der „er svar belæst og haver mange rare bøger“, og tilbyder at låne ham nogle manuskripter, hvis han bliver ved sit forsæt med de danske mænds skrifter at locupletere. Herlufm. [1683, febr.] Brudstykke i Høsts Chronos. s. 78 og hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 220 f.

1683, 1 febr. Catharina Monradt, herr Theodori Ch.¹⁾ efterlevrskke, meddeler sin svoger [J. B.] sin mands død og indbyder ham og hans hustru til begravelsen d. 15 febr. Af Lysappel [1683, febr.]

—, 3 febr. Ludvig Pontoppidan takker (J. B.) for hans brev af 7 jan. og ønsker gennem ham at få oplysninger af justitsråd Rosenkrantz med hensyn til sine genealogiske studier. Herlufmagle. [1683, febr.]

—, 3 juli. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) om sin og sin hustrus svaghed, om forhenværende biskop i Aarhus, Jacob Matthisens enkes, Anna Bartholins, bisættelse og indskriften på kisten, om en mønstring ved Colding, om skolernes reduktion, om præsternes armod og deres frygt for at præstegårdsjorden skal blive optaget i matriklen, og de komme til at betale matrikelskat. Aarhus. [1683, juli.] Brudstykke i Høsts Chronos. s. 78.

—, 20 aug. Biskop Erich Grave rådspørger (J. B.) angaaende ligningen af den påbudte krigshjælp, som på grund af armoden — her omtales forholdene i Horsens — er vanskelig,

¹⁾ Theodor Christiansen Riisbrigh, gift med Catharina Johansdatter Monrad, var præst i Lysabild på Als.

og fortæller, at han formedelst sin svaghed ikke kan rejse hen og holde ligtale over biskop Foss, da han ikke har været udenfor byen, siden han talte over Erich Rosenkrantz, at takseringen af krigshjælpen stod stille på grund af stiftsbefalingsmand Ove Juuls svaghed o. a. Aarh. [1683, sept.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 222.

—, 6 okt. Ludvig Pontoppidan takker (J. B.) for hans to sidste breve, omtaler sine genealogiske sysler og fortæller, at han har været i Ringsted, hvor gejstligheden m. fl. blev sat i krigshjælp, og hvor han traf en præst fra Kallundborg, Laurids Koch, der havde været rektor i Ringsted og var vel hjemme i den danske historie og forstod sig på adelige våben, og udtaler, at han venter sig meget af Kingos påtænkte trykkeri. Herlufmagle. [1683, okt.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 78 f.

—, 13 nov. Peder Terpagers brev til (J. B.), hvori han søger at give adskillige oplysninger om lærde mænd og deres skrifter. Ribe. [1683, nov.]

1684, 12 jan. Biskop Hans Baggers brev til (J. B.) i anledning af en ny bibeloversættelse, hvortil hans bistand ønskes. Hafniæ. [1684, jan.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 226 f.

—, 24 jan. Dr. Jacob Bircherods svar på biskop Hans Baggers opfordring til at deltage i bibeloversættelsen, hvortil han lover sin bistand, men anmoder om at få en amanuensis. Odense. [1684, jan.]

—, 4 marts. Johan Schinckels brev til (J. B.), hvori han lover at sende nogle numre af „Türkische Etatz- und Kriegsbericht“, hvorefter han sender 3 samt de skrevne tidender, og omtaler den danske hvervning i Hamburg. Hamburg. Tysk. [1684, marts.]

—, 20 maj. Peder Terpagers brev til (J. B.) om lærde mænd og deres skrifter samt om dødsfald der i byen og på egnen. Ribe. [1684, juni.]

—, 11 juli. Biskop Erich Graves brev til (J. B.), hvori han omtaler borgmester Willum Jensens [i Odense], sin hustru¹⁾

¹⁾ Anna Henriksdatter Zander.

søsters og borgmester Hans Nielsen til Skovgaards død, hvilken sidste var hans datterdatter Karen Nielsdatters farfader, fortæller, at deres sognepræst mag. Morten¹⁾ og den øverste medtjener ved domkirken²⁾ er rejste til Kiøbenhafn i anledning af kapelanernes fordring på ekstraordinære accidenser, at Erich Pedersen Bircherod søger rektorpladsen i Ebbeltoft, og at hans broder Jens har fået Wærløse, og beder ham fra mag. Henrich Blichfeld, sognepræst til Frue kirke i Aarhus, om at anbefale hans søn Christen til regensprovst Jens Bircherod. Aarhus. [1684, juli.]

—, 9 aug. Johan Schinckel sender (J. B.) nogle numre af de trykte tyrkiske stats- og krigsefterretninger samt de skrevne tidender og en trykt catalogus librorum, og omtaler Ofens belejring af de kejserlige. Hamburg. Tysk. [1684, nov.]

1685, 10 marts. Biskop Hans Bagger skriver til (J. B.) i anledning af bibeludgaven, og beder ham vælge sig en bibelsk bog, f. eks. Numeri, så de snart kan blive færdige med Pentateuchen, og meddeler, at oversætterne selv må gøre de første udlæg. Hafnia. [1685, marts.]

—, 10 marts. Professor Jens Bircherod skriver til sin broder (J. B.) i Odense angående bibeloversættelsen og den amanuensis, denne ønskede penge til. Kiøbenhafn. [1685, marts.]

—, 9 sept. Peder Resen sender (J. B.) en fortegnelse over sine bøger og beder ham at skaffe sig de manglende hos gejstlige i stiftet, da han ønskede at få et fuldstændigt dansk, norsk, svensk og islandsk bibliotek, hvorfor han havde anmodet bisperne i Danmark, Norge og Island om det samme; med hensyn til det Winstrup-Resenske stipendium skulde han tænke på hans søn Christian Broderus. Kiøbenhafn. [1685, sept.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 84 f.

1686, 3 maj. Peder Resens brev til (J. B.) om at skaffe ham visse manuskripter af Anna Gjøes samling. Kiøbenh. [1686, maj.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 85 f. og hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 237.

¹⁾ Morten Christensen Herløv.

²⁾ Den øverste kapelan ved domkirken var på den tid Melchior Jørgensen Sommerfeld.

—, 8 juni. Hvedholm. [1686, juni.] Molbech, Bircherods Dagbøger s. 237 f.

—, 11 okt. Poul Winding skriver til assessor (J. B.) i anledning af skiftet efter den afdøde professor Jens Jensen Bircherod. Kiøbenhavn. [1686, okt.]

1692, 24 sept. Niels Nielsen Aarø takker „hendes velædelhed¹⁾“ for den tid, han var i hendes og husbonds og i hendes faders hus, og for hendes skrivelse og ånderige ligprædiken over hendes salige husbond, og trøster hende. Fausing præstegård. [1700, apr.]

(Fortsættes.)

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

3.

Det ældste kjendte Medlem af Slægten *Beichmann* er Oberstlieutenant Ulrik Fredrik Beichmann, der var født i Holsten c. 1701. Ifølge Familietraditionen skal han have været en *uægte* *Søn* af Oberst *Ulrik Fredrik Brüggmann* til Elved, hvilket ogsaa bestyrkes ved, at de i denne Familie forekommende Fornavne hyppig forefindes i Familien Beichmann. Moderen skulde være en Frk. Beichmann, men dette er dog neppe paalideligt. I alle Fald maa hun enten have været en Hel- eller Halvsøster af den i dette Tidsskrift, 3. Række II. 287 nævnte Nicolai Lorents Preus, da Beichmann 2. Juni 1730 erholdt kgl. Bevilling til at ægte dennes Datter Sophia Elisabeth, uanseet at de vare hinanden *beslægtede i 2^{det} Led*. Sophia Elisabeth Preus's Moder var Anna Jensdatter Rasch, en Datter af Borgemester i Christianssand Jens Rasch, og paa denne Side kan der saaledes neppe have været Forbindelse med Beichmann. For enhver Oplysning om Oberstlieutenant Ulrik Fredrik Beichmanns Forældre vilde jeg være forbunden.

E. A. Thomle.

¹⁾ Hendes velædelhed er vistnok Sille Riisbrich, biskop Jens Bircherods moder.

Svar.

I.

(3 R. III. S. 79 f., Spørgsmaal 2.)

Fenrik *Henrik August „von Ehlert“* og Hustru Louise von Ely havde følgende Børn til Daaben i Stavanger Domkirke: 1) Dorothea Sophie, døbt 3 Søndag efter Trinit. (d. 29 Juni) 1732, 2) Anna Cathrine, døbt 10 August 1733, og 3) Ernst David August Leonhard, døbt 25 Marts 1735. (Denne fik 26 Marts 1760 Afsked fra Prinds Frederiks Reg. med Premiltns Charakter). Han maa være den Premierlieut. i 2 Vesterl. nat. Inf. Reg. Henrik August „von Eldern“, („Søn af Dorothea Sophia v. d. Lühe“), der 26 Mai 1747 fik Bevilling til at egne sit Sødskendebarn Alhed Maria Claudia v. d. Lühe, Datter af Generalmajor Jac. Fr. v. d. Lühe og Anna Cathr. v. Staffeld (jfr. dette Tidsskrift, 1 R. III, 366 og 3 R. II, 29). H. A. von Ehlerns 1ste Hustru var Datter af Generalmajor Ernst David von Ely (der døde i Stavanger 1750, 80 A. gl., og hvis Lig var „bestilt at begraves den 16 Juli, men blev opsat, saa at han i Urtegaarden er begravet Tirsdagen den 28 Juli uden Klokkers Lydende Kl. 12“) og Christiane Juliane Judenhertzog (begr. i Stavanger 15 Mai 1739.) Jfr. I. H. S. (Campbell, Stamtavler over Familien Campbell i Norge, Bergen 1877, S. 24, hvor det ogsaa heder, at Premierlieut. H. A. von Ehlern havde en Søn Bendiderich v. E., der tog sin Afsked fra Militæretaten og 1777 var ved Politivæsenet i Kjøbenhavn, og en Datter Fredricha Louise von E., begge vistnok af 2^{det} Egteskab.

E. A. Thomle.

II.

(2 R. VI. S. 298 Spørgsmaal 7.)

a.

At *Lars Semb* var født i Thy i Jylland, fremgaar af følgende Indskrift paa hans Kiste:

„At graae Haar ere en deilig Krone, naar de findes paa Retfærdigheds Vei, Derom vidnede den ædle Olding *Lars Semb*, Agent og Ridder af Dannebrog, Han var født paa Tyholm i Jylland 1755, den 16 October, Forenet i Ægteskab 1785, den

16 October med Christine Heiberg, Der skjenkede ham sex Børn, Hvoraf Fire, tilligemed den elskede Moder Ere gangne foran til Livets Lande. I over tredive Aar Var han Forvalter ved Mosse Jernverk og siden 1805 Tillige Administrator ved det Ankerske Fidei-Commis. Blid og rolig, som hans jordiske Vandring Var hans Overgang til en bedre Verden Den 15^{de} April 1822. Ærlig i Hjerte, Tro i Gjerning, Utrættelig i Virken, Sanddru i Tilsagn, Beskeden i Adfærd, Hjertelig i Vandel, vant han Hjertets Fred, Foresattes Tillid. Medborgeres Høiagt. Han var En øm Ægtefælle, En kjærlig Fader, En Trofast Ven, Derfor savnes han med oprigtige Taarer, Derfor velsigne Hans dybtsørgende Sønner Den Hedengangnes Minde. Salige ere de, som døe udi Herren! De skulle hvile fra deres Arbeide, men deres Gjæringer følge med dem.“

Denne Indskrift findes indrykket i Den norske Rigstidende for 3 Mai 1822 (No 35) og stemmer med en Bekjendtgjørelse af Dødsfaldet, der ligeledes findes i Rigstidenden for 19, 32 og 26 April s. A. (No 31, No 32 Tillægget og No 33 Tillægget) og er undertegnet (Mosse Jernverk den 15^{de} og Christiania den 17^{de} April 1822.) af Sønnerne Anders og Christian Semb.

E. A. Thomle.

b.

I Tilknytning til foranstaaende kan af Kirkebogen for Hvidbjerg Sogn. Refs Herred i Thy, uddrages følgende Oplysninger om den norske Familie Sembs Afstamning:

Anders Christensen, f. 1727 † i Semb $\frac{1}{6}$ 1773 (46 Aar 3 Uger gl.) „boer i Semb“, blev $\frac{4}{12}$ 1754 gift med *Margrethe Nielsdatter*, døbt 17. p. Trin. 1730 † i Semb $\frac{1}{2}$ 1787, (56 Aar 3 Md. 1 Uge gl.), Datter af Niels Andersen i Barslev, f. c. 1700 † $\frac{30}{9}$ 1764 (64 Aar 3 Md. gl.) og Karen Larsdatter. De havde følgende Børn: 1) *Lars*, f. $\frac{17}{10}$ 1755. 2) *Christen*, f. $\frac{31}{3}$ 1757 (Chr. Andersen af Semb blev $\frac{4}{5}$ 1781 g. m. Kirsten Nielsdatter af Hvidbjerggaard). 3) *Niels*, f. $\frac{22}{5}$ 1759. 4) *Peder*, f. $\frac{12}{5}$ 1761. 5) *Anders* f. $\frac{5}{1}$ 1763. 6) *Zidse* f. $\frac{12}{12}$ 1764. 7) *Jens*, f. $\frac{1}{1}$ 1767. 8) *Anne*, f. $\frac{18}{5}$ 1769. 9) *Karen*, f. $\frac{8}{12}$ 1772. Ingen af disse Børn synes at være død som smaa. De fleste ere vistnok gifte i Hvidbjerg Sogn, men da der ofte findes flere Personer

af samme Navn, og deres Hjemstavn i Reglen ikke er anført, kan jeg intet bestemt sige derom.

Chr. Villads Christensen.

III.

(3. Række I, S. 291 f., Spørgsmaal 9.)

a.

Generalmajor *Niels Wests* 1^{ste} Hustru hed Michelle Ottilie Klein (Understøttelses-Anstaltens Ansøgningsprotokol 1805, Rigsark.)

F. C. Sommer.

b.

Joachim Knudsen Røberg (Universitetsmatr.) eller Rodberg (Kommunitetsmatr.) blev født 25 Aug. 1676 i Bergen, Student 1697 fra Bergens Skole, Cand. theol. 18 Aug. 1702, levede en Del Aar som Informator i Kjøbenhavn og døde 1724 som Klokker i Vossevangen i Bergens Stift (P. Rhode, Haderslev Amt, S. 457). Hans Søn Axel Rødberg, født 1724, blev Sognepræst til Ferslev og Vellerup og døde 14 Mai 1804. Knud Knudsen Rødberg, der 18 Oktbr. 1729 fik Borgerskab paa „Høkeri“ i Bergen, er vel Broder til først nævnte. Sofus Elvius.

Gaver.

Samfundet har modtaget fra

Det kgl. Norske Videnskabers Selskab i Throndhjem, dets:
Skrifter for 1892.

Hans Exc. Gehejmekonferensraad *Schlegel*:

Studenterne fra Kjøbenhavns Universitet og Sorø Akademi
1833. Til Mindefesten i 1893 samlede af Genealogisk Institut.

Hr. Pastor *D. Trap*, hans:

Biskop Carl Peter Parelius Essendrops Livsløb. Særtryk.
Chr. 1893, — og

Pontoppidans nærmeste formænd paa Bergens bispestol.
Separataftryk af H. B. Klæboes kristelige Folkekalender for
1894. Chr. 1893.

Hr. Provst *J. Vahl*, hans:

Slægtebog over Afkommet af Christiern Nielsen. 11. Hefte.
Kbhvn. 1893.

Hr. *Holger Hornemann*, hans:

Efterkommere paa Sværdsiden efter Hans Hornemann, Kjøbmand og Raadmand i Næstved, samt Meddelelser om andre Hornemanske Slægter. Kbhvn. 1894.

D'hr. Forretningsleder *S. Elvius* og Kasserer *V. A. Guldbrandsen*, deres:

Nyholm. En Legatstamtavle. Kbhvn. 1893.

Hr. Stud. jur. *Hartvig Nissen*, hans:

Stamtræ, indeholdende Nils Hansen Nissens Efterkommere med tilhørende Oplysninger. Chr. 1893, folio.

Hr. Pastor *Erh. Qvistgaard*, hans:

Stamtavle over Slægten Qvistgaard med Biografier og Billeder. Kbhvn. 1894.

Hr. Kammerherre, Amtmand *C. St. A. Bille*:

Stamtavle over Bille-Ætten. Kbhvn. 1893, Patent.

Hr. Prof., Dr. juris *William Scharling*, hans:

Slægterne Scharling—Lund. Professor, Dr. theol. Carl Emil Scharlings og Hustru Anna Petrea Abild Lunds Slægtstavler. Kbhvn. 1894.

Hr. Proprietær *F. Hjorth*, Baagegaard, hans:

Beretning om Slægten Thura gennem 300 Aar. Med 9 Portræter og 1 farvetrykt Vaaben. Odense 1894.

Hr. Politimester *Fr. T. Salivath*, hans:

Stamtavle over Familien von Schlanbusch med indgiftede Slægter. Bergen 1892.

Det Dahlerupske Familielegat (ved Hr. Kammerjunker, Premierløjtnant *V. Dahlerup*), dets:

Stamtavle over Familien Dahlerup og dens Sidelinier. 3. forøgede Udgave. Kbhvn. 1894.

Hr. Cand. juris *E. F. S. Lund*, hans:

Danske Portræter. Et Prøvehefte. Kbhvn. 1894. Med 4 Fotogravurer.

Samfundet er traadt i Bytteforbindelse med „Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Section für Genealogie, Heraldik und Sphragistik“, og har modtaget dets:

Jahrbuch, 1893. Mitau. s. A.

Nogle Oplysninger om de ældste Slægtled af Familien Garmann i Norge.

Meddelt af Archivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

Som det vistnok vil være en stor Del af dette Tidsskrifts Læsere bekendt, udgav Fru Juliane Hopstock i Bergen i Aaret 1876 en Stamtavle over Slægterne *Garmann*, *Schanche*, *Krohn* og *Hopstock*. Da imidlertid de Oplysninger, som her findes meddelte om de ældre Generationer af Slægten *Garmann*, der i det 17de og 18de Aarhundrede talte flere Medlemmer, der indtog en ganske anselig Stilling inden Borger- og Embedsstanden i Norge, hverken ere ganske paalidelige eller særdeles fuldstændige og da derhos de Oplysninger vedkommende denne Slægts ældre Genealogi, der mere tilfældig findes meddelt andetsteds, neppe ere synderlig mere tilfredsstillende, har jeg troet, at det kunde have sin Interesse at forsøge paa, at bringe lidt større Klarhed over de herhen hørende Spørgsmaal, hvorfor jeg nedenfor skal give en Oversigt over Familiens ældste Slægtled her i Landet.

Det første Medlem af Familien **Garmann**, som for Tiden kjendes, er den **Johan Garmann**, der var Factor eller Providiteur ved Sølvværket paa Kongsberg. Han var fra Haderslev, hvor han uden Tvivl ogsaa var født og hvor han var Borger og Raadmand, da han paa Grund af de Keiserliges Indfald i Danmark under Wallenstein i Aaret 1627 maatte forlade dette Land. Med sin Familie drog han da til Malmø, hvor han under sit Ophold den 10 Januar 1628 erholdt en kgl. Tilladelse til med Hustru, Børn og „Svoger“ samt Skib og Gods at reise til Christiania eller andetsteds i Norge, hvor han ønskede at ned-sætte sig. Kort efter har han da formodentlig ogsaa begivet sig paa Reisen til Norge, hvor han tog Borgerskab som Handelsmand i Christiania og bosatte sig paa Bragernæs, der vistnok allerede paa denne Tid nærmest betragtedes som en Filial af Christiania. Sandsynligvis har Familien Garmann fra sit Hjemsted været vel kjendt med de samtidig til Norge indflyttede

sønderjydske Slægter Toller, Stockfleth og Mechlenburg, med hvilke Familier den Garmannske vel endog ikke usandsynlig kan have staaet i Slægtskabsforhold. I ethvert Fald traadte Slægten Garmann meget snart i Forbindelse med hine Slægter, hvilket ogsaa var naturligt nok, og denne Forbindelse har uden Tvivl ogsaa i høi Grad lettet Familien i at slaa sig op i det fremmede Land. Johan Garmann traadte ogsaa straks ind i Kredsen af de Handelsmænd, der havde den indbringende Handelsleverance til det Offentlige og han blev vistnok ikke mange Aar efter sin Ankomst til Norge ansat som Factor eller Providiteur ved Kongsbergs Sølvværk. I denne Egenskab synes det at have paaligget ham at forsyne Værket og Arbejderne med Materialier og Proviant af alle Slags og det maa formodentlig have været en ganske indbringende Stilling, da Posten gennem en lang Aarrække og gennem flere Generationer nedarvedes i Familien. Allerede i Aaret 1630, fortæller saaledes Brünnich, at Garmann havde paataget sig Sølvværkets Provisiantering og Leverancen af Materialier til samme, men da han ikke opfyldte Contracten, maatte Værket selv efter Klage fra Berghauptmanden Dr. Joh. Frid. Nortmann af 10 Oct. s. A. paa anden Maade skaffe sig disse, hvorved det paadrog sig en stor Gjæld. Ved siden heraf havde han ogsaa mange andre Leverancer til det Offentlige. Saaledes leverede han allerede i 1630 Krudt og Bly til Akershus, i 1638 ligeledes Krudt, i 1639 og 1640 Deler og Brændevad, i 1645 Master og Bjelker, i 1649 Proviant til de kgl. Skibe og i 1649 kvitterer Enken for en lignende Leverance til et kgl. Fartøi. Ifølge Brünnich, Kongsberg Sølvværk S. 96, skal Garmann allerede være afgaaet ved Døden før 18 October 1642, men dette kan, som det ogsaa af det ovenanførte tilstrækkelig fremgaar, ikke forholde sig rigtigt. Ifølge Akershus Lensregnskaber havde nemlig Johan Garmann baade 1645 og 1649 Leverancer til det Offentlige og han maa derfor selvfølgelig endnu paa denne Tid have været i Live, hvilket ogsaa ganske sikkert fremgaar deraf, at hans egenhændig skrevne Kvitteringer af 6 Oct. 1648 og 24 Juli 1649 endnu findes vedlagt Regnskaberne fra 1649—1650. Her kalder han sig selv Johan Garmann „den

ældre, Borger udi Christiania og woonhaftig paa Bragernæs“, saaledes at det ikke kan være Tale om nogen Forveksling med Sønnen af samme Navn. Derimod kvitterer i det følgende Aar 1651 Enken Boel sl. Johan Garmanns for en Leverance, saaledes at Manden altsaa maa være afgaaet ved Døden i denne Mellemtid. Det kan derfor vistnok heller ikke være nogen Tvivl om, at Johan Garmann maa være identisk med den „Johanne Garmand“, der blev begravet paa Bragenæs 2 Juli 1651. Thi uagtet Kirkebogen tydelig har „Johanne“ og ikke „Johan“, er det vel sandsynligt at e'en kun er fremkommet ved at den foranstaaende n er givet en lille Krøl for meget. Nogen Johanne Garmann kjendes heller ikke. Det maa derfor vistnok antages, at Brünnichs Anførsel alene beror paa en Misforstaaelse, sandsynligvis bevirket derved, at Konen kan have optraadt paa Mandens Vegne. Thi det er sikkert, at Garmann ikke kan være død saa tidlig som af ham anført. Johan Garmann var allerede gift mange Aar, før han bosatte sig i Norge, antagelig omkring 1608. Hans Hustru *Boel „Reiminchs“* overlevede Manden og døde paa Bragernæs 12 Februar 1657 Kl. 12. (begr. 22 s. M.). Hun har muligvis været en Datter af den Herman „Reiming“, der 5 Marts 1585 fik Privilegium som Apotheker i Kolding, og hans Hustru Margrethe Skomagere, der efter Mandens Død 14 Sept. 1599 fik Bevilling til at lade Apotheket bestyre ved en Provisor Gert Grave, som senere egtede hendes Datter „*Anneken Reiming*“¹⁾. Med denne sin Hustru havde han, saavidt jeg kjender, følgende 7 Børn:

- a. 1. *Johan Garmann*, født c. 1608, † i Christiania 1673 (begravet i Akers Kirke 2 April s. A.)²⁾. Allerede 1638 var han Slotsskriver paa Akershus Slot, udnævntes 9 Mai 1640 til Tolder og Sisemester i Christiania og blev i 1641 af den daværende Statholder i Norge Christopher Urne til Aasmark beskikket til tillige at være Stiftsskriver i Akershus Stift, hvilken Bestalling 8 Juli s. A. blev confirmeret af Kongen.

¹⁾ Jfr. V. Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevæsen, I. S. 220 og 438 f.

²⁾ Han døde før 21 Marts 1673, da Enken under denne Datum fik Tilladelse til at lade Liget staa til 2 April.

Den 2 Januar 1647 bevilgede Hannibal Sehested ham Kongetienden af Totens Præstegjeld med tilliggende Annekser og herpaa erholdt han 27 Febr. s. A. kgl. Confirmation. Den 1 Mai 1647 blev han ansat som Over- eller General-Bogholder ved det da oprettede Commissariat i Norge og blev s. A. af Hannibal Sehested for hans „langvarige tro og flittige Tjeneste“ „i Synderlighed nu i forleden Feide-Tid“ bevilget Topmaalet af alle Kirkens Tiender i Akershus Stift, hvilken Bevilling 1 Aug. s. A. blev kgl. confirmeret. Den 1 Januar 1649 fik han Bestalling som Contributionsforvalter ved Commissariatet fra Philippi Jacobi Dag (∴ 1 Mai) s. A. at regne med en aarlig Gage af 800 Rdl. Under 9 Januar 1652 blev det imidlertid bestemt, at Commissariatet skulde ophæves og dets Betjente afskediges, men Garmann sees dog at have fortsat i sin Bestilling indtil Philippi Jacobi Dag 1653, til hvilken Tid han beregner sig Gage og da først Regnskaberne ere afsluttede. Den 22 Sept. 1652 havde han imidlertid faaet Fossesholm Gaard paa Eker med underliggende Sagbrug i Forpagtning; men han vedblev ogsaa senere i alle Fald tildels i Udførelsen af de Forretninger, der havde paaligget ham som Contributionsforvalter, idet det nemlig først ved en Række Kongebreve overdroges ham at modtage og nedsende Tolden og de øvrige Contributioner fra Norge og senere under 2 April 1663 erholdt formelig Bestalling herpaa med en aarlig Gage af 1200 Rdl. — Da Landcommissariatet i 1661 blev oprettet, blev Garmann sammen med Nicolaus Povelssøn ansat som Landcommissarius, paa hvilket Embede han erholdt Bestalling, dateret 1 Januar s. A., fra hvilken Tid han ogsaa beregner sig Gage, men i Virkelighed maa Bestillingen dog være udfærdiget noget senere. I Gage erholdt han 1000 Rdl. aarlig, hvorhos han under 4 Februar s. A. erholdt kgl. Confirmation paa ved Siden heraf at være Stiftsskriver i Akershus Stift. Som Landcommissarius opholdt Garmann sig mange Aar i Kjøbenhavn, medens Forretningerne i Norge varetoges af Bogholderen i Commissariatet Nicolaus Orloff. I Virkeligheden afsluttedes Commissariatets Virksomhed allerede i 1665, idet dets Forretninger væsentlig gik over til Cammerererne og Stiftamt-

skriverne, men det vedblev dog at bestaa i Navnet endnu mange Aar. Den 15 August 1664 erholdt Garmann ved Mageskifte med Kronen Gaarden Hovind i Aker, hvor han vistnok har boet, naar han opholdt sig i Norge. Gift 1) med *Maren Dop*, † paa Bragernæs 1654 (begr. 29 October s. A.), Datter af Organist og Kannik ved Roskilde Domkirke Willum D. og Boel Andersdatter (der senere egtede Biskop Ole Boesen i Christiania¹⁾). — 2) i Kjøbenhavn 1661 (viet i Huset uden Trolovelse og Lysning ifølge kgl. Bevilling af 23 Januar s. A.) med *Margrethe Jespersdatter*, Enke efter Handelsmand i Kjøbenhavn Henrik Rosenmeyer d. Yngre, begravet i St Nicolai Kirke i Kjøbenhavn 25 Sept. 1658, Søn af Henrik Hansen Rosenmeyer d. Ældre og Margrethe Efter Johan Garmanns Død egtede Enken 3die Gang i Slotsmenigheden i Christiania 28 October 1674 Etatsraad og Justitiarius i Overhofretten Christian Madsen Lund. Med sin 1ste Hustru havde Garmann mindst 3 Børn (1 Søn og 2 Døtre) og i 2det Egteskab 3 Sønner og 1 Datter.

a. 2. *Christiane Sophie* Garmann, begravet paa Kongsberg 10 August 1696. Gift i Christiania 29 December 1663 med Oberbergmester paa Kongsberg *Johannes Barth*, født paa Kongsberg 22 Februar 1633, † der 3 Juni 1674, Søn af Oberbergmester Daniel B. og Mette Schneberg. Han egtede 1) i Christiania 4 October 1657 Sophie Bøyesen, † 1662, Datter af Skovinspecteur Fredrik B. til Foss og Annichen Garmann (en Søster af Landcommissarius Johan G.). 6 Børn (jfr. M. Sundt, Familien Barth, S. 30 ff.)

b. 2. *Willum Garmann*, der levede 19 April 1673, da han og Søsteren Christiane Sophie G. gik fra Arv og Gjæld efter Faderen, hvilket thinglæstes paa Christiania Bything 19 Febr. 1674. Han er formentlig død kort efter i yngre Alder eller i alle Fald ugift, da han ei nævnes paa Skiftet efter Broderen Oberst Johan Henrik Garmann.

¹⁾ Det maa vel være denne Forbindelse mellem Familierne Dop og Garmann, der har givet Anledning til, at Ligrædikenen over Elisabeth Schæffer tillægger Boel Andersdatter endnu en Mand, Mag. Gaarmand, Conrector i Christiania, der iøvrigt er aldeles ukjendt. Jfr. Dansk biog. Lex. II. 547.

- c. 2. Et „*Barn*“, døbt paa Brager næs 8 October 1654; formodentlig den „*Datter*“, der blev begravet i Christiania 10 Novbr. 1659.
- d. 2. *Margrethe Maria Garmann*, født i Christiania 27 Juni 1663 (døbt 2 Juli s. A.), † i Throndhjem 8 Januar 1690 (begr. 29 Januar s. A.) Gift i Akers Slotsmenighed 23 Januar 1683 (viet i Huset efter Bevilling) med Generallieutenant og Vice-Statholder i Norge *Johan Vibe*, født i Frankrig, † paa Hlade ved Throndhjem 28 Februar 1710, Søn af Peder Vibe til Gjerdrup. Johan Vibe var 1^{ste} Gang gift med en hollandsk Dame *Johanne Marie Sandrart*, (jfr. Genealogisk og biografisk Archiv, S. 86 ff.). 8 Børn.
- e. 2. *Johan Henrik Garmann*, født formodentlig i Kjøbenhavn c. 1664, † paa Hovind i Aker 10 August 1748 (begr. 20 Aug. s. A. om Morgen en ifølge kgl. Bevilling.) Han blev 1688 Lieutenant ved Major Lemforts Comp. i Palle Krags gevrb. Inf.-Reg., 1690 Captlieut. ved Livcomp., 28 November 1693 Capt. i samme, da Hausmanns Reg., 7 Juli 1705 Major og Chef for Folloske Compagni af Akershusiske nat. Inf.-Reg., 18 Mai 1709 Oberstlieut. og Chef for Ullensakerske Comp. sammesteds og 13. Febr. 1712 Oberst og Chef for Vesterlenske nat. Inf. Reg. Han blev ved Skjøde af 30 Januar 1701, thinglæst 29 Juni 1702, fra de øvrige Arvinger i Boet efter Moderen Eier af Hovind. Skifte efter Oberst Garmann holdtes fra 10 August 1748 til 20 August 1751. Boets Formue udgjorde 22959 Rdl. og Gjælden 10241 Rdl., saaledes at der blev igjen til Arvingerne 12718 Rdl. Ved Testamente af 3 Juni 1719, kgl. confirmeret 22 Januar 1720, mellem Oberst Garmann og Hustru var det bestemt, at der af Boet ved Garmanns Død skulde udbetales hans Arvinger 3000 Rdl. kontant, medens Boet iøvrigt skulde tilfalde Konens Arvinger. Ved Skiftet efter Konens 1^{ste} Mand General Tritzscher 25 Juli 1720 udgjorde Boets Formue 52405 Rdl. og Gjælden 11741 Rdl. Denne betydelige Formue var i det væsentlige tilført Boet med Konen, medens Tritzscher selv ikke havde indbragt synderligt. Gift c. 1719 med

Anna Catharina Toller, født 1666; † i Christiania 1720 (Liget blev 29 Mai s. A. nedsat i Kirkekjældereren og senere til Akers Kirke henført), Datter af Assistentsraad og Assessor i Overhofretten Nils T. og Kirsten Andersdatter Tonsberg. Hun var, da hun egtede Oberst Garmann Enke, gift 1) i Tønsberg 6 Mai 1681 med General Hans Ernst von Tritzschler til Thom, født paa Lauterbach 3 October 1647, † i Christiania 23 Juni 1718, Søn af Georg Abraham T. og Anna Maria von Kamerstadt. Ingen Børn.¹⁾

f. 2. *Peter Garmann*, født formodentlig i Kjøbenhavn c. 1665. Han blev 1690 Fenrik ved 6^{te} Comp. af nordenfjeldske gevorb. Inf.-Reg., 26 Marts 1698 Lieutenant ved Grenadercompagniet, 11 Marts 1710 Capitaine ved Throndhjems Fricompagni, hvorfra han 7 October 1719 fik Afsked som Major. Døde før 1748. Gift med Else Lucia, med hvem han kun havde en Datter²⁾.

a. 3. *Margrethe Garmann*, † paa Møen 28 Februar 1742. Gift i Christiania 30 Juli 1732 med senere Biskop i Christianssand *Rasmus Paludan*, født i Christiania 26 Februar 1702, † i Christianssand 8 Januar 1759, Søn af Skræddermester Fredrik P. og Anna Jacobsdatter Schjøt. Efter Margrethe Garmanns Død egtede Biskop Paludan 2) 24 Marts 1743 Johanne Fischer, Enke efter Stiftsprovst i Christiania Nils Barfod, og 3) 10 October 1755 Anne Margrethe Pohlmann, Enke efter Major Prip (jfr. A. Faye, Christianssands Bispe- og Stiftshistorie,

¹⁾ Maaske den Johan Christian Garmann, der var født paa Fredrikshald c. 1699, var en uægte Søn af Oberst Garmann. Han blev 3 Juni 1720 Premierlieut. i Nedenæske Comp. af 1^{ste} Vesterl. nat. Inf. Reg. Havde i 8 Aar været Lærling ved det norske Artilleri og i 2 Aar Adjutant sammesteds. Han var i 1734 gift og havde da 3 Børn. Det var vel hans Søn den Sergeant Johan Christian G., der døde 22 October 1789 ved et Ulykkestilfælde, idet han styrtede i Rygene Fos ved Stene Bro, idet han skulde løse en Vase med Tømmer, der havde sat sig fast. Han efterlod sig Enke Martha Knudsdatter og 6 Børn, af hvilke det ældste var 10 Aar. Manden havde i 19 Aar været Underofficer ved Nedenæs Compagni.

²⁾ Han havde i 1691 begaaet Leiermaal med Anne Petersdatter i Throndhjem.

S. 361 ff.) I Egteskab med Paludan havde Margrethe Garmann 7 Børn.

g. 2. *Johan Garmann*, der muligens er det „Drenge Barn“, der blev hjemmedøbt 11 Decbr. 1667 og hvis Daab blev confirmeret i Akers Slotskirke 19 Januar 1668, † paa Strømsø 1741 (begr. 28 Januar s. A.). Han var Cancellisecretær og blev 14 April 1703 Skibsmaalings-directeur sønden- og nordenfjelds i Norge samt 25 Juni s. A. virkelig Cancelliraad. Gift med *Cathrine Margrethe Foss*, født 11 Mai 1676, D. af Dr. Jens F. og Anna Margrethe Svane. Cancelliraad Garmann opgiver selv i 1711, at han ingen Børn har, men det maa vistnok antages, at efternævnte var hans (uægte?) Datter.

a. 3. *Maria Anne Garmann*, † ugift paa Strømsø 1743 (begr. 24 August s. A.). I alle Fald var hun en Broderdatter af Oberst Johan Henrik G. Hun bestemte ved Testamente af 8 Juli 1743, confirmeret 13 Sept. s. A., 100 Rdl. til Strømsø Byes Fattige.

b. 1. *Willum Garmann*, der vistnok har været et af de ældste Børn. Han forekommer fra 1637 som Foged i Akers Fogderi (og Slotsskriver paa Akershus?), i hvilken Egenskab han ifølge Instruction af 29 Juli 1632 var udlagt til Fogedgaard Gaarden Smestad i Akers Præstegjeld. I 1641 blev han Foged i Buskeruds og Hallingdals Fogderi og efterfulgte her Hans Eggertsen (Stockfleth). I dette Embede døde han paa Bragernæs 1644 (begr. 9 October s. A.). Nogle Aar før sin Død havde han den Ulykke at ihjelslaa en Borger i Christiania, ved Navn Peder Ratke, hvilket skeede af Nødværge, hvorfor han ogsaa blev frikjendt mod at give Afdødes Arvinger efter Loven fuld Mandsbod og den efterladte Enke Margrethe Lauritsdatter Sengerov. Da imidlertid Enken satte dette saa høit, at Garmann umulig kunde tilfredsstille hende, fik Jens Bjelke til Østraad Befaling til at bestemme Bodens Størrelse. Willum Garmann var gift med *Lene Jørgensdatter*, med hvem han dog ikke synes at have haft Børn. Hun egtede senere (efter 1648)

Hr. Jacob Jacobsen, Sognepræst til Aaby og Aastrup paa Fyen (der ikke nævnes hos Wiberg, Bidrag til en alm. Dansk Præstehist. I. S. 16), med hvem hun var gift, da hun 26 Juni 1655 tilskjødede sin Svoger Michel Lauritsen og Hustru Elsebeth Jørgensdatter en Tomt paa Bragernæs.

- c. 1. *Herman Garmann*, opkaldt efter Morfaderen, født i Haderslev 12 August 1612, † i Bergen 3 April 1674 (begravet „med stor Proces“ i Domkirken i hans egen grundmurede Grav bag Kirken). Han blev efter privat Undervisning i Hjemmet 15 A. gl. sat i Skole i Hamburg og kom efter endt Skolegang først i Tjeneste hos en Kjøbmand i Lübek Cort Echel og senere hos Tolderen ved Øresunds Toldsted Wilhelm Mortensen i Helsingør. I Aaret 1630 blev han Underskriver i Skriverstuen paa Akershus hos Statholderen i Norge Christopher Urne til Aasmark, beskikkedes 29 August 1636 til Toldskriver og i Aaret 1647 til Tolder i Bergen, hvor han eiede Hus i Domkirkens Sogn, der afbrændte ved Byens Brand i 1640. I Aaret 1650 blev han med Bibehold af Toldembedet tillige Toldforvalter nordenfjelds og 3 Juli 1662 Generaltoldforvalter sammesteds. Den 17 December 1648 tog han Borgerskab i Bergen og blev formodentlig samtidig Raadmand dersteds, hvilket Embede han ogsaa indehavde, indtil han 6 Juni 1665 med Bibehold af Generaltoldforvalterembedet blev udnævnt til Præsident og Commercedirecteur i Bergen. Som Generaltoldforvalter afgik han 1669, da Hans Christophersen Hiorth udnævntes til dette Embede 22 Juli s. A. Gift 1) 1636 med *Margrethe Buck*, født i Bergen 16 September 1618, † ved Forlis paa Lister paa Reise fra Bergen til Kjøbenhavn 24 Sept. 1669, Datter af Sognepræst til Voss Mag. Anders Andersen B. og Christense Madsdatter. 2) i Bergen 29 August 1671 med *Catharina Munthe*, født paa Borreby Præstegaard i Skaane c. 1628, † ved Christiania 1674 (begr. i Akers Kirke 25 Februar s. A.), Datter af Biskop over Bergens Stift Mag. Ludvig Hansen M. og Ingeborg Sørensdatter Friis. Hun var, da hun blev gift med Præsident Garmann, Enke, idet hun 1) 1649 i Bergen

egtede daværende residerende Capellan til Korskirken samstedts Otto Stoud, født i Bergen 17 Mai 1620, † der 1657 som Sognepræst til Nykirken, Søn af Borgermester i Bergen Rasmus Lauritsen S. og Anna Sørensdatter, og 2) i Juni 1663 i Bergen Borgermester der Søren Jensen (Hoffmann), født i Viborg i Jylland 17 Juni 1595, † i Bergen 8 Marts 1665, Søn af Provst og Sognepræst til Domkirken i Viborg Mag. Jens Pedersen Løvenbalk og 1ste Hustru Anna Tøgersdatter. — I sit første Egteskab havde Herman Garmann 7 Børn, 6 Sønner og 1 Datter, medens hans 2det Egteskab var barnløst. Derimod havde denne Hustru af sine tidligere Egteskab flere Børn. Garmanns Børn, der kjendes, vare:

a. 2. *Johan G.*, født i Bergen c. 1637, † paa Holden Gaard i Hevne c. 1673. Han blev Student, dimitteret fra Bergens Skole, 1657, (immatriculeret ved Kjøbenhavns Universitet 14 Mai s. A.). Den 21 Sept. 1660 blev han adjungeret den gamle Anders Jensen Helkand som Tolder i Throndhjem og tiltraadte efter dennes Død 17 Decbr. 1662 Embedet som virkelig Tolder i Throndhjem. I Juli Maaned 1669 blev han imidlertid suspenderet fra Embedet og 30 Juli s. A. Morten Eriksen i hans Sted udnævnt til Tolder i Throndhjem. Af hvilken Grund han blev afsat, vides ikke, men i 1670 sees han at have vægret sig for at svare til 1677 $\frac{1}{4}$ Rdl. in specie 3 R , som hans Fuldmægtig Povel Pedersen i hans Absens havde oppebaaret for Sept. og October Maaned 1669, fordi Fuldmægtigen havde oppebaaret disse Penge under hans Fravær i Kjøbenhavn og han ingen Ordre havde givet ham til at udbetale Pengene uden til dem, til hvem de retteligen vare assignerede. Dersom det ellers skulde kunne bevises, at han skulde have beordret Udbetalingen, tilbød han sig at restituere Summen, uanseet at hans Ordre „ikke kunde være af nogen Værdi“, efterdi han fra Bestillingen uskyldigen var bleven kasseret. Som Følge heraf blev saavel han som hans Fader Herman Garmann indstævnet for Skatkammeret, hvor han under 28 August 1670 blev dømt til at svare til Fuldmægtigens Regnskab fra den Tid, han i August 1669 selv reiste derfra til Dan-

mark og indtil 2 October s. A., da Morten Eriksen bekom sin Toldbog 3: tiltraadte sit Embede. Senere trak han sig tilbage til Holden, hvor han synes at have levet til sin Død. Denne Eiendom tilligemed det dertil hørende Gods tilhørte oprindeligt Norges Kantsler Jens Bjelke, af hvem det 17 Novbr. 1651 var bleven pantsat for 2700 Rdl. til Johan Garmanns Svigerfader Tolder Christopher Nilsen Tønder og blev, da Bjelkes Arvinger ikke formaaede at indløse Godset, af disse ved Skjøde af 10 November 1665 for 1400 Rdl. afhændet til Tønders Svigersøn Johan Garmann, der paatog sig at udløse Tønders andre Arvinger. Gift c. 1660¹⁾ med *Margrethe Tønder*, der døde paa Holden c. 1684, Datter af Tolder paa Nordmøre Christopher Nilsen T. og Karen Olufsdatter Skrifer. Efter Mandens Død egtede Enken 2den Gang 1681 i Hevne Hans Nobel²⁾, født i Christianopol i Skaane 1657, † paa Sandholt i Fyen 1732, Søn af Kjøbmand Hans Mortensen N. og Sophia Eggers. Hans Nobel blev 1677 Student fra Christiansstads Skole og immatriculeredes ved Kjøbenhavns Universitet 30 October s. A. Den 11 November 1702 blev han Bergraad nordenfjelds efter Peter Dreyer, der afstod ham Bestillingen, blev 5 Mai 1703 tillagt samme Gage, som denne havde havt og udnævntes 23 December 1704 til Amtmand i Romsdals Amt efter Hans Lillienskiold med en aarlig Gage af 400 Rdl. Senere blev han Kammerraad og 3 November 1713 Medlem af det øverste Regjeringscollegium i Norge, Slotsloven, fra hvilken Stilling han 27 October 1719 blev entlediget. Den 30 November 1717 blev han Justitsraad og 30 Januar 1722 Etatsraad. I Aaret 1700 ydede han Kongens Kasse en Forstrækning af 300 Rdl. og i 1710 ligeledes 500 Rdl.

¹⁾ Man kunde næsten fristes til at tro, at det var denne Johan Garmann, der 30 Juli 1659 fik kgl. Bevilling til at vies i Huset uden Trolovelse og Lysning med Margrethe „Stockfleth“ og at her sidstnævntes Familienavn er fejlskrevet. Nogen Johan G. gift med Margrethe Stockfleth kjendes ikke.

²⁾ Det er saaledes feilagtigt, naar det i Norske Saml. (8vo), I. S. 142 heder, at N. var gift med en Datter af Tolderen Johan G. Endnu urigtigere er det, naar det hos Chr. Bruun, Fred. Rostgaard og hans Samtid, II. S. 161 siges, at N. var gift med en Datter af *Landcommissarius* Johan G. (jfr. ogsaa L. Daae, Det gamle Christiania, 2. Udg., S. 135 f.)

I 1719 sattes han i en Krigsstyr af 1000 Rdl., der var det høieste Beløb nogen ilagdes alene med Undtagelse af Grev Fredrik Anton Wedel-Jarlsberg, der sattes i 2160 Rdl. — Ved Skjøde af 11 August 1696 solgte han Holden Gaard og Gods til Vincents Meintz for 3900 Rdl, men dette Salg maa vistnok senere igjen være gaaet tilbage, da Nobel endnu 1701 staar som Eier af Holden, der i 1710 var i Stedsønnen, Kammerassessor Johan Peter Testmanns Eie. I 1719 forlod han Landet og rejste til Danmark, hvor han købte Damsbo og Sandholt, af hvilken sidste Eiendom han 8 Februar 1726 oprettede et Stamhus. Nobel siges ellers 4 Gange gift. At han var 3 Gange gift, er i ethvert Fald sikkert. Thi i 1701 boede han paa Holden i Hevne Præstegjeld og havde da foruden 2 Sønner, nemlig Hans Nobel, 17 A. gl. og Peder Nobel, 11 A. gl, endvidere 2 Stifsønner, nemlig Johan Peter Testmann, 15 A. gl og Johan Christopher Testmann, 13 A. gl. Da Stedsønnerne ere fødte mellem begge Hans Nobels egne Børn, maa disse selvfølgelig være fødte i 2 forskjellige Egteskaber. Og da endelig Hans Nobel endnu engang blev gift i 1717, maa han følgelig have været gift mindst 3 Gange. Sandsynligvis er det vel rigtigt, naar han angives gift 4 Gange, idet han formodentlig har været gift en Gang, før han egtede Margrethe Tønder, Johan Garmanns Enke, der saaledes vel har været hans 2den Hustru. 3die Gang egtede han i Hevne 1690 Dorothea Isabella Jessen, Enke efter Major Johan Christopher Testmann¹⁾ og Datter af Myntskriver i Norge Peter Jessen og Antonette Petersdatter Vibe (født 1623, † 1726, 103 A. gl i Molde hos Datterdatteren Amtmandinde Must), en Søster af Vice-Statholder Johan Vibe, og 4de Gang i Brevik 1717 Dorothea Hansdatter, Datter af Kjøbmand i Laurvig Hans Simonsen og Maren Jesdatter (der levede i 1719) samt Enke efter den rige Anders Nielsen i Brevik²⁾, der efterlod sig en Formue, som

¹⁾ Isabella sl. Major. Testmanns fik 12 Febr. 1687 bevilget Mandens Gage fra hans Dødsdag 26 Mai 1686 til Eftermandens Udnævnelse 12 August s. A. Hun havde 2 unyndige Børn og Boet var fallit.

²⁾ Anders Nielsen og Hustru Dorothea Hansdatter oprettede 1 Marts 1697 et gjensidigt Testamente, kgl. confirmeret 24 April s. A., ifølge hvilket den Længstlevende skulde beholde det hele Bo mod at udrede 100 Rdl.

ansloges til 184,000 Rdl. Med Johan Garmann havde Margrethe Tønder i alle Fald 2 Børn (1 Søn og 1 Datter) og med Hans Nobel en Søn, men ingen Døtre. Nobel havde i sit Egteskab med Dorothea Isabella Jessen i alle Fald en Søn og to Døtre. I sit Egteskab med Dorothea Hansdatter¹⁾ havde han ikke Børn. Johan Garmanns Børn vare følgende:

til Førstafdødes Arvinger, saafremt vedkommende indgik nyt Egteskab. Anders Nilsen har formodentlig havt et Efternavn, der begyndte med H., thi i Seglet bruger han Bogstaverne A. N. H.

- ¹⁾ Hans Nobel og Dorothea Hansdatter oprettede 2 Januar 1719 et gjen-sidigt Testamente, der blev kgl. confirmeret 18 Sept. s. A. Heri bestemtes det: 1) Hvis Nobel skulde afgaa ved Døden før Konen, skulde hans i tidligere Egteskaber fødte Børn udbetales $\frac{3}{4}$ af den Formue, han havde indbragt i det fælles Bo, hvorover han efter sin Død skulde efterlade sig nøiagtig Specification. Den øvrige efterladte Formue skulde Konen kunne skalte og valte med som sin egen, men naar hun døde, skulde den tilfalde sauntlige hans Børn til lige Deling. 2) Hvis Dorothea Hansdatter derimod afgik ved Døden først, da skulde Nobel beholde det hele Bo mod at udbetale Afdødes Arvinger 200 Rdl. og 100 Rdl. til Rançonering af Fangør i Tyrkiet. Efter Nobels Død skulde Formuen tilfalde hans Børn til lige Deling som under No 1 bestemt. 3) Da begge Ektefolks gamle Mødre vare i Live, nemlig Mad^me Maren Jessdatter, salig Hans Simonsens (Konens Forældre) og Mad^me Dorothea Wibe, sl. Peder Jessens (der var Nobels Svigermoder i hans tidligere Egteskab, hvorom se ovenfor) bestemtes det, at disse hver forlods af Boet skulde udbetales 200 Rdl aarlig saa længe de levede, hvorfor en tilsvarende Capital skulde udtages og udsættes mod Sikkerhed hos den vederhæftigste „af vore Sønner eller Svigersønner“, eller hvis de heller skulde ønske dette, kunde de ogsaa tage sit Livsophold hos en af Børnene, der saaledes i dette Tilfælde skulde oppebære den aarlige Sum. I Testamentet siges det forøvrigt udtrykkelig, at Ektefolkene ikke have fælles Børn, som de heller ikke antages at erholde, og at den Længstlevende heller ikke kan antages at indgaa nyt Egteskab. Nobels Børn vare følgende: a) Hans Nobel, født c. 1684, † 1752. Han blev 1 Juli 1713 Commerceraad, 1714 Amtmand i Stavanger Amt, hvilket Embede han resignerede 1725, og 19 November 1725 Justitsraad. Han var gift med Anna Maria Bøchmann, med hvem han havde følgende Børn: a. 2. Fredrik, døbt i Stavanger Domkirke 4 Juni 1715, † ung som Lieutenant. b. 2. Hans, døbt i Stavanger Domkirke 3 Sept. 1717, † ugift 1756. c. 2. Martha, gift med Cancelliraad Christian Nørager, † 1766. b) Peder N., født c. 1690; vel den Peder Nobel, der blev begravet i Leganger Præstegjeld i Sogn Dom. Miseric. (2: 21 April) 1697. c) Martha Margrethe Nobel, født paa Holden i Hevne 17 October 1693, † paa Molde Gaard 9 December 1774; gift c. 1718 med Erik Must, født 1682, † 1729, Søn af Præsident i Christiania Hans Hansen M. og 2 Hustru Anne Andersdatter (eller Simonsen). Han var Amtmand i Romsdals Amt. d) Margrethe Marie N., født c. 1696, † 1755; gift 20 Juni 1717 med Oberst Janus Claudius Giedde, født 1672, † 20 April 1740.

- a. 3. *Christopher Garmann*, født c. 1663, død som Proprietær paa Marøen i Lindaas Præstegjeld i Nordhordlen i en meget høi Alder efter 1731. Ugift.
- b. 3. *Margrethe Garmann*, født c. 1665, † i Bergen 1733 (begravet i Domkirken 3 Juni s. A.) Gift c. 1698 med Stempler ved Toldboden i Bergen *Jacob Købke*, † i Bergen 1718. De havde 5 Børn.
- b. 2. *Anders Garmann*, født i Bergen 1641 (var i 1701 60 A. gl.), † i Hammers Præstegaard 1704 (begr. 26 November s. A.). Han blev Student fra Bergens Skole sammen med sin ældre Broder Johan i Aaret 1657 og immatriculeredes ved Kjøbenhavns Universitet den 14 Mai s. A. Derefter foretog han vistnok den sedvanlige Udenlandsreise og studerede bl. andet ved Universitetet i Franecker i Holland. (Norske Mag., II. S. 472.) Efter Hjemkomsten skal han først (fra 1659?) have været Capellan hos Hr. Arnoldus de Fine, der da var Rector ved Bergens Skole og under 19 August 1648 havde faaet Hammers Præstegjeld perpetueret Rectoratet mod at holde en Vicarius eller Capellan til at udføre de geistlige Forretninger sammesteds. Da Arnoldus de Fine i 1663 blev befordret til Lector theol. erholdt Garmann 4 Juni 1663 Bestalling som Sognepræst til Hammer mod at svare Bergens Rector den samme aarlige Afgift, som han hidtil havde pleiet, og erholdt kgl. Confirmation paa Embedet 1 Febr. 1670 og 13 April 1700. Den 14 April 1677 blev han fritaget for at svare den halve Del af Afgiften til Rectoratet eller 40 Rdl. aarlig, der samtidig blev paalagt Sognepræsten til Manger. Han var gift 2 Gange: 1) c. 1664 i Bergen med Kirsten (eller Christine) Hansdatter (Smidt), † i Bergen 1674 (begr. 14 Decbr. s. A.) Datter af Commissarius Hans Hansen Smidt, adlet Lillien-skiold og 1^{ste} Hustru Margrethe Jonasdatter. 2) i Bergen 5 April 1676 med Thale Sophie Johannesdatter Lucht, hvis Moder maa have været den „Sognepræstens Værmoder sl. Maren Mathisdatter“, der blev begravet i Hammer 25 Novbr. 1696. Konen døde i Bergen 1719. I disse tvende Egteskab

havde han flere Børn, af hvilke dog kun de 3 efterlode sig Børn:

- a. 3. *Anna Garmann*, født c. 1665. Hun levede endnu 1731. Gift i Hammer 6 October 1686 (trol. 17 Aug. s. A.) med personel Capellan i Hammer *Christen Henriksen Urdahl*, født i Sogn i August 1651, † som Vicepastor i Hammer 1708, Søn af Sognepræst til Aurland i Sogn Henrik Reiersen U. og Guro Povelsdatter. 7 Børn.
- b. 3. *Marie Christine Garmann*, fød c. 1670; levede 1687, men var død ugift eller i ethvert Fald uden Børn i 1731.
- c. 3. *Cathrine Christine Garmann*, født c. 1676. Gift i Hammer 12 Mai 1696 (trol. 6 April s. A.) med *Hr. Trude Nitter*, Provst og Sognepræst til Kistrand i Finmarken, Søn af Borger i Bergen Henrik N.
- d. 3. *Margrethe Garmann*, der endnu levede 1731 som Enke i Søndfjord. Gift 1) med *Peder Andersen Ulveberg* i Sogndal, S. af Anders Feddersen, og 2) med Provst og Sognepræst til Sogndal i Sogn *Peder Hanning*.
- c. 2. *Christopher Garmann*, født i Bergen c. 1642 (var i 1701 59 A. gl.), † i Os ved Bergen 1 April 1721. Han blev 1661 Student fra Bergens Skole og immatriculeredes ved Københavns Universitet 13 Mai s. A. I 1668 blev han Sognepræst til Os Præstegjeld ved Bergen og i 1703 tillige Provst i Provstiet. Har var gift med *Margrethe Sørensdatter Hoffmann*, † i Os Præstegjeld 1725, Datter af den førnævnte Borgermester i Bergen Søren Jensen (Hoffmann) og 2den Hustru Gjerthrud Hansdatter. Paa Skiftet efter hende, der holdtes paa Os Præstegaard fra 4—11 August 1725 nævnes kun følgende 4 Arvinger, nemlig 1) Generaltoldforvalter i Bergen Johan G., der 1701 var 26 A. gl. og da opholdt sig som Student i København, 2) Capellanen til Vik i Sogn Jens G., der i 1701 var 21 A. gl. og da var Student og Præceptor hos Farbroderen Hr. Anders Garmann til Hammer. 3) Gjerthrud G., gift med Sognepræst til Os Hr. Nils Leganger og 4) Margrethe G., der var død efter at have været gift med Hr. Peder Geelmuyden

Sognepræst til Vikør. De i Fru Hopstocks Stamtavle over Familien Garmann opførte andre Børn af Christopher Garmann maa følgelig være døde før 1725 ugifte eller uden da levende Børn. Den S. 10 samnestedes opførte Datter Anna Cathrina G., der skal have været gift med Vicepastor til Hammer Kristen Henriksen Urdahl, er identisk med den foran nævnte Datter af Hr. Anders Garmann til Hammer Anna, der var gift med Urdahl, og feilagtigt opført som Datter af Christopher G. Har ogsaa denne havt en Datter af Navn Anna Catharina G., maa hun selvfølgelig være død ugift før 1725.

- d. 2. *Boel Garmann*, født i Bergen 1643, † der 1733. Gift 1) i Bergen 20 November 1661 (viet i Huset uden Trolovelse eller Lysning ifølge Bevilling af 13 Febr. s. A.) med *Leonhard Lauritsen Grøtke*, født i Helsingør 21 Marts 1623, † i Bergen meget pludselig efter Hjemkomsten fra Kirken 13 October 1677 (begr. i Domkirken 18 October s. A.), Søn af Toldskriver ved Øresunds Toldbod Laurits Michelsen († 3 Marts 1635) og Margrethe Leonhardsdatter. Han kom 1635 i Tjeneste hos Lagthingsskriveren i Ringsted Carsten Sørensen, hvor han var i 3 Aar, kom 1640 til den hollandske Resident Carl von Cracow i Helsingør, efter hvis Død i 1647 han drev Handel for egen Regning, indtil han 10 Februar 1659 blev Toldskriver ved Øresundstolden. Under 18 Juli s. A. blev han Toldforvalter nordenfjelds i Norge og Tolder i Bergen. Han var 1ste Gang gift med Enken efter Borgermester Jørgen Baltzersen i Helsingør Anna Michelsdatter, hvem han egtede 1658 i Helsingør. 2) i Bergen c. 1670 med *Fredrik Kohlmann* (ikke Holtermann), der blev Tolder i Bergen 28 August 1670 med en aarlig Gage af 300 Rdl.
- e. 2. *Willum Garmann*, født i Bergen 18 April 1645, † ved at forlise sammen med Moderen paa Lister 24 Sept. 1669. Han blev i sin Ungdom sendt til Hamburg, senere til Holland; reiste derefter i forskellige Lande og blev i 1668 Tiendeskriver nordenfjelds. Gift i Bergen 17 Marts 1669

(viet i Huset uden Trolovelse eller Lysning ifølge Bevilling af 22 Jan. s. A.) med *Ingeborg Lem*, født i Bergen c. 1650, † i Bergen 1695 (begr. 25 November s. A.). Datter af Lector i Bergen Mag. Peder Nilsen Lem og Abel Ludvigsdatter Munthe. Hun egtede 2) den rige Enkemand Overtoldbetjent i Bergen Hans Clausen, der døde i Bergen 1702 (begr. 18 Januar s. A.). Ingen Børn med Garmann.

- f. 2. *Herman Garmann*, født i Bergen c. 1648 (var i 1701 53 A. gl.) † paa Gaarden Mjelde i Haus Præstegjeld 1710 som Stiftsskriver i Bergens Stift. Han fik 28 Sept. 1670 Bestalling som Vice-Stiftsskriver i Bergen og blev 26 Marts 1672 virkelig Stiftsskriver sammesteds. (Bestallingen confirm. 2 December 1699). Gift 1671 (viet i Huset ifølge kgl. Bevilling af 18 April s. A.) med *Alida de la Roche*, Datter af Oberstlieut. Ahasverus de Crequi de la Roche, der døde 25 Februar 1678. Han havde med sin Hustru neppe Børn. I alle Fald maa de være døde før 1731 uden at efterlade Efterkommere. Derimod nævnes 2 Fostersønner, nemlig 1) Herman Madsen, 7 A. gl. i 1701 og 2) Hartvig „Knudsen“ Kaas, 6 A. gl. Naar sidstnævnte i Mandtallet kaldes „Knudsen“, er dette feilagtigt, da han maa være den Hartvig Kaas, der 24 Febr. 1695 blev døbt i Stavanger Domkirke, i hvis Ministerialbog Faderen ligesaa feilagtig kaldes „Nils“ Kaas, hvorimod Moderen her ganske rigtig kaldes Gjerthrud de Créqui de la Roche, en Søster af Herman Garmanns Hustru. Hartvig Kaas's Fader hed nemlig Wentzel Kaas og var en Søn af Hartvig Kaas og hans 2den Hustru Sophia Wentzelsdatter Rotkirck.

- d. 1. *Bernt Garmann*, født c. 1615. Han var først Capellan hos Sognepræst til Gran Hr. Michel Munch, efter hvis Død han i 1649 blev Sognepræst sammesteds og aflagde Ed 15 April s. A. I 1656 havde han allerede i flere Aar ei kunnet betjene sit Embede paa Grund af Sygdom, hvorfor Capellanen Anders Hammer den 25 Juli s. A. fik Lov til strax at kaldes

til Sognepræst til Gran, naar han vilde nøies med den Af-lønning, han allerede tidligere havde, og ei videre prætere, saalænge Garmann levede. Hr. Bernt døde paa Brager-næs allerede 21 December s. A. (1656) og blev begravet 24 December næstefter. Han var vistnok gift med *Anna Knudsdatter*, hvis „Farfader“ siges at være Sl. Peder Knudsen (Foged paa Thoten og Hadeland) og hvis Forældre vare Hr. Knud Pedersen, Sognepræst til Gran, og Maren Torstendatter (Morsing), der anden Gang egtede Hr Michel Christophersen Munch. Hr. Bernt Garmann havde ikke Børn.

e. 1. *Elisabeth Garmann*, født c. 1620, † paa Brager-næs 1686 (begr. 26 Novbr. s. A.). Gift paa Brager-næs 19 November 1648 med *Johan Reinholtzen* (Hass), † paa Brager-næs Vaaren 1663. Han efterfulgte Svigerfaderen som Providiteur ved Kongsberg Sølvværk.

f. 1. *Annichen Garmann*, født c. 1625, † Gift med *Fredrik Bøyesen* til Foss, om hvem se dette Tidsskrift 2 Række, V. 173.

g. 1. *Anna Catharina Garmann*. Hun var vistnok ogsaa en Datter af Johan Garmann d. Æ. og Boel Reiminchs, formodentlig deres yngste Barn. Hun blev gift med Dr. med. *Didrik Eckhoff*, der fra 1651—67 var practiserende Læge i Bergen og fra 1667 til sin Død 1675 Stadsmedicus i Throndhjem (jfr. F. E. Hundrup, Biografiske Efterretninger om dem, der ved Kjøbenhavns Universitet have erholdt de høieste akademiske Værdigheder, S. 139).¹⁾

¹⁾ Naar det her ligesom hos Worm og Nyerup samt i Fastings Samling af Stiftelser og Gavebreve, II. S. 198 heder at Dr. Didrik Eckhoff var gift med en Datter af *Herman Garmann*, da maa dette være urigtigt. Ifølge Ligprædikenen havde nemlig Herman Garmann 6 Sønner, men kun 1 Datter (der var gift med Leonhard Lauritsen Grøtchier), af hvilke 3 af Sønnenne vare døde før Faderen. Det er vel derfor rimeligere, at hun har været Herman Germanns *Søster*, hvilket ogsaa passer langt bedre med Dr. Eckhoffs Levetid.

Bidrag til den danske Adels Slægthistorie.

Af **Thiset.**

VII. Frost — von Frost.

Siden 1876 udkommer en Gang aarlig i Tydskland en lille Adelscalender, — lille af Format, men paa Grund af den anvendte fine Skrift overordentlig indholdsrig —, der i ydre og indre Udstyrelse er en tro Copi af de bekjendte Gotha-Calendere, til hvis „*Taschenbuch der gräflichen Häuser*“ og „*Taschenbuch der freiherrlichen Häuser*“ den danner et Supplement. Dens officielle Titel, tidligere „*Genealogisches Taschenbuch der Ritter- und Adelsgeschlechter*“, er da nu ogsaa ændret til „*Genealogisches Taschenbuch der adelichen Häuser*“, men den er forøvrigt paa Veie til ligesom sine ældre Sødskende at erhverve et Daglignavn ved Siden af det officielle Navn, idet den ligesom disse kortelig betegnes efter sit Fødested: Brunn'er-Calenderen.

Denne Bog er ikke nær saa kjendt her i Danmark som sine ovennævnte to mere høibaarne Frænder, og dog fortjener den det fuldt saa meget. Den indskrænker sig nemlig ikke til at optage tyske Slægter, men bringer ogsaa Meddelelser om og fuldstændige Slægttavler over Slægter fra andre Lande, og gjen-nemløber man Listen over de hidtil i den optagne Familieartikler, træffer man en stor Mængde Navne, der mere eller mindre høre hjemme i dansk Personalhistorie: Ahlefeldt, Anker, Arenstorff, Bachofen von Echt, Bang, Bardenfleth, Barner, Bassewitz, Behr, Below, Bernstorff, Bertouch, Bornemann, Bretton, Briand de Crevecoeur, Buchwald osv. — det hele Alphabet igjennem. Denne Bogens universelle Natur giver den selvfølgelig en betydelig forhøiet Værd ogsaa udenfor Tydskland, men nægtes kan det ikke, at den ingenlunde har en tilsvarende gavnlig Indflydelse paa dens Paalidelighed og Brugbarhed som et personalhistorisk Kildeskrift; thi hvor vel ansete dens Redacteurer¹⁾ end ere blandt

¹⁾ tidligere Moritz Maria von Weittenhiller, i den sidste halve Snes Aar Alexander von Dachenhausen, der, som de i Bogen optagne enkelte Vaabenafbildninger udvise, tillige er en fortræffelig heraldisk Tegner.

tydske Adelshistorikere og Genealoger, saa følger det af sig selv, at de for de ikketydske Slægters Vedkommende ganske voldgives de respective Meddelere af de indsendte Artikler. Allerede Ube-kjendtskabet til vedkommende Lands Sprog og indre Forhold kan spille Redacteurs adskillige, mere morsomme end egentlig skadelige Puds, som naar i Stamtavlen over Slægten von Barner af dennes her i Danmark i Bondestanden overgaaede, ikke i den danske Adel optagne Linier det ene Medlem efter det andet tituleres „Landrath auf der Insel Møen“, unægtelig en pyntelig Oversættelse af det „Landmand paa Møen“, der sagtens ligger til Grund for Misforstaaelsen. Langt værre er det dog, at Redacteurs ikke er istand til at øve Kritik i Spørgsmaalet om de indsendte Stamtavlers Paalidelighed, ja end ikke kan skjønne, om de fyldestgør den første Betingelse for at tilkomme en Plads i hans Bog, nemlig virkelig at være Stamtavle over „ein adeliches Haus“. Hans Taschenbuch er derfor i ikke ringe Grad udsat for at blive udnyttet af mere eller mindre forlorne Adels-slægter, der ad denne Omvei søge at fastslaae deres tvivlsomme eller ubevislige Adel — først i Udlandet, hvor deres Fordringer ikke kunne prøves, senere maaske i Hjemmet ved Hjælp af de paa denne lette Maade erhvervede udenlandske „Kilder“. Man fristes ialtfald til at henføre det efterfølgende Uddrag af Brunn'er-Calenderen til denne Kategori.

I bemeldte Calenders 3. Aargang findes en Del danske Slægter, hvoriblandt følgende overraskende Meddelelse om den uventede Gjenopstandelse af en i Aarhundreder for uddød an-seet, gammel Adelsslægt, ovenikjøbet med Tilknytning til en af vor Kjæmpevise- og historiske Roman-Literaturs mest sym-pathivækkende Skikkelser; Meddelelsen, der sikkert vilde tabe ved en Oversættelse, gjengives her paa Tydsk.

von Frost.

[Lutherisch. — Dänemark. — Altes dänisches Geschlecht.]

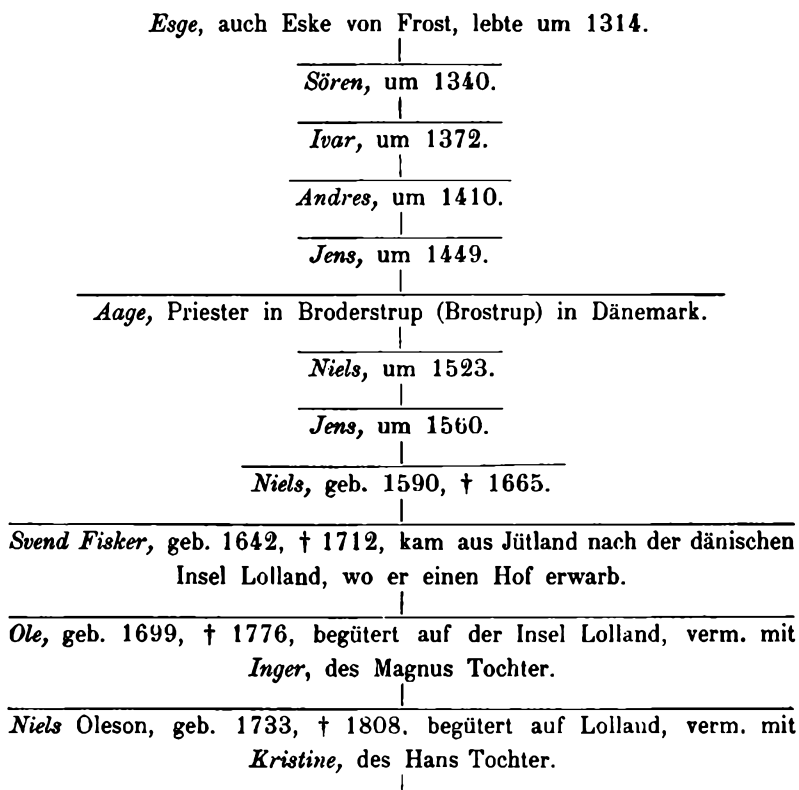
Wappen: In Silber zwei schwarze, mit den Spitzen aufwärts ge-kehrte Büffelhörner. — Kleinod: die zwei schwarzen Hörner. — Decken: schwarz-silbern. — Schildhalter: rechts ein Adler, links ein Bär. -- Devise: „Finis dissimilis est initii“.

Die von Frost sind eine sehr alte dänische Familie, welche im 14. Jahrh. mit den Rittergütern Oerumgaard in Thy und Fröslevgaard auf der Insel Morsö (beide in Jütland) begütert war. Oerumgaard wurde im Jahre 1367 am „König Waldemar Atterdag“ verkauft.

Geschichtlich bekannt ist Sören Frost, der Sohn des Eske oder Esge Frost; als der dänische Ritter Niels Ebbesön den holsteinischen Grafen Gerhard den Groszen zu Randers in Jütland in der Nacht vom 1. auf den 2. April 1340 aus Gründen der Selbständigkeit Dänemarks ermordete, folgte Niels Ebbesön nur sein Freund Sören Frost, welcher Letzterer sich hierfür die goldenen Sporen erwarb; Ebbesön wurde aber zu Skanderborg gefangen genommen und auf Befehl der Söhne des Ermordeten, Heinrich II des Eisernen und Klaus, daselbst hingerichtet.

Im „Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne“ I Bd., S. 163, Tf. XXIX, wird die Familie als † bezeichnet, was aber unrichtig ist.

Die Stammreihe ist folgende:



Hans Jörgen, geb. 30 Jan. 1766, † 7 Juli 1837, Hofbeamter beim Erbprinzen Friedrich Ferdinand, verm. mit Ellen Marie, geb. *Iversen*.

Christian, geb. 23 Juni 1794, † 14 August 1853, Gutsbesitzer zu Friedrichsberg bei Kopenhagen, verm. mit Dorothea, geb. Mortensen.

Nachkommen s. unten.

Hans Jakob Georg von Frost (Sohn des 14 August 1853 † *Christian*), geb. 26. Aug. 1822.

Bruder:

Sören Karl Christian, geb. 6. Mai 1826.

Vatersbruder und dessen Nachkommen:

Ivar, geb. 9 August 1796 zu Lyngby bei Kopenhagen, kön. dän. Etatsrath a. D. und Amtssteuererhebungs-Verwalter, verm. 18 August 1826 mit *Nikoline* Christine, geb. Schou, geb. 27 Aug. 1804, † in Dez. 1866. [Kopenhagen.]

Kinder: 1. *Peter* Severin, geb. 12 Okt. 1827 zu Kopenhagen, kön. dän. Oberlieutenant der Artillerie a. D., Branddirektor etc., verm. I) 3 April 1857 mit *Juliane*, geb. Christensen, (Tochter des † Regimentsarztes Dr. Christensen u. der † Christiane, geb. Bendixen-Fischer), geb. 3 Sept. 1829 zu Randers, † 4 Januar 1866, II) 11 Dez. 1868 mit *Nancy* Christiane, geb. Jørgensen (mütterlicherseits abstammend von den Geschlechtern von Gjedde, von Saxtorph u. de Nully), geb. 8 Januar 1843 zu Kopenhagen. [Kolding in Jütland.]

Deren Kinder: (Aus 1. Ehe) 1.) *Juliane* Marie Frederikke Elise, geb. 2. Januar 1866 zu Aarhus.

(Aus 2. Ehe) 2.) *Svend* Waldemar Fisker, geb. 6 Mai 1870 zu Odder bei Aarhus.

2. *Henriette* Christiane Charlotte, geb. 1 Januar 1839 zu Kopenhagen, verm. im Mai 1866 mit Severin Hertzprung, Direktor der kön. Lebensversicherungs-Gesellschaft. (!) [Kopenhagen.]

3. *Karen* Juliane Marie, geb. 5 Juli 1844, Stiftsfräulein im adelichen Kloster zu Wemmeltofte in Dänemark.

Skade, at den ubekjendte Forfatter af denne Stamtavle — han maa sikkert søges i Danmark, ialtfald er utvivlsomt Calenderens daværende Redacteur Hr. von Weittenhiller ganske uden Andel i den — ikke citerer sine Kilder; han besværliggjør derved betydelig den critiske, neppe af ham tilsigtede Prøvelse af

sit interessante Værk, og jeg maa tilstaae, at min genealogiske Viden ikke altid har været tilstrækkelig til at udfinde Kilderne; men jeg haaber dog at kunne paapege saameget, at denne Calendrens genealogiske Opsats er et forbløffende dristigt Forsøg paa at slaae Capital af en blot og bar tilfældig Navnelighed.

Det vil let sees, at den foranstaaende Slægtlinie bestaaer af to Halvdele, en ældre og en yngre, den sidste regnet fra den 1712 afdøde Svend Fisker, eller om man vil, fra hans 1665, 75 Aar gammel, afdøde Fader Niels Jensen. Skjøndt den bekjendte Genealog Lengnick, der ogsaa har syslet med de nulevende Frost'ers Genealogi, rigtignok, som det synes, uden ringeste Ahnelse om dens høie Ælde og fornemme Adel, nok saa troskyldig først begynder sin Stamtavle med: „Niels Olsen Frost, Fæstebonde paa Laaland, Søn: Hans Jørgen Frost, Kammerlakai hos Prinds Frederik Ferdinand, osv., vil den yngre Halvdel af Slægttavlen dog vistnok i Hovedsagen vise sig at være rigtig. Danske Læsere ville ikke lade sig blænde af Familiens ægteskabelige Forbindelser med de udbredte Slægter Mogensen, Hansen, Iversen, Mortensen, Christensen og Jørgensen, neppe nok af Hans Jørgen Frost's Charge som „Hofbeamter beim Erbprinzen Friedrich Ferdinand“, eller af Sønnens „Gutsbesitzer zu Friedrichsberg bei Kopenhagen“ — hvorfor ikke „Rittergutsbesitzer“? Men den ældre Halvdel af Slægtlinien turde være saa meget desto mere angribelig. Allerede Indledningen er saarbar nok. Det er ikke værd at opholde sig over, at de rent danske Slægter Frost tituleres „von“ Frost og betegnes som „lutherisch“. Det første kan være den tyske Redacteurs Tilsætning, det andet gjælder naturligvis kun den yngre Halvdel, men skulde jo forresten ogsaa helst gjælde for den ældres Vedkommende, thi hvorledes kan Familien ellers uden at have taget Skade paa sin borgerlige — om Forladelse: adelige Anseelse stamme ned fra en Præst, der efter sin Plads paa Slægttavlen at dømme maa have levet ca. 1490, ganske vist en urigtig Plads, thi som det ret strax skal sees, levede han et Par hundrede Aar tidligere, hvad der dog selvfølgelig ikke gjør Sagen bedre. Men saa kommer Vaabenbeskrivelsen! Denne viser, at Familien Frost nuomstunder fører just

det samme Skjoldemærke og Hjelmtegn, som Lexicon over adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne tillægger de gamle Frost'er, ganske vist udpyntet med saa moderne Til sætninger som Skjoldholdere og Devise. Er denne Overeens stemmelse nu et Bevis paa Stammefrændskab? Ak nei! Den er tvertimod et temmelig afgjørende Bevis paa det Modsatte, thi Adels-Lexiconnet har ved en aldeles feilagtig Angivelse lokket Svend Fiskers godtroende Eferkommere til at føre et Vaaben, som slet ikke er de gamle Frost'ers; thi man tør vel sikkert gaa ud fra, at hverken Svend Fisker selv eller hans paa Laaland „begüterte“ Søn og Sønnesøn, ja maaske neppe engang Hof embedsmanden, have ført de to sorte Bøffelhorn eller nogetsom helst andet adeligt Vaaben.

Fra Aaret 1333 havest et Sigil for dominus Esgerus Frost, miles; det er afbildet i Henry Petersens Danske Adelige Sigiller¹⁾ og viser et Skjold med Lange'rnes bekjendte 3 Roser. Ganske samme Skjoldemærke, men paa Hjelmen en med fem Strudsfer besat Rose findes i Hr. Anders Vrost's Sigil fra Aar 1360²⁾. Men et andet Sigil for Hr. Anders Vrost, marskalcus 1362, som findes i Archivet i Lybæk³⁾, viser Slægten Bilds Vaabenmærke. Om der heraf skal sluttes, at der samtidig har levet to fremragende Mænd af Navnet Anders Frost, eller om her, hvad der er rimeligst, foreligger et enestaaende Tilfælde af Vaabenforandring, hvis Aarsag nu kan blive vanskelig at udgrunde, faaer staae hen foreløbig. Det er uvist, hvor Ad. Lex. har hentet sin Angivelse fra, at Frost'erne førte de to Bøffelhorn; den skyldes sagtens en eller anden Vaabenbogs Forvexling af Frost'er og Dyrer, men man tør nok fastslaae som vist, at de nulevende Frost'er ikke have arvet deres to Bøffelhorn — for ikke at tale om Skjoldholdere etc. — efter deres Forfædre, men simpelthen have optaget dette Vaaben paa Adels-Lexiconnets Autoritet, — eller skulde der have staaet et for Andre ukjendt Familiearchiv til den ubekjendte Forfatters og til Adels-Lexiconnets Raadighed, hvorfra de har hentet de to Bøffelhorn og maaske mere Andet. Man kunde fristes til at tro det,

¹⁾ No. 234. ²⁾ Mehl. Urkundenbuch XIV. 626, Danske Adelige Sigiller 537.

³⁾ Jvf. Cod. Dipl. Lub. III. 449; Danske Adelige Sigiller 549.

thi lige efter Vaabenbeskrivelsen komner Angivelsen om, at Slægten Frost har eiet Ørungaard i Thy og Frøslevgaard paa Mors, og at den første blev solgt 1367 til Kong Valdemar. Om Frøslevgaards faa Eiere af Navnet Frost kan eftersees i Danmarks Adels-Aarvog¹⁾, men om Ørum haves formentlig nu ingen ældre Eier-Efterretning end, at Gaarden 1367 med meget mere Gods blev solgt til Kong Valdemar af Bo Høeg og hans Hustru Sophie Esgesdatter Frost²⁾. Da hun udtrykkelig nævnes som Medudsteder af Brevet, er det ganske vist rimeligt, at hun har været Gaardens egentlige Eierinde, det siges udtrykkelig, at Godset dels er arvet efter hendes Forældre, dels kjøbt, og Bo Høeg tilpligter sig at give hende andet Vederlag, men hun kunde dog godt have arvet Ørum efter andre Slægtninge end de Frost'er, f. Ex. efter sin Moder og Morfader.

Der klinger et umiskjendeligt Ekko af Ingemanns Romaner, „Ridderen af Randers Bro“ osv. igjennem det paafølgende Stykke. Den gjæve Ridder! Ebbeson!, som „aus Gründen der Selbständigkeit Dänemarks“ udfører sin dristige Daad, og den trofaste Svend, som ledsager sin Herre paa den natlige Færd og derfor erhverver disse fra Ingemanns Romaner saa vel kjendte gyldne Sporer, dette og meget mere er Altsammen saa smukt og overbevisende fastslaaet i de ovennævnte Værker, at ingen Historiker burde have Lov til at røre derved. Men Emnet er saa fristende, at end ikke den ukjendte Forfatter i Brunn'er-Calenderen har kunnet nægte sig den Nydelse paa visse Punkter at øve Kritik og hente Oplysninger fra andre mindre poetiske Kilder, — eller er den livlige Fantasi, som sikkert forudsattes hos Tilskuerne, naar i sin Tid „Ridderen af Randers Bro“ gik over den beskedne Scene paa Kolding Theater, sagtens i en lignende Udstyrelse som f. Ex. i Nykjøbing p. S., hvor Randers Bro var et omvendt Spisebord, hvis Plader den brave Svend Trøst med stor Færdighed afkastede, da de forfølgende Holstenere vilde over Bordet — er denne Fantasie løben af med Forfatteren og har bragt ham paa Afveie? Det kan ialtfald passere for en ved Mangelen af Statister ved fornævnte Theater opstaaet Misforstaaelse, at han reducerer

¹⁾ 1888 S. 67. ²⁾ Ældste Archivreg. I. 103, jvf. 89, 97, Nørre Jyll. 47, Ørum 1.

Tallet paa Niels Ebbesens Ledsagere i Randers til en eneste, men det seer stærkt ud som en forkastelig Opmærksomhed mod Brunn'er-Calenderens tydske Læsere, at han følger den holstenske Beretning om, at Niels Ebbesen selv som en simpel Forbryder maatte lade sit Liv paa Skafottet, og ikke tager ringeste Hensyn til, at alle danske Kilder — gamle og nye, gode og slette — lade ham lide Heltedøden i Nonnebjerg-Slaget.

Skulle disse to Efterretninger — 1) at Niels Ebbesen kun havde en eneste Mand med sig, den han jo ovenikjøbet lod blive tilbage ved Broen, hvorved Drabet faaer Udseende af at have været et simpelt Snigmord, og 2) at Niels Ebbesen blev henrettet — tages i Tilgift, er der vel ikke stor Fare for, at selv den mest begeistrede Beundrer af vor Nationalhelt skal tage Brunn'er-Calenderen til Indtægt for sin Mening om Motiverne til Daaden eller for den nyere Opfattelse. at denne var et Udslag af en hel stor Sammensværgelse til Fædrelandets Befrielse — men som et mærkeligt Exempel paa, hvorledes Slægtfølelsen, den være saa virkelig eller indbildt, skærper Sporsandsen, vil den dog altid kunne citeres. I „Vore Folkeviser“ (Kjøbenhavn 1891) S. 313 har Professor Joh. Steenstrup udtalt den Formodning, at det ellers i den danske Adelshistorie ukjendte Navn „Svend Trøst“ skyldtes en Feillæsning af „Svend Frøst“, og alt tidligere var jeg naaet endnu videre, nemlig til en Mistanke om, at saavel Fornavn som Tilnavn beroede paa Misforstaaelse og Feillæsning. Da man i samtidige Breve kan træffe Navnet Frost eller Frøst brugt alene uden Fornavn¹⁾, formodede og formoder jeg, at „Niels Ebbesens Svend Trøst“, Visens „hin liden Svend Trøst“ skal læses Niels Ebbesens Svend — Frøst, hin liden Svend — Frøst, saa at Svend ialtfald ikke oprindeligt har skullet betyde Mandens Fornavn. Skulde denne Formodning helt eller delvis bekræfte sig, maa nu Joh. Steenstrup og jeg fratræde Æren for Opdagelsen til den ukjendte Forfatter i Brunn'er-Calenderen, der ikke blot har fundet, at Trøst skal læses Frost, at Svend ikke er et Fornavn, men ogsaa, at den brave Svend hed — Søren! Hvor uheldigt er det dog ikke, at han har fore-

¹⁾ f. Ex. Top. Sml. Perg. Børglum Herred 7.

holdt os den skjulte Vei, ad hvilken han er naaet til saa smukke Resultater; han nøies med at anføre som givet: *Geschichtlich bekannt ist Sören Frost . . .*, og det er nu netop destoværre *det*, som hverken Sören Frost eller Svend Trøst er, ialtfald udenfor den Art *Geschichte* som historiske Romaner og Viser.

Vi gaae nu til „die Stammreihe“. Første Mand: Esge Frost er historisk nok, han nævnes i en hel Række Aktstykker og levede endnu 1346¹⁾. Næste Led: „Sören um 1340“ faaer derimod helt og holdent staae for Forfatterens Regning. Dette „Sören“ synes at være til nogen Uleilighed, ellers kunde man have gjættet paa, at Niels Ebbesens Svend „Frøst“ ikke var nogen anden end den senere Marsk Hr. Anders Esgesen Frost, der jo i Visen nævnes i Forbindelse med Niels Ebbesen. Navnet Anders vilde her have passet fortrinlig ind i Stammerækken, da det gjenfindes i dens 4. Led. Som 3. Led kunde man saa have ventet at finde de historisk kjendte Personer enten Hr. Erik Andersen Frost 1360²⁾ eller snarere Esge Andersen Frost³⁾, medens vi nu maa nøies med en formentlig ganske ubekjendt „Ivar um 1372“, der maaske skyldes en Forvexling med den Jesse Frost armiger, som nævnes i et Brev af 1373⁴⁾, endog jeg høilig betvivler, at Stammerækkens Forfatter nogensinde har seet eller hørt om dette Brev. I 4. Generation møde vi en „Andres um 1410“; hermed kan naturligvis ikke være sigtet til den førnævnte Marsk Hr. Anders Frost, der ikke nævnes efter 1370; hvorimod der ifølge Breve fra 1430 og følgende Aar virkelig levede en Anders Frost, som til Nød kunde anbringes „um 1410“. Men havde Forfatteren kjendt lidt nærmere til denne Anders Frost, havde han neppe beæret ham med en Plads i sin Stammerække. Thi for det Første var han slet ikke af Slægten Frost, men en Broder til Bo Høeg og Hr. Lage Rød⁵⁾, som vare Sønner af Per Høeg og Sønnesønner af Bo Høeg og Sophie Esgesdatter Frost, og Anders Frost er altsaa kun opkaldt efter sin Faders Morbroder, men derimod paa fædrene Side en Høeg og maa have ført denne Slægts Vaaben, en halv gaaende

¹⁾ Top. Sml. Perg. Hassing H. ²⁾ Huitf. 527. ³⁾ Geh. Arch. Aarsber. II. 25, 27. ⁴⁾ Nørrejyll. 53 b. ⁵⁾ Dueh. Dipl. 38.

Vildbasse, — og dernæst er han en geistlig Mand, han var 1453 Præst i Hillerslev og 1457 Præst i Mariager¹⁾, og altsaa ugift. Ikke desto mindre opfører Stammerækken som hans Søn: „Jens um 1449“, utvivlsomt den Jens Frost, som nævnes 1419—39 og eiede Frøslevgaard, men da denne Gaard gik i Arv til hans Døttre, har han neppe havt Sønner efter sig, og han var forresten ogsaa alt død 1445²⁾. Imidlertid har Stammerækken dog en Søn til ham: „Aage Priester in Broderstrup (Brostrup) in Dänemark“, det kosteligste Led i den hele Række. Mærkelig nok er der intet „um“ anbragt ved denne Hr Aage, men da hans foregivne Fader lever „um 1449“ og den i den følgende Generation som hans Søn opførte Niels „um 1523“, maa Hr. Aage, selv om han mulig kunde have oplevet Reformationen, dog absolut have sat den lille Niels i Verden paa et Tidspunkt, da Fadernavnet i slig bogstavelig Betydning absolut ikke sømmede sig for en dansk Geistlig. Mon Forfatteren er sig dette bevidst og af den Grund har udeladt et Aarstal ved Hr Aage? Neppe! thi saa havde han sikkert ogsaa udeladt „1523“ ved Niels; snarere har det hermed en anden Sammenhæng. I Ældste Archivregistraturer³⁾ findes et 1484 udstedt Thingsvidne, at Hr. „Ogy“ til Broderstrup Kirke Sognepræst var en fri Mand og gav Smørdrupgaard til Broderstrup Kirke for sin Sjæls Salighed. Denne Notits har Forfatteren fundet ved Hjælp af Værkets Register, hvor denne Hr. Ogy eller Aage er opført med Familienavnet Frost, og gaaende ud fra, at Hr. Aage selv lever 1484, har Forfatteren saa her fundet et — den geistlige Stand fraseet — fortrinligt Led til Udfyldning af Tidsrummet 1449—1523. Uheldigvis er denne nødvendige Forudsætning ravgal, et andet Thingsvidne om samme Gave til Broderstrup Kirke, udstedt 1466, lyder nemlig, at det Gaardsted i Smørup var givet til Brorstrup Kirke for over 100 Aar siden af en Præst, som hed Hr. Ogghi, hvilken Præst ligger for den søndre Kirkedør i Brorstrup Kirke⁴⁾ — og endelig kjendes et Vidne, udstedt paa Viborg Landsting, at Hr. Aage Frost af Smordrup Aar 1281 gav sin Gaard til

¹⁾ D. Mag. 1. VI. 76 f, Barner: Fam. Rosenkrantz's Hist. 149. ²⁾ Børglum Herred 7. ³⁾ II. 267. ⁴⁾ Dipl. Viberg. 49.

Brorstrup Kirke¹⁾. Det er denne Hr. Aage, som i Stammerækken opføres som Fader til en 1523 levende Niels Frost! Denne Sidste har Stammerækken formodentlig ogsaa hentet fra Ældste Archivregistraturer, hvor der 1502 nævnes en i Horsens bosat Niels Frost, der rigtignok maa formodes at have været en borgerlig Mand. Antages det saa endelig for givet, at Svend Fiskers 1665 i en Alder af 75 Aar afdøde Fader hed Niels Jensen, bliver det en let fundet og forholdsviis vel funderet Formodning, at der imellem Niels Frost og Niels Jensen har levet en „Jens um 1560“.

Tages nu paa ny Stammerækken i den supplerede Skikkelse:

Hr. Esge Frost,
1314—46, fører 3 Roser eller et delt Skjold, er troligvis Fader til

—
„Frost“,

Niels Ebbesens Svend 1340, der mulig er identisk med Hr Anders Frost, hvis Søster, men ikke

—
en Søn

har avlet den Per Høeg, hvis Søn:

—
Hr Anders Frost

levede 1432—57, thi han var af Slægten Høeg og katholsk Præst, hvorfor han maa forudsættes ikke at have havt ægte Børn, ialtfald ikke en Søn:

—
Jens Frost

i Frøslev 1419—39, var † 1445, der iøvrigt vistnok var af Slægten Bild, og som plad umulig kan være Fader til:

—
Hr Aage Frost,

Præst i Brorstrup 1281, Vaaben ubekjendt, der lige saa umulig kan have været Fader til:

—
Niels Frost,

Borger i Horsens 1502, som knebent nok igjennem en Søn:

—
Jens Frost

kan have været Farfader til

—
Niels, geboren 1590 † 1665,
Den nyere Slægt Frost's Stamfader,

¹⁾ Hofmans Foundationer III. 491 f.

— ja saa er det neppe nødvendigt at føre flere Beviser i Ilden for at godtgjøre, at denne nyere Slægt har havt den fuldeste Føie til at vælge sig Devisen „*Finis dissimilis est initii*“, det er paa godt Dansk: *Initium* ∴ det 13—15 Aarhundredes *adelige* Frost'er og *Finis* ∴ det 19 Aarhundredes *uadelige* Frost'er have slet intet med hinanden at skaffe.

VIII. Markmand-Slægterne.

Det er ikke meget, der hidtil har foreligget trykt om de to gamle Adelslægter, der have ført eller tillægges Navnet Markmand. Enkelte Medlemmer nævnes hist og her i adelshistoriske og topographiske Værker, men det eneste kjendte Tilløb til en samlet Efterretning om disse Slægter turde være følgende korte Meddelelse i Adelslexiconnet:

„1. En gammel dansk Familie, som allerede er uddød, af hvilken Hvitfeld nævner ved Aar 1426 Peder Markmand og 1435 Evert Markmand. Dens fornemste Herresæde har været Harrestedgaard. Vaabnet er et delt Skjold, hvis første Felt Sølv, deri en halv sort Ørn med udslagen Vinge, andet Felt Guld, deri tre af Guld og Sort toradskaktavlede Bjelker. Paa Hjelman en sort Ørn med udslagne Vinger. Andre sætte paa Hjelman i Steden for Ørnen et Træ.

2. Jørgen Markmand i Harstadhe 1485 og 1486 haver ført fem Lillier i Skjoldet (3, 2) og paa Hjelman to Vesselhorn med en Lillie imellem.“

Den sidste Meddelelse er rigtig nok; kun kan Vaabenangivelsen suppleres med, at Lillierne som nedenfor skal sees, ere hvide i blaat Felt; den første er derimod saa feilagtig som mulig. Den oprindelige Slægt Markmand er ingen dansk Familie, den er maaske heller ikke uddød, men mest urigtigt er det dog, at de to forskjellige Slægter, som tillægges Navnet Markmand, den med Lillierne, som er en paa Sjælland bosat Slægt, og den med Ørnen, som er en laalandsk Æt, ere sammenblandede. Thi, som man allerede af Ad. Lex. kan gjætte sig til, det er Lillie-Slægten, som har eiet Harrestedgaard, og til den hører den 1435 nævnte Evert Marmand; Slægten med Ørnen har derimod aldrig eiet

denne Gaard, har ikke heller selv ført Markmand-Navnet, men dette Navn synes at være bleven overført paa den paa Grund af et Svogerskab med Slægten med Lillierne.

Denne Sidstnævnte har saagodtsom altid selv brugt Navnet Markmand og er utvivlsomt indvandret fra Tydskland; som vi ret strax skulle see, angives det, at den oprindelig er en Patricierslægt fra Køl'n og herfra er kommen til Danmark. For-gjæves vil man imidlertid i vore egentlige Slægtebøger søge efter en Stamtavle over den. Derimod lader en saadan sig saa nogen-lunde construere af efterfølgende gamle Breve:

1. Et Vidne, udstedt af Elisabeth relicta domini Karuli Pætersun (Rani), bone memorie, Joon Grubbe de Therslørse, Thomas Johannis, Nafne Jonesson, Ascerus Grubbe og Jacobus Karlsson (Rani), at Ingerdh Karlsdotter (Rani), relicta quondam Petri Grubbæ, arvede Hovedgaarden i Haralstadhæ, hvori Ascerus (Grubbe) boer, m. m. Gods efter sin afdøde Fader dominus Karolus og sine Brødre Nicolaus og Petrus Karlsson, pie recordationis. Dat. 1344 profesto translationis Sti. Lucii Pape¹⁾.

2. Et Skifte mellem Nicholaus Kyrningh, Nicholaus Akeszon (Thott), milites, Jacobus Nicleszon (Thott), canonicus Lundensis, Iwo Markman, Ascerus Grubbe, Petrus Nicleszon (Thott), Ako Nicleszon (Thott) og Jacobus Karlszon (Rani), arnigeri, paa den ene og Thomes Jønsszon paa den anden Side om det dem efter domina Ingeburg, quondam uxor Saxonis Pætersszon de Hamblæmose, arvelig tilfaldne Gods. Dat. 1350 die beatorum martyrum Tiburcii et Valeriani²⁾.

3. Skjøde fra Thomas Jenesson til viro honesto et famoso Yuen Markman paa alt det Gods i Raakløf i Arts Herred, som arvelig tilkom ham ex parte venerabilis domine domine Ingeburgis, bone memorie, matertere uxoris mee, beseglet af Prioren i Antvorskov og af Jacobus Kaarlsson og Ascerus Grubbæ. Dat. 1350 vigilia bti. Johannis Baptiste³⁾.

4. Jacobus Karlssons Pantebrev til dilecto genero suo Yuano

¹⁾ Top. Sml. Perg. Ø. Flakkebjerg H. 86.

²⁾ Voss' Sml. XX. 29.

³⁾ Top. Sml. Perg. Arts Herred 83.

Markman paa Halvparten i Haralstath og i Hanæskough. Dat. 1355 die nativitatis beate Marie Virginis gloriose¹⁾.

5. Et Vidne, udstedt af dominus Nikolaus Kanuti (Manderup), Thomas Jønsson, Johannes Begher, Joon Grubbe med Flere, at discretus vir Yvarus Markman post mortem Jacobi Karlsson, fratris uxoris sue, cum reverenda uxore sua Ingyærth arvede hele Haneskogh, hele Harelstathæ osv. osv. 1355 in profesto beate Katerine²⁾.

6. Hendrich Iffuenszens Brev af Harrested paa sit Gods i Redestorp i Hammers Herred, pantsat Peder Basze af Tybierig for xij Mark purt Sølv. 1386³⁾.

7. Vidne af Olauus Raaris in Wimløse og Thidericus Skellæ in Winningæ, at paa Skiftet post obitum domine Ingærd, bone memorie, qvondam uxoris Yuonis Markman in Haresteth, terre Selendie, prouincie Flakebyersherret, tilfaldt der Henrico Yuoni Harestæth, Haneskow, osv., dat. 1387 die beati Siluestri Pape et Confessoris, og et andet Vidne af s. D., udstedt af Henricus Ywenssen in Haresteth og Thidricus Skællæ in Winninghæ, at Olauus Raris parte dilecte uxoris sue domine Ingeburgh paa samme Skifte fik Gods i Hallagerlilæ og Rakløwf⁴⁾.

8. Stokkevidne af Flakkebjerg Herredstthing, at velbaarne Kvinde og ærlige Mærdhæ Mattessæ tilskjødede velbaarne Mand og ærlig Henrik Iwenssøn, „boendes Mand indin Harethzstæthæ“, en Gaard i Aghrøp i Høllingæ Sogn. Dat. 1425 St. Pouls Omvendelses Dag⁵⁾.

9. Simon og Jens Henrichsen, som kaldes Prep, Brøders Stadfæstelse af den Dagtingning mellem Dronning Margrethe og deres Fader Henrich Prep og deres Morbroder Niels Erichson aff waben, Gud naade alle deres Sjæle, om Kiwsæ Gaard med Tilliggende, som de solgte til Dronningen for 1500 Mrk lybsk, og samtykke Simon og Jens Henrichsen ikke blot paa deres

¹⁾ Top. Sml. Perg. Ø. Flakkebjerg Herred 81.

²⁾ Sammesteds 80.

³⁾ Ældste Archivreg. III. 371.

⁴⁾ Top. Sml. Perg. Ø. Flakkebjerg H. 82—83.

⁵⁾ Sammesteds 84.

Brødres Erik og Niels Henrichsens Vegne, men ogsaa for deres Medarvinger Ywen Henrichsen, som kaldes Markman, og Knudh Nielsøn aff waben paa disses Moders Vegne, at Kong Erik har afstaaet samme Gods til Mariho Kloster, og kjendes de, at de af de 1500 Mrk have oppebaaret de fem jævne Dele, medens den sjette Del tilkommer Ywen Henrichsen og Knwd Nielsøn paa deres Moders Vegne, dat. 1426 corporis Christi, indført i en kongelig Retterthings Dom af 12 Nov. 1457¹⁾).

10. Karl Markmand, Ridders, Bekjendelse. at være kommen overeens med hæderlig Mand og velbyrdig Otte Fos og med sin kjære Moder, saa at de skal have en Gaard i Kastrop for al den Rettighed, som var hende tilfalden i ret Arv i Hærestadh Hovedgaard efter hendes kjære Børn Anne og Alvert (!) Ivensen. 1446²⁾).

11. Brev, hvorved Abbed og Convent i St. Peders Kloster i Næstved i Leie lader velbyrdig Mand Hr. Karl Markman Ridder af Hærestætæ i sine og sin kjære Husfrue Githæs Dage Klostrets Gods i Qwislæmarkæ. 1448 ipso die omnium sanctorum³⁾).

12. Kvittering fra Mykel Rwth Rydder i Wetby til hæderlig Mand og velbyrdig Hr. Karl Markman Rydder i Harrestæde paa al sin Husfrues fæderne, Elzebe Ottessedotters, hvilket hende med ret Arv tilfaldt efter hendes kjære Fader Otte Jenszen, hvis Sjæl Gud naade, og Hr. Karl annammede, der han fik hendes kjære Moder. 1449 octava Ste. Agnete Virginis et Martiris⁴⁾).

13. Brev, hvorved Bisp og Kapitel i Roskilde i Leie lader erlig og velbyrdig Kvinde Fru Gyde i Wentzløff, Hr. Karl Markmans Efterleverske, deres Gods i Wentzløff og Arløsetorp. 1474 feria 2^a ante festum Sanctorum Viti et Modesti Martirum⁵⁾).

14. Kvittering fra Jørghen Markman vthi Haritzstædhæ til velbyrdig Mand Jørghen Rwdh i Vedby for den Andel, ham til-

¹⁾ Langebeks Dipl. efter Originalen i Sorø Archiv, jvf. ældste Archivreg. III. 276.

²⁾ Gl. Afskrift i Langebeks Dipl.

³⁾ Top. Sml. Perg. Ø. Flakkebjerg H. 85.

⁴⁾ Voss' Sml. XX. 30.

⁵⁾ Top. Sml. Perg. V. Flakkebjerg H. 79, jvf. Saltø 9.

faldt i et Pant i Arløse efter sin Farfaders, Hr. Karll Markmantz, sin Farmoders Fru Gydhæs og sin Faders Ewerth Markmantz Død. 1485 Sabbato sitientes¹⁾).

15. Skjøde til Kong Hans fra Jørghen Marckman i Hartsstædhe paa to Gaarde i Bastherop med sin Moders og sine Frænders Raad. 1485 ipso die Sti. Bartholomei Apostoli²⁾. Under dette Skjøde og et Skjøde fra 1486 til Hr. Johan Oxø³⁾ er Jørgen Markmands Sigil med Lillie-Vaabnet bevaret.

16. Stokkevidne af Sjællandsfar Landsting, som velbaaren Mand Jørghen Rwdh fik, at hverken hans Fader Hr. Michel Rwdh eller hans Broder Hr. Otte Rwdh, Gud deres Sjæle naade, eller han selv nogen Tid til Thinge have ladet Hr. Karll Marckman eller Effuert Marckman, Gud deres Sjæle naade, eller Jørgen Marckman ledig og løs for det Værgemaal, som Hr. Karll Marckman var Jørgen Ruds Moder Fru Elsebes Væрге, men havde forfulgt Jørgen Markmand baade for Lovskifte og Værgemaal, dat. 1493 den Onsdag næst efter St. Mathie Apostoli Dag — samt et andet Vidne af s. D. og Sted, at Jørghen Marckman aldrig havde været til Thinge og lovbudet sin Andel i Harrestedgaard, ei heller tilforn skjødet nogen Mand samme Andel efter Lovens Indhold, og at Jørgen Rud for omtrent 3 Aar siden der til Thinge bød Guld, Sølv og Pendinge for forskrevne Andel, at være den næst at købe⁴⁾).

17. Thingsvidne af Flakkebjerg Herredsting, at hæderlig og velbyrdig Svend Jørghen Marckman inden fire Thingstokke antvordede Jørghen Rwdh i Vedby en Søsterdel i Harrestedhæ Hovedgaard og 10 Pd. Skyld i samme Gaard for „fongæ iord“, som Jørgen Marckman afhændet haver og Jørghen Rwdh i Arv tilfalden var, og to Gaarde i Harrested for Grøden af forskrevne ti Pd. Skyld og for Guld, Sølv og Løsøre, som dem imellem var; item antvordede Jørgen Marckman Jørgen Rwdh fem Gaarde i Hanskov og en i Harrested for det Værgemaal, som Hr. Karl

¹⁾ Top. Sml. Perg. V. Flakkebjerg H. 81, K. Barner: Rosenkr. Dipl. 160.

²⁾ Arne Magn. XXVII. 9.

³⁾ Top. Sml. Perg. Ø. Flakkebjerg H. 69.

⁴⁾ Top. Sm. Perg. Harrested 2 og 3.

Marckman var Jørgen Rwdhs Moders Væрге Fru Elseby i 15 Aar — og lode de dermed hinanden kvit for ydermere Tiltale. 1493 den Torsdag næst efter Sti. Gregorii Dag¹⁾).

18. Kong Hans' Vidne, at Peder Mogensen, Kongens Skriver og Kannik i Kjøbenhavn, paa Jørgen Marckmantz Vegne afhændede til Peder Boszen paa Hr. Eskild Gøyes Vegne en Hovedgaard i Solte By, en Gaard i Lundforlund, en Gaard i Førsløff og Helle-
rope Gaard. Nyborg Slot 1494 den Onsdag næst efter St. Anne Dag²⁾).

Dette Aktstykke er det sidste, hvori Jørgen Markmand eller noget andet Medlem af hans Slægt er fundet nævnt, dog anføres i Michelsens Slægtebog, at han 1500 solgte Harrested til Brødrene Hr. Tønne og Jørgen Parsberg; af danske Kilder kan altsaa hans senere Skjæbne ikke oplyses. Man kunde gjætte paa, at Jørgen Markmand, der var Hofsinde³⁾, kunde være falden ugift paa et af de forskjellige svenske Krigstog; men det synes dog ikke at være saa.

I „Genealogisches Taschenbuch der Ritter und Adels-
schlechter“ for 1879 findes en Stamtavle over en Slægt von Marckmann eller, som den i Henhold til en Bevilling af 5 Oct. 1855, nu kalder sig von Marckmann und Lichtabell⁴⁾. Denne Slægt angives at være en adelig Patricierfamilie fra Kølñ, af hvilken Medlemmer alt nævnes i det 12 Aarh. Stamtavlen begynder dog ikke i Kølñ, thi det hedder:

¹⁾ Top. Sml. Perg. Harrested 1.

²⁾ Top. Sml. Perg. Slagelse H. 59.

³⁾ D. Mag. 4. I. 74, 178—81, II. 166.

⁴⁾ Den nulevende Generations Farfader Friedrich Dethleff Marckmann (f. 22 April 1750 † 1795) var g. m. „Anna Dorothea, Erbtocchter des kön. dän. Kammerrathes Konrad Mathias de Lichtabell und der Sophie, geb. von Leesen“. Familien Marckmann maa aabenbart nære stor Veneration for den uddøde Slægt „de Lichtabell“, siden den nu 70 Aar efter har adopteret dens Navn; mon den skulde staae i den Formening, at „de Lichtabell“ er en høifornem dansk Slægt? Den vilde da befinde sig i lige saa stor en Vildfarelse, som om man fra dansk Side gjættede paa, at „de Lichtabell“ var en tydsk Adelslægt, thi den findes hverken i tydske eller danske Adelslexica. Mon man ikke vilde komme Sandheden nærmest ved at antage denne Slægt for at være Bønder fra Lysabild paa Als, der havde opfixet deres Fødesteds Navn til et klingende Slægtnavn.

Nach Vertreibung der Patriziergeschlechter aus Köln durch die Gilden, wandten sich die Markmann nach Lübeck und von dort nach Dänemark und erwarb:

Peder Marckmann, Ritter (lebte 1426), den Edelsitz Harsted bei Soroe auf Seeland. (Derselbe wird vom Professor Call-Rasmu sen in Kopenhagen irrthümlich als dem dänischen Uradel angehörig bezeichnet).

Ewert, zog 1435 mit König Erich	Karl (lebte 1456), verm. mit Gyde,
nach Schweden und ward zum	Schwester des Bischofs Peder von
Freiherrn von Gyllenankan (!)	Roeskilde.
erhoben.	

Peder, Herr zu Harsted	J�rge († 1492) zum Suderdyke,	Erich.
(† 1493).	verm. 1489 mit Meteke,	
	Siebrands.	

Marcus (gefallen 17 Juni 1559 in der Schlacht bei Brunsbüttel), verm. 1 Mai 1516 mit Meteke Wulfs (geb. 1498, † 1569 zu Heide) Tochter der ditmarschen Häuptlings Wulf Siebrands (vulgo Isenbrand).

Michael Marks (geb. 10 Dez. 1530, † 6 Okt. 1598), erbgessen zu Heide, Doktor der Theologie, trat zur lutherischen Lehre über; verm. I^o mit Becke, Tochter des Hanneke Morsen, Erbherrn zum Neuenlande und der Margarethe, geb. Witmar von Lindenbruch, II^o mit Anna geb. von der Br ggen aus Lübeck, III^o mit Elisabeth, geb. Daseln aus Lüneburg.

etc. etc.

Denne Michael Marks' Efterkommere føres saa gjennem en Række i Heide, Hamborg og Rostok bosatte Slægtled ned til Nutiden, da Familiens faatallige Medlemmer, af hvilke et forøvrigt har været dansk Vicekonsul, ere forgrenede til England, Texas og Schlesien.

Hvis denne Stamtavle var fuldt ud paalidelig, kunde der være Tale om at give Slægten Marckmann Plads i Danmarks Adels Aarbog, der følger det Princip, at en Slægt ikke taber sin danske Adel ved at flytte til et fremmed Land, skj ndt kun Medlemmer, der have Indfødsret kunne udøve de med denne Adel forbundne faa Rettigheder. Uheldigvis er nu „Genealogisches Taschenbuch der Ritter- und Adelsgeschlechter“ ikke noget synderlig paalideligt Kildeskrift. Som jeg ved Omtalen af Familien „von Frost“ har leveret Bevis paa, optager Redactionen af denne Taschenbuch de til den ind-

sendte Meddelelser uden Critik, af gode Grunde, thi hvorledes skulde den vel være istand til at controllere Efterretninger, indsendte fra alle Verdenshjørner. Og vel beraaber Stamtavlen Forfatter sig paa en saa ypperlig Kjender, af dansk Adelshistorie, som afd. Professor Kall Rasmussen, men den bærer egentlig ikke Præg af, at han har synderlig Andel i dens Tilblivelse. Formodentlig har Kall Rasmussen kun opgivet de to fra Huitfeldts Krønike (eller snarere fra Adelslexiconnet) hentede Navne: Peder Markmand 1426 og Evert Markmand 1435 samt mulig Ægteparret Karl Markmand og Fru Gyde, disse Navne har saa den tyske Forfatter efter bedste Skjøn sat op i en Stamtavle og knyttet den til sin egen, om hvilken jeg formoder, at den har indeholdt den yngre Peder Markmands og Erik Markmands Navne, om hvem de danske Kilder tie. Forøvrigt skulde jeg være tilbøielig til at slutte mig til den tyske Forfatter, naar han giver Kall Rasmussen Uret i at antage Familien Markmand for at være dansk Uradel; den første Iver Markmand, som Kall Rasmussen ikke synes at kjende, kan saare vel være en indvandret Lybækker¹⁾.

I Taschenbuch er som sædvanlig ogsaa for Marckmann-Slægten Vedkommende kun optaget den nulevende Slægts directe Ascendents, altsaa ikke uddøde Sidelinier osv., men Familien veed, som det synes, dog god Besked om disse. Skjøndt her altsaa mangler den Maria Marckmann Marcusdatter af Suderdyke, som efter Stamtavler over Slægten von Bardenfleth²⁾ var gift med Addo von Bardenfleth til Rechtebe, † 19 Oct 1566, har dog dette Ægteskab i sin Tid givet Anledning til en kort Brevvexling anellem den tyske Stamtavles Forfatter, Gestüts-Direktor H. von Marckmann und Lichtabell i Deutschleuten i Schlesien, og nu afd. Kammerherre J. A. Bardenfleth og senere dennes Søn Hr. Kammerjunker, Premierlieutenant Addo Bardenfleth, der har havt den Godhed at stille Hr. von Marckmanns Breve til min Disposition. Af disse sees, at Marcus, † 1559, foruden den

¹⁾ Navnet Markmand forekommer dog slet ikke i Codex Diplomaticus Lubicensis.

²⁾ Jvf. Adels Aarb. 1891 S. 23.

anførte Søn 1. Michael har havt følgende Børn: 2. Detlef, † som Munk i Klosteret zu Lunden (Nord-Ditmarsken), 3. Markus, † i Rom som Jesuit, 4. Wulf, † i Padua, Dr. U. J., 5. Reimer, faldt i Lifland, 6. Elsebe, gift med Hartvig Lackemann, Arveherre til Diepenbrock, 7. Maria, gift I^o m. Addo Bardenfleth til Rechtebe, † 19 Okt 1566, II^o m. Junker Arend Fiege, Arveherre til Rechby (!) og 8. Claus, som Mariæ Bebudelse Dag 1559 blev Raad i Nord-Ditmarsken.

Saa bestemte Angivelser som denne sidste give disse fra tysk Side kommende Meddelelser Præg af Paalidelighed, og den i Taschenbuch meddelte Slægtrække er saa rigelig forsynet med Fødsels-, Døds- og Bryllupsangivelser, at man meget forbauses over, at Forfatteren i et Brev af 13 Marts 1889 fremkommer med den Bemærkning: *das auf unseren Nachforschungen in Heide, Schwaan, Sulz, Neustadt, Meldorf und Harrestedt immer die Antworten eintrafen: „Die alten Kirchenbücher existiren nicht mehr“ oder auch „Dieselben wurden im 30jährigen Kriege vernichtet“.* Den „unsere Stammtafel“, som Forfatteren paaberaaber sig i samme Brev, maa derfor have været ualmindelig fuldstændig, men uheldigvis haves den kun nu kun i Afskrift, „da das Original durch Nachlässigkeit des einzigen Sohnes meines ältesten Bruders, der in englischen Diensten nach Indien ging, verloren oder abhanden kam“. Det er altsaa nu ikke muligt at danne sig en Mening om denne originale Stamtavles Ælde og Paalidelighed; dog tør man vel gaa ud fra som givet, at den tyske Familie har bevaret en selvstændig Tradition om, at den stammede fra Danmark, thi hvorledes skal man ellers forklare, at en i Schlesien bosat Mand finder paa at eftersøge sine Forfædre i Harrested Sognekirkes Kirkebog, og det maa ogsaa erkjendes, at de Efterretninger, der nu komme fra tysk Side om Jørgen Markmand, nemlig, at han 1489 har giftet og bosat sig i Ditmarsken, stemme hel godt med, hvad der fra dansk Side vides om ham, idet jo næsten samtlige til hans Navn knyttede Aktstykker ere Skjøder, hvorved han personlig eller ved Stedfortrædere skiller sig ved sine sjællandske Eiendomme. Derimod er det for ham angivne Dødsaar 1492 neppe rigtigt,

han har utvivlsomt endnu været i Live 1494, ja maaske endogsaa 1500, hvis Efterretningen om, at han først dette Aar solgte Harrested til Parsberg'erne er rigtig, og Familietraditionen om Slægtens Herkomst har aabenbart ogsaa vaklet, thi i en tidligere Aargang af oftnævnte Taschenbuch (1877) hedder det, „die von Marckmann ein altes norddeutsches Adelsgeschlecht“ — „alter Rostocker Adel“. Derhos føre disse tyske von Marckmanns i Skjoldet „ein . . . gekleideter Mann mit umgürtetem Schwerte, in der Rechten einen Baumstamm mit 4 Aesten haltend“, og skjøndt det vel ingenlunde var utænkeligt, at en Slægt, som skiftede Fædreland ogsaa i Tidens Løb kunde skifte Vaaben, særlig her, hvor selve Navnet saa stærkt indbød til en Gjengivelse i Skjoldet¹⁾, saa vilde man jo dog unægtelig have været langt mere tilbøielig til at tro paa Slægtskabet mellem de danske og de tyske Markmand-Ætter, om disse sidste den Dag idag havde ført de førstes smukke gamle Vaaben: de fem hvide Lillier i blaat Skjold.

Paafaldende er den tyske Stamtavles Efterretning om, at Evert Markmand, som 1435 var med Kong Erik i Stockholm, her blev ophøiet til Friherre af Gyllenankar; den er vistnok aldeles urigtig. Efter Anrepps Ættar Taflor²⁾ var den svenske Adelsæt Gyllenankar fra Brandenburg, men først 1571 fik Slægten ved Admiralen Henrik Arvidssons Optagelse i Adelsstanden Navnet Gyllenankar, og dens Vaaben: to krydslagte Ankere omsatte af fire Kugler har ingensomhelst Tilknytning til de danske eller det tyske Markmand-Vaaben.

Indtil der foreligger et uforkasteligt Bevis fra tysk Side for, at Jørgen Markmand fra Harrested virkelig er Fader til den 1559 faldne Marcus Jürgens eller Marcus Marckmann, maa man vel helst sætte et stort Spørgsmaalstegn ved denne Forbindelse mellem de to Stamtavler og ialtfald fra dansk Side indskrænke

¹⁾ Exempelvis skal jeg kun minde om, hvorledes et Medlem af den hallandske Adelslægt Griis drog til Sverig, hvor han lod sig adle paa ny, ikke med sit Slægtvaaben den røde femoddede Stjerne, men med et helt nyt Vaaben, et gaaende Svin omsat af 3 Æbler, hvilket Vaaben hans Børn dog atter ombyttede med Stjernen.

²⁾ II. 64.

sig til at faae en nogenlunde sandsynlig Stamtavle opstillet over de Markmand'er paa Harrested paa Grundlag af de foran omtalte Aktstykker. Allerede Klevenfeldt har gjort Forsøget i forrige Aarhundrede, men med afgjort Uheld; da han kun tildels har kjendt de her samlede Breve. Forinden Forsøget gjentages, det egentlige Maal for denne lille Afhandling, maa jeg dog med et Par Ord berøre et andet uopklaret Punkt i denne Slægts korte Historie, nemlig det Svogerskab, som aabenbart maa have forbundet Slægterne Moltke og Markmand.

De to Slægter vare hinandens Naboer: Markmand'erne paa Harrested i Hyllinge Sogn, Moltke'rne paa Skafterup i Vindinge Sogn og paa Kyse i Vallensved Sogn. Af det ovenfor under No 9 citerede Dokument sees det, at Iven Henriksen Markmand 1426 var Medarving til Kyse paa sin Moders Vegne, som tillige var Moder til Knud Nielsen Dyre; disse Halvbrødre eiede en Sjettedel, medens de andre fem Sjettedele tilhørte Henrik Prips Sønner. Ogsaa Pripperne havde dog kun Part i Kyse som mødrene Arv, thi deres Fader nævnes kun som Gaardens tidligere Eier i Forbindelse med deres Morbroder Niels Eriksen (Due). Disse to, Henrik Prip og Niels Eriksen, vare 1403 Arvinger efter Fru Karine af Kyse¹⁾, som var Enke efter den Hr. Peder Beger, som 1356 købte Kyse af Kong Valdemar. Fru Karine har tillige paa en eller anden Maade været knyttet til Hr. Fikke Moltke, som 1378—91 skriver sig til Kyse. Snarest skulde jeg tro, at hun efter Hr. Peder Begers Død har ægtet Hr. Fikke, med hvem hun neppe har havt Børn, da Kyse jo ved Hr. Fikkens Død gik ud af Moltke-Slægten. Derimod ere sandsynligvis Niels Eriksen Due og hans Søster (eller Søstre) Datterbørn af Hr. Peder Beger og Fru Karine, men Misforholdet mellem Størrelsen af den Brødrene Prip tilfaldne Arvepart og den, der tilfaldt Iven Markmand og hans Halvbroder, antyder rigtignok, forudsat, at ikke Kjøb og Salg af Arvelodder har fundet Sted, hvad der dog næsten maa have været Tilfældet, et langt mere indviklet Slægtskabsforhold, end det jeg tidligere har antaget, nemlig, at Iven Markmand og

¹⁾ Eline Gøyes Jordebog 309.

Knud Nielsen ligesom Prip'erne vare Søsterbørn af Niels Eriksen¹⁾. I hvert Fald bliver Forbindelsen mellem Hr. Fikke Moltke og Iven Markmand alt for fjern til, at den kan være grundet paa et Ægteskab mellem en Moltke og en Markmand, hvorimod den vel kan have ført til et saadant. Det sees nemlig, at der senere var Trætte mellem Karl Saxtrup, hvis Hustru var en Moltke, og Jørgen Markmand om en Søsterdel i Bavelse, som Fru Gyde i Vendslev arvede efter sin Søn Evert Markmand. Altsaa har en af Evert Markmands Forfædre tilgiftet sig en Søsterlod i Bavelse, der tilhørte Moltke'erne; det kan ikke være ham selv, thi hans Hustru overlevede ham, og hendes Eiendom kunde da ikke gaae i Arv til hans Moder; det kan heller ikke være Faderen Hr. Karl Markmand, thi han var gift med Fru Gyde; derimod kan det saare vel have været Iven Henriksen, blandt hvis Børn, det aabenbart fra Moltke-Slægten hentede Fornavn Evert første Gang forekommer. Efter Tiden at dømme har hans Hustru da været en Søster til Brødrene Hr. Evert og Mathias Moltke til Bavelse.

I denne Forbindelse maa omtales de gamle Vaaben, som ere fundne malede paa Chorhvælvingen i Førslev Kirke, og hvoraf Hr. Professor J. Kornerup godhedsfuldt har sendt mig en Afbildning. Det er tre Skjolde, hvis Form tyde paa, at de ere malede om ved Aar 1400, anbragte $\begin{matrix} I & III \\ II \end{matrix}$, saaledes at I og III helde ind ad imod hinanden og II heldende som I. Skjold I er skraadelt fra høire Hjørne, øverste Felt rødt, nederste skaktavlet af Gult og Hvidt; det hviler paa en langskaftet Øxe og en Erkebispestav og kan altsaa kun henføres til en bestemt Person, nemlig den trondhjemske Erkebiskop Niels Jakobsen Finkenow kaldet Ruser, der var Erkebisp fra 1382—86²⁾. Skjold II har fem hvide Lillier (3, 2.) i blaat Felt, altsaa Markmand, og III tre sorte Fugle (2, 1.) i Guld, altsaa Moltke-Slægts velkendte Vaabenmærke med de endnu den Dag i Dag brugte Farver. Disse Vaaben have særlig Interesse, fordi de give os de hidtil ukjendte

¹⁾ Jvf. Adels Aarb. 1891, S. 127.

²⁾ Biogr. Lex. V. 157.

Farver for Finkenow- og Markmand-Slægternes Vaaben, men de have neppe direkte nogen Forbindelse med det formodede Ægtepar, Iven Henriksen Markmand og Frue født Moltke. De tre Vaaben høre nemlig aabenbart sammen og ere altsaa ikke blot en Menneskealder eller mere ældre end den yngre Iven Markmand, som her kunde være Tale om, men efter Stillingen af Markmand- og Moltke-Vaabnene ligeoverfor Finkenow Vaabnet, er det overhovedet ikke sandsynligt, at de betegne Mand og Hustru. Snarest skulde jeg antage, at de minde om en fordums Restauration af Førslev Kirke, bekostet af Kirkens nærmeste Patroner, den geistlige og den verdslige samt den fornemste Sognebeoer. Niels Jakobsen Finkenow var nemlig tillige Kannik i Roskilde, og til hans Canonicat har formodentlig de geistlige Indkomster af Førslev Kirke været henlagte. Samtidig, ialtfald 1387, var Hr. Fikke Moltke til Kyse Lehnsmand paa det nær liggende Saltø. Markmand Vaabnet endelig maa være den ældre Iven Markmands eller hans Søn Henriks; de vare utvivlsomt Godsbesiddere i Førslev Sogn, ialtfald eiede Jørgen Markmand her en nu forlængst forsvunden stor Gaard Hellerup, som han 1491 solgte til Hr. Eskild Gøye. Til Sognets vel ialtfald senere anseeligste Hovedgaard Førslev har derimod Markmand-Slægten neppe været knyttet; den tilhørte nemlig 1382 Johannes Brun, solgtes 1395 af Hælenborg Olofsdatter (Bille) til Jep Halvegge, hvis Svigerson Per Raaris, sagtens en Søn af den foran nævnte Olaf Raaris, 1418 pantsatte den til sin Svoger Evert Halvegge, gennem hvis Datterdatter Margrethe Pedersdatter Ravensberg den kom til Slægten Beck, som siden i lange Tider besad Gaarden. Forøvrigt var det jo ogsaa tænkeligt, at et Medlem af Markmand-Slægten dengang kan have været forlehnet med det i Førslev Sogn liggende Bisperlehn Snesev og paa denne Maade kan have været knyttet til Førslev Kirke.

Efter det ovenanførte kan der da formentlig opstilles følgende Stamtavle over den danske Markmand-Slægt:

Iven Markmand,

første Mand af Slægten i Danmark, saavidt vides; nævnes 1350—1355, før 1350 g. m. Inger Karlsdatter (af Slægten Rani) til Harrested, der var † 1387 (hun g. 1^o m. Peder Grubbe og i dette Ægteskab formodentlig Moder til den Asser Grubbe, som 1344 beboede Harrested).

Henrik Ivensen til Harrested 1386—87, g. m. N. N., der var Medarving til Kyse og siden ægtede Hr. Niels Knudsen (Dyre).	Ingeborg g. m. Oluf Raaris i Vem- meløse (Vester Flakke- bjerg H.) 1387.	En Datter g. m. Didrik Skelle Vindinge (nu Fuirendal) 1387.
--	---	--

Disse kunne dog ogsaa være Døttre af Fru Ingers første Ægteskab.

Iven Henriksen,
som kaldes Markmand, i Harrested,
nævnes 1418¹⁾ og 1426, g. m. en
Moltke fra Bavelse, som 1446 var g.
m. Otte Fos).

Henrik Iven- sen, „boendes Mand inden“ Harrested 1425; synes død før Fa- deren.	Anne, var † 1446.	Evert Ivensen Markmand, levede 1435 ²⁾ , var † 1446.	Hr. Karl Markmand til Harrested 1446, blev 1456 bispelig Lehnsmand paa Salte ³⁾ , var † 1474, g. m. Gyde Peders- datter (Jernskieg), le- vede 1482, var † 1487, Enke efter Otte Jen- sen (om hvem see nedenfor).	Karen, g. m. An- dersPeder- sen (Jern- skieg) til Ellinge..
--	----------------------	--	---	--

Evert Markmand,
† før sin Moder; hans Enke levede
1485.

Jørgen Markmand
til Harrested, som han med alt sit
øvrige Gods solgte, var Hofsinde,
nævnes 1485—1500, vistnok sidste
Mand af Slægten i Danmark.

¹⁾ Arne Magn. II. 12.

²⁾ Huitfeldt 785.

³⁾ Ældste Archivreg. III. 317.

Over den saakaldte Markmand-Slægt med Ørnen i Vaabnet kan opstilles følgende Stamtavle¹⁾:

Hr. Jens Pedersen

til Bellinge paa Falster, hvis Sigil Hayes under et Aktstykke fra 1360, var 1364 Ridder og nævnes 1377 blandt de Beseglende i Kong Olufs Haandfæstning; g. m. en Datter af „gamle“ Hr. Jens Falster²⁾.

Johannes Jensen af Bellinge, beseglede 1403 et Dokument til Vitterlighed, angives g. m. Elsebe Dyre ³⁾ .	Peder Jensen til Torp (Nørre H. paa Falster), hvortil han skrives 1410, hans Sigil under dette Brev er bevaret, er vel den Peder „Thaae“, som nævnes 1381 (jvf. Broderen Mads) ⁴⁾ .	Mads Jensen til Bellinge, solgte 1381 tilligemed Henrik Gøye, som kaldes Staverskov, Mogens Gøye af Krenkerup, Peder Thaae og Otte Jensen af Saltø til Axel Andersen af Kjørstrup Gods, som Hr. Steen Basse m. Fl. havde i Pant, levede 1430; g. m. Jutte paa Egebølle, Datter af Hans Frendesen i Torslunde og Vibeke Thomesdatter van Hafn, Enke efter Folmer N. N. ⁵⁾ .	Hr. Otte Jensen, var 1381 Hovedsmand paa Saltø, Sigil under et Brev af 1387, var 1388 Medlem af Guds Legemslov i Sønder Herred paa Laaland, var 1397 Ridder; g. m. Margrethe Ovesdatter Steeg, som var Enke 1401 og 1403 (g. 1 ^o m. Holger) ⁶⁾ .	
Otte Jensen, g. m. Gyde Pedersdatter Jernskieg, som 1446 var gift igjen med Hr. Karl Markmand. Elsebe, g. m. Hr. Mikkel Rud til Vedby.	Poul Pedersen i Torp, beseglede 1467 til Vitterlighed med Hr Hartvig Falster ⁷⁾ .	Johannes Pedersen, var 1456 Sognepræst i Nykjøbing paa Falster, kaldes 1467 nobilis vir, levede endnu 1472, og under et Dokument fra dette Aar er hans Sigil bevaret ⁸⁾ .	En Datter, vistnok g. m. Erik Bang og Moder til Mads Bang i Torp og Peder Bang i Bellinge 1468.	Dorte, g. m. Henrik Olufsen Staverskov som kaldes Gøye.

¹⁾ Jvf. forøvrigt Sml. til jydsk Hist. og Top. 2. I. 149.

²⁾ Klev. Sig. Sml., Sjøell.-Møen 129, Geh. Arch. Aarsber. II. 25.

³⁾ Musse H. 2, Jytte Gyldenstiernes Vaabenbog, Tale Ulfstands Slægtetog.

⁴⁾ Arne Magn. XLVI. 3.

⁵⁾ Klev., Merløse H. 146, Klev.: Coll. Gen. Nob. Dan. 122.

⁶⁾ Hyld. 4, Molb. og Petersens Dipl. 11, Kirkeh. Sml. 3. VI. 423, Stevns H. 72, Sv. Dipl. I. 68, Ældste Archivreg. III. 318.

⁷⁾ Arne Magn. XXV. 3.

⁸⁾ Arne Magn. XXV. 1, 3, XXVI. 18.

En Oplysning om Sprogmanden Jens Høysgaard.

Ved Cand. mag. P. K. Thorsen.

Sprogmanden Jens Høysgaard er i literaturrexika (Worm, Fasting, Nyerup) urigtigt bleven tillagt fornavnene Jens Terkel Rosenquist. I et exemplar af Worms lexikon i det store kgl. bibl., (Ny kgl. Saml. nr. 266 b, 8vo) har Kall rettet dette navn til Janus Petri, men Kalls rettelse er hidindtil forbleven uændset. Høysgaards virkelige navn var Jens Pedersen Høysgaard.

Det hedder sig almindeligt, at han er født i Aarhus. Der er mulighed, ja vel endog sandsynlighed for, at dette er rigtigt; men sikkerhed har ikke været til at opnaa¹⁾. Derimod have vi hans egne ord for, at han er født Juledag 1698²⁾. Han er student fra Aarhus skole og er immatrikuleret ved universitetet (Janus Petri) 17 Juli 1719. Ved filosofisk examen 26 April 1723 og ved baccalaureatens erhvervelse 29 Maj 1727 findes hans navn i universitetets protokoller skrevet Janus Petri Høysgaard. Selv skrev han sig, idetmindste i sit senere liv, Høysgaard. Det hedder sig, at han blev pedel ved universitetet 1737. Rigtigheden af dette aarstal har ikke ladet sig konstatere. Da han 9 Maj 1759 af konsistorium udnævntes til klokker ved Trinitatis kirke, skete det „i henseende til hands langvarige tro tjeneste ved Universitetet.“

Jens Terkild Rosenquist Høysgaard er en helt anden mand. Han var skoleholder i Regnegade, da han 7 Nov. 1736 i Helliggeistes sogn blev ægteviet til Kirstine Margrete Christophersdatter. Han har ogsaa været universitetspedel, idet mindste fra 1747. Han døde som 2. pedel 1767, 62 aar gammel (begravet 5 Maj i Trinitatis sogn).

¹⁾ Paa min forespørgsel har hr. cand. mag., arkivassistent Villads Christensen velvilligst meddelt fra Viborg provindsarkiv, at Høysgaard ikke findes blandt fødte i Aarhus domsogn, og at Frue sogns kirkebøger ikke gaa saa langt tilbage som til 1698.

²⁾ Han har selv skrevet dette paa titelbladet af en af Trinitatis sogns kirkebøger.

Nogle Bemærkninger i Anledning af „Lidt om Familien Egedes Efterkommere i Grønland“.

I.

Af Arkivfuldmægtig **E. A. Thomle.**

Hr. Kolonibestyrer J. C. Joensen, Egedesminde, har foran S. 71 ff. meddelt nogle Oplysninger om Familien Egede paa Grønland. Herunder har han ogsaa gjort opmærksom paa, at det neppe kan forholde sig saaledes som af mig i sin Tid antaget (cfr. dette Tidsskrifts (1ste Række) IV S. 1 Note 2), at den *Jens Hind*, der 6 Juni 1732 blev Sognepræst til Røst og Værø, men allerede døde 1733, sandsynligvis uden at tiltræde Embedet, kan være identisk med den Præst, der paa Familien Egedes Stamtavle i Gjessings Jubellærere I. S. 48 siges at have været *forlovet* med Gjevvert Bloch og Kirstine Egedes Datter, om hvem det paa Stamtavlen heder: „hun med sin Forlovede, som var kaldet til Præst, kuldseilede paa samme Søe, som hendes Moders Kiæreste¹⁾ blev borte“. Hr. Joensen antager nemlig, at Hr. Jens Hind maa have været *gift* med en *Halvsøster* af Hr. Niels Brønlund Bloch og en Datter af Kirsten Egede i et af hendes *tidligere* Egteskab med Hr. Laurits Hansen Søblad eller Hr. Jochum Fredrik Moltzov, dog sandsynligvis med en Datter af Egteskabet med Førstnævnte.

Ifølge velvillig Meddelelse fra Hr. Klasselærer O. Nicolaissen paa Tromsø maa det ogsaa virkelig forholde sig saaledes, at Hr. Jens Hind har været *forlovet* med en Datter af Laurits H. Søblad og Kirsten Egede, og at det derfor er feilagtigt, naar det paa Stamtavlen hos Gjessing heder, at det var en Datter af Gjevvert Bloch og Kirsten Egede, der omkom sammen med sin Forlovede. Men naar Hr. Joensen videre antager, at denne Søblads Datter har været *gift* med Hr. Peder Hind, da forholder dette sig neppe rigtigt. Ifølge Hr. Nicolaissens Meddelelser blev nemlig Peder

¹⁾ Det vil sige en *trede* Præst, med hvem hun var forlovet, og som druknede, da han reiste (til Throndhjem?) for at ordineres.

Lorents, *uægte* Søn af Jens Hind og Geschen Søblad, døbt i Øksnes Kirke 3die Søndag i Advent (∴: 11 December) 1729, og at denne Jens Hind er identisk med den senere Sognepræst til Røst og Værø, bestyrkes derved, at Studiosus Jens Hind af Øksnes i Vester-aalens Fogderi 16 Juli 1731 erholdt Efterladelse for begaaet Leiermaal saaledes, „at han desuagtet til geistligt Embede, hvor og naar det lovlig ske kan, maa befordres“. Det sees altsaa heraf, at den Søstersøn af N. B. Bloch ved Navn Peter Lorents Hind, der omtales af Hr. Joensen, alene har været en *uægte* Søn af Hr. Jens Hind, der efter Gjessings Meddelelse sandsynligvis er død paa Reisen for at tiltræde Kaldet tilligemed sin Forlovede Geschen Søblad¹⁾.

Forøvrigt har Hr. Nicolaissen ogsaa oplyst, at det er feilagtigt, naar Kirsten Egedes 3die Mand kaldes *Gjever* Bloch. Kirsten Egede egtede nemlig 6 Søndag efter Trinit. (∴: 16 Juli) 1719 (trol. 18 Januar s. A.) i Øksnes Skipper og Handelsmand paa Bredstrand *Jens* Bloch (der muligens kan have havt Navnet Jens Gjæver²⁾ Bloch), med hvem hun (foruden Sønnen Niels Brøndlund Bloch, der efter sit eget Udsagn er født i Øksnes 19 Marts 1720) havde 2 Døtre: 1) Anne Cathrine, døbt i Øksnes 4 Sønd. efter Trinit. (∴: 14 Juli) 1726, og 2) Dorthe Marie, døbt i Øksnes 1729.

Hans Egedes Moder Kirsten Jensdatter Hind, døde paa Bredstrand hos sin ovennævnte Datter og Svigersøn 1724 og begravedes i Øksnes Søndag esto mihi (∴: 27 Februar) s. A., 67 A. 5 M. gl. Jens Bloch flyttede senere til Sund ved Bergen.

II.

Af Sorenskriver **F. M. B. Steen**, Førde.

Til foranstaaende Oplysninger kan endnu tilføies følgende efter Skiftet efter Kirsten Poulsdatter Egede, der behandledes i Søndfjord 1748—49:

¹⁾ Jvf. dog de af Hr. Sorenskriver Steen ndf. givne Oplysninger om Gidske Kirstine Søblad. Red.

²⁾ Gjæver er et Familienavn.

Under Registreringen, der afholdtes paa Gjestgiverstedet Furesund 17 Juni 1748, siges det, at hun efterlod Manden, Gjestgiver i Furesund Jens Blok (Brygger Jens Blok fra Vester-aalens Fogderi indskrives i Bergens Borgerbog 30 Sept 1738) og følgende Børn 1) Poul Jokuansen Moltzou, myndig, skal opholde sig som Kjøbmand i Grønland, 2) Hr. Niels Brønlund Blok, Missionspræst i Grønland og 3) Gidske Kirstine Søblad, ugift 34 Aar gammel, opholder sig hos Stedfaderen Jens Blok. For de to fraværende Arvinger mødte Fætteren Hr. Thomas v. Westen Egede, Kapellan til Holmedal. Gidske Kirstine Søblad havde „lang Tid“ været i Stedfaderens Tjeneste og havde Krav paa Løn, men lod sig nøie med 30 à 40 Rdlr., da der vilde være bleven Underbalance i Boet, om hun skulde have krævet sit Tilkommende fuldt ud. Der blev ved Opgjøret intet til Arv, idet Aktiva og Passiva balancerede med ca. 1550 Rdlr.

Gidske Kirstine Søblad blev siden gift med Hans Peter Diche, der døde 1756 og ligesom hendes Stedfader var Gjestgiver i Furesund. Med H. P. Diche havde hun to Døtre Ingeborg Kirstine, født 1751, og Johanne Kristiane, født 1752. Hun døde 1783 i Furesund, hvor hun havde „en liden gammel bedærvet Stue“, taxeret til 2 Rdlr. Ved Registreringen efter hende siges hendes ældste Datter at være gift med Sivert Olsen paa Søndmør, den yngste derimod at være ugift og at opholde sig hos Mdm Balchen paa Smørhavn i Bremanger. Boets Aktiva udgjorde 58 Rdlr. og Overskuddet var 18 Rdlr.

Peder Gyldenstjernes Ungdomsliv.

Ved Cand. mag. **Gustav Bang.**

Om den i Aaret 1594 afdøde Rigsmarsk Peder Gyldenstjernes Ungdom har der hidtil kun med Sikkerhed været lidet kendt; det er (af Dr. C. F. Bricka i Biogr. Lex. VI S. 395) blevet udtalt, at der — sagtens paa Grund af, at han var ugift — ikke er udkommet

nogen saadan samlet Biografi over ham som den, Datidens Ligprædikener indeholdt. I Karen Brahes Bibliothek i Odense Nr. 707 (ikke opført i Vogelsangs Katalog) findes der imidlertid et haandskrevet Stykke, indeholdende den biografiske Del af en Ligprædiken over ham, og dette Stykke er endda noget righoldigere end i Regelen Nekrologerne fra det 16. Aarhundrede, men er rigtignok ogsaa i udpræget Grad i Besiddelse af disses Skødesynd, en høist letsindig Omgang med Aarstal o. l.; dog lader de fleste af de derved fremkomne Fejl sig uden Vanskelighed korrigere. Her skal meddeles et Uddrag af de Data, der supplerer det, man hidtil har vidst om hans Ungdomsliv; for Tiden efter Syvaarskrigen indeholder Ligprædikenen intet nyt Materiale til hans Biografi.

Peder Knudsøn Gyldenstjerne var født i Nykøbing p. F. 1533 Torsdagen efter Mikkelsdag (o: d. 2. Oktober). Fra sit 9. Aar blev han opdraget sammen med Prins Frederik af Hans Svaning; ogsaa efter at dennes Opdragerviksomhed i 1550 (?) var til Ende, forblev han hos Prinsen i Skaane. Efter Faderens Død i 1552 vilde Moderen sende ham til Udlandet; han kom „til Kristoffer von Fridsberg, som udi vor Tid blev Øverste udi Ditmarsken udi Skoneuisers¹⁾ Sted“; i Flensborg blev han gjort væragtig, „og som Tiden fordrog sig noget, gik ikke hans Rejse for sig, saa han blev fordret ind i Gaarden og blev der Hofsinde anno Domini 1554.“ Kort efter blev han Kammerjunker hos Kristian III, og i 1555 aflagde han paa Fyen Kammered for Korfits Ulfeld. I 1558 (?) var han et Aarstid kongelig Skænk under Niels Truidsøn (Ulftand)'s Sygdom, men denne overtog efter at være bleven rask atter sin Bestilling. Samme Aar¹⁾ ledsagede Peder Gyldenstjerne som Skænk og Indkøber Prins Frederik paa dennes Rejse til Svogeren Avgust af Sachsen og til Kejser Ferdinands Kroning i Frankfurt. Efter i 1559 at have deltaget i Ditmarskerkrigen var han i de følgende Aar ved Hoffet

¹⁾ Wulf v. Schönwiese; se Rørdam, Histor. Kildeskr. 2. R. II, 567—8; Resen, Frederik II. Krønike S. 6, 14; Christ. Cilicius, Belli Ditmarsici descriptio. Bas. 1570. S. 106.

²⁾ Prins Frederiks Rejse varede fra Efteraaret 1557 til Foraaret 1558.

og blev kort Tid efter Hofmarskalk. Om den Rejse til Tyskland, han antages at have gjort i 1562, nævnes intet i Nekrologen. I Syvaarskrigen deltog han i „alle Tog“ og blev i Træfningen ved Alingsaa (Avgust 1566) skudt igennem „Kalfven“ (Læggen).

Udsigt over en Del af Brevstoffet i Jens Bircherods Dagbøger.

Ved Cand. mag. **Carl S. Ochristiansen.**

II. Breve til og fra biskop Jens Bircherod.

1683, 12 febr. Ludvig Pontoppidan takker sin svoger mag. Jens Bircherod for lån af hans Odenseindskrifter og beder han om oplysninger til sit arbejde om adelsslægterne. Herlufmagle. [1683, febr.]

—, 28 apr. Lavritz Giefnings brev til (J. B.), hvori han anbefaler sin hustrus¹⁾ broder, Kield Søfrensen, til ham. Balsløw præstegård. [1683, apr.]

—, 12 sept. Madtz Pedersen Rostochs brev til dr. (J. B.) hvorved han anbefaler tvende unge mennesker til ham, der som alumni gymnasii har tet sig vel. Othense. [1683, sept.]

—, 28 sept. Borgmester Willum Jenssen sender sin svoger (J. B.) 20 rdl. og beder ham gennem Jacob Bircherod besørge dem til direktøren for „Qvæsthuset“, Hans Stampe, og skaffe en kvittering. Othense. [1683, sept.]

—, 29 sept. Lavridtz Jensen Gievnings anbefalingsbrev til (J. B.) for sin kones broder Kield Søfrensen. Balsløw præstegård. [1683, okt.]

—, okt. Jens Bircherod beretter sin fætter, regensprovst (J. B.), om sit ophold ved universiteterne i Kiel, Wittenberg, Leipzig, Jena og Altdorf og nævner enkelte danske, som han har

¹⁾ Dorthea Sørensdatte Thomsen.

truffet, samt antallet på studenterne ved de forskellige universiteter. Altdorf. [1683, dec.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 80.

—, 1 nov. Mag. Peder Winslows brev til (J. B.), hvori han beder ham om at anbefale hans sønner til Christen Skeel, så at de kan blive indskrevne i universitetets bog, og lykønsker ham de præpositura. Othense. [1683, nov.]

[1684, jan.] Christian Schmers lykønskningskrivelse til (J. B.) i anledning af årsskiftet. Hafniæ sub exordium anni. Lat. [1684, jan.]

—, $\frac{31 \text{ jan.}}{10 \text{ febr.}}$ Valentin Lilienkrands lykønsker sin svoger (J. B.)

til hans provsteværdighed og beklager, at dennes „Scriptio de insignibus regis Daniæ“ ikke kommer frem, og at de fremmede skriver til den danske nations forsmædelse, som ikke tør svare igen, og fortæller om s. Sebaldus i Nürnberg, der skal være en kongesøn af Danmark. Venetien. [1684, marts.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 82 f. og hos Molbeck, Bircherods Dagbøger s. 229.

[—, marts.] Oberst Sten Andersen Billes anbefalingskrivelse til (J. B.) for Christen Lauridsen Nyborg. Lat. [1684, marts.]

—, 15 apr. Simon Pedersen Aarhus' brev til (J. B.), hvori han lover at tage sig af den ham anbefalede Snidker og lykønsker ham til hans professorat i hebraisk; forøvrigt skriver han om sine studier og klager over landets slette tilstand, da han af 31 tdr. byg kun får 7—8, og ønsker sig et præsteembede; sluttlig anbefales 2 fattige studenter, Søfren Colding og Frantz N., til Bircherod. Nykiøbing. [1684, apr.]

—, 19 juni. Peder Winslows brev til hans svoger (J. B.) hvori han anbefaler ham sin kones¹⁾ søstersønner, Henrich og Ludvig Hiort fra Skanby, sender ham en inscription over en kvinde på Hindsholm og spørger, om han ønsker afskrifter af dokumenter fra Dronning Margretes tid, fortæller om en nyopdaget runesten på Næraa kirkegård ved Korupgaard og forespørger om sine sønners udsigt til det Skelske stipendium. Othense. [1684, juni.]

¹⁾ Martha Nielsdatter Bruun.

—, 20 juli. Matthis Sass' brev til (J. B.), hvori han takker denne for hans velgerninger mod sin broder [Cort Sass] og anbefaler ham sine sønner Henning og Ludvig Lavridsøn. Scamby. [1684, aug.]

—, 21 juli. Gert Bonsach anbefaler to af sine disciple til (J. B.) Slinger. [1684, juli.]

—, 16 aug. Jens Rasmussen Snitker klager til (J. B.) over Nykiøbing skoles usle tilstand. Nykiøbing. [1684, aug.]

—, 22 sept. Friderich Acheleje skriver til (J. B.), at han har forladt Kiøbenhavn af trang; men da lykken ikke er ham god, beder han provsten anbefale ham til forfremmelse (i stipendium). Aalborg. [1684, sept.]

—, 23 sept. Søfren Ørsted anbefaler sin broder til (J. B.), idet han sender ham en gave af 1 rdl., og lover ikke at glemme ham, hvis broderen kommer på regensen til vinteren. Friderichsborg. [1684, sept.]

—, $\frac{26 \text{ sept.}}{6 \text{ okt.}}$ Valentin Lilienkrantz' brev til (J. B.) om et relief i marmor på dogepaladset i Venezia i omgangen under den store sal, hvor consilium grande holdes, på den yderste ende af muren ligeoverfor klosteret s. Giorgio maggiore, samt om andre lærde sager. I efterskriften omtales, at Jens Bircherod er i Rom, hvor Hans [Bircherod] ligger syg. Venetien. [1684, nov.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 229.

—, 6 dec. Peder Pedersens [Lund] brev til [J. B.], hvori han anmoder denne om at påminde en vis Bloch angående nogle penge. Nidros. Lat. [1684, dec.]

1685, 2 jan. Christen Lauridsen Wellejus' brev til (J. B.), hvori han beder om oplysning angående den nye bibeloversættelse, da han ønsker at påtage sig et stykke af den; han vil gerne brevveksle med B. og beder ham sende sine breve til hans moder enkebispenden i Ribe. Lintrup. [1685, jan.]

—, 22 apr. Jens Rasmussen Snitgers brev til (J. B.), hvori han spørger, om der er noget håb om at komme på klosteret da han er ked af sin hørergerning, siden mag. Simon gik af som rektor, og Peder Høyelse kom i steden, der med bistand.

af Luxdorph, biskop Kingo og provst Brandt „affecterer monarchiam scholasticam“; på grund af de usle lønningsforhold ved skolen kan han endnu ikke betale de 2 rdl., han skylder fra sin attestats. Nykiøbing. [1685, apr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 233.

—, 4 maj. Jørgen Seerups brev til (J. B.) i anledning af de ham til oversættelse betroede kapitler af Deuteronomion. Riibe. [1685, maj.]

—, 12 maj. Hans Hvalsøs brev til (J. B.), hvori han spørger med folks bestræbelser for at få ham gift og anbefaler en ung mand [Bertel Lavridsen] til hans omsorg. Sandager. [1685, maj.]

—, 28 maj. Knud Thomæsen Juuls anbefalingsskrivelse for Johan Hansen og Frantz Stød til (J. B.) Trunhiem. [1685, juli.]

—, 29 maj. Søren Cappell anbefaler sig og sin broder Jacob Cappell samt sin morbroders søn Niels Clausen til (J. B.) Nyborg. [1685, maj.]

—, 11 juni. Mag. Mads Weiles anbefalingsskrivelse til (J. B.) for student Lavridz Jensen Risom. Tranbjerg præstegård på Samsøe. [1685, juni.]

—, 11 juni. Frantz Rosenbergs brev til (J. B.), hvori han omtaler sin besværlige gerning ved skolen og i kirken på grund af sin faders sygdom, og hvormed han sender B. nogle penge, for hvilke han har sagt godt for ham hos Vinding. Riibe. [1685, juni.]

—, 27 juni. Jørgen Seerups skrivelse til (J. B.) i anledning af bibeloversættelsen, hvori han anbefaler Søfren Vong til ham. Riibe. [1685, juli.]

—, 9 juli. Mads Rostochs anbefalingsskrivelse til (J. B.) for Billeschoufverne [Jørgen og Lavrids], som vilde underkaste sig første examen theologicum. Othense. [1685, juli.]

—, 20 aug. Peder Pedersen Kraglund anbefaler Peder Christensen Giørding til (J. B.) og takker for hans bevågenhed overfor hans søstersøn Peder Bhie. Engbjerg præstegård. [1685, aug.]

—, 6 sept. Peder Sørensen Winther sætter sin lykke i (J. B.s) hånd og venter et brev fra ham til tegn paa hans velvilje. Jandrup præstegård. [1685, sept.]

—, 7 sept. Christen Nyborg, der af armod har måttet forlade universitetet, anmoder (J. B.) om at skaffe sig en plads i kommunitetet igen, da en sådan er ledig, ved at Anders Juul er kaldet til Steenmagle. Friderichsborg. [1685, sept.]

—, 19 sept. Claus Barfods anbefalingsskrivelse til (J. B.) for hans søn Christen. Fraugde præstegård. [1685, sept.]

—, 22 okt. Mads Rostochs anbefalingsskrivelse for Jørgen Jensen, hvem (J. B.) havde absentem i kommunitetet introduceret, idet han havde forladt universitetet af armod. Othense. [1685, okt.]

—, 24 okt. Peder Karstensøn beder sin svoger (J. B.) om at anbefale den fattige student Povel Rasmussøn til sin farbroder Jens Bircherod, for at han kunde komme op til første examen og igen indtage sin huslærerplads hos borgmester Jens Eriksen [Westengaard i Odense.] Otthense. [1685, okt.]

—, 28 okt. Peder Pedersen Lunds brev til (J. B.) om lærde materier. Nidrosiæ. Lat. [1685, nov.]

—, 10 nov. Niels Haaels Andersøns anbefalingsskrivelse til (J. B.) for en Hans Christensen, der havde deponeret til Kiel og ikke var bleven immatrikuleret i Kiøbenhafn, for at få ham indskrevet. Otthense. [1685, nov.]

—, 7 dec. Valentin Lilienkrantz ønsker sin svoger [J. B.] til lykke i anledning af, at han er bleven ordinær professor [i hebraisk]. Paris. [1686, jan.]

1686, 29 jan. Christen Blichfelds brev til (J. B.), hvori han melder, at den hårde vinter har forhindret ham i at komme over til Kiøbenhafn og indtage sin plads ved bordene i kommunitetet. Aarhus. [1686, febr.]

—, 10 febr. Jørgen Seerup takker (J. B.) for, at han har sendt ham sin dissertation og tilbyder fremdeles det theologiske fakultet sin tjeneste ved bibeloversættelsen, meddeler, at han er bleven udnævnt til rektor i Fridericia, og nu skal tage magistergraden, hvorfor han beder provsten anbefale ham til Borrichius, for at han kunde blive fri for gradens udgifter. Riibe. [1686, febr.]

—, 16 febr. Jacob Ernst Badens undskyldningsskrivelse til

(J. B.) for hans søn Jacob Baden, som var bleven forhindret i at komme i rette tid tilbage til regensen. Holbech. [1686, febr.]

—, 16 febr. Friderich Brandts brev til hans svoger [J. B.] angående forøgelser af dennes traktat „Septentrionalis oriens“, hvori han anbefaler Thomas Jensen Berg til ham. Nykiøbing. [1686, febr.]

—, 20 febr. Johannes Olavius sender et digt til (J. B.s) ære og anbefaler Buchwald til ham. Randusii. Lat. [1686, febr.]

—, 8 apr. Hans Jacobsen Hvalsøe anbefaler Bærthel Lauridsen, som vilde indstille sig til første attestats, til (J. B.) og og takker ham for hans dissertation. Sandager præstegård. [1686, apr.]

—, 10 apr. Biskop Erich Grave skriver til (J. B.) i anledning af en pakke kirkeritualer, som han efter etatsråd Schølers ordre har besørget til Wiborg, og forespørger, på hvad måde de for Aarhus stift bestemte skal omdeles; han takker for hans dissertation. Aarhus. [1686, apr.]

—, 15 apr. Israel Pontoppidans anbefalingsskrivelse for Dideric-Christian Diderikssøn Braës til hans svoger (J. B.) Kallundborg. [1686, apr.]

—, 18 apr. Niels Thomessen Liungby anbefaler Abraham Schrøder til (J. B.) Hörbye. [1686, apr.]

—, 20 maj. Christen Lauridsen Wellejus anbefaler sin hustrus søstersøn, Peder Ibsen Kragelund, til (J. B.) Linterup. [1686, juni.]

—, 20 maj. Peder Pedersen Lund anbefaler sin slægtning Lavrids til (J. B.) Nidros. Lat. [1686, juni.]

—, 22 juni. Friderich Brandts anbefalingsskrivelse for hans søn til hans svoger (J. B.), hvori han skriver, at han har anbefalet sin søn, „at hand til ære, icke skal spare, ved Depositzen og ellers etiam, ut honorabilis ipsi locus inter deponentes assignetur, særdelis i hans Testimonio at legge 10 Rdlr. til hr. Doct. Borrich:“ Nykiøbing. [1686, juni.]

—, 31 juli. Søfren Ørsted anbefaler sin halvbroder Jørgen til (J. B.) og beder denne formane ham, da han fører et forargeligt levned. Hillerød. [1686, aug.]

—, 30 aug. Assessor Christopher Baltzlau skriver til sin hustrus [Karen Riisbrigh] søstersøn (J. B.) og takker ham for hans smukke epicedium i anledning af hendes død. Othense. 1686, aug.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 238 ff.

—, 1 sept. Elias Naur takker (J. B.) for hans bevågenhed for Erich Mule og anbefaler den fattige Arent Steenstrup til ham. Odense. [1686, sept.]

—, 4 sept. Jens Bircherod skriver til mag. Hector Gotfred Masius i anledning af den evangeliske jubilæumstale, som det var dennes tur at holde, og beder ham, hvis han kommer gennem Fyen, at se ind til hans fader. Hafniæ. Lat. [1686, sept.]

—, 17 sept. Hector Gottfried Masius skriver til (J. B.), at han påtager sig at holde jubilæumstalen og gerne vil besøge hans fader. Gottorpii. Lat. [1686, sept.]

—, 25 sept. Johannes Olavius skriver til (J. B.) i anledning af hans farbroders, professor Jens Bircherods, død, over hvem han vil forfatte et sørgedigt, samtidig anbefaler han atter Buchwald til ham. Randrusii. Lat. [1686, sept.]

—, 14 okt. Matthias P. Rostoch condolerer (J. B.) og anbefaler Laurids Billeskouf til hans omsorg samt takker ham (i en efterskrift) for hans bevågenhed for Jørgen Jensen og beder ham vise den fremdeles. Othense. [1686, okt.]

—, 17 okt. Frands Friderichsen Stød takker (J. B.) for hans tidligere godhed mod ham og beder ham anbefale sig hos konrektor [Elias Eskildsen Naur] samt skaffe ham nogle „smukke“ mænds børn til undervisning. Othense. [1686, okt.]

—, 28 okt. Willem Matthisøn Wagard skriver til (J. B.) om sine studier i Paris, hvor han agter at blive vinteren over og derefter at besøge Italien, England og Holland. Paris. [1686, nov.]

—, 14 nov. Jacob Gottfried Becher underretter sin svoger (J. B.) om sin hustrus¹⁾ død, beder ham tage sig af Hans Bangs søn i Sersløf, spørger, hvorledes dr. Lujas søn [Laurids] skikker

¹⁾ Christine Stephensdatter Ram.

sig, klager over skatter og indkvarteringer og forespørger, hvad dom Moridz Podebusk har fået, da han skulde have 100 rdl. af ham. Ottense. [1686, nov.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 239.

—, 15 nov. (J. B.) skriver til Johannes Olavius i anledning af hans digte over den afdøde professor Jens Bircherod. Hafniæ. Lat. [1686, nov.]

—, 29 nov. Jens Mundelstrup beder (J. B.) anbefale ham en af studenterne fra klosteret til at præceptorere i Saxild; hans løn kan blive 40—60 slettedaler. Aarhus. [1686, dec.]

—, 19 dec. Biskop Erich Græve beder (J. B.) korrespondere med sig istedetfor afdøde Jens Jensen Bircherod og anmoder ham om at erindre etatsråd Schøler om at skrive til landkommisær Thomes Friis for at få de resterende ritualpenge ind-drevne. Aarh. [1686, dec.]

1687, 28 jan. Henrich Følscher takker (J. B.) for den „høflighed“, han viser hans søn [Jochum], og beder ham fremdeles at være denne bevågen. Øthense. Tysk. [1687, jan.]

—, 22 febr. Peder Syv takker (J. B.) for udvist gæstfrihed og beder ham besøge sig sammen med mag. Glud; han sender „Hans Lyscander“ tilbage og takker for lån. Hellested. [1687, febr.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 88 f.

—, 15 marts. Elias Naurs brev til hans svoger (J. B.), hvori han rosede omtaler hans faders tractat over Jonas, takker for B.s omsorg for „voris Benjamin“ Erich Mule, og for at han vil gennemlæse hans „Passionsskrift.“ Odense. [1687, marts.]

—, 5 apr. Niels Friis skriver til (J. B.) i anledning af „dend artige Tragødie, som velviise Borgemester og Raad her paa Steden haver ladet sig behage imod mig og min Friderich Christian Faust at tractere“, og beder ham at anbefale ham i konsistorium. Kolding. [1687, apr.]

—, 7 apr. Niels Nielsøn Aarøe anbefaler Jens Knudsøn Aagaard, søn af Knud Jensøn, provst over Galten herred og præst til Woldom og Ruud, til (J. B.). Fausinge præstegård. [1687, apr.]

—, 24 apr. Elias Eskildsen Naur takker (J. B.) for, at hans

„Passionsskrift“ er blevet så hurtigt og så lemfældigt censureret af Wandal, og for hans gode rettelser. Odense [1687, apr.]

—, 25 apr. Friederich Brandt takker (J. B.) for hans velvilje overfor hans søn Bonaventura og meddeler, hvorledes han havde tænkt sig, hans uddannelse skulde forløbe, og beder ham anbefale ham til professorerne og særlig til Casper Bartholin. Nykiøbing. [1687, apr.]

—, 3 maj. Elias Eskildsøn Naur takker (J. B.) for hans carmen til ære for sit skrift og for hans godhed mod Erich Mule. Odense. [1687, maj.]

—, 7 maj. Frantz Rosenberg anbefaler sin broder Peder Rosenberg til (J. B.). Ripis, nonis maji. [1687, maj.]

—, 9 maj. Søfren Ørsted beder på amtsforvalter Christen Nielsøns vegne (J. B.) at skaffe en student, der er dygtig i latin og tysk, til at undervise amtsforvalterens børn. Friderichsborg. [1687, maj.]

—, 25 maj. Anders H. Bernhoft takker (J. B.) for hans velvillighed mod ham og hans brødre Hans og Roald og anbefaler sin fætter Anders Borch, dennes broder Alexander samt en anden af sine frænder, Anders Jensen Bernhoft, til ham. Opdals præstegård nordnord i Norge. [1687, juni.]

—, 10 juni. Elizabeth Pedersdaatter, sal. Niels Nielsøn Heboes, anbefaler sin søn til (J. B.) Hafniæ. [1687, juni.]

—, 13 juni. Berthel Jensen Groth anbefaler sin broder Johan Groth til (J. B.). Odense. [1687, juni.]

—, 25 juni. Simon Hof takker (J. B.) for hans dissertation og oration og for hans velvillighed overfor hans søn samt anbefaler nogle fattige personer fra Throndhjem skole til ham. Trundhiem. [1687, juli.]

—, 24 juli. Christian Mechlenborg anmoder (J. B.) om at levere hans broder sit testimonium publicum, da han formedelst sine forældres svaghed ikke selv kan komme til byen. [1687, juli.]

—, 10 aug. Biskop Erich Grave anbefaler sin søstersøn Mogens Jacob Hirdtnach til (J. B.). Aarhus. [1687, aug.]

—, 17 aug. Peder Pedersøn Bhie takker (J. B.) for hans velvilje imod ham, beder om sit testimonium publicum, da baron

Christian Juel har gjort ham til hans faders medhjælper og efterfølger efter dennes død, og undskylder sin broders langvarige fraværelse fra universitetet, da han er bleven huslærer hos borgmesteren i Tidsted. Bøvling præstegård. [1687, sept.].

—, 21 aug. Holger Nielsøn Arctander takker (J. B.) for hans godhed og anbefaler sin broder Povel Nielsøn Arctander til ham. Friderichstad. [1687, aug.]

—, 20 sept. Jens Rasmussøn Snitger beklager sig til (J. B.) over, at han ikke får sin løn, og at rektor er enerådig, hvorfor han ønsker at komme bort, og spørger, om han ikke kan komme på kommunitetet eller få en plads „i hofmesters border“. Nykiøbing. [1687, sept.]

—, 20 sept. Erik Pedersen Bircherod meddeler (J. B.), at Johan Braem i Roschild skal have kongens brev på Aarhus-episcopat, og beder ham skaffe byfogden Hans Jakobsøn i Ebeltoft en huslærer, som skal få 24 rdl. i løn foruden kost og kammer; B. skulde få en favn ved for sin ulejlighed. Ebeltoft. [1687, sept.] Brudstykke i Høsts Chronos s. 89.

—, 28 okt. Martin Herlov, præst og provst i Aarhus, anbefaler Lavridz Nielsøn Munk til (J. B.) Arh. [1687, okt.]

—, 20 nov. Elisabeth Pedersdaatter, salig Niels Nielsen Heeboes, skriver til (J. B.), at hun endnu ikke har fundet en køber til sin gård, at hun har forfattet Salomons højsang i „åndelige Sange og andægtige Bønner, kaldis „Aandelig Brude-Harmonia“, og takker ham for hans velvilje mod hende og hendes søn. Stor Heeboe. [1687, nov.]

—, 30 nov. Jens Rasmussøn Snitger beklager sig for (J. B.) over, at „den lumpen Conrectors titul“ skal gøre ham den afbræk, at han ikke kan komme til klosteret igen, synes stadig ikke om mag. Peder [Høyelse], håber på bedre tider, når Marcus Giøe kommer hjem, og beder B. anbefale sig til biskoppen. Nykiøbing. [1687, dec.]

—, 6 dec. Elias Naur underretter (J. B.) om, at hans hustrus søster, Anna, herr Hans Bangs i Særslow, er kommen hjem med sin forlorne søn, og beder ham sørge for, at „ejusdem amentia scelerisque socius“, Jespersøns søn, kommer hjem; han er

å tvivl, om passionbillederne nettest kan stikkes i Kiøbenhavn eller Hamburg. Odense. [1687, dec.]

1692, 17 marts. Ove Balch Nielsen beder (J. B.) anbefale ham til eksaminatorerne ved den forestående theologiske eksamen. Hauniæ. Lat. [1692, marts.]

—, 5 apr. Knud Landdorph lykønsker sin svoger (J. B.) til, at han er bleven professor theologiæ i det ny indrettede exercitzaademie, anbefaler 2 brødre, Hans og Bertel Mydenger, til ham og forespørger ham angående misfornøjelsen med Odense gymnasium. Odense. [1692, apr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 249.

—, 11 apr. Peder Tuxens brev til (J. B.), hvori han fremfører de grunde, hvorfor han ikke kan gå ind på Brunsmanns mening, fremsat i hans 2 dissertationer til oplysning af et sted hos Salomon, og anbefaler sin søstersøn Henrik Christiern til ham. Wardæ. Lat. [1692, maj.]

—, 15 apr. D[iderik] Grubbe anbefaler Niels Brysting til (J. B.). Ex prædiolo pastorali Quislem. Lat. [1692, apr.]

—, [16—27 apr.] Knud Landdorps brev til (J. B.) i anledning af, at man tænkte på Odense gymnasiums reduction eller dets og lektoraternes afskaffelse. [1692, apr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 249 f.

—, 27 apr. (J. B.s) brev til professor Henning Witte i Riga om litterære sager. Hafniæ. Lat. [1692, apr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 254.

—, 4 maj. (J. B.) lykønsker Poul Biørnson i anledning af hans berømte søsterdattersøn, Biørn Thorleifson, der [1691] var bleven udnævnt til vicebiskop på Island, og beklager, at han ikke har kunnet hjælpe Wigfus Gudbrandson. Hafniæ. Lat. [1692, maj.]

—, 30 maj. Otthe Weis anbefaler Matthiis Bering til (J. B.). Høisløf præstegård. [1692, juni.]

—, 2 juni. Mads Henrik Schacht anbefaler overbringeren af dette brev til (J. B.). Cartem. IV nonarum iunii. Lat. [1692, juni.]

—, 27 juni. Anna Cathrina Friis, salig Tønne Juels efter-

ladte, sender (J. B.) Anders Ølbyes kaldsbrev. Taarupgaard. [1692, juli.]

—, 28 juni. Laurs Gonsager takker sin svoger (J. B.) for hans velvilje mod hans søn Hans Svane og anbefaler fremdeles denne til ham. Jelling præstegård. [1692, juli.]

—, 4 juli. Jørgen Seerup takker (J. B.) for hans velvilje mod hans skole, og beder ham at hjælpe til, at én af dimittenderne fra denne, Christian Lytze, kan blive student, og anbefaler sin hustrus broder Henrich Bie til ham. Frederic. [1692, juli.]

—, 11 juli. Peder Tøxen sender (J. B.) en dissertation til gennemsyn og rettelse. Warde. Lat. [1682, juli.]

—, 18 juli. Henning Witte takker (J. B.) for de ham tilsendte programmer og disputatser og ønsker at se lektionskatalogerne fra Odense og andre lyceer. Rigæ. Lat. [1692, aug.]

—, 19 juli. Arngrim Videlin anmoder (J. B.) om at erindre biskoppen om hans løfte om forflyttelse, når Nykiøbing skole ved mag. Høyelses befordring til Odense, hvorom rygtet gik, blev ledig. Mariboe. Dansk-lat. [1692, juli.]

—, 26 juli. Jens Mundelstrup underretter (J. B.) om, at bispem har kaldet ham til rektor, beklager sig over skolens nye studenter, anbefaler den gamle Vegerslevs søn til ham for faderens skyld og beder ham ved sin tjener forhøre, om én af skolens hørere, Michel Pedersøn, har fået Aarslev og Silst kald, hvortil bispem har anbefalet ham, og indløse kongebrevet for ham. Aars. [1692, juli.]

—, 7 aug. Mads Vellejus skriver til (J. B.) som svar på hans skrivelse af 2 aug., at han er villig til at tage omtalte person i huset; betaling vil han ikke forlange, om han end af andre har fået 2 slettedaler ugentlig for al service. Tranbjerg. [1692, aug.]

—, 13 aug. Jørgen Sorterup beder (J. B.) at give ham et godt råd, da han tænker på at gifte sig. Lyderslev. [1692, aug.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 252.

—, 31 aug. Dr. Poul Biørnson, provst på Island, takker (J. B.) for hans brev, som meldte ham hans søsterdattersøn mag. Biørns heldige forhold, der var bleven biskop på Island,

og sender ham hovedet af en lille fisk, som han ikke kendte.
Selaardal, pridie calendae sept. Lat. [1692, okt.]

—, 19 okt. [Niels] Friis takker (J. B.) for de gode testimonia, han sendte ham. Aarh. [1692, okt.]

1693, 1 jan. Hektor Gottfried Masius anmoder (J. B.) om at optage blandt de theologiske kandidater en student, som nylig er bleven rejiceret ved eksamen, men siden prøvet privat af ham. Hafniæ, calendis ian. [1693, jan.]

—, 18 marts. Peder Jacobsøn Holm skriver til (J. B.), at han ikke kan give ham den begærede oplysning, da alle bøger, som indeholdt sådant, brændte, da Opslo blev lagt i aske. Rhodius lever ved Wittenberg og har skrevet en traktat in 4^{to} de *Μετεμψυχωσει* Pythagorica; der er en anden, som kaldes Ambrosius Rhodius, der også har skrevet de re medica, men det er ikke den A. R., der var her. Series præpositorum in regia communitate kendte B. bedre end han. Christianiæ. [1693, marts.]

—, 23 marts. Ottho Sperling skriver til (J. B.), at han med begærlighed har læst hans broders historie om Trajan og forespørger ham angående et mindesmærke, som de talte om, da de sidst var sammen. Hafniæ. Lat. [1693, marts.]

—, 2 apr. Hans Olufsen sender (J. B.) en forøgelse af „Specimen Didacticum Ebr. Augusti Pfeifferi“ til gennemsyn og forespørger ham, om han for en billig penge kunde få det trykt; i alt vil han følge B.s råd. Horsens. [1693, apr.]

—, 5 apr. Peder Høyelse anbefaler Peder Wulf, der vil underkaste sig theologisk eksamen, til professor (J. B.). Nykiøbing. [1693, apr.]

—, 1 maj. Hans Rasch anbefaler Peder Jensen Bøgwad, der af rektor var taget til collega i skolen, til (J. B.), og beder om, at han må indstille sig til sin attestats. Nykiøbing i Falster. [1693, maj.]

—, 12 maj. Gert Mommens svoger takker professor (J. B.) for hans omsorg for Jens Hersleb og Gert Mommens børn og for hans godhed imod denne, hvis ligbegængelse, han havde

besørget, og beder ham fremdeles være Christopher Momme bevågen. Trundhiemb. [1693, maj.]

—, 18 maj. Cathrina, sal. Jørgen Foghs, takker (J. B.) og hans hustru for deres venlighed mod hendes søn. Aarhus. [1693, maj.]

—, 19 maj. J. Rosenkrantz anbefaler overbringeren af dette brev, en provstesøn fra Loland, der skal tage sin attestats, til (J. B.) Kiøbenhavn. [1693, maj.]

—, 30 maj. Lavrids Pedersen Werløs takker sin svoger (J. B.) for hans bevågenhed mod hans søn, Peder Verløs, og beder ham formane denne til at være flittig. Taadderup præstegård i Falster. [1693, juni.]

—, 13 juni. Johannes Olavius anbefaler Hans Ditlev Arrebo, der ønsker at blive student, til (J. B.). Randrusii. Lat. [1693, juni.]

—, 16 juni. Christen Lauridzen Wellejus lykønsker (J. B.) til, at han er bleven virkelig professor i theologi, og det på begge akademier, og anmoder ham på sin svogers, rektor i Ribe, Jørgen Serups, vegne om, at dennes hustrus broder, Jens Melissæus, må blive akademisk borger, skønt han er dårlig forberedt; biskop Lodberg [i Ribe] døde d. 12 juni, hans efterfølger blev mag. Anker i Kolding. Linterup. [1693, juni.]

—, 21 juli. Peter Fogh beder professor (J. B.) undskylde, at hans moder ikke for længst har besvaret professorens missive, men hun er optaget på Steensballegaard, hvor friherreinden ligger i barselseng; han takker nu professoren for hans gunstige vidnesbyrd om ham til moderen for den opførsel, han havde vist i hans hus. Aarhus. [1693, juli.]

—, 22 juli. Johannes Olavius anbefaler en student, Christen Anders Brun, der, „dum a fratre injuriam publicam avertere allaborat, verbis forte et minis in Magistratum urbis patriæ egit ferocius aliquantum, quam modestiam Studiosi decebat“, og derfor var relegeret på 4 år, til (J. B.). Randrusii. Lat. [1693, juli.]

—, 15 aug. Melcbior Augustini takker (J. B.) for hans høflighed mod ham og hans søn og håber, at han et halvt års tid vil huse og føde sønnen, og at denne opfører sig således,

at han ved sin velynders bistand kan nå fixum locum på kom-
munitetet eller noget andet. Meldals præstegård. [1693, sept.]

—, 25. aug. Konrektor Jørgen Rhodius' brev til (J. B.) i
anledning af, at det gik disciplene fra Aarhus skole dårligt ved
universitetsprøven. Aarhus. [1693, aug.]

—, 6 sept. Arngrim Widalin beder (J. B.) under decani
hand at skaffe ham at vide, hvorledes hans discipel Niels Mal-
tesen „stod sig“, da visse folk udspreder, at han var bleven
conditionaliter admitterit. Mariboe. Dansk-lat. [1693, sept.]

—, 5 okt. Biskop Henrich Gerner takker sin svoger (J. B.)
for recommendationen til Fyen, men da vejene var så dårlige,
at han ikke kunde na landemodet, nar han tog over Fyen,
sendte han afbud fra Roskilde og sejlede til Aars, hvor de nær
havde strandet på hovedet af bryggen. Viborg. [1693, okt.]

—, 25 okt. Claus Barfod anmoder (J. B.) om at anbefale
hans to sønner, Niels og Hans Barfod, på det bedste, at de
mätte nyde kost på klosteret og om muligt ligge i regensen.
Fragde præstegård. [1693, okt.]

—, 28 okt. Christian V udnævner (J. B.), hidindtil pro-
fessor theologiæ ved universitetet, til biskop og superintendent
i Aalborg stift i dr. Henrich Bornemanns sted, som til biskop i
i Siellands stift er forfremmet. Kiøbenhafn slot. [1693, okt.]

—, 5 nov. Knud Landorph lykønsker (J. B.) til hans nye
værdighed og meddeler ham, at han tirsdagen før alle helgens
dag holdt en oratio iubilæa de idolatria veterum Danorum, in-
primis de tribus præcipuis seu majoris pretii Diis, quos Dani
adhuc gentiles colebant, sc. Thorone, Øthone et Frigga. Odense.
[1693, nov.]

—, 15 nov. Biskop Ancher Anchersen lykønsker (J. B.)
og beder ham forhøre hos Borneman, på hvilken søndag deres
ordination kan finde sted og underrette ham derom. Colding.
[1693, nov.]

—, 22 nov. Niels Jesperson lykønsker biskop (J. B.) Aal-
borg. [1693, nov.]

—, nov. Peder Fogh lykønsker biskop (J. B.) Lat.
[1693, nov.]

—, 8 dec. Provst Peder Reenberg lykønsker biskop (J. B.) og beder ham skrive, om han rejser over Kallundborg eller Fyen, for at hans heste og vogn kan møde i Aarhus eller ved Snoghøj, samt indbyder ham til at bo i sit hus. Aalborg. [1693, dec.]

—, 13 dec. Niels Jespersen udtrykker for (J. B.) sin glæde over, at han ser, at denne står i nært svogerskab til hans fætter, etatsråd Benzon, og håber, at han må komme til at stå i samme venskabsforhold til B. som til sin svoger Henrik Borneman. Aalborg. [1693, dec.]

—, 21 dec. Peder Winsløv lykønsker biskop (J. B.) og beder ham anbefale ham til biskop Borneman, så at han hos ham måtte nyde samme grace som hos forrige biskop, og hans mange fattige sønner måtte ihukommes. Præstøe. [1693, dec.]

1694, 3 jan. Biskop Ancher Anchersøn beder (J. B.) om undskyldning, fordi han ikke tog speciel afsked med ham, inden han forlod byen, og opfordrer ham til på overrejsen til sit stift at besøge hans hus i Colding. Colding. [1694, jan.]

—, 19 jan. Peder Fogh takker sin velynder (J. B.) for hans skrivelse og udtrykker sin glæde over i ham at have en patron; han havde ønsket at dedicere ham et carmen på hans ordinationsdag, men havde fået den for sent at vide. Aarhus. [1694, jan.]

—, 26 jan. G. Lindenow beder (J. B.) at gøre anstalt hos stiftets gejstlighed for, at en af hans bønder, Niels Michelsen af Skiblund, der ved kongeligt brev havde fået tilladelse til at søge godtfolk om hjælp og lade sætte „beckenet“ for kirkedørene i Jydland i en vis tid, kunde få nogle penge indsamlede. Friis-holt. [1694, febr.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 285.

—, 31 jan. Bertel Jensen Groth lykønsker biskop (J. B.) og udtaler sit håb om at kunne få ham at se i Othense på gennemrejsen. Acherup præstegård. [1694, febr.]

—, 9 febr. Otthe Jørgensen Stenløs lykønsker biskop (J. B.) og anmoder ham om at tænke på ham med befordring, da han nu på det 10 år udstod meget arbejde og fortræd i Kierteminde skole. Kierteminde. [1694, febr.]

—, 10 febr. Jens Jegind meddeler (J. B.), at han er kaldet til Tæbring, Outrup og Rachebye sogne på Morsø istedenfor Peder Holst, der er forflyttet til Wraae og dets annekser i Wenssyssel, og forespørger, når han kan blive ordineret. Hafniæ. [1694, febr.]

—, 4 marts. Thomas Broder Bircherod skriver til sin broder (J. B.), at Henrich Gyldenstiern til Boltinggaard var hos ham og fortalte, at han for tro tjeneste ved hove havde fået et provsti i Mors, men biskop Borneman havde forment ham denne indtægt på slutningen af sin embedstid, hvorfor han anmodede B. ikke at sætte sig imod, at han nød denne ringe indtægt. Lokale efterretninger. Otth. [1694, marts.]

—, 8 marts. Biskop Henrich Gerner skriver til sin svoger (J. B.), at han har takket Jens Reenberg og hospitalsmester Niels Høg for befordringen, og at det glæder ham, at folk viser hans svoger høflighed; med hensyn til det brev fra rentekammeret om en special forklaring over egne og gejstliges indtægter, som B. har fået, mener han ikke, der er frygt for nogen reduktion, men nok for en skat; han skulde for længe siden have indsendt stiftsbogen (indeholdende alle præsters, gejstliges og degnes intrader og gravamina), hvoraf skatkammeret skulde have et og stiftskisten et eksemplar. Wiborg. [1694, marts.]

—, 10 marts. Peder Schaddes gratulationsbrev til svogeren biskop (J. B.) efter hans lykkelige ankomst til Aalborg, hvori findes flere nyheder. Roschild. [1694, marts.]

—, 17 marts. Biskop Bornemann ønsker (J. B.) til lykke med at være vel ankommen til Aalborg og skriver fornemlig om nogle af ham efterladte løsøregenstande, som B. enten har købt eller måske vil købe. Hafniæ. [1694, marts.]

—, 19 marts. Biskop Ancher Anchersen lykønsker (J. B.) i anledning af hans ankomst til Aalborg og skriver, at han føler sig forurologet over det brev fra kammeret¹⁾, selv om han og Viborgbispen intet sådant har fået, og råder i tide at meddele det til Bornemann, for om denne muligt kunde forebygge videre ubehageligheder. Colding. [1694, marts.]

¹⁾ Se brev af 8 marts 1694.

—, 24 marts. Holger Jacobæus ønsker sin svoger (J. B.) lykkelig ankomst til Aalborg og fortæller, at kongen låner alle universitetets og fattige studenters penge, som skal betales til 11 juni. Hartmann er onkommen i Norge, ved at en hest løb løbsk, og Hofman, Lutte Mellis mand, blev samtidig bleseret. Hafniæ. [1694, marts.]

—, 30 marts. Peder Foghs brev til (J. B.), hvori han ønsker, at denne må leve lykkeligt på sit nye opholdssted. Aarh. Lat. [1694, apr.]

—, 7 apr. Jørgen Rhodius beklager, at der intet bliver af (J. B.s) rejse til Kiøbenhavn før påske, hvorom han havde hørt, og sender ham *post festum* [sc. ordinationis] det skreven, som trykt skulde have været fremskikket, men ikke blev det, da mag. Mariager, som skulde besørge det, ikke hentede brevet fra posten, idet han ikke var vant til at få breve. Aarhus. [1694, apr.]

—, 7 apr. Habacuch Coch beder (J. B.) om en anbefalings-skrivelse til Masius, da han skal op til theologisk eksamen. Hafniæ. Lat. [1694, apr.]

—, 11 apr. (J. B.s) svar til gehejmeråd v. Plessen på den kongelige missive om et lån, hvori han lover at skaffe de 500 rdl. til 11 juni mod en anvisning på Aalborg amtstues eller toldkistes indtægter og på førstkommende landemode at opfordre de mest formuende gejstlige til at låne kongen penge. Aalborg. [1694, apr.]

—, 26 apr. Mads Veyle skriver til (J. B.), at han har hørt, at denne har udsat sin Kiøbenhavnsrejse til sommeren, og håber så at modtage hans besøg;¹⁾ Thomas Bircherod havde været hos ham og hentet broderen, Christian Bircherod, hjem, som havde skikket sig vel; han skulde hilse fra Peter Fogh og beder hilse sin svoger mag. Henric Stampe. Efterskr. Det var godt, han ikke fik præidentens søn fra Christiansand, som bispen Jersinus, der havde anbefalet ham, selv blev nødt til at lade arrestere. Tranbjerg. [1694, maj.]

—, 3 maj. Jens Jacobæus skriver til sin svoger (J. B.) om hans ejendeles oversendelse til Aalborg, fortæller, at elephantridderne

¹⁾ Jfr. brevene fra Fogh og Jørgen Rhodius.

på dronningens fødselsdag mødte i deres ny dragt, at oberstløjtnant von Osten er kommen i unåde, fordi han ved en begravelse tog rang over bispen og hofprædikanten, og (i en efterskrift) om en bog mod status Daniæ, udgået i England, og om refutationer af den. Kiøbenhafn. [1694, maj.]

—, 16 maj. Huslærer Jørgen Nordsø anbefaler sig til (J. B.s) hjælp. E museolo Kongleviensi. Lat. [1694, apr.]

—, 3 juni. (J. B.s) anbefaling for herr Mogens Gundesøn. Aalborg. [1694, juni.] Molbech, Bircherods Dagbøger s. 291.

—, 19 juni. (J. B.) anbefaler til kongen Jacob Nielsøn Erslef, der søger Alsted og Biergby på Mors, hvilket kald sognepræsten Olve Jensøn Juulby er villig til at afstå. Aalborg. [1694, juni.]

[—, 6 juli.] Biskop Bornemanns forretningsbrev til (J. B.), hvori han omtaler sit tilbageblevne løse, præstegårdspengene i Aalborg stift, studiiskatten, dem som gør en snak af præstens ord til sig i skriftestolen, Hvidberg præstegårdsbygninger, de af ham til kirkekassen i Aalborg stift deputerede penge, som han ikke vil skænke til Hiøring skole, fordi han „merchte noch paa to aars tiid fast, det vill icke lykkes der, fordi der er et barbarisk groft folck, som hvercken kiender eller æstimerer literas“, og det, der endnu kan tilkomme ham af stiftets og superintendentens indkomster. [København.] [1694, juli.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 294.

—, 6 aug. Generallieutenant Hans Friderich Levetzavs skrivelse til (J. B.) angående den kongelige confirmation af hans ny præst, mag. Knud [Schmit.] Oxholm. Tysk. [1694, sept.]

[—, 11 aug.] (J. B.s) brev til Bornemann om, på hvilken tid de skulde regnes at have tiltrådt deres embeder, og hvad der kunde tilkomme denne af stiftets indtægter. [Aalborg.] [1694, sept.]

—, 16 aug. Christopher Henrik Gyng, hvem kongen havde fordrevet fra Skaane, beder (J. B.) om at hjælpe ham med et embede. Alburgi. Lat. [1694, sept.]

—, 17 aug. Hans Wilm von Auerswaldt beder (J. B.) om hans resolution angående 2 kirkestole, hvorfor han vil betale

2 rdl., skønt han som officer mener at kunne få dem anviste for intet. Fladstrand. Tysk. [1694, sept.]

—, 28 aug. Jens Jacobæus' brev til (J. B.) om den nye islandske professor [Arna Magnussen] og andre nyheder. Kiøbenhavn. [1694, sept.] Brudstykke hos Molbech, Bircherods Dagbøger s. 296.

—, 1 sept. Søren Glud beder (J. B.) om oplysninger i anledning af, at han har en disputats de gradibus academicis under ventilation. Hauniæ. [1694, sept.]

—, 15 sept. Biskop Bornemann meddeler (J. B.), at Erslev, takket være hans biskops anbefaling, blev forsørget efter herr Oluf [Jensen Julby] i Scharum, og skriver, at der gælder andre regler for tiden, hvorfra bispernes ansættelse regnes end professorernes, samt anbefaler mag. Ware til ham. Hafniæ. [1694, sept.]

—, 19 sept. Hans Allerup, collega primæ classis, lykønsker (J. B.) og anbefaler sig til ham. Ripis. Lat. [1694, sept.]

—, 19 sept. Niels Friis meddeler (J. B.), at hans farbroder Christen Friis i Bodum på rejsen til Aarhus er kommen galt afsted, da han var på vejen til sin søstersøns, mag. Christen Blichfelds, bryllup i Kiøge, og beder på sin farbroders vegne undskyldte, at denne ikke har meldt bispen sin bortrejse. Aarhus. [1694, sept.]

—, 22 okt. H. F. Levetzaw skriver til (J. B.) angående kaldelsen af mag. Schmid, som er bleven forkastet i København, og rådspørger ham, om han nu skal tage en „veteranus“ fra Viborg, der er anbefalet af Henrik Gerner til Bircherod. Restrup. Tysk. [1694, okt.]

—, 31 okt. H. Fr. Levetzaw skriver til (J. B.), at han har sendt sin kaldelse af Christopher Stob til København og beder ham anbefale den til hurtig confirmation, for at Øland snart kan få sig en præst; i en efterskrift anmoder han ham om at gennemse og rette concepterne til legater til kirke, skoler og fattige på Oxholm. Oxholm. Tysk. [1694, okt.]

—, 17 nov. (J. B.) anbefaler til oversekretær Moth kapellanen Melchior Hiardemaal i Sæby til det ved Jørgen Lunds død

dér ledige præstekald, og hvis han får det, Christen Thomassen Hee til kapellaniet. Aalborg. [1694, nov.]

—, 23 nov. H. F. Levetzaw meddeler (J. B.), at hans vocation er confirmeret, og forespørger ham, om mag. Knud Schmidt kan forestå gudstjenesten på Øland, til Christopher Stob er bleven ordineret. Oxholm. Tysk. [1694, nov.]

(Fortsættes.)

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

4.

Kan nogen nærmere Oplysning gives om den i Kristianssand den 14^{de} Oktober 1746 afdøde Marichen Smyths Herkomst? I M. Arnesen og I. H. Breder's Stamtavle over Familien Breder o. s. v. opgives hun at være Datter af en Ebbe Ram. Hvis dette er rigtigt, maa hun formentlig have været af dansk eller norsk Herkomst. Det er dog ikke uantageligt, at hun saavel som hendes Mand, Edvard Smyth, er født i Irland, og at „Ebbe“ er en Fornorskning af „Abel“, der har været benyttet i den irske Familie Ram, som har besiddet det i Nærheden af Gorey i Grevskabet Wexford beliggende Herresæde Ramsford.

Hvad der ogsaa kan synes at tale for Marichen Rams irske Herkomst, er den Omstændighed, at hendes Søn Jan eller John Smyth, der 1755—65 eiede Gaarden Boen i Tveid, antagelig i førstnævnte Aar blev gift med den irske Mabella Tipping, som formentlig maa have været Datter af Thomas Tipping til Beau-lieu ved Floden Boyne.

En Besvarelse paa foranstaaende Spørgsmaal vilde meget interessere

Georg Moe,
Retsskriver, Drammen.

Svar.

IV.

(3. R. II, S. 146, Spørgsmaal 11.)

Christopher Frederik Welhaven, Skolelærer paa Odense Fattiggården, 28^{1/2} Aar gl., blev d. 1/9 1816 viet til Jomfru

Magrethe Tange (St. Knuds Kirkebog), som var en Datter af Organist Søren Tange og født d. $1\frac{3}{9}$, 1784 (Vor Frue Kirkebog). Børn synes Ægteparret ikke at have haft. Welhaven døde d. $2\frac{2}{9}$, 1830 og kaldes da Student¹⁾ og Lærer ved Almueskolen Nr. 1 paa St. Hans Kirkegaard (St. Hans Kirkebog). Dødsfaldet bekendtgjordes af Enken i Hempels Avis for d. $2\frac{4}{9}$, 1830. I samme Blad for d. $2\frac{8}{9}$, s. A. er indrykket et Digt med Titlen: „Mindeblomst paa Lærer C. F. Welhavens Grav“, undertegnet Petersen. Karen Magrethe Tange døde d. $2\frac{4}{5}$, 1838 (St. Knuds Kirkebog). Ved Barnedaab i Familien Tange optræder Welhaven som Fadder.

Holger Hansen,
Arkivassistent, Odense.

V.

(1. R. II S. 304, Spørgsmaal 11.)

Tobias Rosbach, Postmester i Rendsborg, blev $\frac{4}{11}$, 1702 Krigscommissair ved det danske Auxiliarkorps i keiserlig Tjeneste, $1\frac{8}{10}$, 1704 Overkrigscommissair. 1710 kom han hjem til Danmark og var i mange Aar arresteret paa Grund af Mangler ved Regnskabsførelsen. 1711 søger han om at blive fri, da hans Svigersøn Henrik Wigant vil være Cautionist for ham (Ref. Sager $\frac{4}{5}$, 1711). 1716 søger han atter derom, da foruden Wigant nu hans „Geswiegere“ Edinger og Weinmann ogsaa ville indestaae for ham. $\frac{6}{2}$, 1728 lever han i Roeskilde og er da 63 Aar gl. (Supplicat. til Kongen 1702—30). En Søn af ham staar som Cadet ved Tropperne i Braband, da Faderen 1710 søger om, at han maa blive Fændrik i Garden (Ref. Sager $1\frac{1}{3}$, 1710), og er antagelig den Secondlieut. R. af v. d. Lühes Regt., hvis Død meldes fra Frederikshald $1\frac{7}{4}$, 1719 (Ref. Sager $\frac{5}{6}$, 1719).

En Broder til Tobias R. var Johan R., der 1710 søger en Ansættelse fra Haderslev, og som da har tjent som Menig og Underofficier i Pr. Carls Regt., sidst som Regimentsquartærmester ved de danske Tropper i keiserlig Tjeneste i 3 Aar (Ref. Sager $\frac{5}{4}$, 1710). Samme Aar bliver han Capitain reformé i Nordre sjæll. Regt. og har i Kjøbenhavn en Duel med Capitain Breiten-

¹⁾ Fra Bergens Skole 1805 (Univ. matr.)

bach, der bliver saaret, hvorfor R. bliver arresteret; Broderen beder om Naade for ham (Ref. Sager $\frac{4}{7}$ 1710). 1712 omtaler han, at han har Kone og 3 smaa Børn (Ref. Sager $\frac{2}{8}$ 1712). 1714 søger han om, at hans Søn, 14 Aar gl., maa optages i Sorø Skole, hvilket tilstaaes (Gratual Protokol 1714—15). Han døde 1718, (anmeldt $\frac{15}{12}$, Ref. Sager $\frac{28}{12}$ 1718). En Søn af ham er Tobias R., der 1728 indstilles til Fændrik og som da har tjent 7 Aar som Underofficier; „hans Forfædre have bødet Livet i Kongens Tjeneste“ (Ref. Sager $\frac{2}{8}$ 1728).

Herredsfoged Chr. Rosbach havde ligeledes en Søn, der héd Tobias og der 1731 som Menig i Garden til Hest duellerede og dræbte sin Modstander; han havde da staaet 7 Aar som Menig i jyske gev. Regt. og $3\frac{1}{2}$ Aar i Garden (Ref. Sager $\frac{22}{1}$ 1731, $\frac{22}{7}$ 1732). Han blev Conducteur $\frac{9}{4}$ 1734 og døde $\frac{9}{3}$ 1785 som Ingeniør ved Thronhjems Fæstning (Tychsen, Fortifikations-Etaterne og Ingenieurkorpset, S. 23).

Den Jantzen, hvis Søn Cornet Hans Chr. J. blev gift med sit Søkendebarn Ingeborg Schumacher, var Forpagter paa Strarup ved Haderslev (Ref. Sager $\frac{31}{5}$ 1752).

C. E. A. Schøller.

Gaver.

- Samfundet har modtaget fra
- Hr. Provst *J. Vahl*, hans:
Slægtbog over Afkommet af Christiern Nielsen, 12. Hefte. Kbhvn. 1894.
- Hr. Direktør *L. H. F. de Fine Olivarius*, hans:
Stamtavler over Slægterne Olivarius og de Fine med personalhist. Efterretninger om disse Slægter. Kbhvn. 1894.
- Hr. Bogholder *P. Jensen*, hans:
Stamtavle over Familien Zimmer. Nykjøbing p. F. 1894.
-

Rektor Hans Holmboes Selvbiografi,

meddelt og afsluttet ved

D. Thrap.

Findaas 16 Juli 1850.

Om et Menneskes Liv er hengaaet nok saa hverdagsagtigt, om det aldrig har været afbrudt af nogen mærkelig Begivenhed, om det ikke er ført hen til noget for Andre vigtigt Resultat, dets ydre Forholde have dog været den Skæl, inden hvilken en indre Livskjærne har udviklet sig, hvis Udvikling ligesaa vel har været betinget af Skallen som igjen betinget denne. Betragtningen af denne Vexelvirkning af ethvert Menneskes ydre og indre Liv kunde være baade interessant og lærerig, men den bliver altid umulig i sin Fuldstændighed, fordi Ingen Anden end Individet selv har Adgang til at skue sit indre Livs Bevægelser, og selv dette formaaer netop i de vigtigste Momenter mindst klart at bedømme sig selv, og var det end dertil istand, vilde dets Dom dog ikke uforfalsket komme til Andres Kundskab, fordi Egenkjærligheden ikke alene forvansker Dommen, men ogsaa lægger Hindring i Veien for dens redelige Meddelelse. Selv det ubetydeligste Menneske er desuden bleven paavirket af andre Personligheder, som ikke kunne blive uomtalte og herimod opstiller sig mangen Gang væsentlige Betæneligheder. Dertil kommer endelig, at de tidligste Aar i Individets Liv tillige ere de vigtigste for dets hele Udvikling; men endda var det uskicket til at reflektere over sig selv, og dette Tidsrum maa saaledes næsten ganske lades uberørt uden, forsaavidt Hukommelsen har opbevaret enkelte prægnante Momenter, hvis Fremstilling kunde kaste noget Lys over denne dunklere Deel af dets Liv. Autobiografier ere derfor langt fra saa frugtbringende til Erhvervelse af Menneskekundskab, som man kunde vente, og selv de mest udskregne blandt disse, f. Ex. Rousseaus berømte confessions, maa derfor læses med megen Varsomhed og Kritik, for ikke at blive aldeles vildledende. Alligevel er Forfattelsen af en Autobiografi ingenlunde at fraaade. Den vil tvertimod, naar den foretages med alvorligt Ønske om at gjenfinde sig selv under Fremstilling af Livets Vexel, være et Mittel til at tvinge Individet til at kaste et dybere Blik i sit eget Indre og derved, al Mangelfuldhed uagtet, være et vigtigt Mittel til Selvkundskab, maaske saameget mere, jo mindre Forfattelsen er beregnet paa at blive bekjendt for en større Kreds. I denne Hensigt har jeg oftere tænkt paa at nedskrive for mig selv mit Livs Erindringer, men udsat det indtil nærværende Tid, da jeg har større Trang til at skaffe mig

den Sysselsættelse, som jeg tiltrænger, men som paa anden Maade er mig negtet.

Blandt 12 Sødskende fødtes jeg som den 9de den 8de Oktober 1798 paa Ervig Gaard i Trondenæs Sogn i Senjens Fogderi i Finmarkens Amt af Forældrene, forhenværende Foged og Missionskasserer Jens Holmboe og Anna Margaretha født Irgens. Min Fader var Søn af Hans Holmboe, efter hvem jeg er opkaldt, og som engang eiede Lessøe Jernværk, hvor min Fader er født. Min Moder er født paa Tromsø, hvor hendes Fader, Johannes Irgens var Præst, og hendes Moder var en Borchgrevinck. Da min Fader allerede døde om Høsten 1804, har jeg kun en dunkel Erindring om ham, og neppe en Ahnelse om hans Opdragelsesmaade. Kun det synes mig klart, at han var en Fiende af al Slags Forkjælelse, hvorfor Børnene uden Hensyn til Veirlig og uden Omhu for vor Beklædning havde Frihed til at tumle sig i Mark og Eng, hvorfor vi bleve baade haardføre og istand til tidlig at hjælpe os selv ved forekommende Vanskeligheder. At jeg, skjønt En af de Yngste, ikke stod tilbage i Benyttelsen af denne Frihed, slutter jeg af enkelte Smaabegivenheder, som jeg dels husker, dels ved senere Omtale af de ældre, ere opfriskede i min Erindring, hvorledes jeg oftere blev funden paa farligere Steder, stundom i den barske Vinter, forfrossen, kom hjem og da satte min Stolthed i ikke at lade see Tegn til Smerte, o. s. v. Som et Tegn paa tidlig Hang til Trods er mig oftere bleven fortalt, at da jeg, maaske neppe 4 Aar gammel, i et Selskab hos mine Forældre havde Lyst til at smage paa de mig ukjendte Retter, indviklede en Komptoirbetjent et Stykke skarpsyltet Agurk i Sennep og rakte mig det. Jeg fortærede med tilbagetrængte Taarer denne Lækkerbidsken, og paa Spørgsmaal, om jeg behagede mere, svarede jeg ja, hvilket dog af min Moder forhindredes. Engang havde jeg ved Bordet det Uheld at sønderbrække en gammel Spiseske og med et Vink til min næstældste Broder, nuværende Sorenskriver Holmboe paa Søndmøre, der altid var min troe Kammerad, listede jeg mig fra Bordet. Min Plan var at tilintetgjøre Lev-

ningerne af Skeen, men han, som allerede havde Begreb om Sølvets Værdi, foreslog at gemme den paa et Sted, hvor den maatte findes. Mistanken faldt ikke paa os, og jeg forholdt mig derfor rolig ved de anstillede Undersøgelser, indtil Skeen lang Tid efter fandtes, og Mistanken paa Grund af Gjæmmestedet henleledes paa os. Vi maatte gaa til Bekjendelse og sendtes hen at skjære hver sit Riis, men min Broder kunde ikke formaa mig til at efterkomme dette Bud. Jeg veed ikke, om det var af Trods eller Fortvivelse, han udførte det imidlertid for os begge, og jeg husker endnu, hvor tung Gangen faldt mig, saaledes udrustet opad den 10 Trin høie Indgangstrappe. Paa vore ældre Sødskendes Forbøn benaadedes vi imidlertid imod at staae paa hver vor Side af Ovnen med Riset i Armen, et Vagthold, hvis Smerte jeg endnu paa en Maade føler. I Foraaret 1805 kom jeg til Kjøbmand Hans Andreas Gjæver i Tromsø, der var gift med min ældste Søster. Her nød jeg fuldkommen Frihed, og tilbragte min Tid i Selskab med andre ledige Dreng; en enkelt Gang taltes der vel om, at jeg skulde lære noget, men naar jeg havde tilbragt et Kvarters Tid med at skrive A. og B., afbrødes atter dette Arbeide i flere Uger, og saaledes kom jeg aldrig ud over dette principium litterarum. Uagtet den forholdsvis større Velstand, jeg her levede i, og den overmaade venlige Behandling, jeg nød, i Forening med aldeles ubunden Frihed, længtes jeg inderligt tilbage til Hjemmet, og min Glæde var overordentlig stor, da jeg i Foraaret 1806 med Amtmand Unmach tiltraadte Hjemreisen. Denne gik imidlertid meget langsomt og kjedeligt for mig, da Amtmanden havde Forretninger underveis; men fast utaaløst fandt jeg det, da jeg paa Thingstedet Sand havde Udsigt over Hjembygden, men maatte biev paa Leilighed i 3 Dage, hvilke Værtinden, Madame Kildahls, rigeligt tilbødte Kager og Syltetøier ikke formaaede at forsøde. Omsider blev jeg afhentet af min ældste Broder, og skjønt Omstændighederne nødte ham til at lande temnelig langt fra Gaarden, kunde intet længer holde mig tilbage, men i fuld Fart ilede jeg forud og kom halvt hovedkuls ganske uventet ind i vor Dagligstue, et Øieblik, som med uudslettelige Træk har præget sig i

min Sjæl med dets mange blandede Følelser, der ikke alle vare behagelige. For den Fattigdom, som herskede i Enkens Huus, der var omgiven af mange uforsørgede Børn, havde jeg allerede faaet Øie, men uagtet jeg var istand til at erkjende, hvad der foregik i mit Indre, lod jeg mig dog ikke paa nogen Maade mærke dermed, end ikke for min næstældste Brøder. Saaledes havde allerede Verdens Nydelse forgiftet min Sjæl, og betaget den sin barnlige Glæde. Kort efter min Hjemkomst faldt jeg i en stræng Nervefeber, og neppe helbredet deraf, maatte jeg forlade mit Hjem for bestandig, idet jeg fulgte Kjøbmand Ole Normann, der just havde ægtet min Søster, Anne Margaretha, til Throndhjem, hvorhen jeg ankom om Høsten 1806. Under denne Reise bleve vi af Modvind tvungne til at søge Havn i Gæslingerne, en Fiskerplads, som beboedes af Hans Nielsen Hauges Venner, hvor vi forbleve i 8 Dage. Vor Proviant var temmelig medgaaet, og Stedets gjæstfrie Beboere viste sig meget hjælpsomme, hvilket maaske tildels bevirkedes derved, at Een af Reiseselskabet gav sig Mine af at dele Beboernes religiøse Anskuelse og deltog i deres daglige Andagtsøvelser, medens en anden derimod gjorde sig en Glæde af at paatage sig et endnu raaere Væsen, end han virkelig besad. Jeg veed ikke vist, om jeg allerede da fattede det Uværdige i denne Fremgangsmaade, hvortil jeg var Vidne, men ofte har Erindringen herom senere dukket op hos mig, og da jeg erfarede disse samme Personers sildigere haarde Tilskikkelser, bidrog ogsaa dette til at indpræge mig, at Gud lader sig ikke spotte. Før end jeg gaar videre, maa jeg endnu bemærke, at kun Familieforhold og ikke Angjældendes eget Ønske bevægede dem til at overtage min Forsørgelse, istedetfor min næstældste blidere Broders, en Omstændighed, der ikke blev uden Betydning for vort gjensidige Forhold. Jeg har imidlertid Grund til at antage, at min større Modstandskraft var bedre skikket til at bære de ikke altid lette Tryk, som sikkert heller ikke min Broder vilde have undgaaet, om end ikke udsat derfor i samme Grad som jeg, og som maaskee aldeles vilde have kuert ham. Jeg var nu saaledes i Throndhjem. Med min Frihed var det aldeles forbi. Jeg, som hidindtil ikke

havde vidst af anden Indskrækning end at indfinde mig til de bestemte Maaltider, turde nu ikke uden Tilladelse komme udenfor vor Gadetrappe, hvilket saa strængt overholdtes, at da jeg nogle Dage efter min Ankomst i god Tro gik hen til en Fiskekjælling, som stod midt i Gaden, forat spørge hende om Fiskens Pris, saasom jeg havde hørt, at man ønskede at købe Fisk, blev jeg hurtig kaldt tilbage, og uden videre regaleret med et Par Ørefigen, med Underretning om, at hvert Huus havde sin bestemte Fiskekone, et Forhold, som til da var bleven mig ubekjendt. Dette ene Træk, som temmelig consequent gennemførtes, vil give en Forestilling om Behageligheden af mit Ophold der i Huset, og først længe efter lærte jeg ad Krogveie at skaffe mig mere Frihed. Af flere Ting kan jeg slutte, at jeg maa have været en vild, trodsig og uartig Dreng, men Mangel paa Oprigtighed var ikke i betydelig Grad tilstede, førend den ved overdreven Tvang fremkaldtes. Saaledes erindrer jeg, at da mine Pleieførelde i Vinteren 1807 i omtrent 3 Uger vare fraværende paa Levangers Marked, forblev jeg alene hjemme med en Tjenesstepige. Det var mig foreskrevet, at jeg i den Tid skulde have Tilladelse til 5 Gange at være ude at lege, hvilket bestod i at skride paa Rendestensisen foran vort Huus, og 2 Gange at besøge en Beslægtet. Jeg blev buden 3de Gange, og det var kun efter megen Betænkelighed, at jeg modtog Indbydelsen, men derfor afkortedes den ene Gangs Legen, om hvilken Forandring i den mig givne Tilladelse jeg ikke undlod at underrette mine Pleieførelde ved deres Hjemkomst. Jeg blev indsat i Fruekirkes Almueskole, som da i Herr Aas havde en meget duelig Lærer. Uagtet jeg ved min Indtrædelse i Skolen læste meget slet, kunde jeg dog læse, og det er forunderligt, at jeg ikke har nogensomhelst Erindring om, hvorfra eller hvorledes jeg havde faaet denne Smule Kundskab, et Beviis paa, at den hverken havde kostet mig Møie eller var bleven mig paatvungen. Den Tvang, hvori jeg levede, og den Mangel paa Sysselsættelse, som var en Følge heraf, bragte mig til at kaste mig over mit Skolearbeide, og min Fremgang var derfor sikkert langt større end mine Evner; paa disses Regning blev imidlertid min Fremgang især skreven, og

jeg blev saaledes snart anset for et godt Hoved. Campes Skrifter for Ungdommen var min første Læsning, og da jeg altid læste med Anvendelsen paa mig selv, vare disse ikke alene mine egentlige Opdragere, men Lysten vakte tillige hos mig til engang at betræde Campes Bane, og alt, hvad der senere foretoges af mine Lærere og af mine Meddisciple, blev Gjenstand for min Reflection. Bibelhistorien lærte jeg ved gjentagen Indenadslæsning og opfattede den med fuldkommen barnlig Tro som noget saa høit og helligt, at jeg tænkte mig dens Begivenheder ikke engang foregaaede her paa Jorden, hvorfor jeg, da et Skib var kommet hjem fra Ægypten, med høieste Grad af Forundring spurgte: Ligger da Ægypten paa Jorden? Dette Grundlag for min Tro formaaede mine senere Aars rationalistiske Undervisning vel at tilbagetrænge, men aldrig at tilintetgjøre, saaat Bibelen, hvorvel tilsidesat og forglemt, dog altid beholdt en Hellighed for mig. Den før omtalte Slægtning var ikke alene min Jevnaldrende og Kammerad, men blev og paa Grund af sin nette Opførsel idelig foreholdt mig som et Exempel. Jeg kjendte ham bedre, og havde jeg ikke overseet ham, kunde han vel være blevet mig endnu fordærveligere end han blev. Af ham lærte jeg mange slette Streger, og især hvorledes jeg skulde skaffe mig min Frihed. Efter 3 Aars Forløb blev jeg indsat i Realskolen, som den Tid vel havde et Par gode Lærere, men ellers befandt sig i en Opløsningstilstand. Ogsaa her tilfredsstillede jeg Lærernes tarvelige Fordringer og nød megen Opmuntring af dem, medens jeg aldrig kunde mærke, at dette paaagtedes af mine Pleieførelde, hvorfor jeg tidlig lededes til alene at søge at tilfredsstille mig selv, Noget, som har fulgt mig mit hele Liv, og har gjort mig i høi Grad ligegyldig for Andres Dom. I Slutningen af mit Ophold i Realskolen fik denne en duelig Bestyrer i Herr Sodemann; men mig kom det kun en meget kort Tid tilgode, thi Pengevæsenets Forstyrrelse bevirkede en Forhøielse i Skolepengene, hvorfor jeg uden at være bestemt til Studeringerne blev indsat i den billigere Latinskole ved Nytaar 1812. Da mine øvrige Kundskaber fandtes tilstrækkelige til at give mig Plads i Skolens 2den Klasse (den havde den Tid kun

3 Klasser) skulde jeg indhente 3 a 4 Aars ældre Skoledisciple i Latin ved Privatinformation. Uagtet Rector Boyes Søn, nu Toldcasserer Boye, som da var i Skolens øverste Classe, lod sig nøie med en høist billig Betaling, faldt den private Information dog saa kostbar, at jeg snart hørte Klage over, at det ikke kunde gaa an længer at udrede den. Jeg maatte da finde paa en Mængde Paaskud til at forsømme Læsetimerne hos Boye og istedetfor 4 læstes sjelden mere end 1 Time ugentlig, men dertil tog jeg derimod overmaade store Pensa, saa at jeg temmelig snart havde indhentet mine Meddisciple. Dette vakte imidlertid deres Lærers Misfornøielse, baade mod Rector, hans Søn og mig, og jeg maatte bære mangfoldige Krænkelser, indtil omsider baade Skolen og jeg blev denne Mand kvit. Forat holde fast paa den Bestemmelse, at jeg ikke skulde studere, tillod min Pleiefader mig i Begyndelsen ikke at læse Græsk, men da Aarene havde givet mig mere Selvstændighed, kunde han ikke længer modsætte sig, da jeg forpligtede mig til, at hans Udgifter ikke skulde forøges ved Indkjøb af Bøger o. s. v. Denne Opsættelse forlængede imidlertid mit Ophold 1 Aar i samme Classe, om ikke i Skolen, og Græsken, som jeg saaledes havde maattet tilkjæmpe mig, blev for stedse mit Yndlingsfag. Foruden vor Rector, for hvem jeg altid bar megen Agtelse og Kjærlighed, var Skolen kun slet forsynet med Lærere. De levende Sprog foredroges af en halvgal Mand¹⁾, som med al sin rasende Heftighed ikke engang formaaede at indgyde Drengene Skræk, og hans Timer optoges derfor ganske af allehaande kaade og uforskammede Streger, saaat selv Eleverne følte det Mislige deri og søgte ved selvgjorte Love at hemme Uordenen; men naturligvis til liden eller ingen Nytte. Fransk kunde jeg saa godt som slet ikke, da jeg forlod Skolen, og i Tydsk kjendte jeg ikke de simpleste grammatikalske Regler, uagtet jeg ved at læse tyske Morskabsskrifter havde erhvervet mig Dygtighed til at læse dette

¹⁾ John Mourly. Se Halvorsens Forfatterlex. IV, S. 128. Som Adjunker ved Skolen nævnes i Statskalenderen for 1816 foruden ham kun Christian Asmus Møller, der underviste i Mathematik, († 1 Maj 1837) og den nedenfor nævnte O. T. Fritzner.

Sprogs Forfattere uden Anstød. I Religionsundervisningen benyttedes i de første Aar Campes Ledetraad, og Enhver, som kjender denne Bog, vil vide, at det ikke er Christendom, som deraf læres. Den Lærer, som benytter en saadan Bog, kan man vide hører til den theologiske Skole, som i Kjøbenhavn udviklede sig under Hornemann og Moldenhauer. Accomodationssystemet fulgtes i Bibelforklaringen, naar Leilighed gaves, hvilket var sjældent, saasom Bibelen slet ikke benyttedes, og da en Lærer engang yttrede om Dæmonologien, at den var en Tillempling til Folkeovertroen, fik jeg paa min Bemærkning, at saa var jo Jesus en Bedrager, det naive Svar: „ja, men i en god Hensigt“. Det dicteredes os ogsaa, at Sygelighed og deslige vel kunde nedarves, hvorfor man nok kan tale om en Arvesvaghed, men ikke om nogen Arvesynd, og Sammenligningen imellem Menneskeslægten og et raadent Træ, som ikke kan bære andet end raadne Frugter, erklæredes rent ud for en *Dumhed*. Naar der nu til denne Undervisning kom Læsningen paa egen Haand af T. C. Bruuns Bekjendelser, samt Omgang med, af mig høit anseede, ældre Personers Bespottelser, saa mener jeg, at der var gjort mere end nok for at udrydde Barnetroen af mit Hjerte, saa meget mere, som selv denne ikke var bygget paa nogen ordentlig Catechismuskundskab, eller fandt nogen Understøttelse i Hjemmet. Bedre gik det dog til ved Confirmationsundervisningen, som udførtes af Pastor N. S. Schultz efter Balles Lærebog; men jeg var allerede da kommen af Vane med ordret at lære Noget, hvorfor kun saare lidt opbevaredes. Den senere Lærer i Skolen, nuværende Sognepræst i Skogn, Provst H. S. Arentz, var vel af en anden theologisk Anskuelse end de tidligere, men enten vare vi allerede saa fordærvede, at hans Undervisning ikke kunde faa Indgang, eller han manglede den rigtige pædagogiske Takt. Vist er det, at hans Undervisning blev uden Indflydelse paa mig, og Niemeyers Lærebog, som han benyttede, er for mig endnu den Dag idag aldeles fremmed. I Mathematik pleiede Eleverne fra Thronhjems Skole at staa sig nogenlunde godt, men Undervisningen deri var dog høist tarvelig, og Læreren var yderst forsømmelig: deels kom han meget for

silde, deels afbrødes Undervisningen idelig ved Besøg af Barberen o. s. v., saaat vi for en stor Deel vare overladte til os selv. Da min gode Ven og Meddiscipel Adam Trampe, nu Amtmand i Nordre Thronhjems Amt, og jeg en Tid lang havde lært Geometri uden at forstaa det mindste, benyttede vi en Ferie til paa egen Haand at begynde forfra, og efter megen forgjæves Anstrængelse for at komme efter, hvad et mathematisk Bevis dog egentlig vil sige, lykkedes det dog omsider at fatte Beviset for at Summen af 2 Nabovinkler = 2 Rette, og fra det Øieblik opgik der et Lys for os over den hele Hemmelighed, og snart avancerede vi foran vore Meddisciple, saaat Læreren næsten slet ikke beskæftigede sig med os, men overlod os Tiden i de matematiske Timer til fri Raadighed med Undtagelse af, at det stundom blev os paalagt, naar han selv var fraværende, at gennemgaa nye Pensa for de andre. Vi gjældte saaledes for flinke Matematikere i Skolen, men udover de simpleste Elementer kom vi dog aldrig, og da Læreren engang fandt mig sysselsat med at forsøge Opløsningen af en ureen kvadratisk Ligning, sagde han: „Lad det være, thi det kommer Du dog aldrig af med!“ Jeg troede Vanskeligheden dermed uoverstigelig, og her blev da Grændsen sat for mine matematiske Kundskaber i Skolen. Jeg tænker, at dette Træk er noksom karakteristisk. Denne Mand besad forøvrigt adskillige for en Lærer meget gode Egenskaber: hans Foredrag var i Almidelighed klart, han holdt meget god Disciplin og var i det hele ret godt anskreven hos Eleverne, ja selv hos mig, uagtet følgende Strid imellem os: Rector havde nemlig som oftest Timer i Sideklassen samtidig med ham, og det var ham derfor magtpaaliggende, at der herskede Rolighed i Classen, naar han selv forsømte. Til den Ende paalagde han mig, som et Aar var den øverste i Classen (jeg var da i mit syttende) at holde Orden og angive de urolige for ham. Da der imellem Disciplene havde udviklet sig et Sammenhold, der lod os ansee al Slags Angivelse for skammelig, og jeg i Særdeleshed ikke kunde fatte, at der i Skolen paalaa mig Andet end at passe mig selv, bad jeg mig i al Beskedenhed fritagen for dette Hverv, men fik den Erklæring, at jeg ved en-

hver forekommende Anledning vilde blive anseet for skyldig, naar den Skyldige ikke opgaves. Paa denne Maade var det nu gjort mig i dobbelt Henseende til en Æressag, aldrig at angive Nogen, og Følgen var, at jeg omtrent et halvt Aar daglig fik Prygl af Læreren og høstede Bifald af mine Meddisciple. Den legemlige Smerte regnede jeg for Intet, thi hvad havde disse Slag at betyde imod dem, vi Drengene daglig tildelte hinanden i vore Tvekampe? Jeg erindrere blandt Andet, hvorledes det morede mig, da Læreren en Dag nærmede sig, medens jeg var ifærd med at læse, og jeg, som vidste, hvad der vilde vanke, stemmede een Haand fast paa hver Side af Bænken for ikke at rokkes, og Læreren saaledes kastedes tilbage af sit eget Slag, uden at jeg tilsyneladende lod mig forstyrre i min Læsning. Nogen synderlig moralsk Virkning troer jeg heller ikke denne Behandlingsmaade medførte; thi jeg opfattede den hele Sag som en Veddekamp mellem hans og min Udholdenhed. Om-sider blev jeg dog kjed deraf, og angav Forholdet for min Pleiefader, som derom besluttede at tale til Læreren i min Nærværelse. Dette begyndte at ængste mig; thi min Følelse af mit Subordinationsforhold til Læreren var endnu meget stærk, og yderst forknytt saa jeg ham derfor træde ind til os og ønskede ret inderlig, at jeg fremdeles havde vedbleven at modtage mine Prygl; men da han var svag nok til at ville benegte, at jeg mere end enkelte Gange havde været udsat for den paaklagede Behandling, svandt min Forknyttelse, og jeg paaviste, hvorledes ingen Time var hengaaet uden lignende Behandling i de sidste Uger, og tog den øvrige Tid i een Sum ved at henvise til den hele Classes Vidnesbyrd. Hermed blev der da Ende paa dette Tyranni. Jeg tør ikke afgjøre, hvor stor eller hvor liden Ret eller Uret jeg havde i denne Sag; men fra min egen Erfaring har jeg i mit senere Lærerembede udledet mig den Regel, at jeg heller lader endog en grovere Forseelse forblive uopdaget end søge at fremdrage den anderledes, end ved moralsk Paa-virkning at fremkalde enten Angjældendes egen Tilstaaelse eller Andres Følelse af deres Foplygtelse til at bidrage til Sagens Opdagelse. Imellem den nævnte Lærer og mig indtraadte fra

den Tid af et meget godt Forhold, og jeg troer ikke at bedrage mig selv, naar jeg siger, at det kun er min Hukommelse, som har opbevaret denne Historie. Geographie og Historie foredroges af Herr Overlærer Otto Fritzner¹⁾, en Mand, hvis Kundskabs Rigdom, Livlighed og for Eleverne tiltrækkende Omgang ikke blev uden gavnlig Indflydelse paa mig, og endnu efter saamange Aar er han mit Hjerte nær; men jeg var allerede i øverste Classe, da han blev ansat ved Skolen; Tiden var forkort til at erstatte det manglende Grundlag, og jeg blev saaledes ogsaa i disse Fag en Stymper. De gamle Sprog foredroges af Rector Boye, allerede da en Olding, men med Ungdoms Livlighed og sit strænge Alvor uagtet istand til at bære over med Ungdommens Vildskab, naar deri ikke kom noget aabenbart Ondt tilsyne. Jeg havde den Lykke at vinde hans Yndest, hvorpaa jeg havde mange glædelige Beviser, skjønt jeg ikke aldeles undgik at føle hans noksom bekjendte tunge Haand, som han var meget prompte paa; men naar Sagen paa den Maade var afgjort, var den ogsaa øieblikkelig glemt, og det gode Forhold atter oprettet. Maaskee vilde man nu til Dags ikke lade sig nøie med hans Undervisning; men det tør jeg dristig paastaa, at blandt de samtidige Rectorer i Landet stod han ikke tilbage for nogen og langt over de fleste. Det var mig derfor en Glædessag, da jeg paa Stortinget 1833 bidrog til, at hans af Regjeringen til 1000 Spd. fastsatte Pension forhøiedes til 1200 Spd. som et Beviis paa Erkjendelsen af denne brave Mands Fortjenester. Gjerne dvæler Tanken ved Mindet om denne Mand, og jeg mener, at det Samme gjøre alle hans Disciple, som ikke ved eget grundset Forhold have paadraget sig hans varige Uvillie eller maaskeettere vakt hans Bekymring og Sorg. Naar hellerikke han altid var fri for vore kaade Streger, da viser dette mig, at der i saadanne mere ligger Letsind og Ubetænksomhed end beregnet Sletthed, og at Lærere derfor gjøre meget ilde i at behandle Disciples ofte kun tilsyneladende slette Opførsel med formeget Alvor. Ukjærlighed, det veed jeg vist, var Aarsag til de færreste Fore-

¹⁾ † 1860. Han var Adjunkt 1816, og H. maa altsaa i 2 Aar have havt ham til Lærer.

tagender, som paadroge os hans Dadel. Forresten maa man ikke troe, at han var den Mand, der lod Drengene spille sig paa Næsen; hellerikke var han eenfoldig nok til at lade sig narre; man skal derfor ikke kunne opvarte med saadanne Skolehistorier fra hans Tid, som dengang vare saa sædvanlige i de øvrige Skoler.

Ved Siden af Skoleundervisningen paavirkedes min Sjæl tidligt af en Tjenestepige, et udannet, men af Naturen udentvivl rigt begavet, men derfor desværre høist forvildet Væsen. Hun var uudtømmelig paa Æventyr og Spøgelsehistorier, som hun med megen Livlighed fortalte mig, der sad i Skorstenen hos hende, og min Phantasie overfyldtes med allehaande uklare Billeder, og jeg blev saa angest i Mørket, at jeg neppe var at formaa til at aabne Døren til et mørkt Værelse. Endnu værre var det, at hun besmittede min Phantasie med de ureneste Billeder fra hendes eget Liv. Da dertil kom, at den føromtalte Slægtning ikke lod det mangle paa sandselig Forførelse, synes det som om min fuldkomne Fordærvelse maatte have været uundgaaelig, hvis jeg ikke i en ganske usædvanlig tidlig Alder var bleven bekjendt med Campe og Zalzmans Carl von Carlsberg, og af dem, ved Siden af maaskee for tidlig Verdenskundskab, tillige fik Advarsler, der fik Haarene til at reise sig paa mit Hoved. Meget tidlig læste jeg, foruden Skrifter, der egentlig vare beregnede paa Underviisning, hvorved jeg samlede mig adskillige Kundskaber, der mere ere anvendelige i det daglige Liv, end de egentlige Skolekundskaber, tillige en Mængde Røverhistorier og Lafontaines Romaner. Da jeg som anført altid læste med Anvendelse paa mig selv, gjennemlevede jeg, saa at sige, i phantastisk Virkelighed saavel Rinaldo Rinaldis Æventyr i Bjergene som Lafontaines Gewalt der Liebe, den første Bog jeg paa egen Haand læste i det tyske Sprog. En Jevnaldrende, nuværende practiserende Læge i Christiania, John Lie¹⁾, deelte min Interesse for denne Lecture, og naar vi kunde komme til, udmaiede vi os, paa vor Viis, som Røvere, og improviserede

¹⁾ † 25 Jan. 1882.

Røverbedrifter. Disse gik ikke altid i det Smaalige og havde kun da Interesse for os, naar de vare forbundne med Dristighed og Fare. Efter eet saaledes udført heldigt Vovestykke, fremtraadte pludselig den Tanke hos os: men om det nu var gaaet ilde?! og Livets Virkelighed stillede os for Øiet langt mindre tiltrækkende Billeder end den eventyrlige Digtens, og da jeg er fuldelig overbeviist om, at intet andet end Lysten til det Æventyrlige havde drevet os, var denne ene Reflection tilstrækkelig til at sætte Bom for lignende Foretagender, og hvad der var skeet, har aldrig frembragt hos mig nogen Følelse af Angest eller Skam, men kun inderlig Glæde over, at vor Daarskab ikke blev straffet; og mon ikke mange Drengestreger, som blive Gjenstand for retlig Forfølgelse og derved forspilde Angjældendes hele følgende Liv, i Grunden ere af ligesaa ubetydelig Beskaffenhed? For at gjenfinde Lafontaine i Livet, maatte jeg naturligvis have en Elskerinde, som jeg da snart fandt. Jeg vil ikke kalde min Kjærlighed til hende platonisk; thi hun var saavist ingen Gjenstand for mit Hjerte, men alene for min Phantasie, hvis Billeder, ved denne Gjenstand tagen ud af Virkeligheden, fik et fast Holdningspunkt. Der fandt saaledes aldeles ingen personlig Tilnærmelse Sted, og naar denne tilfældigviis indtraf, forsvandt Illusionen strax, og en ny Elskerinde maatte afløse den forriges henblegnede Billede, hvorfor jeg har havt mange saadanne. Imidlertid sværmede Lie og jeg som Werthere i vore egne Øine og skaffede denne sygelige Phantasieren Næring ved graadigere og graadigere Drag af Romanlitteraturens rige Væld. Mangen Sommermorgen overrumplede den opgaaende Sol mig med en saadan Bog i Haanden, og mangel Vinternat sad jeg læsende ved det Lys, som brændte i Børnekammeret. Da jeg endnu havde den eenfoldige Mening, at den, som skriver Bøger, nødvendig maa vide bedre end Andre, hvad der er sandt og ret, fyldtes jeg ved denne Læsning med Uvillie og Foragt for mit daglige Livs prosaiske Virkelighed, og især blev mig den Agtelse, jeg ofte, deels i Ord deels i Gjærning, saae at vises Penge, høist modbydelig. Som jeg voxede til, fik jeg vel en sundere Lecture, deels i Holberg, hvis Comediers Scenegang jeg nøiagtig kjendte,

deels i Oehlenschläger, hvis til den Tid udkomne Værker jeg gjentagne Gange læste, og hellerikke den dansk-norske Literaturs øvrige anseede Navne vare mig ubekjendte, ja selv en Birckners philosophiske Skrifter havde jeg i Skolen gennemgaaet; men den tidlig indsugede Gift havde rodfæstet sig for dybt til saaledet at kunne udryddes, og erkjendtes først i en langt modnere Alder for at være, hvad den var. Imod dette mit indre forforskruede Liv stod mit huuslige Livs maaskee mere end sædvanlige Haardhed som en skjærende Contrast og udsatte mig for en haard indvortes og udvortes Kamp, der forbittrede min Barndom og Ungdom og kastede sine mørke Skygger langt henover mit senere Liv. Jeg var som sagt en vild, trodsig Dreng, henved 8 Aar gammel, da jeg kom til Throndhjem, mere paatvungen mine Pleieforældre end valgt af dem. Mit Udvortes var ikke skikket til at indtage, og tidlig og ofte og længe hørte jeg, at jeg var saa styg, at jeg maatte skræmme Børn. Det Saarende, som laa heri, benyttedes for ofte, til at dets Braad ikke skulde sløves. Dog var der een Periode i mit Liv, hvori jeg med nogen Smerte følte, at hiin Ytring indeholdt Sandhed. Uagtet jeg pligtmæssig underkastede mig den føromtalte Indskrækning i min Fritid, var det ubillige heri ikke skikket til at mildne mit Sind, og der opstod snart haarde Sammenstød, hvorunder jeg altid truedes med at blive sendt hjem til min Moder. Jeg havde allerede Forstand nok til at indsee, at dette vilde være en svær Byrde i hendes Fattigdom; alligevel havde Trudselen kun Forbittrelse til Følge, og da min Moder i 1807 skulde komme til Throndhjem, hørte jeg idelig, at Trudselen da skulde gaae i Opfyldelse. Hendes Ankomst, til hvilken jeg saa naturligt havde glædet mig, blev mig nu en Skræk, og jeg erindrer, at da Fartøiet, hvormed hun ventedes, kom til Syne ved Forbjerget Digermulen, svang jeg mig op paa et Kvistkammer, hvorfra jeg med bankende Hjerte og under hede Taarer saae Fartøiet nærme sig. Der var Bitterhed i disse Taarer, men ingen Erkjendelse eller Anger. Jeg tør ikke afgjøre, om det var Egenkjærligheden, som ikke tillod mig at see min egen Brøde; men det er vel sikkert, at man havde forfeilet Midlerne til at

bekjæmpe min barnlige Vanart. Ikke blot naar der var noget at anke over min Opførsel, men hvergang et Klædningsstykke eller deslige tiltrængtes, blev det lagt mig paa Hjertet, at jeg var til Udgifter, hvortil man ikke var forpligtet, og at disse indskrænkedes langt udover de Grændser, som jeg endog nu seer mig istand til at billige, vilde jeg betragte som et blot pædagogisk Misgreb, hvis der ikke senere i samme Huus var givet mig Anledning til at anstille Sammenligninger, som ikke ere en saa formildende Forklaringsgrund gunstige. Saaledes har jeg intet at udsætte paa, at en afdød Mands efterladte Garderobe for en stor Deel omarbejdedes til mig; men beklageligt var denne Garderobe saa rig, at den varede lige henimod min Confirmationstid, for ikke at sige formeget, og da den skrev sig fra mindst et halvt Aarhundrede tilbage, vil man kunne gjøre sig en Forestilling om, hvorledes denne Bedstefaderstads tog sig ud paa en Dreng. Saaledes erindrer jeg, med hvilken Angest jeg første Gang viste mig i en broget Kjortel, hvis lange Skjød fangedes, naar jeg løb, af mine Sko, der glippede med Hælen, og jeg saaledes var paa Vei til at rykkes bagover af min egen Kjole. Et Par chocolatebrune, saakaldte Knæbuxer gjorde ogsaa en, mig lidet behagelig, Opsigt blandt mine Skolekammerater ved en Examen i Realskolen, og de maa nok ogsaa have taget sig ret smukt ud til hvide Uldstrømper og Skoe, som ikke vilde sidde paa. En ganske lyseblaa Kjole med Staalknapper gjorde lignende Lykke ved en Examen i Latinskolen, og mere end ved Andres Spot saaredes jeg af en Meddiscipel, der af Medlidenhed forsikkrede, at der Intet var paa Kjolen at udsætte. Bedstefaders Hatte havde været trekantede; de bleve omgjorte til runde, hvorved Mærket efter Snoren blev dreven høit op paa Pullen; men aldrig saa snart havde en dygtig Regnbyge opløst Hattemagerlimet, førend Hatten sank tilbage i sin gamle Form, og Skyggen erholdt en overordentlig Bredde, hvorfor ogsaa en af mine Hatte havde den Lykke at blive laant til et Børnetheater, hvor en sjællandsk Bonde skulde fremstilles. Som sagt! hiin Garderobe var mig altfor righoldig, og de afstikkende Farver og det gamle Snit vare ikke de eneste Anledninger til Sorg for mig:

Klæderne vare ogsaa mølædte og kunde saaledes ikke vare længe; men derfor fik jeg og ikke Møllene Skyld. Mener man nu, at min Misfornøielse havde sin Grund i overspændte Fordringer, da svarer jeg, at jeg altid har anseet det for urigtigt, naar Børn, hvis Fremtids Vilkaar jo altid ere uvisse, i vore Dage klædes som Junkere; men denne Daarskab fandt i Throndhjem i min Barndom kun undtagelsesviis Sted, og der var saaledes Intet, som kunde opstemme mine Fordringer. Grove Vadmelklæder bare selv Grev Trampes Sønner, og en Klædning af den Sort var det høieste Maal for mine Ønsker i den Retning. Naar jeg beklagede mig hjemme over min Beklædning, var Svaret altid, foruden Paamindelserne om, at jeg kostede saameget, at Ingen om 20 Aar vilde spørge om, hvorledes jeg nu var klædt. Ikke nok, at denne Trøst var lidet virksom under Øieblikkets Ubehageligheder, viser ovenstaaende, at mere end 2 Gange 20 Aar ikke ganske have formaaet at udslette det bittre Indtryk, og dette forhøiedes i de Dage end yderligere derved, at andre Jevnaldrende en Tid under ganske andre Vilkaar opholdt sig i samme Huus, og om hvem det ligefrem erklæredes, at de ikke længer med Anstændighed kunde beholde Klæder, som jeg vilde have været glad ved at besidde. Jeg kunde derfor, uagtet jeg, takket være Campe, havde lært Nødvendigheden af tidligt at vænnes til Savn, ikke see andet i denne Behandlingsmaade mod mig end Lige-gyldighed og Ukjærlighed mod den fattige faderløse Dreng, der nød Naadsens Brød, og da mit Øie ikke var aabent for, at alt dog skeer efter en kjærlig Guds Styrelse, bortstødtes mit Hjertesørgeligt fra mine Pleieforældre. Men saa bevægeligt er Ungdommens Sind, saa meget føler den Trang til andres Kjærlighed, at det i mangen Overveielsens Time gjorde mig inderlig ondt, naar jeg ikke formaaede at udfinde nogen, mine Pleieforældre gunstig, Forklaring paa den Behandling, jeg var udsat for, og ofte fældede jeg blide Taarer, naar en eller anden ringe Bifaldsyttring lod mig spore en venligere Bund under den haardere Yderside; men det var kun som Oaser i Ørkenen. Jeg maa her fortælle en liden Anecdote: En temmelig plump Nabomadame tillod sig ved flere Leiligheder at gyde Olie i Ilden, naar hun

tilfældigviis blev Vidne til huuslige Conflicter. Engang blev jeg irettesat for at have afstrøget min Pen paa et Par lyse Beenklæder, og da jeg i al Beskedenhed anførte til min Undskyldning, at alle Skoledisciple pleiede at afstryge Pennene paa deres Klæder, men at min Ulykke var, at være kommen i Vane med at gjøre det paa Benklæderne, fordi disse havde været mørke, medens mine Trøier sædvanlig vare lyse, og at Ulykken altsaa laa i denne Vane, blandede hun sig som sædvanligt i Sagen og paaberaabte sig, at hun i sin Tid ogsaa havde kjendt Skoledisciple, men at de ikke tilsvinede sine Klæder med Blæk. Et vist Forhold, som denne Dame i sine yngre Dage havde staaet i til en Mesterlectianer, var mig bekjendt og foranledigede fra min Side et mere træffende og bidende end just beskedent eller endog blot anstændigt Tilsvær, hvilket imidlertid havde den gode Virkning, at Madamen rømmede Pladsen og lod mig og min Garderobe for Fremtiden være udenfor hendes specielle Omsorg. Svarets ikke ganske uvittige Form behagede mine Pleieforældre og bragte for den Gang Freden tilbage. Den samme Sparsommelighed, som gjorde sig gjældende med Hensyn til min Beklædning, strakte sig ogsaa til min Forsyning med Læreapparater. Jeg maatte laane de fleste Skolebøger, og da jeg saaledes altid maatte rette mig efter Eiernes Bekvemmelighed, gik ikke alene megen Tid spildt for mig, men der var heller ikke at tænke paa nogen Regelmæssighed i Tidens Anvendelse. Endog det nødvendige Papir savnede jeg, og det paadrog mig ofte Irettesættelse, at mine Stile vare skrevne paa løse Lapper. Fra den Tid fik reent Papir et saa høit Værd i mine Øine, at jeg ikke uden en vis Tvang endnu seer mig istand til at afgive et Stykke reent Papir. Foruden denne Hindring for en regelmæssig Arbejdsorden gaves en anden endnu større, den nemlig, at jeg benyttedes til at gaa alle Husets Ærinder, hvormed tildels var forbundet at bære store Byrder fra Sted til andet i Byen; og som Beviis paa, hvorvidt det gik hermed, vil jeg blot anføre, at jeg Aaret før jeg blev dimitteret, da jeg allerede var antagen til Privatlærer hos flere, engang blev sendt med en stor Byldt Linned paa Ryggen hele Byen igjennem til Vadskepladsen Mælene

ved Nidelven. For saadanne huuslige Forretningers Skyld hændte det endog enkelte Gange, at det blev mig paalagt at melde mig syg i Skolen. Uagtet det generede mig meget, at jeg, som allerede havde Omgang i flere af Byens anseeligste Huse, maatte vise mig i en saadan Tjenerskikkelse, følte jeg dog mindre Uvillie over disse Paalæg end Misfornøielse med mig selv, fordi jeg ikke kunde frigjøre mig for, hvad jeg maatte erkjende var en falsk Undseelse, fordi jeg heri saa min Afhængighed af Menneskers Dom, og fordi jeg følte deri Fodommenes Magt over mig. Paa de paatvungne Skoleforsømmelser nær gav mit Hjerte derfor mine Pleieførældre Ret i Realiteten, men nogen Uvillie blev dog tilbage, fordi jeg sporede, at deres Bud i denne Retning ikke udgik fra deres egen Seir over Fordommens Magt, hvilken beholdt uindskrænket Indflydelse med Hensyn til andre, som vare i deres Huus. Som et lidet, maaskee ikke aldeles ucharacteristisk, Træk, som derhos beviser, hvorledes jeg altid søgte at practisere, hvad jeg læste, vil jeg her fortælle, at da jeg af min Moder modtog som Gave „Lommebog for Børn“, og deri forekom en Fortælling om en Dreng, der daglig bortgav sin Frokost til et fattigt Barn, men uden at opgive Aarsagen begjærede og fik Frokost paany, og da dette omsider negtedes, roligt fandt sig deri, saa skulde dette strax eftergjøres, men kun saameget fuldkomnere, at jeg af mig selv opgav alt Krav paa Erstatning, hvorfor Historien indtil nu er bleven ubekjendt. Men ikke altid eller længe kunde dette effectueres; thi som oftest maatte jeg, min graadige Appetit uagtet, uden Frokost gaa i Skolen. Heri kom nu atter mine fra Campe lærte frivillige Afholdsøvelser mig fortræffelig tilgode, og da jeg blev noget ældre, lod jeg det ikke hero med det snart frivillige snart ufrivillige Afsavn af Frokost, men jeg bragte det endog til enkelte Gange Intet at nyde i een eller to Dage. I legemlig Haardførhed anstillede jeg ogsaa regelmæssige Øvelser; saaledes badede jeg mig til Tider, da mine Meddisciple løbe paa Skøiter; jeg var en bekjendt Svømmer, jeg følte mig aldrig generet ved at være vaad om Fødderne, og mange Gange maatte jeg, naar jeg glemte at lægge de vaade Strømper i Sengen, om Morgenen gnide den,

for at gjøre det muligt at trække dem paa. Overfrakke brugte jeg aldrig ligesaa lidt som Halstørklæde eller Vanter, og endnu som flere Aars gammel Student har jeg kjørt over Mjøsen i lignende Dragt, som jeg pleiede at bære i Christianias af Sommersolen ophedede Gader. Min Seng var simpel og slet ikke omhyggelig redet, men flere Maaneder om Sommeren fandt jeg det alligevel rigtigt at ombytte den med det bare Gulv, og en Bog under Hovedet. Om de fleste af disse Manøvre forbleve mine Pleieforældre uvidende. Naar der nu i det Foregaaende forekommer Meget, som ikke synes anbefalende for mine Pleieforældre, saa opkommer det Spørgsmaal: „Vare de da saa slemme Mennesker?“ Herimod vil jeg først opstille den Bemærkning, at en svunden Tid trækker sig sammen for Betragtningen til de enkelte Momenter, der have dybest Indvirkning paa Betragteren, og de uendelig større Tidsrum, som udfylde Afstanden mellem hine Momenter, forsvinde næsten ganske paa Grund af deres Hverdagslighed. Hvad jeg har fortalt, har havt Vigtighed formedelst dets Indvirkning paa mig; men seet indenfor dette Forhold, er det ikke andet, end hvad der sikkerligt som oftest gjentager sig. Hvad min Svoger angaaer, da var han anseet som en ikke blot borgerlig retskaffen Mand, der nød megen Agtelse i sin Kreds, men og som en hjælpsom og beredvillig, og jeg kunde derpaa anføre mange Exempler. Men var han ikke gjerrig? Er den gjerrig, som bygger for meget paa Penge, som troer, i deres Besiddelse at have den bedste Borgen for sin og Sines Fremtid o. s. v., da ere alle Mennesker mere eller mindre gjerrige, og i den Betydning var ogsaa min Svoger det, men i Ordets daglige Betydning var han det ingenlunde; ja, han viste sig stundom splendid. Men Manden havde ingen synderlig Opdragelse nydt; han var voxet op under simple Forhold, manglede derfor Characterens Luttring og Følelsens Forædling eller, om man vil, Forfinelse. Han havde derhos aldrig vidst, hvad det var at trænge; thi han var opvoxet under en Velstand, som hans eget Arbeide havde forøget. Som et særdeles hæderligt Træk bør jeg ikke fortie, at hans eneste Broder, senere Provst til Asker Præstegjæld, Niels Normann, ved Arvedelingen

Intet maatte godtgjøre for de større Udgifter, hans Opdragelse havde medført, men modtog af den anden Broder uden Afkortelse den halve Deel af den af Forældrene efterladte Sum, hvis Erhvervelse for en stor Deel var skeet ved min Svoger. Det kjærligste Broderforhold herskede ogsaa stedse mellem disse 2de Brødre, som havde løst den vanskelige Opgave, uden Strid at dele Arv. Men Manden var ikke uden Lidenskabelighed, sit Livs Forhold havde han ikke klaret sig; i min Stilling kunde han ikke sætte sig ind; hvad en fornuftig Eftergivenhed for Verdens Dom har Krav paa, havde han ikke fattet; jeg var bleven ham paatvunget; mine Feil formaaede han ikke at opfatte som Ud-væxter, til hvis Bortskjærelse han var kaldet. Han saae derimod i dem alene Tilintetgjørelsen af den Glæde, han maaskee havde gjort Regning paa. Dette Sidste var nu vistnok en Feil, men en Feil, som er uadskillelig fra den menneskelige Egoisme. Hvad der anvendtes paa mig, maatte altsaa forekomme ham ikke som frivillige Ydelser men som tunge Offere, for hvilke han muligt hellerikke fandt den forhaabede Erstatning i den Forbindelse, som var den egentlige Aarsag til, at jeg kom i hans Huus. Kun sjelden kom jeg senere i personlig Berørelse med ham, men jeg lærte dog ved disse Leiligheder at see ham i et langt mildere Lys end tidligere, og jeg takker Gud, at han levede saa længe, at jeg lærte ham saaledes at kjende, at hans Minde nu er mig kjært og dyrebart. Hvad min Søster angaaer, var hun neppe 20 Aar gammel, da hun fik det Kald at være min Pleiemoder og Opdragerinde, og det var derfor ikke at vente, at et saa lidenskabeligt Gemyt skulde skille sig vel fra et saa vanskeligt Hverv, om hvis Betydning hun neppe havde gjort sig nogen bestemt Forestilling. Noget kjærligt Forhold kunde derfor ikke udvikle sig mellem os, og da hun mest lededes af Øieblikkets Luner, optraadte hun sjeldnere som Mægler end som den, der gød Olie i Ilden, vel oftere, men dog ikke altid som min Modstanderske. Hendes Omgang med mig var derfor en Række af de mest paafaldende Selvmodsigelser, alt eftersom hun følte sin Egenkjærlighed saaret eller smigret. Var jeg ikke meget tidlig blevet ledet til at søge min Tilfredsstillelse i mig selv, vilde sandsynlig

mine Modsigelser have virket endnu skadeligere for mig og gjort mig Livet endnu ubehageligere. Da jeg blev noget ældre, især efter min Indtrædelse i Skolen, fik jeg ved mine Skolebekjendtskaber Adgang til flere Familier, og den mig saaledes af Andre viste Opmærksomhed hævede mig ogsaa noget i mit Hjem. Her kom oftere Personer af en Deel høiere Dannelse, end min Pleiefader selv gjorde Fordring paa at besidde, og jeg fik ved saadanne Leiligheder ikke alene Tilladelse til at deeltage i Samtalen, men blev ogsaa trukken ind i den for saaat sige at gjøre Husets litterære Honneurs, og da mine Kundskaber dertil allerede vare fuldkommen tilstrækkelige (meget fordredes just ikke) kunde jeg ofte mærke, at min Pleiefader og min Søster satte Pris paa de Fremskridt, jeg havde gjort, skjønt disse aldrig vare blevne lønnede med noget opmuntrende Ord, men jeg, naar Krav paa Bifald syntes at ligge i en meddelt Underretning om en Opflyttelse i Skolen eller deslige, affærdigedes med et kort og lige-gyldigt: „Det er bedst for dig selv!“ Denne Deltagelse i Samtaler med Ældre havde tildels en gavnlig Indflydelse paa min Udvikling; men med Samtalen fulgte tillige Deltagelse i de Ældres Nydelser, som, om de vel for dem vare inden Maadeholdenhedens Grændser (min Pleiefader selv var en yderst nøgtern Mand), var det dog formeget for mig, saaat jeg ikke sjelden følte mig betyngtet, naar jeg efter en saadan Aften gik tilsengs. Blandt dem, der saaledes besøgte vort Huus, var en ung Capitain, der havde et litterært Navn, stort nok til idetmindste i mine Øine at gjøre ham til en videnskabelig Heros; hans prægtige Generalstabsuniform bidrog meget til at hæve hans Anseelse i mine Øine; han var derhos et godt Hoved, munter og livlig og fuld af Anecdoter, selvoplevede som han kaldte dem, men vel snarere selvgjorte. Man vil finde det naturligt, at jeg i en Alder af 17 a 18 Aar fandt mig smigret ved at se mig tiltrukket af en saadan Mand. Han indbød mig i sit Huus og her opnaaede jeg først Fuldmyndighedens Kjendemærker, i den Voxnes Selskab at røge Tobak og drikke Panacée. Havde denne Omgang varet ret længe, og havde jeg ikke af Naturen havt liden Overensstemmelse med denne Mand, hvorved jeg opdagede store

Brøst hos ham, vilde han let have blevet mig til Fordærvelse. Han var plump og uanstændig i sin Tale; dette hævede ham just ikke i mine Øine, dog morede jeg mig derover, fordi det var forbundet med Lune og Vittighed; han drak undertiden vel megen Panacée; Panacéen smagte mig godt, og jeg frygtede ikke i ham nogen Paapasser; og saavidt harmonerede vi og endnu mere derved, at han udtalte sig altid som en Ven af Retfærdighed og Frihed og en Hader af al Undertrykkelse. Men i andre Henseender var han yderst letsindig i sin Tale, spottede med flere Bud og med al Dogmatik, og i denne Henseende følte jeg mig meget frastødt af ham. Han skaffede mig Malthes Møllers Repertorium at læse, men uagtet det for min uøvede Tænkning syntes vanskeligt at gjendrive, troede jeg dog deri at opdage et svagt Punkt, at det bebreidede Theologerne som en Selvmodsigelse, at de benytte Fornuften til at bevise Fornuftens Utilstrækkelighed i Religionsager. Heri fandt jeg ingen Selvmodsigelse, og min Fastholden ved denne ene opdagede Svaghed gjorde mig Bøgernes øvrige Indhold mistænkeligt ogsaa i de Punkter, hvori jeg intet formaaede at indvende. Havde han ikke blottet denne Side for mig, vilde han forøvrigt i min sandselige Natur have havt en saa stærk Allieret, at hans Omgang efter al Rimelighed vilde have været ødelæggende for mig; men det gik her som det ikke sjelden gaar, at de onde Magter forhaste sig og derfor blotte deres Spil. Jeg brød ikke med ham, men hans Omgang havde tabt det Tillokkende, thi jeg saa nu ikke længer nogen Ære i at blive søgt af ham, hvis Agtelse for mig stod paa meget svage Fødder.

Lommepenge havde jeg aldrig, førend jeg selv erhvervede dem. Som 8 eller 9 Aar gammel Dreng var jeg efterhaanden kommen i Besiddelse af 9 β , og da jeg en Søndags Eftermiddag havde fundet Anvendelse for denne hele Sum, blev det anseet som et Bevis for, at jeg var aldeles uskikket til at omgaaes med Penge; denne Begivenhed blev atter og atter fremkaldt, naar jeg længere hen i Tiden anmodede om nogle Skillinger. Imidlertid lærte jeg at raade Bod paa denne Mangel, i Førstningen af min tidligere omtalte Beslægtede, ved leilighedsvis Underslæb,

naar jeg gik Ærinder og ved at stjæle store Knapper af Bedstefaderkjolerne, hvilke Bønderne godt betalte; men snart begyndte jeg at foragte saadanne Udveie og begyndte for Betaling at skrive Oversættelser for mine Meddisciple, hvorved jeg tillige havde den Fordeel, at jeg nødsagedes til, forat kunne tilfredsstille alle mine Kunder til rette Tid, at arbeide langt foran Skolen. Derpaa begav jeg mig i Bogbinderlære og fortjente forholdsvis ret godt ved at indbinde Skrivebøger, thi meget videre bragte jeg det ikke i Konsten. Præsten Schultz anbefalede mig til at blive Informator hos Statsraad Krohg paa Munkvold for en lille Pige, ligesom jeg paa samme Tid informerede et ungt Menneske, der skulde studere. Paa førstnævnte Sted følte jeg mig umaaelig generet, dels fordi disse Folk stode saa høit i Anseelse hos mig, og dels fordi der i Huset virkelig herskede en langt friere Form, end jeg var vant til, hvorfor jeg var yderst ængstelig for at støde an mod god Levemaade. Knigges „Omgang med Mennesker“ og Dolcies Anstændighedslære havde jeg vistnok oftere læst med Opmærksomhed, men jeg fandt, at saadant ikke lader sig lære, mindst af hine Bøger, som sønderlemmer Samfundslivet i yderligste Enkeltheder og ikke sammenholder dem ved nogen ledende Traad. Da Munkvold ligger henved $\frac{1}{2}$ Mil fra Throndhjem, skulde jeg afhentes med Hest, men da jeg ikke havde siden min allerførste Barndom havt en Tømme i Haand, bar jeg mig saa keitet ad, at jeg nær var kommen til Skade, og da jeg ansaa det for en Skam at lade Tjeneren styre, foretrak jeg senere at gaa denne lange Vei, hvilket om Høstaftnerne var ubehageligt nok. Hertil kom, at Byaasen i de Dage sagdes at være usikker; der hørtes idelig Fortællinger om Overfald, saaat man omsider endog saa sig foranlediget til at lade anstille en Art Klapjagt efter Ugjerningsmændene. Ligesom man derfor paa Munkvold var meget ængstelig for mig, saaledes vandrede heller ikke jeg, skjønt bevæbnet med en Dolkestok, uden Hjerterbanken den farlige Vei, men Hensynet hertil maatte vige for det Ydmygende i at skulle tilstaa, at jeg ikke havde lært at styre en Hest. Jeg har tidligere sagt, at jeg var ligegyldig for Menneskenes Dom; det her Nævnte og flere lignende Træk bringe

mig til at rette hint Udsagn derhen, at jeg var ligegyldig for Menneskenes Ros, men kunde ikke taale deres Daddel: In contrariis rebus multi sibi parum consentiunt, tror jeg Cicero siger: contemnunt laudem, vituperationem metuunt. Den Maade, hvorpaa jeg blev behandlet af Statsraadinde Krohg, (Manden var i Christiania eller Stockholm) var høist elskværdig, og den Tilfredshed, hun ytrede med min Undervisning, følte jeg med uforstilt Undseelse var mere Udtryk af hendes Overbærelse end af min Fortjeneste. Der havde ingen Aftale om min Betaling fundet Sted; men da jeg ved Afskeden modtog en Convolut, maa jeg tilstaa, at jeg gik en Del hurtigere end sædvanlig for i Hast at komme til et Sted, hvor jeg useet kunde undersøge Convoluttens Indhold. Det var 50 Spd eller som det i 1818 endnu fuldere hed 500 Rigsbankdaler. Betalingen oversteg langt mine dristigste Forventninger, men var dog ikke høiere, end der paa den Tid betaltes gamle øvede Lærere. Jeg kunde derfor modtage den med glad Taknemmelighed imod Giverinden, uden at betragte det som en for min Stolthed saarende Medlidenhedsgave til den bortdragende fattige Student. Jeg veed nu, at en saadan Stolthed ingeniende er at rose, men det bliver derfor ikke mindre skjønt handlet af hende, som paa en saa fin Maade skaanede den, og maaske just derved nedlagde en Spire, hvorved hint Hovmod er bleven betvunget. Jeg begriber ikke den Tilbageholdenhed, som har bevirket, at jeg ikke senere har søgt denne venlige Sjæl, noget, som jeg nu oftere har angret paa. Denne selverhvervede Skat deponerede jeg hos min Svoger, for, naar det behøvedes, at benytte den ved Universitetet, hvortil jeg samme Aar, 1818, skulde dimitteres. At jeg omsider kom til at betræde denne Bane, var ikke Tanken ved min Indtrædelse i Latinskolen, og blev heller aldrig egentlig besluttet, men det udviklede sig af sig selv; thi hver Gang der var Tale om, at jeg enten skulde sættes til Handelen eller ind paa en Embedsmands Comptoir for omsider at slæbe mig frem til den norsk juridiske Examen, erklærede jeg mig fast bestemt til, at jeg vilde ingen af Delene, men derimod gaa tilsøs, hvis jeg ikke kunde forblive i Skolen, og saaledes skred jeg uformærket fremad, indtil det blev en Selvfølge, at jeg maatte

blive Student. Min Plejefader lovede da at udruste mig med de fornødne Klæder og bekoste min Rejse, og dermed skulde al Understøttelse fra hans Side være sluttet. Hermed var jeg forsaavidt tilfreds, at det i det mindste ikke var mindre end, hvad jeg ønskede; thi jo ældre jeg blev, desto mere følte jeg mig trykket ved at oppebære Hjælp paa en Maade, som jeg med Rette eller Urette ansaa for nedværdigende for min Selvfølelse. Jeg stod saaledes færdig at afgaa til Universitetet, i mine egne Tanker meget maadelig udrustet med Kundskaber, thi jeg sammenlignede mig aldrig med mine Undermænd, og havde tidlig en Anelse om, hvilken uhyre Afstand, der var imellem mig og enhver, der paa nogen Maade havde udmærket sig i Verden. Jeg havde en Gang læst om en preusisk Gardist, som pristes for sin høie Væxt og dertil svarede: „Derfor takker jeg de Smaa!“ og dette Sandsagn anvendte jeg hos mig selv, naar jeg blev vaer nogen Udmærkelse, og derfor var det vel og er det vel endnu, at jeg er lige-gyldig for Ros. Dadel derimod taalte jeg ikke, fordi jeg som oftest ansaa den at komme fra uberettigede. Denne samme Følelse af mit absolut lavere Standpunkt har altid gjort min Tilnærmelse til mig ubekjendte Personligheder ikke alene beskeden men endog forknyt. Men dette har ved lidt nærmere Bekjendtskab ofte meget hurtigt slaaet om til et trodsigt Overmod; thi ikke sjelden fandt jeg mine Forudsætninger om Andres høiere Standpunkt ugrundede. Mange Modsigelser i mit ydre Væsen, tror jeg heri finde sin rette Forklaring. Da jeg var næsten uden religiøs Paavirkning, formildedes og reguleredes ikke mit Sinds naturlige Beskaffenhed. Dette var og er, saavidt jeg kan skjønne, melankolsk-cholerisk, ikke i inderlig Blanding, men afvekslende. Er det sandt, at Vinen er Sjælens Speil, som de Gamle paastaa, da bekræftes denne min Mening ogsaa derved, at det var afhængigt af Omstændighederne om en Ruus skulde bringe mig „til heftig Strid eller til, hvad man kalder Øl og Barmhjertighed.“ Lystig gjorde Vinen mig næsen aldrig, og for min bedste Stemning ved saadanne Lejligheder fandt jeg et træffende Udtryk i Kong Beles Tale til sin Søn Halfdan: „Mer Alvor i Legen, Konning!“ At mine Omgivelser ikke formaadede rigtig at bedømme

min Characters Beskaffenhed, viste sig blandt andet ogsaa ved et Par Leiligheder, da jeg allerede i en Alder, hvori Tilvendelse af fremmed Eiendom maatte betragtes som en Forbrydelse, beskyldtes for at have solgt nogle min Plejefader tilhørende Bøger og Landkorter; Tingen var, hvad Bøgerne angaar, at de havde været i mit Værge, men med hans Vidende og Villie senere laante til en af mine ældre Brødre, som direkte havde tilbageleveret dem til ham. Længere Tid var hengaaet, og dette var blevet forglemt. Da de nu tilbagefordredes af mig, gav jeg Henvi-
 sning til min Broder, som ved en Hukommelsesfeil erklærede at have tilbageleveret dem til mig. Det stod ikke i min Magt at bortvende Mistanken, men, mere end det krænkende i Beskyldningen, smertede og forbittede mig det ikke vrede, ikke sørgmodige, men, som det forekom mig, triumferende Blik, hvormed min Søster udtalte: „Nu staar du der net!“ Jeg havde Forstand nok til at sætte mig ind i, at den Gjerning, for hvilken jeg var mistænkt, maatte med Grund paadrage mig mine Opdrageres Misfornøielse og Sorg, men hiint Blik syntes mig at sige, at Misfornøielsen vilde just da have været tilstede, naar jeg havde været i Stand til at bevise min Uskyldighed, og derved aftvunget den Egoismen saarende Tilstaaelse, at man havde selv gjort sig skyldig i en ugrundet Mistanke og deraf følgende ubillig Behandling. Jeg dømte derfor dengang og længe bagefter yderst haardt om denne Begivenhed, og intet af, hvad jeg troede at have lidt i mine Plejeforældres Huus, udvidede Kløften imellem vore Hjerter i den Grad, som — ikke hiin Mistanke eller Beskyldning, hvortil jeg var billig nok til at ansee dem nogenlunde berettiget — men som hiint Blik. Nærmere Kundskab gennem mig selv til det Djævelske i den menneskelige Natur har imidlertid lært mig i de senere Aar at dømme mildere ogsaa, ikke om hiin Handling, men om den Person, som gjorde sig skyldig deri. Nogle Maaneder efter gjenfandtes Bøgerne, intet Ord blev talt i den Anledning, men jeg fik en aldeles uvant Opfordring til at indbyde nogle af mine Bekjendte. Noget lignende var Forholdet med de omtalte Korter, kun at Bitterheden her ikke var nær saa stor. Mine udvortes Forhold havde gjort

mig i høieste Maade fiendsk mod alt Herredom; jeg var derfor altid rede at staa de Svagere bi. Jeg tillod mig selv aldrig udenfor Lidenskabens Øjeblikke at vise nogen Overvægt mod Nogen. Uagtet i høieste Maade paastaaelig, naar jeg mødte Modsigelse, var jeg sjelden istand til frø først af at modsige Andre for ikke at ydmyge dem. Dette er endog bleven til en Svaghed, som har fulgt mig hele Livet igjennem. Jeg maa som oftest have en Paavirkning udenfra for at overvinde denne Svaghed, og kan derfor næsten aldrig lidenskabsfrit modsige Nogen, hvilket giver min Desput en Strenghed og Haarhed, som jeg selv meget har beklaget. For denne Beskyttelse af Svagere, for den virkelige Hjælp, som jeg senerehen har kunnet yde, har jeg aldrig fordret eller ønsket nogen udvortes Tribut, ja denne har endog været mig imod, naar den frivillig ydedes mig, og jeg var aldrig lettere at bringe i Afhængighed af Andre, end naar jeg havde viist dem nogen betydeligere Tjeneste. Dette ansaa jeg nu en lang Tid for en stor Fuldkommenhed. Jeg mente, at dette var ikke at lade den høire vide, hvad den venstre gjør, men jeg har, Gud være lovet, lært at indsee, at dette kun var en potenti- seret Egoisme.

Tolv Aar havde jeg nu tilbragt i Trondhjem under Forhold, som havde gjort mig Livet der lidet behageligt, og uagtet mit Sind opløstes i Vemod, da jeg en Søndagsmorgen, den . Juli 1818, kjørte ud igjennem Skandsporten, og uagtet jeg ingen- lunde med ungdommelig Fantasi malede mig lysende Fremtids- billeder, var dog min Grundstemning Glæde. Foruden nogle kjære Meddisciple, som jeg om eet Aars Tid atter skulde træffe, var der i Trondhjem egentlig kun eet Væsen, som jeg ugjerne skiltes fra; men selv dette Savn følte mindre, fordi dets Billede egentlig kun var indvævet i min Fremtids Drøm, hvor det ublegnet kunde beholde sin Plads, end havde haft nogen Virkelighed for mig. Adam Trampe og jeg reiste sammen og blev efter Skik ledsagede af Paarørende og Venner til Meelhuus, hvor den sidste Afsked blev tagen. Reisen i nydeligt Veir, i den bedste Sommer, igjennem saa skønne Egne, som findes, naar man fra Trondhjem reiser over Dovre til Christiania, var under-

de Omstændigheder, hvorunder jeg foretog den, over al Beskrivelse behagelig, og heri gjordes intet Skaar derved, at vi havde paataget os at escortere en noget ældre Dame, som vi først undervejs opdagede var meget vranten og slet ikke kunde forlige sig med de løsslupne Skoledrenge's lystige Munterhed. Dog opklaredes hendes

Ovenstaaende Autobiografi dikterede Rektor Holmboe sin Søn i Aaret 1850, da han havde mistet Synet, men den blev desværre ikke fortsat. Vi skal derfor kun tilføje en kort Oversigt over Rektorens senere Livsløb.

Da Holmboe 1818 var bleven Student, maatte han søge sit Underhold ved Informationer og kom snart til at gjøre sig bemærket. En Kjøbmand i Kristiania havde nogle Sønner, der ved deres Vildskab havde gjort det saa broget for deres Huslærere, at den ene efter den anden havde forladt dem som umulige. Holmboe paatog sig den vanskelige Gjerning, efter at Præsten N. S. Schultz havde udpeget ham for Faderen, og han bragte det ved sin humane, bestemte og tillige gemytlige Optræden dertil, at Gutterne blev baade flittige og flinke, — ja den værste af dem vilde ikke skilles fra ham, da han 1824 drog til Kongsberg, og Faderen lod ham følge med. Informationen tog saa megen Tid, at H. ikke før 1821 fik examen philologico-philosophicum (med Udmærkelse). Han gav sig nu til at studere Filologi og blev optagen i det filologiske Seminarium under Professor G. Sverdrup (Græsk) og den unge Lektor S. B. Bugge (Latin). Sverdrup var tillige Overbibliothekar ved Universitetsbibliotheket og tog Holmboe til Amanuensis. Det nære Forhold, hvori han saaledes kom til denne Lærde, har vel bidraget sit til, at det græske Sprog, der jo altid havde havt hans Kiærlighed, blev hans Hovedstudium. Som Lærer i Græsk og tildels Latin og Geografi fik han Ansættelse ved Möllers Institut. Det kunde under disse Omstændigheder ikke gaa hurtig med hans Examenslæsning, og han var ikke langt paa Veje, da Overlærer- og Bestyrerposten ved Kongsbergs Middelskole blev ledig 1824. Paa Professor Sverdrups Opfordring søgte han denne Post og

fik den i April 1824. Han blev ikke længe her. Aaret efter tog Professor F. C. H. Arentz i sit 90de Aar Afsked som Rektor ved Bergens Skole, der i hans sidste Tid omtrent havde været i Opløsningstilstand. Her maatte man sætte en ung, dygtig og kraftig Mand, og Professor Sverdrup henledede atter Rejseringens Opmærksomhed paa Holmboe. Han maatte her konkurrere med den senere Statsraad Hans Riddervold, der som Bestyrer af Fredrikstads Middelskole havde bragt denne i et stort og vel fortjent Ry. Denne vilde dog ikke gaa ind paa den Betingelse, at han skulde tage filologisk Examen og imidlertid overtage Embedet som konstitueret, hvilket Holmboe gjerne vilde. Han fik da Konstitutionen i Oktbr. 1825 og begav sig strax til Bergen, hvor Ansættelsen af den 27-aarige Student i den ærværdige Professor Arentz' Embede havde vakt den største Forbauselse og vel ikke ringe Forargelse. Allerede paa Rejsen fik Holmboe en Prøve paa dette, da han en Aften kom til Evindviks Præstegaard, hvor han maatte bede om Herberge for Natten. Provsten Niels Dahl, der var en Mand af solide Kundskaber, maalte ham med Øjnene og udbrød: „saa deene unge Mand skal erstatte, hvad vi har tabt i den ærværdige Professor Arentz!“ Holmboe var i godt Humør, da han efter Dagens anstrængende Sejlads befandt sig i den lune Stue, og svarede, at Provsten kunde prøve, hvad han duede til — helst i Græsk. Provsten tog ham paa Ordet, fandt frem Sofokles' Tragedier og holdt en liden Examen, der faldt ud til hans højeste Tilfredshed. Da han kom til Bergen, lærte han paa en højst fornøjelig Maade at kjende det Rygte, der havde spredt sig i Befolkningen, at den nye Rektor var saa lærd, at han havde glemmt sit Modersmaal og blot talte Latin. Mindre kunde ikke gjøre det, naar han skulde afløse „gamle Professoren“, der i en Aarrække ikke havde vist sig udenfor Skolen og af det agtbare Borgerskab betragtedes som Indbegrebet af al menneskelig Viden.

Om Tilstanden i Bergens Skole, da Holmboe kom did, har Stiftsprovst P. A. Jensen givet livlige Skildringer, der findes i Stamtavlen over Holmboerne (Bergen 1868) S. 79 ff. Det maa have været en underlig Stilling for den 27-aarige Rektor at staa

der, hvor Lærere og Disciple i en Aarrække havde gjort, hvad de vilde, under den stokdøve Rektors tiltagende Alder og Sløvhed, med 4 Lærere under sig — Konrektor Johannes Winding, Overlærer Lyder Sagen, Adjunkterne Edvard Fritzner og Imanuel Hallager — der samtlige havde været Studenter, da han blev født. Allerede dette maatte gjøre Stillingen vanskelig i en Tid, da Alders-Autoriteten var stor overalt, og i Bergen maaske større end de fleste Steder. Kommer saa hertil, at Gutterne, livlige af Natur, var vante til Lovløshed, saa vil man forstaa, hvilken stor Opgave, der forelaa den 27-aarige Mand. Det er bekjendt, hvor udmærket han løste den, saa de gamle Lærere trods lidt Grin over den unge Reformator snart blev hans bedste Venner, medens Gutterne hang ved ham med Kjærlighed og glædede sig til hans Timer. I Juni 1829 tog Holmboe sin filologiske Examen — selvfølgelig med bedste Karakter — og 8. Januar 1830 blev han udnævnt til Rektor. 1833 blev han første Gang valgt til Storthingsmand for Bergen og mødte siden 1836—37, 1842, 1848, 1851, 1859, 1862. Han blev nu lige saa bekjendt for sin politiske Virksomhed som for sin pædagogiske Dygtighed. 1836 var han med paa Formandskabsloven og blev strax valgt ind i Bergens Kommunebestyrelse, der i mange Aar havde Nytte af hans Kundskaber og Dygtighed. Hans Syn var i mange Aar svagt, og 1850 mistede han det ganske. Ikke desto mindre mødte han paa Stortinget det følgende Aar. Da han mistede Synet, afgav han den Erklæring, at han „vilde lade sin Forbliven i Embedet være afhængig af sine Foresattes endog uden fremførte Grunde udtalte Mistillid til hans Dygtighed.“ Der blev ingen Mistillid udtalt, og Holmboe røgtede sin Gjerning med al Flid, og da han nu maatte lade Kommunevæsenet fare og ofre sig ganske for Skolen, var han i visse Maader mere for den end før. Han havde vidst at vække Disciplenes Æresfølelse, og hans Dygtighed til at tage dem fra denne Side er noget af det mest karakteristiske ved hans Skolegjerning. Dette gjorde det muligt for ham at drive sin Undervisning, uagtet han ikke kunde se.

Da Holmboe 1853 frabad sig Valg til Stortinget, antog man, at han ikke mere kunde tænke paa saadan Virksomhed,

og ved Valget 1856 stemte man derfor ikke paa ham, men drog nye Mænd af den yngre Slægt frem. Ved det næste Storthingsvalg 1859 vakttes en stærk Agitation imod disse yngre Mænd. Vi skal ikke gaa nærmere ind paa disse Forhold, der ikke vedkommer Personalhistorien, og her er ikke Plads for nogen Bedømmelse af disse Sager. Holmboe deltog visselig ikke i Agitationen, men han stillede sig dog paa dens Side og lod sig vælge til det i 1859 sammentrædende Storting. Fra nu af faldt der Skygger over hans Liv. Byens Befolkning var delt i tvende Lejre, og de fleste af hans gamle Venner — navnlig i Byens Embedskreds — befandt sig i den, hvor han ikke var. Paa Storthinget kunde han ikke mere indtage den fremtrædende Plads, han tidligere havde haft, og da han kom hjem, havde Skolen faaet en ny Adjunkt, der ved sit besynderlige Væsen nedbrød Disciplinen, saa man ud over Byen hørte de underligste Ting fra Skolen. Da han ikke kunde raade med den livlige Ungdomsskare, gav han Rektorens Blindhed Skylden og indgav Vaaren 1861 en Forestilling til Eforatet om, at „Rektor Holmboe som blind Mand var uskikket til at staa i Spidsen for Skolen.“ Man søgte at faa den uheldige Adjunkt til at tage Afsked, men han lod sig ikke fjerne, og Kirkepartementet fandt nu i Skrivelse af 26. April 1862, at det maatte opfordre baade Rektor og Adjunkt til at søge sin Afsked. Holmboe fandt sig ved dette Skridt yderlig krænket. Han havde aldrig tænkt sig det Tilbud, han 1850 havde gjort om at træde tilbage, naar Mistillid til hans Dygtighed blev udtalt af hans Foresatte, bragt i Forbindelse med en Klage over ham, men for at der ikke skulde være mindste Anledning til Tvivl om, at det var alvorlig ment, indgav han 15. Maj 1862 Ansøgning om Afsked. Han fik den 7. Juni 1862 og blev 21. August s. A. udnævnt til Kommandør af St. Olafsordenen, hvis Ridderkors han havde baaret siden Aaret efter dens Oprettelse 1848. Samme Aar mødte han atter paa Storthinget og var der sidste Gang paa det i Anledning af den danske Krig sammenkaldte overordentlige Storting 1864. Fra 1862 tog han Ophold i Kristiania, hvor han havde meget at høre, mange at tale med og enkelte Disciple at

undervise. 23. Maj 1868 døde han i Sande hos sin Svoger, Sorenskriver Aubert, efter nogen Tid iforvejen at være rammet af et Slaganfald, der lammede hans Tunge og satte ham i en elendig Tilstand.

Vi har ovenfor nævnt de Bidrag til Holmboes Karakteristik, der er meddelt i P. A. Jensens Optegnelser fra 1851 og 1863. Han var Discipel i Bergens Skole, da H. blev Rektor, og senere en Tid Lærer ved Skolen, saa han kjendte ham nøje. Et andet Bidrag er leveret af Nordahl Rolfsen („Da jeg var Gut“, Bergen 1888), der gik i Skolen ved hans Fratræden. Der er forhaabentlig flere af hans Disciple, der har gjort Optegnelser om den mærkelige Personlighed, og de vil vel efterhaanden komme for Dagen. At han var en af de mest fremragende Personligheder, vor Skole har ejet i dette Aarhundrede, maa alle være enige om. Han havde fra sin Ungdom ofret sig ganske til Skolegjerningen og tænkte sig visselig ingen anden, om end Omstændighederne førte ham ind i Politik og Kommunevæsen. Han hørte ikke til de stiltfærdige, tilbagetrukne, indadvendte Skolemænd, og det kom ham visselig i høj Grad tilgode, da han i sin tidlige Ungdom kom til Bergen. Han var en gennem praktisk Natur, fuld af Liv og Munterhed, trængte til Mennesker og var glad i Selskab. Dette har vel bidraget meget til at han saa hurtig kunde vinde den ejendommelige bergenske Befolkning og dens livlige Ungdom. For denne var han visselig en fortrinlig Lærer, men maaske en endnu fortrinligere Pædagog. Han forstod at behandle Disciplene efter deres Alder og var vist den første af vore Rektorer i dette Aarhundrede, som kunde holde sin Skole i stræng Orden og Disciplin ved humane Midler, idet han saa vel vidste at gjøre Forskjel paa Guttestreger og Rebellion. Han forstod saa godt at vinde Disciplenes Fortrolighed som en faderlig Ven, for hvem de bar den højeste Agtelse. Han var Politiker med Liv og Sjæl, da han blev ført ind paa dette Felt, har været baade Oppositionsmand og Konservativ, men i begge Egenskaber har han baaret den rene Fædrelandskjærlighed, saa det alene kunde være i den Retning, han indvirkede paa Disciplene.

Holmboe var et overmaade klart Hoved, men ingen lærd Mand. Han var ikke anlagt paa de gamle Magistres tilbagetrukne Studieliv, — vel neppe paa Bøger i det hele. I de første 24 Aar af hans Rektorat, da han holdt til i den gamle Bygning, som maaske er den eneste i Skandinavien, der endnu kan give os en Forestilling om vore Skolers Indretning i gamle Dage¹⁾, laa Skolebibliotheket i en Dynge i et tillaaset Rum, hvor ingen kom. Hans tidlig svækkede Syn har vel ogsaa gjort sit til, at han mere søgte sine Venner blandt Mennesker end i Bøgerne. Han deltog saaledes gjerne i Bergens Selskabsliv, der med sin oplivende Munterhed havde sine Mangler, for hvilke han tidlig fik Øje. Uden at optræde som Reformator paa dette Felt blev han her den skarpeste Kritiker, efter at han var greben af Lyder Bruns vældige Bodsprædiken 1845—47. En gennemgribende Forandring foregik med ham, og han vilde maaske være kommen dybt ind i pietistisk Mørke, hvis han ikke under Opholdet paa Storthinget 1848 havde haft Anledning til at komme til større Klarhed under W. A. Wexels Prædikestol. Fra nu af fik naturligvis theologiske Spørgsmaal og Standpunkter en ganske anden Interesse for ham, end de tidligere havde havt. Han gav sig strax til at oversætte Krummachers „Elisa“, — en Udtalelse til Bergenserne om, hvor de nu kunde finde ham. Ogsaa i hans Undervisning mærkedes dette. En af hans dygtigste Disciple fortæller, at det efter mange Aars Forløb staaer levende for ham, hvorledes H., naar de læste Platons Apologia og Cicero de officiis, med en sjelden Klarhed udviklede Forskjellen mellem den hedske Moral og den kristelige. Da han efter de første Stridens Aar kom til mere Klarhed og Ro, kunde det mærkes, at han ikke var aldeles upaavirket af Grundtvigianismen, om han end aldrig tilhørte denne Retning. For mange stod han som en Autoritet i theologiske Sager, og han greb gjerne Anledningen til at udtale sig i kirkelige Spørgsmaal.

Om hans Familieforhold kan henvises til den ovennævnte af hans Søn, Overlæge Jens Andreas Holmboe, udgivne Stamtavle.

¹⁾ Se herom *Illust. Tid.* 14. Sept. 1879.

Melchior Augustinussøns Annaler.

(1670—1705).

I Uddrag ved **L. Daae.**

I det store kgl. Bibliothek i Kjøbenhavn findes et Haandskrift, der i sin Tid har tilhørt Biskop J. E. Gunnerus, og som har Titelen „Huus-Cancellie“. Det indeholder forskjellige Optegnelser til Samtidens Historie, først Beretninger om Kongehuset, dernæst en sammenhængende og ret værdifuld Fremstilling af Krigsbegivenhederne i det nordenfjeldske Norge i Christian V.s Tid; dette Afsnit har jeg allerede for mange Aar siden ladet trykke i (norsk) Militært Tidsskrift 3 R. VII. (1862). Endvidere findes Afskrifter af Forordninger, udgivne i Forfatterens Tid, dernæst dennes egne udførlige Personalier og, hvad der optager den største Deel af Haandskriftet, en *Krønike*, betitlet „Æres Anfang og Livs Udgang“, væsentlig af personallhistorisk Indhold, dog ogsaa medtagende forskjellige indtrufne Begivenheder og desuden en stadig Omtale af Aarets mere eller mindre heldige Vext og andre Ting af økonomisk Interesse. I Regelen indskrænker Forf. sig til nordenfjeldske Personer og Hændelser, men streifer dog af og til ogsaa udenfor denne Landsdeels Grændser. Han gjør Indtrykket af at være en meget hæderlig, sandhedskjærlig og nøiagtig Mand.

Ved her at udgive Autobiographien og Krøniken har jeg ikke villet medtage de Data om det nordenfjeldske Præsteskab, der allerede kjendes af A. Erlandsens bekjendte Skrifter i denne Materie, med hvilke jeg omhyggelig har confereret¹⁾. Ogsaa andre Ting ere udeladte, naar de forekom mig heelt unyttige. Forøvrigt har jeg det Haab, at Krøniken vil være det Publikum, til hvilket den henvender sig, velkommen. At gjengive Forfatterens egen Orthographie har jeg anseet uforødent.

Som det af hans egne Meddelelser vil fremgaa, har Forf. flittig brugt sin Pen, men aldrig oplevet at see noget af sine Arbeider trykt, en Skjebne, han deelte med mangfoldige af sine literære Samtidige.

¹⁾ Erlandsen har ikke havt Anledning til at benytte „Huus-Cancelliet“, men derimod havt Adgang til et Haandskrift af Melchior Augustinussøn af beslægtet Indhold, men mindre fuldstændigt og forfattet paa Latin: „Ortus et occasus rerum Nidrosiensium“ (i det thronhjemske Bibliothek.)

I.

(Af Forfatterens Personalia).

Mit Livs og Løkkes Laab. (sic)

Anno 1642, 7 Juni er jeg i Throndhjem født. Min Fader Hr. Augustinus Jensen, Sognepræst til vor Frue Kirke, min Moder Lisbet Mikkelsdatter. Anno 1662 kom jeg til Københavns Universitet, reiste overland til Christiania, derfra til Frederikstad, siden tilvands ad Vigen til Marstrand og saa til København. Kom did 7 Mart. Blev i Academiets Matrikul indskreven 23 Mai¹⁾. — — — Reiste hjem igjen som knappest derfra 2 Juli tilvands til Bergen. Underveis var jeg i Flekkerø og Christiansand. Fra Bergen reiste jeg med Hr. Jon paa Rødøen paa hans Jagt til Hitteren, kom til Throndhjem 16 August. Imidlertid havde jeg fra Academiet saadant Viaticum eller Reisepas²⁾. — — 1663 19 Mai reiste jeg til København igjen med Skipper Christen Christensen i København, kom did 7 Juni, Pintsedag. 1664 23 Mart. var jeg oppe til Attestats. Examinatores Formiddag vare: Doct. Vandal, summ. theol., M. Jens Bircherod, Prof. L. Gr., Eftermiddag: M. Rasmus Brochmand, Prof. theol., Doct. Th. Bartholin, Math. et Astron. Prof.³⁾ — —

Den 25 Juni s. A. reiste jeg over til Skaane at informere Velb. Philip Barstorps Søn Frederik, som da var 11 Aar og var hos hans Mormoder Velb. Anne Beck⁴⁾ paa en Herregaard Belteberg kaldet i Ordrops Sogn, en Miil fra Landskrone og to fra Helsingborg, og da havde de Svenske Landet.

I Junii 64 reiste jeg til København igjen at prædike for min Dimission, og holdt jeg den første Prædiken for Provsten i Klosteret, M. Jens Gregersen, inde i Regentsen og den anden 6 Juli udi Trinitatis Kirke for M. Rasmus Brochmand. Hans Censur derover er denne.⁵⁾ — — — Siden da reiste jeg strax

¹⁾ „E privata institutione“, Kbhvns. Univ. Matr. I, S. 309.

²⁾ Dette, forfattet paa Latin af hans Privatpræceptor, Prof. i Græsk Jens Bircherod, indeholder Intet af Interesse.

³⁾ Attestationen udelades.

⁴⁾ Enke efter Christian Bülow.

⁵⁾ Ansees uforfødt at meddele.

til Skaane igjen. Forblev der $3\frac{1}{4}$ Aar, reiste saa derfra med rigtig Bevis fra Fruen.¹⁾ Begav mig saa strax paa Reisen hjemad med Hr. Villum Bredal, da forordned til Sognepræst i Størdalen, og reiste vi fra Kjøbenhavn til Helsingør 15 Aug. og saa over til Helsingborg den ganske Landevei til Throndhjem, kom hjem 15 Sept.

Anno 1669 anmodet min Svoger Ritmester Mikkell Thun mig om at gjøre sig Følgeskab til Kjøbenhavn igjen, eftersom han skulde did sine sal. Forældre at arve, og reiste med ham paa et Flensborger Skib fra Byen 24 April lige paa Hamborg, hvor vi ankom 10 Mai. Underveis vare vi i Glückstadt, Stade, Altenow. Nogle Dage tøvde vi i Hamborg, saa med Vogn til Lübeck, derfra til Tra[ve]minde i Mening at seile over til Kjøbenhavn, men Vinden var immer contrarie. Gik saa tillands til Nyenstad i Holsteen og til Oldenburg, saa over Femersund til Femern, saa tilvands over Beltet 4 Mil til Raaby i Laaland, over Laaland til Falster, saa til Vordingborg og Kjøge og kom til Kjøbenhavn 19 Mai. Imidlertid fik ieg Vocation paa Meldals Kald af Sognepræsten Hr. Steen Evindsen, søgte derpaa kongelig Benaadning, erlanged den saa lydende.²⁾ — Reiste saa strax hjem i Geleide med Borgermester Roald Opdal tillands gjennem Skaane, kom hjem udi Sept.

1669. Dom. 19 post trinit. blev jeg af Bispen M. Erik Bredal udi Domkirken ordineret og indviet.³⁾ Dom. 22 post trinit. sang jeg min første Messe i Meldals Kirke. 1671, 7 Mart. visiterede M. Erik Bredal i Meldals Kirke. Samme Dag blev jeg af ham til min Elen⁴⁾ i Præstegaarden trolovet. 25 Juni s. A. stod vort Bryllup i Meldals Præstegaard. Vielsen forrettede Provsten Hr. Oluf Mentzøn paa Meelhuus. Elen er født 1645

¹⁾ Hendes Attest, der gaar ud paa, at M. A. „har forholdet sig ærlig, tro, flittig og vel“ overspringes.

²⁾ Man ser af denne, dat. Frederiksborg 27 Aug. 1669, at M. A. fik Survivance paa Kaldet mod at betjene det i Hr. Steens Levetid paa saadanne Betingelser, som han med denne maatte enes om.

³⁾ Ordinationsbrevet anføres in extenso, ligesom ogsaa Test. publ. fra Universitetet.

⁴⁾ Naturligviis den gamle Hr. Steens Datter.

5 Oct. Kom saa strax til en forfalden Gaard, Hove kaldet, hvor vi meget sled og led, førend vi fik Huus over Hoved.

1672 24 Juli blev min *Augustinus* født paa Hove. Blev døbt af sin Morfader 9 Trin.¹⁾ — — — A. 1674 25 Oct. paa en Søndag under Prædiken blev min *Steen*²⁾ født, døbt af sin Morfader Allehelgens Dag. Hans Faddere vare: Cort Christoph v. Coppelow, en meklenborgsk Herremand og da her Cornet, Hr. Jørgen Pedersen, Medtjener i Ørkedal, Daniel Engelhart, Skiktmester ved Løkkens Kobberværk. Hans Mormoder bar ham, med hende Lisbet, Mester Jørgen Stigers ved Verket. 1676, 8 Dec. blev min *Christen* født, hans Faddere vare: Mikkell Karmark, Directeur over Verkerne, Peder Kosboll, Foged i Ørkedals Fogderi, Andreas Engelhart, Hytteskriver ved Grutsætter; Mette, Capt. Jacob Frederiksens, holdt ham over Funten, med hende hans Moster Birgitte Steensdatter.

1678 kom jeg fra Hove til Ritstad, og en meget forfalden og fordærvet Gaard, led der meget og gjorde stor Omkostning, før jeg fik bekvem Værelse og Huus over Hoved.

1673 (sic) oversatte jeg Doct. Arndts 4 Bøger om den sande Christendom af høi Tydsk paa Danske.

1679 18 Juni blev min *Lisbet* fød paa Ritstad, døbt Mariæ Besøgelsesdag af sin Bedstefader. Faddere: Hendes Morbroder Hr. Anders, Hans Henriksen, Bergskriver; Anne, Hr. Jørgens i Ørkedalen, holdt hende over Daaben, item Lisabet, Fredrik Jung-hanses og hendes Moster Lucia Steensdatter.

Anno 1680 oversatte jeg trende Doct. Arndts Bøger af Hollandsk paa Danske: 1. om den rette Tro og hellige Levnet. 2. Om de Troendes Forening med deres Herre Christo. 3. Om den hell. Trefoldighed, om Christi Person og Embede og den Helligaands Velgjerninger. Blev i Thronhjems Ildebrand forbrændt 1681, da en god Ven laant.

1680, 28 Juli blev jeg indsat af Provsten, Hr. Oluf paa Meelhuus til Sognepræst i Meldalen, efterat min sal. Værfader

¹⁾ Af Fadderne kunne anføres: Morfaderen, Vicepastor Christopher Loss til Kvikne og Lieut. Jacob Fredriksen.

²⁾ Siden Sognepræst til Opdal. Han antog Navnet *Meldal* efter Fødebygden.

døde Nat til 18 Juli og blev hæderlig begravet samme Dag, jeg blev indsat. — —

1681, 10 April flytted jeg til Præstegaarden.

1682, 10 April blev min *Aane* fød, døbt af sin Morbroder Hr. Oluf Steenssøn 26^{de}. Hendes Faddere: Hr. Oluf Steenssøn, min Medtjener, Otto Gram, Sorenskriver i Ørkedals Fogderi; Karen S. Christen Andersens holdt hende over Funten i Margretes, Lars Jensens, Directoris paa Indset, Sted, Ingeborg Davidsdr. i Margrete, Hr. Nils's i Surendals, Sted, der ikke kom frem for Uføre, item Inger Jacobsdr., Capt. Tostrups Datter.

1684, 19 Aug. blev min lille *Melchior* født, døbt af Hr. Jens Larsen, min Medtjener. Faddere: Hr. Jens Larsen, mine Børns Skolemester Mentz Olufsen Meelhuus og min Klokker Oluf Enersen; Aane Blom, Capt. Lieut. Røyers, holdt ham over Daaben, med hende hans Moster Aane Steensdr.¹⁾

1686, 8 Mai blev min *Mikkel* fød, døbt af min Capellan Hr. Jens Larsen Chr. Himmelf. Dag. Faddere: Foged Anders Mortensen, mine Børns Skolemester Clas Fion, Lensmanden Aren Holstad; Mette Capt. Tostrups holdt ham over Funten, med hende min Søster Aane. Han blev af Gud fra Verdens Mørke til Himmelens Ljus igjen fordred 10 Jan. 1687. — —

1688, Midnat mellem 20 og 21 Jan. blev min lille *Elen* født, døbt af min Capellan Bars. Faddere: Capt. Lieut. Røyer og Frederik Junghans, Hytteskriver; Mette, Hans Henriksens, Grubeskriver, holdt hende over Funten, med hende Capt. Lieut.s Datter Ane Cathrine og Marit Steyer.

1688, Nat mellem 10 og 11 Oct. døde min allerkjæreste Hjerter Søn udi Kjøbenhavn udi velfornemme Jacob Johansens Huus, salig Augustinus, elsket og yndet af alle for Lærdom og Yndelighed, da han var 16 Aar og 11 Uger gammel. Deponerede s. A. 20 Juni.²⁾ Han blev meget hæderlig begravet i vor Frue Kirke 15 Oct. Hans Begravelse kosted mig til 122 Rdl. — —

1689, Nat til 6 Febr. blev min sjette Søn fød, kaldet

¹⁾ Dette Barn døde 29 April 1695.

²⁾ Immatriculeret „e sch. Nidros.“ 21 Juli. Kbh. Univ. Matr. II. S. 160.

*Augustinus*¹⁾. Blev af mig selv døbt 11 Sept. Faddere: Fendrik Gaardmand, mine Børns Skolemester Jørgen Skjelderup, min Medhjælper Oluf Aa. Hans Bedstemoder holdt ham over Funten, med hende min Søster Aane. — —

1680 kalder jeg min Væbroder Oluf Stensen til min Medtjener. Han sang sin første Messe 1 Adv. Saalænge holdt Biskop Schletter af Vidrighed hans Vielse oppe. Blev benaadet med Surendals Vicepastorat Høsten 82. Var redelig og ærlig mod Gud, mig og Menigheden.

1682 kaldede jeg Jens Barsonius af Sundal, sang sin første Messe Dom. 17 Trin. Drog bort fra Kaldet 88 i Fasten til Kjøbenhavn, hvor han mente at gjøre store Ting, beviiste mig borte og hjemme stor Fortrædelighed. Gud være hans Løn. Fik omsider om Høsten et lidet Kald i Stavanger Stift, Torvestad. Gud Ære, som skilte mig og Menigheden ved ham.

1689. Kaldede jeg Oluf Tønder, sal. M. Oluf Tønders Søn af Throndhjem. Sang sin første Messe ved Grutsetter Dom. 19 Trin. Saalænge maatte jeg ene drages med Kaldet for Barsonii Fortrædelighed.

1691, 16 Oct. blev min syvende Søn *Anders* fød, kaldet efter sin Moders Bedstefader. Døbt af Hr. Oluf Tønder 21 Oct. Faddere: Hr. Oluf Tønder, Bastian With Hytteskriver, Hans Henriksen Grubeskriver. Hans Bedstemoder holdt ham over Funten, med hende Medhjælperens Kone Marit Grefstad.

1693, 2 Juli maatte jeg mod min Vilje antage Provsteembedet i Dalerne, og gjorde jeg samme Dag efter Prædiken min Ed for Biskoppen Doct. Peder Krog. — —

1694, 23 Jan. blev min lille Søn *Oluf* fød. Faddere: Capt. Lieut. Hans Grabow, Reinholdt Tostrup Studiosus, Oluf Berrig Medhjælperen. Min Søster Aane holdt ham over Funten med Jøda Garberrig.

1695. Blev min Søn Steen indviet til Cap. pro pers. i Opdalen. — — — Men Sognepræsten Hr. Anders Bernhoft døde strax i August, hvorpaa han reiste strax til Kjøbenhavn, bekom

¹⁾ Døde 10 Juni 1696.

Kongens Naade og Brev paa Pastoratet, hvorudi han af mig Dom. 26 Trin. blev indsat. — —

1695, 24 Juni blev min ældste Datter Elisabeth viet i Meldals Kirke af Hr. Evind Stensøn paa Kvikne¹⁾ til Hr. Oluf Tønder, min Medtjener.

1696, 19 Nov. Blev Hr. Sten i Opdal copuleret i Throndhjem til Arsule Tønder i hendes Moders Huus af M. Gjert Bonsach. — —

1697, 23 Apr. blev min Christen viet i Aalborg af Biskop M. Jens Bircherod til Pastor udi Nykjøbing paa Mors. Blev Magister i Kjøbenhavn 1703.

1697, 3 Aug. blev min niende Søn *Melchior*²⁾ fød, døbt 8 Aug. Faddere: Arnoldus Tønder, en ung Karl, Hans Thum Under-Berg-Skriver, Lensmand Thor Sveen. Hans Værmoder (!) holdt ham over Daaben, med hende Marthe Hansdatter, Grube-skrivers Datter. Samme Dag døbte jeg min Datter-Datter, Oluf Tønders, Maren kaldet, fød i Øien 30 Juli.

— — — —

1701 fuldkommede jeg mit Skrift: Hora novissima kaldet, i hvilket handles om den sidste Tids onde Mennesker efter Apostl. Anledning 2 Tim. 3 ad vers. 6, paa 24 Ark. Arbeidet derpaa udi 2 Aar.

1703 anfanget med mit andet Skrift: Tumulus et thalamus mortis eller den veltilredde og opredde Syge- og Døds Seng, udi tre Decadibus eller Afdelinger, hver i 10 Ligprædikener. — —

1704 fik jeg færdig mit Skrift: promptum pastoris manuale, en heel Bog Papir med Registret. — —

1705 fik jeg mit Skrift: Octoloquium pium, probum et placidum færdigt. Bestod af 8 colloquiis om underskedlig Materie.

1706 forfærdigede jeg mit Skrift paa Dansk kaldet: Poetiske

¹⁾ Søn af ovennævnte Hr. Steen Evindsen (altsaa Svoger til M. A.), residende Capellan til Kvikne, † 1735 som Sognepræst til Tøndset. (Erlandsen, Geistligheden i Throndhjems Stift, S. 152. Treschow, Jubellærere, S. 327). Stamfader til Familien *Meldal*. Angaaende denne i Danmark og Norge vidt forgrenede Slægt findes en Række Meddelelser i Personalh. Tidsskr. 3 R. I, 191 f., 2 R. VI, S. 169 ff., 1 R. I, S. 161 ff. II, S. 21 ff. III, S. 334.

²⁾ Døde 11 Oct. 1697.

sædelige og Guds Ords Lærdomme til Lyst, Trøst, Ærlighed og Sædelighed.

Samme Aar forfærdigede jeg latine in 8vo: In diocesi Nidrosiensi varii casus officiorum et dignitatum mutationes, demortuorum tempora, annorum fertilitates et sterilitates et his similia ab anno 1670 ad ann. 1706.¹⁾

²⁾1707, 2 Mart. Onsdag før Fastelavns Søndag Kl. 3 à 4 Eftm. døde min sal. Fader pie et placide af en Skjørbug, som først i Fødderne med Hævelse og Hidsighed havde sat sig og siden for Brystet sat sig med trang Aandedrag. Han prædikede selv Søndag Sexagesima, Mandag og Tirsdag var han sund.

II.

Æres Anfång og Lives Udgång.

Anno 1670.

Blev *Lars Pederson Brix*, før Sall. (o: Zahl-) Commissarius, oberste Borgemester i Throndhjem udi Præsidenten *Lorentz Fransøns* Sted, som var den første Præsident i Byen og blev med ham den Titel lagt i Graven. [Senere tilf.] Dog siden igjen *Andreas Tønder* blev Præsident.

Dom. Esto. Stod Hr. Erik Opdals Bryllup med Karen Ørland i Throndhjem. Han var Prest til Hospitalet og døde 75 den 30 October. Efter ham kom Hr. Evert Meyer, før Medtjener i Sparboen.

22 Febr. havde Borgemester Roald Opdal Bryllup med Maren Kvernes i Kvernes Prestegaard.

Dom. Lætare stod Conrectoris *Rasmus Rosings* Bryllup med Aane Skjelderup, han blev siden Sogneprest til Hitteren i sin Broder Hr. Olufs Sted.

Dom. 6 post Trin. havde Hr. *Johan Mentzen* Bryllup med *Gjertrud* sal. Hr. Johans i Stangvigens Prestegaard.

Dette Aar blev ordinered: Hr. Peder Mentzen, Medtjener til Mølhus, Hr. Hans Jentofft i Nordland, Hr. Anders Hansøn til Hammerøen, Hr. Morten Jørgensøn, Medtjener til Bjørnør, Hr. August. Gabrielsøn i Nordland, Hr. Anders til Hammerfest i Finmarken.

¹⁾ En Bearbejdelse paa Latin af de her meddelte Annaler.

²⁾ Det Følgende tilføiet ved en af Forf.s Sønner.

Dette Aar kosted 1 Td. Salt i Throndhjem 6 Rixdaler.

Et rigt Aar baade af Lands og Vands Velsignelse og et hart og frostigt Aar. Man kunde fare med Slæde fra Stangvig til Thingvold, fra Bynes til Børsen, fra Inderø til Beitstaden over Fjorden.

Anno 1671.

Døde Laugmanden Hans Vexling i Christiania, da han var neder til Hofretten at forsvare sine Domme. Efter ham kom Peder Dreyer, der i nogle Aar havde havt Exspectance Brev derpaa, og var midlertid her Stiftets Procurør.

Dom. 5 post Epiphan. døde Hr. Sten Hansøn, Sogneprest i Ørkedal og Provst i Dalerne.

— — — —

Et rigt, sundt og velsignet Aar baade til Lands og Vands.

1672.

Natten mell. 15 og 16 Mai døde Mag. *Erik Andersøn Bredal* i hans Alders 64 Aar, da han havde været Bisp i 29 Aar. Han blev den 6 Juni med Hæderlighed begravet for Bispestolen i Domkirke Koret. Han var født udi Langland og var Sogneprest paa Christianshavn, da han hid kom. Han var en sønderlig begavet Mand af Gud, lærd og veltalende, gjorde stor og berømmelig Profect med Ungdommen her i deres Catechismi Læsning og andet. Havde immer altid Tvistighed med Geistligheden, hvilket gjorde ham ilde lidende hos mange.

Efter ham kom M. *Arnoldus de Fine*, en skaansk Mand og Lector udi Bergen, han havde før forhvervet kong. Exspectantzbrev paa Bispestolen og var til Bisp ordineret i Kjøbenhavn. Vinteren før Domin. Invocavit. Han blev ikke her gammel, thi den 6 Nov. strax efter, da han i Domkirken havde ordineret Hr. Hans Christiansøn, Medtjener til Fosnes, og Hr. Henrik Lyster til Strinden, døde han i Sacristiet, og var det saa hastig gjort, at han stod ikke mere op, siden han faldt paa Knæ efter Ordinationen. Han blev begravet i S. Bredals Grav den 20 Dito i hans Alders neppelig 60 Aar. Han begyndte her strengt og skarp; havde han levet, da havde man uden Tvivl hørt adskilligt.

Efter hans Død kom M. *Erik Pontoppidanus* hid, fød i Fyen,

og da Sogneprest i Kjøge, og blev han i Kjøbenhavn dertil indviet 1673, 8 Juni, kom hid til Throndhjem 28 Aug., men 75 tog han efter kong. Befaling Doctorgrad, reiste dog ingensteds derefter. Han var den første Bisp her med Doctoris og Velærværdigheds Titel. Han døde udi Throndhjem 12 Juli 78, efterat han var kommen syg hjem af sin Visitationsreise fra Nordland, men kom ikke længer end til Nærøen. Han blev meget herlig og kostbarlig nedsat i Sacristiet i Domkirkens Kor d. 7 August. Paa hans Ligkiste stod udi Tin udgravet efterfølgende Vers:¹⁾

Han var en from, sagtmodig og stille Mand, der gjerne vilde hjælpe og tjene alle og sin Geistlighed meget god og befordrerlig, blev derfor af alle beklaget og begrædt. Ligprædiken holdte Mag. Søfren Hansen til Domkirken, og var denne Sl. Mand den 3die Biskop, han havde prædiket over.

Prester havde han viet 24, Kirker indviet 5. Han var 63 Aar gl.

Efter hannem blev beskikket og forordnet Doct. *Christopher Schletter* SS. Theol. Profess. i Kjøbenhavn til Biskop og blev dertil i Kjøbenhavn 29 Sept s. A. indviet paa S. Mikkelsdag. I hans Fraværelse ordinerede Mag. Oluf Christophersøn til vor Frue K. 1679 den 5 Martii 4 Prester: Hr. Anders Skelderup til Nordland, Hr. Torger til Medtjener paa Bjørnør, Hr. Nils Todal, Medtjener til Rødø og [Jonas] Leth, Vicepastor til Vefsen. Bispnen ankom 79 in Augusto til Throndhjem. Han var fød i Halland.

In Aug. ankom 2 kong. Commiss. Niklas Polsøn, Christian Lund til Throndhjem for at overhøre Bøndernes Klager.

Da kosted 1 W. god Homle 12 Rixd. i Byen. Kornet fik Skade af Hagel den 28 Juli, og Kornet kom i Pris. Det skede 73 NB.

1673.

Udi Martio kom Velb. Jochum Fredrik Vind hid til Lenet at være Vice-Amtmand. Blev Amtmand Aaret efter. Døde 87 3 Juni.

¹⁾ Udelades. Cfr. Schøning, Throndhjems Domkirkes Beskrivelse S. 205; de af M. A. meddelte Vers ere paa Latin.

Den 15 Juli var Statholder Gyldenløve i Throndhjem, oversaa Krigsfolket, og skede en stor Reformation med Krigsfolket, og ordinerede, at den yngste Bonde i Soldater legged (sic) skulde være Landsoldat, og de bleve kaldte indrollerede.

17 Sept. blev den nye Leinstrands Kirke og Kirkegaard indviet.

1674.

18 Febr. døde Velb. Anne Urup, sal. Oberst Buddes i Throndhjem. Hun blev med adelig Proces nedsat til sin S. Mand i Domkirkens Chor.

29 Mart. døde Norges Cantzeler og Amtmand over Throndhjems Lehn Velb. Ove Bjelke paa Throndhjems Gaard. Han blev uden nogen Proces udført til Østerat og der i sin Begravelse nedersat.

Anno 78 døde hans Frue og i Throndhjem i min Moders Gaard d. 19 April. Hendes Navn var Helena Lindenow, en from og gudfrygtig Frue. Hun blev og uden Proces udført til Østerat og hos sin S. Mand nedsat.

Slet Kornaar, fik Skade af Væde og Kuld. I dette Aar, som blev meldt fra fremmede Steder, var saadan Krig overalt, at der var her og der 9 Gange hundred tusind Mand i Felt, uberegnet, hvad paa den hollandske, franske og spanske Flaade var, samt i det Mesiniske Oprør.

1675.

4 Mart. kom Gen. Lieut. von Russenstein hid at være Gen., men reiste herfra igjen 31 Mai. Hans Frue kom hid efter ham d. 19 Juni og reiste herfra til Christ. d. 7 Sept. til hannem. Han døde 14 Mart. i Holland paa sin Gaard 79.

S. Mikkelsdag stod Hr. Hans Christensens [Paus] til Fosnes Bryllup med Ritze Randulf i Throndhjem.

Denne Høst forhvervede Christopher Caspersøn [Schøller] kong. Exspect. Brev paa Laugstolen. Døde 89 in Aprili.

2 Juli. Et hastig og forfærdelig Vandvoxter her i Lenet, som gjorde stor Skade og tog moxen alle Broer bort. Udlevede Folk kunde ikke saadant mindes.

15 Dec. Blev Doctor Dirck Ecche [Eckhoff], Stadsmedicus

i Throndhjem, begravet. I hans Sted kom Doctor Irgens 76. Han havde Bryllup med Mag. Søren Datter Gedske 78, d. 25 Sept.

15 Dec. blev Hr. Oluf Jacobsøn ordineret paa at være Sognepresternes i Byens Medhjelp og efter den først affaldende nyde Stødet.

Smaakopperne grassere slemt om Sommeren.

In Sept. indviedes Egge Kirke i Støds Gjeld af D. Pontopp. og Svorkmo Kirke af Hr. Clas i Ørkedal, thi Bispen var svag.

Dette Aar gjaldt 1 Anker fransk Brændevin i Byen 12 Rixd., 1 Td. Rug 4 Rixd. Malt og Byg 3 Rixd.

Et skrøbeligt og slet Kornaar paa somme Steder og paa somme Orter et Kroneaar, saa misligt gik det.

1676.

18 April døde Hille Andersdr., Hr. Oluf Mentsøns. Blev begravet Christi Himmelfarts Dag. Bispen Pontoppidan gjorde Ligprædiken. 77. Dom. XI. Trin. 26 Aug. stod Frovstens Hr. Oluf Mentsøns Bryllup igjen med Riborg Hansdatter:

Et overmaade rigt og frugtbart Aar og et drøit og velsignet Korn. NB. Infra 77.

In Sept. døde Hr. Nathanel Andersøn Sogneprest til Ytterøen. Ham succederede Hr. Fredrik Meyer, som havde Bryllup der paa Prestegaarden. 78 Dom. Oculi 3 Mart. Blev ordineret 77. dom. Septuag. og tillige med ham Hr. Gjert Estensøn til Nordland.

In Decemb. døde Amtskriver Iver Balsler. Bestillingen fik Peder Kasbøll, Foged i Ørkedalen. In Dec. døde Hr. Breda Clausøn til Budøen og Hr. Anders til Hammerøen.

1677.

5 Febr. Døde Tolderen i Throndhjem Morten Krag: Bestillingen fik Peder Tønder igjen.

Et heel sundt Aar, man af ingen Sygdom vidste.

15 August om Aftenen Kl. 6 blev hans høie Excell. udi Laurvigen copuleret med sin Grevinde Antonette.

14 Dec. en Fredag stod Hr. Peder Mentsøns Bryllup med Mille Michelsdr. i Byen.

Om disse Tider døde og Velb. Fredrik von Offenbergh, Amtmand over Nordmør og Romsdal.

Et godt og jævnt Kornaar. In Nov. og Dec. overflødig
Sildefiskeri i Bjugnen og Skjøren, saa Folk vandt ikke mere end
sætte og optage Garnene igjen. Stor Sygdom overalt. I Mel-
dals Prestegjeld døde 221 Mennesker.

77. gjør Skotter saadan Tilførsel til Byen, at en Tønde Malt
eller Korn kjøbes for 6 Ort. 1 Wog skotte Miel for 1 Ort 8 β.
Om Julen kjøbtes en Tønde Sild for 1 Dlr. om S. Hans Tid
1 slet Daler.

1678.

13 Juli stod Hr. Jon paa Størens Bryllup i Throndhjem med
Gen. von Hovens Pige.

19 Oct. fra 6 til 9 slet Aft. en skrækkelig Formørkelse i
Maanen.

1 Sept. en Søndag ved 7 Slet om Aft. blev den herlige
Mølle udi Ilen af et hastigt Vandflod bortskylt. 2 Mennesker
omkom. Mølleren selv, svare skamfered, kom paa en Stok og
ragte til Ølsvig. Stor Skade toge og Folket i Byen paa deres
Klæder, der laa paa Blegevolden i Ilen. I Møllen var Hvede,
Rug, Korn, malet og umalet, for over 1000 Dlr. som alt gik i
Laubed (sic). Den 5. atter stort Vandløb . . Et herligt og vel-
signet Aar af Land og Vand.

1679.

8 Febr. om Natten døde M. Søren, Sogneprest til Domkirken,
blev begravet 26de. Da Graven til ham blev opkast, fandtes en
Steen-Ligkiste, hvorudi, saa vidt eragtes kunde, en mægtig Prælat
eller geistlig at have været nedlagt, thi 'der fandtes hans Stav
i Kisten, og saa kunde sees noget som Gyldentøi, hvori han var
nedlagt. Item en slet Guldring til en 3 Ducaters Værd.

Efter hans Død søgte Hr. Oluf Jacobsøn, der havde Konge-
brev paa Successionen, Hans høie Excell., fik fra ham Befaling
til M. Oluf, som da var i Bispens Sted, at han skulde indsætte
ham til Pastor, hvilket skede in Martio, og stod hans Bryllup i
Throndhjem 2 April.

NB. 78. det sundeste Aar nogen kunde mindes og var heel
rart, et Menneske døde.

Om Høsten forgik 4 à 5 store Muscoviter og Ostindiefarere paa Nordmør og Romsdal med adskillige herlige Vare, som Talg, Silke, Røslæder, Vox etc. som mange derover bleve usigelig rige. Det var Hamborgiske Skibe.

1679.

Men¹⁾ Hr. Nils Pedersøn Hafn. som i mange Aar havde tjent Menigheden for Capellan, søgte Majest. i Kjøbenhavn med Menighedens Supplicatz paa hans Vegne og fik strax Benaading derpaa. Mens Hr. Oluf stødte det om igjen, og blev han Pastor, Hr. Nils gik baade af Capellaniet og Sognekaldet feil. Fik siden et Kald ved Stavanger, Undal kaldet.

Om Vaaren og Sommeren gjorde Skotter og Engelske saadan Tilførsel til Byen, at en Tønde god Irlands Byg eller Malt kunde for 1 Rixd. kjøbes og 4 Wog Skotte Miel for 1 Dlr.

In Aug. kom Hr. Nils Mus fra Kjøbenhavn beskikket til Capellan i Domkirken. Han var før Skibs Prest.

Den . .²⁾ Sept. paa en Søndag skjød Major Testmand Krigscommissæren Mikkell Pedersøn ihjel ved Lerlien i Meelhuus Sogn. Fik Pardon og sin Charge beholden. Han døde siden paa Saltnes 86 efter en lang, pinagtig Sygdom. *Homo impius*; hans Lig staar i Buvigs Kirke.

I Begyndelsen om Vaaren lod det sig ansee til et misligt og hart Aar med Jordens Grøde, thi Sneen lag overalt, og et koldt og haardt Veder holdte ved, saa at der var lidet Græs og mestendels intet Løv paa Træerne S. Hans Dag. Derover bortdøde Hester og Kvæg, saa det stod elendigt til, og Jorderne bleve secnt tilsaaede. Men der det begyndte ved Solhvervs Tider at forandre sig, blev saadant herligt Veir, at man igjen ikke mindtes saadant, og blev en stor Overflødighed Græs allesteds, hvilket og kom vel tilhuse. Desligeste et overmaade rigt Kornaar overalt, hvilket og kom vel og tørt ihuse.

Der tilmed havde vi et sundt Aar, og vi vidste af ingen Slags Sygdom at sige.

¹⁾ Forts. af ovenstaaende Notits om Hr. Oluf Jacobsen (Borchmann).

²⁾ Aabent Rum.

1680.

Sidst i Januario kom vore Soldater hjem igjen, som reiste i Krigens Anfang og siden herfra, saamange som vare ilive.

Først in Junio ankom til Throndhjem det kongelige Krigsskib Antonette, hvorpaa var Obrist Schultz, som med sig førte forrige Greve Griffenfeldt, nu Skomager kaldet, hvilken strax af Skibet blev opført og sat i Fængsel paa Munkholmen.

Samme Tid blev og revset i Throndhjem Peder Bertelsen samt hans Datter, med hvilken han langsommeligt Tid haver bedrevet Blodskam og avlet et Barn, og var hun hans kjødelig Datter. Gud fri os fra alt ondt. De bleve begge først halsugne og siden kaste tilsammen paa et brændende Baal.

In Majo døde Hr. Christopher, Vicepastor i Hevne, og samme Tid blev Nils Mortensøn Stod ordineret til Medtjener paa Snaasen.

10 Decb. lod sig af vores Horizont sees en forfærdelig og aldrig tilforne saa stor seet Comete. Den opgik om Aftenen i Vesten og gik lige Solgangen fort; den var som et Riis eller Kost og snart saa lang som den halve Horizont. Om Aftenen i hendes Opgang vendte hun Svandsen ret beent op i Himmelen, men om Morgenen i Dagningen var hun dobbel saa stor og stod da langs Fjeldene. I Førstningen saa vi ikke Stjernen, men 14 Dage før Juul rendte hun op paa Firmamentet. Der blev skrevet fra fremmede Steder, at hun efter astronomiske Regning var 930 Miil lang.

Dette Aar var ellers et godt Kornaar, dog meget vaadt, saa meget Korn blev fordærvet. Et heelt sundt Aar, ingen Sygdom, men slet til Sildefiske, saa en Tønde Sild om Vinteren neppe var at faa.

1681.

Nyaarsdag angik det med Consumptionen i Byen og paa Landet.

Natten imellem 18 og 19 April antændtes Ild i Henrik Hermansens Brygge, da han der om Natten var med Lys hos Tjære. Da han fornam, Ilden tog Overhand, gik han hjem og bjergede sit. Ingen vidste af Ilden, før den var alt for vidt antændt. Brændte saa af al Byen med vor Frue Kirke, uden Domkirken,

Skolen, Gaarden, Hospitalet og et lidet Stykke af Sanden. Gud hjælpe os og bevare os fra al Ulykke. Amen.

In Julio derefter ankom efter kong. Anordning Gen. Major Sissenow og Ob. Quarttermester Kuscron (d. e. Cicignon og Coucheron) ellers geniour (!), der afpælede Byen, hvordan den skulde bygges igjen, og miste mange sine Pladser og murede Kjeldere derover. Da blev lagt Grund til Fæstningen Christiansteen.

Ellers et godt og herligt Kornaar med Sundhed og anden Velstand.

1682.

In Januario skede den store Vandflod i Holland, som en stor usigelig Skade forvoldede, saa de fordruknede Mennesker bleve regnede for hundrede tusinde Sjele. Lignedan i Tydskland.

In Februario var Feltmarskalk Lieut. Vedel heroppe med en stor Suite, oversaa Krigsfolkene og Passerne, reiste strax tilbage igjen.

In Martio angik en skarp Skrivelse over alt Lenet til Reservens Completering.

In Majo døde Gen. Lieut. (∴ Gen. Major) van Hoven paa sit Gods, blev ført til Throndhjem og begravet med stor Proces i Domkirken.

27 Mai om Natten størte Lisabet, S. Hamands¹⁾, sig i Elven og forgjorde sig selv. Blev dog tilladt at begraves i Domkirken.

In Decemb. ankom fra Bergen 3 Compag. Fodfolk under Oberst. Lieut. Storms Commando. De laa Vinteren indquarteret i Dalerne. Om Vaaren reiste de til Byen, Fæstningen at bygge, desligest Skaanes Skandse. In Nov. 83 reiste de hjem.

Et godt, sundt, fredeligt og rigt Kornaar.

1683.

12 Febr. Ankom Gen. Major Vibe til Throndhjem. Militien nordenfjelds at commendere. Han lod om Sommeren bygge den ny Gaard, han nu i bor udi Throndhjem. Blev Ridder af Dannebroke om Høsten.

Et sundt, fredeligt og frugtbart Aar.

¹⁾ Maa vel være Enken efter den bekjendte Thomas Hammond, Stamfader til denne Familie i Norge.

1684.

Strax Ugen efter Nyaar kom Vice Statholder Høg til Throndhjem med sin Frue. Rejste tilfjelds igjen 17 Jan.

In Junio døde Fru *Hille Budde*, S. Reinholdt van Hovens og blev sat til sin Mand i Domkirken.

Et godt frugtbart Aar, dog gjorde Hagel stor Skade udi Indherredet. Fiskeriet ganske slet, saa 1 Tønde Bondegods kostede Vinteren 3 Dlr.

Om Høsten brændte den gode gamle Stad Stavanger af. Ilden kom af en Stalddrengs Uagtsomhed.

1685.

In Junio neml. 19^{de}, kom Mayst. vores naadigste Arveherre, Kong Christian over Dovrefjeld hid til Throndhjem, laa Natten i Opdals Prestegaard, den anden Nat i Meldals Prestegaard, den tredie Nat udi Throndhjem, logerede hos Gen. Major Vibe, reiste fra Throndhjem den 26 dito til Bergen gjennem Surendal, Nordmøre og Romsdal. Med ham var i Følge hans høie Excell. Gyldenløve, Grev Reventlow, Oberkammerherre (∴ Overkammerjunker) van Knut, Oberskatmester (∴ Overrentemester) Brandt, Secreterer Moth og mange høie Cavallierer og Betjente.

Et elendig og bedrøveligt Aar med Misvæxt, saa Kornet frøs bort, og blev overalt næsten fordærvet, hvorpaa fulgte stor Elendighed, at Bønderne maatte sælge af deres Huus, hvad de havde, og havde ikke om Vaaren og Sommeren blevet gjort saa god Tilførsel fra fremmede Steder, da havde mange Mennesker ølendig omkommet af Hungersnød.

Et overmaade rigt Sildefiskeri, saa en Tønde Bondegods, fed, kjøbes for 5 Ort.

1686.

23 April om Natten ved 11 Slet brændte 3. Delen af Christiania op.

Skatten for den gemene Bonde ophøies af Spandet uden den ordinarie Skat 2 Sl. Daler.

Anordnes hvert Aar herefter en almindelig Bededag at holdes fjerde Fredag efter Paaske, men dette Aar her ikke før 25 Juni. Text. Esa. 55.

Da blev og holden Udskrivelse af Presterne og den commanderende Officeer med Lensmanden paa hver Sted, at Bonden ei skulde graveres, men det blev ved det gamle, thi de, som vare vant Stikpeng, vare onde at afvænne.

In Oct. brandt 500 Huse af i Bergen formedelst en Tjenesstepiges Uagtsomhed, der havde sat et Lys paa Væggen og sovned derfra.

Dette Aar var her meget misligt med Korn og en slet Tilstand, men her blev om Sommeren saadan Tilførsel fra fremmede Steder, at 1 Td. god Rug solgtes for $6\frac{1}{2}$ Ort, Malt 6 Ort og Korn hafre $3\frac{1}{2}$ Ort, og blev der ført den Sommer til Byen over 70,000 Læster Kornvare, og havde det ikke skeet, havde utallige Mennesker sulted ihjel.

Om Høsten galt en Wog Homel i Byen 12 Rixd.

Den 16 Nov. stod Hr. Peder Meyers Bryllup med Bispens Datter¹⁾ Bodil Gregersdr.

Sidst in Xbri døde Bispinden udi Throndhjem, Margrete, D. Schletters.

Et middels Kornaar, men i Dalerne slet og frosen. Sildefiskeriet temmelig, men intet at sige af. 11 Ort en Tønde Bondegods om Julen.

Dette Aar blev og Politimester Peder Povelsøn anordnet i Throndhjem.

En Gaard i Skjørdalen sank ned med Folk og alt.

1687.

Da begyndtes med Nyaar Consumptionen at angaa i Throndhjem af indkommende og fortærede Varer. Item Anfang gjort med nyt Maal, Bismere og Vegt. Paa Landet maatte alle Bønder levere Bismerne fra sig til Fogderne.

12 Januar blev Bispinden Margretha, Dr. Schletters, begravet i Domkirken med adelig Solennitet.

Natten til 25 Januar slog Torden ind i Domkirkens Spir, hvor Slaget gik ind, og ud igjen ned ved Muren. Eftørlod sig Hul i Muren, smetrede mange Bjelker.

¹⁾ Stifdatter af Biskop Schletter.

Dette Aar blev Peder Kasbøll, som var Amtskriver i Throndhjem, Præsident i Byen.

Item i denne Maaned skjød Lieut. Ranulf sig selv ihjel i sit Kvarteer af Desperation. Et ugudeligt Menneske.

In Febr. skreves Folk ud, som blev strax til Kjøbenhavn nedført at opbygge Manufacturhuse.

Om Vaaren var en stor Tilførsel fra Danmark, saa at 1 Td. Byg kjøbtes i Byen for 1 Daler, Malt 1 Daler etc. Men det var forbøden at indføre Kornvare fra fremmede Steder.

1 Dlr. ophøies til 2 β mere. Jtem al Smaaamnt fra fremmede Lande casseret.

D. 3 Juni døde Amtmand Vind udi Throndhjem efter en lang Svaghed. Blev Aften den 26 Dito nedsat i Domkirken. M. Oluf holdt Ligsermon. Hans Frue døde 88, 15 April.

In Junio atter Udskrivelse til et nyt Regimente at oprettes søndenfjelds.

Dette Aar var og et misligt Kornaar, for tidlig indfaldende Frost til Markerne og Fjelds men træffede meest Indherred, som lidet før af sligt vidste at sige.

Sildefiskeriet var godt og i Nordlandene, saa at 1 Tønde god Dræsgods (?) kunde kjøbes for 1 Daler, 6 Ort og saa hen.

Men det tyngste her var det, at ingen hollandske Skibe her ankomme, eftersom nogen Disput mellem Majest. og dem var imellem, derfor forbød Hollænderne deres at fare hid, saa det slog meget feil med Handelen og faldt en svar ond Pengetid derpaa.

Skatten ophøies for Bonden, giver 4 Sl. D. af hver Soldater Lægd.

1688.

Den 3 Martii kom Ober Commissar Rosencreutz og Oberst Rissilieu til Throndhjem Rytteriet at omkvartere etc. og Dragoner at udskrive.

In Feb. kom Berghauptmand Slambusch til Throndhjem at dømme i Bergsager.

17 Januar. Udgik Befaling om Kop, Kvæg og Ildstedskat og skulle give 2 Ort 16 β af hvert Ildsted.

D. 16 Mart. kom Amtmand Velb. Hans Kaas over Dovre Fjeld hid til Amtet.

24 Mart. ved 9 Slet om Aftenen antændtes Lexvig Prestegaard, som og ganske afbrændte, og havde Folkene nær brundit inde.

In Martio ankom Gyldenløves Skrivelse efter kongelig Befaling til Amtmand og Bispen at lægge Defensionsstyr paa Presterne, de ringeste 10 Daler og saa efter Evne til 200 Rixd.

D. 15 April døde Amtmand Vinds Frue i Thronhjelm. Hun var af de Bjelker. En from Frue.

In Aprili udgik Kongebrev, at alle udi Norge skulde rette sig tilkommende Mikkelsdag at anfange efter den norske ny Lov og i Kirketjenesterne efter den ny udgangne Ritual.

26 Juni bleve 5 Prester ordinerede. Hr. Mikkel, Capellan til Sundal. Hr. Røg Capellan til Vedøen. Clasøn Adjunctus til Akerøen. Bendixsøn Adj. til Støren og en til Nordland.

In Junio lagdes Defensionsstyr paa alle, geistlig og verdslig. Jeg gav 15 Rixd. siden 5 til.

D. 14. blev Sorenskriver i Ørkedal Otto Gram borte i Elven. Hesten snublede med ham, da han red over ved Ekli til sin Gaard Tronvold i Ørkedal. Fandtes ikke igjen før den 20 Octobr.¹⁾

25 Oct. døde Bispen Dr. Schletter udi Thronhjelm. Blev begravet med tilbørlig Følge (?) i Choret ved Capitelet.

Dette Aar var et meget rigt og velsignet Aar af Jordens Grøde og Havsens Fiskeri samt med Sundhed. Gud Æren! Amen.

1689.

Aaret tar sin Anfang med streng Kuld og stor Sygdom allevegne. Gud forlene os alle sin Naade, at vi maatte være hans, enten vi leve eller døe.

En ynkelig Hændelse maa jeg her antegne, som sig tildrog Natten efter hellig tre Konger Dag med den hæderlige Mand Hr. *Jens Colstrup*²⁾, Provst og Sogneprest til Nes udi Soler (!), hvis Gaard antændtes, saa han kom neppe ud i Skjorten. Hans

¹⁾ Sorenskriver O. Grams Eftermand blev Lakeien Matthies Skaanlund, hvis interessante Autobiographi jeg har udgivet i (Norsk) hist. Tidsskr. III. Flere af de hos Melchior Augustinussen omtalte Personer nævnes ogsaa af Skaanlund.

²⁾ Se om ham L. Daes Hist. Skildringer II (1878) S. 108—128.

Kvinde, da hun kom til Døren, kom hun sine smaa Børn ihu, gik tilbage at redde dem med en Tjener, men i det samme faldt Taget over dem, saa de bleve opbrændt med 4 smaa Børn derinde. Gud trøste den bedrøvede og redde os andre.

Fra Søndmør blev berettet, at udi Borgens Prestegjeld lod sig udi en Fjord Blod syne i store Striber paa Vandet, og naar det blev opøst og stod Natten, var det sort Muld. Item lod sig og deromkring et forfærdeligt Vraalen høre trende Gange efter hinanden.

5 Julii. Kom Bispen D. Krog til Throndhjem over Dovrefjeld.

8 Junii. Udgik Statholder Gyldenløves Befalning om Skydsfærds Afskaffelse udi Fredstider. Udgik af Moss in Junio, hvor han da selv var.

Den 2 Aug. ordinerede Bispen første Gang Iver Helt, Pastor til Røst og Vær i Nordland. M. Povel Munk til Alstahougs Resid. Pastorat, Erik Schyt til Veien i Nordland, Jens Tausan til Røraas pro persona og Peder Bork til Overhald pro persona og Thomas Parelus, Pastor til Størdal.

In Sept. viet Hr. Oluf Tønder til Capellan i Meldal.

Natten til den 12 Xber begyndtes en forfærdelig Storm af Sydvest, som gjorde her i Lenet en fast utrolig Skade paa adskillige Steder. Udi Throndhjem blæste Domkirkens Taarn ned i Grunden, og tre Klokker, som kom ned gennem Kirken og redde den ilde til, Hospitalstaarn, Ladetaarn, item Taarnene af Stadsbygdkirke, Klæbo, Thingvold, Skognens Kirke, Alstadhoug¹⁾, Øreland, Saxhougs K. paa Inderøen etc. I Ørlands Kirketaarn blev slaget en meget stor og herlig Klokke i Stykker.

1690.

8 Jan. døde Gen. Vibes Frue i Throndhjem, efterat hun havde født 1 Datter til Verden. Hendes Navn var Anne Sophie²⁾ Gaardmand. Blev begravet 29. i Domkirken hensat.

30 April blev Hr. Jacob Markussen til Vefsen, Hr. Jeremias til Stod Caplan og Hr. Christopher i Sundalen pro persona ordinerede.

¹⁾ ∴ Skogn.

²⁾ ∴ Margrete Marie G. (Se ovenfor S. 150).

I samme Maaned (Juli) var Gen. Maj. Vibe, Commiss. Tønder, Materialskriver Povel Stene til Røraas opreiste efter kongl. Ordres at afhandle en Tvistighed, der var kommen mellem de Svenske og os om en Ertsgang ved Verket, men de Svenske vilde ikke komme over, saa at intet synderligt blev gjort.

Da gjaldt 1 Td. spansk Salt udi Throndhjem 5 Rixd., norsk Salt 7 Ort.

In Novembri dør Commandant i Throndhjem Oberst Teto (o: Tettau), han fandtes død om Morgen i Sengen, efter han havde lagt sig frisk om Aftenen. Blev nedsat i Domkirken.

Kornaaret var godt med rigt Fiskeri til Havs og Sildefiskeri, meest udi Aasen og et meget sundt Aar.

1691.

Obercommissarius Rosenkreutz kommer fra Danmark hid.

En stor Sygdom grasserer i Størdal og Aasen, som henrykker mange.

Fru Maren Bjelke, Capt. Slifenbachs, dør, som hun sad paa en Stol og skrev Paaskedag, som sagdes. Dog var hun nogle Dage svag.

Børnekopper grasserer strengt overalt.

Den bedrøvelig Fortificationsskat paabydes. Geistligheden i Throndhjems Amt paalægges tilsammen en Summa at fyldestgøre af 3000 Rixd., som Bispen og Amtmanden med Provster og tvende Prester af hvert Provsti skulde lægge og ligner, de lagde og lignede, som Gud see til. Jeg maatte give 73 Rixd.

Hr. *Evert Meyer* Hospitals Forstandere og Prest blev Pastor i Ørkedal, thi Hr. Axel forrige Pastor var svag [og havde opgivet Kaldet for en Student, hvilket gjorde, at de forloredet det begge]¹⁾.

Dette Aar forpagtede nogle udi Bergen Tolden i Throndhjem og over alt Lenet, derfor bleve alle Toldere og Toldbetjente casset, thi Forpagterne holdt selv Folk dertil. Men Commiss. Tønder, Tolder i Throndhjem, tabte intet derved, thi han blev Amtmand i Nordland.

¹⁾ [—] udstrøget i Originalen.

Capt. Sliffenbach faar General Vibes Datter tilægte, blive uden stor Pomp viede i Throndhjem om Aftenen.

Et stort Skinaar moxen allesteds og slet Sildefiskeri.

Amtmand paa Nordmør og Søndmør Liljenskjold dør. Iver van Ahn bliver Amtmand.

1692.

1 April om Aftenen befandtes og fornummes i Throndhjem et Jordskjelv som i et Minut gav saadant Knald og Brag fra sig, at alt rystedes.

Søndagen Dom. 4 Trin. 19 Juni slog Torden i Levanger Kirke, saa den strax afbrændte og den største Deel af Levanger.

In Augusto ordineres d. 19 huj. M. Peder Conrector til Hospitalet. Hr. Jens i Holtaalen Søn til sin Fader. Steen Wirtmann til Alstahoug Capellani og Parelus til Fosnes Capellani.

Dette Aar blev alle Kirketiender forpagtede til de meestbydende og komme de temmelig høit, med det samme var Kirkernes Landskyld accorderet, hvilket ikke gjorde Landet godt.

Slet Fiskeri og Skinaar.

Povel Steen, Material og Proviantskriver i Throndhjem, dør i Slutteriet udi Kjøbenhavn.

1693.

Natten til 25 Febr. døde Mag. Melchior Ramus, Læsemester udi Throndhjem og Notarius Capituli, fød i Romsdalen paa Agerø Prestegaard. En Aare sprang op i hans Liv, som ei kunde stilles; blødde han ihjel. Var ellers længe indvortes svag. Var heel unique og en kostelig lærd Mand i alle Faculteter. Blev begravet i Domkirkens Chor. Ham succederer M. Simon Hoff, Rector Scholae.

Ved samme Tid dør i Throndhjem Ob. Lieut. Schurmann, en tydsk Catholik og Commandant ibid. Blev efter Kongl. Tilladelse indsat i Domkirken.

Præsident Pitter Kaasbøll, som i nogle Aar laa i Kjøbenhavn og procederede med Møllers Arvinger mistede begge Bestillinger. Andreas Tønder forrige Præsident faar Indkomsten igjen og Erik Matzøn faar Amtskriver Bestilling fra hannem.

Han døde selv i sin Arrest i Kjøbenhavn in Majo. Blev begravet i Helliggeistes Kirke. *Sic transit gloria mundi.*

Raadmand Jens Bing dør udi Throndhjem 31 Martii.

25 Mart. udgik Kongl. Befaling, at de ved Sølvverket i Norge formynte Speciedr. skulde gjelde 6 $\frac{1}{2}$ 8 β .

In Julio ankom Præsident Rasmus Wischer til Byen.

En Trætte oprinder mellem Mag. Oluf Borchmann og hans Capellan Mag. Nils Muus. Til Landemodet taber M. Borchmann, stevner derfor ind til Hofretten, hvor M. Muus taber med største Skade at give ud 250 Rixd. og gjøre Afbed. Det vil han ikke, stevner derfor til Høiesteret, hvor han bliver 25 Juli dømt fra sit Kald, give ud til M. Oluf 300 Rixd. og til Hofretten 50 Rixd. Landemodedommere bøder 1000 Rixd. til Christianshavns Kirke. Ham succederer Nils Tomesøn Juul.

Mag. Anders Iversøn Borch bliver Rector scholae. Han var en Fogdesøn af Romsdalen.

Iligemaade Ob. Lieut. Svend Svendsen Commandant paa Munkholmen dør i September. Ham følger i Embedet Oberstlieut. tilhest Hans Kyhn.

Dette Aar var et svare Skin-Aar overalt, som ælgamle Folk ikke mindes lige til, min Tiende i Meldals Gjeld blev over 100 Tønder formindsked, saa her var stor Elendighed og Sult blandt de gemene. Fiskeriet var og ganske slet, saa 1 Tønde Sild gemen kosted 10 Ort og var end neppelig at bekomme. Gud see til os i Naade!

1694.

Kongen for at bevæge fremmede til Korns Indførsel efterlader en stor Deel af Korntolden. Hvad deraf blev ført ud af Byen, skulde være frit for Consumtionen.

Hr. Jacob Wisseltorp,¹⁾ en skaansk Mand og Vicepastor til Inderøen, bliver dømt fra sit Kald for adskillige Uskikkeligheder, først af Provsten M. Raphael,²⁾ og siden til Landemodet. Beholder dog Kaldet og gav til Vederparterne Penge ud.

¹⁾ σ : Wesseltoft. Om denne uværdige Prest, der dog tilsidst mistede Embedet, se Norsk hist. Tidsskrift 2 R. IV. 400 fg.

²⁾ Lund, Sognepræst til Skogn.

1 Juni dør Amtmand Tønder i Nordland paa sin Gaard Dynæs. Ham succederer Seg. Heidemann, før Befalingsmand paa Island.

Et skjønt og rigt Kornaar alle Vegne med rigt Sildefiskeri, saa 1 Td. god Garnsild for 1 Daler i Throndhjem blev solgt, men alle fremmede Vare for den bedrøvelige Krig meget dyre, saa 1 Anker Brændeviin kostede 20 Rixd. og saa alle andre Vare efter Lighed.

Dertil med var og et sundt Aar. Vinteren kom hastig paa, saa der blev meget Hø liggende under Sneen.

Bispen med sin Kjæreste reiste sidst paa Sommeren ned til Kjøbenhavn, kom igjen 95 in Martio. In May bleve Hr. Rasmus, Pastor til Hitteren, Hr. Johan i Stangvig og Hr. Peder Bredal i Brønøund Magistri philosophiae.

1695.

God Tilførsel fra Danmark. 1 Td. Byg 6 Ort etc.

24 Juli kom hans høie Excell. den unge Gyldenløve til Throndhjem med et stort Følge fra Bergen, besaa Regimentet tilhest og fods. Reducered og licentered saa mange Soldater, der i 15 Aar havde tjent. Han var og inde paa Skanes. Besaa Fæstningerne allesteds. Reiste fra Throndhjem den 4de Aug. til Røraas og Ørkedal.

4de Aug. Begyndtes her i alle Kirkerne at ringe fra 12—1 for *Prinds Christian*, som døde i Tydskland, og skulde det continuere i 14 Dage, medens skulde og intet Spil eller Musik bruges. En drabelig Herre. Landet og Kongen tog stor Skade og Sorrig derved.

Natten til 20 August en jammerlig Frostnat. Kornet frøs overalt, saavel en stor Deel søndenfjelds som her nordenfjelds over alt, saa ikke et eneste Sted slap uden Skade, og hvad der blev ubeskadiget, blev moxen fordærvet af en stærk Frost Natten til 4. 5. 6. Sept. En jammerlig Tilstand over alt.

22 Juni udgaar den Forordning om Papirmynten, nogle Sedler til en stor qvant blev udgivet med Kongens Zegel paa item 2 Renteskriveres og den skadelige Mand af Bergen Jørgen

Tornolens Zigneter og Hænder, som skulde nordenfjelds gjelde som Penge.

En meget vaad og stormende Høst, som foraarsagede Skade allevegne og nieget tilsøs.

Et saadant jammerligt Kornaar, at mange ikke mindes.

Et sørgeligt Kornaar overalt, med Hjelpen Sildefiske.

Blodsotten begynder strængt at grassere, men meest paa Strinden.

1696.

Aarets Anfang continuerer kold og stormagtigt.

Alle Proprietarier tilsiges under 2 Aars Rettighed Forliis og anden stor Straf at forskaffe sine Landbønder Sædekorn. Dateret Kjøbenhavn 25 Januar.

Paa Nordmør i Fiskeleiene blev 12 Baade, i hver 4 a 5 Mand, vare fra Bue (3: Bod). Alle Folk omkom. Skede allesteds ved Søsiden stor Skade paa baade Jagter og Brygger i Byen og Skade paa Bryggerne og Sluse.

Her var stor og god Tilførsel fra Danmark om Vaaren, dog blev 1 Td. Korn ikke ringere sat end 9 Ort Frøkorn og 2 Dl. Madkorn. 9 Ort Td. dansk Rug, 5 Ort Td. Havre, 7 Ort Td. Malt. Thi Søgningen var for stor, mange, som købte Sædekorn, toge stor Skade, thi det groede ikke, særlig for den meget kolde Vaar, som indfaldt. Blodsotten grasserede meget strengt overalt, men døde meest fattig Folk, en usigelig Mængde, som dog meest forvoldedes af Sulten, som var overalt for fattige stor.

En Frue af Orningers Slægt havde til Ægtemand Capt. Iver Mogensøn, hvilken hun forgav med Rottekrud, at han faa Dage derefter døde og ingen det vidste, hun laa i et løsagtigt Levnet med sine Børns Skolemester Hans Jim; hun havde og før avlet Barn i Ægteskabet paa samme Maade, dog tog Manden hende til Naade. Og for at komme i Ægteskab med samme Jim, dødede hun sin Mand. Saadant hendes Mord blev siden af hendes egne Børn opdaget, og stod hun til Gjerningen, blev arresteret paa sin Gaard ved Vagt i Sparbo paa Mere. Blev dog om Natten udpractiseret og kom i en Baad.

Forrige Præsident Andreas Tønder dør i Nov. paa sin Gaard Bakke.

Mikkelsdag blev en Forpagterkvinde af Storfosen borte af Storm med 6 sine Børn og deres Skolemester, en smuk lærd Karl, Oluf Vinter. Hun var reist til et Skib strax derhos, hvor-paa en Skipper var, der skulde have hendes Datter, som drog med hende. Hun blev og borte.

Et slet Aar paa mange Steder, som forvoldede stor Elendighed, hvorpaa fulde en grasserende Blodsot, som dog meest henrykte de Fattige, saa det kunde vel sluttes, at den elendige Spise, de tærede, gjorde meget dertil.

1697.

21 Febr. dør Præsident Fischer i Throndhjem. Ham følger i Embedet Borgemester Brix.

Albert Angel, en Student, som før havde givet sig fra Bogen, og gjort et rigt Giftermaal i Throndhjem, bliver oberste Borgermester i Throndhjem og Assessor i Hofretten.

1698.

Nytaarsdag kom hans høie Excell. Gyldenløve den unge til Throndhjem reiste 10 Jan. til Christianiam.

In Decbr. dør Oberstl. Kyn, Commandant paa Munkholm, begravet i Frue K. med stor og usædvanlig Pragt.

Et overmaade rig Korn Aar, som erstattede mange forrige . . .

1699.

Nyaarsdag dør Præsident Lars Brix efter en lang og besværlig Sygdom en haard Død. Blev ikke begrædt af mange. Embedet faar Borgermester Angel efter ham.

12 Mart. dør forrige Greve af Griffenfeld i Throndhjem efter 18 Aars Fængsel paa Munkholmen. Det største Exempel paa Lykkens Ustadighed. Blev begravet i Domkirken. Siden ført til Jylland.

Rigt Aar til Land og Vand.

1700.

Faldt intet notabelt for hverken af dødelige Henfald eller af Stands Forandring, uden at Stiftamtmanden Hr. Hans Kaas dør i Kjøbenhavn. Ham succederer Velb. *Iver von Ahn*, forrige Amtmand paa Søndmør og Romsdal.

Rigt overmaade Kornaar og Fiskeri med Sundhed og Velstand.

Oberst Lieut. Brun blir Commandant i Throndhjem.

1701.

Oberkrigskommissarius Mercker kom til Throndhjem in Martio og igjennemsaa Krigsfolket og deres Stat. Reiste tilbage 30 Martii, lossered 2 Nætter med sit Følge hos mig, nemlig Brigaderer von Schultz, Obr. Lieut. Lemfort, Major Krag, Maj. Osten, Capt. Kofod, Fogden og andre.

Gen. Major Vibe kom tilbage fra Kjøbenhavn, var bleven Gen. Lieut.

Ved Sommertider dør Hr. Jochim Angels, Pastoris til Røraas, hans Kvinde i Barselsengs Urigtighed. Han blev in Aug. igjen forlovet med Hr. Assessoris Jens Hansøns Datter. Holdt Bryllup 17 Jan. 1702.

Medio Juli dør *Maren Gølme*, S. Vicelaugmand Schølers Enke, blev i Throndhjem nedersat i Domkirken til sin Mand.

Et meget underligt Aar. Mangesteds skinte Kornet, siden Væde, at det oprandt af Væden, og langvarig Væde, saa det ikke naade Modenhed. Alt Hø paa Jorden snart af Væde fordærvet. Slet Fiskeri, men et meget sundt Aar.

Anno 1702.

11 Febr. døde min Værmoder Aane, S. Hr. Stens udi min Gaard Øyen. Hun blev begravet 21 do.

31 Aug. Stod Oberst Lieut. von Ostens Bryllup i Stilhed paa Landet med Gen. Lieut. Vibes Datter.

26 Sept. Var Vicesatholder Gabel paa Verket og paa Gruberne i Meldal, reiste fra Verket til Throndhjem, blev der til 17 Oct., reiste tillands ad Østerdal til Christianiam. Kom fra Bergen, hvor han længe haver været alt at eftersee.

Denne Sommer bleve mange Prester her i Lenet Magistri: Hr. Evert i Ørkedal, Hr. Thomas i Størdal, Hr. Morten i Bjørnør, Hr. Peder Hoff i Lexvig.

Aaret var godt med god Grøde, men sidst paa Sommeren og Høsten alt vaadt, saa usigelig meget Foder blev fordærvet og liggende under Sneen.

Bjørnørs Steenkirke, af Presten opbyggt, indvies Høsten af D. Peder Krog.

1703.

22 Jan. reiste Biskop Doctor Krog med sin Kjæreste fra Visitationen udi Opdal til Kjøbenhavn imod M. With.

6 Jan. blev Prinds Georg født paa Kjøbenhavns Slot. Her skede Taksigelse for Dronningens Forløsning i alle Kirker.

In Febr. blev og druknede Hr. Christopher Reisen, Pastor til Nærøen selv 5^{te} 1 Fjerdning fra hans Gaard.

I samme Maaned dør i Danmark Laugmanden Pitter Dreyer paa en Herregaard, hvor han var som Forstander, thi han maatte gribe dertil, da han ei kunde overeensstemme her hjemme med sin Frue, men maatte holde sig fra hende. Gud forbarme sig over os og bevare os fra slig Uselhed og Uenighed, som til Døden varer. Hans Søn Abraham Dreyer, som før var Vice-laugmand, bliver absolut Laugmand igjen. Hans anden Søn Pitter Dreyer, som var General-Veimester nordenfjelds, holder Bryllup in Martio med Brigadererens von Schultis Datter. Hun døde i Barselseng uforløst in Junio samme Aar.

20 April blev sal. Oluf Hammer, forrige Stiftskriver, begravet i Ørkedals Kirke, efter han døde paa sin Gaard Edjen i Ørkedal, havde før opladt Bestillingen for Morten Wium.

In Mart. dør Amtmand Heidemann, som var Amtmand i Nordlandene, udi Kjøbenhavn. Efter hannem kommer Capitain *Split*, som døde i Febr. 1704. Efter ham kom Age Sofrensøn Skelderup.

Denne Vaar og Sommer grassered Smaakopperne i Throndhjem og døde der mangfoldige Børn hen.

Først in April den 3. blev borte paa Hitteren ved Froan over 80 Mennesker, som vare der i Fiskeri, og paa andre Steder bleve og mange, thi der stod jevnt et hart Veir paa.

En stor Hede faldt ind først om Sommeren, hvorover Kornet paa mange Steder blev forbrændt og ilde beskadiget og mange Steder blev Kornet derimod nok og godt.

1704.

Biskopen kom igjen fra Kjøbenhavn den 9 Mart.

En Capit. til Søes, Capt. Tisen, kom herop i Vinter, som hvervede og udskrev i Sølenene en Hob Baadsfolk og Mariner.

Den 26 Juli kom Kongen Fr. 4. fra Bergen til Throndhjem gennem Surendalen. Losserede ind til Hr. Gen. Lieut. Vibe. Forblev der til den 5 Aug. Reiste saa Guldalen op til Dovrefjeld, spisede paa Melhus den 5. Laa paa Støfren om Natten, spisede paa Biehagen i Løvsal den 6. Laa Natten i Opdal. Reiste den 7 til Dovrefjeld til Christianiam, hvor han kort forblev, eftersom han i Opreisen der havde været før, gik fra Laurkulde til Fladstrand i Jylland.

Med ham vare mange fornemme Herrer, Feldttherren Wedel, Secretærerne Vibe og Sested, Gyldenløve Admiralen, Hofmarskalk Han, Statholder Gabel, Kammerherre Eiksted, Hofjunckerne Kleino, Tønsberg, Nostis, Geheimeraad Lenthe, General Dresler (o: Tritschler) og mange andre høie, saa Sviten var meget anseelig og kongelig. Gud regjere og bevare Kongen.

26 Oct. blev M. Johan¹⁾ i Stangvigen begravet, Biskop Krog holdt Ligprædiken over ham.

En elendig og sørgelig Hændelse tildrog sig i Nordland paa Alstahoug, at Amtmand Skjelderup i Nordland, som reiste med Monsr. Reinholt Fredrik Tønder, som eiede Dynnes Gaard og Gods i Nordland, kuldseilede. Amtmanden selv femte kom paa Hvelvet, og bleve af Fiskerne reddede, men Mons. Tønder blev borte selv 6te. Han var forlovet med Biskop Krogs Datter. Dette skede den 27 Octobris.

1704.

Et misligt Aar. Somme finge ret godt og somme middels og mange intet Korn, thi det blev fordærvet af Regnen og Kulden.

Peder²⁾ Ruberg 4 Lex. Hør. ordineres til Capellan i Skognen.

1705.

Jn Februario kom Kammerraad Nefve hid op fra Kjøbenhavn, som forpagtede bort til meestbydende Kongens Told, Accise, Consumption, Sigt og Sagefald, Tiender og alt saadan konge-

¹⁾ Darre.

²⁾ Kaldes ellers Christian Frederik.

lige Regalier. Hvor da mange og adskillige indfunde sig til saadant at forpagte, Landet til liden Glæde og Gode.

Til den afbrændte Bergens Bys Kirker, Skolen og Bispegaards etc. Opbyggelse igjen skulde der efter Kongens Vilje og Anordning gives af al Geistligheden i Norge 2500 Rixd. Paa Throndhjems Lehns geistlige blev af Biskoperne lignet at gives 500 Rdl., af hvilke jeg gav 10 Rixd., derfra siden til 9, og de mindste 8 Rixd.

Commandant, nu licenteret, Cort Coplow døde paa Holmen in Martio. Titel af Major. Iligemaade Eiler Caspersøn Schøler, Assessor i Hofretten, nu i en maadelig Stand. Item Byskriveren Nils Thomæsøn.

1 Sept. holdt Mons. Arnoldus Tønder til Dønes Bryllup i Throndhjem med Major Emaus's Datter Mariana.

13 Sept. døde Præsidenten Throndhjem *Albert Angel* af Koldfyf i Fødderne, som opslog. A multis pro Atheista habitus quod corruptus ejus discursus sæpius credere fecit, sed ante obitum christianam & ingenuam edidit confessionem et feliciter mortuus est. Han blev Præsident 1699. Efter ham blev Præsident igjen Borgemester Roel Opdal. Samme Præsident Angel var og Cancelliraad og tilligemed Assessor i Bergamtet. Han blev begravet den 5 Oct. om Aftenen Kl. 8 i Domkirken i en ny [muret?] Grav med stor Prooes af nogle 100 Lygter og over tusinde Lys i Husene paa Veien. M. Bonsach gjorde Parentationen ved 3 Kvarteers Tid, og al Kirken midlertid allesteds opfyldt med Voxlys. Ligtexten var om Joseph, som var en Herre over sine Brødre, om Zorobabels Bygning, som blev henført til den nye Raadstue Bygning, og for det tredie om Mose Kys (sic), som han henførte til hans salige Afsked og Ende.

Denne Høst bliver Mons. Nils Meyer, forrige Størdals Foged, Krigscommissarius Nordenfjelds i Throndhjems Len efter lang Solliciteren i Kjøbenhavn. Døde strax efter i Kjøbenhavn.

Rasmus Lindegaard, en Student af Bergen, bliver Borgemester i Throndhjema.

Er Præsten Anders Svendsen i Soderup Stamfader til Slægten Hvas?

Ved F. C. Sommer.

Afdøde Etatsraad F. Hvas har efterladt sig et smukt Minde i vor personalhistoriske Litteratur ved et Værk paa ikke mindre end 5 Bind, omhandlende saa at sige alle Personer af Navnet Hvas, der have levet i Norden i de sidste 6 Aarhundreder.

I 5te Bind af disse Meddelelser (pag. 101—121) formener Etatsraad H., at hans ældste *sikre* Stamfader, Jens Andersen Hvas, f. 1630 † som Kapitelskriver i Aarhus 1709, er en Søn af Præsten i Soderup og Eskildstrup Anders Svendsen, † 1652, (der af en langt senere Kilde tillægges Navnet Hvas) og dennes Hustru, som efter Etatsraad H.'s Formening har heddet Maren Jensdatter Soderup. Endvidere gøres et Forsøg paa at føre Slægten endnu længere tilbage, idet Anders Svendsen gøres til en Hallænder, og, da der i Halland c. 1555 har levet en „Skrif-find“ Anders Hvas, gør Etatsraaden Anders Svendsen til en Sønesøn af denne. Det manglende Mellemed udfyldes ved at indskyde „Svend Andersen Hvas fra Halland, om hvis Person og Stilling, der ikke foreligger Vidnesbyrd i noget Dokument. Det behøves heller ikke, forat man kan være vis paa, at han har levet. Tid, Sted, Navne og alle øvrige Forhold indskyde ham med Nødvendighed paa den angivne Plads, og det, som vi savne, er saaledes ikke Manden selv, men alle nærmere Efterretninger om om hans Liv og Virksomhed.“ At „Svend Andersen Hvas fra Halland“ er en Nødvendighed for Etatsraad H.'s Hypothese, skal jeg nu gjerne indrømme, men, naar jeg i det Følgende paaviser, at Præsten Anders Svendsen i Soderup ikke er nogen Hallænder, men en Fyenbo, der næppe har noget at gøre med Navnet Hvas, vil man sikkert indrømme, at Nødvendigheden af „Svend Andersen Hvas“'s Existens dermed er bortfalden.

I den af Arkivfuldmægtig Thomle i Tidsskriftets 3 R. II—III udgivne Grønbechske Slægtebog nævnes saavel Præsten An-

ders Svendsen i Soderup som dennes Broder Mester Rasmus i Faxe, om hvem vides følgende: Rasmus Svendsen¹⁾, født i Odense c. 1590, blev 1608 Student fra sin Fødebys Skole (Erasmus Svenonis postea Ph. Mag. et Pastor Ecclesiae Faxensis in Selandia, Skoleprogr. for Odense, 1866, pag. 49). 1610 findes hans Navn i Kommunitetsprotokollen. 1611 blev han relegeret for en Forseelse (Univmatr.) og var derefter udenlands til 1615, hvorpaa han blev Famulus hos Biskop Resen; 1616 blev han Konrektor ved Frue Skole og tog 1617 Magistergraden; o. 1620 blev han Præst i Faxe og 1643 Provst i Faxeherred. Han gjorde sig fortjent ved 1644 at bygge Skolen i Faxe og give 100 Sletdaler dertil. Død 1645. Gift 1) o. 1620 med Anne Mortensdatter, f. 1599 død inden 28. December 1628, Datter af Præst i Helsted og Provst i Stevns Herred Morten Jensen og Sidsel Pedersdatter, og Enke efter hans Formand i Embedet Præsten Hans Strangesen. Gift 2) o. 1629 med Barbara Pedersdatter, † 1654, gift 2den Gang 1645 med hans Eftermand i Embedet, Mag. Niels Aagaard, f. 1612 † 1657.,

Mag. Rasmus Svendsen har i begge sine Ægteskaber haft Børn. En Søn af 1ste Ægteskab var Hans Rasmussen Faxe, der 1633 kom i Skole paa Herlufsholm, hvorfra han 1639 blev Student²⁾. 1647 tog han Magistergraden og blev i Januar 1648 Vicerektor i Helsingør, 10. Maj s. A. Rektor³⁾ her. Død 20. Marts 1674. En Søn af Rasmus Svendsens 2det Ægteskab var uden Tvivl „Martinus Erasmi Faxovius e schola Helsing.“, der immatrikuleredes 1662.

Da nu Rasmus Svendsen var en Fyenbo, født i Odense, synes det mig langt rimeligere end at antage, at Broderen Anders Svendsen skulde være *Andreas Svenonis Hallandus ex Schola Lundensi*, immatr. 21. April 1621⁴⁾, at han er *Andreas*

¹⁾ Skoleprogr. for Metropolitanskolen 1872, 41. Kirkehist. Saml. 4 R. I., 703—21. Worms Lex. II, 456. Wibergs Præstehist. Personalhist. Tidsskrift 3 R. II, 153.

²⁾ Leth og Wad, Dimitt. fra Herlufsholm, hvor Barbara Pedersdatter fejlagtig angives at være hans Moder.

³⁾ Hundrup: Lærerstanden ved Helsingør Skole.

⁴⁾ Hvass V, pag. 108 Note 1.

Svenonis Otthoniensis ex schola Hafniensi (ved hvilken Skole Rasmus Svendsen som anført. 1616—20 var Konrektor) immatr. 28. September 1620“. Foruden disse 2 Personer af samme Navn, der i Tidernes Løb ere blevne sammenblandede og derved have givet Anledning til Etatsraad H.'s Hypothese, findes i Matriklen fra 1619—30 endnu kun en 3die „Andreas Svenonis Hafn. ex Schola Slaglos. immatr. 16. April 1627“, men hans Alder synes mig at udelukke ham fra at komme i Betragtning her.

Hundrup anfører blandt Høerne ved Metropolitanskolen „Andreas Svendsen fra Halland, dep. 21. April 1621 og var Hører ved Metropolitanskolen, da han 1624 tog Baccalaur Graden, og blev derefter personlig Capellan i Soderup og Eskildstrup, 1631 Sgpr. i Jersie og Solrød.“

Endvidere findes i Hundrups Fortegnelse over Rektorer ved Holbæk Skole „Anders Svendsen Hvas, Andreas Svenonius, blev Rektor her 1625, 1630 Capellan og $\frac{1}{2}$ Aar derefter 20. Marts 1631 Sgpr. i Soderup og Eskildstrup.“

Disse 2 Personer slaar Etatsraad Hvass sammen til En og faar derved „*Andreas Svenonis Otthoniensis*“, der døde 1652 som Præst i Soderup, gjort til en *Hallænder*. Det er vel meget vanskeligt at skjelne mellem disse 2 Personers Livsstilling, førend Andreas Svenonis Otthoniensis 1625 bliver Rektor i Holbæk og Andreas Svenonis Hallandus Præst i Jersie og Solrød c. 1631. Sagen synes mig dog at kunne forholde sig saaledes:

Andreas Svenonis Otthoniensis, der blev Student fra Kjøbenhavns (Frue) Skole 1620, er 1624 Collega ved samme Skole og tager s. A. Baccalaurgraden. 1625 bliver han Rektor i Holbæk og 1630 Capellan paa Succession (Wiberg) hos Præsten i Soderup Niels Pedersen Holbæk, der vel har været en ældre Mand (han blev Præst c. 1602) og kort efter døde, saa at Anders Svendsen allerede 20. Marts 1631 bliver Sognepræst.

Naar Etatsraad H. udtaler, at „Anders Svendsen (Hvas), der var Rektor i Holbæk altsaa i fast Levevej, gift og havde Børn (den ældste Søn Jens var født 20. Marts 1630) selvfølgelig ikke har søgt Plads som Capellan“, og at det altsaa skulde være Anders Svendsen, der c. 1631 blev Præst i Jersie og Solrød, saa

gaar Etatsraad H. jo her ud fra som givet, hvad han skulde bevise, nemlig, at Anders Svendsen i Soderup 1630 var gift og Fader til Kapitelskriver Jens Andersen Hvas. Rektor-Embedet i Holbæk har rimeligvis ikke været saa glimrende, at Anders Svendsen skulde foragte en Stilling som Kapellan paa Succession i et godt Præstekald, i Særdeleshed da han tværtimod synes at have været ugift paa dette Tidspunkt. P. Musenii Manuskript (Gl. Kongl. Saml. No 2990) har følgende om ham, (pag. 131, Soderup og Eskildstrup). „Dm. Andreas Svenonis (Femboe)¹⁾ Comm. antea ear. Eccles. p. dimidium An. ipsi succedit et Pastor confirmatus 20. Marts 1631.“

Endvidere findes pag. 96, under Jersie og Sølrød „Hr. Anders Svendsen; cominister til Soderup og Eskildstrup, kaldes och bekommer confirmat. paa at være Sognepræst her 1631.“ Heraf maa altsaa Sammenblandingen være opstaaet ved Navneforvexlingen.

I Præsternes Besvarelse af „Monita“ til Sct. Hans Landemode 1738²⁾ findes følgende Præsterække for Jersie og Sølrød:

No 4 Peder Mand, vocatus 1603, Præst i 31 Aar, denatus 1634.

No 5 Anders Svendsen, voc. 1634, Præst i 23 Aar, obiit 1657 den 15 April af Pæst.

No 6 Mads Buttrup, voc. 1657, Præst i 13 Aar 2 Md., obiit 1670, 27 Juni.

Ifølge Musenius skulde Anders Svendsen altsaa 1631 være bleven Sognepræst i Jersie og Sølrød; ligeledes lader Wiberg ham s. A. blive kaldet til „adjunctus og successor.“

Wiberg har en fra ovennævnte Monita forskjellig Præsterække, nemlig:

No 4 1603 Peder Pedersen Mand, † c. 1634.

¹⁾ „Femboe“, der er indskudt med samme Haand, er en sjællandsk For drejelse af Fyenbo (Blandinger, udg. af Universitetsjubilarrets danske Samfund, I, 360).

Naar det (Hvas V pag. 109 Note 3) formenes, at Ordet „Cominister“ ikke findes, beror dette paa en Fejl læsning, da Forkortelsen „Comm.“ tydelig nok begynder Sætningen.

²⁾ Aflevering fra Sjællands Bispearkiv til Provinsarkivet. Præsterækken for Soderup og Eskildstrup er meget ufuldstændig og meddeler kun at „Anders Svendsen 1648 var Præst her.“ Wiberg har næppe kendt denne Kilde.

N^o 5 1631 ** Anders Svendsen.

N^o 6 16 . . Hans Nielsen, † c. 1647.

N^o 7 k. $11\frac{1}{2}$ 1647 (p. Cap. * o. $\frac{2}{7}$ 45) Jørgen Lauritzen Pannisylius.

N^o 8 o. $27\frac{1}{4}$ 1657 Mads Mikkelsen, † 1670.

N^o 6 og 7 have rimeligvis kun været Capellaner, idet „Monitas“ Præsterække tydelig angiver Anders Svendsens Dødsaaarsag og Dag, rimeligvis efter en ældre Kirkebog, der ved Aaret 1738 endnu har existeret.

Selv om jeg ikke formaar fuldt at berigtige det uklare Forhold¹⁾ mellem Anders Svendsen (Fembo), † 1652 som Præst i Soderup, og Anders Svendsen (Hallandus), † 1657 som Præst i Jersie, er det aldeles klart, at den førstnævnte ikke er nogen Hallænder, der har Berøring med de der i det 16^{de} Aarhundrede levende Personer af Navnet Hvas, men en Fyenbo, og eftersom hverken han selv eller Sønnen Svend Andersen Soderup, Præst i Naur, eller Broderen Mag. Rasmus Svendsen i Faxe eller dennes Børn nogensinde benytte Navnet Hvas, og ikke heller nogen ældre Kilde tillægger disse Personer noget Slægtnavn, er der ingen gyldig Grund til at henregne dem til Slægten Hvas (se Hvas V pag. 110, Note 5).

Hvad nu Etatsraadens Hypothese angaar, at Jens Andersen Hvas skulde være Søn af Præsten Anders Svendsen i Soderup, saa synes den mig allerede modbevist ved, at Anders Svendsen slet ikke er nogen Hvas; men jeg skal yderligere fremføre endnu et Bevis herfor.

Etatsraad H. lader Anders Svendsen være gift med „Maren Jensdatter Soderup“ (V pag. 112, Note 11). Af den Grønbechske Slægtbog pag. 152 fremgaar, at Hr. Anders's Hustru hedder Maren Jensdatter Grønbech og er Datter af Præsten i Højelse Jens Hansen G. og Karen Mortensdatter. Da Maren Grønbech ifølge Slægtbogen er født $16\frac{1}{17}$ December 1628, maatte hun altsaa 13 Maaneder gammel være bleven Moder til Sønnen Jens, født 20. Marts 1630 (!)

¹⁾ Hvorledes Etatsraad Hvass klarer dette se V, pag. 109, Note 3.

Det kan heller ikke hjælpe, at den Grønbechske Slægtbog tillige oplyser os om, at Anders Svendsen har været gift en Gang før, idet hans Hustru Margrethe nævnes som Fadder 4. Juni 1641 (pag. 158)¹⁾; thi Holbæk Kirkebog oplyser, at Hr. Anders Svendsen i Soderup 18. September 1639 blev viet til Margrethe Olufsdatter. Hun maa uden Tvivl være død inden 1645, i hvilket Aar Soderup Kirkebøger begynde, eftersom hun ikke findes anført blandt de Døde her, og Maren Hr. Andersens, der første Gang nævnes som Fadder 14. Juni 1646, er saa hans 2den Hustru Maren Jensdatter Grønbech. Da Svend Andersen Soderup, død 1693 som Præst i Naur, blev immatrikuleret 3. August 1660, maa han vistnok være Barn af 1ste Ægteskab, og da han desuden bærer Farfaderens Navn Svend, er der næppe Tvivl om, at han er ældste Søn af Anders Svendsen, og at der slet ingen Plads bliver for Jens Andersen Hvas, født 1630. Desuden falde Etatsraad H.'s Beviser (V pag. 114, Note 4) for Slægtskabet til Jorden, da Maren Jensdatter Soderup, ikke er Moder til Jens Andersen Hvas. Spørgsmaalet om denne sidstes Herkomst staar altsaa endnu aabent; det kunde ligge nærmest at antage, at han paa Spindesiden stammer fra de jydsk Hvass'er; men uden vægtige Grunde at opstille nye Hypotheser, vilde dog næppe være paa sin Plads i samme Øjeblik, som jeg har paavist, hvor farligt dette kan være selv for en anerkjendt grundig og samvittighedsfuld Forsker.

¹⁾ Naar Udg. tilføjer i Note 2: „Maren Grønbech var gift med Hr. Anders Svendssøn Hvas i Soderup“, er det undgaaet hans Opmærksomhed, at hun da kun var 12 Aar gl.

Jørgen Rohweder, kaldet Steinberg.

En dansk Partigjænger under Torstenson-Fejden.

Ved S. A. Sørensen.

Svenskekrigen 1643—45, der afsluttedes med Freden i Brømsebro den 13. August sidstnævnte Aar, tør vel nok betegnes som den sørgeligste og mest skjæbnesvangre af de mange Kampe, vort Fædreland har maattet bestaa for at hævde sin Tilværelse. Ikke just paa Grund af Omfanget af de Landafstaaelser, med hvilke Freden maatte kjøbes, ej heller fordi de personlige og materielle Ofre, som Krigen iøvrigt krævede, vare overvældende store, men fordi denne Krig betegner Vendepunktet i Danmarks politiske Magtstilling. Fra at være en Stormagt i Europa, Skandinaviens toneangivende Stat, den Nation, der nogle Decennier forinden med Frederik II. i Spidsen havde forlangt og formaaet at sætte igjennem, at fremmede Krigsskibe skulde lade deres Topsejl falde, naar de passerede Østersøens Vagtstation Kronborg, synker Landet nu gradvis, lidt efter lidt, ned til at blive en Stat af saa lav Rang, at Folkets Ærgjerrighed synes tilfredsstillet ved et Dekret om, at det erklæres for et uskadeligt, tolereret Led af de øvrige Statsamfund.

Der er nogen Trøst i, naar man gjennemblader Aktstykker fra hin fjerne Tid, da at finde, at denne Danmarks første Sønderlemmelse ikke fremgik som Følge af en daadløs, uhæderlig Modstand. Riget var i utilbørlig slet Forsvarstand, endnu ma efter Veerne fra Trediveaarskrigens Tid; ganske uforberedt blev det overvældet af en Hær, der var sammensat af lutter prøvede Krigere og anført af Datidens ypperste General; al Modstand kunde synes haabløs og unyttig, men Modløshed og Frygt spores ikke kjendelig. Medens Christian IV, hvis Bedrifter i denne Krig maaske mere end i andre har fæstnet hans Ry som „Heltekongen“, i Spidsen for Flaaden maa slaa de store Slag til Søs for at holde Strømmen og Belter rensede for Fjenden, saa at denne ikke over Øresund trængte over til Sjælland, over Lillebelt til Fyen, sætte Snaphaner og Gynger i Forening med smaa Soldaterhobe sig haardnakket til Modværge i Skaane, og paa

den af den fjendtlige Hovedhær oversvømmede jyske Halvø kæmpe med ikke mindre Mandemod og Ihærdighed Vendelboerne ved Limfjorden, jyske Rytteri ved Kongeaaen, holstenske Fæstningstropper ved Ejderen og Elben. Krigen tillands var fornemmelig en Guerilla- eller Partigjængerkrig, bestod altsaa af en Række mere eller mindre enkeltstaaende Begivenheder og Smaakampe, saadanne, hvor de mindre Hobe kunde faa Betydning, og hvor de enkelte Føreres Forvovenhed, Snarraadighed og List ofte maatte gjøre Udslaget. Fortrinsvis og undertiden i stor Stil florerede denne Krigsførelse i Holsten. De med Skove og Moser stærkt gjennemskaarne Landskaber begunstigede hemmelige Marcher, Overrumplinger o. L.; i Marsklandene kunde smaa Afdelinger ofte med Held byde hele Regimenter Spidsen, og endelig, hvad der blev af uberegnelig Nytte for hele Krigens Gang, havde man her i Fæstningen Glückstadt med Hjælper Krempe — i sidste Krigsjaar tillige Rendsborg — faste Punkter, forholdsvis godt armerede og provianterede, som afgav et fortræffeligt Rygstød for Udfald og Expeditioner mod Fjenden. Talrige af de ved Tropperne i Holsten ansatte Officerer, saavel af højere som lavere Rang, fik ogsaa Lejlighed til at vise sig som fremragende dygtige Partigjængere, men ingen af dem har maaske i Tapperhed, Kløgt og Dristighed overgaaet den Mand, hvis Navn danner Overskriften til denne Artikel, og hvis Fata i det Efterfølgende kortelig fremstilles.

Den 11. December 1643 overskredte Svenskerne, c. 14000 Mand stærke, under Generalfeltmarskal Lennart Torstensons personlige Anførsel i 3 Kolonner gennem Passene ved Mølln den holstenske Grænse, som bekjendt uden forudgaaende Krigserklæring. Den 13. December fik man i Glückstadt Underretning om Indfaldet og om, at Hovedstyrken marcherede mod Oldesloe, et venstre Flankekorps under Generalmajor Mortaigne paa Ruten Pinneberg-Uetersen. Hundreder af Vogne, belæssede med Gods og Kostbarheder fra de omliggende Byer og Egne, tyede denne og den følgende Dag ind i Fæstningen. Den 15. December lod Mortaigne ved Brev og Trompeter Byen Itzehoe

og Fæstningen Krempe opfordre til Overgivelse. Begge Steder forlangte og opnaaede 24 Timers Frist, inden Beslutning toges, og de benyttede denne Tid til at bede om Raad og Ordre hos Guvernøren i Glückstadt, Grev Pentz¹⁾, under hvis Jurisdiktion de hørte. Pentz mente ikke, at der under de forhaandenværende Forhold lod sig noget stille op med Forsvaret af Itzehoe, der kun tildels var befæstet, men derimod gav han Ordre til, at Krempe skulde forsvare sig til det Yderste, og han lod strax et Kommando paa 150 Musketerer, nogle Kanoner og fornøden Ammunition under Anførsel af Kapitain Hudtwalker afgaa til dens Forstærkning. Til Kommandant over Fæstningen udnævnte han en af ham højt skattet Officer, Kapitain Jørgen Rohweder, kaldet Steinberg, der var Chef for et Dragon- og Musketerkompagni i hans Regiment.

Rohweder lod øjeblikkelig efter sin Ankomst til Krempe Besætningen, der bestod af c. 500 Mand, med Kraft tage fat paa Fæstningens Udbedring, saaledes at der i Løbet af Natten blev anlagt et Batteri foran Hovedadgangen gennem Borsflether-Port og de værste Aabninger i Volden udfyldtes. Han gav derpaa ved Tidsfristens Udløb et afslaaende Svar paa Mortaignes fornyede Opfordring om Overgivelse, og Svenskerne fandt det under disse Omstændigheder ikke raadeligt at foretage videre mod Fæstningen, men nøjedes med at bemægtige sig Itzehoe, det befæstede Slot Breitenburg, der toges med List, Heiligenstedten og andre onliggende Borge. Medens den svenske Hær fortsatte sin Marche over Segeberg, Kiel, den da for Garnison blottede Rendsborg Fæstning, Kolding og videre nordpaa med en saa rivende Hastighed, at Avantgarden eller et flyvende Korps under Oberst Helmuth Wrangel vist 14. Januar 1644 kunde overskride Limfjorden og tilføje de ved Nørresundby forsamlede Vendelboer et

¹⁾ Rigsgreve Christian Pentz til Wandsbeck, gift 1634 med Christian IV's Datter Frøken Sophie Elisabeth. S. A. Ridder af Elefanten. Aaret efter blev han Guvernør i Glückstadt, 1639 tillige Amtmand i Steinburg, derhos var han Chef for et Infanteriregiment. Han gjorde sig i disse Stillinger fortjent under Krigen, idetmindste i dens første Periode, ved fremtrædende Duelighed og Virkelyst. 1649 blev han Amtmand i Flensborg. — Han døde 1651 som sindssyg (Birket Smith, Leon. Christ. Grevinde Ulfeldts. Hist., I, S. 180). Se ogsaa Mecklenb. Jahrbücher X, S. 370.

afgjørende Nederlag, var det foreløbig roligt i det sydvestlige Holsten, og i Begyndelsen af Januar Maaned begyndte de i Hertugdømmerne efterladte Okkupationstropper at gaa i Vinterkvarter. Rohweder, der havde benyttet Tiden til paa bedst mulig Maade at sætte sin lille Fæstning i en saadan Forsvarsstand, at den ikke behøvede at frygte for en Berending, var imidlertid ikke tilsinds at lade Svenskerne uhindrede sidde bænke de fede holstenske Kjødgryder Vinteren over. Hans Spejdere strejfede under allehaande Forklædninger, saasom Bissekræmmere, Tiggere, gamle Kjærlinger rundt om paa Egnen i Miles Omkreds for at skaffe ham Underretning om Lokaliteterne i de fjendtlige Kantonnementer og de Indkvarteredes hele Forhold og Færden.

Natten mellem 13. og 14. Januar udførte Rohweder med Fæstningens vagtfri Styrke og 60 Musketerer, som Pentz havde overladt ham af Glückstadts Besætning, sit første Tog. Overfaldet gjaldt den $1\frac{1}{4}$ Mil nord for Krempe beliggende store Kirkeby Schenefeld, hvor Oberst Dörfflings Rytterregiment kantonnerede, og hvis Lokaliteter Rohweder fra Barnsben af nøje kjendte. Det lykkedes over al Forventning, idet Rohweder den næste Dag velbeholden kunde vende tilbage med et Bytte af henvend en Snes Ryttere, talrige Heste og flere Vognladninger af Gods og Bagage. Efter dette Vanheld turde Dörffling ikke længere forblive i spredt Kantonnement, men trak sig ind i den befæstede Del af Itzehoe, Neustadt, hvorfra han til Erstatning for den lidte Skade udskrev en Kontribution paa 32000 Rdl, Han følte sig dog heller ikke her ganske sikker, og de 4 første Nætter lod han Regimentet staa under Gevær. Den 5. Dag kunde Spejderne imidlertid melde, at Aarvaagenheden var mindre, og Pentz gav da Ordre til, at 800 Mand af Glückstadts Garnison under Kommando af Generalmajor Frederik Bauer¹⁾ og Oberstlieutenant Henrik Buchwald²⁾ samt 100 Musketerer og Dragoner

¹⁾ Om ham se: Biografisk Lexikon I, 608. Bemærkes skal det, at samtidige holstenske Skribenter kalde ham „v. Bur“, medens han selv i de talrige Aktstykker, der findes i Rigsarkivet fra hans Haand, stedse selv underskriver sig „v. Bawyr“.

²⁾ Herre til Gross-Nordsee og Cronsburg og i nogen Tid tillige Ejer af

fra Krempe under Rohweder Natten mellem den 19. og 20. Januar skulde gaa løs paa Itzehoe eller rettere mod Neustadt, der, adskilt fra Altstadt ved Floden Stør, helt omflydt af Vand, ligger som en selvstændig By. Vandet var tilfrosset, men i Midten var der udhugget en 12 Fod bred Vaage. Over denne blev der dog ved medbragte Stiger og Lægter hurtig slaæet Broer og Kl. 12 Nat trængte Danskerne paa 4 Steder ind i Byen. OVERRUMPLINGEN var fuldstændig. Kun Oberst.Dürffling og Regimentets Major undslap i Mørket, ikklædte Faareskindspeltse, over Isen til Breitenburg Slot; 1 Ritmester, 1 Kapitain og Regimentskvartermesteren og henved 50 Mand nedhuggedes, Oberstlieutenanten (Frølich) med de øvrige Officerer og 250 menige Ryttere toges tilfange. Endvidere faldt 1200 Heste, Regimentets 6 sorte Rytterfaner og et anseligt Bytte af Gods og Bagage i Danskernes Hænder. Et Forsøg paa ved samme Lejlighed at bemægtige sig Breitenburg mislykkedes, og man opgav derfor at holde Itzehoe besat. Den 24. Februar blev Byen ogsaa paany taget i Besiddelse af et svensk Korps under Oberst Braunshagen (Brandeshagen), der udvidede Fæstningsværkerne betydeligt og lagde Garnison i Neustadt.

Den 13. Marts foretog Rohweder paa egen Haand en langt udgaaende Expedition østerpaa til Landsbyen Risdorf (Segeberg Amt) hvor det Galbrechtske Rytterregiment kantonnerede. Regimentet blev sprængt, Kommandøren dødelig saaret, 50 Mand dræbtes, og med 30 Fanger og 400 Heste vendte Rohweder efter 2 Dages Fraværelse tilbage til Krempe.

Det næste Tog gik atter nordpaa til Omegnen af Schenefeld, til

Hovedgaarden Aas i Vendsyssel, som overdroges ham 1625, Søn af Hans Buchwald til Cluvensiek, gift med Dorthe Ahlefeldt af Lindau, var Kapitain i Hæren 1626, Major 1629, Oberstlieutenant 1638, Kommandør for holstenske Regiment 1643 og blev 1644, i hvilket Aar han gjentagne Gange udmærkede sig og viste sig som en tapper Soldat, Oberst. Det følgende Aar svigtede imidlertid Krigslykken ham og 25. April led han et stort Nederlag ved Heide i Ditmarsken og blev taget til Fange. Christian IV gav ham i den Anledning Tilhold om at møde for en Generalkrigsret i Rendsborg i Begyndelsen af 1646. Døde 1665. (Voss, Excerpter. Sjæll. Tegnelser 1630, fol. 409. Jvfr. Chr. IV's egenh. Breve 1645—48, S. 120 og 130).

Landsbyen Gockels, hvor der laa Artilleri og en Del af et Rytter-Regiment. Rohweder havde i flere Dage havt denne Indkvartering i Kikkerten, og den 22. Marts, just som Officererne sad ved Frokostbordet, indfandt han sig. Fjenden satte sig imidlertid tappert til Modværge, og der opstod en haard Kamp under hvilken de fleste fjendtlige Befalingsmænd dræbtes eller indebrændtes; 100 Fanger, 180 Heste og stort Bytte faldt i Rohweders Hænder. Ritmester Henrik Sehested¹⁾ og Kapitainlieutenant Bremer²⁾ skulle særlig have udmærket sig ved denne Lejlighed.

Den 7. og 25. April havde Rohweder udsendt mindre Kommandoer, hvoraf den første gik lige til Rendsborg Porte, ved hvilke indbragtes nogle Fanger og henved 70 Heste.

Den 27. April udnævnte Grev Pentz Jørgen Rohweder til Oberstlieutenant og Kommandør for sit Regiment, en Udnævnelse som senere stadfæstedes med Anerkjendelse af Rohweders Ihærdighed og Tapperhed.

Den 31. Maj gjorde Rohweder et mislykket Forsøg paa med 400 Mand at overrumple Breitenburg, og Dagen efter mislykkedes et lignende Foretagende, som Grev Pentz lod foretage med Tropper af Glückstadts Garnison mod Itzehoe (Neustadt). Det var imidlertid Pentz magtpaaliggende at komme i Besiddelse

¹⁾ Søn af Oswald Sehested til Bekmünde; var gift med Cathrine Ottesdatter Blome, Enke efter Wolf Pogwisch, og kom 1660 i Besiddelse af ovennævnte Fædrenegods. I Svenskekrigen 1643—45 var han Ritmester i Generalmajor Bauers Regiment; 1648 omtales han som Oberstlieutenant; 1657 var han Oberst og Regimentschef i Rigsmarskens Hær og deltager i denne Egenskab i det store Krigsraad i Bargtheide 25 Maj s. A. Ved Carl Gustavs Overgang over Lillebelt 30. Januar 1658 gik han med sine Ryttere Fjenden imøde paa Isen, men overvældedes og toges til Fange. Var ligeledes Rytterchef i den skaanske Krig; blev taget til Fange i Slaget ved Lund 4. Dec. 1676 og døde kort efter i Fangenskab. (Voss, Excerpter. Personalhist. Tidsskr. 3 R. II, S. 242.)

²⁾ Muligvis Kommandøren for Livkompagniet i Bauers Regiment Ryttere og er i saa Tilfælde identisk med Henrik Bremer, der 1657 var Ritmester i det først af Kay Lykke, senere af Hans Ahlefeldt kommanderede Kongens Livregiment til Hest, 1. November s. A. blev Major og faldt ved det 5te Udfald fra Kjøbenhavn 11. September 1658. — En Samtidig, Johan Otto Bremer, tjente i Infanteriet. Han var 1655 Kapitain i Glückstadt og Oberstlieutenant 1657 ved Krigens Udbrud, blev 6. Juli 1658 Kommandant i Krempe, hvervede 1659 et nyt Infanteriregiment, var 1660 Oberst, Regimentschef og Kommandant i Glückstadt og døde i Oktober 1684.

af denne Plads, dels som det siges, fordi han frygtede for, at Svenskerne vilde lade Byen rømme og afbrænde, dels, hvad der vel er mere troligt, fordi dette befæstede Punkt, der efterhaanden havde faaet en temmelig stærk Garnison, i Forbindelse med de omkringliggende Slotte Breitenburg, Steinburg, Heiligenstedten, Kasenort Skandse, i høj Grad hæmmede Virksomheden af Garnisonerne i Glückstadt og Krempe. Han gav derfor Rohweder Ordre til at foretage et nyt Angreb og stillede i den Anledning 300 Musketerer af Besætningen i Glückstadt til hans Raadighed. Rohweder syntes mærkeligt nok ikke at have havt synderlig Lyst til denne Expedition, men Ordren maatte jo pareres, og den 4. Juni om Aftenen — hvilken Dag var valgt, fordi man vidste, at Kommandanten i Itzehoe, Oberst Braunschagen, var kaldt til Møde hos Torstenson i Rendsborg — satte han sig i Marche med det nævnte Kommando, forstærket med 50 Musketerer og 30 Dragoner af Krempe's Garnison. Af Hensyn til den svenske Besætning i Heiligenstedten gik han over Støren ind i Wilstermarsk, og da han rettede sin Marche mod den nordlige Udkant af Itzehoe for at komme ind i det ubefæstede Altstadt, han har sandsynligvis passeret Wilsteraa ved Kasenort, Bekaaen ved Bektünde. Han indtraf uden at være opdaget og uden at møde Forhindringer noget før Daggry ved Altstadt og lod sine Folk i største Stilhed tage Opstilling i de omliggende Haver, idet det var hans Plan at holde sig skjult her, indtil Altstadt-Porten aabnedes for at uddrive Kvæget, og da at benytte Øjeblikket til at trænge over Broen ind i Neustadt. Selv tog han med nogle Mand Post i et Hus i Nærheden af Porten for at være ved Haanden og for at paase, at der ikke skulde tilstøde ham noget fra det nærliggende Breitenburg. Rohweder var bl. A. ledsaget af 2 Livskytter, der vare forklædte som Fruentimmer, og hvoraf den ene bar en Kurv med Salat, den anden med Æg, begge havde Pistoler under Forklædet. Det var Meningen med disse Drabanter, at de strax skulde gjøre det af med Portvagtens Poster, enten umiddelbart efter Portens forventede Aabning eller maaske forinden, idet de i deres Forklædning kunde haabe at slippe igjennem den i Porten værende lille Laage.

En øxebevæbnet Tømmermand, der ogsaa skal have været i Rohweders Følge, antyder, at han har været forberedt paa at maatte bane sig Adgang gennem Porten med Magt. Nær synes dette ogsaa at være bleven Tilfældet, thi mod Sædvane var der endnu Kl. 6 Formiddag, da det altsaa længe havde været lyst, og Rohweder stærkt maatte befrygte, at hans Mandskabs Skjul vilde blive opdaget, intet Kvæg bleven uddrevet af Porten. Men ved det nævnte Klokkeslet aabnede denne sig for en Vogn, der kom kjørende med Malt, og nu gik det efter Programmet.

De forklædte Livskytter gjorde deres Pligt og nedskjød Skildvagten, Vagtstyrken og flere ved Tumulten hidkaldte Officerer nedhuggedes af Rohweders nu i Massevis over Broen tililende Folk og snart var Befæstningen og dens Garnison fuldstændig i Rohweders Vold. Ialt havde Svenskerne et Tab af 40 Døde, 490 Fanger, 5 Stk. Skyts, 8 Faner, foruden talrige Heste, Haandvaaben, alskens Ammunition, Bagage og Gods. De 8 Faner, 4 sorte og 4 blaa, der vare prydede med gyldent Scepter og Krone, bleve den følgende Dag højtidelig overrakte Erkebiskoppen af Bremen (senere Frederik III), der var udnævnt til Generallissimus for samtlige Tropper paa Halvøen, paa Slottet Neuhaus.

Ved Erobringen af Itzehoe vandt Garnisonerne i Glückstadt og Krempe friere Hænder og kunde nu tænke paa at gaa angrebsvis tilværks mod de omliggende befæstede Pladser. Den 8. Juni lod Rohweder efter Grev Pentz's Ordre Slottet Heiligenstedten berende, og den 16. Juni kapitulerede Slottet. Kommandanten, Lieutenant Ziegler¹⁾ og 10 Mand gik i dansk Tjeneste; det øvrige

¹⁾ Hed Gregorius til Fornavn og var en født Pommeraner. Han blev en betroet Mand efter sin Indtræden i dansk Krigstjeneste og optoges i den af Generalmajor Frederik Ahlefeldt kommanderede røde Garde, Kongens Livregiment til Fods. — 1663 var han Kapitanlieutenant i Regimentet og Kommandør for Livkompagniet. Det er i denne Egenskab, at han s. A. i Juli Maaned afgaar i overordentlig Sendelse, ledsaget af en passende Eskorte, med Skib, til Dover i England for gennem den danske Gesandt Pelkum at erholde Leonora Christina udleveret og føre hende til Kjøbenhavn. (Løvenskiold, Kgl. Livgarde til Fods, S. 23; jfr. tillige Fr. Meidell: Billeätten II, 2, S. 106). 1665 blev han Kapitan, kom siden til Dronningens Livregiment, blev her 1678 Major, 6. Jan. 1683 Oberstlieutenant og Kommandant i Krempe, 6. Nov. 1697 Vicekommandant i Glückstadt. Døde 1700.

Mandskab fik fri Afmarche til Breitenburg. Imod dette faste Punkt, som Rohweder gjentagne Gange forgjæves havde søgt at bemægtige sig ved List, aabnedes der en regelmæssig Belejring den 30. Juli, hvilket nu saa meget lettere lod sig gjøre, som de kejserlige Hjælpetropper, 3800 Mand under Generallieutenant Gallas, faa Dage iforvejen vare rykkede ind i Holsten, som Torstenson derpaa i Begyndelsen af August Maaned forlod med sin bevægelige Hærstyrke, kun efterladerde stærke Besætninger i de faste Punkter hele Halvøen igiennem. Breitenburg holdt Stand til ind i Oktober, men derimod var det lykkedes de Danske i August Maaned, uvist paa hvilken Dag og paa hvilken Maade, at bemægtige sig den store, bastionært anlagt, $\frac{3}{4}$ Mil øst for Krempe, hvor Kremper Aa skjærer Hovedlandevejen fra Hamborg-Elmshorn til Itzehoe, beliggende Steinburg-Skandse. Hævdelsen af dette Fort, der tidligere havde udgjort en Del af Udenværkerne til det i Middelalderen stærkt befæstede Slot af samme Navn, og som ogsaa i Wallensteins-Krigen paa Grund af sin Beliggenhed spillede en Rolle, forekom med Rette Grev Pentz at være af saa stor Betydning, at han beordrede Rohweder til personlig at tage Kommandoen i Skandsen, naar Pentz ikke selv kunde være der tilstede. Denne Forsigtighedsregel viste sig ikke at være overflødig, thi i Begyndelsen af September indfandt Helmuth Wrangel efter Torstensons Ordre sig paany i Holsten i Spidsen for 2500 Ryttere, 1000 Dragoner og Musketerer og nogle Regimentskanoner. Med sin sædvanlige Hurtighed marcherede Wrangel fra Wandsbeck over Pinneberg, hvor han ophævede den paabegyndte Belejring, Elmshorn, Hohenfelde til Kellinghusen, udsprende Rygtet om, at han vilde ophæve Belejringen af Breitenburg, men vendte saa pludselig om og indfandt sig den 8. September. før Solopgang foran Steinburg, som han strax forsøgte at tage ved et Stormløb. Rohweder havde sandsynligvis gennemskuet Listen, var i hvert Fald paa sin Post og tilbageslog Angrebet saa eftertrykkeligt, at Wrangel afstod fra videre Forsøg, forlod Egnen og med sit Korps over Kiel og Eckernförde drog ind i Svansen.

I Wandsbeck Slot havde Wrangel imidlertid efterladt en Bagtrop paa en Eskadron Ryttere under Oberstlieutenant Schlebusch, og da man kom til Kundskab om, at denne Eskadron skulde bryde op for at støde til Hovedkorpset, gav Pentz Rohweder Ordre til at „passe den op“. Rohweder drog den 20. September afsted fra Lejren ved Breitenburg med 200 Dragoner og ankom den følgende Morgenstund foran Slottet. Dette havde dog Schlebusch forladt Aftenen forud med 80 Ryttere for at begive sig til Trittau, medens 60 Mand foreløbig vare blevne tilbage som Besætning. Det lykkedes Rohweder at se sit Snit til i Slottets Ladegaard at tage 20 Mand af denne Besætning til Fange, samtidig med at han bemægtigede sig et smukt Bytte af 50 fuldt monterede Heste, og med dette Resultat maatte han lade sig nøje, da han af Mangel paa Stormredskaber ikke kunde foretage noget mod selve Slottet¹⁾.

Det var paa høje Tid at Rohweder vendte tilbage til Lejren ved Breitenburg. Wrangel, der mod Sædvane havde holdt sig rolig en halv Snes Dage i Svansen og foreløbig havde opgivet sin Plan om at gaa længere nord paa, fordi Rygtet gik, at de svenske Besætninger paa Haderslevhus, Riberhus og Aalborghus alt havde kapituleret, var atter vendt tilbage til Holsten, og den 22. eller 23. September — Dagen er uvis — stod han foran Steinburg og forsøgte paa ny, men forgjæves, at tage Fortet ved et voldsomt Angreb. Samtidig lod han sit Artilleri beskyde vore Løbegrave mod Breitenburg, og da de Belejrede der ligeledes aabnede en heftig Kanonade og tillige gjorde et Udfald, saa det betænkelig nok ud for Rohweder. Han holdt dog tappert Stand, og anden Dags Middag opgav Wrangel videre Forsøg saavel mod Steinburg som paa at undsætte de omkringliggende Slotte og forlod ganske Egnen. En Del af hans Tropper gik i Lejr ved Fuhlsbüttel, men Størstedelen af Korpset er sandsynligvis marcheret nordpaa.

Belejringen af Breitenburg kunde under disse Omstændig-

¹⁾ Denne Schlebusch blev senere paa Aaret under sin videre Marche for at naa Wrangel overfaldet af Claus Ahlefeldt og hans hele Korps adspiltet.

heder drives med forøget Kraft, og Rohweder skyede ingen Anstrængelse for saa hurtigt som muligt at bringe Slottet i sin Magt. Den 8. Oktober bemægtigede han sig Breitenburg-Broen over Støren og den herved liggende Skandse, og med dette vigtige Udenværks Tab var Slottets Skjæbne afgjort. Samme Dag kapitulerede det. Besætningen med dens tapre Kommandant, Oberstlieutenant Mortaigne d. Y. i Spidsen erholdt hæderlig og fri Afmarche med „Sack und Pack“ til Kiel.

Erobringen af Breitenburg skulde blive Rohweders sidste store Bedrift i Holsten og snart hans Livs sidste. I Slutningen af November Maaned var nemlig den Hær under Erkebiskoppen af Bremen dannet, der skulde udjage Fjenden fra den nordlige Del af Halvøen, og i dette Felttog skulde saavel Grev Pentz som Rohweder deltage. Den 25. brød Hærens Hovedstyrke op fra Glückstadt, den 2. December var man i Rendsborg. Her fik man imidlertid Efterretning om, at Wrangels Korps havde modtaget Forstærkning og sandsynligvis agtede paany at prøve sin Lykke i det sydvestlige Holsten. Under disse Omstændigheder skjønnes det nødvendigt, at Grev Pentz blev i sit Guvernement for at lede Forsvaret, og med Halvdelen (5 Kompagnier) af sit Regiment, drog han tilbage til Glückstadt. Regimentets anden Halvdel med Rohweder som Kommandør fortsatte Marchen nordpaa. Hæren drog mod Riberhus, hvor Rohweders Modstander fra Breitenburg, Oberstlieutenant Mortaigne, var bleven Kommandant. Mortaigne gav rundt Afslag paa Opfordring om Overgivelse og erklærede, at Slottet skulde forsvares til sidste Mand. Der maatte da aabnes en Belejring. Under denne blev Jørgen Rohweder, da han med sit Regiment havde Post i Løbegravene, til Hærens største Beklagelse truffen af en dødbringende Kugle 27. December 1644. 3 Dage efter blev Slottet taget med stormende Haand; alt maatte springe over Klingen, og Mortaigne fulgte Rohweder i Døden.

Ligene af begge Heltene, tilhyllede med 4 i Ribe tagne Dragonfaner, sendtes strax sydpaa, Rohweders til Krempe, Mortaignes til Glückstadt, og den 27. Januar 1645 fandt Rohweders

Bisættelse Sted med stor Højtidelighed i Krempe Kirke, hvor der senere byggedes ham et eget Gravkapel¹⁾.

Men hvem var han nu iøvrigt, hvor stammer han fra og hører egentlig hjemme, denne Jørgen Rohweder, kaldet Steinberg, ville maaske nogle af Læserne af Personalhistorisk Tidsskrift spørge? Ja, de samme Spørgsmaal kunde Meddeleren fristes til selv at stille. En vis Sandsynlighed er der dog for, at Jørgen Rohweder har været i Slægt, vel endog i nær Slægt, med den tidligere her i Tidsskriftet omtalte Gren af Familien Rohweder, hvis hidtil første bekendte Person var Ritmester i Livregiment til Hest Hans Rohweder (o. 1678), og hvis sidste var den tapre og højtskattede Major C. F. M. Rohweder, der faldt som Kommandør for 10. Regiment den 13. April 1864 paa Dybbøl²⁾. Men i samme Aandedræt, som dette udtales, maa det tilføjes, at den forbindende Traad mellem Krigeren fra 1864 og Krigeren fra 1644 ikke haves paa Haanden. Mit Kjendskab til den sidstnævnte tapre Stridsmand, der, uagtet han ikke naaede den militære Rangstiges højeste Trin, erhvervede sig sin Samtids, Vennernes som Fjendernes, udelte Beundring, strækker sig ikke

¹⁾ Ved Fremstillingen af disse Begivenheder er benyttet:

Af trykte Kilder: Copia Schreibens aus Stade, Glückstadt etc., ²⁷/₈ 1644. Extract des Glückstädtischen Protocolls, April 1644. Aviser af adskillige Steder, Kbh. ¹⁴/₈ 1644. Sandfærdige Aviser, hvorledes den Stad Itzehoe udi Holsteen af Hs. Exc. Greve Pentz's udcommanderede Soldater under Oberstlytn. Steenberg er lykkeligen indtagen, Kbh. ¹⁹/₈ 1644. Extract af nogle visse og sandfærdige Skrivelser fra Glückstadt etc., Kbh. ¹⁰/₈ 1644. Wahrhaftiger u. eigentlicher Bericht etc. ³/₇ 1644 (alle i St. Kgl. Bibl., Quarto). — Endvidere: Theatrum Europeum V, S. 214 ff. C. Danckwerth: Landesbeschreibung der zwei Herzogthümer Schleswig u. Holstein. 1652, S. 288. Staatsbürgerliches Magazin II. S. 173 f. Neues Staatsbürgerliches Magazin I. S. 872 f. Militairt Repertorium IV, 125 f., V S. 464 f. og VI S. 339 f. — Af utrykte Kilder (alle i Rigsarkivet): Indkomne Sager, Christian IV, C, D. Danske Kongers Historie Nr. 90—92 (heri bl. A. Rapporter fra Greverne Pentz og Rantzau, Kay og Claus Ahlefeldt, Jørgen Rohweder, Ludvig Kock m. fl.)

²⁾ Personalh. Tidsskrift 2. R. VI, S. 75 ff. (jvf. S. 304): Lidt om Familien Rohweder. Ved H. W. Harbou.

synderlig udover det Par historiske Notitser, som jeg, forøvrigt ikke af egen Drift, men paa gjentagen venlig Opfordring af Tidsskriftets Redaktør, ovenfor har sammenstillet om hans sidste Leveaar. I genealogisk Retning er det, som man vil se, kun forsvindende Lidt, hvad der kan bydes.

Jørgen Rohweders Fader hed Hans Rohweder¹⁾. Han boede paa Gaarden Steinberg, beliggende 2¹/₄ Mil sydvest for Rendsborg ved Byen Haale, hvor Bropasset fører over Haale Aa. Gaarden, en Slags befæstet Sædegaard med adelige Privelegier, havde Hans Rohweder efter „Anvisning“, som det hedder, af den daværende Amtmand over Rendsborg Amt, Hans Rantzau²⁾, selv opbygget fra øde af paa egen Bekostning. Hvornaar denne Bebyggelse og vel altsaa ogsaa Hans Rohweders Tiltrædelse af Ejendommen, hvilken han besad som arveligt Fæstelehn, har funden Sted, vides ikke, men det maa være sket forinden 1608, da Rantzau døde. 1630, i hvert Fald i sidste Halvdel af Aaret, var Hans Rohweder død. Mere vides der ikke om ham, men Fornavnet „Hans“ i Forbindelse med Tidspunktet for hans Liv kan give en vis rimelig Anledning til at opstille den Hypothese, at vi i ham maaske have Bedstefaderen til den foran omtalte Ritmester i Livregimentet.

1630 tiltræder Jørgen Rohweder efter Faderen, altsaa vel som dennes ældste Søn, Besiddelsen af Steinberg. Af den kongelige Bekræftelse og Konfirmation herpaa ses det, at han allerede dengang var en forfaren og anset Soldat, og at han idetmindste maa have deltaget i Trediveaarskrigen fra 1625—29, thi Christian IV udtaler bl. A., at „vor kjære, tro Jürgen Roweder i de foregaaende Krigsexpeditioner ved alle Lejligheder har holdt sig tro, redelig og tapper.“ Hans Fødsel kan herefter neppe sættes senere end o. 1600, men paa den anden Side heller ikke tidligere end Faderens Overtagelse af Steinberg, idet han skal være født

¹⁾ Rigsarkivet: Patente 1630 fol. 21. Slægtnavnet er der stavet „Roweder“.

²⁾ Født 1531, Søn af Jasper R. til Schmol og Margrethe Rantzau af Neversdorf, gift med Magdalene Paulsdatter Ritzerow og fik med hende Hasselburg; havde indtil 1573 Skodborg i Pant; nævnes 1573 som Amtmand i Rendsborg, hvilken Post han beholdt til sin Død i Juni 1608, fra 1593 var han kgl. Raad (Voss, Excerpter).

der. Om Giftermaal eller om han efterlod sig Børn, forlyder der Intet. Derimod havde han en Broder ved Navn Ratke Rohweder¹⁾. Denne Broder fik 1649 for sig og Arvinger Frederik III's Konfirmation paa at maatte overtage Hus og Gods ved Haale paa samme Betingelser som salig Oberstlieutenant Georg Roweder havde havt dem paa. Heraf kan man dels maaske slutte, at Jørgen Rohweder neppe har efterladt sig Efterkommere, dels ikke være uberettiget til at antage, at den nævnte Ratke Rohweder, om hvem iøvrigt intet nærmere kjendes, har forplantet Stægten videre og maaske er Fader til Ritmester Hans Rohweder.

Som bemærket skal Jørgen Rohweder være født paa Fædrengaarden Steinberg, og det er altsaa højst sandsynligt, at det er herfra, at han har sit Tilnavn Steinberg. Endnu 1630 ved Gaardens Overdragelse til ham benævnes han officielt alene med Slægtnavnet „Roweder“, men i 1649, da Broderen overtager Ejendommen, tilføjes der „ellers kaldet Steinberg“, og i flere af hans Rapporter fra Svenskekrigen 1643—45 underskriver han sig med Udelukkelse af Slægtnavnet som oftest: „Jørgen Steinb.“. Den Mulighed er dog ikke ganske udelukket, at „Steinberg“ tillige kunde være et Slægtnavn, maaske Moderens — Ratke R. gives i Dokumentet fra 1649 saaledes ogsaa Tilføjelsen: Steinberg — og jeg skal for dette Tilfældes Skyld henlede Opmærksomheden paa, at der omtrent samtidig paa Fyn levede et Par Mænd, der vare indgiftede i eller hørte til Slægten Steinberg. Den ene var den bekjendte Patriot og Krigsmand Just Ebel (Ebbel)²⁾. Hans Kone hed Anna (Anniche) v. Steinberg, hun var en Datter af Burchard v. S. og en Søster til Major Peter v. S. til Skovsgaard, der 1651 nævnes som Kapitajn i sjællandske nationale Regiment til Fods. For denne Peter S.'s 2 umyndige Børn var Ebel Formynder, men fritoges 1672 for dette Hverv, „fordi han som militærisk Person ikke kan vide, hvor han er i Riget“³⁾. Den anden er den ikke mindre bekjendte Politimester

¹⁾ Rigsarkivet: Patente 1649, fol. 235. Ogsaa her staves Slægtnavnet Roweder.

²⁾ Om ham se: Biografisk Lexikon IV, 398.

³⁾ Rigsarkivet: Sjæll. Tegnelser.

i Nyborg Claus Rasch (f. 1639). Hans Moder hed Cathrine Steinberg († 1683)¹⁾, og hendes Moder igjen skal have tilhørt den adelige Familie Bennick. I Huset hos Rasch var der som Fuld-mægtig en Peter Nicolai Steinberg, formodentlig nok en Slægtning, mod hvem der 1686 rejses Tiltale²⁾. 1629 omtales en Dr. juris Jacob Steinberg, der tidligere havde været Krigsraad og Kommissarius i Christian IV's Hær³⁾.

Hvorvidt Gaarden Steinberg virkelig kom til at gaa i Arv til Jørgen Rohweders Broderbørn er mig ubekjendt. I Slutningen af forrige Aarhundrede skal den have tilhørt en Mand, som ogsaa hed Jørgen, nemlig J. Pingel, der gjorde sig bekjendt paa Egnen ved at stifte et Legat, hvis Renter skulde anvendes til Skolepenge for fattige Børn.

Sluttelig skal jeg bemærke, at det maaske ikke var usandsynligt, at der ved en Undersøgelse af det foran nævnte Gravkapel i Krempe — forsaavidt det endnu eksisterer — kunde indvindes enkelte Bidrag til nærmere Oplysning om den berømmelige Jørgen Rohweders Herkomst og Slægt.

¹⁾ Personalh. Tidsskrift I, 278.

²⁾ Rigsarkivet: Sjæll. Tegnelser.

³⁾ Rigsarkivet: Patentø 1629, fol. 363.

Nogle Bemærkninger om Retten til Efternavn, i Anledning af Navnet du Plessis de Richelieu.

Af Chr. Bruun.

Det er et dansk Familie-Navn, som har givet mig Anledning til at skrive denne Nötits, nemlig Navnet „*Du Plessis de Richelieu*“. Hvad jeg har at meddele om dette Navn, er ikke noget Nyt, thi det findes saa godt som Alt trykt tidligere, ja Noget af det er trykt for mange Tider siden. Men, hvad der er kommet frem, kan samles bedre, end det er sket hidtil, og det kan dog vist for fremtidige Personalhistorikere have nogen Interesse, at dette Samlede bliver opbevaret i det personalhistoriske Tidsskrift. Nogle Oplysninger fra det norske Rigsarkiv skylder jeg velvillig Meddelelse fra Hr. Arkivfuldmægtig *E. A. Thomle*.

Paa Amerikanist-Kongressen, som blev afholdt i Kjøbenhavn i August 1883, stiftede jeg Bekjendtskab med et af Medlemmerne fra Frankrig, Hr. *Eugène du Flot de Mofras*, en ældre, meget elskværdig Mand. Han havde fyrretyve Aar tidligere været attacheret den franske Legation i Mexiko, og medens han opholdt sig i Amerika havde han bereist en Del af Vestkysten af Nordamerika, Oregon, Californien og Purpurhavet (la mer vermeille), og disse Rejser beskrev han i et Værk, som udkom i Paris 1844. I Februar 1852 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog; han var nok senere Ministre plénipotentiaire, og døde faa Aar efter, at Kongressen havde fundet Sted. Ved en af de selskabelige Sammenkomster, som Kongressen gav Anledning til, henvendte Hr. de Mofras sig til mig og sagde: „Tør jeg bede Dem om en Oplysning? Jeg ser af Fortegnelsen over Deltagerne i Kongressen, at der blandt de Danske er en Herre, som bærer Navnet de Richelieu. Jeg kjender den Families Historie, som i Frankrig har baaret dette Navn, jeg har kjendt den sidst Afdøde de Richelieu, og jeg veed, at den eneste af Mandkjønnet, som nu hedder saaledes, er et Barn paa 8 Aar. Og nu støder jeg i Danmark paa en Dansk, som hedder du Plessis de Richelieu.“

Vil De sige mig, hvorledes forholder dette sig?" Mit Svar paa dette Spørgsmaal bestod i, at jeg lagde Fingren paa Munden, og Hr. de Mofras sagde da efter et Øjeblik's Betænkning: „*Ah! je comprends!*“

Jeg skal nu kortelig fortælle denne franske Families Historie. „*Le Plessis*“ er Navnet paa et Herskab i Poitou, og det er fra denne Ejendom, at Familienavnet stammer. Familien „*du Plessis*“ kan føre sine ældste Led meget langt tilbage, lige til det 13. Aarhundrede, og den berømte Historiker og Genealog *A. du Chesne*, som i sit Værk: „*Histoire généalogique de la maison royale de Dreux*“, Paris 1631, har indskudt en „*Histoire généalogique de la maison du Plessis de Richelieu*“, fortæller om den Troskab og den Tapperhed, som Herrerne af dette Hus havde vist mod Frankrigs Konger, og om hvorledes flere Grene af Familien vare udsprungne af Ægteskaber med Prindsesser af kongeligt Blod. Men der er rigtignok dem, der mene, at Du Chesne ved saadanne Ord har villet smigre for Kardinal Richelieu. Vist synes det at være, at det først er Kardinalen, som har gjort Navnet du Plessis berømt. Men da var Navnet blevet forandret. Thi mod Slutningen af det 15. Aarhundrede kom „*les terres de Richelieu et de Beçay*“ (i Touraine) til Familien du Plessis, og Kardinalen havde 1631 af disse sidste Besiddelser faaet oprettet et „*duché-pairie de Richelieu*.“ Du Plessis'ernes Vaaben beskrives saaledes: „*d'argent, à trois chevrons de gueules*“ ☉: 3 røde Sparrer i Sølvfelt.

Kardinal *Armand Jean du Plessis, duc de Richelieu's* Søster *Françoise du Plessis de Richelieu* var i andet Ægteskab gift med *René de Vignerot*, og deres Søn *François de Vignerot, marquis de Pontcourlay*, blev Arving til Kardinalens Ejendomme, Familienavn (du Plessis) og Hertugtittel (Richelieu). Han var gift med *Marie Françoise de Guemadeuc*, og deres Søn *Armand Jean* blev Fader til *Louis François Armand du Plessis, duc de Richelieu*, den bekjendte Marschal, der var født 1696 og døde 1788. Dennes Sønnesøn *Armand Emmanuel du Plessis, duc de Richelieu*, den bekjendte Premierminister, født 1766, døde 1822, og med ham uddøde den mandlige Linie, som nedstammede fra

Kardinalens Søster. Men Ministeren havde ved en kongelig Ordonnans af 27. December 1818, konfirmeret ved Patent af 19. December 1822, faaet Titelen (men ikke Familienavnet) overført paa en Slægtning. Hans Søster Armande Simplicie Gabrielle de Vignerot du Plessis de Richelieu var nemlig gift med Antoine Pierre Joseph de Chapelle, marquis de Jumilhac; deres Søn Armand François Odon de Chapelle de Jumilhac succederede sin Onkel og fik Titlen duc de Richelieu. Dennes Brodersøn Marie Odon Richard Armand de Chapelle de Jumilhac duc de Richelieu, f. 1847, fulgte efter ham; han døde 1880, og hans Søn Marie Odon Jean Armand de Chapelle de Jumilhac bærer nu Titlen: duc de Richelieu, de Fronsac et d'Aiguillon, marquis de Jumilhac, comte de Chinon; han er født den 21. December 1875.

Sagen staar altsaa nu saaledes: et Familienavn „du Plessis de Richelieu“ findes ikke mere i Frankrig; den første Halvdel af Navnet er uddød, medens den sidste Halvdel af det endnu lever.

Da Forholdene ere saadanne i Frankrig, er det ikke at undres over, at Hr. de Mofras blev forbavset, da han opdagede, at der i Danmark lever en Familie med Navnet „du Plessis de Richelieu“. Hvorledes er nu dette Navn kommet herop til de nordiske Lande?

Ved Aaret 1670 er der til Danmark eller Norge indvandret en Mand, der kaldte sig *Johan Daniel Richelieu* og som indtraadte i den norske Hær. Men før der tales mere om ham, maa en Rettelse foretages. I „Personalhistorisk Tidsskrift“, II. R. 5. Bd. er der til Side 173 føjet en Stamtavle over den dansk-norske Familie „de Richelieu“; her findes nævnet en „*Jacob de Richelieu*“, der i Aaret 1667 stod som Sergeant ved thronhjemske nationale Infanteri-Regiment, og det formodes, at han har været Broder til Johan Daniel Richelieu. Hvis dette havde været Tilfældet, kunde man formode, at han var kommen først til Norge, og havde givet Anledning til at den formentlige Broder havde fulgt hans Exempel. Men saaledes forholder Sagen sig ikke. Forfatteren til Samtavlen, Hr. Arkivfuldmægtig *E. A. Thomle*, har meddelt mig, at Navnet *Jacob Richelieu* beror paa, at et Navn er læst fejl, idet der istedenfor *Jacobus Richelieu*

skal læses *Jacobus Rifstelius* eller *Ristelius*, der maa være den Mand, som nævnes i Reinhold von Hovens thronhjemske Regiment 1667, og i Militæretaten for 1680 og 1681 findes opført som Lieutenant ved det smaalenske nationale Infanteri-Regiment. Nogen Jacob Richelieu findes ikke i de samtidige militære Ruller og Bilag til Generalkrigskommissærernes Regnskaber. Og følgelig gaar dette Navn ud af Historien om Familien Richelieu.

Johan Daniel Richelieu døde 1695 som Oberst og Chef for et nationalt Rytterregiment. Spørgsmaalet bliver nu, hvorledes er han kommen til at bringe Navnet Richelieu til Danmark og Norge, veed man Noget herom? Ja, paa en Maade. Det skal vemlig være et Familiesagn, at han stammede fra en Richelieu, der var med i Slaget ved Klostret St. Gothard ved Raab-Floden 1664, og ikke længe efter døde i Venedig. Det var i dette Slag, som varede i syv Timer, at Montecuculi sejrede over Tyrkerne og dengang frelste Wien fra en Belejring. Ludvig den Fjortende havde sendt Kejseren som Hjælpetropper et Korps paa 4000 Mand til Fods og 2000 Mand til Hest, til hvilke mange unge Mænd, man fortalte 2000, af de første Familier i Frankrig havde sluttet sig og gjorde Felttoget med paa egen Bekostning.

Spørgsmaalet bliver da, veed Historien Noget om en saadan Richelieu? Svaret bliver et Ja. Slaar man efter i *De la Chenaye-Desbois' Dictionnaire de la Noblesse*, XI., Paris 1776, S. 358 ff., saa finder man, at François de Vignerot, marquis de Pontcourlay, og Marie Françoise de Guemadeuc foruden den ovennævnte Søn Armand Jean havde 2 Sønner, af hvilke den yngste havde Navnene *Emmanuel Joseph de Richelieu*, og om hvem det hedder i dette Adels-Lexikon (S. 365): „Emmanuel-Joseph, Comte de Richelieu, né le 8 Mars 1639, Abbé de Marmoutier, de Saint-Ouen de Rouen, Prieur de Saint-Martin des Champs, qui se trouva au combat de Saint-Godard en Hongrie le 1 Aouût 1664, et mourut au retour, à Venise, le 9 Janvier 1665“. Om denne samme Mand læses følgende Notits tagen fra en Korrespondance fra Wien og trykt i den franske *Avis Gazette de France*, 1664, S. 1052:

de Vienne 29. Sept. 1664.

„Le 16 de ce mois, le comte de Richelieu, qui estoit ici arrivé le jour précédent, alla aussi à Ebersdorf saluer l'Empereur, qu'il complimenta en Latin: et ce Prince luy respondit en la même langue, et en des termes tres obligeans. On fit, ensuite, la revuë de son Régiment en présence des Marquis de Bade et de Dourlach, qui le trouvèrent de cinq cent maistres effectifs, sans les Officiers, tous ayans la cuirasse et le pot en teste.“

Denne Greve de Richelieu var ugift. Har han havt Afkom, kan det kun have været uægte. Det er nu højest sandsynligt, at man hverken i Danmark eller Norge har kjendt det mindste til hans Familieforhold, og har Johan Daniel Richelieu virkelig fortalt Noget af, hvad der senere er gaaet som et Familiesagn om ham, har det næppe været vanskeligt for ham at vinde Tiltro. Gaar man lidt nøjere ind paa Chronologien, saa kommer man i nogen Forlegenhed. Thi Greve de Richelieu var, da han døde, ikke fuldt 26 Aar gammel, og det er ved Aaret 1670, at Johan Daniel Richelieu skal være kommen til Danmark eller Norge. Tænker man sig, at Grev de Richelieu har havt Sønnen Johan Daniel da han var 20 Aar gammel, saa maa Johan Daniel, da han 1670 kom til Danmark eller Norge, have været 11—12 Aar gammel. Men et saadant chronologisk Regnestykke have hans Samtidige i hans nye Fædreland næppe sat op.

Det er vel overhovedet tvivlsomt, om man dengang var streng i Forlangendet af Legitimations-Papirer. Der indvandrede saa mange Fremmede, som fik Plads i Hæren og som man vist tog imod med Glæde, uden at gjøre alt for strenge Undersøgelser om deres Familie- og tidligere Livs-Forhold. Hvad Johan Daniel Richelieu angaar, saa kjendes der, saavidt vides, ikke til saadanne Papirer. Havde man ikke Papirer, saa kunde et Sigil hjælpe. Og det kunde da være interessant at vide, om Johan Daniel har havt et Sigil, og hvilket Mærke der stod i det. I det danske Rigsarkiv er Aftryk af hans Segl fundet i Krigsministeriets Aflevering, Indkomne Sager for August 1681¹⁾, og det

¹⁾ Meddelt af Kapitajn Harbou, dette Tidsskrifts Redakteur.

viser en Sparre med 2 Stjerner foroven, 1 Lillie under Sparren, der er skraveret til azurblaa. Dette samme Segl har hans Sønner brugt til Dokumenter, som bevares i det norske Rigsarkiv. Det er altsaa ikke den franske Familie du Plessis' Vaaben, der er blevet graveret i Johan Daniel Richelieus Signet. Et Sagn fortæller, at der i Hougs Kirke i Eker skal have været et Gravmæle over Oberst Johan Daniel Richelieu med et Vaaben med 3 Sparrer, altsaa den franske Familie du Plessis de Richelieu's. Men det er meget tvivlsomt, om der kan fæstes Lid til dette Sagn.

Først i Aaret 1884 er det paa Tryk blevet gjort bekendt¹⁾, at Fortællingen om Johan Daniel Richelieus Slægtskab med den franske Familie de Richelieu er en Fiktion, og det er oplyst, at Brødrene Christian og Hugo Lente, der vare misfornøjede med, at deres afdøde Broder Frederik Lentes Enke, Anna Christine von Hatten, havde ægtet (14. Marts 1679) Johan Daniel Richelieu, søgte Oplysning om, hvorfra denne Mand stammede. De fik da at vide, at hans rette Navn var *Richel*, at han var fra Omegnen af Koblenz, at han var Reformert, at han „*pour faire plus raisonner son nom avoit pris celuy de Richelieu*“ og udgav sig for en Slægtning af Kardinalen af Richelieu, at han rostes for at være „*ein capabler Cavallier*“, og at hans Forsøg paa at udgive sig som Medlem af den berømte franske Slægt bleve fundne latterlige. Der vides Intet om, at de Oplysninger om Joh. Daniel Richel, som Brødrene Lente havde faaet, bleve bekendte i videre Kredse. Men der er Grund til at antage, at Joh. Daniel Richelieu ikke fik Befaling til at bortkaste det Navn, han havde antaget, og leve under sit Døbenavn; han beholdt sin Erobring.

Det kunde være vigtigt at vide, hvilken Fremgangsmaade denne Mand har benyttet for at aabne sig en Løbebane. Mon han ikke har staaet i et eller andet underordnet Forhold til den Greve Richelieu, som var med i Slaget ved St. Gothard og som døde i Venedig? Kan man søge en Bestyrkelse for en saadan Formodning i det ovenfor omtalte Familiesagn, om Johan Daniels Slægtforhold til ham? Derom veed man Intet og vil vel aldrig faa Noget at vide.

¹⁾ Hist. Tidsskr., V. R. 4. Bd. Kbh. 1884, S. 697, Anm.

Familien Richelieu var nu stiftet i Norge og levede hele det 18. Aarhundrede igjennem mest i dette Land, hvor de mandlige Medlemmer af den i overvejende Grad tilhørte den militære Stand. Der er egentlig ikke noget at fortælle om den, og der er kun et Punkt, som her skal berøres, et Punkt, som dog ikke er af stor Betydning. Gjennemgaar man den ældste trykte militære Kalender, som findes i det store kongelige Bibliothek, den for 1756, saa lægger man snart Mærke til de ruange franske Navne, som der nævnte Officerer bære. De fleste Officerer med saadanne Navne, som havde Ansættelse ved Afdelinger i Danmark, have *de* foran Navnene, ganske faa have intet saadant Mærke, en har *von*. I Norge var der færre Officerer med franske Navne; de fleste af dem have intet Mærke foran Navnet, faa have *de*, og der staar *von Richelieu*. Johan Daniel skrev sig selv stadig *von Richelieu*, medens han i de officielle, i det norske Rigsarkiv beroende Militærkalendere og i en officiel Bestalling benævnes *de Richelieu*. Hans Sønner skrive sig *von*, medens de kvindelige Medlemmer af Slægten blot skrive *Richelieu*. En af Familien forfattede et latinsk Lykønskningsskrift i Anledning af Fred. Adolph Hansen von Ehrencron's Giftermaal med Catharina Beate Boye, Enke efter Justitsraad Gude. Skriftet bestaar af 6 Blade i Folio, det er trykt i Glückstadt uden Aar (c. 1704) og Forfatteren kalder sig *Fridericus Christianus de Richelieu*, men dette *de* er *von* oversat paa Latin.

Kommer man til Aaret 1821, da møder man en mærkelig Familiebegivenhed. Stabskapitajn i Kongens Regiment Johan Christoffer de Richelieu lod sin Søn døbe og gav ham Navnene: *Louis Armand Emanuel Septimany du Plessis de Richelieu*. Ved denne Navnegivelse skete der et Overgreb, som næppe var tiladeligt. Thi det var den dalevende Minister, Hertugen af Richelieu, som blev opkaldt; han hed: *Armand Emmanuel Sophie Septimanie du Plessis, duc de Richelieu*, og det, som var det urigtige, var ikke, at det danske Barn fik den franske Stormands Fornavne (med Undtagelse af Fornavnet Sophie og med Tilføjelse af Fornavnet Louis), men at det danske Barn fik Navnet Du Plessis de Richelieu. Disse Navne kunde Ingen bære med

Rette, med mindre han hørte til den franske Familie, hvem de tilhørte, og Kapitajn Richelieu maatte have kunnet skaffe sig Underretning om, hvorledes det forholdt sig med hin Richelieus Familieforhold, der betragtedes som den danske Slægts Stifter, og han vilde da have faaet at vide, at han ikke havde Ret til at give sin Søn Navnet *du Plessis*.

Og det er nu ret paafaldende, at Johan Daniel Richelieu ikke førte franske Fornavne ind i Familien; havde han kjendt den franske Familie *du Plessis de Richelieu* nøjere, saa havde han dog vistnok benyttet nogle af dem for at erindre om sin (foregivne?) franske Herkomst. Og det var ikke franske Fornavne, som vare i Brug i Johan Daniels Slægt lige til ind i det 19. Aarhundrede; det var gode danske, norske eller tyske Navne, som bleve brugte: Christian Frederik, Just Philip, Johan Daniel, Johan Christoffer, Georg William Christian, Christian Henrik, Niels, Sigismund, Carl Johannes; Marie Cathrine Christine, Anna Christine, Ingeborg Marie Christine, Christine Eleonore, Sofie Magdalene, Marie Catharina, Magdalene Dorothea. Saa komme pludselig de franske Navne frem, for næsten helt at forsvinde i det næste Slægtled. Det synes at være tydeligt, at der, ved at drage de franske Navne frem, har været et bestemt Maal, som skulde naas. Men Kapitajn Johan Christoffer de Richelieu opnaaede ikke Andet, end at hans Efterkommere bære et Navn, som, saa synes det, maa være trykkende for dem. Thi der kan ikke siges saa meget imod, at En hedder de Richelieu, da Richelieu jo er et Stednavn; men at Nogen i Danmark hedder „*du Plessis de Richelieu*“, og bærer et i Frankrigs Historie berømt Navn, som nu ikke mere eksisterer der, uden at denne Nogen har nogetsomhelst at gjøre med Frankrig, det kan næppe siges at være i sin Orden. Ganske vist mangler det lille, ikke uvigtige Ord „*duc*“ foran „*de Richelieu*“ for at gjøre Illusionen fuldstændig.

Nogle Aar efter, at Navnet „*du Plessis*“ var blevet indført i den danske Familie Richelieu, udkom der en kongelig Forordning, der handler „om adskilligt, som i Henseende til Daaben bliver at iagttage“. Denne Forordning er dateret 30. Maj 1828

og i Paragraf 18 hedder det, „at Præsten haver at paase, at intet upassende Navn, som Vedkommende kunde falde paa at foreslaae, gives noget Barn. Iøvrigt bør hvert Barn ved Daaben benævnes ei alene med Fornavn, men endog med det Familie- eller Stammenavn, som det i Familien bør bære“. Reglen bliver da den, at Familienavnet kun forplantes gennem Sønnerne; følgelig faa alle Agnater af lovligt Ægteskab det samme Familienavn, som ikke kan forandres uden ifølge kongelig Bevilling efter derom indgivet udførlig motiveret Ansøgning¹⁾).

Forordningen af 30. Maj 1828 rammer ikke Kapitajn Richelieu, hvis Søn blev døbt 1821. Men om denne Daabshandling havde fundet Sted efter 1828, saa kunde Kapitajn Richelieu med en vis Ret have sagt, at han ikke havde overtraadt Forordningen, thi han havde givet sin Søn sin Families Navn med en Række Fornavne, blandt hvilke Navnet „du Plessis“ var; det maatte overlades Sønnens Godtbefindende, hvorledes han i Tidens Løb vilde bruge dette Navn, om han maaske vilde kalde sig med Døbeefternavnet „du Plessis de Richelieu“. Som Forfatter har nu denne Søn paa Titelbladet af sine Skrifter kun kaldt sig „L. de Richelieu“; men da han skulde have sine Børn døbt, lod han dem kalde „du Plessis de Richelieu“, hvilke *to* Navne dog ikke godt kunne betragtes uden som *et* Familienavn. Og dette er saaledes blevet fastslaaet af Kirken²⁾.

Her staar man nu ligeoverfor et ejendommeligt Forhold. Forældre kunne lade deres Sønner (og Døtre) døbe med Faderens Familienavn men med Tilføjelse af et Navn, som ogsaa er et Familienavn, skudt ind umiddelbart foran det i Fortsættelse og i Sammenhæng med Fornavnene. Legalt set kunne disse to Familienavne ikke knyttes sammen til at danne et dobbelt Familienavn, med mindre der er erhvervet kongelig Bevilling dertil. Men man behøver kun at gaa Statskalenderen eller Kjøbenhavns Vejviser igjennem for at finde saadanne Dobbeltnavne benyttede, uden at der er opnaaet kongelig Bevilling til at bruge dem som

¹⁾ A. W. Scheel, Familieret, 2. Udg., S. 415.

²⁾ Se Berlingske Tidende, 1894, 8., 10., 18., 20., 27. Januar.

Familienavne. Af og til ser man saadanne Tilladelser offentliggjorte, men det maa siges at være meget sjældent.

I genealogisk og i historisk Henseende kan en saadan egenmægtig Navnegivelse eller Navneadoption, eller hvad man skal kalde det, virke meget forstyrrende. Hvis de, der ønske en saadan Navnesupplering, holde sig til Navne, der kjendes fra Familien selv, f. Ex. ere Moderens, Bedstemoderens eller en anden Ascendents, saa bliver Vanskeligheden næppe saa stor. Anderledes bliver Sagen, naar det tiltagne Familienavn er hentet helt andetstedsfra, saaledes at det bliver uforstaaeligt, hvorledes det er opstaaet.

Et er det, naar Navnene høre hjemme i Folket, et helt andet er det, naar Navnene hentes fra andre Folk. Man kan støde paa de mærkeligste Sammenstillinger af Navne, det vil sige Fornavne. Nylig døde en Mand, som havde følgende Fornavne: Ernst Martinus Calvinus Luther. I Adels-Aarbogen vil man et Sted træffe paa en Mand med følgende Fornavne: Stanislaus August Poniatowsky. Et andet Sted vil man finde „Napoleon“ brugt som Fornavn, og det er vel bekjendt, at „Bonaparte“ ogsaa er brugt som Fornavn. Dette maa nu nærmest betragtes som Familiespøg, der vel i Reglen ingen anden Fortræd gjør end, at det mulig kan være ubehageligt for den, som har Navnet, at bære det.

Men hvis man danner Efternavne med dem, og hvis saadanne Efternavne kommer til at kollidere med andre Landes Navne, saa bliver Sagen alvorligere. Som der er eller arbejdes paa at skabe en international literær Ejendomsret, saaledes burde der ogsaa stiftes en international Ejendomsret til Familienavne, Slægtsnavne, og en international Ejendomsret til Familiernes Mærker, til Vaabnene, til Seglmærkerne, som de bruge, saa at det f. Ex. ikke kan ske, hvad der en Gang er sket herhjemme, at en Mand satte en fremmed uddød Kongeslægts Vaaben paa Døren af sin Kareth, idet hans Navn i Udtalen lignede denne Kongeslægts Navn. —

Hensigten med denne lille Notits har været, at vække nogen Opmærksomhed for hele denne Sag, og især at erindre om, at

der kun ved Erhvervelsen af en kongelig Bevilling dertil kan gjøres retsgyldige Ændringer ved Familie-Efternavne, hvad enten de ønskes helt forandrede eller forlængede eller forkortede.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

5.

Oberstløjtnant *Christian Fries* er antagelig født mellem 1690 og 1700, † $\frac{5}{8}$ 1767. Han blev 1719 Kornet ved 1. fynske Kavalleriregiment, 1725 Løjtnant, 1734 Ritmester, 1747 Major, 1756 Oberstløjtnant (m. Anc. fra 1752), Afsked 1758. Han blev c. 1738 gift med Cecilie Christiane Nørck v. Nørckenchrone, Datter af Generalmajor Christian N. v. N. og 1. Hustru Sophie Elisabeth Reusch.

Oplysning ønskes om nævnte Oberstløjtnant Fries's Forældre, Fødested og Fødselsdag. Ogsaa andre Oplysninger om ham og hans Slægt ere velkomne.

Bredo Morgenstjerne,
Professor, Christiania.

6.

Oplysninger om følgende Personer af Navnet *Rasch* i Danmark og Norge ønskes:

- a. Johan R., der levede 1534, Oldefader af Politimester i København Claus Rasch, hvis Fader var Peder Rasch til Vesterholm i Angel.
- b. Jes R., der 1641 eiede Undevad Gods i Angel.
- c. Jørgen R., † 1653, Canonicus i Lund og Lutenist (jfr. A. Hammerich, Musiken ved Chr. IV's Hof).
- d. Jacob R., † 1654 som Lagmand i Stavanger. Han havde Slægtninge i Tønder, hvor hans Dattersøn Provst Lars Rasch til Haabøl 3. Juledag 1702 prædikede „efter min Fæters Raadmand Tuch(s)ens og Provsten Hr. Rumori Anmodning“, og hvor Provstens Broder Ulrik Frederik R. i 1710 var bosat.

De her nævnte Personer af Navnet Rasch have formentlig været af samme Familie. Kan der paapeges nogen Forbindelse mellem dem eller gives Oplysning om deres Ascendens eller Descendens?

- e. Hvad hed Regimentsskriver paa Kronborg, Kammerraad Otto Christian R.s († 1748) Forældre og Sødskende?
- f. Hvorledes havde Sprogforskeren Rasmus Rasks Oldefader, Bonde i Paarup paa Fyen Rasmus Rasch, faaet sit Familienavn?
- g. Oberstlieut. Andreas R., † i Norge 1751, havde 3 Søstre gifte i Danmark, af hvilke den ene Abigael Marie R. 1751 var Enke efter Oberstlieut. Treiber og boede i Varde. Hvem var deres Forældre?
- h. En Niels Christian R., der 1827 eiede Herregaarden Oxholm, var vel Søn af Krigsraad Hans R., om hvis Slægt jeg ligeledes skulde ønske Oplysning.

Endvidere vilde jeg gjerne vide, hvilke Familiemærker eller Vaabener de foran nævnte Personer have benyttet, med Kildeangivelse.

A. W. Rasch,
Langes Gade 9, Christiania.

Svar.

VI.

(I, Omslaget; V, S. 86, Sp. 2; II², S. 145, Sp. 6.)

Til mulig Veiledning ved yderligere Besvarelser oplyses, at en Borger og Raadmand i Neustadt a. d. Orla (Sachsen-Weimar-Eisenach) Veit *Hartmann* ifølge den over ham af Mag. Silvester Haberlandt udgivne Ligprædiken (Jena 1615), var født i denne By af Forældre Borger og Klædefabrikant Caspar Hartmann († 1564 i Neustadt) og Hustru Catharina († sammesteds 1557). Sønnen blev i sin Ungdom sat i Latinskolen i Neustadt, hvor han med god Fremgang studerede under Rektor Conrad Limmerus, saaledes at han allerede ikke blot var fortrolig med det latinske Sprog, men ogsaa kunde skrive og tale Græsk, da Forældrene paa Grund af utilstrækkelige Midler trods hans gode

Evner og Anlæg saa sig nødsaget til at lade ham afbryde Studierne, for at uddanne sig som Klædefabrikant. I denne Stilling udmærkede han sig snart saaledes, at han blev beskikket til øverste Haandværksmester i Neustadt og senere valgtes til Medlem af Raadet, i hvilken Stilling han var til sin Død i 38 Aar. Han døde i Neustadt 16 Sept. 1614 og blev begravet der 18 s. M. i sit 76de Aar. I 1568 blev han gift med Anna Hoeker, en Datter af Borgemester i Neustadt Heinrich Hoeker, der overlevede Manden og med ham havde 9 Børn. En Søn døde i sin Ungdom før Faderen og har vist hedet Caspar H. efter Farfaderen. De øvrige 8 vare: 1) Mag. Johan H., Pastor i Crossen. 2) Christopher H., Pastor i Linda (Lindow). 3) Heinrich H., Borger i Neustadt. 4) Veit H., Borger i Neustadt. 5) Catharina H. 6) Anna H. 7) Rachael H. og 8) Barbara H. Af Børnene var de fleste gifte ved Faderens Død, men det siges ikke med hvem. Nærpaarørende af den Afdøde vare vistnok ogsaa Conrektor Christopher Hartmann og Mag. Michael Hartmann.

E. A. Thomle.

Gaver.

- Samfundet har modtaget fra
- Hr. Arkivfuldmægtig *E. A. Thomle*, hans:
Dombøger for 1580 og 1585, udgivne for det norske historiske Kildeskriftfond. Chr. 1894.
- Hr. Overkontrollør *W. Blich*:
Et af ham besørget Uddrag af de 4 ældste Garnisonsprotokoller fra Bergenhus Fæstning. (Gaven opbevares hos Samfundets norske Bestyrelse. Jvf. 2. R. I, S. 80).
- Hr. Provst *L. Vahl*, hans:
Slægtbog over Afkommet af Christiern Nielsen, 13. Hefte. Kbh. 1894.
- Hr. Klasselærer *O. Nicolaisen*, hans:
Stamtavle over Jørgen Dishingtons efterkommere, samt lidt om Diderich Bærentz slægt. Tromsø 1894.
- Hr. Cand. philos. *A. W. Rasch*, hans:
Stamtavle, som viser flere i Norge bosatte Familiers Afstamning fra Harald Haarfagre. Chr. 1894, folio.
- Hr. *Poul Bjerge*:
Ludv. Schrøder, Meddelelser om den udvidede Folkehøjskole i Askov. Kolding. 1888—94.
-

Rettelser og Tilføjelser.

1. Række, Bind III.

Side 170, Stamtavlen. Familiens Navn skrives *Gedde* (ikke *Gjedde*). Dens Stamfader *Christian G.* døde paa Møen (ikke, som angivet S. 173, 1707 som Oberst og Kommandant, men) $\frac{1}{6}$ 1705 som Ritmester i Hestgarden. Hans Enke, Anna Geider, levede endnu 1737, 89 Aar gl., hos Sønnen Fred. Vilhelm paa Kobberstad paa Toten; hun havde indtil 1736 levet paa „Overhofmesterinde Krabbes Gaard paa Fyen“, d. e. Hverringe. (Ref. Sager 1706 $\frac{9}{2}$ og 1737 $\frac{80}{12}$).

Blandt Samuel Christopher Geddes Børn udgaar Jacob Ernst G. *Ernst Jacob Gæde*, f. 1723 † $\frac{7}{11}$ 1762, Søn af den i 3 R. I, S. 94, Note 3 nævnte Kapt. Frands Carl G., blev 1741 Sekltnt. i *Søetaten*, 1746 Premltnt., 1753 Kapltnt. og 1757 Kaptajn; gift i Citadels K. $\frac{16}{2}$ 1754. (Ref. Sager 1748 $\frac{7}{2}$ og 1753 $\frac{10}{7}$; Garde, Efterretninger, IV, S.658—59, hvor han kaldes Giede). Han var Fader til Kontreadmiral P. Løvenørns 2. Hustru, hvis Navn urigtig (Benzon, Krogh) skrives Giede.

Benedicte Eleonore G. • $\frac{17}{8}$ 1783, læs: † $\frac{17}{8}$ 1783.

(Jægermester C. E. A. Schøller).

— 202, Stamtavlen. Reinhold v. Hoven var Generalmajor. Hans ene Søn *Frederik v. Hoven* var fød 1654 og døde 1676, se P. Fylling, Bidrag til Vøø ældre Historie S. 20.

Oberstlieutenant *Frederik Buddes* Ægteskaber maa falde i omvendt Orden. Overlærer H. E. Kinck, Lillehammer, har nemlig meddelt følgende Uddrag af *Anne Sophie Juels* Optegnelser i en trykt „Skriv- og Reise-Calendar“ for 1740:

En Dieu mon Esperenœ. Anno 1669 den 16 Majus een Søndag er ieg Anna Sophie Juel fød paa een Herre gaar Linbierg i Jylland Klocken 4 om Morgenen og min sl. Broder Hendrick Juel samme Dag om Morgenen Klocken half gaan 7, da kom vi til den syndige verden. Anno 1672 den 20 Oct. maatte ieg reise i mine spele aar og kom til Holland Graffenhag at forblive hos min Morbroder sl. Hr. Just Høg, som den tid var Envoye og Ridder af Dannebro (!), hans sl. frue var frue Karen Krabbe.

Hvad møye mig er mødt, siden jeg blev født, er for dig gode gud best bekienet.

A^o 1712 døde min Sal. Broder Obrister Lieutenant Henrich Juel ved Gadebusch

A^o 1715 døde min Sal. Broder Admiral Just Juel

A° 1704 stod mit Bryllup med min Sal. Mand Obrister Lieutenant Friderich Budde

A° 1725 frafalt han mig ved Døden

A° 1692 den 29 Decembris blev min Sviger Søn Capitain Gaarder (født)

A° 1728 d. 24 February stod min Datters Bryllup

A° 1729 d. 6 Januar blev min Datter Søn Friderich fød —
Dødde 1734 i sit alders 6 Aar.

(Arkivfuldm. H. J. Huitfeldt-Kaas)

1. Række, Bind IV.

Side 197, Note ²) læs: *Hartvig Huitfeldt* (f. 1677 † 1748), Næstsøskendebarn til H. B. Kaas. Rigtignok var han død som General (ikke som Generalltnt.), men han var 1712—16 kommanderet til Danmark med en Bataillon af sit Regiment (bergenhusiske) og var 1714 en af de 8 Oberster, der skiftevis holdt Vagt hos Stenbock i Kastelet, medens Broderen Henrik Jørgen i de samme Aar ikke vides at have forladt Norge.

— 214, Note ⁴) læs: *Frederik Conrad Greve Holstein-Holsteinborg* (f. 1704 † 1749) var 1734 ansat som næstkommanderende ved H. B. Kaas's Regiment.

2. Række, Bind III.

Side 315, Linie 10 f. n.: Krebs, læs: Kreber.

2. Række, Bind IV.

Side 99, Linie 9 ff. f. o.: *Hans Broderus Eeg* (Søn af Foged i Romsdal Børge Jacobsen E. og Gjertrud Dorthea Tybring, der havde været g. 1° m. Hans Broersen Smidt) var døbt ¹⁸/₁ 1737 i Vestnes K. i Romsdalen, g. 1° ²¹/₁ 1774 i Throndhjems Frue K. m. Ingeborg *Elisabeth* Bing, f. i Throndhjem 1738, og, hvis Kistepladens Indskrift er rigtig, død paa sin Bryllupsdag. — Jacob Andreas Eeg, var B. J. E.'s Søn af 1ste Ægteskab (m. Anna Cathrine Schultz) og hans Eftermand i Foged-Embedet.

(Cand. mag. Mikael Sundt).

2. Række, Bind VI.

Side 78, Linie 14 f. o.: *Anna Regine Rohweder* var g. m. Christian Barthold Schwendsen (Svendsen), † ²⁸/₉ 1802 i Randers, Premiermajor v. Jydske Dragonreg.

— —, — 9 f. n.: Oberst J. H. Rohweder havde en Datter:

IV. 2. *Margrethe Henriette Caroline*, f. i Slesvig ⁶/₈ 1800, vistnok † ib. ¹/₇ 1814.

— 241, — 16-17 f. o.: formentlig 1785, læs: ⁷/₈ 1785.

— —, — 11 f. n.: ²⁸/₄ 1788, læs: ²³/₄ 1788. (Kolonibestyrer J. C. Joensen).

3. Række, Bind I.

Side 65, Linie 17-20 f. o.: *Henrik Vilhelm Tillisch* blev 1676 som Regiments-
kvartermester saaret og fangen i Slaget ved Lund, udløst

²⁴/₉ 1677. Broderen *Gotfried T.* (S. 64), der blev Major 1676, faldt ved Lund og efterlod en Enke Anna Magdalene Kreydel, der for sig og sine smaa Børn 1677 søger om at beholde Mandens Gaard i Viuf ved Kolding (Indk. Sager, Dcbr. 1677, Nr. 101); *Hans T.*, der var Kornet ved Ritmester Rømers Komp., da han ³/₁₀ 1671 i Aalborg Budolfi K. blev gift med Anna Christine v. Arditten (? utydeligt), „Kapt. Langes Frues Søster“, og som ligeledes faldt ved Lund som Lt. i sjæll. Rytter Rgt., er sikkert nok ogsaa en Broder, hvad der vel ogsaa er Tilfældet med *Siegfried T.* (S. 68), der 1681 anfører, at han er født i Breslau, har været Capitain, men staaer som Menig i Garden til Hest, hvor han har tjent 1 Aar, ellers i Spanien i 8 Aar (Rulle over Garden i Indk. Sager Decb. 1680 og Jan. 1681). I Hans Schlaacks Papirer i Rigsarkivet findes for 1663 og 1665 to Breve fra Hamborg fra en Oberstlieut. *Friderich v. Tillisch*, der efter Tiden passende kunde være Fader til disse Brødre, hvilket er saa meget rimeligere, som han forsegler med Familiens Vaaben, en Løve.

(Jægermester C. E. A. Schøller).

- Side 83 Linie 7 f. n.: ¹²/₉ 1745 døbtet blandt ægte fødte i Kbhvns. Garn. K. Anna Cathrine, Datter af Johan Henrik *Beuthack*, af Sjæl. Reg.s Livkomp., og Anna Marie Schrøder. Faddere: Prindsen af Bevern, Kapt. v. d. Maase, Løjt. Witten, Fru Obltnt. Ingenhavens, Frøken Junge. Det er herefter neppe tvivlsomt, at Charl. Dor. Biehl er vel underrettet, naar hun fortæller (Hist. Tidsskr. 3. R. IV, S. 370), at *Støvlet-Katrin*s naturlige Fader var nævnte Prinds *Georg af Brunsvig-Bevern*, († ⁹/₉ 1747) Chef for Sjæl. Reg., samt at han giftede Moderen med en Karl af sit Kompagni og satte Barnet i Huset hos Regimentets Oberstltnt. C. F. Ingenshaeff.
- 208, — 18 f. n.: Eleonore Cathrine Schack, læs: E. C. v. *Schagen*, Hofdame hos Dronning Charlotte Amalie; gift med Lützwow ³/₁₅ 1681. (R. Mosen, Das Leben der Prinzessin Charl. Am. de la Trémoille, Oldenb. 1892, S. 120 og 183). Hun var af en oldenburgsk Familie og døde 1692.
- 245, — 2 f. n., tilføjes: Indskriften er forfattet af Fr. Rostgaard, hvorimod M. Plade „i den Norske Nations Navn inventerede og i Kjøbenhavn lod bekoste og forfærdige denne Støtte“. (Chr. Bruun, Frederik Rostgaard, I, S. 292 ff.).
- 254, — 11 ff. f. n.: *S. L. v. Kalckreuth* † ²⁸/₄ 1762 (ikke ²⁸/₁₁) (Enkekassen. Indk. Breve, Maj s. A.). Han kom til Hestgarden 1708, ikke 1716, da han fik Kompagni. Udnævnelsen til Kommandant p. Kronborg (1759) frabad han sig, hvornæst han s. A. blev Chef f. Livreg. Dragoner.
- 262, — 15 f. n.: Prindsen af *Stolberg-Gedern* hed dog Ludvig *Christian*. 1745 gik han til den engelske Armé i Nederlandene, blev 1746 Oberst for et østerrigsk Inf. Reg., 1748 Generalmajor, 1767 regerende Fyrste, † ⁴/₈ 1770 ugift. (Fortgesetzte geneal. hist. Nachr., Leipzig 1771).

3. Række, Bind II.

- Side 31, Linie 10 f. n.: Dronningens Livreg. læs: Livreg. Dragoner.
- 141, — 3 f. n.: *Christian Harboe*, Landkadet 1762—64, er identisk med den
 - 144, — 14 f. o.: anførte *Christen H.*, f. 1752. Det bliver herved saa meget sandsynligere, at det ogsaa er den samme, som døde 1796 som Handelsinspektør i Finmarken.
 - 297, Stamtavlen: Premltnt. *Gregers Høegh Sehested* fik $\frac{9}{8}$ 1730 Bevilling til Vielse med C. M. Kenteler (Patenten), Datter af Hans Adolf K., Major ved Artilleriet i Oldenborg. 2 Børn døbte i Oldenborg: Rebecca Christine $\frac{1}{7}$ 1731 og Sophie Cathrine $\frac{9}{8}$ 1733, formentlig det Barn, der døde i Rendsborg $\frac{23}{1}$ 1747.

3. Række, Bind III.

- Side 66, Linie 3 f. o.: Hr. Stadskonduktør Fr. von der Lippe har gjort opmærksom paa, at den norske Familie *von der Lippe* i sit Vaaben fører ikke blot som Hovedtegn *Rosen*, men som Bitegn en *Skruubjælke*. Da denne fra gammel Tid betegner uægte eller uligebyrdig Afstamning, bliver Formodningen om Familiens Stammefællesskab med Greveslægten derved bestyrket, om end selvfølgelig ikke bevist.
- 72, — 5-6 f. o.: Om *Mettea Egede f. Dau's* 2 første Mænd kan meddeles følgende: *Jacob Alsbach* søgte, Christiania $\frac{3}{2}$ 1712, om Feltproviantforvalter-Tjenesten og maa have opnaaet denne; siden blev han Krigskommissær ved norske Søarmatur og tillige Proviantforvalter i Laurvig, † $\frac{29}{8}$ 1717. Enken ægtede i Foraaret 1719 *Cunvar Eggerts Trane*, der $\frac{21}{8}$ 1714 blev Løjtnant ved 3. Sjæl. Rytterreg., $\frac{20}{8}$ 1718 Kaptajn ved Bragnes Komp. af Søndentjeldske Dragonreg., $\frac{25}{7}$ 1735 kar. Major, † i Marts 1736. (Arkivfuldm. H. J. Huitfeldt-Kaas.)
 - 73, — 16 f. o.: *Johanne Aronsdatter* er døbt ved Holstensborg $\frac{29}{8}$ 1757; Moderen hed *Margarethe*.
 - —, — 8 f. n.: *Thanning*, læs: *Thaning*.
 - —, — 1 - -: *Gjertrud Lovise Egede* † $\frac{1}{10}$ 1794 (Lengnick).
 - 74, — 11 - -: En Assistent *Egede* hjemgik fra Jakobshavn 1781.
 - 75, — 15 f. o.: død efter, læs: død kort efter.
 - 76, — 1 f. n.: $\frac{1}{8}$ 1792, læs: $\frac{1}{8}$ 1792. (Kolonibestyrer J. C. Joensen).
 - 105, — 4 - -: *Claus Henrik v. Vieregg* blev $\frac{4}{8}$ 1684 Kammerjunker hos Prinds Christian, $\frac{9}{8}$ 1690 Hofmester hos Samme, $\frac{11}{8}$ 1694 Elatsraad og Amtmand o. Andvorskov og Korsør Amter, $\frac{14}{1}$ 1704 Deputeret i Gen.-Kommissariatet for Land- og Søetaten.
 - 143, — 9 f. n.: *Trap*, læs: *Thrap*.
 - 153, — 1 f. o.: Hr. *Jacob Jacobsen* var ikke Sognepræst til V. Aaby og Aastrup, men til Husby i Fyen (Præstegaard i S. Aaby); jvf. *Wiberg I.* 703. Ny Kirkehist. Saml. VI, 329. Enken, *Lene Jørgensdatter Zehrmann*, giftede sig 3. Gang med Hr. *Jacobs Eftermand* i Husby, Hr. *Peder Rasmussen Thestrup* († $\frac{28}{8}$ 1682.) (Pastor A. Jantzen).
 - 228, — 9 f. o.: *Zalzmänn*, læs: *Salzmänn*.

Register.

(Ved G. L. Grove.)

- Aa, Oluf, Kpl., 255.
- Aagaard, Barbara, 282. — Jens Knudsen, 201. — Knud Jensen, Provst, 201. — Niels, Mag., 282
- Aage, Pr. i Brostrup, 155, 172 f.
- Aalborg, Hans Nielsen, Assessor, 41.
- Aall, Fam., 66. — H. J. C., Storthingspræs., 95. — Jac., Jernværksejer, 83—98. — Jac., Statssek., 95. — Jørgen, 87 f. — N. W., 93. — Laura, 93. — Nicolai, 93.
- Aand, Margr. Axelsdt., 135.
- Aarhus, Simon Pedersen, 195.
- Aarøe, Niels Nielsen, 140, 201.
- Aas, Lærer, 221.
- Abel, Pr., 87. — N. H., Matematiker, 87.
- Abildgaard, Timme, 121.
- Absalon, Biskop, 128.
- Adrians, Konstabel, 33.
- Adersen, Oluf, Borgm., 125.
- Agersborg, Margr., 254. — Niels Jørgensen, Pr., 254.
- Ahlefeldt, Fam., 163. — Bendix V., 107. — Cathr. M., 107. — Claus, 296. — Dorthe, 291. — Fr., 294. — Hans, 292. — Jørgen, 124.
- v. Ahnen, Iver, Amtm., 272, 276.
- Akeleje, Fr., 196.
- Aldenburg, Antonette, Comtesse, 261.
- Allerup, Hans, 213.
- Alsbach, Caspar E. T., Kolonibest., 74 f. — Frederikke K., 75. — Gertrud E., 74. — Hans Egede, 74. — Jac., Proviantforv., 72, 318. — Jac., Toldinsp., 74. — Kirstine, 74. — Kirstine Mettea, 75. — Lars, 76. — Laurits, Pr., 74. — Mettea, 72, 318. — Mettea Jacobea, 74. — Poul N., 76. — Poul P., 76.
- Anchersen, Ancher, Bisk., 208 ff.
- Anders, Hr., se Berg, Hansen. — Mag., se Heeboe.
- Andersen(-dt.), Anders, 142. — Anne, 142. — Anne, gift Must, 157. — Boel, 149. — Christen, 254. — Christen, 142. — Hille, 261. — Jens, 142. — Karen, 142. — Karen Larsdt., 142. — Kirsten Nielsdt., 142. — Lars, se Semb. — Nathanael, Pr., 261. — Niels, i Barslev, 142. — Niels, 142. — Niels Hals, Prof., 133. — Peder, 142. — Rasmus, Stiftskr., 132. — Sidael, 142.
- Andresen, Thue, 59.
- Angel, Albert, Præs., 276, 280. — Hans, Pr., 53, 62. — Jochim, Pr., 277.
- Anker, Fam., 163. — Mag., 207.
- Antonio, Neger, 22 f., 42, 46.
- Arctander, Holger Nielsen, 203. — Poul Nielsen, 203.
- v. Arditten, Anna Chr., 317.
- Arenstorff, Fam., 163.
- Arentz, F. C. H., Prof., 245. — H. S., Provst, 224.

- Arff, Nicol. Jansen, 4.
 de Argisonis, Bartolo, 23 ff.
 Arndt, Dr., 253,
 Arrebo, Hans Dntl., 207.
 Aronsdatter, Johanne, 73, 318.
 Arvidsson, Hønr., Adm., 183.
 Ascanius, Peder, Mag., 272.
 Aslac, Karen, 133.
 Aslachsdatte, Kiratine, 62.
 Aubert, Sorenskr., 32, 248.
 Auerswaldt, Hans Wilm., 212 f.
 Augustinsson (-dt.), Ane, 254 f. — Melchior, 207, 250—80. — Jvf. Meldal.
 Axel, Hr., se Lind.
Bachofen v. Echt, Fam., 163.
 Baden, Jac., 199. — Jac. Ernst, 198 f.
 Bagge, Md., 100. — Niels, Byf., 99.
 Bagger, Hans, Bisk., 135, 138 f. — Søren Jensen, 2.
 Balch, Ove Nielsen, 204.
 Balchen, Md., 192.
 Ballahu, Negerdreng, 43.
 Balaer, Iver, Amtskr., 261.
 Balslev, Marie C., 128. — Marie El., 128.
 Rasmus A., Amtsførv., 128.
 Baltzersen, Jørgen, Borgm., 160.
 Baltzlau, Christopher, Asses., 200. — Karen, 200.
 Band, Georg, 2.
Bang, Fam., 163. — Ane, 128. — Anna, 203. — Erik, 188. — Hans Nielsen, Provst, 128 f., 200, 203. — Mads, 188. — Marie El., 128. — Niels, Bisk., 128 f. — Peder, 188.
Bardenfeth, Fam., 163, 181. — Addo, 181 f.
 Barfod, Chr., 198, 208. — Claus, 188. — Hans, 208. — Johanne, 151. — Niels, Stiftspr., 151. — Niels, Stud., 208.
Barner, Fam., 163 f. — K., 119 ff.
Bars (Barsonius), Jens, Kpl., 254 f.
 Barstorff, Fr., 251. — Philip, 251.
Barth, Fam., 67, 149. — Christiane S., 149. — Daniel, Overbergm., 149. Johannes, Overbergm., 52, 149. — Mette, 149. — Sophie, 149.
 Bartholin, Anna, 137. — Caapar, 202. — Rasmus, Prof., 132.
 Basse, Peder, 176. — Stan, 188.
Basswitz, Fam., 163.
 Bauer, Fr., Genmaj., 290 ff.
 Bech, Adam J., Kok, 75. — Frederikke A., 75. — Martha, 78.
Beck, Slægten, 186. — Anne, 251.
 Becker, Jac. G. 200 f. — Joh. G., Apoth., 43.
 Beger (Begher), Johannes, 176. — Peder, 184.
Behr, Fam., 163.
 Beichmann, Fam., 140. — Ulrik Fr., Ob., 140. — Ulrik Fr., Obltn., 140.
Below, Fam., 163. — Anna Margr., 112.
 Bendixen-Fischer, Christiane, 166.
 Bendixson, Pr. 269.
 Bent, Mag., se Hansen.
 Benzon (Bentzon), Niels, Højesteretsass., 25, 46, 209. — Niels, til Haug, 136.
 Berg (Berrig), Anders Danielsen, Pr., 257. — I. C., Justitiarius, 85. — Oluf, Kpl., 255. — Thomas Jensen, 199.
 Bering, Matthis, 204. — Vitus, Prof., 132.
 Bernhoft, Anders H., Pr., 202, 255 f. — Anders Jensen, 202. — Hans, 202. Jens, Pr., 272. — Roald, 202.
Bernstorff, Fam., 163.
 Bertelsen, Peder, 264.
 Berthelsen, Arine C., 78. — Berthel N., Kateket, 78. — Christence, 78. — Jakob, Kateketformand, 78. — Jakob, 79. — Jens, 79. — Karen Kiratine, 78. — Kiratine B., 78. — Maren H., 75. — Ole J. C., 79. — Peder Dahl, 79. — Peder Esekiell, 78. — Saul Loth, Kolonist, 79.
Bertouch, Fam., 163.
 v. Bessel, Anna, 68.
 Beuthack, Anna Cathr., 317. — Joh. Henr., 316.
 Beyrholm, Mads, Pr., 133.
 Bie, Henr., 205. — Peder, 197, 202 f.
 Bjelke, Jens, 152, 155. — Maren, 269. — Maren, 271. — Ove, 260.
Bild, Slægten, 173. — Otte Strangesen, 120 ff.
 Bille, Fam., 144. — Anders, 125. — C. St. A., Amtmd., 144. — St. Andersen, V.-Komdt., 8, 195. — Torben, 125.
 Billeskov, Jørgen, 197. — Laurits, 197 200.

- Bing, Jens, Raadm., 273. — Ingeb. Elisab., 316.
- Bircherod, Chr., 211. — Chr. Broderus, 139. — Erik Pedersen, 139, 203. — Hælenborg Olufsd., 186. — Jac., Prof., 131—140, 194. — Jens Jacobsen, Biskop, 131 ff., 140, 194 ff., 256. — Jens Jensen, Biskop, 196. — Jens Jensen, Prof., 133, 139 f., 194., 200 f. — Hans, 196. — Peder, Mag., 133 f. — Thomas, 211. — Thomas Broder, 210.
- Bisterfeld, Linie af Greverne zur Lippe, 71.
- Bjørnsen (Blörnsen). Jørgen, 4. — Ole, 86 — Poul, Provst, 204 f.
- Björner, Morten, Pr., 277.
- Blich, W., Overkontr., 314.
- Blicher, Navnet, 126 ff. — Didr., Kbm., 127. — Jens Nielsen, Pr., 127. — Maren, 127. — Niels, Pr., 126 ff. Niels Jensen, Pr., 127 f. — Steen Steensen, 126 ff.
- Blichfeld, Christen, 139, 198, 213. — Henr., Pr., 139.
- Bloch (Blok), 196. — Anne Cathr., 191. — Dorthe Marie, 191. — Gjevert, Propr., 76 f., 190 f. — Jens, Hdlsmd., 191 f. — Kirsten, 76. — Niels Brönlund, Pr., 76 f., 190 ff.
- Blom, Ane, 254. — G. P., Amtm., 81 ff. — Julius, Sorenskr., 81.
- Blome, Cathr. Ottesdt., 292.
- Boeck, Cæsar L., Gross., 95.
- Boesen, Boel, 149. — Ole, Bisk., 149.
- Bogbinder, Hans, 125.
- Bonnevie, A., Storthingsmd., 82, 84, 91 f.
- Bonsach, Gert, Mag., 196, 256, 280.
- Borch (Borrichius), 198 f. — Alexander, 202. — Anders, 202. — Anders Iversen, Rektor, 273.
- Borchgrevingk, 218.
- Borchman, Oluf Jacobsen, Pr., 261 ff., 273.
- Bording, Mag., 132 f.
- Bork, Peder, Kpl., 270.
- Bornemann, Fam., 163. — Cosmus, Højesteretsass., 9 f., 17, 19, 22, 46. — Henr., Bisk., 208 ff.
- Bornemann (Bernemann, Bormann), Charlotte J., 115.
- Bosen, Peder, 179.
- Bouda, fr. Konsul, 100.
- Boye, Rektor, 223, 227. — Toldkasserer, 223. — Cathar. Beate, 308.
- Boyesen, se Büyesen.
- Braem, Joh., 203.
- Braes, Didr. Chr. D., 199.
- Brahe, Karen, 136. — Tyge, 132.
- Brake, Linie af Greverne zur Lippe, 70.
- Brandeshagen (Braunshagen), sv. Ob., 291, 293.
- Brandt, Overrentem., 266. — Provst, 197. — Bonaventura, 202. — Fr., 199, 202.
- Bredal, Erik, Bisk., 252, 258. — Peder, Pr., 274. — Villum, Pr., 252.
- Bredex, Fam., 214.
- Breitenbach, Kapt., 216. — Juliane Regina, 5, 7, 14, 16, 21, 40 ff., 50 f.
- Bremer, Kaptlt., 292. — Henr., Maj., 292. — Johan Otto, Ob., 292.
- Bretton, Fam., 163.
- Briand de Grevecoeur, Fam., 163.
- Brix, Lars Pedersen, Præs., 257, 276.
- Broberg, Ingeborg, 133.
- Broch, And. Pedersen, 18, 20.
- Brochmand, Anne, 133. — Hans, Mag., 133, 137. — Rasmus, Mag., 251. — Rasmus Hansen, 132.
- Brockdorff, Margr. Lucie, 106.
- Brunsmann, 204.
- Brunsvig-Bevern, Georg, Prins af, 317.
- Brunstorff, Jens Rasmussen, Slotsfoged, 60.
- Bruun (Brun), Oblt., 277. — Sekapt 72. — Christen Anders, 207. — Eleon. Elisab., 72. — Gye, 98 f. — H. F., Kbm., 98. — Johannes, 186. — Lyder, 349. — Martha Nilsdt., 195. — T. C., 224.
- Bryger, Jfr., 102.
- v. d. Brüggan, Anna, 180.
- Brünnich, 146 f.
- Brysting, Niels, 204.
- Buchwald, Fam., 163. — Dorthe, 291. — Hans, 291. — Henr., Oblt., 290 f. — ?, 199 f.
- Buck, Anders, Mag., 153. — Christence, 153. — Margr., 153.
- Budde, Oberst, 260, 315 f. — Anne, 260. Fr., 315. Hille, 266.
- Bugge, Storthingsmd., 84 f. — S. B., Lektor, 244.
- v. Burggraf, Ltn., 100.

- Buttrup, Mads, Pr., 284.
 Bülow, Anne E., 114. — Anne, 251. —
 Chr., 251. — Engelke, Gebr., 106.
 — Louise Fr. B., 108. — Mette H.,
 105. — Ursula E., 114.
 Büchmann, Anna M., 157.
 Bülle, Kbm., 64. — Marie, 64.
 v. Bömer, Oberst, 118.
 Büyesen, Annichen, 52, 149, 162. — Fr.,
 Skovinsp., 52, 149, 162. — Sophie, 149.
 Cailles (Callie, Caille), Moyses, 29, 37.
 Campbell, Fam., 141. — I. H. S., 141.
 Cappel, Jacob, 197. — Søren, 197,
 Cappelen, 87. — Fru, 63.
 Carl. Prins af Danm., 70.
 Carl XI., 135.
 Carl (XIV.) Johan, 89, 94.
 Carstens, Gebr., 81.
 Cassel, se Hessen-Cassel.
 Cathrine (Stovlet-), 317.
 de Chapelle de Jumillac, Antoine P. J.,
 304. — Jfr. de Richelieu.
 Charlotte Amalie, Dronn., 21, 42 f.
 Christensen, Anders, 142. — Christen,
 Skipper, 251. — Chr. V., Arkivaas.,
 128, 189. — Christiane, 166. —
 Hans, Stud., 198. — Juliane, 166.
 — Margr. Nielsdt., 142. — Jfr. Semb.
 Christian IV., 287, 291 f., 299.
 Christian V., 1, 20, 41 f., 44 f., 51,
 133, 136, 266.
 Christian VII., 72.
 Christian, Prins, 108, 274.
 Christiansen, Carl S., 131. — Hans,
 Kpl., 258.
 Christine Sophie af Brunsvig-Bevern, 70.
 Christopher, Kpl., 270.
 Christopher, Vicepastor, se Olsen.
 Christophersen(-dt.), Kirstine Margr., 189.
 — Oluf, Magr., 259.
 Cicoignon, Genmaj., 265.
 Clason, Pr., 269. — Clas, Hr., se Pareljus.
 Clausen, Bredo, Pr., 261. — Hans, Over-
 toldbetj., 161. — Ingeborg, 161. —
 Niels, 197.
 Coch, se Koch.
 Colderup, Anna, 64.
 Colding, Søren, Stud., 195.
 Colstrup, Jens, Provst, 269.
 Compertelle (Compoteller), Maria Hede-
 vig, 61.
- Coppelow (Coplów), Cort C., Major, 253,
 280.
 Coucheron, Overkvarterm., 265.
 Cracow, Carl, Resident, 160.
 Crèqui, se de la Roche.
 Curtz, Anna, 128 f. — Hans, Pr., 129.
 v. Dachenhausen, A., Red., 163.
 Dahl, Amalie, 78. — Jac. Johan, 78. —
 Niels, Provst, 245.
 Dahlerup, Fam., 144. — V., Prltn., 144.
 Dalager, Christoffer Carl, Kbm., 77.
 Darre, Johan Mentzen, Pr., 257, 274, 279.
 Daseln, Elisabeth, 180.
 Dau, Mettea, 72, 318.
 David, Nathan, 96.
 Davidsdatter, Ingeb., 254.
 Dedekam, Jfr., 93.
 Degn, Niels, 123.
 Delicat, Jochum, Kapt., 9, 18, 21.
 Dessin, Hans Aug., Ltn., 168.
 Detmold, Linie af Greverne zur Lippe, 71.
 Diche, Gedeke K., 192. — Hans P., 192.
 — Ingeb., 192. — Johanne K., 192.
 Didron, Carl C., Prlt., 110. — Eleonore
 Charl., 110.
 Dithmers (Ditmers), Raadm., 99. —
 Helene Cathr., 69. — Henr. Vilh., 69.
 Domingo, Neger, 12.
 Dop, Boel, 149. — Maren, 149. — Vil-
 lum, Kannik, 149.
 Draastrup, Propr., 135. — Anna, 135.
 Dreyer, Abrah., Vicelaugm., 278. —
 Peter, Bergraad, 155. — Peter,
 Gen., Vejmaster. — Peter, Laugm.,
 258, 278.
 Drisson, Regmtkvtm., 99.
 Due, Niels Eriksen, 176, 184.
 Duncker, 18.
 Dupui, Planter, 28 f.
 Dybbel, Jørgen Iversen, 1, 4.
 Dyre, Slægten, 168. — Elsebe, 188. —
 Knud Nielsen, 177, 184 f., 187.
 Dyrhuus, Jfr., 100.
 Dürffling, sv. Ob., 290 f.
 Ebbell, Anna, 300. — Just, 300.
 Ebbesen, Niels, 165, 169 f., 173.
 Ecbel, Cort, Kbm., 153.
 Eckhoff, Anna C., 162. Didrik, Dr.
 med., 162, 260 f.
 Eckstedt, se Vitzthum v. E.
 Eden (all. Eding), Otto, 2, 15 f.

- Edinger, 215. — Lavrents, Mag., 133.
 Eeg, Rettelse ang. Fam., 316.
 Egede, Fam., 71—79, 190 ff. — Cecilie M., 73. — Christine Cecilie, 70. — Eleonora Elisab., 72. — Gertrud Lovise, 73, 318. — Gertrud Nielsdt., 72. — Hans, Assist., 72. — Hans, Bisk., 71 f., 191. — Henriette Christine, 73. — Ida G. S., Lærerinde, 73. — Jensine P. J., 73. — Johanne Aronadt., 73. — Jørgen Fr., Insp., 73. — Kirstine Hansdt., 74. — Kirstine Poulsdt., 76 f., 190 ff. — Mettea, 72, 318. — Niels Raach, Kolonibest., 72. — Petronelle, 76. — Poul, Biskop, 72. — Poul Nic. Assist., 73. — Thomas v. W., Kpl., 192.
 Eggers, Sophia, 155.
 v. Ehlers (Ehlert, Eldern, Elern), Fam., 79 f. — Genmaj., 109. — Alheid M. C., 80. — Anne Cath., 79. — Bendiderich, 141. — Carl Ludv. A., 80. — Dorothea S., gift Eichmann, 79, 141. — Ernst David L. A., Prltn., 79, 141. — Fredricha Louise, 141. — Henr. Aug., Prltn., 80, 141. — Juliane S. (Johanne Christine), 79. — Kirstine, 80. — Leonhard August., Oberstltn., 80. — Louise, 141. — Maria Cathr., 79 f., 109.
 Ehrencron, Cathar., B., 308. — Fr. Ad. Hansen, 308.
 Eichmann, Pr., 79. — Dor. Sofie, 79.
 Eickstedt, Kammerh., 279.
 Eilersen, Jørgen, Mag., 131. —
 Eleonora Christine, 294.
 Ellebrecht, Kaptaininde, 99.
 Elvius, Sofus, Forretningsleder, 144.
 Ely, (Christiane J., 141. — Ernst D., Genmaj., 80, 141. — Johan G., Ltn., 80. — Just H., Kapt., 80. — Kirstine, 80. — Maren Elisabeth, 80.
 Emalus, Major, 280. — Mariane, 280.
 Enersen, Oluf, Klokker, 254.
 Engelhart, Andreas, Hytteskriver, 253. — Daniel, Skiktmester, 253.
 Engelstoft, 96.
 Erik af Pommern 177, 180, 183.
 Eriksen (-dt.), Ane, 128 f. — Mor-
- ten, Tolder, 154 f. — Niels, se Due.
 Erlach, Joh. Ludv., 4, 11, 24, 31, 34.
 Erlandsen, A., 250.
 Erslev, Jac. Nielsen, 212 f.
 Egesøn, Niels, 120, 122.
 Fassen, 85.
 Essendrop, C. P. P., Biskop, 143.
 Esmit, Adolf, 1 ff, 6 ff, 15 f, 20 f, 24 ff, 29, 31, 36 f, 38 ff, 42, 47 ff. — Charity, 8, 15, 29, 37, 40. — Nicolaas, 1 f, 4 f, 9 f, 12, 15, 31, 34.
 Estaban, 18.
 Estensen, Gert Pr., 261.
 Evindsen, Anne, 253, 277. — Stoen, Pr., 252 ff, 277.
 Evert, Hr., se Meyer.
 Fach, Johan, Organist, 131.
 Falch (Falck), Anne Maria, 57 f. — Cathr. Abrahamsdt., 55, 62. — Jacob Rasmussen, Tiendeskriver, 60, 62. — Oluf Abrahamsen, Hdlsmd., 57.
 Falsen, Storthingamd., 84.
 Falster, Hartvig, 188. — Jens, 188.
 v. Fangen, A. W., Regkir., 69.
 Fasting, Md. (paa Fuse), 100. — Thomas, Kpl., 99.
 Faust, Fr. Chr., 201.
 Faye, Provst, 64. — Ingeb., 64.
 Faxe, Hans Rasmussen, Rekt., 282. — Morten Rasmussen, Stud., 282. — Raamus, Provst, 282, 285.
 Feddersen, Anders, 159.
 Ferni ell. Fourmi, W., Planter, 12 f.
 Fiege, Arend, 182.
 Fielcke, Dr., 132.
 Finck v. Finckenstein, Maria A., Grevinde, 114.
 de Fing, Slægten, 216. — Arnoldus, Bisk., 158, 258.
 Finkenow, Niels, Erkebisk., 185 f.
 Finne, Byfoged, 97. — Sørenskriver, 92.
 Fion, Clas, Skolemester, 254.
 Fischer, Johanne, 151. — Rasm., Præs., 273, 276.
 Floer, Niels Olsen, Studios., 62.
 Fogh, Cathr., 207 — Jørgen, 207. — Peter, 207 ff., 211.
 Formann, Hr., 100.
 Fos (Foss), Anna Margr., 152. — Cathr.

- M. 152. — Drude, 136. — Jens, Dr., 152. — Math., Bisk., 134 f, 138. — Otte, 177, 187.
- Fransen, Lorens, Præs., 257.
- Frederik II., 193.
- Frederik III., 294, 297.
- Frederik IV., 114, 279.
- Frederik VI., 88.
- Frederik, Arveprins, 72.
- Frederik Ernst, af Brandenburg-Kulmbach, 69 f.
- Frederiksen, Jac., Kapt., 253. — Mette, 253. — Jvf. Tostrup.
- Frendesen, Hans, 188.
- Frick, Skipper, 102.
- v. Fridsberg, Kristoffer, 193.
- Fries, Cecilie, 312. — Chr., Oblt., 312.
- Fris (Fris, Fryssz), Anna Cathr., 204. — Christen, 213. — Ingeb. Sørensd., 153 f. — Mogens, Gr., 134. — Niels, 123. — Niels, 201, 206, 213, — Thomas, Landkomm., 201.
- Fritzner, Edv., Adj., 246 — O. T., Overl., 223, 227.
- Frost, Fam., 163 ff. — Aage, 165, 172 f. — Anders, 168, 173. — Anders, Esgesen, 171, 173. — Andres, 165, 171. — Chr., 166. — Dorothea, 166. — Ellen Marie, 165. — Erik, 171. — Esge, 165, 168, 171, 173. — Esge Andersen, 171. — Hans Jakob G., 166. — Hans Jørgen, 166 f. — Henriette C. C., 166. — Jens Andersen, 165, 172 f. — Jens Nielsen, 165, 173. — Jesse, 171. — Inger, 165. — Juliane, 166. — Juliane M. F., E. 166. — Ivar, 165, 171. — Ivar, Etatsr., 166. — Karen Juliane M., 166. — Kristine, 165. — Nancy C., 166. — Noline Chr., 166. — Niels, 173. — Niels Aagesen, 165, 172 f. — Niels Jensen, 165, 167, 173. — Niels Olsen, 165, 167. — Ole, 165. — Peter Severin, Oblt., 166. — Sophie Esgesdt., 169, 171. — Svend Fisker, 165, 167 f., 173. — Svend W. F., 166. — Søren, 165, 171. — Søren Karl Chr., 166.
- Frølich, Oblt., 291.
- Fölscher, Henr., 201. — Jochum, 201.
- Gaarder, Kapt., 316.
- Gabel, Stath., 277, 279.
- Gabrielsen, August, Pr., 257.
- Gallas, Genlt., 295.
- Gamb, Maria, 15 f.
- Gantzel, Cathrine, 129. — Pauline Th., 129.
- Garberg, Jotta, 255.
- Garmann (Gaarmand), Fam., 145 ff. — Mag., 149. — Alida, 161. — Anders, Pr. 158 ff. — Anna, 159 f. — Anna Cathr., 160, 162. — Anna Knudsd., 162. — Anne Sofie, 270. — Annichen, 149, 162. — Bernt, Pr., 161 f. — Boel, 147, 162. — Boel, g. Grütker, 160. — Cathr., 153. — Cathrine Christine, 159. — Cathr. Margr., 152. — Christiane Sophie, 149. — Christine, 158. — Christopher, Propr., 158. — Christopher, Provst, 99, 159 f. — Elisabeth, 162. — Else Lucia, 151. — Gertrud, 159. — Herman, Gentoldforv., 153 ff., 162. — Herman, Stiftsskr., 56, 161. — Jens, Kpl., 159. — Ingeb., 161. — Johan, Gentoldforv., 159. — Johan, Landkommis., 147 ff. — Johan, Providiteur, 145 ff., 162. — Johan, Skibsmaaddir., 152. — Johan, Tolder, 154 ff. — Johan Chr., Prlt., 151. — Johan Chr., Serg., 151. — Johan Henr., Ob., 149 ff. — Johanne, 147. — Kirstine, 158. — Lene Jørgensdt., 152 f. — Maren, 149. — Marie Christine, 159. — Margr., g. Geelmuyden, 159. — Margr., g. Købke, 158. — Margr., g. Paludan, 151 f. — Margr., g. Ulveberg, 159. — Margr., f. Tønder, 155 f. — Margr. Jespersdt., 149. — Margr. Sørensd., 99, 159. — Margr. Maria, 150, 270. — Marie Anne, 152. — Martha Knudsd., 151. — Peter, Major, 151, 255. — Thale S., 158. — Willum, 149. — Willum, Foged, 152 f. — Willum, Tiendeskr., 160.
- Gedde, Fam., 315. — Anna, 315. — Benedicte Eleon., 315. — Chr., Ritm., 315. — Fr. Vilh., 316. —

- Jac. Ernst, 315. — Samuel Christopher, 315. — Jvf. Gjedde, Gæde. Geelmuyden, Jfr., 100. — Margr., 159. — Peder, Pr., 160.
- Geider, Anna, 315.
- Genachow, Mathilde E., 109.
- Gerhard, Greve af Holsten, 155.
- Gerner, Henr., Bisk., 136, 209 f.
- Gersdorf, Cathar. L., 114.
- Giga, François, Planter, 10.
- Gilde, Jacob, Skipper, 58 f.
- Gjedde, Fam., 166, 315 f. — Dor. Cathr., 69. — Janus C., Oberst, 157. — Ide S., 70. — Knud, Kanccr., 69. — Margr. M., 157.
- Gievning, Laurits, 194.
- Giæver, Hans Andr., Kbm., 219.
- Gjøe (Gøye), Anna, 135. — Eskild, 179, 186. — Marcus, 41, 46 f., 203. — Marcus, Propr., 73. — Henriette Chr., 73. — Henrik, 188. — Mette Chr., 73. — Mogens, 188. — Jvf. Staverskov.
- Gjording, Peder Christensen, 197.
- Glud, Søren, Mag., 201, 212.
- Gonsager, Hans Svane, 205. — Laurs, 205.
- Grabow, Hans, Kaptlt., 255.
- Gram, Otto, Sorenskr., 254, 269.
- Grave, Anna, 134. — Anne Eriksdt., 135, 137. — Clara, 132. — Erik, Biskop, 132 ff., 199, 201 f. — Gert, Provisor, 147. — Mogens, 134.
- Grefstad, Marit, 255.
- Gregersen(-dt.), Bodil, 267. — Jens, Regensprovst, 251. — Jvf. Ulfatand.
- Gremmelin-Cobrow, Linie af Fam. Vieregg, 103 f.
- Griffenfeldt, 133, 264, 276.
- Groth, Bertel Jensen, 202, 209. — Johan, 202.
- Grüner, 52.
- Grøben, Fam., 67.
- Grubbe, Asger, 175, 187. — Didrik, 204. Jon, 175 f. — Peder, 175, 187.
- Grønbech, Fam., 52—64, 286. — Anna, 64. — Anne Henrichsd., 64. — Anne Marie, 57, 61. — Boel, 52 ff., 56 ff. — Cathr. Abrahamsdt., 55, 62. — Christen, Pr., 63 f. — Christian, Hdlsmd., 54, 57. — Elsebeth Hansdt., 53 ff., 61. — Elsebeth (?Johansdt.), 55. — Fredrik, Hdlsmd., 56. — Hans Hansen, Hdlsmd., 56. — Hans, Pr., 64. — Hans Jensen, Tiendskr., 52 ff., 58. — Hans Pedersen, Pr., 61 ff. — Jens, Justr., 54. — Jens Hansen, Pr., 285. — Ingeborg, 54. — Jochum, 56. — Jochum, Pr., 56. — Johan Reinhold, Hdlsmd., 52, 55 f., 63. — Karen, 56 f. — Karen Mortensdt., 285. — Kirstine Aslachsdt., 62. — Marie, 64. — Maren Jensdt., 285 f. — Martha Hansdt., 54. — Martha Michelsdt., 60 f. — Michel, 54. — Michol Pederadt., 62. — Peder, Kpl., 64. — Peder Hansen, Skipper, 54 ff.
- Grøtker, Anna, 160. — Boel, 160. — Leonhardt Lauritzen, 160, 162. — Margr., 160.
- Gude, Justr., 308. — Cathr. B., 308.
- Gudbrandsen, Vigfus, 204.
- de Guémadeuc, Marie Françoise, 303, 305.
- Guldbrandsen, V. A., Kasserer, 144.
- Gundesøn, Mogens, 212.
- Gunnerus, J. E., Bisk., 250.
- v. Gutlitz, Baron, 99.
- Gyldenløve, Chr., 274, 276, 279. — Fr., 114. — Ulr. Fr., 20 f., 260 f., 266, 269 f.
- Gyldensparre, Albert, 10, 20, 39.
- Gyldenstjerne, Henr., 210. — Peder Knudsen, Marsk., 192 ff. — Peder Nielsen, 123.
- Gyllenankar, Slægten, 180, 183.
- Gyng, Christopher Henr., 212.
- Gæde, Ernst Jac., Kapt., 315. — Frans Carl, Kapt., 315. — Jfr. Gede.
- Gølns, Maren, 277.
- Haaels, Niels Andersen, 198.
- van Hafn, Vibeke, 188.
- Hagemester, W., Justr., 65.
- Hagerup, Mathias, Kpl., 62.
- Hahn, Anna Margr., 105. — Claus, Landmarsk., 105. — Hofmarsk., 279.
- Hallager, Imm., Adj., 246.
- Hak, Kirsten, 119.
- Hake, Arent, Raadmd., 125.
- Hallmann, Elisabeth, 102.
- Halvegge, Evert, 186. — Jep, 186.

- Hammer, Anders, 161 f. — Oluf, Stifts-
 skriver, 278.
 Hammond, Lisabet, 265. — Thomas,
 265.
 Hanning, Margr., 159. — Peder, Provst,
 159.
 Hansen(-dt.), Anders, Hr., 257, 261. —
 Bent, Mag., 135. — Cecilie Magd.,
 73. — Dorthea, 156 f. — Ellen, 22.
 — Gedske, 261. — Gertrud, 159.
 — Jens, 135. — Jens, Asses.,
 277. — Johan, 197. — Jørgen,
 Underkbn., 17. — Mads, Planter, 22.
 — Mads, Serving, 22. — Maren,
 127. — Mette, 127. — Marthe, 256.
 — Riborg, 261. — Steen, Provst,
 258. — Søren, Mag., 259, 261 f.
 Harberg, »Monsieur», 100.
 Harbøe, Chr., Kadet, 318.
 Hartmann, Huslærer, 88. — ?, 211.
 — Anna, 314. — Anna, f. Hoeker,
 314. — Barbara, 314. — Caspar,
 314. — Caspar, Fabrik, 313. —
 Cathr., 313. — Cathr., 314. —
 Christopher, Konrekt., 314. — Chri-
 stoffer, Pr., 314. — Heinr., 314. —
 Johan, Pr., 314. — Michael, Mag.,
 314. — Orla Veit. Raadm., 313 f.
 — Veit, 314.
 Hass [Haes], Boel, 52 ff., 56 ff. — Elisa-
 beth, 162. — Jeremias, Kpl., 270.
 — Johan Reinholtsen, 162.
 v. Hatten, Anna Chr., 307.
 Hauge, Hans Nielsen, 220.
 Hausmann, Antoinette J., 111.
 Hee, Christen Thomsen, 214.
 Heeboe, Anders, Mag., 134 f. — Elisab.,
 202 f. — Niels Nielsen, 202 f.
 Heiberg, Andreas S, Propr., 102. —
 Christine, 141. — Christopher, Kpl.,
 100. — Christopher Pritzler, 102.
 Dorothea A., 102. — Hedevig S.
 C., 100. — Severin, 102.
 Heide, Dorthe Christensdt., 60.
 Heidemann, Amtm., 274, 278.
 Heilmann, Asser, Kok, 75. — Dorthe
 G., 75.
 v. Hein, Cathr. M., 111. — Chr. Ludv.,
 Kapt., 111. — Hedevig, 111.
 Heins, Christoffer, Vice-Guv., 4, 6 f.,
 9 f., 21, 32 f., 39, 43.
 Helkand, Anders J., Tolder, 154.
 Henrik, Greve af Holsten, 165.
 Henriksen, Hans, Bergskriver, 253 ff. —
 Mette, 254.
 Herlov, Morten Christensen, Pr., 139, 203.
 Hermansen, Henr., 264.
 Hersleb, Jens, 206.
 Hertzsprung, Henriette C. C., 166. —
 Severin, Dir., 166.
 Hessen-Cassel, Fyrsten af, 133.
 Hjørdemaal, Melchior, Kpl., 213.
 Hildebrandt, Prof., 66, 68.
 Hind, Fam., 77 f. — Amalie, 78. —
 Amalie Ane, 78. — Charlotte Eleo-
 nora, 78. — Ester Louise, 78. —
 Gedske, 191. — Jens, Pr., 77, 190 f.
 — Jens Peter, Sælfanger, 78. —
 Karen Kirstine, 78. — Kirsten Jens-
 datter, 191. — Kirstine Bolette, 78.
 — Louise, 78. — Martha, 78. —
 Niels Peter, Sælfanger, 78. — Peter
 Lorents, 78, 190 f. — Peter Lorents,
 Assist., 77 f. — Peter Lorents,
 Barn, 78. — Poul, 78. — Poul
 Egede, 78. — Rosina, 78. — Ruth
 Sara, 78. — Thomas Jacob, 78.
 Hjelm, Redakt., 94.
 Hiort [Hjort, Hjorth], F., Propr., 144.
 — Hans C., Gen.toldforv., 153 —
 Henr., 195. — Ludv., 195. — Peder,
 Kanr., 41.
 Hirtznach, Mag. Jac., 202.
 Hoeker, Anna, 314. — Heinr., Borgm.,
 314.
 Hoff, Peder, Pr., 277. — Simon, Rekt.,
 202, 272.
 Hoffman (Hofman), Lt., 99. — Cathr.,
 153 f. — Eman, Kondukt., 31 ff.
 — (tjertud, 159. — Lutte Melle
 (Ludomilia?), 211. — Margr., 159.
 — Søren, Borgm., 154, 159.
 Hohendorf, Carl, Major, 68, 70 f.
 Holbæk, Niels Pedersen, Pr., 283.
 Holm, Peder Jacobson, 206.
 Holmboe, Fam., 245. — Anna Margr.,
 218. — Anne Margr., 220 f., 230,
 243. — Hans, Jernværksejer, 218.
 — Hans, Rektor, 217-249. — Jens,
 Foged, 218. — Jens Andr., 249. —
 Sørenskriver, 218 f.

- Holst, Anne Christine Grønbech, 64. — Math., Lakai, 5. — Niels L., se Lassen. — Niels Pedersen, Skipper, 58. — Peder, Pr., 210.
- Holstad, Aren, Lensmd., 254.
- Holstein-Holsteinborg, Fr. Conrad, Gr., 316.
- Holtermann, 160.
- Hornemann, Fam., 144. — Claus F., 224. — Hans, Raadm., 144. — Holger, 144.
- Hoppe, Admiral, 7.
- Horsens, Jens Nielsen, Pr., 127. — Maren, 127. — Ove, 126 f.
- Houtcoper, Louis., holl. Gouv., 8 f., 46.
- Hopstock, Fam., 145. — Juliane, Fru, 145.
- v. Hoven, Fr., 315. — Hille, 266. — Reinhold, Genmaj., 262, 265 f., 315.
- Hudtwalker, Kapt., 289.
- Huitfeldt, Hartvig, Gen., 316. — Henr., Jørgen, 316.
- Huitfeldt-Kaas, H. J., 98.
- Hummerabüttel, Brødrøne, 122.
- Hvalsø, Hans, 197, 199.
- Hvaas, Slægten, 281, 285. — Anders »Skriftind«, 281. — Anders Svendsen, Pr., 281-6. — F., Etatsr., 281, 285. — Jens Andersen, Kapitelskr., 281, 283, 285 f. — Svend Andersen, 281.
- Hvide, Skjalm, 128.
- Hvitkop, Fam., 119. — Timme, 121 f. — Witte Iven, 122.
- Hylling, Hans, Kpl., 100.
- Høg (Høeg, Høgh), Bo, 169, 171. — Bo, 171. — Erik, 134. — Just, Vice-Stath., 266, 315. — Mogens, 131. — Niels, Hospitalsm., 210. — Per, 171, 173.
- Høyelse, Peder, 196, 203, 206.
- Høygaard, Jens, Sprogmand, 189. — Jens T. R., Skoleholder, 189. — Kirstine M., 189.
- Jacobi, Anna E., 101.
- Jacobsen (-dt., Jakobsen), Anna, 131. — Arine Christine, 78. — Hans, Byf., 203. — Jacob, Pr., 131, 153, 318. — John, 78. — Lene, 152 f., 318. — Niels, 131. — Oluf, Pr., se Borckman. — Søren, Hdlsmd., 57.
- Jacobæus, Holger, 211. — Jens, 211, 213.
- Jaengen, Samuel, Korporal, 79. — Jvf. Jeniche.
- Jansen, Anne D., 109 f. — Peter, Forp., 110.
- Jantzen, Forp., 216. — Hans Chr., 216. — Ingeb., 216.
- Jegind, Jens, 210.
- Jeniche, Joh. G., 79.
- Jens, Hr., se Bernhoft.
- Jensen, Augustinus, Pr., 251, 257. — Barth. Borgm., 14. — Jørgen, 198, 200. — Knud, se Aagaard. — Lars, Direkt., 254. — Lisbeth, 25. — Murten, Provst, 282. — Niels, Herredsf., 127. — Otte, se Markmand. — P. Bugholder, 216. — P. A., Stiftsprovst, 245, 248. — Søren, se Hoffmann. — Thomas, 175 f. — Wilhelm, Borgm., 138, 194.
- Jentoft, Hans, Pr., 257.
- Jeremias, Hr., se Hass.
- Jerne, Bent, Pr., 62.
- Jernskæg, Anders Pedersen, 187. — Gyde Pedersdt., 177 f., 185, 187 f.
- Jersin, Bisk., 211.
- Jespersen (-dt.), Margr., 149. — Niels, 208 f.
- Jessen (-dt.), Antonette, 156. — Dorteia Isab., 156 f. — Maren, 156 f. — Peter, Myntskriver, 156 f.
- Ihlenfeldt, 105.
- Jim, Hans, Skolem., 275.
- Ingenhaeff, I. C., Genlt., 70, 317.
- Jøensen, I. C., Kolonibest., 71, 190 f.
- Johan, Hr., 257, se Darre.
- Johansen, Oberstinde, 99. — Jac., 254.
- Jon, Hr., se Isogæus, Thodal.
- Jonasdatter, Margr., 158.
- Jonsen, Hans, 4 f. — Navne, 175.
- van St. Joseph, Joseph, 23 f.
- Josephine, Dronning, 90.
- Irgens, Anna Margr., 218. — Gedske, 261. — Johannes, Pr., 218. — Dr., 261.
- Isogæus, Jon Eriksen, Pr., 262.
- Judenhertzog, Christiane J., 141.
- Juel, Anna Sophie, 315 f. — Henrik, Oblt., 315. — Jens, 21. — Just, Admiral, 315.
- Junge, Frk., 317.

- Junghans, Fr., Hytteskr., 253 f. — Lisabeth, 253.
 Juul, Anders, 198. — Chr., Baron, 203. — Knud Thomsen, 197. — Niels Thomsen, Kpl., 273. — Ove, Stiftsbefmd., 138. — Tønne, 204.
 Juulby, Olve Jensøn, 212 f.
 Ivensen, se Markmand.
 Iversen, Provstinde, 99. — Ellen Marie, 166. — Johan, Kbm., 99. — Jørgen, jvf. Dybbel. — Mads, Raadm., 99.
 Jørgen (Georg), Prins, 278.
 Jørgensen(-dt.), Elæbeth, 153. — Erik, Raadm., 129. — Jørgen, Hdsm., 8. — Lene, 152 f. — Marie C., 128 f. — Morten, Kpl., 256. — Nancy C., 166. — Steen, Kommercer. 128 f.
 Kaas, F. J., Gehr., 88. — Hans, Stiftamtmd., 269, 276. — H. B., 316. — Hartvig Knudsen, 161. — Niels, 161. — Wentzel, 161.
 Kaasbøl, Peder, Præs. id., 253, 261, 268, 272 f.
 Kalkreuth, S. L., 317.
 Kallundborg, Bastian Pedersen, Pr., 2.
 Kaltenhofen, Maria S., 117.
 Kamerstadt, Anna M., 151.
Kardorf, Fam., 110. — Dor. Anna, 110. — Moritz H., 110.
 Karlsen, Jakob, se Rani.
 Karmark, Mikkel, Direkt., 253.
 Karstensøn, Peder, 198.
 Kenteler, C. M., 318. — Hans A. M., Maj., 318.
 Kildahl, Md., 219.
 Kingo, Thomas, Biskop, 136, 138, 197.
 Klassen, Md., 99.
 Klaus, Gr. af Holsten, 165.
 Klein, Hans Henriksen, Soldat, 5, 11, 26, 36. — Michelle Ottilie, 143.
 Klenow (Kleino), Hofjunker, 279. — Hedeveg E., 113. — Heinrich, Overførster, 113. — Sophie, 113.
 Klæboe, H. B., 143.
 Klöcker, Johannes N., Toldinsp., 92.
Knesebek, Fam., 67.
 Knof (Knob), Daniel, Skibadir., 58. — Laurits, 125.
 Knudsen (Knudsdt.), Anna, 162. — Hans, Prok., 45. — Martha, 151. — Peder, Foged.
 Knuth, Overkammerj., 266.
 Koch, Habakuk, 211. — Laurits, Pr., 138.
 Kufud, Kapt., 277.
 Koblmann, Fr., Tolder, 160.
 Kosbøll, se Kaasbøll.
 Krabbe, Ide S., 70. — Karen, 315. — Karen Grubbe, 70. — Ole, Etr., 70.
 Krag, Major, 277. — Mogens, 69. — Morten, Tolder, 261.
 Kragelund, Peder Ibsen, 199.
 Kraglund, Peder Pedersen, 197.
 Kreber (Krebs), 316.
 Kreutzmann, Abigael, 76.
 Kreydel, Anna Magd., 317.
 Krieger, A. F., 92.
 Krog, Peder, Biskop, 255, 270, 274, 279 f.
 Krogh, Charl. Amalia, Frk., 100.
 Krohg, Statsraad, 239 f. — Statsraadinde, 240.
Krohn, Fam., 145.
Krummedige, Fam., 119. — Henrik, 125 f. — Kvernes, Maren, 257.
 Kyhn, Hans, Oblt., 273, 276.
 Kyrning, Niels, 175.
 Küssow, Anna Margr., 113
 Köbbke, Jacob, Stempler, 158. — Margr., 158.
 Kølenbrun (Köhlenbrunn, Chulenbrun), Anna, 129. — Hans Nielsen, Borgmest., 129.
 v. Königstein, Christine E., Baronesse, 115.
Lachmann, Baltasar, Auditor, 3. — Dorthea, 63. — Henrik, Tolder, 61, 63.
 Lackemann, Hartvig, 182.
 Ladorff, Majorinde, 99.
 Lakier, Christen, Pakhusforv., 101. — Gye, 101. — Hedeveg S. C., 101. — Joh. Jac., Pr., 101. — Paul, Konrekt., 101.
 Landdorph, Knud, 204, 208.
Lange, Fam., 120; 168. — Assess., 84. — Kapt., 317. — Gotfred, Lakaj, 5, 26, 36. — O. V., Stater., 96.
 Larsdatter, Karen, 142.
 Larsen, Jens, Kpl., 254.
 Lassen, Niels (Holst), Kbm., 4 ff., 14, 17, 21, 24, 27, 37, 39 f. — Peder, Assess., 135.

- Lauritsen(-dt.), Bertel, 197, 199. —
 Henning, 196. — Ludv., 196. —
 Margr., 152. — Michel, 153.
 de Lavigne, Gouv., 40.
 Ledebur, Friherre, 67.
 Leesen, Sophie, 179.
 Leganger, Md., 100. — Gjertrud, 159.
 Niels, Pr., 99 f.
 Lehn, Byskriver, 99.
 Lehsten, Magdalene E. S., 107.
 Lem, Abel, 161. — Ingeborg, 161. —
 Peder, Mag., 161.
 Lemfort, Oblt., 277.
 Lente, Anna Chr., 307. — Chr., Gehr.,
 2 f., 279, 307. — Fr., 307. — Joh.
 Hugo, 108, 307.
 Leonhardtsdatter, Margr., 106.
 Leth, Jonas, Vicepr., 259.
 Levetzow, Elisabeth, 113. — Hans Fr.,
 Genlt., 212 ff.
 Lexau, Amalia, 103. — Cathr., 102. —
 Gye M. A., 102. — Henrik, Kræm-
 mer, 102. — Henrik, Pr., 102. —
 Peter, 103.
Lichtabell, Slagten, 179. — Anna D.,
 179. — Konrad M., 179. — Sophie,
 179. — Se Marckmann.
 Lie, Johan, Læge, 228 f.
 Liebknecht, Andreas, 48.
 Lilienkrands, Valentin, 195 f., 198.
 Lilienskiold, Hans, Amtm., 155. — Hans
 Hansen, Kommiss., 158. — Jonas,
 Amtm., 272. — Margr., 158.
 Limmer, Conr., Rektor, 313.
 Lind, Kbm., 102. — Axel, Pr., 271. —
 Catharina, 102.
 Lindgaard, Rasmus, Borgm., 280.
 Lindemann, Greve, 129. — Margrethe,
 130. — Thomas, Dr. th., 129 f. —
 Stephan, Horkr., 129.
 Lindenov, G., 209. — Helena, 260.
 v. d. Lipe, Fam., 65. — Joach., 65.
 v. d. Lippe, Fam., 65-71, 318. —
 Anna, 68. — Anna Sofie, 69. —
 Anna Th., 70. — Bernh., Gr., 65 f.
 — Bernh. Henr., Ob., 68 f. —
 Bernh. Henr. (til Wintrup), 68. —
 Bernh. Knud C., Ob., 69 f. —
 Bernhardine S. H., 70. — C. Fr.,
 Stadskondukt., 65 f., 318. — Cathr.,
 El. 70. — Christine S., 70. —
 Dorothea F. M., 70. — Elisabeth S.,
 70. — Fr., 70. — Fr. Ernst, 70.
 — Frederikke G. C., 70. — Helene
 Cathr., 69. — Henr., 68. — Joachim,
 65. — Jørgen Ernst, Sektn., 71.
 — Karen G., 70. — Lyder, 71. —
 Philip, Oblt., 71. — Philip Jac.,
 Brigader, 70.
 zur Lippe, Aug., Gr., Oblt., 71. —
 Aug. Wolfhard, Gr., Gouv., 71. —
 Ludv. (? Ferd. Ludv.), Gr., Oblt., 71.
 — Theodor Ad., Gr., Kapt., 71.
 Lodberg, Bisk., 207.
 Lorenz (Lorentzen), Dorothea M., 118.
 — Frederik C. E., Major, 118. —
 Johan, 131. — Johan, Guv., 5, 13
 f., 18, 21, 24, 36, 38, 40, 44.
 Loss, Christopher, Vicepastor, 253.
 Lucht, Thale S., 158.
 Ludvigsen, Mogens, 119.
 Luja, Dr., 200. — Laurits, 200 f.
Lund, Fam., 144. — Anna P. A., 144.
 — Christen Hansen, Prof., 133. —
 Christian M., Etatar., 149, 259. —
 E. F. S., Cand. jur., 144. — Johan,
 Pr., 74. — Jørgen, Pr., 213 f. —
 Karen, 133. — Margr., 149. —
 Mettea J., 74. — Peder Andersen,
 54, 61. — Peder Pedersen, 196,
 198 f. — Raphael, Provst, 273.
 Lunow, Elisabeth, 113.
 Luther, Martin, 129 f.
 Luxdorph, 197.
 v. d. Lübe, Alheid M. C., 80, 141. —
 Anna Cathr., 141. — Cathr. M.,
 111. — Dorothea S., 141. — Jac.
 Fr., Genmaj., 141. — Volrad Aug.,
 Gehr., 111.
 Lykke, Kai, 292.
 Lyngby (Iiungby), Niels Th., 199.
 Lyng, Albrecht Larsen, Harpunerer, 75
 — Andrea R. M., 76. — Ane M.
 J., 75. — Dorthe G., 75. — Kir-
 sten A. A., 76. — Kirstine M., 75.
 — Lars Albrechtsen, Sælfanger, 75.
 — Maren Henriette, 75. — Markus
 C. N., Udligger. — Markus N. M.,
 Tømreem., 76. — Sophie A., 76. —
 Thelef J. J., Udligger, 76.
 Lyster, Henr., Pr., 258.
 Lytze, Christian, 205.

- Lützw, Cathar., 108. — Sofia M., 112.
 Løche, Ole Pedersen, 53.
 Løve, Henr., 65.
 Løvenbalk, Anna, 154. — Jens P.,
 Mag., 154.
 Løvenskiold, S., 91.
 Løvenorn, P., Adm., 315.
 v. d. Maase, Kapt., 317.
 Madsen (Matzon, -dt.), Christence, 153.
 — Erik, Amtsskr., 272. — Her-
 man, 161. — »Mærdhæ», 176.
 Magnussen, Arne, 213.
 Maltesen, Niels, 208.
 Maltzahn, Bataljonschef, 108. — Maria
 C., 108.
 Mand, Peder, Pr., 284.
 Manderup, Niels Knudsen, 176.
Markmann, Slægten, 179 ff. — Claus,
 182. — Detlef, 182. — Elsebeth,
 182. — Erich, 180. — Evert, 180.
 — Friedr. D., 179. — H., Direk-
 tør, 181. — Jørgen, 180. — Karl,
 180. — Marcus, 180 ff. — Marcus,
 Marcussen, 182. — Maria, 181 f. —
 Peder, 180. — Peder Evertsen, 180.
 — Reimer, 182. — Wulf, 182; —
 se Markmand, se Lichtabbel.
 Mardefeldt, Dortehea Charl., 114. — Gu-
 stav, Baron, 114.
 Margrethe, Dronning, 176.
 Mariager, Mag., 211.
Markmand (med Lillier), Slægten, 174 ff.
 — Anne, 177, 187. — Evert Iven-
 sen, 174, 177, 181, 187. — Evert
 Karlsen, 178, 185, 187. — Henr.
 Ivensen sen., 176, 186 f. — Henr.
 Ivensen jun., 177, 187. — Ingeborg,
 174, 187. — Iven, 175 f., 181,
 186 f. — Iven Henriksen, 184 ff. —
 Jørgen, 177 ff., 182 f., 185 ff. —
 Karen, 187. — Karl, 177 ff., 185,
 187 f. — Peder, 174, 181.
 — (med Ørnen), Slægten, 174 f., 188.
 — Dorte, 188. — Elsebeth, 177,
 188. — Jens, 188. — Johannes
 Jensen, 188. — Johannes Pedersen,
 188. — Mads, 188. — Otte Jensen
 sen., 188. — do. jun., 177, 188. —
 Peder (Thaae), 188. — Poul, 188.
 Marks, Anna, 180. — Becke, 180. —
 Elisabeth, 180. — Michael, 180.
 Markussen, Jac., Pr., 270.
Marselius (Marcelius), Slægten, 133.
 Martens, Frants, 26.
 Martino, Antonio, sp. Kapt., 7.
 Masius. Hector G., 200, 206, 211.
 Matthisen (-dt.), Jacob, Biskop, 137. —
 Maren, 158.
Mechlenborg (Mechlenburg), Fam., 146.
 — Chr., 202. — Maria S., 111.
 Meelhus. Mentz Olufsen, Skolem., 254.
 van Mehlen, Bernt, 124. — Hans, 124 f.
 Meidell, Fam., 98. — Oult., 100. —
 Christopher P., Lt., 101. — Dit-
 mar K., Lt., 101. — Frantz H.,
 Kadet, 102. — Gye J. C., 101. —
 Stephan B., Pr.-Lt., 98.
 Meier (Mejer, Meyer), Bodil, 267. —
 Evert, Pr., 257, 271, 277. — Fr.,
 Pr., 261. — Jørgen, Kapt., 4, 6 f.,
 10 ff., 19 ff., 24, 26 ff., 31, 33 f.,
 36 ff., 44. — Marcus, 125. —
 Niels, Krigskomm., 280. — Peder,
 Pr., 267.
 Mejlænder, Joh. G., Genmajor, 79. —
 Johan G., Pr.-Lt., 79.
 Meinstrup, Anne, 124 ff.
 Meintz, Vincens, 156.
 Melchiorson, Anders, 255. — Ane, 254
 f. — Augustinus, 255. — Augu-
 stinus, Stud., 253 f. — Christen,
 Mag., 253, 256. — Ellen, 254. —
 Elisabeth, 253, 256. — Melchior,
 254, 256. — Mikkil, 254. — Oluf,
 255. — Steen, se Meldal.
Meldal, Fam., 253. — Arsule, 256. —
 Evind, Pr., 256. — Oluf Steensen,
 254. — Steen, 253, 255 f. — Slægten,
 256.
 Melissaæua, Jens, 207.
 Mentzen, Gertrud, 257. — Hille, 261.
 — Johan, se Darre. — Mille, 261.
 — Oluf, Provst, 252, 254, 261. —
 Peder, Kpl., 257, 261. — Riborg, 261.
 Mercker, Overkrigskomm., 277.
 Meyer, se Meier.
 Mikkil, Hr., se Myhre.
 Michelsen (-dt., Mikkelsen, -dt.), Anna.
 160. — Laurits, Toldskr., 160. —
 Liabet, 251. — Mada, Pr., 285. —
 Mikkil, Fiskal, 19 ff., 30 ff., 43 f.
 — Mille, 261. — Niels, Bonde, 209.

- Milan, Fam., 5, 41, 43. — Carl Fr. 49 f. — Charl. Isabella, 49 f. — Chr. Ulr., 49 f. — Conr. Adam, 11. — F. C., Haandværksm., 50. — Felix, 5, 9, 12, 14, 17, 22, 31, 38, 40, 43, 48 f. — Ferd., Ltn., 20, 22, 49. — Gabr., Gouv., 1-51. — Gabr. Ferd., Maler, 49. — Jan. Planter. — Joseph, 18. — Juliane Reg., 5, 7, 14, 16, 21, 40 ff., 50 f.
- v. Mirbach, Louise Agathe, 110.
- Moe, Georg, Retsskriver, 214.
- Moering, holl. Envøjé, 4.
- de Mofras, E. de Flot, 302 ff.
- Mogensen, Johannes, Byfoged, 63. — Iver, Kapt., 275. — Peder, Kongens Skriver, 179.
- Moldenhawer, 224.
- Moltke, Fam., 121, 184 ff. — Evert, til Bavelse, 185. — Evert, Marsk, 120 ff. — Fikke, 184 ff. — Henneke, 121. — Matthias, 185.
- Moltzov, Jochum Fr., Pr., 76, 190. — Kirsten, 76, 190. — Povl, Kolonibeat., 76, 192.
- Momme, Christopher, 207. — Gert, 206 f.
- Monrad, Anna Eriksdt., 133. — Cath. A., 137. — Christian, 133.
- de Monte, Michel, 23 ff.
- Morsen, Becke, 180. — Hanneke, 180. — Margr., 180.
- Morsing, Maren Torstensdt., 162.
- Mortaigne, sv. (Genmaj.), 288 f. — (jun.), Ohlt., 297.
- Morten, Hr., se Björnör.
- Mortensen (-dt.), Anders, Foged, 254. — Anna, 282. — Dorothea, 166. — Wilh., Tolder, 153.
- Mossin, Chilian, Pr., 133. — Christine Hansdt., 133.
- Moth, Vicebisk., 135. — Oversekr., 213, 266.
- Motschman, Johan G., Konduktor, 31 ff.
- Mourly, John, Adj., 223.
- Moy, Daniel, Kapt., 29 f.
- Mule, Erik, 200 ff. — Hans, 132.
- Munch (Munck, Munk), Biskop, 94. — Christoffer, 41. — Laurits Nielsen, 203. — Michel, Pr., 161 f. — Povl, Mag., 270.
- Mundelstrup, Jens, Rektor, 201, 205.
- Munthe, Abel, 161. — Cathr., 153. — Inggeb., 153. — Iver, 100. — Ludv., Bisk., 153.
- Mus (Muus), Monsieur, 99. — Niels, Kpl., 263, 273.
- Must, Anne Andersdt., 157. — Erik, Amtm., 157. — Hans Hansen, Præs. id., 157. — Martha Margr., 156 f.
- Mydinger, Bertel, 204. — Hans, 204.
- Myhre, Mikkil, Pr., 269.
- Müller, Bisk., 96.
- Müller, Ane Marie Jacobsdt., 75. — Clas, Skipper, 60. — Chr. Asmus, Adj., 223 ff. — Elsebet, 55. — J. S., 129. — Michel, 55.
- Møllerup, Høvedig S. C., 102. — U. G., Kapt., 102.
- Nansen, Storthingsmd., 84.
- Naur, Elias, 200 ff.
- Neve, Kammerr., 279.
- Nicolaissen, O., Lærer, 190 f.
- Niels, Hr., se Agersborg.
- Nielsen (-dt), A. H., Pr., 127. — Anders, 156 f. — Christen, 202. — Christjern, 143, 216. — Hans, se Aalborg. — Hans, Borgm., 139. — Hans, Pr., 285. — Kirsten, 142. — Knud, se Dyre. — Ludvig, 119. — Margr., 142. — Ove, se Balch. — Rasmus, Borgm., 133.
- Nissen, Hartvig, stud. jur., 144. — Niels Hansen, 144.
- Nitter, Cathr. C., 159. — Henrik, 159. — Trude, Provst, 159.
- Nobel, Anna M., 157. — Dorthea Isab., 156 f. — Dorthea Hansdt., 156 f. — Fredrik, Ltn., 157. — Hans, 157. — Hans, Justitsr., 156 f. — Hans, Etatsr., 155 ff. — Hans Mortensen, Kbm., 155. — Karen, 155. — Margr., 155 f. — Margr. Marie, 157. — Martha, 157. — Martha Margr., 157. — Peder, 156. — Peder, 157. — Sophia, 155.
- Nold, 122.
- Norby, Søren, 125.
- Nordsö, Jørgen, Huslærer, 212.
- Norman, Anne Margr., 220 f., 230 — 243. — Niels, Provst, 235 f. — Ole, Kbm., 220 ff., 226, 230—43.

- Nortmann, Joh. Fr., Dr., 146.
 Nostitz, Hofjunker, 279.
de Nully, Fam., 166.
 Nyborg, Anna, 131. — Chr. Lauridsen, 195, 198. — Claus Pedersen, Pr., 131.
Nyholm, Fam., 144.
 Nørager, Chr., Kancellrd., 157. — Martha, 157.
 Nörck v. Nörckencrone, Cecilie Christiane, 312. — Chr., (Genmaj., 312. — Sophie Elisab., 312.
 van Ockeren, Simon, Planter, 18 f., 28 f.
 v. Oertzen, Ida, 117.
 Offenberg, Fr., Amtm., 261.
 Oftedal, Pr., 92.
 Olavius, Johannes, 199 ff., 207.
Olivarius, Slægten, 216. — L. H. de Fine, Dir., 216.
 Oluf, St., 81 f.
 Olrik, Bendt, Insp., 78.
 Olsen, Anders, Kolonibest., 75. — Christopher, Vicepr., 264. — Frederikke Kirstine, 75. — Ingeborg K., 192. — Sivert, 192.
 Olufson (-dt.), Hans, 206. — Margr., 286.
 Opdal, Erik, Pr., 257. — Karen, 257. — Maren, 257. — Roald, Præs., 252, 257, 280.
 Orloff, Nic., Bogholder, 148.
Orning, Fam., 275.
 Oskar I., 90.
 v. d. Osten, Oblt., 212, 277. — Sophie C., 113.
Osterburg, Fam., 66.
 Ottersdatter, Margr., 63.
 Ovesen (Ouwesen), Hans, Skipper, 58.
 Owstien, Cathr. Dor., 108.
 Oxe, Johan, 178.
 Oyenhausen, Anna Th., 70. — Gr. Julius, 66.
 Paludan, Anna Jacobsd., 151. — Anne M., 151. — Fr., Skrædderm., 151. — Johanne, 151. — Margr., 151. — Rasmus, Biskop, 151 f.
 Pannisylius, Hans Lauridsen, Pr., 285.
 Parelius, Claus, Pr. 261. — Niels, Kpl., 272. — Thomas, Pr., 270, 277.
 Parsberg, (?), 132. — Jorgen, 179. — Tønne, 179.
 Passow, Cathr. El., 70. — Hartvig, Genmaj., 70.
 Paus, Hans Christensen, Pr., 260. — Ritze, 260.
 Peder, Mag., se Ascanius.
 Pedersen (Petersen, Perssön, -dt.), Ane, 151. — Anne, 253. — Barbara, 282. — Bastian, jvf. Kallundborg. — Claus, Pr., 131. — Elisabeth, 202 f. — Jørgen, Kpl., 253. — Knud, Pr., 162. — Lavrita, i Frørup, 123. — Maren, 127. — Michel, Hører, 205. — Michel, Krigskomm., 263. — Niels, Kpl., 263. — Peder, 132. — Peder, Borgm., 132. — Povel, 154. — Rasmus, Planter, 7. — Saxo, 175. — Sidsel, 282. — Simon, se Aarhus. — Sophie, 132.
 Pentz, Anna M., 113. — Cathr., 112. — Chr. Gr., 289 f., 292 ff. — Juach. Fr., 113. — Sophia Amalia, 113.
 Perez, Ignes (Nutie), 42. — Mette, 42. — Perico, Indianer, 23 ff. — Sence, Neger, 42 f.
 Petersdorff, N. N., 118.
 Petkum, Gesandt, 294.
 Pfeiffer, Aug., 206.
 Pharo, Elsebeth Hansdt., 53 ff., 61. — Lars Pedersen, Hdlsmd., 52 ff., 57, 62. — Maren Larsdt., 52. — Peder Jensen, 52, 55.
 Philipsen, Gert, 18, 21, 40.
 Pijns, Jan, Tomrer, 33.
 Pingel, Jørgen, 301.
 Plade, M., 317.
du Plessis, Slægten, 303 f. — Se de Richelieu.
 Plessen, Gehr., 211. — Dorothea L., 109. — Lucretia Charl., 109.
 Plog, Bertel, Mestersavend, 48.
 Podebusk (Pwbwz), Honning, 121, 123. — Mourits, 201.
 Pogwisch (Povisk), Cathr., 292. — N. N., 115. — Otte, 135. — Wolf, 292.
 Pohlmann, Anna M., 151.
 Pontoppidan, Erik, Biskop, 143, 258 ff. — Israel, 199. — Ludv., 137 f., 194.
 Povlsen (Poulsen, Povelssön, -dt.), Ellen,

5. — Jac. Gotfred, 88. — Nicolaus, Landkomm., 148, 259. — Peder, Politim., 267.
- Preen, A. E., Oberst, 106.
- Prip (Prep), Major, 151. — Anne M., 151. — Erik, 177, 184 f. — Henr., 176, 184 f. — Jens, 176 f., 184 f. — Niels, 177, 184 f. — Simon, 176 f., 184 f.
- Pritzler, Fam., 93. — Anna Christina, 99. — Anna E. J., 101. — Christopher, Ob., 98 f., 101 ff. — Dorothea A., 102. — Elisabeth, 102. — Elisabeth J., 100. — Elisabeth J. Rauff, 100 f. — Gye, 98 f. — Gye Joh. Chr., 101. — Gye Maria, 100. — Gye Maria Amalia, 100, 102. — Hedevig S. C., g. Heiberg, 100. — Hedevig S. C., g. Lakier, 99, 101. — Hedevig S. C., g. Møllerup, 102. — Joh. Ferd. Aug., Færnik, 100. — Joh. Ferd. Aug., Kapt., 99 ff. — Joh. Jac., Kapt., 100, 102. — Joh. Jac., Kapt., 100. Joh. Jac., Ob., 98 f. — Joh. Jac., Somand, 102. — Joh. Wilh., 99. — Maria F. F. C., 100. — Nicolaus Ph., Kadet, 99 f., 102. — Otto, Ltn., 102. — Sophia, 102. — Sophia Charl., 99.
- Qvistgaard, Fam., 144. — Erh., Pr., 144.
- Raaris, Oluf, 176, 186 f. — Per, 186.
- v. Raben, Ilsebe, 112.
- Ramus, Melchior, Mag., 272.
- Ram, Ebbe, 214. — Marichen, 214.
- Randulf, Ritze, 260.
- Rani, Jakob Karlaen, 175 f. — Inger Karlsdt., 175 f., 187. — KarlPedersen, 175. — Niels, 175. — Peder, 175.
- Rantzau, Hans, Amtm., 299. — Jasper, 299. — Magdalene, 299. — Margr., 299.
- Ranulf, Lt., 268.
- Rasch ell. Rask, Abigael Marie, 313. — Andreaa, Oblt., 313. — Claus, Politim., 301, 312. — Gertr. Nielsdt., 72. — Hans, Krigsr., 313. — Jac., Lagmand, 312. — Jes, 312. — Johan, 312. — Jørgen, Luttenist, 312. — Lars, Provst, 312. — Niels Chr., Godsejer, 313. — Rasmus, Bonde, 313. — Rasmus, Sprogforsker, 313.
- Rasmus, Hr., se Rosing.
- Rasmussen, Kall, 180 f. — Povl, Stud., 198.
- Ratke, Margr. Lauritsdt., 152. — Peder, 152.
- Rauff, Elisabeth Jacobi, 100.
- Ravensberg, Margr. Pedersdt., 186.
- Reedtz, Knud, 4, 11, 24.
- Reenberg, Jens, 210. — Peder, Provst, 209.
- Rehder, Elisabeth Sofie, 70.
- Rehefeld, Amalia Agnes, 133. — Bonaventura, 133.
- Reiminch (Reiming), Anneken, 147. — Boel, 147, 162. — Herman, Apoth., 147. — Margr., 147.
- Reinholtsen, Johan, 162.
- Reisen, se Resen.
- Reitzenstein, Benedikte M., 109. — Carl G., Genlt., 109.
- Resen, Christopher, Pr., 278. — Hans, Bisk., 282. — Peder, 139.
- Reusch, Kapt., 100. — Sophie Elisabeth, 312.
- Reventlow, Conr., Gr., 21, 266.
- Rhodium, Mag., 132 f. — A., 206. — Ambrosius, 206. — Jørgen, Konrektor, 208, 211.
- Rhumann, Hans, Mag., 132 f.
- Ricartz (Richardsen), Jørgen, Toldskr., 57.
- Richel, se Richelieu.
- Richelieu (de ell. von), Slægten, 302—12. — Fr. Chr., 308. — Jac., Serg., 304 f. — Joh. Christoffer, Kapt., 308 ff. — Joh. Daniel, Ob., 268, 305 ff. — Louis A. E. S. du P., 308.
- de — (de Chapelle de Jumilhac), Armand F. O., 304. — Marie Odon J. A., 304. — Marie Odon R. A., 304.
- de — (du Plessis), Slægten, 302, 312. Armand, Kardinal, 303 f., 307. — Armand Em., Minister, 303, 308. — Armand Jean, 303. — Emmanuel-Joseph, Greve, 305 f., 308 — Francois de Vignerot, 303, 305. — Fran-

- çoise, 303. — Louis F. A., Marschal, 303.
- Riddervold, Hans, Statsr., 245.
- Rifstelius (Ristelius), Jac., Ltn., 305.
- Riisbrigh, Cathrina Johansdt., 137. — Karen, 200. — Sille, 140. — Theodor Christiansen, Pr., 137.
- Ris (Ries), Anne Henrichsdt., 64. — Henr., Pr., 64.
- Risom, Laurits Jensen, 197.
- Ritzerow, Magdalene Povlsdt., 299.
- de la Roche, Créquiu, Alida, 161. — Ahasv., Ob., 161. — Gertrud, 161.
- Rodtvidt, Ltn., 100.
- Roepstorff, Anna D., 116. — Christopher Fr., Ob., 116. — Sophia Aug., 116.
- Rolsen, Nordahl, 248.
- de Root (ell. Rothe), Christoffer, 24 ff., 36.
- Rohweder, Anna Reg., 316. — C. F. M., Maj., 298 f. — Hans, 299. — Hans, Ritm., 298 f. — J. H., Ob., 316. — Jørgen, k. Steinberg, Oblt., 287—301. — Margr. Henr. Car., 316. — Ratke, 300.
- Rosa, Alex., 18.
- Roshach, Seklt., 215. — Chr., Herredsf., 216. — Johan, Kapt., 215 f. — Tobias, Fændr., 216. — Tobias, Ing., 215. — Tobias, Overkrigskomm., 215 f.
- Rosenberg, Jfr., 99. — Frants, 197, 202. — Gye, 98 f. — Peder, Rektor, 98. — Peder, 202.
- Rosencreutz, Overkrigskomm., 268, 271.
- Rosenkrantz, Fam., 119—126. — Fru Anne Holgers, 124 ff. — Else Jensdt., 120 f. — Erik, 137, 139. — Holger Eriksen, 124 f. — J., 207. — Jens, Justr., 137. — Jens Nielsen, 119. — Ludvig Nielsen, 120. — Niels Jensen, 120 f., 123. — Otte Nielsen, 120.
- Rosenmeyer, Henr., sen., 149. — Henr., jun., 149. — Margr., 149.
- Rosing, Ane, 257. — Oluf, Pr., 257. — Rasmus, Pr., 257, 274.
- Rosawitz, Linie af Fam. Vieregg, 103 ff.
- Rostgaard, Fr., 317.
- Rostock, Mads Pedersen, 194, 197 f., 200.
- de Rothe, se de Root.
- Rotkirck, Sophia, 161.
- Ruberg, Chr. Fr., 279. — Peder, Kpl., 279.
- Rud, Jørgen, 177 f. — Mikkel, 177 f., 188. — Otte, 178.
- Rumøhr, Provst, 312. — Ulrik Fr., 312.
- Ruser, se Finkenow.
- Ryberg, Handelshuset, 88.
- Ryg, Asker, 128.
- Rysensteen, Genlt., 260.
- Røberg (Rødberg, Rødborg), Axel, Pr., 143. — Knud Knudsen, 143. — Joach. Knudsen, Klokker, 143.
- Rød, Lage, 171.
- Røg, Kpl., 269.
- Römer, Ritm., 317.
- Røyer, Kaptlt., 254. — Ane, 254. — Ane Cathr., 254.
- Saabye, Jørgen, Pr., 76. — Petronelle, 76.
- Sagen, Lyder, Overl., 246.
- Salicath, Fr. T., Politim., 144.
- Samuelsen, Jochum, Skipper, 8 f.
- Sandberg, Anders, Ob., 106.
- Sandrat, Johanne M., 150.
- Sass, Cort, 196. — Matthis, 196.
- Saxtorph, Fam., 166
- Saxtrup, Karl, 185.
- Schacht, Mads Henr., 204.
- Schack, Genmaj., 47 f. — Anna El., 112. — Eleon. Cathr., 317.
- Schade, Peder, 210.
- v. Schagen, Eleon. Cathr., 317.
- Schanche, Fam., 145.
- Scharling, Fam., 144. — Carl E., Prof., 144. — William, Prof., 144.
- Scheel, Borgm., 99.
- Scherven (Sherven), Iugeborg Michelsdt., 62.
- Schimmelmann, Ernst H., Gehr., 88.
- Schive (Shifwe), Jens, Kapellan, 61.
- Schjot, Anna Jacobsdt., 151.
- Schlanbusch, Fam., 144. — Berghptm., 268.
- Schlebusch, sv. Oblt., 296.
- Schlegel, Gebkonfr., 143.
- Schletter, Christoffer, Bisk., 255, 259, 267, 269. — Margr., 267.
- Schmers, Chr., 195.
- Schmidt, Knud, Pr., 212, 214. — Jvf. Esmit.
- Schneberg, Mette, 149.

- Schou, Nikoline Chr., 166.
 Schouboe, U. F. A., Amtmd., 88, 95.
 Schrep, Fr., 101. — Gye, 101. — Paul
 L., 101. — Tønder, Informator, 101.
 Schröder, Abraham, 199. — Anna M., 317.
 Schulenburg, Fam., 67.
 Schumacher, Ingeborg, 216.
 Schultz, Anna Cathr., 316. — N. S.,
 Pr., 224, 239, 244. — Brigader,
 277, f. — Oberst, 264.
 Schurmann, Oblt., 272.
 Schwartzkop, Md., 100.
 Schwendsen, Anna Reg., 316. — Chr.
 Barthold, Prmjor., 316.
 Schyt, Erik, Pr., 270.
 Schüller, Caspar, Etatsr., 21, 199, 201.
 — C. E. A., Jægerm., 80. — Chris-
 topher, Vice-Laugmd., 260, 277.
 — Ejler C., Assesa., 280. — Ma-
 ren, 277.
 v. Schonewiese, Wulf, 193.
 Sebaldus, i Nürnberg, 195.
 Sechman (Sæchmand), B., Mag., 63.
 Seehusen, Maren E., 80.
 Seerup, Jørgen, Rektor, 197 f., 205,
 207.
 Segelcke, Major, 100. — Majorinde, 100.
 Sehested, Fam., 119. — Christen Thom-
 sen, 4, 24. — Cathr., 292. — Chr.,
 Sekret., 279. — Gregers Høegh,
 Lt., 318. — Hannibal, 148. —
 Henr., Ob., 292. — Osvald, 292.
 — Rebecca Chr., 318. — Sophie
 Cathr., 318.
 Seltzer, Tugendreich, 115.
 Semb, Fam., 141 ff. — Anders, 142. —
 Christian, 142. — Christine, 142. —
 Lars, Administr., 141. — Jvf. An-
 derssen, Christensen.
 de Serra, Johan B., Markgreve, 134.
 Seyern, Margr., 110.
 Sherwen, se Scherven.
 Shifve, se Schive.
 Siebrand, Meteke, 180. — Wulf, 180.
 Simon, Mag., 196.
 Simonsen, Anna, 157. — Hans, Kbm.,
 156 f. — Jørgen, 41.
 Skaanlund, Math., Sorenskr., 269.
 Skade, se Schade.
 Skeel, Christen, 41, 195.
 Skelle, Didrik, 176, 187.
 Skjelderup, Aane, 257. — Aage Søren-
 sensen, Amtm., 278 f. — Anders,
 Pr., 259. — Jørgen, Skolem., 255.
 Skinkel (Schinckel), Birgitte S., 116.
 — Johan, 135, 138 f. — Margrethe,
 116. — Rudolf H., Obltn., 116.
 Skrike, Ghelegr., 66.
 Skrivar, Karen Olufsd., 155. — Magda-
 lena, 133.
 Slifenbach, Kapt., 271 f. — Maren, 271.
 Smed, Smith, Smidt, Erik, Kbm., 100.
 — Hans Broersen, 316. — Hans
 Hansen, se Lilienskiold. — Jan Jan-
 sen, 41 f. — Kirsten Hansdt., 158.
 — Margr., 158. — Svend, Planter,
 22 f., 46.
 Smyth, Ebbe, 214. — Edvard, 214. —
 Jan eller John, 214. — Marichen,
 214.
 Snare, Esbern, 128.
 Suitger, Jens Rasmussen, Hører, 196,
 203.
 Sodemann, Realskolebestyrer, 222.
 Soderup, Maren Jensdt., 281, 285 f. —
 Svend Andersen, Pr., 285 f.
 Sofie Elisabeth., Chr. IV's Datter, 289.
 Sommerfeld, Melchior Jørgensen, 139.
 Sorterup, Jørgen, 205.
 Sperling, Otto, 206.
 Split, Amtm., 278.
 Spydeberg, Maren Larsdt., 52.
 Staffeld, Anna Chr., 141.
 Stampe, Hans, 194. — Henr. Jensen,
 Mag., 132, 211.
 Stapleton, W., eng. Guv., 2, 6 f., 18.
 Staverskov, Henr. Olufsen, k. Gøye, 188.
 Steeg, Margr. Ovesdt., 188.
 Steen, Povl, Proviantskr., 272.
 Steensen (Steenslatter), Ane, 254. —
 Anders, 253. — Anna, 128 f. —
 Birgitte, 253. — Ellen, 252 f. —
 Evind, Pr., 256. — Lucia, 253. —
 Oluf, Pr., 254 f.
 de Steensen, Steen, Etr., 129.
 Steenstrup, 91. — Arent, 200.
 Steinberg, Anna, 300. — Burchardt, 300.
 — Cathr., 301. — Jac., Dr. jur.,
 301. — Peter, Major, 300. — Pe-
 ter Nic., Fuldm., 301.
 Steinsdorff, Sybille H., 117.
 Stene, Povl, Materialskr., 272.

- Stenlås, Otte Jørgensen, 209.
 Steyer, Marit, 254.
 Stiger, Jørgen, Mester, 253. — Lisbet, 253.
 Stillinge, Kirsten Andersdt., 134.
 Stob, Christopher, 213 f.
Stockfleth, Fam., 146. — Fr., Justr., 59.
 — Hannibal, Lagmd., 59, 61. —
 Hans Eggertsen, Foged, 152. —
 Maria Hedeveg, 61. — Margr.,
 155.
 Stod, Niels Mortensen, Kpl., 264.
 Stolberg-(Gedern, Ludv. Chr., Prins, 317.
 Storm, Oblt., 265.
 Stoud, Anna, 154. — Cathr., 153 f. —
 Otto, Pr., 154. — Rasm., Borgm.,
 154.
 Stralendorff, Cathr. Sofie, 117. — Joa-
 chim, 105.
 Strangesen, Hans, Pr., 282. — Se
 Bild.
 Stud, Hans, Kapellan, 61.
 Stürup, Kapt., 99.
 Stöd, Frants F., 197, 200.
 Sunderland, eng. Statsekr., 2 f.
 Svane, Anne Margr., 152. — Hans, 205.
 — Hans, Bisk., 131.
 Svaning, Hans, 193.
 Sveen, Thor, Lensmd., 256.
 Svendsen, Anders (Fynbo), Pr., 281—6.
 — Anders (Hallænder), Pr., 281—
 6. — Anders (Kjøbenhavn), 283.
 — Margr., 286. — Rasmus, Provst,
 282, 285. — Sv., Oblt., 273.
 Sverdrup, G., Prof., 244 f.
 Syv, Peder, 201.
 Søeblad, Gedske, 191 f. — Kirsten, 76,
 190. — Laurits Hansen, Pr., 76,
 190.
 Sørensen (-dt.), Anders, Bogh. ved Salt-
 komp., 52. — Anna, 154. — Car-
 sten, Lagthingskr., 160. — Kjeld,
 194.
 Tange, Karen Margr., 215. — Margr.,
 215. — Søren, Organist, 215.
 v. Tangen, Kbm., 103. — Amalie, 103.
 Tank, Stortingsmd., 85.
Tatschow, Linie af Fam. Vieregg. 103
 L., 115 ff.
 Tausan, Christine Hansdt., 133. — Clara,
 136. — Claus, 132. — Hans Mad-
 sen, Pr., 136. — Jens, Kpl., 270.
- Terpager, Peder, 138.
Testmann, Dorthea I., 156. — Joh.
 Christopher, 156. — Joh. Chri-
 stopher, Major, 156, 263. — Joh.
 Peter, 156.
 Tettau, Ob., 271.
 Tevis, Jan, Badskær, 28 f.
 Thaae, Peder Jensen, 188.
 Thaning, Mette C., 73, 318.
 Theson, Aron, Tommerm., 73.
 Thestrup, Lene, 72, 318. — Peder Ras-
 mussen, Pr., 318.
 Thodal (Todal), Jon, Pr., 251. — Niels,
 Kpl., 259.
 Thomas, Hr., se Parelius.
 Thomle, Arkivfuldm., 77, 79, 141, 302,
 304, 314.
 Thomsen, Dorthe Sørensd., 194. —
 Niels, Byskr., 280.
 Thorleifson, Bjørn, Vicebisk., 204 f.
 Thormøhlen, Jørgen, 40, 275.
 Thott, Aage, 175. — Jakob, 175. —
 Niels, 175. — Peder, 175. — Tage,
 Etatsr., 41, 46.
 Thrane, Caspar E., Major, 72, 318. —
 David, Bankdirekt., 87. — Marcus,
 87. — Mettea, 72, 318.
 Thrap, D., Pr., 143, 318.
 Thum, Hans, Underbergskr., 256.
 Thun, Mikkel, Ritm., 252.
 Thune (Thone), Dorthea Christensdt.,
 60. — Martha Michølsdt., 60 f.,
 64. — Michel Nielsen, Pr., 60.
Thura, Fam., 144.
Tillisch, Rettelse vedr. Fam., 316.
 Timmesdatter (Tymmesdt.), Kirstine, 151.
 — Margr., 119.
 Timmesen, jvf. Abildgaard.
 Tipping, Mabella, 214. — Thomas, 214.
 Tisen, Søkapt., 279.
Toller, Fam., 146. — Anna C., 150 f.
 — Kirsten Andersdt., 151. — Niels,
 Overretsass., 151.
 Tonsberg, Kirsten Andersdt., 151. —
 Hofjunker, 279.
 Torger, Kpl., 259.
 Torsen, Mette, 127. — Peder, Pr., 127.
 Torstensdatter, Maren, 162.
 Torstenson, Lennart, Genfeldm., 288,
 293, 295.
 Tostrup, Jac., Kapt., 254. — Inger, 254.

- Mette, 254. — Reinbolt, Stud., 255. — Jvf. Frederiksen.
- Trampe, Adam, Amtm., 225, 232, 295.
- Treiber, Oblt., 313. — Abigael Marie, 313.
- Tritzschler, Anna C., 150 f. — Anna M., 151. — Georg Abr., 151. — Hans E., Gen., 150 f., 279.
- Trøst, Svend, 169 ff.
- Tuchsen, Raadm., 312.
- Tulle, Elseb. Nielsdt., 63.
- Tupernat, Grønlanderinde, 75.
- Tuxen (Tuxen), Peder, 204 f.
- Tybring, Gjertr. Dor., 316.
- Tøgersdatter, Anna, 154.
- Tønder, Amtm., 271, 274. — Andreas, Præs. id., 257, 272, 276. — Arnoldus, 256, 280. — Christopher Nielsen, Tolder, 155. — Elisabeth., 256. — Karen Olufsd., 155. — Maren, 256. — Margr., 155 f. — Oluf Olufsen, Kpl., 255 f., 270. — Oluf Mag., 255. 262. — Peder, Tolder, 261. — Reinholdt Fr., 279.
- Uckeren, se Ockeren.
- Ulfeld, Ellen Pallesdt., 124. — Hans Absalonsen, 123. — Korfits, 193.
- Ulfstand, Jens Holgersen, 125. — Nils Truidsen, 193. — Truid Gregersen, 125.
- Ulrikke Eleonora, Prinseesse, 135.
- Ulveberg, Margr., 159. — Peder Andersen 159.
- Unger, Gjerd C., 69.
- Unmack, Amtm., 219.
- Urdahl, Anna, 159 f. — Christen, Vice-pastor, 159 f. — Guro, 159. — Henrik, 159.
- Urne, Christopher, 148, 153.
- Urup, Anne, 260.
- Wagard, Willem Mathisen, 200.
- Wahl, J., Provst, 143, 216.
- Valdemar Atterdag, 165, 169, 184.
- Walluhn, George, Natmand, 48.
- Wandal, 132, 202.
- Ware, Mag., 213.
- Warnstedt, Sofia Aug., 106.
- Wedel (-Jarlsberg), Fredrik A., Gr., 156. — (i. W., Feltmarsk., 265, 279. J. C. H., Gr., 82, 89 f., 97 f.
- Wedell-Wedellsborg, Carl L., Bar., 116. — Prisca T., Baronesse, 116.
- Vegerslev, sen., 205.
- Vejle, Mads, Mag., 197, 211.
- Weinmann, 215.
- Weis, Otte, 204.
- Weitendorf-Wartmannshagen, Linie af Fam. Vieregg, 103 f., 113 ff.
- Weitendorf-Ziersdorf, do., 103 f., 111 ff.
- v. Weittenhiller, M. M., Red., 163, 166.
- Welhaven, Christopher Fr., Skolel., 214 f. — Margr., 215.
- Vellejus, Christen Lauridsen, 196, 199, 207. — Mads, 205.
- Veltheim, Fam., 66.
- Weltzien, Eleonora M., 118.
- Wergeland, Nicolai, 97.
- Verlæs (Werlæs), Laurids Pedersen, 207. — Peder, 207.
- Wessel, gift Berg, 86.
- Wesseltoft, Jac., Pr., 273.
- West, Michelle, 143. — Niels, Genmaj., 143.
- Westengaard, Jens Eriksen, Borgm., 198.
- Wettin, Fam., 66.
- Wexel, W. A., 249.
- Wexling, Hans Laugmd., 258.
- Vibe, Antonette Petersdt., 156. — Ditlev, Oversekr., 279. — Dorthea, 157. Johan, Genltn., 150, 156, 265 f., 270 ff., 277, 279. — Johanne M., 150. — Margr. M., 150, 270. — Peder, 150.
- Wiborg, Eleonora E., 74. — Gjertrud L., 73. — Thomas, Missionær, 74.
- v. Wickede, Gottschalck A., 79. — Juliane F. (Johanne C.), 79.
- Vidalin, Arngrim, 205, 208.
- Widing, Md., 99.
- Wiel, Elseb. Nielsdt., 63. — Jens, 63. — Mads Jensen, 53, 58.
- Vieregg (Veregge), Fam., 103—118. — Stamt., 104. — Adam, Ltn., 112. — Adam Henr., Ob., 111. — Adam Otto, Kapt., 110. — Adam Otto, Statsmin., 111, 113. — Adam Otto, Statsmin., 115. — Adelheid Chr., 108. — Anna Cathr., 111. — Anna Dor., 116. — Anna Eleon., 112. — Anna Emer., 114. — Anna Helene, 111, 113. — Anna Margr.,

105. — Anna Margr., 107. — Anna Margr., 112. — Anne Dor., 109 f. — Antoinette Juliane, 111. Benedicte Maria, 109 — Carl, Kapt., 113. — Carl Henr., Gehr., 115 f. — Carl Ludv., Oblt., 79, 108 f. Carl Math., Ob., 106. — Carl Vilh., 106. — Caspar Herm., 111. — Caspar Levin, Schoutb., 115 f. — Cathr., 108. — Cathr. Dor., 108. Cathr. Louise, 114. — Cathr. Magdalene, 117. — Cathr. Margr., 107. — Cathr. Maria, 111. — Cathr. Sophia, 117. — Chr. Fr., 106. — Chr. Fr. Andr., 110. — Chr. Ludv., Kapt., 106. — Chr. Ludv., Page, 109. — Chr. Ulr., Ob., 107. — Christine Elisabeth, 115. — Christoph, 117. — Christoph, 117. — Christoph Aug., 112. — Christoph Emmerich Georg, 112. — Christoph Fr., Pritn., 108. — Christoph Fr., Maj., 110. — Christoph Fr., Sekltn., 112. — Clara Margr., 112. — Claus Henr., Gehr., 105, 318. — Cuno Hans, Kammerh., 114. — Didrik, 117. — Didrik, Obltn., 117. — Dor. Anna, 110. — Dor. Charl., 114. — Dor. Lucia, 109. — Dor. Margr., 118. — Eleonora Charl., 110. — Eleonora Margr., 118. — Elisabeth, 117. — Elisabeth. Helene, 103. — Elisabeth. Helene, Grevinde, 114. — Fr., Amtm., 117. — Fr., Gehr., 115. — Fr. Ludv., Amtm., 110 f. — Fr. Ludv., Ritm., 106 f. — Fr. Wilh., Kapt., 114. — Gabriel Chr., Kapt., 116. — Gotfred Sigism., Ob., 115, 118. — Gustav Ad., 113. — Gustav Ad., Kapt., 108. — Gustav Ad., Kapt., 112. — Hans Valentin, Oblt., 112. — Hedevig, 111. — Henr. Christoph, Maj., 100. — Henr. Ludv., Audit., 118. — Ilsabe, 112. — Joach., 105. — Joach. Fr., Gehr., 105. — Joach. Henr., Genmaj., 105. — Joach. Henr., t. Subzihn, 106. — Joh. Ewald, 110. — Joh. Georg, Maj., 118. — Julius Joh., Genmaj., 109. — Jørgen Fr., Kapt., 111. — Le-
vin, 115. — Louise Agathe, 110. — Louise Fr. B., 108. — Lucretia Charl., 109. — Ludv. Fr., Kapt., 108. — Magdalene Elisabeth. Sib., 107. — Margr., 110. — Margr., 116. — Margr. Lucie, 106. — Maria, 116. — Maria Am., 114. — Maria Cathr., 109. — Maria Sib., 111. — Maria Sophia, 117. — Mathilde Elisabeth., 79, 109. — Melchior, Ritm., 113. — Mette H., 106. — Otto, til Wokrent, 103. — Otto Fr., Sekltn., 112. — Poul, 103. — Poul Andr., Ritm., 117. — Poul Otto, Hofraad, 111, 113. Prisca Tugendreich, 116. — Reimer Valentin, Fænr., 116. — Sib. Hedv., 117. — Sophia Am., 113. Sophia Am. Maria, 113. — Sophia Aug., 106. — Sophia Aug., 116. — Sophia H., 106. — Sophia Maria, 112. — Ursula Elisabeth., 114. — Valentin Otto, Konstabel, 118. — Viktor Aug., Hofmester, 107. — Vilh. Ernst, Kadet, 107. — Vilh. Otto, Kapt., 116. — Volrad Aug., Ob., 309. — Volrad C., Major, 107. — Volrad Fr., Kammerj., 108. — Volrad Paris, Etr., 107 f. Wigant, Henr., 215. Willadsen, Peder, Bisk., 134. Vind, Jochum Fr., Amtm., 259, 268 f. Vinding, Johannes, Konrekt., 246. — Poul, Prof., 41, 140. de Vignerot, René, 303. — Jvf. de Richelieu (du Plessis). Vinsebek, Linie af Fam. v. d. Lippe, 70. Winsløv, Peder, Mag., 195, 209. Vinter, Oluf, Skolem., 276. Winther, Peder Sørensen, 197. Wirtmann, Steen, 272. Wischer, se Fischer. Visconti, 20, 40. With, Mag., 278. — Bastian, Hytteskr., 255. — Lucie Jürgensdt., 20. Witmar v. Lindenbruch, Margr., 180. Witte, Henning, Prof., 204 f. Wittén, Lt., 317. Vitzthum v. Eckstedt, Quirinus, 113. — Sophia A. M., 113. Wium, Morten, 278.

- | | |
|---|---|
| <p><u>Wokrent</u>, Linie af <u>Fam. Vierregg</u>, 103 f.,
117 f.</p> <p>Volkersen, Lucas, Planter, 5, 19.</p> <p>Vong, Søren, 197.</p> <p>Wordemann, Reinhold, 41, 45.</p> <p>Worsøe, Claus Hartvig, Ltn., 101. —
Elisab. J. R., 100 f.</p> <p>Voss, Kapt., 99.</p> <p>Wrangel, Helmuth, Ob., 289, 295 f.</p> <p>Vrost, Anders, 168. — Jvf. Frost.</p> <p>Wulf, Peder, 206.</p> | <p>Wulfersdorff, Anna H., 111, 113.</p> <p>Vymestorp, Ove, 123.</p> <p>Zander, Anna Honriksdt., 138.</p> <p>Zerbst, <u>Fam.</u>, 66.</p> <p>Zehrman, Lene Jorgensdt., 318.</p> <p>Ziegler, Gregorius, Oblt., 294 f.</p> <p>Zimmer, <u>Fam.</u>, 216.</p> <p>Øgler, Bernt, 132.</p> <p>Ølbye, Anders, 205.</p> <p>Ørsted, 96. — Søren, 196, 199, 202.</p> <p>Ørland, Karen, 257.</p> |
|---|---|
-

Bestyrelsen for **Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personhistorie** bestaar i 1894 af følgende Medlemmer.

Norske Afdeling:	Danske Afdeling:
Kgl. Fuldmægtig Th. Boeck ,	Arkivar i Rigsarkivet, Dr. C. F. Bricka ,*
Bureauchef A. Collett ,* Sekretær,	Forretningsleder v. Geneal. Inst. S. Elvius ,
Professor, Dr. L. Daae ,	Kaptajn af Generalstaben F. H. W. Harbou , Sekretær,
Rektor A. E. Erichsen , Stavanger,	Overhofmarskal C. L. Lovenskiold ,
Fuldmægtig i Rigsarkivet H. J. Huitfeldt-Kaas ,* Formand,	Raadstuearkivar, Dr. O. Nielsen ,*
Fhv. Bureauchef W. Lassen ,	Ghmkonfrraad, Kmherre M. H. Rosenørn ,
Fuldmægtig i Rigsarkivet E. A. Thomle ,*	Formand,
Sognepræst D. S. Thrap .	Sognepræst, Dr. H. F. Rørdam ,* Lyngby,
	Arkivsekretær i Rigsarkivet A. Thiset ,
	Provindsarkivar G. L. Wad , Odense.

De med * betegnede Herrer udgjøre Skriftudvalgene.

Med indeværende Aargangs Slutning har Kaptajn *F. H. W. Harbou* ønsket at fratæde Forretningerne som Sekretær i Bestyrelsens danske Afdeling og Redaktør af Tidsskriftet, hvilke Forretninger fra samme Tidspunkt ere overdragne til Arkivsekretær i Rigsarkivet *G. L. Grove*.

Samfundets Regnskab for 1892 er aflagt af Kommissionærerne, Boghandlerne *Otto B. Wroblewski* i Kjøbenhavn og *Marius Lund* i Christiania, og godhedsfuldt revideret af Hs. Exc. Gehejme-konferensraad *Schlegel*, idet Etatsraad, Grosserer *Isberg* af Helbredshensyn har været forhindret i at deltage i Revisionen. Ved denne fandtes Intet at erindre. Hvorledes de enkelte Summer fordele sig paa Indtægt og Udgift ses af følgende Oversigt:

Indtægt.

Kassebeholdning, overført fra 1892	98 Kr. 55 Øre
Restancer, do. do.	30 — 00 —
do. , afskrevne i 1892, men siden indkomne gennem Rud. Kleins Forlag	5 — 06 —
Understøttelse fra det danske Kirke- og Undervisningsministerium	300 — 00 —
Halvdelen af Renterne af „En Unævnts Legat“	21 — 00 —
Medlemsbidrag	2059 — 50 —
Solgt af Tidsskriftet	222 — 50 —

2736 Kr. 61 Øre

Udgift.

Honorarer	866 Kr. 50 Øre
Papir	261 — 00 —
Trykning	1071 — 37 —
Hefning	54 — 99 —
Kommissionsrabat	324 — 96 —
Lagerleje, Assurance, Porto	79 — 75 —
Restancer, som overføres til 1894	42 — 00 —
Kassebeholdning, do. do.	36 — 04 —
	<hr/>
	2736 Kr. 61 Øre

Paa Samfundets Sparekassebøger henstod i Juni 1894: 1) 104 Kr. 84 Øre; 2) 125 Kr. 07 Øre; 3) (En Unævnts Legat) 1137 Kr. 58 Øre. Desuden ejer Samfundet et Indskrivningsbevis paa den danske Statskasse, stort 500 Kr.

Prisen for Tidsskriftets ældre Rækker samlede er for Samfundets Medlemmer nedsat for 1. Række (1881—85, 1880 er udsolgt) til 10 Kr. og for 2. Række (1886—91) til 15 Kr., for enkelte Bind af disse Rækker til 3 Kr.

Samfundets Samling af Bøger og Manuskripter opbevares hos den danske Kommissionær, hvorfra de ullaanes til Medlemmerne.

Samfundet staar i Bytteforbindelse med Selskaberne:

„Der Deutsche Herold“ i Berlin,

„Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte“ i Kiel,

„De Nederlandsche Leeuw“ i Haag.

„Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst, Section für Genealogie, Heraldik und Sphragistik“ i Mitau.

Antallet af Medlemmer er, som det vil ses af omstaaende Fortegnelse, 331, deraf 213 danske, 112 norske og 8 udenlandske. 4 Medlemmer ere livsvarige.

Fortegnelse over Medlemmerne af Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

(1894.)

Danske Medlemmer.

Hs. Maj. Kongens Haandbibliothek.

Hs. Højhed Prinds Hans af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg.

- | | |
|---|--|
| <p>Aaby, V. Apotheker, Odder.</p> <p>Aalborg Stiftsbibliothek.</p> <p>Aarhus Kathedralskoles Bibliothek.</p> <p>Adeler, Cort S. Th., Baron.</p> <p>Ahlefeldt-Laurwigen, Lensgreve, Kammerherre, Tranekjær.</p> <p>Amtsbibliotheket i Akureyri.</p> <p>Andersen, A. H., Sognepræst, Ølstykke.</p> <p>Arenstorff, Fr. v., Hofjægermester, Overgaard.</p> <p>Arntzen, E. E., Konsul, Hofvinhandler.</p> <p>Askov Højskole.</p> <p>Athenæum, Læseselskab.</p> <p>Aumont, A., Cand. phil.</p> <p>Bang, Vilh., Sognepræst. Hvalsø.</p> <p>Barfod, Fr., fhv. Arkivfuldmægtig.</p> <p>— Imm., Provst. Vaabensted.</p> <p>Barner, K., Kmberre, Overtoldinspektør.</p> <p>Basse, M. A. Birkedommer, Faaborg.</p> <p>Bauditz, Wald., Kaptajn, Kammerjunker.</p> <p>Bidstrup, Julius, Lærer.</p> <p>Bille-Brahe, C., Baron, Ghmkonfraad, Kammerherre.</p> <p>Bille-Brahe-Selby, Lensgreve, Kammerherre. Hvedholm.</p> | <p>Binzer, O., Sognepræst. St. Jørgens Gaard.</p> <p>Bobé, L., Cand. phil.</p> <p>Bondesen, P. C. B., Skolelærer. Magleby, Langeland.</p> <p>— J. M. G., Provst. Roskilde.</p> <p>Bornemann, C., Kammerjunker., Cand. jur., Fideikommisbesidder.</p> <p>Boserup, J. J., Læge. Borup.</p> <p>Brammer, C., Boghandler, Holbæk.</p> <p>Bricka, C. F., Dr. phil., Arkivar i Rigsarkivet.</p> <p>Brockenhuus-Schack, Greve, Kammerherre, Amtmand. Svendborg.</p> <p>Brønnum, Forpagter, Gudumlund.</p> <p>Bøgh, Nicolai, Professor.</p> <p>— Justitsraad, Godsforvalter. Tranekjær.</p> <p>Carlsen, Emmy, Stiftsdame. Gl. Kjøgegaard.</p> <p>Cederfeld de Simonsen, Provst. Randers.</p> <p>Colding, T. A., Cand. polyt., Ingeniør.</p> <p>Collin, Edgar, Literat.</p> <p>Crone, A., Præst. Herrested.</p> |
|---|--|

- Danneekjold-Samsøe**, H. E. D., Lensgrevinde. Brattingsborg.
- Dorph**, H. P. R., Pastor emer.
- Elvius**, Sofus, Forretningslæder ved Geneal. Inst. *).
- Erslev**, K., Professor v. Univ., Dr. phil.
- Estrup**, J. B. S., Godsejer. Skafføgaard.
- Fasting**, Chr. D., Overretssagfører. Naskov.
- Fridericia**, J. A., Dr. phil., Underbibliothekar.
- Friderichsen**, P., Jægermester. Kjærstrup.
- Friis**, C., Cand. phil.
- Frijs**, **Krag-Juel-Vind-**, Lensgreve, Kammerherre. Boller.**)
- Fuglede**, Læge. Billing.
- Fyens Stiftsbibliothek**. Odense.
- Fyens Stifts Læseforening**. Odense.
- Garde**, Godsforvalter, Samsø.
- Garnisonsbibliotheket i Kjøbenhavn**.
- Generalstaben**.
- Gjellerup**, S. M., Underbibliothekar.
- Glückstadt**, J., Etatsraad, Bankdirektør.
- Gottschalck**, J., Enkefrue.
- Graae**, G., Proprietær.
- Gram**, H., Cand. jur., Docent.
- Grandjean**, H. F. Kaptajn.
- Groth-Petersen**, P., Prokurator. Faaborg.
- Grove**, G. L., Cand. jur., Arkivsekretær.
- Gyth**, Herredsfuldmechtig, Kalundborg.
- Hages Legat t. Katedralskolen i Nykjøbing p. F.**
- Hagemann**, H. A. K., Sognepræst. Vinding.
- Hagen**, S., fhv. Musikhandler.
- Hagerup**, E., Boghandler.
- Hannover**, Emil, Literat.
- Hansen**, C., Assistent ved Statsbanerne. — J. H., Lærer. Kjøge.
- Harbou**, F. H. W., Kaptajn.
- Harder**, Fr. Carl Chr., Kammerraad.
- Heering**, P., Grosserer.
- Heymann**, F. Brygger.
- Heltzen**, Stiftamtmand, Kammerherre. Odense.
- Herlufsholms Skolebibliothek**.
- Hiort**, F., Propr. Baagegaard.
- Hiort-Lorensen**, H. R., Etatsraad.
- Hirsch**, J. C. W., Oberstltn.
- Hirschsprung**, Bernhard, Grosserer. — Heinrich, Grosserer.
- Holm**, E., Professor v. Univ., Dr. phil. — Kordegn. Nykjøbing p. Falster.
- Horsens lærde Skoles Bibliothek**.
- Ingerslev**, V., Dr. med., Distriktslæge. Præstø.
- Isberg**, S. W., Etatsraad, Grosserer.
- Jantzen**, A., Sognepræst. Gjentofte.
- Jensen**, Bogholder. Nykjøbing p. Falster. — J., Handelsbetj. Jyderup. — S. H., Distriktslæge. Nordby.
- Jessen**, L. P., Løjtnant. Aarhus.
- Joensen**, J. C., Kolonibestyrer, Egedesminde, Grønland.
- Johnstrup**, H. C., Hovedkasserer.
- Juel**, K. F., Kammerherre. Juelsberg.
- Juel-Brockdorff**, C., Lensbaron, Kammerherre. Valdemars Slot.
- Jørgensen**, A. D., Dr. phil., Rigsarkivar. — S., Skolelærer. Kistrup.
- Kauffmann**, H., Generalltn., Kmhrre.
- Knudtzon**, N. H., Grosserer.
- Krabbe**, C., Herredsfoged. Kjellerup.
- Krag**, O., Cand. juris.
- Krarup**, Fr., Registrator.
- Krigsministeriets Arkiv**.
- Kringelbach**, G., Arkivar i Rigsarkivet.
- Langkilde**, C. V., Proprietær. Tvenstrup.
- Lange**, C., fhv. Godsejer.
- Loemeyer**, J., Inspektør.
- Leschly**, M., Oberstløjtnant. Aarhus.
- Lesser**, J. A. L., Kaptajn.
- Lewetzow**, Kmjkr., Herredsfoged. Kjertemind.
- Liebe**, C., Højesteretsadvokat.
- Lillienskjold**, H. P. J., Skovtaxator. Kbh.
- Lind**, Th., Boghandler.
- Lindegaard**, Hofjægermester. Lykkesholm.
- Lissau**, F. D., Kasserer.

*) Lirsvarigt Medlem uden Kontingent efter Bestyrelsens Beslutning af 6. Marts 1880.

**) Har indbetalt 100 Kr. én Gang for Alle.

- Lowzow, A. v.**, Jægermester, Slettegaard.
Lund, E. F. S., Cand. jur.
 — Troels, Professor, Dr. phil.
 — V. Moth, Cand. polit.
Lovenskiold, C. L., Overhofmarskal,
 Ghmkonfraad, Kammerherre.
Malling, Grosserer.
Mansa, C., Godsejer. Sø. Mors.
Marstrand, Jacob, Bagermester.
Matzen, H., Dr., Prof. jur.
Meidell, Fr., Kaptajn.
Møllerup, W., Dr. phil.
Moltke, E., Greve, Kmherre. Nørager.
 — F., Kmherre, Birkedommer. Frensborg.
Munthe af Morgenstjerne, O. von, Kaptajn, Kmjkr.
Mynster, C., Læge.
Møller, Præst, Brylle.
 — Olaf, Cand. jur. Aarhus.
Nielsen, O., Dr. phil., Arkivar.
Norrie, Gordon, Korpslæge.
Nutzhorn, Cand. theol. Askov.
Nyrop, C., Professor.
Olrik, P. C. S., Konsul.
Olufsen, A. F. O. H., Kaptajn, Kmjkr.
Paulsen, Cand. pharm., Bryggeriinspekt.
Petersen, A., fhv. Skolelærer.
 — Carl, Papirhandler.
 — Henry, Dr. phil., Musæumsdirektør.
 — H. G., Overpostmester.
 — T. G., Præst. Ronnehæk.
Prip, Sognepræst. Ourø.
Provinsarkivet for Sjælland m. m. Frederiksberg.
Provinsarkivet for Fyn. Odense.
Provinsarkivet for Nørrejylland. Viborg.
Rantzau, Lensgreve, Hofjægermester.
 Rosenvold.
Reedtz-Thott, Lensbaron, Kammerherre, Conseilpræsident. Gaunø.
Reitzel, Carl, Boghandler.
Reventlow, Lensgreve, Hofjægermester.
 Christianssæde.
Richter, J. C. L., Sognepræst. Ringgive.
Rigsdagens Bogsamling.
Rist, P. F., Oberstltnt.
Roepsdorff, C. S. de, Forstkandidat.
 Hjortdalshus.
Rosenstand, Fr., Gehejmeetsraad,
 Kabinetssekretær.
Rosenørn, M. H., Gehejmekonferentsraad, Kmhrre.
Rosenørn-Lehn, E., Lensbaron, Kmhrre.
Rützow, T. A. N., Boghandlermedhjælper.
Rørdam, H. F., Dr. phil., Sognepræst.
 Lyngby.
Scavenius, P. B., Godsejer, Cand. jur.
 Voergaard.
 — J. F., Kmhrre. Gjorslev.
Scheel, F. C. R., Greve, Kmhrre. Rygaard.
Schiørring, E., Kjøbmand, Nibe.
Schiøtz, Brygger, Odense.
Schlegel, F., Gehejmekonferentsraad.
Schmidt, L. H., Præst.
 — Vald., Professor.
Schougaard, H. L., Sognepræst. Ø. Ulslev.
Schulin-Zeuthen, C. J. W., Greve, Hofjægermester. Tølløse.
Schwenn, Rud., Overretssagf. Aarhus.
Schøller, G. E. A., Jægermester. Marggaard.
Schønberg, K., Boghandler.
Segelcke, Th. R., Professor.
Sehested, K., Departementschef i Indenrigsministeriet.
Sjællands Stiftsbibliotek. Roskilde.
Sommer, F. C., Cand. phil.
Sorø Akademies Bibliothek.
Stemann, Hofjægermesterinde. Helsingør.
Storck, H., Arkitekt, Professor.
Strøm, G., Sognepræst. Marslev.
Studenteforeningen.
Sørensen, S. A., Oberstltnt. Helsingør.
Thiele, Joh., Assistent.
Thiset, A., Arkivsekretær.
Tholle, Th. H. J., Sognepræst. Marstal.
Thorkelin, B. F. J., Oberst.
Tilemann, H. Chr. G., Godsinspektør.
 Mosager.
Tuxen, A. P., Kaptajn.
Tvermoes, F. E. T., Overretssagf.
Tønder, J. N., Læge.
Udenrigsministeriet.
Ulrich, G., Direktør, Justitsraad.
Urne, Axel, Fuldmægtig i Finantsmin.
Wad, G. L., Provinsarkivar. Odense.
Wadum, E. J., Prokurator. Vejle.
Vahl, J., Provst. Nørre Alslev.
 — Joh., Underbibliothekar.

Wandall , Bertram, Kjøbmand. Aarhus.	Wroblewski , O., Boghandler.
Vedel , S., Overretsassessor.	— Otto B., Forlagsboghandler.
Wendt , Henrik.	Zyphen-Adeler , G. C., Baron, Arkivar i Udenrigsmin.
Vind , S., Hofjægermester. Sanderum- gaard.	— Lensbaron, Kammerherre. Søbyse- gaard.
Volquartz , J. C., Grosserer.	

Norske Medlemmer.

Aall , Cato, Stud. juris., Ulefos.	Flood , J., Farmaceut.
— Nils, Brugsejer. Ulefos.	Fredrikshalds Stadsbibliotek.
Andersen , Sev. Chr., Generalkonsul.	Giertsen , J. Chr., Kjøbmand. Bergen.
Angell , H. B., Overretssagfører. Bergen.	Giessing , Chr., Cand. jur. Drammen.
Arendals Musæum.	Gregersen , J., Cand. phil. Aamot, Modum.
Aschehoug , T. H., Professor.	Grüner , H. J. R., Oberst. Fredriksstad.
Athenæum , Læseselskab.	Hagemann , A., Forstassistent. Alten.
Aubert , Otto, Advokat.	— T., Bureauchef.
Beer , Martin, Sørenskriver. Fron.	Halvorsen , J. B., Bibl. Amanuensis.
Bendixen , B. E., Skolebestyrer. Bergen.	Hartmann , G., Rektor. Skien.
Berg , P. O., Stud. jur.	Heiberg , H., Godsejer. Kaupanger.
Bergens offentlige Bibliothek.	Holst , Valborg, Frøken.
Bergens Musæum.	Huitfeldt-Kaas , H. J., Arkivfuldm.
Bergwitz , Joh. K., Student.	Høegh , S., Enkefrue. Chr.sand.
Birkeland , M., Rigsarkivar.	Johansen , G., Toldbetjent.
Blich , W., Overkontrollør. Bergen.	Johnson , Gisle. Professor.
Blom , A. E. R., Adjunkt.	Kallevig , M., Konsul. Arendal.
Boeck , Th., Kgl. Fuldmægtig.	Kervel , D. van, Sognepræst. Ørskog.
Brodtkorb , Enkefrue. Sandvigen.	Kielland , Axel, Kgl. Fuldmægtig.
Bruenech , Gabr., Bergen.	Kjerboe , Frk., Tønsberg.
Bugge , K. L., Advokat.	Klæboe , P., Cand. theol.
Bull , N. R., Sekretær.	Knagenhjelm , J., Cand. jur.
— Chr. A., Distriktslæge. Evje.	Knudsen , K. O., Toldkasserer. Sandefjord.
Cappelen , T. v., Gjemsø Kloster.	Krogh , A. v., Konsul.
Christensen , Toldinspekt. Arendal.	Landgraff , J., Skoleinspektør. Grimstad.
Collett , A., Bureauchef.	Lassen , W., Bureauchef.
— Amtmandinde.	Lippe , C. F. v. d., Stadskonduktør. Bergen.
— Nicoline, Frøken.	Løvig , Chr., Lensmand. Førde.
Collin , Jens, Postmester. Molde.	Mathiesen , L., Frk.
Conradi , A. Frøken.	Marinens Bibliothek. Horten.
Coucheron , Th., Overlærer. Skien.	Michelet , Oberstltnt, Trondhjem.
Daae , L., Professor, Dr. phil.	Moe , G., Retskriver. Drammen.
Dahl , L. C., Oberst.	Moss , Politimester. Fredrikshald.
Dannevig , Th., Kommandørkaptajn.	Munthe , H., Ingeniørkaptajn.
Delgobe , Ch., Direktør.	Nielsen , Yngvar, Professor, Dr. phil.
Diesen , G. F., Kaptajn. Heddeland.	Nygaard , Fr., Boghandler. Bergen.
Dons , Karl, Cand. phil. Trondhjem.	Paus , Chr.
Erichsen , A. E., Rektor. Stavanger.	Petersen-Foss , B., Frue. Arendal.
Fay , P. J. N., Kgl. Fuldmægtig.	

- Pihl, O.**, Direktør.
Rasch, A. W., Cand. phil.
Rigsarkivet.
Ring, L., Korpsslæge.
Rygh, O., Professor.
Salicath, Fr., Politimester. Stavanger.
Schieth, H. K., Overlærer.
Schweigaard, C. H., Advokat.
 — J., Kapl., Overlæge.
Schenberg, M., Professor, Dr. med.
Selmer, H. L., Sekretær.
 — J., Byfoged. Hammerfest.
Selskab, det norske.
Selskabet „den gode Hensigt“, Bergen.
Sibbern, V., Oberstltn. Værnø Kloster.
Simonsen, P. Kjøbmand.
Sommerfeldt, H., Krigskommissær.
Sommerschield, J., Konsul. Namsos.
- Stabell, F. W.**, Læge. Bergen.
Stang, N. A., Grosserer. Fredrikshald.
Steffens, Haagen Krogh, Stud. jur.
Storm, G., Professor, Dr. phil.
Stub, Kr., Læge. Kragerø.
Sundt, M., Cand. mag.
Thaulow, Læge. Modum.
Thomle, C., Enkefrue.
 — E. A., Arkivfuldm.*)
Thrap, D., Sognepræst.
Thurmann, E. G., Ingeniør. Drammen.
Tønsberg, C., Generalkonsul.
Universitetsbibliotheket.
Ursin, N., Seminarielærer. Tromsø.
Videnskabers Selskab, Kgl. norske.
 Trondhjem.
Væringsaaen, Helge, Brugsejer. Elverum.
Øverland, O. A., Cand. phil.

Udenlandske Medlemmer.

- Kgl. Bibliotheket.** Stockholm.
Kaas, Ivar, Baron. Budapest.
Klingspor, C. A., Major, Rigsheraldiker.
 Stockholm.
Ljungmann, Axel Vilh., Dr. phil. Varekil,
 Göteborg.
- Pontoppidan, H.**, Generalkonsul. Ham-
 borg.*)
Samson & Wallin, Boghandlere. Stock-
 holm.
Trolle-Bonde, C. J., Greve. Trolleholm.
Universitetsbibliotheket i Lund.

*) Har indbetalt 100 Kr. én Gang for Alle.

Dødsfald i Danmark.

1893.

Samlede af Kaptajn H. F. Grandjean.

(Det efter H: anførte Navn angiver den efterlevende Hustrus Pigenavn.)

- Aagaard**, se Braag, Grandjean, Muncck.
Aarestrup, se Tersling.
Abel, Leonhard, fhv. svensk-norsk Vicekons. i Sæby, 13. Febr., H: N. Zedeler.
Abrahams, Charl. Jul. Soph., Arkitekt, 13. Ap., 56 A.
Agerlin, Anna Laura Edvardine, f. Tøyberg, g. m. E. A., 21. Mrts., Fredværk.
Ahlefeldt-Laurvigen, se Bache.
Ahrendt, se Petersen.
Ahrentzen, Jens Chr. Michael, afsk. Kapt. i Fdf., 5. Febr., 70 A., H: M. Lassen.
Allen, George Fred. James, Kmrld., 24. Sept.
— Oline Hansine Marie f. Olsen, g. m. Kmrld. G. F. A., 7. Mrts.
Aller, Joost Jacob van, fhv. Kbmd., 31. Mai, Fredensbg., 83 A.
Alsing, Chr. Rasmussen, fhv. Maskinmst., 21. Mrts., H: S. Wellejus.
Alstrøm, se Skousbo.
Andersen, Chr. Engelbrecht, fhv. Kolonibest., 17. Febr., H: O. Mørk.
— Hans Christian, Kand. polit., Arkivasst., 2. Novbr.
— Hans Jacob, fhv. Godsforvalter p. Fuglsang, 19. Febr., Sundby, Lolland, H: M. Dresler.
Andersen, Jens, Kapt., Fuldmgt., 30. Mai, 59 A.
— Jens, Kmass., 28. Aug., 65 A., H: M. Wendelboe.
— Jørgen, Sgpr., 29. Oktbr., Tved, 41 A.
— se Knudsen, Nielsen, Nyrup.
Andkier, Maren Bolette f. Dyrlund, E. e. Sgpr. N. A., 13. Novbr.
Andresen, Charlotte Amal. f. Brendstrup, E. e. Kmrld. A., 8. Ap.
Andréa, Aug. Fred., fhv. Skibsfører, 29. Ap., 71 A.
Andræ, Carl Christopher Georg, Gh.-konfrd., 2. Febr., 80 A.
Ankjær, Dagmar f. Conradsen, g. m. Kand. polyt. W. A., 6. Juli, Nakskov.
Anthony, Valdemar Roosen, Styrmd., 2. Dcbr., 25 A.
Appel, Laurits Chr., Boghill., 14. Sept., 55 A.
Arboe, Hans From, fhv. Skibskapt., 12. Febr., 61 A., H: A. Nielsen.
— Hans From, Kontorist, 25. Juni.
Arctander, Elisab. Cath. f. Qvistgaard, E. e. Skovrid. C. L. A., 28. Mrts., St. Thomas.
Arent, Ulrikke Christiane f. Storm, E.

- e. Kasserer O. A., 27. Okt., Ringkjøb., 89 A.
- Arnike**, se Dahl.
- Arntzen**, Vilh. Aug., Kand. polit., Kom-lærer, 20. Mrts., H: C. Bentzen.
- Astrup**, se Hansen.
- Axelsen**, Caroline f. Randrup, E. e., Kmr. A., 24. Okt., 83 A.
- Baadsgaard**, se Fock.
- Baagøe**, Leisbeth f. Ribber, E. e. Skibsf. I. H. B., 19. Aug., 79 A.
- Victor Chr. Antonius Theodor, Gros. 27. Juli, 79½ A.
- Bache**, Thyra f. Komt. Ahlefeldt-Laurvigen, g. m. Kmjkr., Kand. jur. W. B. 22. Debr.
- Bagge**, Dines Carl Chr., Prokurat., 25. Jan., Rindum Kjærgd., H: Th. Møller.
- Bagger**, Otto Mandix, Overretssæf., 13. Juni, Nykj. p. S., 56 A., H: S. Holst.
- se Dall.
- Balle**, se Blicher. Listov.
- Ballhausen**, Josephine Cathrine f. Schmidt, g. m. Apoth. C. B., 18. Juli, Korsør. 29 A.
- Balling**, Helene Margr. Hedvig f. Næbøe, E. e. Forv. v. grønl. Handel, 21. Febr. 93 A.
- Balsgaard**, Carl Vilh., Prof., Kunstmaler, 14. Aug. 81 A.
- Bang**, Carol. Amal. f. Ipsen, E. e. Etrd. B., 26. Mai.
- Christine f. Jensen, g. m. Kpt., Toldforv. G. B., 9. Ap. Vandrup, 39½ A.
- Oluf Lundt, Apoth. i Omaha. U. S., 31. Aug.
- se Bentzon, Bigandt, Dolberg.
- Bangert**, Ida Andrea f. Wörmer, g. m. Overkrkom. B., 15. Febr., 72 A.
- Bardenfleth**, Sophie Amal., f. Komts. Schmettau, Dekanese for Vallø, E. e. Glimkonfrd. C. E. B., 26. Ap., Stubberup pr. Borup, 82 A.
- Bardram**, Augusta Adelina, f. Steiner, g. m. fhv. Skuespil. G. B., 6. Mrts.
- Barfoed**, Morten Christian, Kand. polyt. 10. Novbr., Odense, 51 A.
- Barfred**, Jens Laurits, fhv. Skibsfører, 22. Mrts.
- Barnewitz**, Kristiane Fred. f. Finsen, E. e. Partik. W. J. B., 27. Ap.
- Wilh. Jul., Partik., 26. Ap. H: F. Finsen.
- Barrosa**, Eugenia f. Langgaard, 11. Ap. Brasilien.
- Bartholdy**, Caroline Marie Olave, f. Jordan, Enkefrue, 30. Mrts., Birkerød, 53 A.
- Basse**, Benthine, f. Rothenberg, E. e. Sadelmg. B., 13. Sept.
- Bay**, Marie Kirstine, f. Steen, E. e. Viceinspekt. v. de offentl. Skoler, T. W. B., 19. Mai.
- se Simoni.
- Beauvais**, Justine, Enke, 10. Novbr., 89 A.
- Bech**, Hans Frandsen, fhv. Kontorchef isl. Min., Kmr., 5. Febr., 79 A.
- Beck**, Andreas Hansen, fhv. Forpgt. p. Klintholm, 15. Sept.
- Jens, Høiskoleforst., 7. Juli, Mellerup, 49 A.
- Nancy Carol. Wilh., f. Darre, g. m. fhv. Distriktslg. O. F. B., 9. Ap.
- se Dahlerup.
- Beder**, se Bryde.
- Beenfeldt**, Søren Hansen, Skrædder, 19. Juni.
- Beer**, se Islin.
- Begtrup**, Frederikke, Skolebest., 5. Okt., Fredensborg, 89 A.
- Beickmann**, Jacobine Conradine f. Grove, E. e. Instrumentmg. B., 8. Dechr., 70 A.
- Beissenherz**, se Willumsen.
- Bell**, se Borring.
- Bendixen**, se Krøger.
- Bentzen**, se Arntzen, Lundstedt, Seydewitz.
- Bentzon**, Lars Larsen, Landinspekt., 28. Juni. 60 A., H: C. Bang.
- Benzen**, Elisa Frederikke, f. Geisler, E. e. Konditor H. C. B., 17. Debr.
- Benzon**, Albertine, Stamhusbesidderinde, 22. Jan., Benzon, 68 A.
- Vilhelmine, f. Østergaard, E. e. Etrd., Apoth. A. B., 25. Juli, Ny Taarbæk.
- Berg**, Christ. Betzy, f. Wahl, E. e. Snedker B., 8 Ap. 84½ A.

- Berg**, Elisabeth Amanda, f. Frontin, Enkefru, 12. Novbr.
 — Hans Fred., Isenskrm., 1. Novbr. 78 A., H: H. Petersen.
 — Vilh. Jul., Vægtfabrik., Kapt. 13. Sept., 78 A.
 — se Prøvensen.
- Bergmann**, Fred. Vilh., fhv. Lods-oldermd., 13. Mrts., 93 A.
- Bergnehr**, se Gerlach.
- Bering**, Mich. Ditlev, fhv. Urtekr., 27. Ap.
- Berlin**, Rudolph Fred. Vilh., Murmest., 8. Decbr., Charlottenlund.
- Bertelsen**, Edvard Thomas Gottlieb, Læge, 10. Decbr.
 — se Esmann.
- Bibow**, Marie Elisab., f. Monberg, g. m. Læge B., 8. Aug.
- Biehl**, Anna Marie, f. Sünckens, E. e. Apoth. B., 13. Novbr.
- Bierløv**, se Lund.
- Bigandt**, Emil Fred. Carl Vald., Xylograph, 4. Juli H: S. Bang.
- Bille**, Caroline, Frk., 17. Ap. 75 A.
 — se Schmidt.
- Bilsted**, Anne Marie, f. Feilberg, E. e. Regkvartmst. B., 28. Ap., 80 A.
 — se Krarup.
- Binzer**, se With.
- Bird**, Edward Francis, fhv. Vicekons., 20. Novbr. Gloucester.
- Bjergen**, Vilh. Marius Sigvardt, fhv. Lærer i Hvessinge, 28. Okt., 59 A., H: S. Fousanée.
- Bjerre**, Jacobine, f. Winsløw, g. m. Kbmd. Andr. B., 23. Febr., Malaga.
- Bjerregaard**, Sigvart Georg Johannes, fhv. Skolel. i Høsterkjøb, 20. Ap., sst., 76 $\frac{1}{2}$ A.
 — se Wiberg.
- Bjørndahl**, Astrid, f. Jensen, g. m. Sagf. T. B., 3. Febr., Præstø.
- Blicher**, Jens Mathias, fhv. Sgpr., 21. Novbr., 71 A., H: F. Balle.
- Blichfeld**, Katrine Karoline f. Korn, g. m. Sgpr. M. B., 19. Sept., Storing, 52 A.
- Blichfeldt**, Nathalie f. Nordstrøm, g. m. Kpt. Chr. B., 5. Mai.
- Bloch**, se Jensen.
- Blom**, se Mackeprang.
- Bluhme**, Louise f. Schütte, g. m. Godseier E. B., 7. Sept., Nørlund.
- Blædel**, se Plum.
- Bodenhoff**, se Neergaard.
- Boeck**, Thora Rasmine f. Mathiasen, g. m. Manufakturhdr. I. B. 21. Juni.
 — Zelma Virginia f. Moberg, E. e. Oberst B. B., 4. Juni.
 — se Lotze.
- Boesen**, Charlotte f. Zoëga, g. m. Fabrik. I. F. B., 21. Juni.
- Boethe**, Margr. f. Raffenberg, E. e. Sgpr. B., 24. Okt., Karby, 83 A.
- Bolvig**, Johan Conrad, Sgpr., 23. Juli, Fanebjerg, 71 A.
 — se Dall.
- Bonnesen**, Theodor Vald., Landvkoms., 5. Sept., Fredensborg, 56 A., H: Ch. Møller.
- Borresen**, se Wolf.
- Borring**, Edvard, Translateur, 6. Decbr., H: C. Bell.
- Boserup**, Daniel, fhv. Forpgt., 12. Sept.
 — se Rørbye.
- Both**, Joh. Jul. Chr., kgl. Skovfg. i Nyhegn, 11. Mrts., Esrom.
- Boye**, Hanna Sofie f. Møller, E. e. Sgpr. J. B., 30 Ap.
- Braag**, Anna Ursula f. Aagaard, g. m. Ingen. V. R. B., 28. Mai, Gørbersdorf.
- Brakle**, Caroline van. f. Jensen, g. m. Kmhr. v. B., 2. Mrts.
- Brandt**, Aug. Fred., fhv. Sgpr., 4. Aug., 77 A.
 — Ida Sophie Margr. f. Sønderskou, g. m. fhv. Musikdirekt., Krigsr. Chr. B. 30. Mai, 76 A.
- Brandstrup**, Petrea Andrea, Skuespillerinde, g. m. Skuespil. C. B., 3. Okt.
- Braungarten**, se Lundsgaard.
- Braunstejn**, se Grønlund.
- Bredfelt**, se Suhr.
- Brendstrup**, Thora Camilla, E. e. Fabrikeier S. A. B., 3. Okt., 78 A.
 — se Andresen.
- Bretteville**, Ida Soph. le Normand de, f. Wolck, E. e. Toldass. F. C. N. de B., 19. Juni, Aarhus, 78 A.

- Breum**, Harald, Lokomotivfører, 1 Jan., Klampenborg, H: V. Gundel.
- Brixen**, Anna Cath. Joh. Marie f. Grouleff, g. m. Handelsreisende N. B., 17. Aug., 27 A.
- Brockdorff**, Eleonore Marie Jeanette, Komts., 7. Juli, Itzehoe, 83 A.
— Frederik C. E. S., Godseier, 11. Novbr., Frederikseg, 50 A.
- Brun**, Alexander, Hoffjægermest., 18. Novbr., Humlebæk, 79 $\frac{1}{2}$ A.
— E. Konserv., 30. Jan., Fredericia.
— se Hindsberg.
- Bruun**, Betty Henriette, f. Rehne, E. e. Kunstnaler J. E. B., 8. Jan.
— Jens Peter, fhv. Musikdirekt., 3. Sept., 59 A., H: Fr. Dedenroth.
— Vilh. Fred. Frode, Pianofortefabrik., 7. Juli, 68 A., H: C. Nielsen.
— se Muus, Møller.
- Bruus**, Cath. Christine Henr. Agathe, f. Stockfleth, g. m. Genmj. N. P. C. T. B., 15. Aug., 71 A.
- Bryde**, Helene Christiane Elisab. f. Beder, g. m. isl. Kbmd. V. B., 24. Ap.
- Brygmann**, Louise Fred. Adamine Vilhelm., Frk., 7. Mai.
- Brøndum**, Alfred Gottfred, Brændevinsbr., Fabriikeier, 5 Juni, 53 A., H: E. Lorentzen.
— Anders Anton William, Avlsforv., 22. Aug., H: E. Christiansen.
— Karen Marie f. Christensen, E. e. Agent A. B., 22. Aug.
- Brøndsted**, Fred. Severin, fhv. Sgpr., 19. Juni, 88 A.
- Brønsted**, Soph. Theod., Ingen. v. d. Hedeselsk., 31. Decbr., Aarhus, H: E. v. Müllen.
- Buch**, Ane Cath. f. Juncker, E. e. Skolebest. C. T. B., 17. Juli, Hellerup, 85 A.
- Buchholz**, Fred. Ernestine f. Korn, E. e. Sgpr., C. G. B., 14. Febr., 89 A.
— Hans Fred. Carl, Kmr., 18. Mrts.
- Buchter**, Jean Charles Marius, Bankkasserer, 9. Febr.
- Budde**, Vilh. Chr., Dr. med., 8. Jan., 48 A., H: M. Schiern.
- Bugge**, Fred., Kbmd., 9. Oct., Lyngby, 74 A.
- Buhl**, Lauritz Ingvard, Telegrafist, 3. Mai.
- Busch**, Jens Chr., pens. Balletdanser, Krigsass., 4. Febr., 68 A.
— Joseph Marie François Volkmar, Komponist, 3. Novbr., 80 A.
— se Hofman, Svedstrup.
- Büch**, se Holm.
- Bügel**, Aug. Anton Daniel, Læge, 27. Decr., Stege, 40 A.
- Bülow**, Anna Caroline Amalie, f. Hochbrandt, g. m. fhv. Sgpr. F. R. C. B., 9. Aug., 74 A.
— Eickstedt Andreas Ludv., Fuldm. i Privatbank., 3. Aug., 39 A.
— Frants Adam Hans, fhv. Provst, 5. Novbr., Aarhus, 67 A.
— Johan, fhv. Inspekt. p. Ladegd., Kanclrd., 14. Jan., 70. A., H: A. Bülow.
— se Thun.
- Bærentzen**, se Lerche.
- Bæggild**, Jens Christian, Kbmd., 19. Juli, Aalborg, 52 A., H: M. Leisner.
— Peter Jens Krogsgaard, Urtekr. 4. Decr.
- Bægh**, Carl Henrik, Dyrnaler, Prof., 19. Okt., H: A. C. H. Møller.
— Thora Laurine Cathrine f. Nielsen, E. e. Fuldm. i Indenrgm., O. A. B. 28. Okt.
- Belck**, se Sørensen.
- Bennelyche**, se Gottlieb.
- Bergesen**, Jean Pierre Guillaume, fhv. Magasinforv., Krigsass., 25. Mai.
- Bøtcher**, Petrus Johannes, fhv. Sgpr., 7. Mrts., 76 A., H: A. Friis.
- Cappelen**, Henrik Anker Nordenberg, fhv. Manufakthdlr., Prit. i Borgervæbn., 20. Mrts., Charlottenlund.
— Joh. Fred. Peter Adolf, Kapt., fhv. Stationsforv., 3. Okt.
- Carl**, Lindhard Hansen, Skibsreder, Etrd., 21. Aug., H: M. Olsen.
- Carlsen**, se Tvede.
- Carstensen**, J. T., Musikdirect., 25. Mrts., Upsala.
— se Hundahl.

- Carsø**, Joh. Fred., Gross., Etrd., 27. Decbr., 76. A.
- Caspersen**, se Holm.
- Castenschiold**, Fred. Adolph Holten, afsk. Prlt., 26. Aug., Clermont-Ferrand, 28 A.
- Cato**, se Ehler.
- Cavalsky**, Axel Hjalmar Vilh., Kontorist, 2. Ap., 18^{3/4} A.
- Cederfeld de Simonsen**, Benthine (Charl., f. Koefoed, E. e. Justitsrd., 4. Decbr., 88 A.
- Chabert**, Ida Margr. f. Dorph, g. m. Oberst R. W. C., 31. Decb.
- Chievitz**, Joach. Chr., fhv. Sgpr., 16. Jan., 77 A.
- Christens**, se Götzsche.
- Christensen**, Carl, fhv. Skovrid., v. Lystrup. G., 5. Aug.
- Carl Emil, fhv. Sgpr. i Toftlund, Slesvig, 21. Jan., 72 A.
- Holger Stanley, Gross., 3. Jan., H: L. Christensen.
- Joh. Chr., Gross., 29. Mrts., H: S. Libert.
- Joh. Margr., f. Geday, E. e. Sgpr. C. E. Ch., 23. Jan.
- Marg. Christ., f. Svanteman, E. e. Møller Chr. C., 8. Aug.
- se Brøndum, Engelbrecht, Kyhnel, Rousthøi.
- Christern**, Emilie, f. Garrigues, E. e. Boghldr. C., 29. Ap., New-York.
- Christiansen**, Andr. Joh. Vilh. Louis, fhv. Amtsforv., 20. Jan., H: C., Lund.
- se Brøndum.
- Christmas**, John. Fred., Hattfabrik, 15. Okt.
- Christophersen**, se Overgaard.
- Clausen**, Emil Vilh. Ferd., fhv. Prokrt., i Nykj. p. S., 23. Mai, 62 A.
- se Jørgensen, Schlegel.
- Clemmensen**, se Zættre.
- Collard**, Carl Chr. Theod., Snedkerm., 20. Mrts., H: B. Petersen.
- Comistabili**, se Gøhl.
- Conradsen**, se Ankjær.
- Corfixen**, se Schæffer.
- Cortsøn**, se Guldberg.
- Craas**, Joh. Frid., Gross., 28. Novbr., 70 A., H: C. Kasel.
- Crone**, Jenny Christ., Frk., D. af Amtsveiiinspekt. H. P. G., 11. Ap., Aggersvold, 22 A.
- Cronberg**, Marie Elisabeth, Frk., 31. Mrts., Middelfart
- Cræmers**, se Duncker.
- Curjel**, Jul. Salomon, fhv. Korpslæge, 13. Mai, 63 A.
- Dahl**, Carl Adolf, Blomstergartn. i Atlanta, U. St., 1. Sept.
- Ejler, Kand. jur., 15. Febr.
- Eiman., Billedskjærer, 5. Mai, 76 A.
- Hans Balsler, Xylograf, 30. Decbr., 69 A., H: K. Nyholm.
- Harald Vald., fhv. Maskinm., 25. Aug., H: V. Arnike.
- Dahlerup**, Vilhelmine, f. Beck, E. e. Justrd. H. L. D., 25. Jan.
- Dahlbom**, Joh. Chr., fhv. Tandlæge, 7. Ap.
- Dahlstrøm**, se Schierning.
- Dalgas**, Caroline., Frk., 12. Mai, Italien, 61 A.
- Dall**, Henriette Jacobine f. Bagger, E. e. Propr. G. D., 16. Decbr.
- Jørgen Pedersen, Jernstøber, 15. Decbr., H: A. Bolwig.
- Dam**, Karl Georg, Fabrikant i Aalborg, 26. Juli.
- Damborg**, Thorvald Chr., Ingeniør, 15. Ap., Philadelphia, 61 A.
- Danchell**, Fred. Ludv. Haln, Civiling., 21. Mrts.
- Darré**, Claudine Wilhel. f. Jappe, g. m. Manufakturhdl. A. E. D., 4. Oktbr.
- Darre**, se Beck.
- Dedenroth**, se Bruun.
- Dehli**, se Gigas.
- Deichmann**, Laurits Bartholomæus, Skolebest. i Faaborg, Krigsass., 20. Ap., sst., 67 A., H: J. Holm.
- Dessau**, David, Bureauchef i Rigsdagen, 9. Jan., 73 A.
- Devantié**, Rebekka Jørgentine, Frk., 20. Decbr.
- Dietz**, Magdal. Carol. Margr. f. Stammeborg, g. m. Partik. H. F. D., 16. Novbr.
- Dithlefsen**, Johannes Bernhard, fhv.

- Landfoged i Husum, Justrd., 9. Novbr., Holstebro, 80 A.
- Ditzel**, Chr. Andr., fhv. Distriktslæge, Etrd., 22. Mai, Mosager, 88 A.
- Hans Peter, Kbmd., 28. Jan., 87 A.
- Dobel**, se Overlade.
- Dockum**, Charles Eduard van, Admiral, fhv. Minst., 29. Jan., Helsingør, 88 A.
- Dohlmann**, Agathe Jeannette f. Viale, g. m. Fabrik. P. D., 30. Juni.
- Dolberg**, Thomas Fred., Kand.theol., 23. Ap., Fredværk, 72½ A., H: C. Berg.
- Dons**, Petrine Vilh. f. Frandsen, Enkef., 17. Sept., 75 A.
- Dorph**, se Chahert.
- Dreeszen**, Hans Friederich, Boghdlr., Krigsass., 13. Mai, H: S. Ohlsen.
- Dresler**, se Andersen.
- Dreyer**, Ida Nikoline Margr., f. Randrup, g. m. Gnt. F. D., 1. Mrts.
- Drewes**, Marie Bernhardine Margr. f. Lindgreen, E. e. kgl. Kapelmusik. D., 14. Novbr., 83 A.
- Drewsen**, Soph. Georg, Kand. polyt., Fabrikbest., 20. Febr., Landskrona.
- Dublie**, se Tersløw.
- Duncker**, Abille Amal f. Cræmers, g. m. Major I. H. D., 5. Mai, Lyngby.
- Jens Heinrich, Major, 20. Aug., Sorgenfri, 88 A.
- Dyrlund**, se Andkier.
- Dæcker**, Lovise Fred. Therese f. Dæcker, E. e. Oblt. G. W. D., 15. Aug.
- se Husum.
- Dellner**, Joh. Guldbrand, Fabrikant, 29. Jan., Odense, 80 A.
- Derge**, Emilie Aug. Leopoldine, Frk., 5. Ap., 81 A.
- Derschlag**, Adolph Aug. Ludv., Gross., 1. Novbr.
- Eckert**, se Müffelmann.
- Edinger**, Vitus Poul Abraham Lehn, Hoteleier, 18. Juni Kallundborg.
- Egternach**, se Scheel.
- Ehlern**, William Theodor, Kammerass., 9. Decr., H: J. Cato.
- Ehlers**, Laurits, fhv. Maler, 20. Ap., Roskilde, 76 A.
- Edv. Did., fhv. Borgmest., Konfrd., 27. Mrts., 81 A.
- Eiler**, se Gad.
- Ekman**, se Prior.
- Elberling**, se Lindhard.
- Ellebye**, Christian Marker, Gross., 11. Ap., H: H. M. Ørnstrup.
- Ellermann**, Hans Madssilius, Kbmd., 21. Mrts., Aarhus, 69 A., H: A. Madsen.
- Elmenhoff**, Benny f. Jacobsen, g. m. Kand. polit. O. E., 3. Novbr., Randers.
- Engberg**, Joseph. Adam, Kbmd., 5. Novbr., Sækkjøbing, 83 A.
- Engel**, Carl Ferd. Emil, fhv. Sgpr., 3. Sept., 82 A.
- Johannes Joseph, Manufakthdr., 17. Decbr., H: H. Grüner.
- Engelbrecht**, Theodora Vilhelmine, f. Christensen, g. m. Krigsr. C. W. E., 23. Juni.
- Engstrøm**, Andreas Petersen, Vexell., 1. Mai, 63 A., H: H. Rasmussen.
- Erlandsen**, Anne Marie Vilh., f. Guldbrandsen, E. e. Klokker E., 12. Juni, 77 A.
- Ernst**, Fred. Vilh., fhv. Kapt. i Kongest., 30. Mrts.
- Esmann**, Georg Theophilus, Prokurat., Direkt. f. jydsk. Kreditf., 3. Mrts., Viborg, 59 A., H: F. Bertelsen.
- Estrup**, Ellen f. Skeel, g. m. Godseier A. P. E., 24. Sept., Faarupgd., 27 A.
- Eszlinger**, Gottlieb Wilhelm, Ullrmg., 12. Novbr., H: A. Meyer.
- Ewald**, Mette Margreth, f. Køthen, Enkef., 29. Sept., 87 A.
- Ewaldsen**, Christen, Sgpr., 19. Juli, 74 A.
- Ewertsen**, se Ingerslev.
- Eyermann**, Louise Dorth., Frk., 14. Aug., Hillerød.
- Faaborg**, se Richter.
- Faber**, Louise Gertrud Elisab., D. af Kontorchef A. I. F., 26. A., Paris.
- se Stochholm.
- Falck**, Emilie Caroline f. Meiling, E. e. Sgpr. H. P. F., 25. Ap.
- Faurschou**, Alfred, Propr., 11. Juli, Thestrup, H: V. Riis.
- se Meulengracht.
- Fausbøll**, se Tjellesen.
- Fedderson**, se Lassen.
- Feilberg**, Peter Diderich Lacoppidan,

- Kand. theol., fhv. Lærer, 10. Juni.
Lønborg, 81 A.
- se Bilsted, Heegaard.
- Femmer**, Johanne Frk., 4. Mai, 78 A.
- Fenger**, se Reimer.
- Fester**, A. C., fhv. Lærer, 19. Aug.
Stubbekjøb., 68 $\frac{1}{2}$ A., H: M. Halling.
- Feyerschou**, Vilhelmine, Frk., 25. Mrts.,
Lyngby.
- Fiedler**, Ane Cathr. f. Olsen, E. e.
Proptr. F. til Sevedø, 21. Juli.
- se Rye.
- Fife**, se Schönberg.
- Finsen**, Caroline Math. f. Grønvold, g.
m. Stiftsforv. F., 25. Mai, Vallø.
- Soph. Vilh. f. Funch, E. e. Stifts-
fysik. J. F., 4. Aug., Skaarupgd.
- se Barnewitz.
- Finneisen**, se Muhle.
- Fischer**, Marie Louise de, Frk., 19.
Juni, Randers, 79 A.
- Wilhelm. Louise, Frk., 20. Dec., 78 A.
- se Kruuse, Marcher.
- Fisker**, Christence de, Konvt., 21. Nov.,
Venmetofte, 97 A.
- Flarup**, se Woldbye.
- Fleischer**, Johan Seckmann, Fyringen.,
fhv. Prlt. af Søetat., 8. Maj, 39
A., H: E. Kräyenbühl.
- Fleron**, Louise Cath. Elisab. f. Kramer,
E. e. Fmd. i Søværftets Hdværker-
korps. D. F., 23. Mrts.
- Flemmer**, Inger Margr. f. Lund, E. e.
Rektor, Etrd., H. M. F., 19. Mai,
Hillerød, 95 A.
- Flindt**, Carl Peter Ferd. Neergaard, fhv.
Konsul i Holbæk, Gross., 8. Jan.
- Flor**, Anna Christ. Thomasine f. Niel-
sen, g. m. Guldsmed C. W. F.,
30. Juli.
- Christian Emil, Prokurator, 3.
Decr., Sorø, 76 A.
- Floor**, Peter Chr. Emanuel, fhv. Lærer,
18. Novbr., H: A. A. Kirchhoff.
- Fock**, Louis. Theod. Gustav, Kapt. i
Art., 16. Juli, Aarhus, 35 A., H:
N. Baadsgaard.
- Foersom**, Ferd. David, fhv. Propt., 15.
Aug., H: A. Schwartzlose.
- Fog**, se Rosen.
- Folkmann**, Jens Peter, Skisreder, 3.
Sept., Rønne, H: Ch. Schou.
- Fornitz**, se Horsmann.
- Forsberg**, Inger, f. Kauffmann, E. e.
Toldkontr. F., 28. Decr.
- Fousanée**, se Bjergén.
- Frandsen**, Christian. Toldforv. i Fan-
borg, 19. Juli, sst., 72 A.
- se Dons.
- Frank**, se Gottschalk.
- Frederiksen**, Søren, Kordegn, 31. Jan.,
Svendborg, 63 $\frac{1}{2}$ A.
- Frich**, Johan Joach., fhv. Borgnst. i
Skagen, 22. Juli, Havegd. pr.
Hjørring, 68 A.
- Frigaast**, J. P. fhv. Kbmd. i Nykj. p.
F., 9. Juli.
- Johanne Marie f. Øegaard, g. m.
F. F., 25. Juli, Frederikssund.
- Friis**, Chr., Sprogkerer, Kand. polyt.,
27. Ap.
- Johanne f. Søltoft, g. m. Proptr.,
J. F., 26. Novbr., Lyngbygd.
- Lauritz Nicolai, fhv. Borgnst.,
5. Okt. Skjelskør, 65 A.
- Margr. Christine f. Hasfeldt, E. e.
Gudsforv. (H. F., Meerløse, 27.
Febr., 89 $\frac{1}{2}$ A.
- Rosalie Frederikke Poulina f. Gorm,
E. e. Vicekonsul Fr. F., 21. Novbr.
- se Bøtcher.
- Frimodt**, Joh. Pfeiter Wittroch, Gros.,
22. Mai, Davos, H: L. Schmal-
feldt.
- Frisch**, Chr., Boghdlr., Chef f. Politi-
korp., 22. Okt., Assens, H: A. O.
Olsen.
- se Kaastrup.
- Frisenette**, se Lange.
- Fritz**, Thomas Chr. Vill., fhv. Lærer
v. kgl. Opfostringsh., 15. Jan., 69 $\frac{1}{2}$
A., H: L. Tøpfer.
- Fritze**, Lovise Math. Kirstine f. Keller-
mann, g. m. Fabrik. A. F., 16.
Sept.
- Fromberg**, se Gerdes.
- Frontin**, Emil Isak Johan, Handelsbog-
hdlr., 17. Okt.
- se Berg.

- Frost-Hansen**, Carl, Violoncellist, 21. Jan., 28 A.
- Frost**, se Hertzsprung.
- Frydendahl**, se Witter.
- Fränkel**, Benny Levin, Vexellerer, 10. Juli, Bellevue, 67 A.
- Frølund**, Marie Dorthea f. Weis, g. m. Postholder J. F., 27. Febr., Frederiksund, 82 A.
— se Wittrup.
- Frørup**, Hedvig Charl. f. Rønno, g. m. Asst. i Marinem., S. A. S. F., 27. Mai.
- Funch**, se Finsen, Petersen.
— Casper Gerhard Clemens, Prof., fhv. Overlærer, 20. Aug., Aarhus, 86 $\frac{1}{2}$ A.
- Funck**, Herman Vilh., fhv. Kbmd., 2. Juli, Præstø, 77 A.. H: O. Mohr.
- Funder**, Chr. Henrik, Proptr., 8. Sept., 74 A.
- Fulling**, Christiane f. Marzetta, Enkefru, 10. Aug., 76 A.
- Fønsø**, Johanne Edle Kathr. f. Thonboe, E. e. Toldast. F., 14. Mrts., 75 A.
- Gad**, Hans Melchior Bartholin, fhv. Distriktslæge i Terndrup, 1. Juli, Aalborg, 85 A.
— Louise Grandjean f. Eiler, g. m. Sgr. H. S. G., 5. Aug., N. Broby.
- Gade**, Anton, Veierass., 20. Decbr., H: P. Wiberg.
- Galle**, se Posselt.
- Gamst**, Fred. Chr., Smedemest., 7. Ap. 79 A., H: K. Hansen.
- Garde**, Janus. Aug., afsk. Kapt. i Søet., Kmhr., fhv. Guvernør, 23. Mai, 69 A., H: A. Rothie.
- Garrigues**, se Christern.
- Geday**, se Christensen.
- Gedde**, Charl. Fred. Christine f. Møller, E. e. Propt. G., Viborggd., 9. Jan.
- Geisler**, Carl Edmund, Civiling., 4. Juni, paa Reisen til Amerika.
— Maria Petrea f. Pedersen, E. e. Graver v. Petri K., V. E. G., 27. Juli.
— se Benzen.
- Geismar**, Ferdinand Carl Jacob, Handelsagent, 15. Novbr.
- Georg**, Emmanuel Victor, Billedhugg., 11. Novbr., 27 A.
- Gerdes**, Jens Ulrich, Konsul, Kommercerd., 10. Ap., Aarhuus, H: C. Fromberg.
- Gerlach**, Ane Boline, E. e. Komdserg. G. 21. Juni.
— Carl Ludv., fhv. Syngemester, 13. Sept., 61 A., H: L. Bergnéhr.
- Giese**, se Jans.
- Gigas**, Emilie Henriette f. Dehli, g. m. P. G., 14. Ap., Ordrup.
- Gjedde**, se Løvenhjem.
- Gjerulff**, Harald Vilh. Alfred, Materialist, 30. Juni, Skjødstrup, H: D. Larsen.
- Glass**, Chr. Henr., Organist v. Ref. K., 12. Ang., 72 A., H: L. Thorning.
- Gleichmann**, Fritz Charles, Missionær, Juli, Leopoldville.
- Gluud**, Georg Thorvald, Læderhdr., 25. Novbr., H: A. Stamp.
- Gorm**, se Friis.
- Gottlieb**, Anna Margr. Elisab., f. Bønellyche, g. m. Gros. F. G., 7. Mrts.
- Gottschalk**, Ludv. fhv. Kbmd., 19. Ap., 85 $\frac{1}{2}$ A., H: A. Frank.
- Graff**, se Rosenvinge.
- Gram-Hansen**, Marie Louise f. Stub, g. m. Læge C. G. H., 15. Febr., 20 A.
- Gram**, Carl, Viceksl., 22. Mai, Ystad, 87 A.
- Grammelstorff**, Wilh. Mich., Fuldm., 20. Mrts.
- Grandjean**, Magd. Soph. f. Aagaard, E. e. Toldkontrl. L. C. G., 28. Febr., Kolding, 80 A.
- Grandt**, se Lundager.
- Gregersen**, Hans Riber, Lt., Revisor i Indenrigsminst., 13. Mai, H: P. Muderspach.
- Grevy**, Emma Theodora f. Løsecke, g. m. Snedker N. D. G., 7. Aug.
- Grove**, Peter Vilh., fhv. Redakt., 7. Novbr., 61 A.
— se Beickmann, Møller.
- Grouleff**, se Brixen.
- Grundtvig**, Olivia Vilh. f. Stenersen, g. m. Kontchef S. G., 8. Ap., 64 A.
- Grut**, Caroline (Lili) f. Worsaae, g. m. Prlt. T. G., 8. Dcbr.

- Grüne**, Charl. Emil Theod., Frk., 24. Ap.
Grüner, Louise, Frk., 6 Juli.
 — se Engel.
Grünfeld, Hans Peter Hansen, fhv.
 Overlærer, 9. Novbr., Slesvig, 80 A.
Grünwaldt, Chr. Fred., Toldasst., 16.
 Septb., 75 A.
Grøndahl, se Rosendahl.
Grønlund, Anders, Borgmest. i Svaneke,
 4. Ap. sst., 80 A.
 — Fritze Joh. Adelaide f. Braunstejn,
 g. m. Urtekr. G., 22. Ap.
Grønvold, se Finsen, Madsen.
Gudmann, Caroline Sophie Fred Otilia
 Agathe, Komikererinde., 19. Decbr.
Guldberg, Chr. B., Kbmd., 21. Ap.,
 Randers, 70 A., H: M. Cortsen.
Guldbrandsen, se Erlandsen.
Gulstad, Edvard, Herredsfgd., 21. Novb.,
 Hjørring, 54 A.
Gundel, se Breum.
Gyldenfeldt, Conrad Vilh., Herredsfgd.,
 31. Okt, Rønne, 47 A.
Gylling, Henrik Kleinholdt Nielsen,
 Isenkr., 20. Juli, 35 A., H: D.
 Hansen.
Gøhl, Emma Amalie Charl. f. Comi-
 stabili, E. e. Kleinsmed G., 25. Aug.
Getzsche, Sophie Christine f. Christens,
 g. m. Propr. O. G., 24. Juli,
 Sophiehøi.
Haack, se Kine.
Hagerup, se Wahl.
Hahn, Arnold Siegfried, Varemgl., 23.
 Sept., 63 A.
 — Frantz Jul. Spendrup, Tilgrafist,
 15. Juni, Nystad, Finland, 20 A.
 — Peter Jul., Kbmd., 28. Jan., Aar-
 hus, 75 A.
Halkier, Jens, Farver, Kmrd., 15. Ap.
 Randers, 82 A.
Hallas, Sophus Friederich Marquardt,
 Læge, 5. Juli, Svinninge, 55 A.,
 H: M. C. Timmermann.
Halling, se Fester.
Hammer, Hans Gunner Wiggerslev,
 Farver, 1. Jan., Roskilde, 56 A.,
 H: C. Thomsen.
 — Thom. Lauritz, fhv. Sgpr., 25. Jan.
 Grenaa, 75 A.
- Hammer-Møller**, Lars, Expedient v. for.
 Dampskibsselsk., 20. Jan., Leipzig.
Hammershøi, Chr. Peter Gross., 27.
 Ap., H: F. Rentzmann.
Hammerum, se Printz.
Hansen, Alfred Peter, Gross., Etrd.,
 10. Novbr., Berlin, 64 A.
 — Anna Valborg f. Würtzen, g. m.
 Kapt. F. F. H., 27. Febr.
 — Emilie Christiane Caroline f. Astrup,
 E. e. Sgpr. N. V. H., — Juni, Odense.
 — Erhardine Adolphine f. Rantzau,
 kgl. Skuesplinde, E. e. Kammer-
 sanger Chr. H., 10. Juni, Char-
 lottenlund, 77 A.
 — Ludvig, fhv. Lærer, Kand. phil.,
 22. Mrts., Grenaa, 87 $\frac{1}{2}$ A.
 — Peter, Kand. polyt., Fabrikant, 2.
 Jan., 57 A.
 — Severin, Stationsforv., 7. Mai, Vig-
 gerløse.
 — se Gamst, Gylling, Hochfeldt, John-
 sen, Kaas, Larsen, Lommer, Schnei-
 der, Starcke, Stribolt, Thrane,
 Wulff.
Hartnack, se Müller.
Hartvig, Hans W., Isenkr., 20. Febr.
Hasse, se Schröder.
Hasselbach, se Leser.
Hasfeldt, se Friis.
Hassing, Kirstine f. Møller, E. e. Kbmd.
 C. H., 8. Mai, Esbjerg, 71 A.
Hauch, Adam Frederik, Direkt., 4.
 Decbr., H: S. Skeel.
 — Caroline Sophie f. Skeel, E. e.
 Asst., L. C. H., 27. Decbr.
Hauerbach, Caroline f. Møller, E. e.
 Kbmd. A. H., 25. Ap., Randers.
Haunstrup, Jacob Chr. Jensen, Gross.
 1. Mai, H: M. Wøistrup.
Haxthausen, Nathalie Eleonora, Frk.,
 27. Sept.
Hedemann, Jane Emily f. Oldfield., E.
 e. Gross. J. C. H., 14. Decbr.
Heegaard, Stephen Peter Anker, Jern-
 støber, Etrd., 19. Decbr., 78 A., H:
 L. Feilberg.
Heerfordt, Niels Chr., Distrikkslæge i
 Hjørring, 20. Juli, sst., 53 A.

- Hegermann-Lindenorone**, Cai Ditlev, afsk. Genlt., 22. Dcbr., 87 A.
- Heiberg**, Christiane Soph. f. Rasmussen, F. e. Asst., P. C. H., 7. Juli.
— Emil Theodor. fhv. Sygehuslæge i Aalborg, 13. Dcbr.
- Heidemann**, se Steenholm.
- Heidenheim**, Axel. Khmd. i Nykjøb. p. F., 15. Ap., sst.
- Hejde**, se Simesen.
- Hekkel**, se Lampe.
- Heller**, Carl Ferd., Skibsbygg. i Marin., 11. Novbr.
- Hellerung**, Johannes Henrik, Jernstøber, 29. Juni. Skodsborg.
— Joh. Marie f. Nielsen, E. e. Jernstøber J. H. H., 29. Dcbr.
- Helmers**, se Schmedes.
- Helsing**, Henriette f. Pihl, E. e. Skibsbygger i Marinen Chr. H., 23. Ap.
- Hemert**, Cornelia Agathe van, Frk., 19. Dcbr.
- Hemme**, Math., Snekker, 18. Febr., Sydney.
- Hendrichsen**, se Schioldan.
- Hennings**, Georg Friderick Heinrich. Partikl., 17. Okt.
- Henningsen**, Hans Chr., fhv. Overlærer i Hillested, 25. Ap., 83 A.
— se Kryger.
- Hense**, Adolf Frantz Joseph, Partikl., 1. Novbr., H. F. Petersen.
- Henriques**, Samuel, Genremal., Fabrikt., 2. Juni.
- Herfurth**, Fred. Flamand, Kand. theol., 18. Mai, 25 A.
- Herold**, se Stricker.
- Herreborg**, se Roed.
- Herring**, William Camil, fhv., Brandinspekt., 25. Novbr., Stege, 74 A.
- Herskind**, se Krabbe.
- Hertzsprung**, Severin Carl Ludv., Direkt. f. Livsforsikr. Anst., 27. Okt., 54 A., H: H. Frost.
- Heymann**, Philip Wulff, Gross., Etsrd., 15. Decbr., 56 A.
- Hindsberg**, Christiane Philippine f. Brun, Enkefrue, 29. Juni, 70 A.
- Hirth**, Ole Chr., Bankdirekt., 18. Sept., Kolding, 56 A.
- Hjorth**, Johanne Marie f. Jansen, E. e. — Skibskpt. J. P. G. H., 28. Dcbr., 84¹/₂ A.
- Hlatky**, Cornelia Louise Elisab., Frk., 21. Ap.
- Hochbrandt**, se Bülow.
- Hochfeldt**, Carl Emil Jul, Krigsass., Revisor i Matrikelkont., 1. Jan., 70 A., H: N. Hansen.
- Hoff**, Joh. Chr., Snekker, 29. Mrts., 83 A.
- Hoffmeyer**, Chr. Jul., Justitsrd., 23. Dcbr., Kappelkjær pr. Storeheddinge, 82 A.
- Hofman**, Casper Christian. Organist v. Herlufsholm, 10. Juli, sst., 54 A., H: A. M. Busch.
— Math. de, fhv. Sgpr., 8. Juli, 76 A.
- Holck**, Margareta Aug., Frk., 19. Mrts.
- Oluf Henrik Elias, Prlt., 31. Aug. 34 A., H: Th. Larsen.
- Thora Ludovica Christine f. Larsen, E. e. Prlt. O. H., 6. Okt., Næstved.
- Hollensberg**, Anthon Ludv., Bagerm., 17. Sept., H: H. Thana.
- Hollesen**, Chr., Politiasst. i Aarhus, 9. Febr. sst., 43 A.
- Holm**, Carl Ferd., Varemg., 7. Ap., H: A. Sandberg.
— Jens Peter, Klassekol., 9. Mrts., H: M. Büch.
— Jacob Peter George, Kand. pharm., 25. Dcbr., H: D. Jensen.
— Johanne Jacobine f. Caspersen, E. Lic. theol. H., 1. Dcbr., 83 A.
— Niels Chr. Fred., Kand. theol., 13. Novbr., 24 A.
— Thora Wilhelmine Marthea, f. Leig, g. m. Uhrmg. C. M. H., 17. Dcbr.
— se Deichmann, Holst. Thiesen.
- Holst**, Hans Peter, Sgpr., 1. Febr., Førslev, 53 A.
— Hans Peter, Digter, Konfrd., 2. Juni, 81¹/₂ A., H: A. Holm.
— se Bagger.
- Holten**, Juliane Soph. f. Schou, g. m. Apoth. C. F. H., 21. Febr., Kjetterup, 37 A.
- Holtzermann**, se Petersen.
- Hoppe**, Ida Amalie Edvardine, E. e. Skibsmgl. H., 3. Novbr.
— se Lassen.

- Hornwain**, Caroline Math., Frk., 30. Sept., St. Hans Hosp.
- Horsmann**, Iens Peter, Krigsass., 1. Okt., H: C. Fornitz.
- Hostrup-Schultz**, Henrik Otto Frederik, Vognmd., 4. Decbr., H: A. Nyholm.
- se Schwartzkopf.
- Houg**, Hans Neergaard, Gross., 27. Mai, H: E. N. Petersen.
- Hoyberg**, Cath. Charl. f. Julh, g. m. Kapelmusik. M. H., 16. Juli.
- Hubert**, Gottfried, Kapt., 2. Okt.
- Hultmann**, Elise, Frk., 31. Aug.
- Hundahl**, A. C., Kbmd., 9. Sept., Doverodde, 76 A., H: M. Carstensen.
- Hundrup**, Sofie Beate Jacobine. f. Nyholm, E. e. Sgpr. H., 19. Mrts.
- Husum**, Ida Carol. Amal., f. Døcker, E. e. Kapt. H., 3. Ap.
- Huus**, Rasmus Raahauge, fhv. Sgpr., 30. Septb., Kjøng, 79 A.
- Hyllested**, Susanne f. Kirstein, g. m., F. W. H., 11. Aug., Arcahon.
- Hylling**, Julius, F. M., Sagfører, 22. Ap., Lille Verlose.
- Hüttemeier**, Peter Theodor, Maskinfabrik., 15. Jan., 60 A., H: T. Terkelsen.
- Hvidberg**, Thorvald Emil Jul., Sangl., 25. Sept.
- Hviid**, Andrea Bartholine, Konvent., 7. Jan., Vemmetofte
- P., Proptr., 25. Juli, 83 A.
- Høy**, se Sengeløv.
- Høyer**, se Jensen.
- Høyrup**, se Schmidt.
- Hæberg**, Peter Petersen, fhv. Brændevinsbr., 6. Ap.
- Høgsbro**, Amalie Gabrielle, f. Jørgensen, g. m. Folketh. Formd. S. H., 27. Decbr., 60 A.
- Høst**, Cajus Gustav Marius, Revisor, 13. Novbr., H: L. Rohde.
- Jacobsen**, Christiane Ioh., E. e. Branddirekt. J., 5. Aug., Randers.
- Vilh. Chr. Lemvig, Komd., 28. Febr., 76 A.
- Jacob. Godseier, Etrd., Jandthmd., 2. Decbr., Falkenstein, 78 A.
- se Elmenhoff.
- Jans**, Carl Cornelius, fhv. Skibsrheder, 8. Mai, Amager. H: M. Giese.
- Jansen**, se Hjorth.
- Janssen**, Juliane f. Sass. E. e. Kapt. F. W. J., 27. Mrts.
- Jappe**, se Darré.
- Ibsen**, Anton Richter, Telegraf., 2. Juli. H: P. Sivertsen.
- Iefsen**, Ane Elisabeth., Frk., 8. Juli, Hellerup, 79 A.
- Jensen**, Fred. Peter, Postmester, 13. Febr., Frederikssund, 54 A.
- Harald William, kgl. Kapelmusik., 22. Mrts., H: M. Bloch.
- Hans Severin, Møbelfabrik., Borgerrepr., 27. Aug., 60 A., H: P. Høyer.
- Jørgen, Hørkræm., Gros., 19. Okt., 79 A.
- se Bang, Brakle, Bjørndahl, Holm, Madie, Mangor, Mohr, Schnack, Schwartz.
- Jerichau**, Marie Rosa Elisab, Frk., 25. Okt.
- Jermiin**, se Schwensen.
- Jessen**, Egertha Marie f. Rauch, E. e. Sgpr. H. M. J., 14. Decbr., 70 A.
- Indvorsen**, Carl Valdemar, fhv. Postkontrl., 24. Aug.
- Ingerslev**, Christiane Louise Dorth. f. Ewertsen, g. m. Distriktlæge V. I., 5. Juli, Præsto, 52 A.
- Ditlevine Maximiliane f. Müller, E. e. Gross. V. I., 3. Juni, 85 A.
- Ingversen**, se Sørensen.
- Jochimsen**, Jacob Heinreck, fhv. Skoleinspekt. v. Petri Skole, 4. Jan., 76 A., H. M. Nissen.
- Johansen**, Johanne Vill. f. Solling. E. e. Vinhdl. H. J., 3. Aug.
- Ludv., Gross., 4. Jan.
- se Kragh, Ratjen.
- Johnsen**, Edvald Jacob, Læge, 25. Ap., 55 A.
- Fritz William, Adjunkt, 9. Juni, Odense, 71 A., H: Th. Lindberg.
- Jørgen, fhv. Toldkass., Etrd., 30. Juli, 85 A.
- Peter Chr., Sprogkerer, 10. Mai.
- Johnson**, Thor John, Lt., Toldasst., 26. Ap., 65 A., H: E. Hansen.

- Johnsson, J. K. M.**, fhv. Kasserer, Kmrdr., 26. Ap., H: E. Meyer.
- Jordan**, se Bartholdy.
- Jost**, se Lundsteen.
- Ipsen**, se Bang.
- Ishey**, Margr. Christine Cæcilie. Skolebest. i Nakskov, 10. Novbr.
- Islin**, Emilie f. Beer, E. e. Maler I., 24. Okt.
- Juhl**, Hans Christensen, Eier af Hjernerupgd., 29. Ap., 77 A.
— se Hoyberg.
- Juncker**, Carl Ferd., Toldkontrl., 21. Mrts., 55 A., H: A. Trolle.
— se Buch.
- Iversen**, se Kaas.
- Jürgensen**, se Høgsbro, Lund.
- Jørck**, Lauritz Christian, fhv. Overmaskinnstr., 14. Dcbr.
- Jørgensen**, Henr. Nic., Godseier, 24. Sept., Søholt, H: L. Clausen.
— Henriette Nicoline f. Møller, E. e. Proptr. J. N. J. til Cathrinedal, 14. Juni, 73 A.
— se Klem, Meyer, Obel, Wistoft.
- Kaas**, Carol. Soph. f. Hansen, g. m. J. V. K., 25. Sept., Roskilde, 75 A.
— Maria Rebekka Christiane f. Iversen, g. m. Skovrid., S. V. E. K., 24. Jan., Tokkeruphus, 54 A.
- Kaastrup**, Fred. Elisab., f. Frisch, E. e. Kbmnd. K. i Aalborg, 3 Ap.
- Kalb**, se Worre.
- Kasel**, se Crass.
- Kattrup**, Christ., Maskininspekt., 18. Okt., Buenos Ayres.
- Kauffmann**, se Forsberg.
- Kehlet**, Anna Cathr., Frk., 12. Aug., 76 A.
- Kellermann**, se Fritze.
- Kemp**, se Smith.
- Kerrn**, Johan Vilh., Jernbasst., 9. Aug.
- Kine**, Emilie Florentine f. Haack, E. e. Lysesløber K., 6. Juni.
- Kirchhoff**, se Floor.
- Kirstein**, se Hyllested.
- Kiær**, Fritz Friederichsen, Gen., Ges. i St. Petersborg, 27. Mrts., 68 A.
- Kiergaard**, se Krüger.
- Kjerulf**, Thorvaldur Andreasson, Distriktslæge p. Island, 25. Juli, 46. A.
- Kierulf**, se Thun.
- Kjær**, Hans Magnus, Gross., 27. Ap., Holstebro, 49 A.
— Søren, Gdmnd., Folkethmd., 11. Dcbr., 66 A.
— se Klein, Larsen.
- Kjærulf**, se Smith.
- Kjølner**, Heinrich Arnold, Godsforv. p. Selsø, Lindholm, Justitsrd, 17. Ap., H: C. Rützou.
— Joh. Chr., fhv. Toldasst. i Nysted, 24. Febr., 78 A.
- Klem**, Karen Margr. Cecilie f. Jørgensen, E. e. Kancelrd. K., 24. Dcbr., Hornslet.
- Klein**, Bolette Julie f. Kjær, Enkefr., 10. Mrts.
- Kleine**, Carl Joh., Handelsagent, 21. Mrts., H: A. Nørholm.
- Klubien**, Anton Hieronimus Fritsche, Højesteretsadvk., 5. Dcbr, 59 A., H: I. Suenson.
- Kløcker**, Olivie Marie Vilh., Stiftsdame i Vallø, 9. Jan., 76 A.
- Knudsen**, Christine Dorothea, f. Andersen, g. m. kgl. Fuldm. O. C. K., 3. Jan., St. Croix.
— Gjertrud Kirstine, f. Rønne, g. m. Partik. Chr. V. K., 2. Jan., 80 A.
— Henr. Chr. Wilh., fhv. Sgpr., 3. Febr., 85 A.
— Julie f. Orm, g. m. fhv. Stationsforst., H. K., 26. Dcbr.
- Knuth**, Viggo, Kontorist, 10. Dcbr.
- Koch**, se Wolff.
- Kofoed**, Hansigne Emilie, Frk., D. af Skibskapt. K., 19. Ap.
— se Simonsen.
- Kofoed**, Thor, fhv. Skibsfører, 8. Aug., Rønne, 71 A., H: C. Marcher.
- Kofoed-Hansen**, Hans Peter, fhv. Stiftpr., 4. Dcbr., 80 A.
- Kold**, Lars Kjellerup, fhv. Sgpr., 15. Dcbr.
— se Nielsen.
- Kolding**, se Rheinlænder.
- Kolthoff**, se Schaffenberg.
- Korn**, se Blichfeldt, Buchholz.
- Kornbeck**, se Lund.

- Kortes**, se Lihme.
- Krabbe**, Joh. Ludv. Adolf Carl, Fuldm. i Marinemist., 2. Okt., 55 A., H: A. Herskind.
- Kragh**, Ferd. Chr. Restaurat., 21. Aug., 34 A., H: H. Johansen.
- Kramer**, se Fleron.
- Krarup**, Bothilde, f. Bilsted, E. e. Etrd. K., 15. Novbr.
- Niels Bygum, fhv. Sgpr., 17. Okt., 72 A., H: N. Ravnborg.
- Niels Bygum, Stud. mag., 4. Dec., Roskilde.
- Kräyenbühl**, se Fleischer.
- Kriegbaum**, Christoffer, Sognefgd., 14. Novbr., Resenfelde, 94 A.
- Krieger**, And. Fred., Dr. jur., fhv. Minister, 27. Sept., 76 A.
- Chr. Wenzel, 1. Okt., Falmouth, 46 A.
- Krog**, Christen Hansen, fhv. Kbmd. i Frederiksværk, 19. Juli, H: A. Olsen.
- Krogh**, se Lauritzen.
- Kruise**, se Petersen.
- Kruise**, Anders, Amtsfuldm., Kmr., 4. Okt., 92 $\frac{1}{2}$ A., H: A. C. Fischer.
- Manderup Peter, Landinspekt., 23. Mrts., Lille Rodegd., 64 A.
- Kryger**, Eduard Samuel, Kapt., Skomager, 28. Novbr., 61 A. H: A. Henningsen.
- Krüger**, Joh. Peter, fhv. Kbmd. i Kjerteminde, 20. Jan., Helsingør, 76 A.
- Petra Andrea f. Kjergaard, E. e. Kand pharm., C. T. K., 26 Febr.
- Krøger**, Theod. Heinr. Chr., fhv. Forpagt. p. Frydendal, 3. Juni, Svendgaard, H: L. Bendixen.
- Krøll**, se Rehm.
- Krøyer**, C. J., Kbmd., 25. Ap., Svendborg.
- Kyhl**, Hagbarth Charles Chr., fhv. Urtekr., 18. Mai, H: C. Nielsen
- Kyhnel**, Ellen f. Christensen, E. e. Murer H. C. K., 7. Ap.
- Købke**, Vald. Hjartvar, Komd., pens. Overlods, 10. Ap., 79 A.
- Hother Vilh., fhv. Toldasst., 12. Juli, 77 A.
- Köhler**, Georg Emil, Kontorist, 6. Aug.
- Köhn**, se Rørup.
- Køthen**, se Ewald.
- Lampe**, Adelheid Caroline f. Hekkel, E. e. Lærer L., 1. Ap., 85 A.
- Lander**, se Scheel.
- Lange**, Jens Terpager, Urtekr., 19. Ap., H: A. Frisenette.
- Langgaard**, se Barposa.
- Larsen**, Claudine Marie f. Hansen, g. m. Kapt., Meubelfabrik. L. L., 10. Decr.
- Knud Møller, Postmest., 6. Febr., Hammel, 42 A.
- se Gjerulf, Holck, Monberg, West.
- Larsen**, Augusta f. Kjær, E. e. Vicekonsul, J. L. i Malmø, 18. Mai, 64 A.
- Lassen**, Fred. Ferd., Kbmd., 2. Aug., Odense, H: J. Hoppe.
- Hans, afsk. Kpt., Regnskabsf. ved Statsban., 6. Mrts., H: Feddersen.
- se Ahrentzen.
- Lasson**, se Schytte.
- Lauritzen**, Ludv. Martin, Landinspekt., 26. Jnli, H: S. Raven.
- Philippa Andrea Henriette f. Krogh, g. m. Manufakturhdl., C. L., 21. Mai, se Lund.
- Laub**, Martha Marie Villhelmine f. Mackeprang, Enkefr., 20 Decbr., Charlottenlund.
- Leerbech**, Daniel, Kbmd., 18. Jan., Storehedd., 76 A.
- Lehmann**, Anna Sophie, Musiklærerinde, 14. Aug.
- Vilh., Musiklærer, 8. Jan.
- Lehr**, Emilie Hedevig von der, Frk., 6. Mai.
- Leig**, se Holm.
- Leipoldt**, se Trendel.
- Leisner**, se Bøggild.
- Lemborg**, Carl Heinrich, Gartner ved forstbot. Have, 18. Aug., Charlottenld., 55 A., H: C. Spach.
- Lempfert**, Marie Ottine Fred. Jacobine, Frk., D. af afd. Major L., 24 Mrts.
- Lemvigh**, Erik Fred. Emil, Gross., 14. Aug.
- Lentz**, Charlotte f. Rée, E. e. Ghmrd. L., Eutin, 26. Mai.
- Leonhardtzen**, se Popp.

- Lerche**, Hansine Marie f. Bærentzen, g. m. Tobaksp., P. E. L., 23. Novbr.
- Leser**, Carl Theodor, Pianist, 9. Okt., H: M. Hasselbach.
- Leseur**, se Stürup.
- Lesser**, se Sick.
- Leth**, Vincens Steensen, Kmhr., 23. Novbr., Steensgd., 82 A.
- Libert**, se Christensen.
- Lichtenberg**, Soph. Dorth. de, Frk., 22. Juni, Gjentofte, 78 A.
- Liebe**, Johannes Theodor Julius, fhv. kgl. Skuespiller, 2. Novbr., 71 A.
- Lihme**, Pauli, Porcellainshdl., 22. Aug., H: M. Kortes.
- Lisberg**, Peter Johannes, Dr. med., (Overlg. 17. Febr., 37 A., H: V. Meyer.
- Lillienskjold**, John Gersdorff, Gross., 29. Debr., New York, 24 A.
- Lind**, Rudolph., Exam. jur., 9. Okt., 72 A.
- Lindberg**, se Johnsen.
- Linde**, Minna f. Nygaard. E. e. Oberst L., 21. Aug.
- Lindgaard-Petersen**, Peter, Stationsforv., 19. Febr., Nyborg, 56 A.
- Lindemann**, Hansine Vilh. Gunnamari, g. m. Snedker V. L., 21. Sept., 65 A.
- Lindgreen**, se Drewes.
- Lindhard**, Fred. Elias. Vicebrolægningsinspekt., 18. Ap., H: A. Elberling.
- Lindholm**, Hans. fhv. Lærer i Moseby, Folkethmdl., 19. Juni, Stubbekjøbing, 79 A.
- Jørgen Christen, Agent, 10. Debr., Kolding.
- Lipmann**, se Rée.
- Listov**, Chr. Rich. Steen, fhv. Rektor, Prof., 31. Mrts., 73 A., H: S. Balle.
- Lommer**, Jensine Marie f. Hansen, g. m. Fabrik V. L., 12. Mrts.
- Lorentzen**, se Brøndum.
- Lotze**, Ernst Gustav, Apothk., Etrd., 17. Odense, 69 A., H: C. Boeck.
- Lund**, Cathinka Anina. f. Pontoppidan, Enke, 14. Ap., Stubbekjøb.
- Eiler Chr., fhv. Stationsinspekt. i Helsingør. Justrd., 28. Mrts.
- Emilus, fhv. kgl. Kapelmusik. i Stockholm, 7. Ap., sst.
- Lund**, Emma Jensine f. Kornbeck, g. m. Amtsrådsekretær A. L., 3. Mai, Holbæk.
- Hans Peter, Eier af Bernstorf Hovmarksgd. 27. Mrts., H: J. Rørdam.
- Hans Vilhelm, Kand. phil., Arabolog, 5. Jan., H: E. Jürgensen.
- Johan Rasmus, Skræder, 19. Ap., H: M. Bierløv.
- Martin Chr., Lærer i Særslev, Fyen, 6. Ap., sst., 58 A.
- Palle Christian, Postexp., 22. Juli, H: C. Lauritzen.
- se Christiansen, Flemmer, Reith, Schultz, Tybring, Vold.
- Lundager**, Ane Soph. Emanuelle f. Grandt, E. e. Værtishushdl., L., 2. Aug.
- Lundberg**, Anette Rose f. Petersen E., e. Mekanik., N. L., 8. Juli.
- Lunde**, Peter Fred., fhv. Jernstøber, Rigsdagsmd., 21. Sept., 90 A.
- Lars Chr., Maler, 16. Jan., Ordrup, 86 A.
- Lundholm**, Frederik Emil, fhv. Gross., 4. Septb.
- Lundsgaard**, Jens Chr., Gross., 25. Jan., 80 A.
- Sofie f. Braumgarten, g. m. Real-skoleforst. J. T. L., Nexø, 30 Sept., 36 A.
- Lundstedt**, Peter, Garver, 28. Okt., Valby, H: C. Bentzen.
- Lundsteen**, Albert Theodor, Handelsboghil., 20. Febr., H: C. S. Jost.
- Lüttau**, Carl Anton, fhv. Overtoldinsp. i Altona, 6. Mrts., Flensborg, 75 A.
- Lützw**, Marie Laura Eugenie Claudine, Frk., 24. Ap., 71 A.
- Læssøe**, Emilie Adelaide, Frk., 25. Aug., 90 A.
- Leitved**, Ernst, Fred., Kapt. i Søetat., 14. Jan., 50 A., H: E. Sommer.
- Lesecke**, se Grevy.
- Levenhjem**, Maren Vilh. v., f. Gjedde, E. e. Kapt., Postust. H. C. B., v. L., 29. Ap., 76 A.
- Levmann**, se Mariager.
- Macgregor**, se Petit.
- Mackeprang**, Caroline f. Blom, g. m.

- fhv. Forpgt. C. M., 30. Jan., Sophienberg, Nyborg.
- Mackeprang**, se Laub.
- Madsen**, Juliette Caroline f. Grønvold, g. m. Gross. C. M., 25. Okt.
- Kay Høst, Kand. phil., Stud. pharm., 5. Mrts., Stubbekjøbing, 19 A.
- Peter, kgl. Vognmester, 9. Jan., 83½ A.
- se Ellermann.
- Madié**, Joh. Marie f. Jensen E. e. Vaabenmest. A. A. M., 9. Mai.
- Maire**, Jul. le, Uhrmg., 10 Aug., 75 A.
- Malling**, Cath. Marie Margr., Frk., 17. Sept.
- Heinrich August, Justrd., fhv. Amtsförv., 28. Decbr., 86 A.
- Jørgen Sophus, Apoth., 20. Juli, Hjørring. 54 A.
- Malthé**, Rasm. Secher, Billedhugger, 6. Mai, 64 A.
- Mangor**, Mariane, Enke, 16 Ap.
- Kirstine f. Jensen, E. e. Lærer H. H. M., 1. Ap., Søborg, 68 A.
- Mantzius**, Jens Johan Armand, 1. Decb.
- Marcher**, Axel. Forpgt., 21. Febr., Aastrup, 44 A., H: M. Fischer.
- se Kofoed.
- Marcussen**, Jørgen, fhv. Branddirekt., Kancelrd., 4. Okt., 79 A.
- Mariager**, Elisab. Henr. f. Løvmand, E. e. Justrd. M., 4. Febr.
- Marzetta**, se Fulling.
- Mathiasen**, se Boeck.
- Mathiesen**, Carl Markus Andreas, Arkivsekr., 11. Febr., 72 A.
- Hjalmar Vilh., fhv. Fuldm. v. Statsb., 5. Novbr.
- Mayntzhusen**, Adriane Cornelia, Frk., 24. Ap.
- Mehren**, Julius v., Kbmd., Konsul, 17. Mai, Helsingør, 77 A.
- Meier**, Aug. Carol. Soph. f. Meier, g. m. Toldasst. J. L. M., 18. Mrts., Stege.
- Meiling**, se Falck.
- Meincke**, Arent Joh. Vilh., afsk. Major, 6. Jan.
- se Meinertz.
- Meinertz**, Anna Kirstine f. Meincke, g. m. fhv. Fabrikbest. C. H. M., 29. Juni.
- Melchior**, Ludv., Manufakturhdl., 8. Jan., 80 A.
- Israel B., Gross., 7. Sept.
- Meldahl**, Henrik, Kapt., Jernst., 17. Mai.
- Messerschmidt**, Fred. Ferd. William, afsk. Oberst 20. Febr., 67 A.
- Meulengracht**, Nicol. Kathr. f. Fauerschou, Enke, 22. Mai, Aarhus, 81 A.
- Meyer**, Anna Siegfriede f. Ryder, g. m. Snedker., A. D. M., 30. Juni.
- Camilla Rosalia Henriette. f. Jørgensen, E. e. Komd. C. M., 18. Dcbr., 79 A.
- Halvordine Elise f. Tuxen, E. e. Distriktsl. M. i Horsens, 10. Septb.
- Martin, Kbmd., 14. Juli. Horsens, 53 A., H: P. Philipson.
- Salomon, Vexell., 4. Dcbr., 90 A.
- se Eszlinger, Johnsson, Lüsberg, Zimsen.
- Mibach**, se Rosen.
- Nichelsen**, Carl, Genkonstl., 7. Mrts., Bogota, Sydamerika, 74 A.
- Milling**, se Støchel.
- Mirow**, se Thorballe.
- Moberg**, Chr. Ferd., Partikl., 18 Ap.
- se Boeck, Ulrichsen.
- Modell**, Edvard Ferdinand Theodor, Hanskefabrik., 6. Dcbr.
- Mohr**, Anna Carol. f. Jensen, g. m. Læge A. M., 21. Ap.
- se Funck.
- Moltke**, Thusmelda Soph. Elisab. Fred. Louise f. Baronesse Reden, E. e. Amtind., Grev M. V. M., 14. Febr., 78 A.
- Monberg**, Christen Pedersen, Partikl., 8. Juni, 77 A. H: M. Larsen.
- se Bibow.
- Monrad**, Martin Anton, fhv. Herredsfg., Etrd., 9. Aug., Fredensborg, 74 A., H: C. Sinmeltkjer.
- Monrath**, se Svitzer.
- Moos**, se Schovelin.
- Mortensen**, Niels Carl Vilh., Inspekt. ved Jonstrup Sem., Komponist, 3. Novbr., Jonstrup, 61 A.

- Worthensen**, Ida Amal. Petersine, f. Petersen, E. e. Redakt. W. P. M., 3. Ap., 66 A.
- Worville**, Emil And. Pontoppidan, Dr. med., 14. Aug., Odessa, 73 A.
- Wuderspach**, se Gregersen.
- Muhle**, Ottilie Fred. f. Finneisen, E. e. Fabrik. J. B. M., 15. Mai, 65 A.
- Munck**, Eliza f. Aagaard, g. m. Kapellan F. M., 2. Okt., Nakskov.
- Munk**, Johannes, fhv. Kbmd., 13. Juli, Stubbekjøb.
- Muus**, Elias Bendz, Gross., Konsul. 17. Mrts., 88 A., H: M. C. Bruun.
- Müffelmann**, Thora Maria f. Eckert, E. e. Overlæge E. M., 28. Novbr., Rom.
- Myhlenphort**, Iver. Kbmd., 27. Ap., Glasgow.
- Mühlensteth**, Jørgen Erhard, fhv. Sgpr., 19. Aug., Kolding, 76 A.
- Mühlenstedt**, se Svanenskjold.
- Müllen**, v., se Brøndsted.
- Müller**, Caroline Marie f. Hartnack, g. m. Lærer F. S. N. M., 30. Mrts.
- Christian Modest, afsk. Oberst af Ing., 18. Decbr., 60 A., H: S. Schwartz.
- Emma Eulalia f. Sæborg, E. e. Maskinmest. M., 22. Novbr., 71 A.
- Julius, fhv. Toldkontr., Kmrd., 29. Mrts., 82 A.
- se Ingerslev, Sünckenberg.
- Møhl**, se Stephensen.
- Meinichen**, Kirstine Louise f. Rasmussen, E. e. Juveler O. P. M., 14. Ap.
- Møller**, Adolph, Maskinfabrik., 28. Mai, Horsens, H: P. Svendsen.
- Carl Chr., Musikdirekt., 19. Decbr., 70 A.
- Charles Kastrup, Kontorchef v. foren. Dampskibsselsk., 14. Mrts. H: E. Weibel.
- Eva Henriette f. Bruun, g. m. Boghldr. Th. M., 3. Decbr.
- Francisca Charlot. Marie f. Trechmann, g. m. Musikdirekt. C. C. M., 20. Ap.
- Hans Peter, fhv. Manufakturhldr., 14. Jan., 69 A., H: E. Røper.
- Kathrine Nielsine Konradine f. Grove, E. e. Musik. J. M., 9. Novb. 76 A.
- Møller**, Lauritz Ridder, fhv. Boghldr., 5. Aug., 83 A.
- Math., Kbmd., Konsul, 27. Mrts., Lemvig, 78 A.
- Peter Henrik Nielsen, fhv. kgl. Kapelmusik., 4. Decbr., 83 A.
- se Bagge, Bonnesen, Boye, Bøgh, Gedde, Hauerbach, Hassing, Jørgensen, Rink, Torup.
- Mørk**, se Andersen.
- Mørup**, se Rüdinger.
- Nansen**, N., Stationsforst., 12. Novbr., Lunderskov, 68 A.
- Neckelmann**, se Prytz.
- Neergaard**, Joach. Peter Chr. Bruun de, Stamhusbesidd. til Svenstrup, Gehkonfrd., 28. Jan., 86 A.
- Marthe Kirstine f. Schmidt, E. e. Skræder Th. N., 2. Mrts., 78 $\frac{1}{2}$ A.
- Math. de f. Bodenhoff, g.m. Forpgt. C. F. de N., 6. Jan., Svaløfgd., Skuane, 51 A.
- Neermann**, Hans Theodor, Handelsagent, 27. Mai.
- Neidhardt**, Frans Peter, fhv. Overkontrol. p. Fred. Hosp., 23. Septb.
- Nehammer**, se Seidelin.
- Neumann**, Ottine Aug., E. e. Postkontroll. N. 20. Aug.
- Nichum**, S. A., Kapt., Bygningsinspekt., 15. Novbr., Veile.
- Nielsen**, Edel Margr. f. Nielsen, E. e. Konfrd. Prof. Rasm. N., 17. Mai.
- Peter, fhv. Gmd.. Folkethingsmd., 20. Juni, Søndersø, 90 A.
- Rudolph, fhv. Kapelmusik., 28. Sept., H: L. Andersen.
- Søren, Sgpr., 12. Febr., Baarse, 47 A., H: L. Kold.
- se Arboe, Bruun, Bøgh, Flor, Helle-
rung, Kyhl, Stricker, Oettinger.
- Nissen**, Bolette Cathr. f. Petersen, g. m. Dr. phil., Prof. C. A. N., 14. Juni.
- Carl Lorenzen, Sgpr., 1. Mrts., Rise, Ærø, 54 A.
- Nic., fhv. Postdirekt., Justrd., 21. Juni, Lyksborg, 78 A.
- se Jochimsen.

- Nordstrøm**, se Blichfeldt.
Norrie, se Wolle.
Nyborg, Olaf Herman, Kand. pharm., 18. Mrts.
Nygaard, Hans Haagen, Overretsprok., 12. Mai, 69 A.
Nygaard, se Linde.
Nyholm, Dorthea Kirstine f. Steenberg, Enkefru, 14. Novbr., Nykj. p. M., 72 A.
 — Ida Marie f. Schmidt, Enkefru, 7. Juli.
 — se Dahl, Hostrup-Schultz, Hundrup.
Nyrop, Kamma Karen Christine f. Andersen, E. e. Instrumentnag. C. N., 10. Dcbr.
Næboe, se Balling.
Nørhølle, Cathr. Marie f. Thede, g. m. fhv. Landmd. A. N., 14. Ap.
Nørgaard, Henrik Georg, Postasst., 3. Dcbr., Nibe.
 — Jakob, Eier af Aggersborggd., 24. Jan., 77 A.
Nørholm, se Kleine.
Obdrup, Hans Christian, Expedient i Krmin., 6. Mrts., 67 A.
Obel, Karen Marie f. Jørgensen, g. m. Propt. I. O., 16. Juli, Vigerdalsgd.
Oettinger, Amalie f. Nielsen, E. e. Agent L. O., 14. Novbr.
Ohlsen, se Dreeszen.
Oldfield, se Hedemann.
Olsen, Anders Peter, Kapt. i Fdf., 11. Mai, 45 A.,
 — Lars Johannes, Oberst, Regchef, 5. Juni, 63 A.
 — se Allen, Carl, Fiedler, Frisch, Krog, Praëm.
Oppermann, Poul Immanuel, Kand. jur., 29. Novbr.
Orm, se Knudsen.
Overgaard, Larsine Sophie f. Christophersen, E. e. Distriktslæge T. E. R. O., 21. Febr.
Overlade, Marie f. Dobel, E. e. Distriktsforst. Chr. O., 3. Jan.
Ovesen, Salomon Andersen, Gdmd., Landsthmd., 13. Novbr., Solbjerg, 59 A.
Oxholm, se Smidt.
Pacht, Alexius Chr., Bandagist, 8. Febr.
- Palludan**, Emil, Kbmd., 21. Okt., Varde, 41½ A.
Partorius, se Theobald.
Patermann, Jørg. Chr., fhv. Isenkr., 24. Ap.
Pedersen, se Geister.
Pedrin, Julie Georgine f. Thielemann, E. e. Konditor P., 14. Mrts.
Petersen, Alvilde Emilie Laura f. Funck, E. e. Kand. theol. F. P., 7. Juli.
 — Camilla Rosalie Angelica, f. Steinbach, E. e. Agent, Baandhdr. Chr. P.
 — Chr., Kmr., Byraadsdmd., 23. Aug., 66 A., H: C. Kruse.
 — Dorthea f. Raun, E. e. Propt. N. C. F. P., 20. Juli.
 — Lauritz E., Dyrlæge, 22. Novbr., Jægerspris, 86 A.
 — Margr. Carol. Sina f. Ahrendt, g. m. Materialist H. P., 30. Juli.
 — William Aug., Læge i Ribe, 13. Mrts., H: L. Holtzermann.
 — se Berg, Collard, Hense, Houg, Lundberg, Morthensen, Nissen, Schiønning, Sonne, Wildt.
Petit, Emil Charles Nicolai, Læge, Etrd., 7. Novbr., 77 A., H: E. Macgregor.
Pihl, se Helsing.
Philipson, se Meyer.
Plaetner, Jakob fhv. Garver, 10. Juni, Flensborg, 70 A.
Pless, se Schmidt.
Plum, Charlotte Elisab. f. Blædel, E. e. Sgpr. N. M. P., 5. Mrts., 81 A.
 — Peter Poulsen, fhv. Eier af Cathrinedal, Møen, 4. Juni, H: M. Ranpe.
Plötz, Hugo Heinrich Edwin, Mekanik., 26. Novbr.
Polarscheck, Emil Martin Ferd., Handelsrejsende, 25. Aug.
Pontoppidan, Knud Theod., Handelsfuldm., 6. Jan., 24 A.
 — se Lund.
Popp, Fred. Ludv., isl. Kbmd., 10. Mrts., Saudarkrök, H: E. Leonhardtzen.
Posselt, Elise Soph. Marie f. Galle, g. m. Oberst P., 6. Febr.

- Praëm**, Carl Ludv. Fred., Typograf, 19. Mrts., H: H. Olsen.
- Søren Ludv. Anth., Telegrafbest. i Aalborg, 13. Ap., sst., 66 A.
- Preetzmann**, Chr., Herredsfgd., 21. Aug., Aalborg, 72 A.
- Primon**, Othilia Vilh., Frk., 26. Mai.
- Printz**, Petrine Marie Elisabeth, f. Hammerum, g. m. Skibsbbyg. H. P. P., 27. Juni.
- Printzen**, se Wiig.
- Prior**, Fernanda Fred. Louise Jacobine, f. Ekman, g. m. Ingen. I. A. P., 18. Mai.
- Prytz**, Fred., Hofvinhldr., 25. Mai, H: H. Neckelmann.
- Prøvensen**, Eskild Anton, Gross., 6. Aug., Kjerteminde, H: C. Berg.
- Pøhle**, se Suhr.
- Qvistgaard**, se Arctander.
- Raaeløff**, Harald Iver Andreas, Konfrd., fhv. Minister, 5. Novbr., 83 A.
- Raffenberg**, se Boethe.
- Rahnerdt**, Carl, Musiker, 17. Juli, 73 A.
- Rammeskov**, Niels, Brændevinsbr., fhv. Rigsdagsind., 25. Juni, Middelt., 70 A.
- Niels Petersen, fhv. Manufakturhdl. i Odense, 23. Febr., 82 A.
- Rampe**, se Plum.
- Randrup**, se Axelsen, Dreyer.
- Rantzau**, se Hansen.
- Rantzow**, Fritz Leopold, Rigsgreve, Ohlt., 12. Mai, Lyngby, 61 A.
- Rasmussen**, Julie Aug. f. Sekwart, g. m. Kmrdr. P. R., 13. Mrts., Roskilde.
- Lauritz Gotfred, kgl. Hofmetalst., 24. Ap., 68 A.
- P., Farver, Kmrdr., 9. Mai, Roskilde, 78 A.
- Theodor, fhv. Skuespill. og Direktør i Kasino, 21. Ap., Odense, 79 A.
- se Engstrøm, Heiberg. Møinichen.
- Ratjen**, Ehler Nicolay Jul., fhv. Skovrider paa Klampenborg, 29. Ap., 87 A., H: C. Johansen.
- Rauch**, se Jensen.
- Raun**, se Petersen.
- Raven**, se Lauritzen.
- Ravnborg**, se Krarup.
- Reden**, se Moltke.
- Redsted**, Oluf Austeen Leopold Fred., fhv. Sgpr., 10. Mai, Esrom, 72 A.
- Rée**, Louise f. Lipmann, E. e. Gross., J. R., 30. Okt.
- se Lentz.
- Reffs**, Eduard, Khmd., 11. Okt., Horsens, 41 A.
- Regenburg**, Conradine, Frk., 8. Novbr., Skanderbg.
- Rehm**, Juliane Marie f. Kroll, E. e. Skræder R., 9. Mrts., 86 A.
- Rehne**, se Bruun.
- Reimer**, Georg Severin Staal, Værk-mester, 3. Ap., Malmø, H: M. Thun.
- Sara Helene Margr. f. Fenger, E. e. Proptr. Chr. L. R., 5. Febr.
- Reith**, Carl Vilhelm, fhv. Skuespill., Novbr., H: O. Lund.
- Rentzmann**, se Hammershøj.
- Rettich**, Hermann, Dr. jur., tysk Generalkonsul, 7. Okt., 40 A.
- Rettmeyer**, se Secher.
- Reventlow**, Benedicte Christiane, f. Reventlow, E. e. Grev F. C. O. R. til Christianssæde, 17. Jan., 59 A.
- Ludv. Chr. Ditlev, Greve af, fhv. Landrd., 14. Juni, Lübeck, 69 A.
- se Tegner.
- Rheinländer**, Joh. Fred. Chr., Slagter, 13. Jan., 79 A., H: H. Kolding.
- Riber**, se Baagøe.
- Richter**, Lauritz, fhv. Eier af Troelstrup, 24. Mai.
- Nielsine Stefanie f. Faaborg, g. m. Sgpr. R., 21. Novbr.
- Riis**, se Faurschou.
- Ring**, Oluf Peter And., Entrepr., Vognmand, 18. Febr.
- Rink**, Henrik Johannes, fhv. Direktør for grønlandske Handel, Dr. phil., 15. Decr., Christiania, H: S. Møller.
- Rochenberg**, se Basse.
- Roed**, Chr. Andr., Kbmd., 6. Sept., Holbæk, H: A. Herreborg.
- Rohde**, se Høst.
- Rosen**, Olga f. Mibach, g. m. Asst. F. R., 24. Decr.
- Rosa Theodora Elisabeth f. Fog, E. e. Prit. R. 28. Juli.

- Rosenbom**, Hans Marcussen, Telegrafist, 28. Mrts., Ribe.
- Rosendahl**, Jens Chr., Læderhldr., 10. Ap., H: A. Grøndahl.
- Rosenhoff**, Carl Joh. Emil, Kunstnaler, 1 Ap.
— Ida Sophie Caroline, Frk., 4. Nov.
- Rosenqvist**, Knud Chr. Alexander, Exam. pharm., 16. Juli, 28 A.
- Rosenstand**, Theodor, fhv. Distriktsl. i Maribo, 26. Febr., 73 A.
- Rosenvinge**, Charlotte f. Graff, g. m. Skomager S. P. R. Jan., Ringkjøbing, 74 A.
- Rosznecki**, Aug. Wojeiech, Proptr., 8. Juli, Hørvegd.
- Rothe**, se Garde.
- Rousthøi**, Karen f. Christensen, Enkef., 30. Juni, Stenderup, 84 A.
- Rud**, Carl Ludv, Porcellænshdl., 18. Septb., 73 A.
- Rugaard**, Fritz Alfr. Oscar, Sgpr., 15. Decr., Tjæreby, 50 A.
- Ryder**, se Meyer
- Rüdinger**, Charl. Adelaide f. Morup, g. m. Kapelmusik. A. R., 13. Ap.
- Rye**, Fred., Proptr, 19. Jan., Ståfvesjø, Skaane, H: O. Fiedler.
— Ida Olivia Stella, Frk., Kolletrice i Storehedd., 20. Sept., 72 A.
— Octavia f. Fiedler, E. e. Proptr. F. R., 14. Juni, Ståfvesjø, Skaane,
- Rützou**, se Kjølnær.
- Røder**, Poul Severin, Toldast., 17. Febr., 80 A.
- Rønn**, Peter Ingstrup Larsen, Landinspekt. 15. Juni.
- Rønne**, se Knudsen.
- Rønnov**, se Frørup.
- Røper**, se Møller.
- Rørbye**, Aug. Theodor Andr., Læge i Gunderslev, 20. Mai, 52 A. H: E. Boserup.
- Rørdam**, se Lund.
- Rørup**, Adolp Emil, Gross., 7. Decr, H: M. Køhn.
— Andreas Ulrik Heronimus, afsk. Intendant, 26. Decr., 85 A.
- Rose**, Bernhard, Kbmd., 14. Novbr., Aarhus, 76 A.
- Sachs**, Karl, Blomsterhldr. i Stockholm, 13. Ap., sst.
- Sandberg**, se Holm.
- Sass**, se Janssen.
- Schack**, Frederik Regner Julius, afsk. Major, fhv. Postmst., 6. Novbr., Næstved, 81 A.
- Schafraneck**, se Schmidt.
- Scharffenberg**, Lauritz Ulrich, Lt., Toldkontrl., 4. Juni, H: A. Kolthoff.
- Scheel**, Ane Margr. f. Egternach, E. e. Toldinspekt. S., 23 Mrts.
— Niels Chr. Ludv., Kapt., Urtekr., 12. Sept., Sundby, H: H. Lander.
— Sofie Cathr., Frk., 4. Decr.
- Schêlowsky**, Benthia Cicilia Vilhelm., Frk., 3. Decr.
- Schiern**, se Budde.
- Schierning**, Carl Henrik Emil, Sgpr., 2. Novbr, K. Stillinge, 69 A., H: C. Dahlstrøm.
- Schioldan**, Carl Emil, Murmest., 10. Okt., H: I. Hendrichsen.
- Schiønning**, Noline Cecilie f. Petersen, E. e. Billetør v. Statsban., J. F. S., 27. Mai.
- Schiørring**, Christen Christian Fred., kgl. Kapelmusik., 20. Decr., H: E. Scholefield.
- Schjerring**, Christiane Math. Henr., f. Schønberg, E. e. Provst S., 15. Mai, 72 A.
- Schlegel**, Charl. Carol. f. Clausen, E. e. Læge S., 13. Jan., 70 A.
— Johannes Glud Clausen, Lt. 5. Aug., Baltien, Amerika.
- Schmalfeld**, se Frimodt.
- Schmaltz**, Paul Ferd., Pr. v. Petri K., 2. Mai, 65 A.
- Schmedes**, Louise Amalie f. Helmers, Enkefru, 26. Sept., 82 A.
- Schmettau**, se Bardenfleth.
- Schmid**, Chr. Joh., fhv. Overappellationsrd., Dr. jur., 25. Mai, Lyksborg, 78 A.
- Schmidt**, Dorthæ Cath. f. Høyrup, g. g. m. Kapt. A. P. S., 4. Juni, Haslev.
— Ernestine Marie f. Bille, g. m. Politiasst. J. A. M. S., 25. Mai.

- Schmidt**, Ferdinand Wilhelm, Theaterdirekt., 25. Novbr.
- Jens Christian, fhv. Sgpr., 2. Dec., Horsens, 90 A.
- Josephine Dorothea f. Pless, E. e. Skuespill. W. S., 9. Okt.
- Moritz Vilh., fhv. Stationsforv. v. Hinnerup, 10. Aug., sst., H: L. Schafraneck.
- Peter Emanuel, kgl. Hof- og Armeinstrnag., 20. Mrts., 63 A.
- se Ballhausen, Nørgaard, Nyholm.
- Schnack**, Margr. f. Jensen, g. m. Detailldr., Chr. S., 7. Juli, St. Hans Hosp.
- Schneider**, Maren Marie Christine f. Hansen, E. e., Kapelmusik. V. S., 23. Ap.
- Schnell**, Henriette Frederikke, Frk., 2. Okt., 87 A.
- Scholefeld**, se Schjørring.
- Scholten**, Frederikke Caroline Emilie, Konvent. i Gisselfeldt, 16. Juli, 79 A.
- Schou**, Jacob, Kbmd., 19. Aug., Randers, 75 $\frac{1}{2}$ A.
- se Folkmann, Holten.
- Schoug**, Adolph. Chr. Jac., Billettryk., 15. Ap.
- Schougaard**, se Svedstrup.
- Schoustrup**, Andr. Ludv., fhv. Proptr., 15. Ap., 69 A.
- Schovelin**, Axel Thorsen., Landskabsmaler, 18. Decr., H: O. Moos.
- Oline f. Moos, E. e. Landskabsmaler A. T. S., 21. Decr.
- Schreiber**, Carl Sophus. Kbmd., 13. Okt., New York.
- Schröder**, Joh. Charl. f. Hasse, E. e. Etrd. S., 3. Juli, Kiel.
- W., Krigsass., Graver, 29. Okt., Sorø, 57 A.
- Schultz**, Christiane Vilh., Frk., 24. Mai.
- Johannes Carl Friederich, afsk. Stabsgt., 25. Juni, 75 A.
- Martin Peter, Gross., 2. Ap., H: W. Lund.
- Schubart**, se Tscherning.
- Schwartz**, Joh. Adam, Skomager, 28. Juli, H: M. Jensen.
- se Müller.
- Schwartzkopf**, Chr. Fred., fhv. Kontorchef, Etrd., 1. Mrts., 75 A., H: M. B. M. Hostrup Schultz.
- Minona Blanca Malvina f. Hostrup-Schultz, E. e. Etrd., C. F. S., 18. Nvb.
- Schwartzlose**, se Foersom.
- Schwensen**, Rasmine Anania Cath. f. Jermin, g. m. Forpgt. C. S., 23. Okt., Hornsyld, 35 A.
- Schytt**, Antoinette Elisab. Rosenorn, f. Lasson, E. e. Snedker T. C. M. S. Aug., Aarhus, 81 A.
- Schütte**, se Blulme.
- Schädler**, Otto Heinrich, afsk. Oberst, 21. Decr., 80 A.
- Schæffer**, Fred. Chr., Inspekt. p. Sygehjemmet., 6. Juni, 69 A., H: L. Corfixen.
- Schönberg**, Theodor Aug. Georg, Postmester i Aalborg, 4. Mrts., sst., 64 A., H: Fife.
- se Schjørring.
- Secher**, Anne Marie Mørch, Frk., 16. Novbr., Aarhus, 78 A.
- Hans. Eier af Bjørnholm, Justrd., 28. Mai, sst., 66 A.
- Marianne Aug. f. Rettmeyer, E. e. Sgpr. A. I. M. S., 17 Aug.
- Ole Ankersen, Kbmd., 3. Decr, Aarhus, 73 A.
- Seidelin**, Emanuel Honoratus, fhv. Sgpr., 17. Septb., Aarhus, 78 A.
- Nicoline Christiane f. Nehammer, g. m. Etrd. S. S., 4. Juni.
- Sekwart**, se Rasmussen.
- Selchau**, Chr. And. til Selchausdal, 11. Ap., sst., 68 A.
- Selmer**, Johan Henrik, Karantænelæge, 17. Novbr., Roskilde, 46 A.
- se Trane.
- Sengeløv**, Julie Cecilie Chr. Augusta Andrea f. Høy, g. m. Kaarttegner J. T. E. S., 28. Ap., 61 A.
- Suufferheldt**, Christiane Math. f. v. Trepka, Enkefru, 4. Mai, Frankfurt a. M., 86 A.
- Seydewitz**, Johan Christoffer Henrik, Herredsfgd., 10. Febr., Odense, 70 A, H: J. Bentzen.
- Seyer**, Franz Fred., Toldass., 21. Mrts., H: S. Unruh.

- Skeel**, se Estrup, Hauch.
- Sibbern**, Georg Fred. Theodor, Metal-dreier, 9. Dchr., 48 A.
- Sick**, Theod. Bernhard, afsk. Kapt. i Artil., 27. Mai, 65 A., H: A. Lesser.
- Siiger**, Carl Theodor, Typograph, 2. Juli, 32 A.
- Simesen**, Thora Louise Georgine f. Hejde, g. m. Landinspekt., G. S., 28. Sept.
- Simmelkjær**, se Monrad.
- Simoni**, Frederik, fhv. Kbnd., 2. Ap., Aalborg, 87 A.
— Mariane f. Bay, Enkefru, 10. Juli, Aalborg.
- Simony**, se Thalbitzer.
- Sivertsen**, se Ihsen.
- Skibsted**, Lucie Marie, Frk., 1. Septb.
— Marie Elise de Fine f. Willemoes, g. m. Kapt. i Søetat., A. C. d. F. S., 18. Mai.
- Skousbo**, Frederikke f. Alstrøm, g. m. fhv. Slotsgartner N. P. R. S., 2. Sept.
- Sletting**, Carl Peter, Tapetserer, 18. Juni.
— Eleonora f. Starinsky, E. e. Kapt., Toldinspekt., S., 23. Aug., Gjern.
- Smidt**, Clara Margr. f. Oxholm, E. e. Postnест. i Horsens C. C. S., 14. Mai, 78 A.
- Smith**, Cecilie Margr. f. Kjærulf, E. e. Provst S., 16. Aug.
— Fred. Ludv. Erik, Sygehuslæge, 12. Sept., Vejle, 64 A.
— Joach. Becher, fhv. Fuldm. paa Straffeanstalten, Kmass., 31. Mrts., H: M. Kemp.
— Michael Fred. Gustav, fhv. Eier af Rudbjerggd., Jægermest., 9. Juni.
- Spach**, se Lemborg.
- Sperling**, se Steenberg.
- Spliid**, Lauritz Holmblad, Exam. juris, Boghdlr., 20. Dchr., Løgstør, 82 A.
- Sporon**, William Eduard Gottschalck, Kand. mag., 9. Okt., 26. A.
- Sommer**, se Løitved.
- Sonne**, Christiane Wilhelmine Laurentze f. Petersen, g. m. Gross. Th. S., 25. Mrts.
- Starcke**, Carl Fred. Anton, Gross., 25. Dchr., 67 $\frac{1}{2}$ A., H: N. Hansen.
- Stammelberg**, se Dietz.
- Stamp**, se Gluud.
- Starinsky**, se Sletting.
- Stausholm**, Johan Chr., (Gross., 21. Novbr., 63 A.
- Steen**, se Bay.
- Steenberg**, Nicoline f. Sperling, E. e. Sgpr. J. G. F. S., 26. Novbr., 66 A.
— se Nyholm.
- Steenholm**, Frederikke Elisab. f. Heide-mann, E. e. Farver, C. A. S., 3. Juli.
- Steenstrup**, Johanne Marie Lovise, Frk., 24. Sept.
- Steffensen**, Valdemar, Kand. phil., 5. Dchr., Roskilde.
- Steinbach**, se Petersen.
- Steiner**, se Bardram,
- Stenersen**, se Grundvig.
- Stephensen**, Westy Chr. Ludv., Herredsfuldm., Kancelrd., 25. Febr., Veile, H: C. Møhl.
- Stisgaard**, Peter Chr., fhv. Apoth. i Aabenraa, 25. Aug., Odense, 73 A.
- Stjerne**, Jens Edvard Aug., fhv. Postkontr., Justrd., 4. Jan., H: H. Ulrichsen.
- Stochholm**, Marie Dorthea Elonore f. Faber, E. e. Sgpr. S., 18. Okt., Viborg.
- Stockfleth**, se Bruus.
- Storm**, se Arent.
- Stoustrup**, Peter Hansen, Stationsforv., 21. Ap., Uldum.
- Strange**, P. O., Kbnd., 6. Ap., Veile.
- Stribolt**, Johanne f. Hansen, Enke, 20. Ap., 88 A.
- Stricker**, Adolf Fred., Kbnd., 3. Juni, Helsingør, 74 A., H: J. Herold.
— Anna Kirstine f. Nielsen, g. m. Kmjkr. P. S., 15. Mrts.
- Striib**, Hans Jørgen, Toldkontr., 10. Novbr., Nakskov, 49 A.
- Strømbeck**, se Tofte.
- Stub**, se Gram-Hansen.
- Stürup**, Theodor Vilh., Kand. jur.,

- Generalkons. i Carracas, 1. Aug.
Hamburg, 49 A., H: M. Leseur.
- Stöchel**, Chr., Kand. jur., 27. Sept.,
H: Ch. Milling.
- Suhr**, Frederikke, f. Bredfelt, E. e.
Toldkontr. O. L. S., 15. Novbr.,
Holeby.
- Ida Carol. Elisab., f. Pöhls, E. e.
Proptr. S. til Huntly, 3. Febr.
- Suenson**, se Klubien.
- Svanenskjöld**, Johanne Adelaide de, f.
Mühlenstedt E. e. Justrd. S., 30.
Novbr., Farum, 80 A.
- Svanteman**, se Christensen.
- Svedstrup**, Chr. Aug., Fuldm. i Kbhvns.
Sparekas., 13. Okt., H: A. Schou-
gaard.
- Joh. Vilh., Lt., fhv. Fortchef i
Afrika, 25. Febr., Helsingør, 73
A., H: E. Busch.
- Svejstrup**, Hans Chr. Janus Balthasar
Krarup. Sgpr., 31. Juli, Vejen, 78
A., H: M. Thomsen.
- Svendson**, Diderik Chr. Andr., Mønt-
nester, 18. Febr., 64 A.
- se Møller.
- Svitzer**, Ida f. Monrath, E. e. Etrd. E.
Z. S., 22. Novbr., 85½ A.
- Sünckenberg**, Johanne Marie f. Müller,
E. e. Mægler S., 5. Mrts.
- Sünckens**, se Biehl.
- Szybrowski**, Caroline Christiane, Frk.,
12. Aug.
- Sædder**, Peter Magnus, Skriftstøber, 6.
Ap., 70½ A.
- Sæborg**, se Müller.
- Selling**, se Johansen.
- Søltøft**, Carl Aug., fhv. Eier af Haralds-
kjær, 6. Jan., Harparanda, 81 A.
- se Friis.
- Sønderskou**, se Brandt.
- Sørensen**, Christen, afsk. Kapt. af Artil.
28. Mrts., 72¾ A.
- Emma f. Hølcck, g. m. fhv. Sgpr.
M. S., 6. Mai, 60 A.
- Math. Aug. f. Wahl, E. e. Fuldm.
i Krigsmin., 26. Juni.
- Jul., fhv. Skovrid., 6. Juni, St.
Wrængmose, H: K. Ingversen.
- se Woistrup.
- Tegner**, Alfred Otto Einar, Gross., 7.
Mai, New York, 49 A., H: E.
Reventlow.
- Tegner**, Isak Wilhelm, Lithograf, 21.
Decbr., 78 A.
- Ludv. Ferdinand, Kapt., Kæmner,
25. Decbr., Helsingør, 88 A.
- Teisen**, Hans Gross., 5. Juli.
- Terkelsen**, se Hüttemeier.
- Tersling**, Emma Constance f. Aarestrup,
g. m. Oberst T., 14. Ap.
- Terløw**, Caroline f. Dublie E. e. Mur-
mest. L. N. T., 8. Mrts.
- Thalbitzer**, Edwin Georg, Toldforv.,
23. Juli, Skjelskør, 66 A.
- Heinrich Albert, 18. Ap., H: E.,
Simony.
- Thana**, se Hollensberg.
- Thaning**, Jakob George, fhv. Sgpr., 1.
Febr., 75 A., H: T. Winde.
- Thaulow**, Thorvald Hansenius, Over-
telegrafist, 27. Juli, 51 A.
- Thede**, se Nørballe.
- Theobald**, Philip Wilh., Pr. v. ref. K.,
74 A., H: S. Partorius.
- Thestrup**, Ernst Emil Schack, afsk.
Oberst, 31. Jan., 69 A.
- Thiele**, Jul. Aug., Kriminalretsass., 23.
Mai, 52 A.
- Thielemann**, se Pedrin.
- Thiesen**, Emma f. Holm, E. e. Post-
dampskibsf. T., 20. Mrts., Korsør.
- Thisted**, James Ogilvie, Apoth., 22.
Decbr., Fredværk.
- Thomsen**, Niels Peter, Billedhugger, 16.
Aug., 41 A.
- se Hammer, Svejstrup.
- Thonboe**, se Fønss.
- Thorball**, John Peter, Sadelmager, 10.
Ap., H: E. Mirow.
- Thorlaksen**, Lucie Jørgine f. Østergaard,
g. m. Gross. O. T., 1. Mai.
- Thorning**, se Glasz.
- Thorson**, Thora Magdal. Elisab. f.
Wright, E. e. Prlt. Th., 11. Nvb.
- Thrane**, Cath. Emilie f. Hansen, E. e.
Kobbersm. W. J. T., 13. Decbr., 82 A.
- Thun**, Ludv. Vilh. Emil Warnstedt v.,
afsk. Ritm., 10. Juli, H: J. Kierulf.
- Marie Louise Georgine v., f. v.

- Bülow a. H. Kogel, g. m. Kapt. H. v. T., 9. Ap.
- Thun**, se Reimer.
- Thygesen**, J. C., Kand. polyt., fhv. Telegrafbest., 12. Jan., Veile, 81 A.
- Tidemand**, Sophie E. e. Prokurat. T. i Nykj. p. Falster, 9. Juli. 93 A.
- Timmermann**, se Hallas.
- Tjellesen**, Emma Andrea f. Fausbøll, E. e. Sgpr. T., 5. Ap., 82 A.
- Tobiesen**, Christopher Lebrecht, fhv. Sgpr., 16. Juni, 86 A.
- Tofte**, Peter Herman, Toldkontrl., 14. Sept., Rønne, 50 A., H: J. Strømbeck.
- Jenny Elvira, Frk., D. af Strandkontrl. H. H. P., 21. Mrts.
- Torup**, Cecilie f. Møller, E. e. Skolel. T., 18. Mrts.
- Trane**, Carl Chr., Manufakturhdr., 26. Dcbr., H: L. Selmer.
- Trechmann**, se Møller.
- Trendel**, Margaretha f. Leipoldt, Enkef., 11. Aug.
- Trepka**, se Seufferheldt.
- Treschow**, Fred. Conrad Bugge, Chef f. Orlogsværftets Regnskabsv., 22. Aug. 70 A.
- Trier**, Ernst, Høiskoleforst., 29. Dcbr., Vallekilde.
- Trolle**, Jørgen Daniel Bang, Handelsagent, 31. Mai.
- se Juncker.
- Tscherning**, Constance Ludolphine f. v. Schubart, E. e. Etrd. H. C. T., 30. Dcbr.
- Tuxen**, se Meyer.
- Tvede**, Louise Cecilie f. Carlsen, g. m. Restaurat. V. T., 27. Juli.
- Tvermoes**, Emil, Gross., 29. Novbr.
- Tybring**, Henriette Mariane, f. Lund, E. e. Bager J. T., 10. Mrts.
- Tøpfer**, se Fritz.
- Tæstie**, se Wleügel.
- Tøyberg**, se Agerlin.
- Ulrich**, Adolf Tobias, fhv. Prlt. i Marin., 28. Novbr.
- Ulrichsen**, Bernhard Fred. Vilh., fhv. Jernbaneasst., Kammerass., 23. Mrts., H: A. Moberg.
- Ulrichsen**, se Stjerne.
- Ultrup**, Chr. W. W., Gross., 1. Febr., Helsingør.
- Unruh**, se Seyer.
- Wahl**, Marie Thomsen f. Hagerup, g. m. Sgpr. V. W., 30. Okt., S. Lem.
- se Berg, Sørensen.
- Wanscher**, Erland Christopher Aug., Kapt., Kontorchef v. Statsban., 24. Jan.
- Vater**, Daniel Christjern, Sgpr., 2. Sept., Hunsely, 66 A.
- Vedel**, Jensine Elisabeth, Stiftsdame i Vallø, 18. Dcbr., 71 A.
- Wedell-Wedellsborg**, Gregers Julius, Baron, Landmd., 20. Aug., Overdrevsgd., 18 A.
- Wegener**, Caspar Fred., Gehkonfrd., fhv. Gehmarkivar, 9. Mai, 90 A.
- Weibel**, se Møller.
- Weis**, se Frølund.
- Weiss**, Wilhelmine, Frk., 11. Febr., Kjøge, 79 A.
- Wellejus**, se Alsing.
- Wendelboe**, se Andersen.
- Werner**, Lorents Johan Ditlev, Distriktslæge i Ringsted, 19. Juli, sst., 64 A.
- Wesenberg**, Henrik Peter Kelter, Mekanikus, 13. Mai, 24 A.
- West**, Elisabeth f. Larsen, E. e. Kapt., Glarmester, C. F. W., 7. Dcbr.
- Westphal**, Henriette, E. e. Porcellænshdr. W., 11. Ap.
- Viale**, se Dohlmann.
- Wiberg**, Katinka Stephania f. Bjerregaard, Enkefru, 26. Juni, 75 A.
- se Gade.
- Wiig**, Ebba f. Printzen, g. m. Gartner O. W. af Follerupgd., 19. Dcbr., Frederiksberg.
- Wildt**, Harald, Forpgt., 23. Juni, Bregnegaard, H: S. Petersen.
- Vilhelm**, Prinds af Glücksborg, 5. Sept., Fredensborg, 77 A.
- Wilhelmi**, Elna Helene f. Wærn, E. e. Kapt. i Fdf. C. F. W., 24. Juli. Kastrup.
- Wilhelmsen**, se Wulff.
- Wilhjelm**, Chr. Adolf, fhv. Skibskapt., Novbr., Santa Fé.

- Wihjelm**, se Voigt.
- Willadsen**, C. J. O., Toldfuldm., 14. Jan., 46 A.
- Willemoes**, se Skibstel.
- Wilster**, Charlotte Ketty de f. de Wilster, E. e. Digteren, Prof. Chr. F. W., 9. Mrts., Sorø, 86 A.
- Wilstrup**, Johannes Wilh., fhv. Amtsforsv., Etrd., 28. Juli, 81 A.
- Villumsen**, Jens Georg, Assist. v. Gasværk., 9. Mrts., H: C. Beissenherz.
- Winde**, se Thaning.
- Winding**, Joh. Caspar Mylius. Kapt., 25. Juli. San Francisco.
- Vindinge**, Peter Diderik Ferdinand, Toldfuldm., 19. Aug., Odense, 72 A.
- Winsløw**, se Bjerre.
- Wisttoft**, Elisab. Sanne f. Jørgensen, g. m. Murmest. C. W., 17. Mai.
- With**, Reinhardt Christian, Høiesteretsass., 13. Juli, 69 A., H: J. Binzer.
- Witter**, Martine Alexandra f. Fryden Dahl, g. m. Garver W., 7. Mrts., 47 $\frac{1}{2}$ A.
- Wittrup**, Martin Severin, Kbmd., 13. Aug., Horsens, H: M. Frølund.
- Wleügel**, Andora Severine f. Tøstie, E. e. J. E. W., 2. Juli, 46 A.
- Vogelius**, Magnus Andr., fhv. Skomagermest. i Aalborg, 1. Juni, 72 A.
- Voigt**, Joh. Elisab., Konvent. i Duebrødre Kl., 18. Jan., Roskilde.
- Wiggo, Bogbinder, Gross., 2. Febr., 56 A., H: E. Wihjelm.
- Wostrup**, Valborg Louise f. Sørensen, E. e. Kbmd. J. P. W., 30. Dchr., 70 A.
- Wolck**, se Bretteville.
- Vold**, Dorothea Soph. f. Lund, E. e. Kbmd. C. P. V., 29. Mrts., Odense, 83 A.
- Woldbye**, Søren Fulling, fhv. Kbmd. i Aarhus, 5. Mrts., H: Flarup.
- Wolf**, Vilh. Carl Heinrich, Bygmest. f. kgl. Civilliste, Asses. H: H. Børresen, 2. Sept., 60 A.
- Wolff**, Ferd., Konsul, 16. Sept., 79 A.
- Louise Seraphine f. Koch, E. e. Justrd. N. W., 14. Ap.
- Volkersen**, Niels Henrik, Artist, 31. Aug., 73 A.
- Wolle**, Carl, afsk. Gen., 25. Aug., Frensbhg., 80 A., H: M. Norrie.
- Worre**, Frederikke Augusta f. Kalb, E. e. Agent W., 9. Okt., Viborg, 93 $\frac{3}{4}$ A.
- Worsaae**, se Grut.
- Wright**, se Thorsen.
- Wulf**, Gunild Arine Kirstine, Frk., 28. Mai, Frederiksund, 79 A.
- Wulff**, Anton Fred. Laurits, Skriver i Finantsm., 20. Mrts., H: R. Hansen.
- Hans Emanuel, Kand. polyt., 12. Mai, New York
- Ida Wilh. f. Wilhelmsen, g. m. Proviantforv. N. J. W., 18. Jan.
- Würtzen**, se Hansen.
- Wærn**, se Wilhelmni.
- Wostrup**, Steffen Antoni, Kapt., Gross., 17. Ap.
- se Haunstrup.
- Wormer**, se Bangert.
- Yde**, Jens, Maskinmest., 19. Mrts., Banane, Kongo, 32 A.
- Zahlmann**, Emma Marie Elisabeth, Frk., 13. Juli.
- Zedeler**, se Abel.
- Zernichow**, Niels Peter Severin, Skibshygger, 12. Sept.
- Zimsen**, N., Konsul, 8. Aug., Reykjavik, H. A. Meyn.
- Zoëga**, se Boesen.
- Zuber**, Anna Frederikke Theresia Harriet, Frk., D. af Oberst Z., 6. Mai
- Zættre**, Knudsine f. Clemmensen, g. m. Juveler Th. Z., 16. Mrts.
- Øegaard**, se Frigast.
- Ørnstrup**, se Ellehye.
- Ørsted**, Soph. Wilh., fhv. Sgrpr., 15. Ap., 75 A.
- Østergaard**, se Benzon, Thorlaksen.

Dødsfald i Norge

1893.

Samlede af Cand. philos. W. Rasch.

- Åckerström**, Mathilde, Frue, $18\frac{1}{12}$, Chr.ania.
- Aalholm**, Hans, 80 A., $\frac{5}{6}$, Kolbjørnsensvig pr. Arendal.
- Aamodt**, Marie, $\frac{8}{10}$, Chr.ania.
- Aarestrup**, Jens, Pianofabr., $12\frac{1}{7}$, Sogndal i Sogn.
- Aarøe**, Amalie, 26 A., $\frac{3}{7}$, Chr.ania.
- Aarøe**, Søren, Skibsreder, $69\frac{1}{2}$ A., $\frac{5}{2}$, Stokke Pglid.
- Aas**, Anna, 44 A., $\frac{6}{4}$, Chr.ania.
- Aas**, Joh. L., Hovedarsenalforv., 69 A., $\frac{24}{6}$, Chr.ania.
- Aas**, Johannes Adolph, Bergkandidat, 67 A., $\frac{1}{4}$, Chr.ania.
- Abel**, Niels Henrik, Sanitetscapitain, 1^a , Sandefjord, begr. i Chr.ania.
- Adamsen**, Hanna Marie f. Hansen, 83 A., $12\frac{1}{7}$, Holmestrand
- Agersborg**, Henrik, $87\frac{1}{12}$ A., $16\frac{1}{12}$, Rynæs pr. Helgeland.
- Albrethsen**, A., fhv. Skibsf., 85 A., $12\frac{1}{2}$, Tvedestrand.
- Allum**, Fredrik, $20\frac{1}{6}$, Drammen.
- Ambjørnsen**, Ellen f. Lindseth. 54 A., $10\frac{1}{2}$, Jarlsberg Hovedgaard.
- Ambjørnsen**, Jørgen, nær 60 A., $12\frac{1}{2}$, Chr.ania.
- Amundsen**, Endre Olai, Handlende, 34 A., $\frac{3}{4}$, Bergen.
- Amundsen**, Gustava f. Sahlqvist, $\frac{9}{6}$, Chr.ania.
- Andersen**, Amanda f. Lange, 39 A., $\frac{30}{11}$ 92, New-York.
- Andersen**, And. M., Toldinspektør, 71 A., $23\frac{1}{11}$, Chr.ania.
- Andersen**, Christen, Foged, 68 A., $\frac{6}{1}$, Hamar.
- Andersen**, John Olivius, fhv. Distriktslæge, 69 A., $\frac{5}{10}$, Chr.ania.
- Andersson**, Pauline f. Eidem, 55 A., $14\frac{1}{6}$, Göteborg.
- Andresen**, Torgeir. 22 A., $28\frac{1}{8}$, Chr.ania.
- Angell**, William, 21 A., $80\frac{1}{10}$, Chr.ania.
- Anker**, Nils. $\frac{1}{10}$, Sorgenfri pr. Fr.hald.
- Anker**, Thora, Capitain J. C. A.s Enke, $28\frac{1}{19}$, Chr.ania.
- Antzèe**, Claudia Elisabeth, 75 A., $\frac{7}{13}$, Flekkefjord.
- Apelgren**, Elen Christine, Enke, 80 A., $10\frac{1}{13}$, Chr.ania.
- Apenes**, Anders Krogh, Grosserer, 79 A., $19\frac{1}{12}$, Chr.ania.
- Arentz**, Frithjof, $19\frac{1}{7}$, T.hjm.
- Arentz**, Niels Rosenberg, fhv. Capitain, Kammerherre, $\frac{6}{1}$, Fredenshavn pr. Hønefos.
- Arndt**, Noline Adelaide Rosa, 78 A., $18\frac{1}{13}$, Chr.ania.
- Arneberg**, Andreas Schaft, $\frac{4}{10}$, Chr.ania.
- Arnet**, Ludvig Andreas, Kopist, $28\frac{1}{13}$, Chr.ania.
- Arntzen**, Oluf, $29\frac{2}{3}$ A., paa Hjemreisen fra Australien, begr. i Tønsberg $21\frac{1}{4}$.

- Arveschou**, Walfride f. Pohl, 29 A., $\frac{10}{6}$, New-York.
- Athias**, Martha Maria, 70 A., $\frac{2}{4}$, Chr.-ania.
- Baade**, Anna Theodora f. Solensteen, $\frac{26}{9}$, Arendal.
- Bader**, Carl Martin, fhv. Bureauchef, 58 A., $\frac{26}{3}$, Chr.-ania.
- Bang**, Hanne Marie f. Keyser, nær 59 A., $\frac{11}{9}$, Drammen.
- Bang**, Hans, Skibsreder, 72 A., $\frac{80}{7}$, Chr.-ania.
- Bang**, Marie f. Lassen, 29 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{24}{6}$, Telemarken.
- Bank**, Christina f. Andresen, 79 $\frac{1}{12}$ A., $\frac{24}{11}$, Chr.-ania.
- Barfoed**, Elovius Mangor, Styrmand, 24 A., $\frac{9}{4}$, Chr.-ania.
- Barth**, Christian August, Foged, 72 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{27}{5}$, Mæla pr. Skien.
- Basberg**, Caroline f. Bache, 40 A., $\frac{20}{11}$, Chr.-ania.
- Bech**, Andreas Christian, 88 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{4}{11}$, Herø, Helgeland.
- Beck**, Henrikke f. Eriksen, 77 A., $\frac{5}{6}$, Drøbak.
- Beck**, Zakarias, Skibsfører, 42 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{29}{8}$, Grimstad.
- Bendz**, Johan Christofer, fhv. Revisor ved Røros Kobberv., 72 A., $\frac{2}{6}$, Chr.-ania.
- Benneche**, Hans Adreas, nær 82 A., $\frac{10}{5}$, Chr.-ania.
- Bentzon**, Dorothea Marie f. Mohr, 87 A., $\frac{14}{3}$, Bergen.
- Berg**, Axel, Bogholder, 38 A., $\frac{27}{7}$, Minneapolis, Minn.
- Berg**, Elisabeth Amanda f. Frontin, $\frac{12}{11}$, Kbhvn.
- Berg**, Gunnar, Kunstmaler, 30 A., $\frac{28}{12}$, Berlin.
- Berg**, Jørgine Marie f. Øverland, 77 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{30}{4}$, T.hjm.
- Berg**, Marthe Elisabeth, $\frac{13}{10}$, Chr.-ania.
- Bergh**, Catharina Theodora f. Bernhoff, $\frac{18}{9}$, Hafslund pr. Sarpsborg.
- Bergh**, Maren Kammermeyer f. Evjè, 89 A., $\frac{13}{11}$, Chr.-ania.
- Bergh**, Margrethe, Enke, 81 A., $\frac{28}{9}$, Brandbo.
- Bergstrøm**, Alexander Theodor, Bogholder, 72 A., $\frac{14}{7}$, Chr.-ania.
- Berner**, Dagfind Hegland, 60 A., $\frac{22}{9}$, Stavanger.
- Berner**, Martinus Joachim, Skibscap., 75 $\frac{11}{12}$ A., $\frac{5}{8}$, Chr.-ania.
- Berthelsen**, Berthel Andreas, $\frac{27}{10}$, Bækkelaget pr. Chr.-ania.
- Bertelsen**, Jensine, nær 72 A., $\frac{27}{7}$, Stavanger.
- Bie**, Nanna f. B., 39 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{14}{7}$, Lyngør.
- Bjerch**, Julie, c. 62 A., $\frac{19}{4}$, Chr.-ania.
- Bjerke**, Karen Olea f. Borge, 62 A., $\frac{24}{9}$, Chr.-ania.
- Bjerkelund**, Carl J., Kbmd., 49 A., $\frac{19}{2}$, Tønsberg.
- Bjerknæs**, Marie f. Hauge, 85 A., $\frac{19}{4}$, Stormoen i Strømsgodset.
- Bjerring**, Christine f. Schwenkerud, 65 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{9}{12}$, Chr.-ania.
- Bjørgan**, Johan Peder, 77 A., $\frac{26}{7}$, Ørlandet.
- Bjørge**, Andrea, 77 A., $\frac{22}{6}$, Kjemstad i Stange.
- Bjørseth**, Andrea f. Andersen, $\frac{9}{4}$, Chr.-ania.
- Bjørseth**, Louise f. Brinchmann, $\frac{14}{1}$, Stoppen pr. Drammen.
- Blechstad**, Wilhelmine f. Bertram, 75 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{6}{3}$, Chr.-ania.
- Blegen**, Michael, resid. Kapel., $\frac{1}{7}$, Vestre Toten.
- Blichfeldt**, Augusta f. von Clausewitz, 60 A., $\frac{2}{10}$, Chr.-ania.
- Blom**, Caspar Christian, Handelsreisende, 35 A., $\frac{30}{10}$, Chr.-ania.
- Blom**, Hanna, 77 A., $\frac{18}{8}$, Skien.
- Blom**, Hedwig f. Sandberg, $\frac{10}{6}$, Moss.
- Blom**, Reinhardine f. Lossius, 67 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{1}{2}$, T.hjm.
- Blomberg**, Morthinus Conrad, Skrædderm., 80 A., $\frac{19}{4}$, T.hjm.
- Blunk**, Sverre, Stud. jur., $\frac{21}{7}$, Chr.-ania.
- Blydt**, Erikke f. Lambertsen, 58 A., $\frac{12}{12}$, Bergen.
- Boalth**, Carl Reinholdt, Consul, $\frac{3}{6}$, Bergen.
- Bodin**, Daniel Michael Zarbell, Skibsreder, 78 A., $\frac{16}{6}$, Tønsberg.
- Boe**, Peter Ugland, 24 A., $\frac{7}{11}$, Arendal.

- Borch**, Clara f. Clausen, 26 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{9}{4}$.
Chr.ania.
- Borchgrevink**, Ida Marie f. Lie, nær
65 A., $\frac{17}{2}$, Alten.
- Borchgrevink**, Henrik Christian. 70 $\frac{1}{2}$
A., $\frac{24}{2}$, Hamar.
- Borchsenius**, Sofie Amalie Wessel, 52
A., $\frac{4}{1}$, Chr.ania.
- Bordewich**, Hans Henrik, 59 A., $\frac{17}{12}$,
Henningsvær.
- Bordoe**, Margrethe f. Andersen, 75 $\frac{1}{2}$
A., $\frac{4}{11}$, Chr.ania.
- Bosse**, Anne Marie f. Lehmann, $\frac{11}{1}$,
Chr.ania.
- Boug**, Karen Christine, 24 A., $\frac{8}{10}$,
Rød pr. Moss.
- Brandt**, Ingeborg Anine Marie, 87 A.,
 $\frac{10}{8}$.
- Brantzæg**, Abigael Kjerstine, 73 $\frac{3}{4}$ A.,
 $\frac{2}{8}$. Chr.ania.
- Brantzæg**, Julie, Overretssagf. B.s Enke,
68 A., $\frac{10}{8}$, Chr.ania.
- Bredal**, Hans Lund, fhv. Bagerm., 71
A., $\frac{26}{2}$, Fageraas pr. Bergen.
- Brodersen**, Elisabeth Allison f. Grieve,
55 A., $\frac{13}{12}$, Mandal.
- Brinch**, Alfhild Elida Johanne, 11 Mdr.,
 $\frac{9}{5}$, Lian.
- Brinck**, C., Tandlæge, 78 A., $\frac{2}{3}$.
- Brinckmann**, Synneve Albertine, 70 A.,
 $\frac{4}{5}$, Bergen.
- Broch**, Christofer R., Bundtm., 79 A.,
 $\frac{2}{3}$, Chr.ania.
- Broch**, Peter, nær 41 A., $\frac{20}{12}$, Bergen.
- Brodtkorb**, Gine, 44 A., $\frac{21}{12}$, Chr.ania.
- Brodtkorb**, Hans Bull, 77 A., $\frac{7}{7}$
Stangvig.
- Brodtkorb**, Lauritz, 70 A., $\frac{20}{2}$, Vardø.
- Bronn**, Augusta Mathea, 87 A., $\frac{27}{8}$,
Chr.ania.
- Brorsen**, Knud, Adventist Missionær,
Hjemsted Ribe, † i Karlstad $\frac{23}{8}$.
- Brown**, Maren, 74 A., $\frac{26}{11}$, Bergen.
- Brun**, Johannes, fhv. Kapteinvagtm.,
nær 80 A., $\frac{20}{8}$, Bergen.
- Brun**, Poul Hansen Birch, Toldkasserer,
nær 65 A., $\frac{20}{8}$, Arendal, begr.
Sandefjord.
- Brun**, Søren Martens, Artillericapit.,
55 A., $\frac{4}{3}$, Chr.ania.
- Bruun**, Johan Anton, nær. 38 A., $\frac{5}{7}$,
Fr.stad.
- Bruun**, Johan Lyder, fhv. Skolelærer,
82 A., $\frac{20}{12}$, Bergen.
- Bryde**, C. M., Skibsfører, 61 A., $\frac{21}{12}$,
Sandefjord.
- Bruenech**, Johan Christopher Ræder,
66 A., $\frac{5}{3}$, Bergen.
- Bruenech**, Isabelle, 86 A., $\frac{4}{11}$, Chr.ania.
- Brønlund**, Carl Jansen, Sømmand, $\frac{3}{2}$,
Brooklyn.
- Buchholz**, Edvardine, $\frac{11}{3}$, Fr.hald.
- Buck**, Gert, Toldinspektør, 79 $\frac{3}{4}$ A.,
 $\frac{4}{1}$, Tromsø.
- Bugge**, Anne Saura Christine, $\frac{11}{7}$, p.
t. Lier.
- Bull**, Elisabeth f. Høyer, 85 A., $\frac{11}{2}$,
Chr.ania.
- Bull**, Fredrik Wiingaard, Handelsmand,
92 A., $\frac{24}{4}$, Bugten pr. Alten.
- Bull**, Henrik Johan, Læge, 29 $\frac{1}{2}$ A.,
 $\frac{1}{8}$, Tønsberg.
- Bull**, Søren Christian Ørsted, fhv. Ex-
peditionssekretær. 82 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{19}{1}$,
Chr.ania.
- Bull**, Unni Charlotte, 21 A., $\frac{17}{8}$, Ulykkes-
tilf. i Gudbrandsdalen, begr. Chr-
ania.
- Bye**, Fredrik Emil Rode, nær 24 A.,
 $\frac{20}{4}$, Chr.ania.
- Beckmann**, Anna Fredrikke f. Larsen,
 $\frac{81}{8}$ T.hjm.
- Bødtker**, Anne Gurine f. Guttormsen,
78 A., $\frac{4}{10}$, Svelvig.
- Bødtker**, Christiane Charlotte f. Elster,
Provstinde, 93 $\frac{1}{4}$ A., $\frac{28}{5}$, T.hjm.
- Bøe**, Hans, Malerm., 67 A., $\frac{27}{12}$, Laurvig.
- Børesund**, Louise Emilie f. Schancke,
29 A., $\frac{28}{5}$, T.hjm.
- Bergesen**, Sophie f. Mossin, nær 84
A., $\frac{20}{8}$, Fr.stad.
- Cammermeyer**, Fredrik Albert, Bog-
handler, 54 A., $\frac{18}{2}$, Ramme pr.
Hvidsten, bgr. i Chr.ania.
- Caster**, Anna Rosina, $\frac{7}{8}$, Namsos.
- Christensen**, Adelheid Margreths f.
Lund, 56 A., $\frac{28}{8}$, Heggedal.
- Christensen**, Anna Gunelia f. Githmark,
 $\frac{21}{8}$, Brekkestø.
- Christensen**, Casper Otto, Gartner, $\frac{12}{8}$,
Kongsvinger.

- Christensen**, Dora Petrea f. Berg, 60³/₄ A., ¹⁰/₁₂, Skien.
- Christensen**, Eva f. Mathiesen, 40 A., ⁷/₈, Linderud.
- Christensen**, Ida Amalie f. Hagerup, 73 A., ¹⁹/₁₀, Kongsvinger.
- Christiansen**, Johanne Mathilde f. Ravn, 33 A., ²⁰/₁₂, Chr.sand.
- Christiansen**, Ulrik A. P., Cand. philos., 74 A., ¹⁰/₁₁, Chr.ania.
- Clausen**, Christian, 71 A., ²⁰/₁₂, Bergen.
- Colbjørnsen**, Wilhelmine, ²⁹/₅, Chr.ania.
- Collin**, Einar, f. ²³/₈, 1860, † ¹/₅, fra Eden (Sydney) til Melbourne.
- Conradi**, Hugo Fredrik Amiel Severin, Distriktslæge, ¹/₁₂, Bækkelaget.
- Cormontan**, E. M. S., fhv. Provst, 95 A., ¹⁴/₂, Franklin, Renville Co., Minnesota.
- Daae**, Anne Johanne f. Christie, 80 A., ⁶/₃, Chr.ania.
- Daae**, Christoffer Frimann, Provst, 67 A., ¹⁷/₂, Vaagens Pr.ggaard.
- Daae**, Ludvig, Toldkasserer, ¹/₅, Chr.sand.
- Daae**, Maren f. Ebbesen, nær 62 A., ⁹/₁₂, Chr.ania.
- Dahl**, Anna Cathrine Lyders f. Bonnevie, ¹⁶/₇, Chr.ania.
- Dahl**, Anne f. Krogeness, 74 A., ¹⁰/₂, Hardanger.
- Dahl**, Anna Serine, ⁹/₈, T.hjm.
- Dahl**, Christian, Bager, nær 67 A., ¹⁵/₉, Bergen.
- Dahl**, Christine Bolette, ²/₈, T.hjm.
- Dahl**, Ferdinand, Udskiftningsformand, ²⁸/₁₂, Bergen.
- Dahl**, Georg, Smed, 58 A., ¹⁰/₆, T.hjm.
- Dahl**, Iver, Vognmand, nær 70 A., ²⁸/₆, Chr.ania.
- Dahl**, Johan Sigwart, 42 A., ¹¹/₆, Newcastle.
- Dahl**, Johanne Juliane f. Plesner, Byfoged S. A. D.s Enke, 80 A., ²⁸/₆, Moss.
- Dahl**, Johanne Marie f. Arnesen, 38 A., ²⁸/₈, Chr.ania.
- Dahl**, Karen f. Hansen, 63¹/₂ A., ⁹/₇, Chr.ania.
- Dahl**, Louise, 87¹/₂ A., ¹⁹/₁₀, Melsomvig, Stokke.
- Dahl**, P., Snedkerm., 54 ¹/₂ A., ¹⁹/₃, T.hjm.
- Dahl**, Sophie Andrea, i det 83 A., ³/₂, Røds.
- Dahlgren**, B. M., fhv. Skolebest., 72 A., ³/₄, Chr.ania.
- Dahl**, Tollef. Bergmester, 68 A., ¹⁶/₆, paa en Embedsreise i Telemarken.
- Darell**, Martha f. Malvig. 35 A., ¹⁸/₄, T.hjm.
- Davidson**, Pauline Henrikke f. Christensen, 46 A., ²/₁₀, Chr.ania.
- Davidson**, Anna Martha f. Løcke, 85¹/₂ A., ¹/₁₀, T.hjm.
- Deichmann**, Wilhelm Severinus, 33 A., ²⁸/₁₀, Holmestrand.
- Dekke**, Frantz, 56 A., ²²/₄, Bergen.
- Delphin**, Thalie, 87¹/₄ A., ⁹/₈, Rygge.
- Devold**, Jens Anton, Cand. med., 27 A., ²⁸/₁₀, Chr.ania.
- Dietrichson**, Bertha f. Berentsen. 29 A., ¹²/₆, Skien.
- Dietrichson**, Christine Adelaide f. Ellingsen, ¹⁶/₁₁, Lundgaard.
- Dreier**, Caroline Marie f. Holm, 84 A., ²⁰/₈, T.hjm.
- Drejer**, Birgithe Lucie f. Zahl, 70 A., ¹²/₁, Bergen.
- Dreyer**, Clara, ²⁶/₅, T.hjm.
- Due**, Christian, Indrulleringschef, 87 A., ¹⁷/₆, T.hjm.
- Dunker**, Elisabeth Marie f. Thams, Enke eft. Kapt. Wilhelm D., 78 A., ¹⁹/₈, Chr.ania.
- Duus**, Olaus Fredrik, resid. Kapellan, 69¹/₂ A., ²²/₉, T.hjm.
- Dybwad**, Axel, Cand. philos., 39 A., ¹⁴/₆, Chr.ania.
- Dybwad**, Herman Carl, Kbmd., 72 A., ²²/₁₁, Chr.ania.
- Dücker**, Louis, Handelsb., 24¹/₂ A., ⁸/₁₂, Chr.ania.
- Dyhren**, Pauline, Rigsdagsmand Niels D. s. D., 69 A., ¹²/₆, Dyhren.
- Døvle**, Amalie, 53³/₄ A., ²¹/₂, Chr.ania.
- Eckersberg**, Hartvig Fredrik, nær 80 A., ¹⁷/₈, Strands Præstegaard.
- Edelberg**, Eline Severine f. Johansen, 42 A., ¹⁷/₄, Chr.ania.
- Ege**, Rebekka Alida f. Paasche, nær 77 A., ¹⁶/₁₁, Bergen.

- Egeberg**, Johanne Henriette f. Meyer, ¹⁷/₁₂, Chr.ania.
- Eid**, Arne, Sagfører, ¹⁴/₆, Veisten pr. Odnæs.
- Eitzen**, Gustav, 6 Mdr., ²¹/₂, Chr.ania.
- Eitzen**, Johan Lauritz, fhv. Postmester. 80 A., ⁶/₁₁, Tønsberg.
- Ekstrøm**, Georgine Fredrikke, 34 A., ¹⁹/₁₁, Malmø.
- Elholm**, Gjertrud, 72 A., ⁴/₇₇, Bergen.
- Ellerhusen**, Eleonora, 50 A., ²⁵/₈, Bergen.
- Ellerhusen**, Fredrikke, ⁷/₁₁, Bergen.
- Ellertsen**, Anna Marie Cecilie f. Fredland, 78 A., ¹⁰/₂, Chr.ania.
- Ellertsen**, Ellert Michael Fredrik, fhv. Distriktslæge, 79 A., ²⁶/₂, Chr.ania.
- Ellingsen**, Martha f. Flor, ¹³/₆, Ørlandet.
- Elmenhorst**, Bærendt Jan, 91¹/₂ A., ²⁴/₈, Arendal.
- Elmenhorst**, Mathilde Helene f. Nielsen, 82 A., ²⁷/₁₃, Arendal.
- Eltvedt**, Christen Matheus, fhv. Skibsfører, 60¹/₂ A., ¹²/₁₀, Løkebergskaar pr. Arendal.
- Engelstad**, ?, 78 A., ³¹/₆, begr. i Chr.ania.
- Engh**, Birger Grip, 37 A., ²¹/₁₂ 92, Chicago.
- Engh**, Isak Olsen, Orgelbygger, 80 A., ³/₂, Chr.ania.
- Engh**, Johan Peter, fhv. Toldopsynsmand, nær 87 A., ³⁹/₁₁, Chr.ania.
- Engzelius**, J. M., Kjbmd., 72 A., ¹⁶/₁₂, Røros.
- Erichsen**, Irma Henriette, 3¹¹/₁₂ A., ¹²/₂, Officina Jazpampa Pisagua Chile.
- Eriksen**, Anna f. Heffermehl, 43 A., ¹/₆, Bergen.
- Erlandsen**, Malene f. Børsum, 83¹/₂ A., ¹⁸/₄, Chr.ania.
- Esche**, Samuel Heinrich August, Viceconsul, 83 A., ⁴/₆, Flekkefjord.
- Essendrop**, Carl Peter Parelus, Biskop, Dr. theol., 75 A., ¹⁸/₁₀, Chr.ania.
- Essendrup**, Andreas, ⁹/₂, T.hjm.
- Evjen**, Marie Anna, 71¹/₈ A., ²⁶/₈, Tromsø.
- Faag**, Arthur Marius, 5⁴/₁₂ A., ²⁶/₁, Chr.sand.
- Fadum**, Ellen Olava f. Semb, 66³/₄ A., ²⁶/₂₂, Chr.ania.
- Falbe**, Kathinka Marie, Hoffrøken, 80¹/₄ A., ²⁰/₄, Chr.ania.
- Falch**, Jacob Wilhelm, Grosserer, 62 A., ⁶/₁₂₂, Laurvig.
- Falch**, Julie P., Skibsfører O. N. F.s Enke, ²⁸/₁₁, Chr.ania.
- Falch**, O. N., fhv. Skibsfører, ²⁰/₁, Chr.ania.
- Falck**, Hans, 6 Uger, ²⁸/₈, Ringsaker.
- Falkenberg**, Emilie f. Dietrichson, Oberstlieut. F.s Enke, ¹⁸/₁₁, Chr.ania.
- Faller**, H. P., Gaardbruger, 46¹/₂ A., ⁸/₂, Sørum.
- Falsen**, Bolette f. Gjerdrum, Sorenskr. F.s Enke, 70¹/₂ A., ¹³/₇, Chr.ania.
- Fandrem**, O. C., Handelsm., 82¹/₂ A., ³/₂₂, Komagfjord.
- Faye**, Agnethe Catharine, 45 A., ²⁰/₆, Bergen.
- Faye**, Gulborg Sophie f. Larsen, ²²/₃, Borgen pr. Blakjer.
- Faye**, Herman Wedel, 81 A., ²²/₁, Drammen.
- Fermann**, Astrid, 24 Dage, ⁴/₁₀, Chr.ania.
- Fich**, Alfred Harald Emil, Direktør, f. i Danmark ²⁴/₁ 1827, † i Stockholm ³¹/₁.
- Fick**, Johan Herman, Kjbmd., 74 A., ²³/₇, Chr.ania.
- Finckenhagen**, Hans August, Contorchef, ¹²/₈, Chr.ania.
- Fischer**, Anna Maria, 83 A., ¹⁴/₁₂, Bergen.
- Fischer**, Louise Cathrine f. Røyem, Enke e. Kaptein H. J. F., 85 A., ²⁰/₃, bgr. Humar.
- Fliflet**, Gulbrand Nilsen, fhv. Lensmand, nær 80 A., ²⁸/₇, Faaberg.
- Flood**, Caroline Jørgine f. Møller, 54¹/₂ A., ²⁶/₂, Heimdal pr. Moss.
- Flood**, Ingolf, Apotheker i Brooklyn (N. Y.) 25 A., begr. ⁶/₅.
- Follum**, Inga Marie, ¹¹/₁, Frydenbø pr. Bergen.
- Foltmar**, Cathinka Jacobine f. Køkeritz, ¹⁷/₂, Langset, begr. i Chr.ania.
- Foss**, Randine, ⁹/₁, Chr.ania.

- Frantz**, Anton, Blikkenslagerm., $\frac{2}{9}$, Chr.ania.
- Franzen**, Ole Nicolai, 4 Mdr, $\frac{10}{77}$, Vardø.
- Frich**, Martine, $\frac{1}{8}$, Hop pr. Bergen.
- Friis**, Ole M., Kobbbersmed, 64 A., $\frac{22}{4}$, Bergen.
- Fritsch**, Alexandra f. von Munthe af Morgenstjerne, $\frac{28}{11}$, Strassburg.
- Fritzner**, Johan, Dr. philos., fhv. Provst, nær 82 A., $\frac{17}{13}$, Chr.ania.
- Frommel**, Thora Nanna f. Egidius, Enke e. Generalsuperintendent F., $\frac{24}{4}$, Celle.
- Frost**, Christian Edvard, Handelsmand, 61 A., $\frac{5}{1}$, Bejan.
- Frost**, Rasmus Marginius Brochmann Parelus, $\frac{23}{1}$, Tanen.
- Gade**, Trine, $88\frac{2}{12}$ A., $\frac{15}{11}$, T.hjm.
- Garmann**, Christoffer Johan, 47 A., $\frac{28}{3}$, Lokøen.
- Garmann**, Elisabeth Johanne Haberdorf, 77 A., $\frac{29}{12}$, Bergen.
- Gedde**, Margrethe Sofie Christiane, nær 81 A., $\frac{29}{1}$, Fr.hald.
- Gerner**, Joh. Fr., Consul, $\frac{12}{7}$, Grefsen Bad.
- Getz**, Christen, Overlærer, $\frac{5}{10}$, Hamar.
- Getz**, Dorothea, 73 A., $\frac{26}{11}$, Chr.ania.
- Gibson**, Elisabeth, Enke, 73 A., $\frac{20}{12}$, Hastings, England.
- Gjerløw**, Jens Andreas, Sognepr., 52 A., $\frac{8}{4}$, Barbu.
- Gjertsen**, Anne Elisabeth, $\frac{19}{1}$, Tjømo.
- Gjevre**, Ole, Ingeniør, $\frac{15}{8}$, Chr.ania.
- Glatved**, Gunhilde f. Bie, $\frac{5}{11}$, Grimstad.
- Glatved**, Niels, 37 A., $\frac{10}{3}$, Chr.ania.
- Gleditsch**, Georga f. Johnson, $\frac{2}{8}$, Antwerpen.
- Glänzel**, Martha, $\frac{5}{8}$, T.hjm.
- Graff**, Christian Fredrik, Capitain, 75 A., $\frac{14}{10}$, Id.
- Graff**, Nanna Selmer, 20 A., $\frac{28}{111}$, Seattle, Washington.
- Gram**, Ingeborg f. Olsen, $55\frac{5}{4}$ A., $\frac{21}{12}$, Tønsberg.
- Gran**, Henrik Dedichen, $\frac{7}{4}$, Laxevaag pr. Bergen.
- Gran**, Sofie, $\frac{26}{8}$, Chr.ania.
- Green**, Ingeborg f. Svindahl, 86 A., $\frac{11}{1}$, Chr.ania.
- Greenhill**, Willie, 18 , Australien.
- Greiner**, J. E., 80 A., $\frac{28}{4}$, Havøsund.
- Greve**, Sophie, Frue, 38 A., $\frac{6}{3}$, T.hjm.
- Grundt**, Signe, $\frac{2}{8}$, p. t. Drammen.
- Grung**, Pernille Magdalene, $67\frac{1}{2}$ A., $\frac{16}{8}$, Bergen.
- Grüner**, Carl Christian, Cand., 74 A., $\frac{20}{11}$, Paris.
- Grüner**, Hans Fredrik. Læge, $\frac{24}{9}$, Chr.ania.
- Grøn**, Adolph, fhv. Khmd., $\frac{25}{8}$, Chr.ania.
- Grøn**, Karen Dorthea f. Samuelsen, 77 A., $\frac{28}{12}$, Lillesand.
- Grønn**, Edvard Waldemar Juel, 18 A., $\frac{8}{5}$, Chr.ania.
- Grønning**, Carl Oluf, fhv. Postfuldmg., $72\frac{1}{2}$ A., $\frac{4}{11}$, T.hjm.
- Grøntvedt**, Hans, Skrædderm., $78\frac{1}{2}$ A., $\frac{17}{5}$, Chr.ania.
- Gude**, Johs., fhv. Skibsf., nær 56 A., $\frac{20}{3}$, Laurvig.
- Gulbrandsen**, Laurits Leonard, Overr.sagf., Kongsvinger, 47 A., $\frac{20}{9}$.
- Guldberg**, Frithjof Vilhelm August, Cand. real., 43 A., $\frac{28}{12}$, Chr.ania.
- Gundersen**, Britta Marie f. Thulin, $\frac{10}{12}$, Grimstad.
- Gundersen**, Carl Anton, Murer, $61\frac{1}{4}$ A., $\frac{9}{2}$, Chr.ania.
- Gundersen**, Christine Martine f. Bugge, 83 A., $\frac{2}{2}$, Mandal.
- Gunnestad**, Axel, Tandlæge, $\frac{10}{4}$, Chr.ania.
- Günther**, Owe Carolius, $4\frac{1}{4}$ A., $\frac{2}{12}$, T.hjm.
- Haagensen**, David, Skibsf., 52 A., $\frac{17}{2}$, Nøterø.
- Hagen**, Anna Cecilia, $3\frac{1}{2}$ A., $\frac{28}{4}$, T.hjm.
- Hagen**, Gudrun, $\frac{18}{7}$, Solhaug pr. Bergen.
- Hall**, Anna Margarethe, 30 A., $\frac{21}{4}$, p. t. Chr.ania.
- Hallén**, Elise, 92 A., $\frac{8}{11}$, Chr.ania.
- Hals**, Nicolai, kgl. Fuldmægtig, 65 A., $\frac{9}{5}$, Chr.ania. begr. Auset pr. Aasta.
- Hals**, Martinus, Fuldm., 70 A., $\frac{3}{8}$, Rena.
- Hals**, Thora, $\frac{16}{8}$, (Fr.hald?)
- Halse**, Marie f. Dahl, $\frac{28}{7}$, Milwaukee Wio.
- Halvorsen**, Marie f. Horn, 29 A., $\frac{25}{12}$, Holmestrand.

- Halvorsen**, Nicoline Bergitte f. Kjær, 51 A., $\frac{3}{8}$, Chr.sand.
- Hamborg**, Mathea, 91 A., $\frac{26}{11}$, Louisenberg.
- Hammer**, Einar, 17 A., $\frac{10}{12}$, Arendal.
- Hammer**, Oline Marthine f. Randvig, nær 63 A., $\frac{9}{6}$, T.hjm.
- Hansen** Antonette f. Voigt, $\frac{14}{11}$, Eidsberg.
- Hansen**, Carl, 77 A., $\frac{9}{11}$, Chr.ania.
- Hansen**, Christiane f. Carstens, $\frac{4}{4}$, Bergen.
- Hansen**, Claus, Bagerm., 77 A., $\frac{20}{8}$, Bergen.
- Hansen**, Harald, Cand. & Lærer, $\frac{7}{8}$, Bodø.
- Hansen**, Jørgen, fhv. Sognepr. til Gjerdrum, 82 A., $\frac{7}{6}$, Chr.ania.
- Hansen**, Mina f. Eckersberg, $\frac{28}{7}$, Ullevolds Lazaret.
- Hansen**, Nils Juel, Handelsmand, $\frac{8}{12}$, Tanagaard.
- Hansen**, Nora f. Husher, 28 A., $\frac{11}{7}$, Chr.ania.
- Hansen**, Oluf Theodor, Lagerforvalter, 54 A., $\frac{14}{6}$, Bergen.
- Hanshus**, Elen, $\frac{18}{6}$, T.hjm.
- Hansteen**, Betzy f. Krumm, 78 A., $\frac{21}{1}$, Chr.ania.
- Harms**, Constanse Johanne, $21\frac{1}{2}$ A., $\frac{20}{11}$, Bergen.
- Hartwig**, Augusta f. Bugge, Enke efter Børsassistent O. C. J. H., 75 A., $\frac{27}{11}$, Chr.ania.
- Haslund**, Wilhelm Andreas, Apotheker, 40 A., $\frac{10}{6}$, Ashby i Minnesota.
- Hauge**, Karen Louise f. Vogel, 73 A., $\frac{28}{10}$, Chr.ania.
- Haugland**, Jensine f. Klingenberg, $\frac{6}{12}$, Bergen.
- Hauw**, Margrethe, 79 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{11}{6}$, Chr.ania.
- Havig**, Johannes Bernhard, Consul, 55 A., $\frac{5}{12}$, Namsos.
- Hazeland**, Serine, 61 A., $\frac{9}{8}$, Chr.ania.
- Hebbe**, G. C., Dr., nær 89 A., $\frac{20}{8}$, Granbakken i Bærum.
- Heffermehl**, Carl, 67 A., $\frac{26}{1}$, Chr.ania, begr. i Drammen.
- Hegge**, Fredrik Martin, Lensmand, 62 A., $\frac{9}{12}$, Rotsundelv.
- Hegge**, Ovidius, Skibshandler, $\frac{9}{1}$, Liverpool.
- Heiberg**, Ida Sophie f. Münster, E. e. Stadsphysicus O. B. H., nær 87 A., $\frac{18}{2}$, Chr.ania.
- Heidemark**, James, 74 A., $\frac{18}{6}$, Chr.sand.
- Holland**, Carl Marendos Ingevard, Fabrikb., $\frac{4}{2}$, Laxevaag pr. Bergen.
- Helsing**, Ole, Kjøbm., $\frac{20}{4}$, Chr.sund.
- Hennig**, Marie Randine, $\frac{8}{7}$, Chr.ania.
- Henning**, Ingeborganna f. Pedersen, $59\frac{1}{2}$ A., $\frac{7}{1}$, T.hjm.
- Henrichsen**, Caroline f. Syivander, 53 A., $\frac{23}{12}$, Chr.ania.
- Henrichsen**, Herman, Kortfabrikant, $48\frac{1}{2}$ A., $\frac{18}{8}$, Chr.ania.
- Henrichsen**, Jørgine Marie, 78 A., $\frac{18}{12}$, Chr.ania.
- Hermansen**, (Hansen) Marthine 68 A., $\frac{8}{2}$, Chr.ania.
- Heyerdahl**, Clemet August, Proprietær i Høland, $\frac{28}{7}$, Chr.ania.
- Heyerdahl**, Mathias Rye, 40 A., $\frac{2}{12}$, Chr.ania.
- Heyerdahl**, Nils Treschow, fhv. Foged, $72\frac{1}{2}$ A., $\frac{8}{12}$, Hevne Præstegaard.
- Heyeren**, Louise, $82\frac{1}{2}$ A., $\frac{17}{11}$, Haabel i Eidsberg.
- Hilthon**, Lars H., fhv. Gaardb., $84\frac{1}{2}$ A., $\frac{27}{6}$, Chr.ania.
- Hiorth**, Adam, 42 A., $\frac{5}{4}$, Texas.
- Hjorth**, Minna Bang, $\frac{10}{12}$ A., $\frac{18}{6}$, Chr.ania.
- Hiorth**, Lorentz Lassen, fhv. Overtoldb., $80\frac{3}{4}$ A., $\frac{28}{6}$, Chr.ania.
- Hoff**, Ingebrigt, Skomager, $72\frac{1}{2}$ A., $\frac{4}{12}$, T.hjm.
- Hoff**, Theodor, 26 A., $\frac{14}{9}$, 92, Chicago.
- Hoffmann**, Carl, 32 A., $\frac{4}{12}$, Chr.ania.
- Hofgård**, Christine Marie f. Brandt, 87 A., $\frac{28}{11}$, Fredenshavn pr. Hønefos.
- Holfeldt**, Nathalia, 81 A., $\frac{17}{6}$, Opdal.
- Holm**, Harald Hagerup, fhv. Bureauchef, nær 91 A., $\frac{23}{7}$, Chr.ania.
- Holm**, Margrethe, $74\frac{3}{4}$ A., $\frac{17}{9}$, T.hjm.
- Holm**, Ole, Skomagerm., $87\frac{1}{2}$ A., $\frac{26}{10}$, Chr.ania.
- Holm**, Pauline, Toldfuldm. H.s Enke, 88 A., $\frac{16}{12}$, Chr.ania.

- Holmboe**, Anton Normann, 63 A., $\frac{5}{6}$,
Chr.ania.
- Holmboe**, Jens, afd. Sagfører J. J. H.s
Søn, 17 A., $\frac{8}{1}$, Aalesund.
- Holmboe**, Wilhelmine, $\frac{24}{1}$, Gvarv.
- Holmsen**, Carl, Vognmand, 71 A., $\frac{20}{4}$,
Chr.ania.
- Holmstrøm**, M., Skrædderm., 63 A.,
 $\frac{28}{6}$, Chr.ania.
- Holst**, Eline Henriette, 37 A., $\frac{14}{8}$,
Drammen.
- Holst**, Elisabeth, $\frac{2}{8}$, T.hjm.
- Holst**, Homfred Bech, Lods, $80\frac{1}{2}$ A.,
 $\frac{4}{2}$, T.hjm.
- Holt**, Caroline Josephine f. Dietrichs,
60 A., $\frac{4}{8}$, Chr.ania.
- Holtan**, Sally f. Nannestad, $\frac{4}{12}$, Chr-
ania.
- Holter**, Christian, Guldsmed, 67 A.,
 $\frac{10}{3}$, Holmestrand.
- Holter**, Christoffer Andreas, fhv. Di-
striktslæge, 76 A., $\frac{6}{12}$, Øvre Eker.
- Holter**, Halvor, Grosserer, 64 A., $\frac{21}{6}$,
Chr.ania.
- Holtermann**, Cathrine Bygball Gaarder,
nær 67 A., $\frac{21}{6}$, T.hjm.
- Holtermann**, Marie Nikoline, 14 A.,
 $\frac{29}{6}$, T.hjm.
- Holth**, Edvard, Uhrm., $37\frac{1}{4}$ A., $\frac{11}{3}$,
Chr.ania.
- Hooper**, Anna, $\frac{12}{6}$, London.
- Horn**, Alexander, $\frac{17}{1}$ (?), Chr.ania.
- Horn**, Fredrik Ludvig, Stykjunker, $\frac{18}{8}$,
Chr.ania.
- Horn**, Johanne Marie Wilhelmine, $\frac{14}{11}$,
Chr.ania.
- Hornbæk**, Th., Lærer, 53 A., $\frac{21}{10}$,
Østre Aker.
- Hornemann**, Jacob Hersleb, $4\frac{1}{4}$ A.,
 $\frac{4}{2}$, T.hjm.
- Houen**, Christofer Eberhardt, 23 A.,
 $\frac{17}{4}$, Agnæs.
- Hummel**, Sophie, $\frac{10}{11}$, Fr.værn.
- Hutchinson**, Inga Mathilde f. Holm, $48\frac{3}{4}$
A., $\frac{27}{1}$, Drammen.
- Huun**, Sophie, 75 A., $\frac{6}{4}$, Bergen.
- Huun**, Wilhelmine f. Knobloch, 92 A.,
 $\frac{7}{8}$, Bergen.
- Hveding**, Johan Andreas, Kjbmd., 84
A., $\frac{7}{11}$, Chr.sund.
- Hvoslef**, Birgitte f. Gotaas, 85 A., $\frac{19}{1}$,
Valders.
- Hübert**, Gottfried, 56 A., $\frac{2}{10}$, Kbhvn.
- Høeg**, Christiane f. Hansen, nær 51 A.,
 $\frac{12}{12}$, Bestum pr. Chr.ania.
- Høegh**, S. K., Bankkasserer, $\frac{28}{12}$, Pors-
grund.
- Høstmark**, Georgine Louise, Kbmd. O.
B. H.s Enke i Molde, $90\frac{7}{12}$ A.,
 $\frac{12}{7}$, Aure Præstegaard.
- Høyer**, Louise Ovidia, $\frac{20}{10}$, Klavenæs
pr. Holmestrand.
- Iarmann**, Ingvald, Kjbmd., $29\frac{1}{2}$ A.,
 $\frac{10}{11}$, Stavanger.
- Ihlen**, Niels Johansen, $58\frac{1}{2}$ A., $\frac{10}{6}$,
Ullern i Eker.
- Irgens**, Albert Karentius, Politimester,
 $46\frac{1}{2}$ A., $\frac{21}{1}$, T.hjm.
- Isaachsen**, Christian, Sognepræst, 54 A.,
 $\frac{11}{6}$, Ulykkestill., Alversund.
- Isaachsen**, Helene Susanne f. Horn-
beck, 88 A., $\frac{20}{1}$, Grimstad.
- Isaachsen**, J. T., Indrulleringschef, nær
59 A., $\frac{4}{2}$, Chr.sand.
- Isaachsen**, O. W., Kunstnaler, 58 A.,
 $\frac{22}{8}$, Kjos pr. Chr.sand.
- Isaksen**, Marie f. Kling, $\frac{19}{11}$, Bergen.
- Iversen**, Didrik, fhv. Lærer og Stor-
thingsmand, $74\frac{1}{4}$ A., $\frac{12}{11}$, Røros.
- Iversen**, Peter O., Kjbmd., 56 A., $\frac{16}{12}$,
Laurvig.
- Jackwitz**, Ingeborg Gurine f. Braae,
nær 74 A., $\frac{26}{1}$, T.hjm.
- Jacobsen**, Anne Marie f. Klemp, 78 A.,
 $\frac{24}{12}$, Lillehammer.
- Jacobsen**, Niels, Skibsreder, 53 A., $\frac{12}{11}$,
Gjømle pr. Grimstad.
- Jacobsen**, Otto Fr., Advokat, $\frac{9}{12}$, Chr-
ania.
- Jaencky**, Ernst, $74\frac{1}{2}$ A., $\frac{14}{8}$, Chr.ania
og Hamburg.
- Jakobsen**, Anton Martin Tobias, Over-
sagf., 58 A., $\frac{16}{6}$, Vadso.
- Jelstrup**, Hanna Nicoline Augusta f.
Ellefsen, 56 A., $\frac{5}{12}$, T.hjm.
- Jensen**, Andrea Georgine f. Juul, $85\frac{4}{1}$,
A., $\frac{24}{4}$, Chr.ania.
- Jensen**, Carl Christian, fhv. Exped-
secretær, 76 A., $\frac{20}{8}$, Chr.ania.
- Jensen**, Christen, $\frac{1}{1}$, Savanilla.
- Jensen**, Einar Reinhardt, $\frac{8}{6}$, Bilbao.

- Jensen**, Marie Elisabeth f. Wellesen, $\frac{3}{2}$, Sjøvold i Selbu.
- Jespersen**, Anna f. Pay, 46 A., $\frac{24}{12}$, Chr.ania.
- Johannesen**, C., Malerm., 78 A., $\frac{4}{2}$, Chr.ania.
- Johannesen**, Judithe Cathrine f. Lothe, 77 A., $\frac{28}{2}$, Chr.ania.
- Johannesen**, Mariane f. Bostedt, $\frac{11}{2}$, Moss.
- Johannessen**, Danchert C., Bødkermester, $75\frac{1}{2}$ A., $\frac{16}{1}$, Bergen.
- Johansen**, Julius, Høvlerebest., 37 A., $\frac{28}{11}$, Chr.ania.
- Johansen**, Martin Olaus Brodtkorb, Proprietær, 57 A., $\frac{16}{8}$ T.hjm.
- Johnsen**, Anna Marie f. Jacobsen, 72 A., $\frac{1}{1}$, Bergen.
- Johnsen**, Christian, 65 A., $\frac{28}{12}$, Chr.sund.
- Johnsen**, Jens Thue, 7 Mdr., $\frac{20}{3}$, Grimstad.
- Johnsen**, Ludvig Julius, Missionær, $\frac{10}{8}$, Hankow (Kina).
- Johnson**, Carl Martin Theodor, fhv. Kopist, 67 A., $\frac{28}{1}$, Chr.ania.
- Jonassen**, Edvard Otto, Bryggeribestyrelser, nær 70 A., $\frac{24}{9}$, Skien.
- Jøys**, Albert Gerhard Styrmand, 22 A., $\frac{14}{8}$, fra Guayra til Savannah.
- Juel**, Cecilie Marie Margrethe Baur f. Segelcke, $\frac{18}{11}$, Chr.ania.
- Juell**, Anne Marie f. Thiis, $87\frac{3}{4}$ A., $\frac{26}{10}$, Risør.
- Juell**, Fedor Ramm, 53 A., $\frac{8}{1}$, Chr.ania.
- Juell**, Georg Wilhelm, 54 A., $\frac{4}{1}$, Chr.ania.
- Juell**, Helene Sophie, $39\frac{1}{2}$ A., $\frac{17}{9}$, Arendal.
- Juul**, Anna Mathilde, 30 A., $\frac{6}{2}$, Chr.ania.
- Jürgensen**, Louise Marie f. Jacobsen, 45 A., $\frac{22}{8}$, Vefsen.
- Jæger**, Karen $68\frac{1}{2}$ A., $\frac{7}{12}$, Chr.ania.
- Jelstad**, A., Hotelvært, 58 A., $\frac{9}{2}$, Hamar.
- Jørgensen**, G. W., Cand. jur., 45 A., $\frac{10}{11}$, Hørgen, øvre Eker.
- Kaas**, Augusta, Bestyrerinde ved Fr. halds Asyl, $\frac{26}{3}$.
- Kahrs**, Christian Anton, Overlæge, $\frac{19}{6}$, Bergen.
- Kahrs**, Magdalene, $\frac{30}{8}$, Strandleharm.
- Kassemir**, Fransine Martinussen, 75 A., $\frac{18}{2}$, Bergen.
- Kaurin**, Hilbert Marius, Sømmand, 30 A., $\frac{80}{12}$, Tromsø.
- Kay**, Carl Julius, 27 A., $\frac{28}{12}$ 92.
- Keul**, Ernst, Bundtmager, 30 A., $\frac{17}{2}$, Solheimsvigen pr. Bergen.
- Keutel**, Catharina Birgithe, E. e. Christian K., 98 A., $\frac{17}{12}$, Bergen.
- Kihle**, E. H., Agent, $\frac{80}{77}$, Hønefos.
- Kildal**, Christian Wessel, 46 A., $\frac{9}{10}$, Chr.ania.
- Kiær**, Frantz C., Læge, 58 A., $\frac{27}{8}$, p. t. Høvig begr. i Chr.ania.
- Kiønig**, Christian Jens, Læge, 56 A., $\frac{8}{2}$, Chr.ania.
- Kjerulf**, Theodor, $\frac{28}{3}$, Søndre Undals Præstegaard.
- Kjær**, Hans Christian, nær 86 A., $\frac{17}{12}$, Aavold pr. Bygdø.
- Kjær**, Julie Wilhelmine, 41 A., $\frac{24}{8}$, T.hjm.
- Kleiser**, Herman, Mægler, $\frac{12}{4}$, Chr.ania.
- Klem**, Gustav Vilhelm, $\frac{17}{12}$, Chr.ania.
- Klem**, Sophie Amborgine, 87 A., $\frac{14}{12}$, Kragerø.
- Klem**, Thorleif, $\frac{26}{10}$, Chr.ania.
- Klerk**, Mina, Drukning, $\frac{20}{11}$, Sydvaranger.
- Kling**, Sigvard A., Maskinist, 25 A., $\frac{2}{4}$, ved „Nordfjords“ Grundstodning.
- Klinge**, Andreas fhv. Sømmand, 78 A., $\frac{26}{8}$, T.hjm.
- Klinge**, Inger Marie, $87\frac{1}{2}$ A., $\frac{20}{8}$, T.hjm.
- Klingenberg**, Karen f. Kristoffersen, 54 A., Bergen.
- Klæboe**, Peter Dass, nær 74 A., $\frac{1}{8}$, Sønnaas.
- Knap**, Rasmus Andreas, Indrulleringschef, $\frac{1}{12}$, Chr.ania.
- Knap**, Valborg, 28 A., $\frac{31}{12}$, Fr.hald.
- Knudtzon**, Rudolph Emil, Kbmd., 27 A., $\frac{18}{10}$, Hull.
- Koefoed**, Carl Adolph, Kontrollør, 69 A., $\frac{8}{8}$, Drammen.
- Kohmann**, Anders Tjørswaag, Chicago.
- Kokk**, Bernhard, Sognepr., $65\frac{3}{4}$ A., $\frac{11}{2}$, Sørum Pglid.
- Kolderup**, Julie Augusta Dorothea f. Grüner, 54 A., $\frac{6}{10}$, Dehli i Veldre.

- Krabbe**, Mathilde Elisabeth f. Tofte, 77 A., ²⁰/₁₁, Chr.ania.
- Kraby**, Marie Zimmermann, ²²/₃, Hardford, America.
- Krogh**, Ingeborg Marie f. Schierøe, 70¹/₂ A., ⁴/₁₀, Chr.ania.
- Krogh**, Magnus, 58 A., ¹⁶/₁₁. Moer i Aas.
- von **Krogh**, Ditlev Vibe, Toldkontrollør, 79 A., ⁹/₁₁, Laurvig.
- Krogh**, Trygve Frorup, ²⁰/₂, Bergen.
- Kruse**, Kaja, 56 A., ¹⁵/₁₁, Moss.
- Kvaale**, John, Sognepræst, ¹/₉, Sulen.
- Kvigstad**, Otto Gunerius Moe, ¹⁸/₁₁, Røros.
- Künneke**, ?, ¹⁸/₃, Liebenburg am Hartz.
- Lampe**, Halfdan, 32 A., ²⁶/₄, Hop pr. Bergen.
- Landmark**, Anthon, ²⁶/₁₂, T.hjm.
- Landmark**, Niels, fhv. Provst, 89 A., ²⁰/₂ Chr.ania.
- Lange**, Julie f. Brandt, ¹⁰/₁₀, T.hjm.
- Lange**, Seriana, Enke 58 A., ²⁸/₁₁, T.hjm.
- de **Lange**, Gunnar Johan, Handelsbetjent, ¹⁸/₁, Chr.ania.
- Larsen**, Sven, Vognfabr., 61 A., ¹⁵/₁₂, Fr.stad.
- Larsen**, Nicolai August, Bapt. i Marinen, nær 54 A., ¹⁷/₆, Chr.ania.
- Larsen**, Wilhelm, Genremaler, ¹⁴/₇, Chr.ania.
- Lasson**, Chr., Regjeringsadvokat, 63 A., ⁷/₇, Chr.ania.
- Læsson**, Christine Elise f. Omsted, E. e. Provst And. J. L., 89 A., ¹⁸/₆, Chr.sand.
- Laumann**, Mina, ³/₇, Chr.ania.
- Lea**, Martin, 64 A., ¹⁸/₆, Bergen.
- Leegaard**, Jenny Charlotte f. Eckell, 45 A., ²¹/₈, Chr.ania.
- Lehmann**, Frants, Kurvmager, 45 A., ²⁴/₁₂, Chr.ania.
- Lehmkuhl**, Juliane Sophie f. Hammer, 74 A., ²⁸/₁₁, Bergen.
- Lein**, O. J., Kjbnd., nær 81 A., ²¹/₆, T.hjm.
- Lem**, Sophie, 72 A., ²⁶/₄, Chr.ania.
- Levanger**, Jørgine f. Wold, 66 A., ²⁹/₁₂, Oslukusk.
- Lie**, C. J., ⁵/₇, Birkely pr. Bygdø.
- Lie**, Ellen Jørgine, E. e. Magnus L., nær 84 A., ¹⁹/₃, T.hjm.
- Lie**, Kirsti, 75 A., ¹⁰/₁, Chr.ania.
- Lieblein**, Jonette f. Nielsen, ¹⁷/₆, Chr.ania.
- Lieblein**, Ingeborg Marie, 68³/₄ A., ⁴/₆, Chr.ania.
- Lieungh**, Hedewall Ording, Apotheker, ⁴/₁₁, Laurvig.
- Lihme**, Ingerd Caroline f. Nielsen, E. e. Kand. theol. M. F. L., ⁵/₁₂, Chr.ania.
- Lindahl**, Julie f. Moriarty, 57 A., ¹⁸/₉, Borre.
- Lindahl**, Statius J. M., Bankkasserer, 45 A., ²⁶/₆, Bergen.
- Lindblad**, Otto, Hattemager, 69¹/₂ A., ⁶/₁₀, Lian.
- Linde**, Agathe Mariane, ¹⁹/₁₁, Bergen.
- Lindholm**, Nicoline Birgitte f. Dietrichson, ¹⁰/₁₀, Bergen.
- Lintrup**, Johann Margrethe Hoelfeldt, 85 A., ⁹/₁₀, Stavanger.
- von der **Lippe**, Ingeborg Elisabeth ²³/₁, Chr.ania.
- Lodtz**, Andrea f. Friele, 55¹/₄ A., ²⁰/₄, Bergen.
- Lodtz**, Jahn Fredrik, Skræderm., 87 A., ¹²/₇, Bergen.
- Lodtz**, Peder Morch Luthe, Handskemager, 65¹/₂ A., ¹¹/₁₁, T.hjm.
- Lorange**, Harald, 42 A., ²⁹/₆, Madrid.
- Lorentzen**, Anna f. Duus, 74¹/₂ A., ²³/₁₂, Chr.sund.
- Loss**, Peter G., Cand. theol., ⁴/₁₁, Chr.ania.
- Lossius**, Ivar Mühlenphorth, Stud. iur., 20 A., ¹⁷/₃, Farsund.
- Lossius**, Mathilde Noline f. Sand, 77 A., ²⁶/₂, Chr.sund.
- Lowzow**, Christopher Fredrik, Oberst, 71¹/₂ A., ¹⁹/₁, Kongsvinger Fæstning.
- Ludvigsen**, Herman, Havnefoged, 69 A., ⁴/₄, Skien.
- Lugg**, Hans Jacob, Overtoldb., 70 A., ²⁶/₇, Sarpsborg.
- Lund**, D., Garver, 38³/₄ A., ¹/₈, Brækstad pr. T.hjm.
- Lund**, Eilert Theodor, Skibscapt., ¹⁶/₆, Bergen.
- Lund**, Emanuel, 65 A., ¹⁸/₃, T.hjm.

- Lund**, Fredrik Wilhelm, 14 A., $\frac{28}{2}$, Chr.ania.
- Lund**, Georg, Lodsoldermand, 60 A., $\frac{12}{7}$, Bergen.
- Lund**, Johanna, Lærerinde, 48 A., $\frac{8}{7}$, T.hjm.
- Lund**, Jonas. nær 77 A., $\frac{7}{4}$, Callao i Sydamerica.
- Lund**, Julienne f. Reinertsen, 28 A., $\frac{26}{7}$, Chr.ania.
- Lund**, Lina, $\frac{7}{12}$ A., $\frac{9}{8}$, p. t. Lods-havn ved Farsund.
- Lund**, Lydia Berentine, 74 A., $\frac{14}{6}$, Langesund.
- Lund**, N. P., Telegrafb., 53 A., $\frac{26}{7}$, T.hjm.
- Lund**, Wilhelmine f. Juel, 74 A., $\frac{15}{2}$, Chr.ania.
- Lundqvist**, Gustav, Bestyrer, Ulykkestiltf. $\frac{4}{6}$, Grue Finskog.
- Lunnevig**, Ester f. Dahl, nær 85 A., $\frac{6}{7}$, Tønsberg.
- Lyche**, Adolphine Christine, 72 A., $\frac{10}{10}$, Fr.hald.
- Lyng**, Martinus, Lithograf, 67 A., $\frac{4}{6}$, Chr.ania.
- Lyng**, Sina f. Ormsrud, 52 A., $\frac{21}{8}$, Lillehammer.
- Lynum**, Ole Chr. Grüner, kst. Politifuldm., 36 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{22}{6}$, Chr.ania.
- Løchen**, Kalle, Skuespiller, 28 A., $\frac{22}{11}$, Chr.ania.
- Løken**, Caroline f. Aagaard, 60 A., $\frac{20}{11}$, Stjørdalen.
- Løken**, Niels Kristensen, 100 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{4}{7}$, Chr.ania.
- Løvold**, Agnes f. Åhlstrøm, 38 A., $\frac{20}{12}$, Liverpool.
- Løwenhjelm**, Anne Fredrikke, $\frac{28}{12}$, Laurkullen.
- Mamen**, Marius Rosenkrantz, Capitain, $\frac{26}{12}$, Tistedalen.
- Marcher**, Axel, Forpagter, 44 A., $\frac{21}{2}$, Aastrup.
- Meidell**, Lars Nicolai, Dampskibsfører, 36 A., $\frac{4}{10}$, Bergen.
- Meier**, H. E., Mægler, 77 A., $\frac{4}{1}$, Chr.ania.
- Meitzner**, Johanne Marie f. Erland, 58 A., $\frac{8}{11}$, Beiern Præstegaard.
- Meldahl**, Karen f. Feldtmann, $\frac{18}{12}$, Chr.ania.
- Melgaard**, Carl Jacob Nicolay, 43 A., $\frac{25}{1}$, Beillant, Frankrig.
- Mellbach**, Christine Magdalene, 30 A., $\frac{28}{6}$, Chr.ania.
- Melsom**, Carl Emil, fhv. Skibsf., 54 A., $\frac{28}{6}$, Stokke.
- Meyer**, Eilert, nær 75 A., $\frac{11}{10}$, Bergen.
- Meyer**, Ericha f. Wichne, 30 A., $\frac{28}{1}$, Bergen.
- Meyer**, Jens Fredrik Emanuel, Gros-serer, 51 A., $\frac{15}{8}$, Chr.ania.
- Meyer**, Friedrich Bæhr, 74 A., $\frac{7}{3}$, Bergen.
- Meyer**, Henrich Meyerhoff, Skibsmægler, 68 A., $\frac{26}{1}$, Bergen.
- Meyer**, Johan Joachim, 28 $\frac{1}{4}$ A., $\frac{28}{1}$, Bergen.
- Meyer**, Marie f. Christensen, $\frac{26}{1}$, Grønø.
- Michelsen**, Anne Johanne f. Meyer, 72 A., $\frac{22}{4}$, Bergen.
- Michelsen**, Christine, 84 A., $\frac{7}{7}$, Bergen.
- Mo**, Louise Catharina f. Mortensen, 62 $\frac{1}{2}$, A., $\frac{26}{4}$, Chr.ania.
- Moberg**, Jacoba f. Knudsen, $\frac{18}{8}$, Bergen.
- Moe**, Enma. 41 A., $\frac{11}{8}$, Vestre Slidre.
- Moe**, Markus Fredrik Holtermann, $\frac{24}{4}$, Newyork.
- Moe**, Ole Peter, Bødkerm., 85 A., $\frac{28}{11}$, T.hjm.
- Moe**, Ole M., Garverm., 60 A., $\frac{1}{5}$, Chr.sund.
- Mohn**, Christian Joachim, H. S., 84 A., $\frac{1}{8}$, Neapel.
- Mohn**, Elisabeth Marie, nær 50 A., $\frac{18}{4}$, Bergen.
- Molle**, Hans Johan, Handelsborger, $\frac{7}{12}$, Bergen.
- Monclair**, Thomas. fhv. Bagerm., 89 $\frac{1}{2}$, A., $\frac{3}{11}$, Bergen.
- Monrad**, Oscar, Maskinist, 48 A., $\frac{16}{7}$, Chr.ania.
- Monsen**, Sven Andreas, fhv. Dampskibsfører 52 A., $\frac{11}{10}$, Bergen.
- Mork**, Anna K. f. Lund, 62 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{18}{3}$, Chicago.
- Moss**, Sophie f. Mathiesen, E. e. Sognepr. Just M., 84 A., $\frac{10}{3}$, Chr.ania.

- Motzfeldt**, Fredrikke Engmann, $17\frac{1}{11}$, Chr.ania.
- Mowinkel**, August C., 70 A., $6\frac{1}{3}$, Bergen.
- Mowinkel**, Oluf, nær 69 A., $11\frac{1}{12}$, Bergen.
- Mulvad**, Cicilie Sofie f. Hoff, $1\frac{1}{8}$, Fr.stad.
- Munthe**, Amalie, 79 A., $\frac{4}{2}$, Skien.
- Munthe**, Dagny 24 A., $21\frac{1}{10}$, Bergen.
- Mustad**, Halvor Hjeronymus Heyerdahl, 20 A., $\frac{3}{6}$, Bristol.
- Myhr**, Louise Augusta f. Brandt, 69 A., $29\frac{1}{12}$, Chr.ania.
- Myhre**, Caroline f. Ouren, $71\frac{9}{12}$ A., $25\frac{1}{11}$, Chr.ania.
- Myhre**, Louise Augusta f. Brandt, E. e. Slægter Martinus M. i T.hjm., 69 A., $29\frac{1}{3}$, Chr.ania.
- Müller**, Anne Marie f. Grøgaard, 90 A., $13\frac{1}{1}$, Utne.
- Müller**, Carl Arnoldus, Rektor, nær 75 A., $21\frac{1}{10}$, Chr.ania.
- Münster**, Christan, $91\frac{1}{2}$ A., $\frac{2}{10}$, Tønsberg.
- Mørch**, Elen, nær 88 A., $17\frac{1}{13}$, Laurvig.
- Møller**, Anne Kirstine $89\frac{1}{2}$ A., $24\frac{1}{7}$, Hønefos.
- Møller**, Cecilie, Enkefru, 91 A., $12\frac{1}{8}$, Chr.ania.
- Møller**, Charlotte f. Echstein, 92 A., $27\frac{1}{12}$, Fr.stad.
- Møller**, Einar, fhv. Handelsmand, 50 A., $\frac{25}{8}$, T.hjm.
- Møller**, Halfdan, Værftsejer, 40 A., $14\frac{1}{8}$, Chr.sand.
- Møller**, Johan Arnt, 78 A., $30\frac{1}{8}$, T.hjm.
- Møller**, Ludvtg, fhv. Kmd., 74 A., $\frac{4}{3}$, Drammen.
- Møller**, Noline Bergithe f. Lind, 44 A., $22\frac{1}{8}$, T.hjm.
- Møller**, Niels, Handelslærer, 43 A., $\frac{25}{8}$, Arendal.
- Møller**, Sophus, 29 A., $\frac{1}{8}$, ved Australiens Kyst.
- Nagel**, Anna f. Dahl, 36 A., $28\frac{1}{7}$, Bergen.
- Narten**, Hanna, 23 A., $\frac{2}{2}$, Bergen.
- Nelsen**, Larsine Christine f. de Fine, 30 A., $14\frac{1}{4}$, Chicago.
- Neuhaus**, Maria Elisabeth, $18\frac{1}{7}$, Bergen.
- Nevermann**, Magnus, Havnebetjent, 63 A., $29\frac{1}{8}$, T.hjm.
- Nickelsen**, Iens Oluf, $30\frac{1}{7}$, Havaii.
- Nickelsen**, Karen f. Schwencke, $19\frac{1}{8}$, Chr.ania.
- Nicolaysen**, Jens J. G., Viceconsul i Havre, 58 A., $17\frac{1}{7}$, Chr.ania.
- Nicolaysen**, Peter, Cand. jur., Hypothekbanksekretær, 58 A., $22\frac{1}{11}$, Chr.ania.
- Nilsen**, Chr. A., Postmester, $48\frac{1}{2}$ A., $28\frac{1}{2}$, Levanger.
- Nilsen**, Elias Andreas, Toldinspektør, $17\frac{1}{11}$, Hammerfest.
- Nilsen**, Emilie f. Tornøe, 64 A., $27\frac{1}{11}$, Bergen.
- Nilsen**, Nils Vogt. Overtoldb., 75 A., $17\frac{1}{3}$, Drammen.
- Nissen**, Jens, Kbmd., $21\frac{1}{12}$, T.hjm.
- Nissen**, Johannes Musæus, Postmester, $72\frac{1}{2}$ A., $28\frac{1}{11}$, T.hjm.
- Norby**, —, fhv. Skibsfører, $11\frac{1}{8}$, Chr.ania.
- Nordvig**, L., Kirkevænger, $58\frac{1}{4}$ A., $28\frac{1}{8}$, Selje.
- Normann**, Henrik Mathias, fhv. Toldb., $97\frac{1}{2}$ A., $\frac{1}{11}$, Lillesand.
- Norsted**, Christoffer Hammer, Grosserer, 63 A., $11\frac{1}{7}$, Chr.ania.
- Noss**, Erik Evjen, Kadet, 20 A., $26\frac{1}{7}$, Chr.ania.
- Nygaard**, L. M., Skibscapt., Ulykkestilf., $\frac{6}{2}$, Fr.hald.
- Nysom**, Iens Jacob, fhv. Skibscapt., 86 A., $\frac{1}{2}$, Chr.ania.
- Odland**, Gabriel T., fhv. Kmd., 75 A., $30\frac{1}{8}$, Bergen.
- Ohlsen**, Andreas Severin. Konsul, 36 A., $18\frac{1}{3}$, Farsund.
- Olafsen**, Jørgen, Kirkesanger, 75 A., $14\frac{1}{8}$, Bergsvik i Veø.
- Olsen**, Andreas Bohr, Premierlieutn. i Marinen, 45 A., $12\frac{1}{7}$, Horten.
- Olsen**, Anne Marie f. Sustad, $80\frac{1}{2}$ A., $\frac{6}{8}$, Chr.ania.
- Olsen**, Carl, Musiker, 33 A., $26\frac{1}{8}$, Chr.ania.
- Omholt**, Thollef, 75 A., $\frac{5}{8}$, Chr.ania.
- Osten**, Catharine Sophie 99 A., $\frac{1}{8}$, Bergen.
- Osten**, Henriette Elisabeth 72 A., $28\frac{1}{4}$, Bergen.
- Otto**, Christian Godtfred, 35 A., Argentina.

- Oxaas**, Henrik, Lensmand, 79 A., $\frac{1}{10}$, Lyngen.
- Parr**, Niels Gjede, Sagf., 72 A., $\frac{20}{4}$, Thrygstad.
- Paszternak**, Martine, $\frac{30}{1}$, Chr.ania.
- Paulsen**, Wilhelmine f. Holst, 74 A., $\frac{16}{9}$, Kabelvaag.
- Paus**, Henrik Johan, fhv. Foged, 93 A., $\frac{21}{7}$, Skien.
- Pay**, Gabriel Cappelen, $\frac{19}{8}$, Chr.ania.
- Pay**, Inger, 24 A., $\frac{5}{11}$, Chr.ania.
- Pedersen**, Alida f. Bergmann, 46 A., $\frac{22}{4}$, Bergen.
- Petersen**, Johannes, Grosserer, $\frac{30}{8}$, Kbhvn.
- Petersen**, Peter Magnus, Skibsreder, 78 A., $\frac{21}{12}$, Porsgrund.
- Pettersen**, Carl Johan, fhv. Landhandler, 68 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{9}{11}$, Søndre Land.
- Pettersen**, Jacob Andreas, Cand. phil., 22 A., $\frac{28}{8}$, Porsgrund.
- Pind**, Carl Fredrik, $\frac{10}{6}$, Chr.ania.
- Plathe**, Claudine Nicoline f. Marstrand, 84 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{23}{11}$, Chr.ania.
- Platou**, Constance Henriette f. Reiersen, E. e. Iustit. P., 72 A., $\frac{16}{2}$, Chr.ania.
- Poppe**, Ludvikke, nær 63 A., $\frac{25}{3}$, Bergen.
- Pousson**, Søren Laurits, Handelsborger, 65 A., $\frac{19}{4}$, Chr.ania.
- Powell**, Eduard, fhv. Prlt. i den amerik. Hær, 70 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{19}{9}$, Chr.ania.
- Preus**, Thea, 67 A., $\frac{2}{4}$, Chr.ania, bgr. paa Fr.hald.
- Pæpke**, Gunhilde, Enkefru, f. i Chr.ania, $\frac{11}{11}$ 1811, † $\frac{20}{6}$, Gøteborg.
- Qvale**, Paul Fredrik Heltzen, Cand. min., $\frac{28}{7}$, Chr.ania.
- Qvam**, Olaf Hafslo, Stud. jur., $\frac{1}{12}$, Chr.ania.
- Ramm**, Louise, Enkefru, 62 A., $\frac{6}{12}$, Bergen.
- Rasch**, Oliene, Kbmd., Christian A. R.s Enke, 71 A., $\frac{27}{11}$, Chr.ania.
- Rasmussen**, Bertha Christine f. Waage, $\frac{28}{12}$, Avaldsnæs.
- Rasmussen**, John, Bagerm., 65 A., $\frac{31}{1}$, Drøbak.
- Rasta**, H. A., nær 49 A., $\frac{9}{6}$, Magnor.
- Reichborn**, Charlotte f. Lunde, 71 $\frac{1}{2}$, A., $\frac{26}{2}$, Fr.hald.
- Reiff**, Fritz, 28 A., $\frac{14}{5}$, Aamot, Modum.
- Reimers**, Lorentz Christofer Angell, Guldsmedm., nær 88 A., $\frac{13}{9}$, Bergeu.
- Reinhardt**, Bertine Beata f. Hoff, 86 A., $\frac{1}{4}$, Vang pr. Hamar.
- Reisiger**, Anna f. Olsen, $\frac{27}{11}$, Sarpborg.
- Resch**, Hanna f. Bruun, 75 A., $\frac{28}{9}$, Porsgrund.
- Reusch**, Hans Leganger, $\frac{23}{10}$, Bergen.
- Riis**, Margrethe, Enkefru, nær 75 A., $\frac{11}{7}$, Moss.
- Riple**, Andreas E., Glarmestersvend, 35 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{27}{10}$, Bergen.
- Riple**, Martin, Skomagerm., 60 A., $\frac{26}{7}$, Bergen.
- Rode**, Carl Frithjof, Kommandørkapt., $\frac{27}{10}$, T.hjm.
- Rodskou**, Antonette f. Gram, nær 77 A., $\frac{2}{7}$, Chr.ania.
- Rojahn**, Marie Jørgine f. Hansen, 32 A., $\frac{16}{6}$, Chr.ania.
- Rolfsen**, Herman A., fhv. Expeditør, 59 A., $\frac{25}{2}$, Chr.ania.
- Rolfsen**, Jannikke f. Brun, 83 A., $\frac{2}{6}$, Chr.ania.
- Roll**, Anne Benedikte f. Todderud, $\frac{1}{4}$, Fagerlid pr. T.hjm.
- Rolland**, Elisabeth f. Bye, Ulykkestilf, $\frac{27}{1}$, Masfjorden, bgr. i Bergen.
- Rosen**, Fin Finsen, Landhandler, nær 67 A., $\frac{8}{2}$, Elverum.
- Rosenlund**, Sven, fhv. Toldb., 81 A., $\frac{28}{8}$, Chr.ania.
- Ross**, Peder Sunde, $\frac{4}{12}$, Bergen.
- Rostad**, Birgitte Magdalene f. Valeur og Søn Thormod Michael, Ulykkesnatten i Værdalen, Nat til $\frac{19}{6}$.
- Rostrup**, Dorothea f. Kinsal, f. i Arendal $\frac{10}{10}$ 1815, † $\frac{8}{1}$, Gøteborg.
- Rubach**, Jacobine, 64 A., $\frac{17}{4}$, Bergen.
- Rumi**, S., Cand. theol., 76 A., $\frac{14}{6}$, Hønefos.
- Rummelhof**, Hans Mart., Skibsreder, 67 A., $\frac{29}{7}$, Chr.ania.
- Rustad**, Anne Marie f. Sander, nær 72 A., $\frac{31}{5}$, Chr.ania og Aas.
- Rustad**, Emilie f. Maschmann, E. e. Major Guttorm R., nær 89 A., $\frac{21}{6}$, Chr.ania.

- Ryning**, Laura f. Harbord, $^{29}/_{11}$, Altona.
Ræder, Caroline f. Munch, 73 A., $^{7}/_{2}$, Chr.ania.
- Rød**, Clara f. Lind, 76 A., $^{9}/_{8}$, Fr.stad.
Rønneberg, Alf., $^{9}/_{12}$ A., $^{20}/_{6}$, T.hjm.
Rønneberg, H. E., fhv. Bankkasserer, 62 A., $^{6}/_{6}$, Aalesund.
- Røsholm**, Johan A., Musikhandler, 75 A., $^{27}/_{12}$, Chr.ania.
- Sager**, Ludvig Rudolph, $^{19}/_{12}$ 92, Chicago.
- Salqvist**, Gustav, Vagtmester, $81\frac{1}{4}$ A., $^{3}/_{11}$, Tønsberg.
- Salvesen**, Tobias, Foged, 70 A., $^{29}/_{8}$, Lillehammer.
- Samdahl**, Nils Olsen, 76 A., $^{18}/_{12}$, Samdal i Horg.
- Samuelsen**, Barbara f. Borchgrevink, 59 A., $^{19}/_{8}$, Chr.ania.
- Sand**, Augusta Amalie f. Francke, E. e. Læge F. C. S., 74 A., $^{22}/_{8}$, Chr.ania.
- Sandberg**, Fredrik, $^{4}/_{11}$, Chr.ania.
- Sanne**, Georgine Christiane f. Rønneberg, 84 A., $^{5}/_{10}$, Aalesund.
- Sannerud**, Ludvig, Kontorf., 31 A., $^{15}/_{2}$, efter 4 Mdr.s Ægteskab, Nordstrand.
- Saxild**, Ole Ludvig, Telegrafh., 61 A., $^{30}/_{12}$, p. t. Drammen.
- Schakt**, J. F., Kjbmd., 58 A., $^{6}/_{11}$, Chr.ania.
- Schamvogel**, Henrik Gregers, $24\frac{1}{2}$ A., $^{13}/_{11}$, Chr.ania.
- Schare**, Augusta Caroline, $^{15}/_{8}$, T.hjm.
- Scharffenberg**, Carl Hedvard, Krigskommissær, 74 A., $^{22}/_{7}$, Chr.ania.
- Scharffenberg**, Cathrine Wilhelmine f. Blaauw, 58 A., $^{20}/_{6}$, Chr.ania.
- Scheel**, Marius Ræder, Cand. pharm., 29 A., $^{9}/_{7}$, Chr.ania.
- Scheel**, Valborg f. Rørdam, 46 A., $^{13}/_{8}$, Chr.ania.
- Scheen**, Charles Jens Glad, $40\frac{1}{2}$ A., $^{14}/_{8}$, London.
- Schiell**, Emil, kgl. Fuldm., 38 A., $^{27}/_{10}$, Chr.ania.
- Schjelderup**, Borgny, $^{15}/_{8}$, Bergen.
- Schjelderup**, Christian, Ingenieur, $^{19}/_{6}$, Seattle, Washington.
- Schjetnan**, A., Havnefoged, 63 A., $^{7}/_{6}$, Chr.sund.
- Schjødt**, Laura f. Rømcke, $^{21}/_{6}$, Paris.
- Schlönkert**, August H., Bogholder, 51 A., $^{20}/_{6}$, T.hjm.
- Schmidt**, Harald Hjalmar, Cand. philos., $^{24}/_{8}$, Chr.ania.
- Schmidt**, Nicolay Ramm, Cand. philos., $^{27}/_{10}$, Chr.ania.
- Schnell**, Louise f. Qvigstad, $^{23}/_{1}$, Leipzig.
- Schnitler**, R. K., fhv. Apotheker, $64\frac{1}{2}$ A., $^{5}/_{12}$, Chr.ania.
- Schretzmeyer**, Johan, Konditor, $^{5}/_{6}$, Chr.ania.
- Schrøder**, Anne Henrikke f. Zahrendt, 94 A., $^{24}/_{12}$, Bergen.
- Schrøder**, Johan Jacob Krogh, fhv. Handelsmand, $66\frac{1}{2}$ A., $^{18}/_{11}$, Ørkedalen.
- Schrøder**, Ph. Fr., Stationsmester i Laurvig, 51 A., $^{7}/_{7}$, Chr.ania Diakonhjem.
- Schultz**, Gotfred, Læge, $^{26}/_{8}$, Løiten.
- Schultz**, Sigrid, $^{10}/_{1}$, Chr.ania.
- Schwach**, Laubert Johannes, 27 A., $^{19}/_{4}$, Bergen.
- Schwartz**, Edvard Hans Jørgen, norsk-svensk Viceconsul, 35 A., $^{29}/_{8}$, Quebec.
- Schytte**, Hans Holst, Kontrollør, $^{5}/_{8}$, Chr.ania.
- Schøning**, L. O., fhv. Provst, 74 A., $^{16}/_{10}$, Chr.ania.
- Schøyen**, Aslak Ludvik, Capitain, $^{24}/_{4}$, Lillehammer.
- Schøyen**, Sigrid Augusta f. Nærup, $^{19}/_{6}$, Chr.ania.
- Seehusen**, Sophie f. Johansen, $^{9}/_{7}$, Chr.sand.
- Sejersted**, Halvor Christian, Oberstl., 57 A., $^{9}/_{12}$, Stavanger.
- Semb**, Fredrik, 73 A., $^{21}/_{8}$, Biri.
- Sivertsen**, Hans Carl Christian, $^{19}/_{8}$, Bergen.
- Sivertsen**, Hans Joachim Schram, fhv. Dampskibsfører, 54 A., $^{29}/_{7}$, Bergen.
- Skaar**, Emma f. Clodius, 26 A., $^{26}/_{11}$, Tromsø.
- Smidt**, Hans Wilhelm, fhv. Skibsfører, 76 A., $^{10}/_{8}$, Larvig.
- Smit**, Gesine, Enke e. Stiftamt. S., 77 A., $^{26}/_{11}$, Bergen.

- Smith, Anne Catharina f. Dietrichs,** ²⁹/₉, Ørlandet.
- Smith, Carsten, Kjbmd.,** 81¹/₂ A., ¹⁷/₁₁, Moss.
- Smith, Christian, Capitain,** 62 A., ¹⁸/₄, Chr.ania.
- Smith, Dorthæa Elisabeth f. Vauvert,** 82 A., ⁹/₁₀, Chr.ania.
- Smith, Hans Fredrik, Lensmand i Vol-**
den, ⁸⁰/₉.
- Smith, Margrethe Breder, nær** 78 A.,
²⁴/₂, Bergen.
- Soland, Bernt, fhv. Kontorchef,** 75¹/₂
A., ²/₁₂, Chr.ania.
- Soleglad, Betzy Christine f. Dahl,** 47
A., ²/₇, Søndre Aurdal.
- Solem, Christofer,** 5³/₄ A., ²⁹/₁₀, T.hjm.
- Sommerschild, Birger, Læge,** ²⁶/₇, Sten-
kjær (?)
- Sommerschild, Laura f. Ansnaess,** 67
A., ¹⁰/₁₀, Børsen.
- Stabell, Mathias, fhv. Armeintendant,**
nær 81 A., ¹/₈, Chr.ania.
- Stai, Mathilde f. Fougner,** 67 A., ¹⁶/₁₂,
Østre Toten.
- Stang, Christian August, fhv. Distrikts-**
læge, nær 84 A., ⁹/₁₂, Stavanger.
- Stang, Ludvig, Tekniker, nær** 23 A.,
⁹/₈, Fr.hald.
- Steen, Hanna Nathalie,** 64 A., ¹⁴/₈,
Chr.ania.
- Steen, Ingeborg, nær** 74 A., ²⁴/₈, T.hjm.
- Steen, N. R., fhv. Kjøbm. i Antwerpen,**
27 A., ⁷/₄, Menton ved Rivieraen.
- Steen, N. S., fhv. Sognepræst, nær** 85
A., ⁴/₁₀, Skodje Præstegaard.
- Steen, Oluf M., Kontorfuldm.,** 40 A.,
²⁰/₁₂ 92, T.hjm.
- Steenberg, Fredrikke Amalie,** 64 A.,
²⁶/₁₂, Tønsberg.
- Steenfeldt, Hanna Caroline,** 74 A., ²²/₁₁,
Risør.
- Steenstrup, Henriette Mathea,** ¹¹/₂, Chr-
ania.
- Steenstrup, Herman, Toldinspektør,**
81 A., ²⁴/₈, Skien.
- Steffens, ?,** 67 A., ¹/₈, Arendal, g. m.
Toldb. H. S.
- Stenersen, Charlotte f. Brodersen,** 51
A., ²⁴/₄, Chicago.
- Stenkjær, Ole Rolandsen, Handelsmand,**
52 A., ²⁶/₁₂, T.hjm.
- Stenstrup, Constance Marie f. Conradi,**
E. e. Myntguardein S., 69¹/₂ A.,
⁷/₈, Kongsberg.
- Stokke, Joh. Fr., Navigationslærer,** 59
A., ¹⁶/₄, Chr.ania.
- Stoltz, Daniel Christofer,** 75 A., ²³/₄,
Bergen.
- Strand, E., Telegrafb.,** 60 A., ¹²/₁₂,
Laurvig.
- Strøm, Fredrik, fhv. Skibscapt.,** 58 A.,
¹⁴/₂, Laurvig.
- Strømberg, Lauritz, Skibsfører,** 34¹/₂
A., Santos.
- Stub, Mathias Didrik, fhv. Toldb., nær**
79 A., ²⁸/₈, Aalesund.
- Styrmoe, Anne Christine f. Bentzen,**
63¹/₂ A., ⁸/₁₁, Danvik pr. Drammen.
- Sundby, Søren Alfred, Architekt,** ²¹/₁₀,
Chr.ania.
- Sunde, A. S., Grosserer,** 62 A., ²⁹/₈,
Chr.ania.
- Sundstrøm, Elisabeth f. Mosling,** 24 A.,
¹⁹/₄, Piteå.
- Sundt, Johan L., Bogtrykker,** 56 A.,
²/₂₂, T.hjm.
- Sundt, Martin E., Revisor,** 27³/₄ A.,
¹⁹/₈, T.hjm.
- Sundvall, P. E., fhv. Pianofabrikant,**
59¹/₂ A., ¹⁰/₈, Chr.ania.
- Svele, Ole Pedersen, Capt., omkom paa**
Søen.
- Svensden, Catharina Elisabeth f. Kahrs,**
70 A., ¹⁶/₈, Bergen.
- Svensden, Jacob, Lodsoldermand,** 70
A., ¹⁰/₂, Lillesand.
- Svensen, Svennich, Skibsreder,** 78 A.,
²¹/₈, Mandal.
- Sverdrup, Ida Marie f. Bøe,** 78 A.,
²/₁₂, p. t. Chr.ania.
- Syvertsen, Kaja f. Westerbom,** 68¹/₂
A., ¹⁴/₈, Chr.ania.
- Sætre, Ragna f. Schøyen,** 31 A., ²/₁₀,
Thingvold.
- Sæberg, Laura Elisabeth f. Nannestad,**
²¹/₁₀. Chr.ania.
- Sæberg, Petter, nær** 78 A., ¹¹/₄, Chr-
ania.
- Tambs, Theodor Christian,** 77 A., ⁵/₇,
Etne Præstegaard.

- Teilmann**, Johanne f. Hauger, 83 A.,
¹⁹/₈, Chr.ania.
- Tellefsen**, Gerhardine Marie Krohn f.
Wiese, 50 A., ¹¹/₆, Bergen
- Thane**, Karen Sofie, 79 A., ¹²/₈, Lisleby.
- Thaulow**, Fredrikke Christiane f. Arentz,
36¹/₂ A., ¹¹/₆, p. t. Chr.ania.
- Thesen**, Johan, Kbmd., 67 A., ¹²/₁₁,
Bergen.
- Thestrup**, Christian Fredrik, fhv. Ad-
junkt, 79 A., ¹⁷/₂, Laurvig, bgr. paa
Hønefos.
- Thilesen**, Erika f. Thomle, 50 A., ²⁸/₆,
Frydenberg, bgr. i Chr.ania.
- Thinn**, Camilla, 75 A., ²¹/₁₂, Chr.ania.
- Thode**, Karen Bolette, 83 A., ²/₈, Chr-
ania.
- Thomesen**, Johanne Jakobine f. Aal-
borg, 69 A., ¹²/₈, Sandviken (Bær-
rum).
- Thoresen**, Henning L., Handelsborger,
²⁸/₁₂, Chr.ania.
- Thoresen**, Sophie Marie f. Schnitler,
62 A., ¹⁸/₂, Chr.ania.
- Thornæs**, Benjamine, nær 64 A., ²⁸/₆,
Chr.ania.
- Thorsted**, Dorothea, Enkefrue, ⁴/₁,
Chr.sand.
- Thuc**, Samuel Johan, 78 A., ²⁷/₁₂, Kol-
berg.
- Thue**, Stina f. Falck, nær 76 A., ¹⁷/₁₂,
Nøterø.
- Thuesen**, Christine f. Synnestvedt, E.
e. Sorenskr. T., ⁹/₈, Bergen.
- Thuesen**, Jens, Sorenskriver, ⁴/₇, Osøren.
- Thueseng**, Hans Jacob, Sadelmager,
74 A., ²⁸/₈, Chr.ania.
- Tidemand**, Nicoline f. Jæger, 73¹/₂ A.,
³⁰/₄, Bækkelaget.
- Tiller**, Karen Birgitte, 84 A., ⁵/₈, T.hjm.
- Tillisch**, Anna Elisabeth f. Fürstenberg,
87 A., ³⁰/₂, Vik i Sogn.
- Timmermann**, Martha f. Freymann, 93
A., ⁵/₂, Lillehammer.
- Timmermann**, Thomas Peter, fhv. Provst,
79 A., ¹⁹/₇, Lillehammer.
- Tippmann**, Theodor, 21 A., ¹/₃, T.hjm.
- Tonning**, Anna Augusta f. Kolderup,
62 A., ²²/₆, Chr.ania.
- Torguson**, Karen Mathea f. Wang, ¹⁸/₆,
Brooklyn.
- Torjusen**, Loulo f. Jordan, 23 A., ¹/₆,
Pascagoula Miss.
- Tostrup**, Anna Marie f. Alm, 51 A.,
¹²/₁₁, Øier.
- Trampe**, Jens Edvard, Kommandørkap-
tain, 55 A., ³⁰/₁₁, Horten.
- Troye**, Johan, ¹²/₈, Bergen.
- Tønsberg**, Gustav Adolf, Telegrafin-
specteur, 55 A., ²⁸/₁₁, Chr.ania.
- Tønsberg**, Hans Blegen, nær 87 A.,
¹²/₁₁, Chr.ania ?.
- Tønsberg**, Maren Dorothea f. Bødtker,
80¹/₂ A., ¹⁷/₈, Hamar.
- Ugland**, Johanne Mathea f. Lassen,
88 A., ⁴/₈, Arendal.
- Ulfeldt**, Karen Johanne f. Falck, nær
88 A., ⁵/₂, Bergen.
- Ullitz**, Johanna Cathinca, ²⁰/₇, Chr.sand.
- Ulstad**, Maren f. Stabell, 79 A., ²⁸/₆,
T.hjm.
- Undset**, Ingvald Martin, Dr. phil., 40
A., ³/₁₂, Chr.ania.
- Unsgaard**, Cornelius Tønseth, 55 A.,
⁶/₁₀, Vardø.
- Ursin**, Anna Dorothea, 59 A., ⁹/₈, Chr-
ania.
- Utne**, Margrethe f. Rasch, 56 A., ⁷/₈,
Drammen.
- Vaal**, Ole M., Hovslager, 55¹/₂ A., ²⁴/₇,
T.hjm.
- Valand**, Walborg Aanensen, 81 A.,
²⁰/₄, Valand (Holme).
- Vedeler**, M. B. W., Kjøbmd., 60 A.,
¹/₄, Bergen.
- Vedøe**, Louise, ²⁶/₁₂, Chr.ania.
- Vogt**, Fredrik, Læge, ²⁶/₈, Tvedestrand.
- Vogt**, Mathilde Elise f. Lie, ³⁰/₁₁, Chr-
ania.
- Voss**, Julie Charlotte Antonette, ⁶/₈.
- Vug**, Amalie Margrethe f. Astrup, 77
A., ¹³/₇, T.hjm.
- Waage**, Berthe Dahl, 23¹/₂ A., ¹⁷/₈,
Balberg
- Wahlstrøm**, Bengt Hjalmar, Kyrkoherde,
Filos. Jubeldoktor, ⁸/₁₁, Djekneliden
Præstegaard.
- Wallin**, F. I., Uhrmager, 66 A., ¹/₈,
Chr.ania.
- Walloe**, And. Valeur, fhv. Skibsf., ³⁰/₈,
begr. i Chr.ania.

- Walnum**, Anne Borchman, 92 $\frac{1}{2}$ A.,
 $\frac{6}{4}$, T.hjm.
Walther, Martin, Apotheker, nær 55 A.,
 $\frac{17}{4}$, Chr.ania.
Walther, Mathea Benedicte, 17 $\frac{1}{2}$ A.,
 $\frac{*}{1}$, p. t. Neuendettelsau i Bayern.
Walther, Søren Christian Singdahlsen,
 23 A., $\frac{3}{1}$, Sannesund.
Wang, Christian, Tandlæge, $\frac{80}{10}$, Lervig.
Wang, Leif, $\frac{81}{6}$, Lervig.
Wang, Peter Olaus, Sadelmager, 62 $\frac{1}{2}$
 A., $\frac{3}{2}$, Chr.ania.
Wasserfall, Sofie Eleonore, 90 A., $\frac{4}{2}$,
 Chr.ania.
Wedel Jarlsberg, P. A., Greve, 84 A.,
 $\frac{23}{6}$, Chr.ania, bgr. Jarlsberg.
Wegner, J. L., Byfoged, $\frac{7}{4}$, Laurvig.
Weidemann, Ingeborg Marie, 88 A.,
 $\frac{12}{8}$, Vestre Toten.
Weidemann, Nicolai Christian Rambech,
 7 Uger, $\frac{10}{8}$, Sindsager, T.hjm.
Welhaven, Johan Andreas, Sognepræst,
 $\frac{17}{8}$, Chr.ania.
Weltzin, Magnus Wilhelm, Capitain,
 75 $\frac{1}{2}$, $\frac{6}{8}$, Etne.
Wergeland, Harald, Cand. jur., 82 A.,
 $\frac{20}{1}$, Chr.ania.
Wergeland, Harald Nicolai Storm, fhv.
 Generalieutenant, 79 A., $\frac{12}{10}$,
 Chr.ania.
Werner, Amalie, 83 A., $\frac{80}{7}$, Farsund.
Werner, W., Stenexportør, 59 A., $\frac{21}{11}$,
 Chr.ania.
Wesenberg, Anne Margrethe f. Bull, 35
 A., $\frac{19}{6}$, Chr.ania.
Wesmann, S. L., Fyrforvalter, $\frac{20}{12}$,
 Store Torungen Fyr.
Wesmann, Rudolf J., $\frac{18}{8}$, Honolulu.
Wessel, Sigrid, $\frac{4}{10}$, Bergen.
Wessmann, Alvide Christine, 36 A.,
 $\frac{25}{12}$, Moss.
Westergaard, Georgine, 80 A., $\frac{4}{11}$,
 Soli Brug pr. Greaker.
Westergaard, Lars, Consul i Philadel-
 phia, $\frac{18}{4}$.
Westrem, Erik (Advokat), $\frac{19}{11}$, Allham-
 bra, California.
Wichstrøm, Christian, $\frac{18}{10}$. Dakota.
Wichstrøm, Edvard Thorsted, Bank-
 ass., 31 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{7}{8}$, Chr.ania.
- Wickmann**, Anna Berentina f. Knudsen,
 35 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{4}{6}$, Bergen.
Wiehe, Julie f. Mohn, $\frac{81}{12}$, Norstrand.
Wiese, Mariane f. Eliassen, nær 84 A.,
 $\frac{6}{22}$, Tjølv.
Wilberg, Andreas, Maler, 84 $\frac{1}{4}$ A., $\frac{10}{10}$,
 Chr.sund.
Wilhelmsen, Jonas, Skibsfører, nær 54
 A., $\frac{26}{5}$, Langodden pr. Arendal.
Willoch, Anna Elisabeth f. Hagemann,
 $\frac{23}{4}$, Chr.sand.
Willoch, Cathinca, 80 A., $\frac{15}{11}$, Chr.sand.
Winge, Axel, Consul, 66 A., $\frac{10}{12}$, Chr-
 ania.
Winge, Dagmar f. Simonsen, 27 A.,
 $\frac{2}{2}$, Chr.ania.
Wisløff, Johan Carl Richard, Provst,
 62 A., $\frac{14}{3}$, Stegens Præstegaard.
Wisløff, Sofie Margrethe, $\frac{18}{8}$, Chr.ania.
Wleugel, Carl, Skibsreder, 70 A., $\frac{29}{10}$,
 Chr.ania.
Wleugel, Dora f. Tøstie, $\frac{2}{7}$, Khvn.
Worsøe, Wilhelm Adolf, Ingenieur, 36
 A., $\frac{18}{5}$, Sorrento.
Wulff, Adolf, fhv. Kmd., 31 A., $\frac{1}{8}$,
 Bergen.
Wulff, Johanne Margrethe f. Baggesen,
 90 $\frac{3}{4}$ A., $\frac{23}{12}$, Chr.ania.
Wulff, Severine, 87 $\frac{7}{4}$ A., $\frac{13}{11}$, Hølen.
Wøllner, Johan Henrik, Skibsfører, $\frac{11}{11}$,
 forlist ved Englands Kyst.
Wøllner, Petrea Henriette, $\frac{11}{11}$, forlist
 ved Englands Kyst.
Ytter, Caroline Mathilde, nær 64 A.,
 $\frac{7}{2}$, Veum pr. Fr.stad.
Zapffe, Ludvig Petter, fhv. Styrmand,
 nær 60 A., $\frac{4}{2}$, Pachuca, Mexico.
Zaura, Bertha Ofelia, 23 A., $\frac{9}{12}$, T.hjm.
Ziegler, Niels Albert Herman, Telegraf-
 mester, 68 A., $\frac{9}{8}$, Españet pr.
 T.hjm, bgr. i T.hjm.
Zinke, Karen Johanne f. Gundersen,
 27 $\frac{1}{2}$ A., $\frac{21}{1}$, Bergen
Örnberg, Oline, 49 A., $\frac{8}{22}$, Göteborg.
Østgaard, Elen Johanne, 10 A., $\frac{9}{4}$,
 Chr.ania.
Østrem, Carl Johan Ludvig, Forret-
 ningsfører, $\frac{22}{11}$, Chr.ania.
Øvre, Gerhard, Kontorist, $\frac{80}{11}$, T.hjm.
Øvre, Henriette Regine f. Dahl, nær
 81 A., $\frac{17}{8}$, T.hjm.